

శ్రీరస్తు.

శ్రీ ఘద్యే ద వ్యా స మహర్షి ప్రణీతాష్టాదశ పురాణ రత్న పాద్య పురాణాంతర్భాగ

మా ఘ మా హా త్త్యో ఖ్యో యం గ్రంథః.

సేతుశీతాచలాంతర్ధరణీతలవాసినామఖిలసుజనానామత్యంతోపకారాయ- శ్రీమద్ధరితసగోత్రపయఃపారావారసుధాకర

శ్రీమన్నసింహాచార్యవర్యతనయేన- శ్రీవేంకటేశ్వరకరుణాసమాసాదితచతుర్విధకవితాసామ్రాజ్యదురంధరేణ

భ, తి- పం చాంగం - రా ఘ వా చా ర్య వ ర్యే ణ.

సమ్యక్పరిష్కృతః.

పం. శ్రీ. కాకుళాచార్య

స్వకీయ

శ్రీ నాణీవినోదమందిరము ద్రాక్షరశాలాయామ్.

ముద్రాక్షరైస్సుప్తప్రకాశితస్సృజయతేతరామ్-

MADRAS.

1882.

౧౨

ప్ర క ట న.

శ్రీమదుభయవేదాంత ప్రవర్తకులయిన శ్రీమాన్ వేటపాలెం కాపురస్థులగు కందాళరామానుజాచార్యులవారు కవిశ్రేష్ఠుండగు బిల్హణుని చరిత్రంబును! శృంగారవర్ణ మెట్టులతోడ బిల్హణ నాటకముగారచించియున్నారు దాని అచ్చువేయుచున్నారము* వలయువారు డెన్నపట్టణముపెద్దినాయని పేటనిగోవిందప్పనాయనివీధి (52) యింటియందుంచి యుండు శ్రీనాణ్ణి వినోదమందిరము ద్రాక్షరశాలాధికారులగు భ, తి, పంచాంగం-శ్రీకాకుళాచార్యులు అండ్ బ్రదర్సుగారి పేరవ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

1882.

డెన్నపురి.

భ, తి, పంచాంగం-శ్రీకాకుళాచార్యులు.

శ్రీరస్తు.

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేతశ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీపార్థ్యపురాణాంతర్భూతమాఘమాహాత్మ్యప్రారంభః.

వ్యాసంవసిష్ఠనప్తారః శక్తేఃపాత్రమకల్మషమ్ । పరాశరాత్మజంవందే శుకతాతంతపోనిధిమ్॥

వ్యాసాయవిష్ణురూపాయవ్యాసరూపాయవిష్ణవే । నమోవైబ్రహ్మనిధయేవాసిష్ఠాయనమోనమః ॥ పారాశర్యంపరమపురుషం విశ్వవేదైకయోనివిద్యాధారంవిమలయశసంవేదవేదాంతవేద్యమ్ । శశ్వచ్ఛాంతం శమితవిషయం శుద్ధబుద్ధింవిశాలంవేదవ్యాసంవిమలమతిదంసర్వదాహంసమామి ॥ నారాయణంనమస్కృత్యనరంచైవనరోత్తమమ్ । దేవీంసరస్వతీంవ్యాసంతతోజయముదీరయే ॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా । చతురుస్త్రిలితంయేన తస్మైశ్రీగురువేనమః॥ ఆరభ్యంవైమిశారణ్యేనత్రంద్వాదశవార్షికమ్ । ఆజన్మరఖిలాస్తత్రమునయోబ్రహ్మవాదినః ॥ అసితోదేవలక్ష్మైవసుమం

తుఃపైలవవవా । సుమతిర్వామదేవశ్చజాబాలికాశ్యపోభృగుః ॥ పరవతశ్చరభంగశ్చసుతీర్ణోగస్త్యవీవచ । ఆపస్తంబోధ
మాండవ్యస్సత్య కాత్యాయనస్తధా ॥ రథీతరోంగిరాశ్చైవకపిలోరైభ్యవీవచ । ముద్గలాగౌతమశ్చైవకణ్వకాణోత్తిరే
వచ ॥ ధూమ్రోహరీతకశ్మంతుఃపుధుర్మంతుశ్చసంకృతిః । కౌండిన్యోనిధ్యైవశ్చైవకాణాదోగర్గవీవచ । కౌశికోగాలవోబ
భృర్వాస్యసశ్శక్తిఃపరాశరః । శనిర్వీభాండకఃపంకోబుధోబోధాయనోవసుః ॥ జమదగ్నిర్భరద్వాజోధూమపామానిభార్గ
వః । శౌనకోనారదశ్చైవశతానందశ్చతాతపః ॥ విష్ణువృద్ధోవిశాలాక్షోజర్జురోజంగమోమునిః । పక్షపాశధరఃపారః
పారగంపండితోత్తమః ॥ మహాకాయోమహాగ్రీవోమహాబాహుర్మహేందరః । ఉద్దాలకోమహాసేన ఆర్తఆమలకప్రియః॥
ఏకపావోద్విపాదశ్చఉర్ధ్వబాహుర్జలాశయః । ఉగ్రశీలోమహాశీలఃపిశంగోమంత్రవిత్పరః । శౌండిల్యఃకరుణఃకాలఃకైవ
ల్యశ్చకలాధరః । కల్పాంతఃకంకణఃకంఠుఃకరఃకాలాగ్నిరుద్రకః ॥ శ్వేతజాహుర్మహాప్రధ్నఉదంకోలిఖితోగ్నిపః । ఏతేశి
మైత్రీఃప్రశిమైశ్చబ్రంహిష్ఠావేదపారగాః ॥ లోకానుగ్రహకర్తారఃపరోపకృతిశాలినః । పరప్రియరతానిత్యంజపయజ్ఞప
రాయణాః ॥ ఆగత్యనైమిశారణ్యమశేషగుణసంయుతమ్ । కర్త్రుమాచేభిరేనత్రమధసూతస్సమాయయా ॥ తమాశ్రమమ
నుప్రాప్తంజటావల్మలసంయుతమ్ । ప్రసన్నవదనంశాంతంపరమార్థవిశారదమ్ ॥ అశేషగుణసంపన్నమనంతానందశేవధి
మ్ । భస్మాద్ధూళితసర్వాంగంత్రిపుండ్రాంకితమ్ స్తకమ్ ॥ రుద్రాక్షమాలాభరణంజటామండలమండితమ్ । సర్వశాస్త్రార్థ
తత్త్వజ్ఞంసర్వభూతహితేరతమ్ ॥ జితేంద్రియంజితక్రోధంజీవన్ముక్తంజగద్గురుమ్ । వ్యాసప్రసాదసంపన్నంవ్యాసవద్విగత
స్పృహమ్ ॥ వేదమార్గేనదానిష్ఠంవేదమార్గప్రవర్తకమ్ । నైమిశియ్యోమహాత్మానోమహాభక్తిసమన్వితాః ॥ చిత్రాశ్శ్రీ
తుంకధాస్తత్రపరివపుస్సమన్వితాః । అభీవాద్యమునీంతాంస్తుసర్వానేవకృతాంజలిః । ఆపృచ్ఛత్సతపోవృద్ధిఃసూషిభిశ్చచ్ఛభి

నందితః ॥ అథ తేమాపవిష్టేషుసర్వేష్వేవతపస్విషు । నిర్దిష్టమానసంభేజేవినయాద్రోమహుఃకణిః ॥ సుఖాసీనంతత స్తంత్రు
విశ్రాంతముపలత్యుచ । శ్రోతుకామాఃకథాఃపుణ్యాఇదంవచనమబ్రువత్ ॥ ఋషయః ॥ అష్టాదశపురాణానిసేతిహసాని
కృత్సృశః । త్వత్తత్సృతాస్యకేషాణిశ్రోతవ్యాంశోనవిద్యతే ॥ బ్రాంహ్యంపురాణంప్రథమంపాద్యైవవైష్ణవమేవచ । శై
వంభాగవతంబైవభవిష్యంనారదీయకమ్ ॥ మార్కండేయంతథాగ్నేయంబ్రహ్మకైవర్తమేవచ । తైంగంతథైవవారా
హంస్కాందంవామనమేవచ ॥ కౌర్మమాత్స్యైంగారుడంచబ్రహ్మండంచతతఃపరమ్ । అన్యేష్వష్టాదశేష్వేషుపురాణేషు
మహత్సుచ ॥ ద్వితీయంపాద్యైమిత్యుక్తంపురాణంరోమహర్షణమ్ । పంచపంచాశచిత్త్యుక్తం సహస్రగ్రంథసంఖ్యయా ॥
తస్మిన్పురాణేభవతామాఘమాసస్యవైభవః । అగ్రతోవర్ణితోస్తాకంతంభూయోవక్తుమహాసి । ఏతేషామత్రసర్వేషాం
విస్తృతప్రాయమేవనః । ఇదాసీమపినేదీయాక్మాఘస్తస్మాత్కృపానిధే ॥ తద్భూయశ్శ్రీతుకామానామస్మాకంవ
ర్ణయాగ్రతః । మునీనాంవచనంశ్రుత్వాసూతఃపారాణికోబ్రవీత్ ॥ సాధుసాధుమహాప్రాజ్ఞాస్సత్ప్రసంగస్సమీరితః । ఆ
లోక్యమాఘమాసన్నమేతదర్థమిహగతః ॥ వక్తుంహోమాఘమాహశ్చత్వయహమత్రాగతోపిహి । భవద్భిశ్చమునిశ్రేష్ఠాఃప్ర
శ్నస్తత్సదృశఃకృతః ॥ తస్మాద్భూయఃప్రవక్ష్యామిమునయశ్శృణుతాదరాత్ । రోమహర్షణినామృచ్ఛేష్యతాయాశ్చమ
ద్గురోః ॥ నారాయణంశతాయాశ్చసదృశంప్రబ్రవీమివః । ఇత్యగ్రతోమునీంద్రాశాముదీర్యవినయోజ్వలః ॥ వక్తుమారభ
తేదేవంసమస్మృత్యపినాకినమ్ । ఓన్నమోహంపరాధాయపరహంతాస్వరూపితే ॥ నమోహిరణ్యగర్భాయహరయేశం
కరాయచ । సరస్వతైగ్నినమస్తుభ్యంవిశ్మేశాయనమోనమః ॥ పారాశర్యంపరమపురుషంవిశ్వవేదైకయోనివిద్యాధారం
విమలయశసంవేదవేదాంతవేద్యమ్ । శశ్యచ్ఛాంతంశమితవిషయంశుద్ధబుద్ధివిశాలంవేదవ్యాసంవిమలమతిదం సర్వదాహంస

మామి || ఇతిదేవాన్నమస్మై త్వామునిందానిదమబ్రవీత్ || యథావన్నాఘమాహాత్మ్యంవక్తాశ్రోతాచదుర్లభః || సుల
భాశ్చవయంయూయంవక్తుంశ్రోతుంచతత్పరాః | సమాఘమాసోఖిలపాపశత్రుస్సౌభాగ్యహేతుఃఖిలువర్ణ్యతేత | నిమ
జ్జనాద్యద్రవిభాతకాలేనరాస్సవగ్లోకకుటుంబినస్సృగ్ః || ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే - మాఘమాహాత్మ్య - ప్రథమోధ్యాయః.
... .. *

శ్రీసూతః || అధ్వరావభృతస్నాతఃకృతకౌతుకమంగళః | పూజితోనాగరైస్సరైర్వడిఃశీపోభూభృతాంవరః || మృ
గయాచసికోఘాత్వాస్వపురాన్నిగఃతోబహిః | కౌతూహలసమావిష్టఆఖిలపూజాసంవృతః || ఉపాసద్దూఢపాదస్సన్నీ
లాష్టియోహరిచ్ఛదః | బద్ధగోధాంగుళిత్రాణోధనుష్పాణిశ్శరీరృపః || బద్ధక్షురప్రాసధనుస్తథాభూతైశ్చపత్తిభిః | కంద
రేఘసురమ్యేషువనేమవిపులేషుచ || గుహాసుచనికుంజేషునదీప్రవహేషుచ | నిమ్నోన్నతప్రదేశేషుశిలానాంగహ్వరేషుచ ||
అసిచమఃధరైశ్చైవఖడ్గతోమరపాణిభిః | ధనుష్పాణిభిరాయాతైస్సర్వాయుధధరైర్వృతః || సగర్భత్యపురావ్రాజావి
వేచచమహద్వనమ్ | మృగయాకృష్టహృదయోమాఘమాసేనమీపగ || అసిభిస్తోమరైర్భల్లైర్దాభిముసలైశ్శరైః | అసిభి
స్సితధారాభిఃపరిష్టైరాయుధైర్గర్భైః || గదాభిర్ఘండివాలైశ్చశతక్షీభిముసుండిభిః || యురాగైర్గర్భచండైశ్చనారా
జైఃక్షుద్రతోమరైః || అన్యైశ్చవివిధైర్బాణైరాయుధైశ్చసమంతతః | వన్యాన్మహిషమాతంగాస్సింహశార్దూలాభల్లు
కాః || హరిణాంశ్చమర్కీసక్తామహావ్యాఘ్రౌవృకాబహుకా | శరభాద్దన్యగానన్యాప్రజౌషద్రవకారిణి ||
క్రీడయిత్వాయుధశతైర్వనదర్శనలాలసః | ఉల్లంఘితమహాస్రోతోయువాపంచాస్యవిక్రమః || తథాక్రీడతితైస్సార్థంకుంజే
షుమృగయన్మృగాన్ | హన్యతాంహన్యతామేయోమృగోవేగాత్పలాయతే || ఇతిజల్మన్వభృత్యేషుస్వయముత్పత్య హం

తీవ । ఇతస్తతఃక్వచిద్యాతిపునఃపశ్యన్వసస్థలీమ్ ॥ విటపోడ్డినసంత్రస్తలీనకేకికులాకులామ్ ॥ విత్రస్తహరిణీసంఘాం ద్రవ
 చ్ఛ్వాపదదిష్టుఖామ్ ॥ క్వచిదైచ్చరవభీత్కారతారారావవిభీషణామ్ । ఖడ్గయాధైఃక్వచిల్లక్ష్మీందధానామిపదంతినామ్ ॥
 క్వచిద్వరాహదంష్ట్రాగ్రసముద్భృతకశేరుహామ్ । మృగాంనఖనిర్భిన్నదంతిమాక్తికముద్రితామ్ ॥ శూదూలనఖనిర్భిన్నమృ
 గరక్తారుణాంక్వచిత్ । పీవరస్తనభారార్తసిద్ధకిన్నరభామినీమ్ ॥ అవరోధాజిరక్షోణీంసూచయంతీమివక్వచిత్ । క్వచి
 ద్వృక్షునచ్చాయాంక్వచిత్పషుసుగంధినీమ్ । క్వచిల్లతాగృహద్వారాంభృంగమాలాసుతోరణామ్ । అర్థనిస్సృతనిమోఽ
 కనాగభీమనుహాబిలామ్ ॥ విలీనాజగరైర్భీమాంక్వచిన్నిముక్తసర్పిణీమ్ । క్వచిద్దానానలజ్వాలాశిఖావ్యాప్తమహీరుహం ।
 క్వచిత్కుంజవినిగచ్ఛమృగవ్యాఘ్రత్రసద్భటామ్ । విముంచఽబాణనికరంశశకేధక్వచిత్కుంజచిత్ ॥ పల్లవేషుచవిశ్రాం
 తఃక్వచిద్యాతివనాంతరమ్ । ఏవంభేలతిరాజేంద్రోవ్యాధవగేఽచవల్గతి ॥ తత్రకోపిజవాత్త్రస్తస్సారంగోనిగేఽతోవనాత్ ।
 పదవేగక్రమక్రాంతదుర్గమార్గమహీతలః ॥ కదాచిద్దగనారూఢఃకదాచిద్భూమిగోచరః । నయావల్లక్ష్మ్యాతాంయాతిధన్వినాం
 పృష్ఠగామినామ్ ॥ క్వచిదృష్టిపథంయాత్పర్శవంయాతికక్వచిత్ । తత్రప్రోతోతిగంభీరంకంటకద్రుమసంకులమ్ ॥ ప్రవివేశతదార
 ణ్యంరాజాసోతత్పదానుగః ॥ దూరాద్దూరతరంగత్వాదేశాదైశంచసిర్జలమ్ ॥ మృగాదర్శనసంరంభస్సంశుప్యద్గళకంధరః । త్స
 త్వరీతాఖిలవ్యాధోభ్రాంతపత్తిస్థలద్గః ॥ అతీతదీఘమార్గస్సత్పషాతోఽమధ్యగేరవౌ । దదర్శాగ్రేతుకాసారంస్పధఽ
 యంతమపాంసిధిమ్ ॥ ఘనపాదపతీరాంతంసుతీర్థంవిమలంశుభమ్ । విశదంవికచాంభోజంమధుమత్తమధువ్రతమ్ ॥ విశాల
 పద్మినీపత్రచ్ఛన్నంమరకత్రైరివ । స్వచ్ఛందముచ్చేన్నతమత్సగ్రింసాధుమనోయథా ॥ చలజ్జలచరోద్భిన్నంపీచీభంగానునా
 దితమ్ । అంతరాహజలక్రూరంఖిలానామివమానసమ్ ॥ క్వచిదైచ్చవాలవిషమంకృపణస్యేవమందిరం ॥ విహంగానాంచసం

తాపంశమట్యంతందివానిశమ్ ॥ దాతారమివసర్వస్వమాపన్నార్తిహరంసచా । తర్పయంతమనాంభోభిశ్శాపదాన్స్వపి
త్యూనివ ॥ హరంతంసర్వతంతాపహిమాంశుమివచానికం । తంద్యష్టాష్టభూర్గతగ్లానిశ్చ తకోజలదంయథా ॥ తత్రపీతజ
లోరాజాకృతమాధ్యాత్మికక్రియః । భుక్తా వ్యభేదకసంపన్నస్సహజైస్సహితోన్మదః ॥ ఉవాసచసరస్తీరేరమ్యాశ్చకథ
యన్కథాః । తతశ్శరాసనేచాణంకృత్యాతత్రస్థితస్తరా ॥ వ్యాధాస్సంధానమాస్థాయరురుధుఃకకుభాంపథ । ఏవంస్థితే
షువీరేషువనేవస్తీర్యవాగురాః ॥ నిశాంతేర్గతంయూధంసూకరాశాంతటేతటే । చరిత్యాసరసీకందాన్ప్రద్రుతవ్యాధ
సంకులాః ॥ రాజ్ఞావిధ్ధాస్తథాక్రోడావ్యాధైశ్చభూవోహతాః । క్షణేనైవవరాహస్తేవిధ్ధాఃపేతుర్మహీతలే ॥ శృంగేణ
తుములంనాదంవ్యాధాశ్చక్రస్సుదగ్ధితాః । ధావంతఃప్రమదాసక్తాఃమిళితాయత్రభూమిపః ॥ తానాదాయభటైర్భూ
పఃనిర్గతస్సరసీతటాత్ । స్వపురంగంతుకామోసౌద్యష్టవాన్పథితాపసం ॥ బ్రాంహణంవృద్ధహరితంవైఘానసమతేస్థితం
నిరుమైర్దుష్కరైరుగైఃపరిక్షీణకళేబరం ॥ అస్థిశేషంమహద్వాతవిస్ఫురత్కర్కశత్వచం ॥ దధానంహరిణంచమృవసా
నంమృగవల్కలం ॥ కుర్వాణంవైగమంజస్యంసఖలోమజటాధరం । తంవనాశ్రమిణందృష్ట్వామాగన్హేత్వాససంభ్రమం
ప్రణమ్యశిరసారాజాకృతాంజలిరుపస్థితః । అధరాజ్ఞానములంకారందిలీపంశతుభూపతి ॥ ఉవాచశ్రేయసోహేతోఃపరోప
కృతికామ్యయా । కిమత్రగమ్యతేరాజకకాలేపుణ్యతమేశుభే ॥ మాఘమాసస్యవిధాయేవమాఘస్నానంసరోవరే । ప్రత్య
వాచతతోరాజానాహంజానేద్విజోత్తమ ॥ మాఘస్నానఫలంకీదృక్కథంకథయవిస్తరాత్ । ఇతిభూపవచశ్శ్రీత్యాప్తపా
హవైఘానసోమునిః ॥ భగవాన్ద్యమణిశ్శీఘ్రమిభ్యుపైతితమోనుదః । స్నానకాలాయమస్మాకంసకథావసరోన్మదః ॥ స్నా
త్వాగచ్ఛకులాచార్యంపసిత్థంపచ్చభూపతే । ఇత్యుక్తాత్వాతాపసోమోనంమాఘస్నానాయనిర్గతః ॥ ప్రత్యావృత్తదీప్తిపోషి
తత్రస్నాత్వాయథావిధి । పునస్సగ్ధనగరీంవీరోహషేణపరిపూరితః ॥ స్నాంతఃపురేనివేద్యాధవానప్రస్థకథాంనృపః । శ్వే
తాశ్వంరథమారుహ్యసుశేష్టతచ్ఛత్రచామరః ॥ సాలంకారస్సువాసాశ్శనుపుష్యోమంత్రిభీస్సహ । జయశబ్దాన్పురశ్శృణ్వన్

యేలోకావిపినాకసామ్ ॥ లోకాయేతిధిభక్తానాంతేమాఘస్నాయినాంసదా । దేవలోకాన్నివతంతేపుణ్యైరనైవ్యిప
రంతప ॥ కదాచిన్ననివతంతేమాఘస్నానరతాజనాః । నాతఃపరతరంకించిత్పవిత్రంపాపనాశనం ॥ నాతఃపరతరంకించి
న్నాతఃపరతరంతపః । ఏతదేవపరంపథ్యంసద్యోదురితనాశనమ్ ॥ విద్యాధరాయకధితంభృగుణామణిపర్వతే ॥ ఇతిశ్రీపా
ద్యైపురాణే-మాఘమాహాత్మ్య-త్వతీయోధ్యాయః.

... *
...
...

దిలీపః ॥ బ్రహ్మకదాభృగుర్విప్రోనిజగాదమహీధరైతస్త్వధర్మోపదేశంతంథ్యతాంమేకుతూహలాత్ ॥ వసిష్ఠః॥
ద్వాదశాబ్దంపురారాజన్నవవషుర్వలాహకాః । తేనోద్విగ్నాప్రజాస్సర్వా హేమవత్సవ్యాయోర్నృప ॥ స్వా
హస్వధావషట్రాగర వేదాధ్యయనవజితే । సోపప్లవేనదాలుప్తసర్వధర్మేచనిష్ప్రభే । ఫలమూలాన్నపానియ్య
శూన్యేవైభూతలేతథా । నానావిధతరుచ్ఛన్నరమ్యరేవాతటాశ్రమాత్ ॥ సహశిష్టేవ్విరివిష్కృమ్యహిమాద్రింసం
గతోభృగుః । తత్రతిష్ఠతికైలాసగిరేఃపశ్చిమతోగిరిః । మణికుటఇతిఖ్యాతోహేమరత్నశిలోచ్చయః । అధోధ్వంసృటి
కశ్చేవ్యతోమధ్యేనీలశిలోగిరిః ॥ భూతిభిస్సర్వతశ్శంభోర్నీలకంఠఇవాబధౌ । ఇంద్రనీలశిలాఢ్యస్తు హేమరేఖాంతరాంత
రః ॥ స్ఫురద్విద్యుల్లతఃకృష్ణజీమూతఇవరాజతే । మూర్ధినీలశిలైశ్శైలస్సోఢకాంచనమేఖలః ॥ నారాయణఇవాభా
తిపరిపీతాంబరాన్వితః ॥ ఆమేఖలంసునీలాభోమధ్యమధ్యేసితోత్పలః ॥ సతారకమివవ్యోమరాజతేన్ద్రమహీధరః । బహు
దీపకృతోగేహ ఇవాహ్లానిశిభాసితః ॥ అధిత్యకాసుసంగీతైః కిన్నరీణాంసకీచకైః । రంభాపత్రపతాకాభిరుత్సవీ
వసదాచలః ॥ హరితోపలవైదూర్యపుష్కరాగాసితాత్కభిః । ఇంద్రాశ్శమండలైస్సోగఇంద్రచాపైరివావృతః ॥ స
ర్వధాతుమయై హేమఃనానారత్నవిభూషణైః । సాగ్విజ్వాల్లైరివోదైచ్ఛన్కృత్సర్వత్రవేష్టితః ॥ తస్యాగస్త్యని
కుంజేశ్వరిరాసుమధురాసుచ । విద్యాధరఃప్రసేవంతేస్వపతీనామవిక్లబాః॥ నిరుద్ధాంతమరుత్కాగజజితక్లేశావిరాగి
ణః । ధ్యాయంత్యహర్నిశంబ్రంహరమ్యసానుగుహసుచ ॥ సాక్షుసూత్రకరాస్సిద్ధారథోన్మీలితలోచనాః । ఆరాధయం

తిథూతేశంసుందరీషుదరీషుచ॥ మందారకుసుమామోదసురభీకృతదిబ్బుఖాః । పతన్నిర్ఘరిణీనారిర్ఘంకారముఖరాస్సదా॥
ఉపత్యకాసుఖేలద్భిర్వనానైవ్వైకలకోకిలైః । కస్తురీమృగయూధైశ్చచారుచిత్రమృతైస్సదా॥విలసచ్ఛమరీబృంహైర్విచిత్రై
శ్శావ్యపదైస్సదా । నదతాపరావతైఃశ్వేతైశ్చకోరైఃకలభైర్గజైః ॥ రాజహంసైర్మయూర్జైశ్చనదారమ్యస్సపర్వతః । సేవ్య
మానస్సదాదేవైర్గుహ్యైరైరప్సరోగజైః ॥ దీప్తిపః ॥ సర్వాశ్చర్యమయశ్చైలస్సర్వసిద్ధసమాశ్రయః । భగవక్కియదుచ్చా
యఃకియదాయామవిస్తరః ॥ వసిష్ఠః ॥ షట్త్రింశద్వ్యోజనోచ్చాయామస్తకేదశయోజనః । ఆయామవిస్తరాభ్యాంసమూ
లేషోడశయోజనః ॥ హరిచందనమందారచూతరాజీవిరాజితః । దేవదారుద్రుమాక్షీర్ణస్సరశార్దునశోభితః॥ కాలాగరులవం
గేలలికుచైశ్చలతాగృహైః । విరాజతేగిరిశ్రేష్ఠస్సదాపుష్పస్సదాఫలః ॥ తందృష్ట్యాపర్వతశ్రేష్ఠందుర్భిక్షుభయవీడితః॥భృగు
శ్చకారతత్రైవవసతింహృష్టమానసః ॥ తస్మిన్మనోహరేశ్చైతవనేమాపవనేషుచ । చిరకాలంవసంతేపేతపస్సుచరితంభృ
గుః ॥ ఏవంతిష్ఠతిరాశేంద్రద్విజేస్వాశ్రమవాసిని॥అవతీర్యాగతాశ్చైలాత్రంవిద్యాధరదంపతీ॥సమాగమ్యమునింసత్వాస్థితాతా
వతిదుఃఖితౌ । తథావిభాతుతాదృష్ట్యామంజువాక్యంద్విజోవదత్ ॥ వదవిద్యాధరస్థితావ్యయవాంకిమితిదుఃఖితౌ । శ్రుత్వా
తస్యమునేర్వాక్యంప్రాహావిద్యాధరోద్విజమ్ ॥ శ్రూయతాంతద్విజశ్రేష్ఠ మధుఃఖస్యచకారణమ్ । సుకృతస్యఫలంప్రాప్య
లభ్యాపిత్రిదశాలయమ్॥లభ్యాపిదేవతాదేహంముఖంవ్యాఘ్రస్యమేభవేత్ । నజానేకర్మణఃకస్యవిపాకస్సముపస్థితః॥ఇతిసం
స్కృత్యసంస్కృత్యనలేభేశర్తమేమనః॥అన్యచ్చశ్రూయతాంవిప్రయేనమేవ్యాకులంమనః ॥ జాయేయంమమకళ్యాణీమంజువా
ణీస్వరూపిణీ । నృతగీతకలాభిజ్ఞాసర్వసద్గుణశాలిని ॥ యస్మిన్కాలేకుమారీయంతథైవాబలయానయా । విపంచీంపరివాది
న్యాతంత్రిభిస్సప్తభిర్భృశమ్ ॥ వీణావాదరసాభిజ్ఞోతోషితోనారదస్తయా॥ ముగ్ధభావేపిగాయంత్యాఅనయఃరక్తకంఠయా॥
విచిత్రస్వరగానజ్ఞోరాజరాజోపితోషితః । అస్యాఃకౌతుకభిన్నాయావాదయంత్యావిపంచికామ్ ॥ నానావక్రగతంశ్రుత్వా
స్మిద్ధాంతాపంచమింద్యనీమ్ । తుతోషోద్భిన్నరోమాంశ్చ ధున్వన్మౌళింమహేశ్వరః ॥ శీలేనార్యగుణగ్రామరూపయావన
సంపదా॥నానయాసదృశీనాకేకాచిదస్త్రినితంబిని ॥ క్షేయందేవముఖీనారీక్వాహంవ్యాఘ్రముఖఃపుమాన్ ॥ ఇతిబ్రహ్మశ్చసం

చింత్యదహ్యమిహృదిసర్వదా | ఇతివిద్యాధరేణోక్తం శుత్వాచేత్స్వకునందన || త్రికాలజ్ఞోభృగుః | ప్రాహాప్రహాసకాదివ్యలూ-
 కనః | శృణువిద్యాధర | కేప్తవిచిత్రంకర్మణాంఫలమ్ || ప్రాప్యప్రజ్ఞానముహ్యంతిముహ్యంతజ్ఞానచేతనః | మక్షికాపాదమో-
 త్రంతయథాహివిషమందిషమ్ || క్రియాతువిహితాల్యాపివిపాకేదారుణాభవేత్ | అణుమాత్రందిషంయత్తద్ద్రాహకాలేల-
 వాగ్వివేత్ || తద్దైవానుభవేకాలేమహత్ప్రణాంకరోతిహితద్దైవపాపకంకర్మక్రియాకాలేత్ప్రమేదయత్ || తద్యోగఃసమయే-
 కర్తుఃవిపాకేమేరుతాంప్రజేత్ | ఉపోష్యేకాదశీంమాఘేతైలాభ్యంగంత్యయాకృతం || ద్వాదశ్యాంప్రాగ్భవేదేహితేనవ్యా-
 ఘ్రిముఖోభవాత్ | ఉపోష్యేకాదశీంపుణ్యాంద్వాదశ్యాంతైలసేచనాత్ || కురూపంప్రాప్తవాత్దేహంపురంహ్యంపు-
 రూహవాః | దృష్ట్వాత్మానంకురూపంసతేనదుఃఖేనదుఃఖతః || గిరిరాజంసమాగమ్యదేవతాసరస్వతైః | స్థిత్యాచపరమప్రీత్యా-
 శుచిస్నాతశికుశాసనై || నవనీలఘనశ్యామంసశినాయతలోచనం | శంఖచక్రగదాపద్మధరంపీతాంబరంవిభుం || కిరీటహార-
 యూరముక్తామాణిక్యభూషితం | కొస్తుభేనవిరాజంతంవనమాలాధరంహరిం || చింతయత్కృపాయేరాజానిగృహీతాఖిలేం-
 ద్రియః | మాసమాత్రంనిరాహారస్తవస్తేపేసుదుష్కరం || అల్పేనతపసాతుష్టస్ప్రజన్తకృతార్చితః | వాసుదేవోదదౌతస్యై-
 స్సారయత్తైలచేష్టితం | అతీవసుందరంరూపంకమనీయంమనోహరం || యేనతంచకమేనేవీడిరవ్యశేవనామయికా | ఇతిలబ-
 వరసోస్సపిక్వతకృత్యంపురంగతః || ఇతికర్మగతింజ్ఞాత్వాకింవిద్యాధరభిద్యతే | భవాత్పరిజిహీర్ష్యైదానసస్యవిరూపతాం ||
 శీఘ్రంమద్వచనాదేవప్రాచీనాఘవినాశనం || మాఘమాసేకురుస్నానంమణికూటనదీజలైః || ఋషిసేధజనైర్బుష్టంకథయిష్యామి-
 తద్విధిం | తవభాగ్యవశాన్తాఘోనికటంపంచమేహని || పుష్కలస్యైకాదశీంశుక్లామారభ్యస్తండిలేశయః | మాసమేకంనిరాహార-
 త్త్రికాలంస్నానమాచరేత్ || త్రికాలమర్చయన్విష్ణుంత్యక్తభోగోజితేంద్రియః | మాఘస్యైకాదశీశుక్లాయదావిద్యాధరో-
 త్తమ || తదానిర్దగపాపంత్యాంద్వాదశ్యాంపుణ్యవాసరే | అభిషిచ్యశివైస్తోమైర్కంత్రపూతైరహంసుర || కామవక్త్రోపమం-
 వక్త్రంకరిష్యామితనానఘ | దేవతావదనోఘాత్వాత్సంవిద్యాధరసత్తమ || అనయావరవర్జిన్యాక్రీడయస్వయథానుఖం |
 జాతమాఘప్రభావస్త్యం మాఘస్నానంసదాకురు || ఇత్యుక్తాభృగుణాతస్యై ధర్మజ్ఞేనమహాత్మనా | విద్యాధరాయ

రాజేంద్రపునర్దాథాఉదాహృతా ॥ మాఘస్నానైర్విపత్తారోమాఘస్నానాదఘటయః । సర్వప్రతాధికోమాఘస్సర్వకా
మఘప్రదః॥మాఘాగర్జ్వియజ్జేభ్యోమాఘాయోగాచ్చగర్జ్వితీవాచ్యతపసోమాఘాభోవిద్యాధరగర్జ్వి॥పుష్కరేషుకురు
క్షేత్రేబ్రహ్మవరైపుధూడకైఅవిముక్తైప్రయాగేచగంగాసాగరసంగమే॥యత్ఫలందశభిర్వైశ్చైస్సాప్యతేనియతేంద్రియైః।
తత్ఫలంప్రాప్యతేమాఘత్వగ్రహస్నానాన్నసంశయః ॥ స్వర్గభోగేచిరంరాగోయేషాంమనసివర్తతే । యత్రక్వాపిజలేత్తై
స్తుస్నాతవ్యంమృగభాన్సురే॥ ఆయురారోగ్యసంపత్తయోపేసుభగతాగుణే । యేషాంమనోరథస్తేస్తుస్నాతవ్యంమృగభా
న్సురే॥యేబిభ్యంతినరాఃపాపాద్దరిద్రాయత్రసంతివై । సర్వధాతైఃప్రయత్నేనమాఘకార్యంనిమజ్జనమ్॥ దారిద్ర్యగ్రహాప
దౌర్భాగ్యపంకప్రతౌళనాయవై॥మాఘస్నానాన్నచాన్యోస్తిఉపాయస్సురసత్తమ॥ శ్రద్ధాహీనానికర్తాణిక్రతాన్యల్పఫలా
నివై॥ఫలందదాతీసంపూర్ణంమాఘస్నానంయథాతథా॥అకామోవాసకామోవాయత్రక్వాపిబహిర్జత । ఇహామత్రచదుః
ఖానిమాఘస్నాయానపశ్యతి ॥ పక్షుద్యయేయధాచంద్రోక్షీయతేవర్ధతేతథా॥ పాతకంక్షీయతేమాఘపుణ్యరాశిర్వివర్ధతే॥
యథాభౌఖిలుజాయంతేరత్నానివివిధానిచ॥ఆయుర్విత్తకళత్రాదిసంపదోమాఘతస్తథా॥ కామధుక్ష్మయధాకామోచిరతా
మణిశ్చచింతితం । మాఘస్నానందదాతీహతద్వత్సర్వమనోరథా॥కృతేతపఃపరంజ్ఞానంత్రేతాయాంయజనంతథా । ధ్వా
పరేతుహరేఃపూజాకలౌదానంవిశిష్యతే ॥ ఏకఏకస్యముఖ్యస్సాన్యన్తాఘస్సర్వయుగేషుచ । సర్వేషాంసర్వవర్ణాన్తామాత్ర
మాణాంచభూపతే ॥ మాఘస్నానంసోసర్వస్యధారాభిఖిలువర్జిత । ఇతివాక్యంభృగోశ్శ్చగ్రీత్వాతస్మిన్నేవాక్రషేసురః ॥
సహైవభృగుణౌమాఘగిరినిర్గురిణీహదే । యథోక్తవిధిసాస్నానమకరోత్సహభార్యయా । భృగోరనుగ్రహతోన్మథసం
ప్రాప్యమనసేఫ్నితం । దేవతావదనోభూత్వాముముదేమణిపర్వతే । ఆజగామమునిర్వింధ్యంతమనుగ్రాహ్యహర్షితః ॥ మణి
మయగిరిసింధౌస్నానమాత్రేణమాఘే మదనవదనతుల్యస్తత్రవిద్యాధరోభూత్ । తుమితనియమదేహౌవింధ్యపాదావతీ
ర్హిభృగురపినహశిష్యైరాజగాఢాథరేనాం ॥ అఖిలభువనసారంమాఘమాహాత్మ్యమేనంద్యజవర భృగుణోక్తం భూప

విద్యాధరాయ వివిధఫలవిచిత్రయశ్శుభోత్తిహానిత్యం రుచిరసకలకామాప్రాప్నుయాదేవవత్సః॥౮౭॥ ఇతి శ్రీపాద్యైపురాణే - మాఘమాసాత్మ్యే - తృతీయాధ్యాయః.

వసిష్ఠ॥ శృణు రాజ॥ ప్రవత్స్య మిప్రభావం మాఘమాసజం । యమాకర్ణ్య నరోభక్త్యా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥ పురా
రాధంతరేకత్వేవ ర్తమానేక్యతేయగే । కుతోస్సనామమునిశ్శ్రీమా॥ బ్రహ్మసూనురకల్మషః ॥ సకర్తమనుతాంకన్యాం ఉప
యేమేవిధానతః । తస్యాంతస్యచపుత్రోభూద్వత్సోవంశవివర్ధనః ॥ పంచమేద్దేపితాతస్యకుతోబ్రహ్మపదిష్టవా॥ కృతోప
నయనః పిత్రాబ్రహ్మచర్యపరాయణః ॥ వస॥ గురుకులేనిత్యమగ్నికార్యంచ సంధ్యయోః । కుర్వ॥ త్రిషవణస్నానంభీత్యశీవిజి
తేంద్రియః॥ కృష్ణాజినధరోనిత్యంసావ్యధ్యాయతత్పరః । కేశాంతమన్వహంధత్రైపాలాశందండమన్వహం । కటీతలసన్త్కం
జీకమండలుధరస్సదా । శుభ్రకాపీనవాంఘ్రధశ్శుభ్రయజ్ఞోపవీతవా॥ సమిద్భస్మలసన్న్యర్ధాసర్వేషాంనయనప్రియః । నమ
స్కరోత్యహారహంమాతరంపితరంగురం ॥ ఆచార్యమన్యావృద్ధాంశ్చ యతీంద్రా॥ బ్రహ్మవాదినః । బ్రహ్మయజ్ఞపరో
ధీమా॥ నిత్యానుష్ఠానతత్పరః పవిత్రపాణిః కురుతేదేవర్షిపితృతర్పణం । పుష్పచందనమాల్యాదికదాచిదపిసస్పృశేత్॥
మానఘశ్చఘపిణ్యాకలవణతొరవర్జితః । పాదుకోపానహారోహదర్పణాలాకవర్జితః ॥ దంతథావనతాంబూలశిరోవేష్ట
నవర్జితః సిలంరక్తంతథాపీతంవస్త్రంకాంచనభూషణం॥ అన్యాయీన్యనర్తాణిబ్రహ్మచర్యాత్రమస్యచ సదాచారరతశ్చాం
తస్తానిసర్వాణిసస్పృశేత్ ॥ ఈచ్ఛగాచారసంపన్నో విచర॥ బ్రహ్మచార్యసౌ । మజ్జనంకురుతేభక్త్యామకరథేదివాకరే ॥
మాఘమాసేవిశేషేణదేవాశుద్ధింకరోత్యలం । చాంద్రాయణాదిభిఃకృచ్చైస్సవత్సఃప్రథమాశ్రమి ॥ చిత్తశుద్ధింపరాం
ప్రాప్యమకరాదిత్యమజ్జనాత్ । అస్యాంపశ్చిమవాహిన్యాంకావేర్యాందర్లభంనృణాం ॥ మజ్జనంమకరాదిత్యేప్రారబ్ధంభాగ్య
వాహకం ॥ సముద్రగానాంసకలాపగానాంప్రత్యప్రవాహంచఉదక్ప్రవాహం ॥ ప్రయాగతీర్థాదధికంవదంతి మయాద్య
లబ్ధంకృతపూర్వపుణ్యైః ॥ కృతార్థోస్త్రికృతార్థోస్త్రికృతార్థోస్త్రితిహృష్టధీః । తత్రత్రిషవణస్నానంకురుతేనన్యాజాబజీతేన
మాఘత్రయంస్నాతంకావేర్యాఃపశ్చిమోఘసి ॥ తేనపుణ్యేనశుద్ధాత్పానిర్మమోనిస్పృహానృపమాతాపితృభ్యాంగురుణా

విస్మయస్తపసేయయా ॥ ఏకయోజనమాత్రణ కావేర్యాడత్తరైతటే । నారాయణగిరావేషనామ్నవాపాఘనాశనే॥
తుంధైశ్చైవైర్దివంస్పృగ్విసానుభిశ్చవిరాజితే । ద్రుమైశ్చైవనిభైశ్చాభిశోభితేఘటదర్శనే ॥ మృగసంఘమహావ్యాళద్విజ
యక్షనిషేవితే । బహుపుష్పలతాభిశ్చసమృక్సంఘన్నభూతతే ॥ సుఖవాతానుచరితేశీతలోదతటాంచితభ్రమరైర్దియ్యమా
వైశ్చపిబద్ధిఃపుష్పజంతు ॥ ధైలకందరనిష్కాగ్రైఃకోకిలైర్మధురస్వదైః॥సుగంధగియ్యమాలైశ్చగంధరైశ్చనిషేవితే॥
నృత్యద్భిశ్చమహాబహైర్మాయూరైరుపశోభితే । కిన్నరేంద్రైశ్చగాయద్భిశ్శోభితేధృతకుండలైః ॥ అశ్వద్ధబిల్వవృక్షైశ్చశో
భితేబహుశాఖిభిః ॥ తిలకైఃపుష్పితైశ్చాపికృతమాలైశ్చపుష్పితైః॥అశోకైర్మృతమాలైశ్చచంద్రవైస్సగ్ధవైస్తథా॥ఇర్దూ
రైఃపుష్పితైశ్చాపివిభాజిచ్ఛిర్మహీధరే ॥ పున్నాగనారికేళామృపనసాష్టనపాటలైః ॥ కపిద్ధతిలకైఃసంబలికచాసన దాడి
మైః॥శోభమానేగిరాతస్త్రినానాశ్చర్యసమన్వితే ॥ తస్మిన్సరోస్తికలికల్పషహరివారికశ్యాణతీర్థమితికాంతీతసిద్ధిదాయ
కల్లోలలోలకమలాంతికస్నివిష్టహంసావళీభరిశంపరిశోభమానం ॥ నిమజ్యతస్త్రిన్మహిమాఘమేకం తత్పశ్యేమరోధనీసన్ని
విష్టః॥చక్రేతపోనిశ్చలగాత్రయష్టిర్నివాతనిష్కంపభవప్రదీపః॥విస్మృత్య విషయాబాహ్యైస్థితఃపాపాణకావృతః ॥ అంత
ర్యచ్ఛబహిర్యచ్ఛఙ్గః॥యచ్చావ్యధఃకవ్చిత్ । అతిష్ఠద్వాగ్యతత్సర్వమహమేవేత్యచింతయత్ ॥ పిపాసయాసమాగమ్య
మృగాస్తస్త్రిజలాశయేకంధూయం తెస్వశృంధైస్తుకావ్యబుధ్యాదినేదినే॥తతస్సర్వజగన్నాథస్స క్వేషామీశ్వరోహరిః॥సృ
దయశోయధాతస్యతథైవాగ్రైస్థితోభవత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మృగశృంగమహాపాజ్ఞతపవ్రీతోన్మృగహంహరిః । ఇత్యుక్తా
బ్రహ్మరంభేతంపన్నపురుషోత్తమః ॥ అఖప్రబుద్ధోవిరతస్సమాధితో విలోకయామాసపురస్థితంహరిం । సహస్రసూర్య
ప్రతిషేనతేజసావిరాజమానంమకుటందధానం ॥ ససంభ్రమస్తతోనత్వాస్తోతుంసముపచక్రమే ఓన్నమోదేవదేసాయలో
కాసుగ్రహకారిణే ॥ ధమసంస్థాపనార్థాయభక్తానాంసర్వదాయినే । సృష్టిస్థిత్యుపసంహారామనసాకుర్వతేనమః॥ సం
హృత్యసకలాః॥అహోకాః॥ఆసీనాయనమోనమః । సదానందాయశాంతాయచిత్స్వరూపాయవిష్ణవే ॥ స్వేచ్ఛార్చనచరిత్రా
యనిరీశాయేశ్వరాయచ । ముక్తిప్రదాయినేసద్యోముముక్షుణాణాంమహాత్మనాం । వసతేపక్ష్యచిత్తానాంహృదయేయోగి

నామపి || చరాచరమిదంకృతస్త్వంతేజసావ్యాప్యతిష్ఠతే || లోకాధికాయమహతేమహతేణోరణీయ్యసే | స్తూయమానపదా
జ్ఞాయవాక్యైరుపనిషోద్భవైః || అపారఘోరసంసారసాగరోత్తారహేతవే | నమస్తేలోకనాథాయ లోకాతీతాయతే
నమః || నమఃపరమకల్యాణావిధయేపరమాత్మనే | నమస్సహస్రశిరసేనమస్సతతభాస్వతే || నమోదైత్యాయేతుభ్యంసమో
సంతాయజిష్ఠవే | నమస్త్రీమూతకయేధాతేమనస్త్రీయుగశక్తయే || నమస్సమస్తసుహృదేనమస్సతతజిష్ఠవే | స్ఫురత్కి-
రీటకేయూరమణికుండలధారిణీ || నిద్వంద్వాద్యనిరీశాయనిర్వికారాయతేనమః | త్రాహిమాండవదేవేశ్వరణ్యశ్శరణా
గతం | త్వమేవసర్వభూతానామాశ్రయఃపరమాగతిః | త్వయినితంయథాచిత్తంసమేచంచలతాండవజేత్ || తథా
ప్రసీదచేవేశ్వరణంత్యాగతోస్త్యగహం | నమస్తుభ్యంనమస్తుభ్యంభుయోభూయోసమోనమః || నారాయణాయనలినాయ
తలోచనాయనాథాయపత్రరథనాయకవాహనాయ | కాశీయధోగిహణరంజితనతకాయనవ్యాంబుదాభరుచిరాయన
మఃపరస్మై || ఇతిస్తుత్వాహరిందేవంశమస్మృత్వాపునఃపునః | అనుందచాప్యనయనఃపులకాంకితవిగ్రహః | శిరస్యంజలీమా
ధాయతూర్ణీంతత్పురతఃస్థితః || ౫౨ || ఇతిశ్రీపాండ్యపురాణేమాఘమాహాత్యే చతుర్థోధ్యాయః.

*

శ్రీభగవాన్ || మృగశృంగానయాస్తుత్యాపరాప్రీతిరజాయత | మాఘమాసేనరస్యస్త్రియత్త్వయాస్నాయితేనచ |
తేపసాచప్రహృష్టోస్త్రిశ్రాంతోసినితరాంమునే || యజ్ఞైస్సదక్షిణైర్దానైరవై యశ్యనియమైర్యమైః | అహంతథానతప్యమియ
థామాఘనిమజ్జనాత్ || ఇత్యుక్తాత్వతంపునఃప్రాహమాక్షేచ్ఛంముదితాననంఽరంపరయసత్యంతేషశ్చద్దాస్యామివాంఛితం |
మృగశృంగమమప్రీతైర్మదాజ్ఞాంపరిపాలయ | బ్రహ్మచర్యేణముషయోయథాతుష్టాస్తథాతప || యజ్ఞేనదేవాస్సంతోష్యాః
ప్రజయాపితరఃపునః | సర్వధామమతుష్ట్యర్థంకరణీయమిదంత్వయా || భావిజన్మనివిప్రత్వంజీవన్ముక్తోజనివ్యసి | బ్రహ్మసూసు
ర్మహాజ్ఞానీరుఘనామాజనివ్యసి || వేదాంతవాక్యసంజ్ఞాసంనిదాఘాయోపదిశ్యచ || పునస్త్యంపరమంధామసమేవ్యసినసం
శయః | ఇతిశ్రుత్వావచస్తస్యదేవదేవస్యశాక్లేణః | మృగశృంగోవరంపవేపునద్దేవందయానిధిమ్ | దేవదేవజగన్నాథసర్వ
దేవనమస్మృత || అత్రసన్నిహితోనిత్యంసర్వేషాంసర్వకామద | సర్వదాసర్వజంతూనాంసర్వసంపప్రదోభవ || ఇదమే

కంవరం దేహియద్యనుగ్రహభాగహమ్ । ప్రసీదదేవదేవేశప్రసీదపరమేశ్వర ॥ శరణంత్యాప్రపన్నోస్తి శరణాగతవత్సల ।
 ఇతిబ్రువాణమా హేదంకృపయాకమలాప్రియః ॥ తథాస్తుమృగశృంగాత్రసర్వధానివసామ్యహం । యేర్చయంతినరాస్తేషాం
 కర్తృస్థాస్సర్వసంపదః ॥ విశేషేణసరస్వస్త్రిక్షమకరధేదివాకరే । నిమజ్జ్యసిఖలైఃపాపైఃప్రముక్తాయాంతమత్పదమ్ ॥ వ్యతీ
 పాతేయనేవాపిసంక్రమేవిషువేపివా । పౌర్ణిమాయామమాయాంచగ్రహణేచంద్రసూర్యయోః ॥ స్వాత్వాదత్వాయధాశక్తి
 మమలోకేమహీయతే । ఏవంబ్రువతిదేవేశప్రణమ్యసపునర్ద్విజః ॥ అవదత్పునరప్యేకంభక్తవశ్యంహరింతదా । కుత్ససూనుర
 హంవత్సంకథంమేమృగశృంగతా ॥ ఏతదాచత్వదేవేశత్వద్భక్తస్యకృపానిధేః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కల్యాణసరసస్తీరేత్వయ్యత్రతపసి
 స్థితే । మృగాఃపిబంతఃపానీయంప్రతివాసరమత్రవై ॥ కంఠాయంతస్వశృంగేఃశరీరంతవనిర్భయాత్ । తేనత్వాంమృగశృం
 గాఖ్యంవదంతిపరమర్షయః ॥ అద్యప్రభృతిలోకోయంమృగశృంగేతివత్సృతి ॥ ఇతివ్యాపృత్యసర్వేశస్సర్వేషాంసర్వదోన్మణాం
 నారాయణగిరౌతస్త్రిక్షఈశ్వరోద్యాపిదృశ్యతే ॥ అథసమృగవిషాణస్తత్రసంఘాజ్యదేవనిరగమదధతస్మాత్తస్మిదేశేనశై
 లాత్ జగదుపకృతిహేతౌదారయోగేధృతాత్మకమలనయనమాద్యభావయన్నంతరంగే ॥ మాంజీకృష్ణమృగచర్మదండధృ
 క్వాణిపల్లవలసత్కమండలుః । జన్మభూమిమవిశజ్జితేంద్రియోభోజరాజపుటభేదసంనిజమ్ ॥ మృగశృంగమునిర్యావదాయాతి
 నిజమందిరమ్ । తత్పూర్వమేవతన్నామప్రధితంభువికేవలమ్ ॥ ప్రణామంవిదధేసమ్యజ్జననైర్యచువిదండవత్ । పిత్రేచవిధివ
 న్నత్వాస్వముదంతంగ్యవేదయత్ ॥ గాడమాలింగితోమూర్ధ్నిసమాఘ్రితోముహూర్చుహుః । అనందాశ్రుపరీతాభ్యాం
 పితృభ్యామభినందితః ॥ గురుంతమభివాద్యాథపునస్సాన్యధ్యాయతత్పరః । పితృర్కృతుర్గురోర్నిత్యంశీశ్రూషణపరాయణః ॥
 అధీతాఖిలవేదేయంగురుణానుమతస్తథా ॥ ప్రతస్మానంతతాత్పర్గంసమాప్యవిధిపూర్వకమ్ । అవోచప్రితరంకుత్సంమృగశృం
 గోమహామనాః ॥ సుతస్యసంభవేక్లేశంసహేతెపితరంచయమ్ ॥ శక్తోవర్షశతేనాపినోకర్తుంతస్యసిష్కృతిమ్ ॥ అతస్తయోః
 ప్రియంకుర్యాద్గురౌరపిచసర్వదా । త్రిషుతేమనుతుష్టేతుతపస్సర్వమవాప్యతే ॥ తెషాంత్రయాణాంశీశ్రూషాపరమంతప
 ఉద్యతే । తాసతిక్రమ్యయత్కుర్యాత్తన్నసిద్ధేత్కదాచన ॥ తానేవార్తుసమారాధ్యత్రీక్షలోకాఃవిజయేత్సుధీః । ఏతదేవ

స్వణాంప్రాక్తంపురుషార్థచతుష్టయమ్ ॥ యచేతేషాంహిసంతోషఉపధర్త్యస్యఉచ్యతే । అధీత్యవేదాన్వేదోనావేదంవా
క్రమతఃపితుః ॥ అప్రస్మ-అబహ్మచర్యోగృహశ్రమమధావిశత్ ॥ గృహశ్రమాత్పురోనాస్తీయదిపత్నీవశంగతా॥ అనుకూ
ల్యంహిదాంపశ్యంత్రివర్గోదయహేతవే । అనుకూలంకళత్రంచేత్త్రిదివేనహికింతతః॥ ప్రతికూలంకళత్రంచెన్నరకేనహికిం
తతః । గృహశ్రమస్సుఖార్థాయభార్యమూలంహితత్సుఖమ్॥స్వభార్యాయాంవిసితాయాంత్రివర్గోఽభివేధ్యవమ్ । జలూ
కయోపమియ్యంతేప్రమదాలఘుబుద్ధయః॥ప్రమదానాంజలూకానాంవిచారేషుహదంతరమ్॥జలూకాఃకేవలంరక్తంగృహ్లాంతి
పునరంగనాః ॥ గృహ్లాంతిసర్వమప్యభాఃచిత్తంవిత్తంబలంసుఖమ్ । దత్తప్రజావతీసాధ్వీపటువాక్యాక్షియంపదా॥ గుణైర
మీభిస్సంయుక్తాసాస్త్రీశ్రీరూపధారిణీ । జనకస్యానగోత్రాయామాతురప్యసంపిండకా॥దారకర్మణియోగ్యాసాష్టజానాం
ధర్మవృద్ధయః॥స్త్రీసంబంధేప్యపస్కారతయశ్విత్రికులంత్యజేత్ ॥ అభిశస్తనమాయుక్తాంతదాకన్యాప్రసూంత్యజేత్ । రోగ
హీనాంభాగ్యవతీంస్వస్కాత్కించిల్లఘీయ్యసీమ్ । ఉద్వహేతద్విజోభార్యాంసౌమ్యాంచమృదుభాషిణీమ్ ॥ నపర్వతర్క్షప
త్సోహ్యంననదీంసర్వనామికామ్ । నమత్తీభిఃప్రీష్యనామ్నీంసౌమాఖ్యాముద్వహేత్సుధిః ॥ నచాతిరక్తహీనాంగీనాతిదీర్ఘం
నచాకృశామ్॥నాలోమికాంనాతిలోమాంనాన్నిగ్ధాంస్థూలమూర్ధజామ్ ॥ మోహాన్మోపయమేమత్యైః కులహీనాంచకన్య
కామ్ ॥ హీనోపయమవాద్యాతిసంతానస్యవిహీనతామ్॥లక్షణానిపరీక్ష్యవతతఃకన్యాంసముద్వహేత్ । సులక్షణాంసదా
చారాంపత్యురాయుశ్చవధాయేత్ ॥ ఇతిప్రాహమనుఃపూర్వమగస్త్యోపితధాబ్రవీత్ । అన్యేచముషయస్సర్వేష్యేషమా
హుస్త్యమప్యత॥ఈవృశీకలత్రీభార్యామేలభ్యతేజనకాధునా । మృగశృంగస్యతద్వాక్యంమధురంవేదగమ్నితమ్ ॥ శ్రుత్వా
కుత్యఃప్రహృష్టాత్తాపునఃపుత్రీమభాషత । మావిచారుకురుష్వేహమృగశృంగమహామతే ॥ ఈదృగాచారయుక్తస్యతవా
ప్రాప్యంనవిద్యతే॥అనాచారవతాంపుంసాంఆలసీయపహతాత్మనామ్ ॥ ఆమాఘస్నాయినాంస్మాణాంతాదృశాదర్లభాః
స్త్రీయః । అకృతాతిధిప్రాజానామనైకాదశ్యుపోషితామ్ ॥ అమహాదేవభక్తానాంతాదృశాదర్లభాఃస్త్రీయః । అమాత్య
పితృభక్తానామగురుప్రీతికారిణామ్॥అగోశిశూషకాణాంచతాదృశాదర్లభాఃస్త్రీయః । అదైవపితృకార్యాణామదత్వా

ఘంజతామపి || అదానధర్మశీలానామహంత్వాచాన్నమశ్నుతామ్ | అగోపించనానాంచ అమాశీతులసీభ్యతామ్ || అకావే
 రీజలార్ద్రాణామమాఘవ్రతచారిణామ్ | అమాఘమహిమజ్ఞానాందాద్యశాదుర్లభాస్త్రియః || దదాతివిద్యామఖిలాంచకీర్తి
 మారోగ్యమాయుర్ధనమక్షయంచ | సమస్తపాపక్షయమింద్రలోకంకింకింసదద్యాత్సుతమాఘమాసః || సౌభాగ్యమాచారమప
 త్యవృద్ధింసత్సంగతింనిత్యముదారభావమ్ | ఖ్యాతించశ్చైర్యంచబలందదాతికింకింసదద్యాత్సుతమాఘమాసః || మాఘస్నానేన
 సుప్రీతోమహాదేవోమనోరథమ్ | పూరయిష్యతితేపుణ్యాస్తురారిఃపురుషోత్తమః || ఇతిపితృవచనంనిశమ్యసత్యంముదితమ
 నామృగశృంగనామధేయః | పునరపిపితరంప్రణమ్యమూర్ధ్నాహృదిహరిమేవదివానిశంనిదధ్యౌ || ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే
 మాఘమాహాత్యై - పంచమోధ్యాయః. ... *
 వసిష్ఠః || అధధోజపురేతస్మిన్ముచధ్యోమునిపుంగవః | సువృత్తానామతస్యాసీత్కన్యాకమలలోచనా | సామాఘ

మాసేకన్యాభిస్సఖీభిస్సహమజ్జతి | ప్రాతరేవసముత్థాయకావేర్యఃపశ్చిమాఘసిః | సహ్యాపాదోద్భవేదేవిశ్రీరంగోత్సంగ
 గామిని | శ్రీకావేదినమస్తభ్యంమమపాపంవ్యసోహయమరుద్వధమహాభాగమాఘమాసేనిమజ్జతామ్ || మహాపాపహరే
 మాతర్మంగళాస్సప్రయచ్ఛమే | పతిందేహిసుతుదేహిమతిందేహిమనోరథాన్ || పాతివ్రత్యంతథాదేహీమహ్యంపశ్చిమవా
 హిని | ఇథేంమంత్రంసమచ్చర్చనమస్కృత్యకవేరజామ్ || వివస్వత్యుదితేకించితువృత్తాంస్సాతినిత్యశః | ఇథేమబ్జత్రయం
 మాఘస్నానమేషావకారవై || అస్యాశ్చిత్రంచరిత్రంచకౌశలంగృహకర్కణి | దృష్ట్వాపితాప్రహృష్టాత్కాస్తేదేయేత్యచిం
 తయత్ || అథసూనోర్వివాహాయవత్సస్యబ్రహ్మచారిణి | ఉచధ్యస్యసూతామైవచ్ఛతుత్సస్యబ్రహ్మవాదినః || ఉత్కృష్టరూపా
 మురులక్షణాఢ్యముపాధిశూన్యాముభయత్రశుద్ధాం | ఉచధ్యక్తన్యాముపమానహీనా ముదోద్వేగుమేనాంచకమేధవత్సః ||
 కదాచిత్తుసువృత్తాసాసఖీభిస్తిస్సభిస్సహ | మాఘస్నానాయకావేరికూలమాపారుణోదయే | తదావనద్యిపంకశ్చిద్వాసి
 తాభిర్నదోద్ధతః || ఉత్తస్థోబృంహీతంకుర్వత్తుండాపూతాగ్రభీషణః | తంగృష్టాభయవితస్తాస్సువృత్తాద్యాస్సులోచ
 నాః || దుద్రువుర్దూరమధ్యవంగజోష్యసుయయాతదా | కన్యాధావనవేగేననిశ్వాసోచ్ఛ్వాసపీడితాః | తృణచ్ఛన్నైమహాకూ

పేనిపేతుర్జలవర్జితే । నిపత్యవిహ్వలాస్పద్యగతప్రాణాస్తదాభవత్ ॥ అనాగతాసుతాస్వేపంచేశకాలేగతేతదామాత
రఃపితరస్తాసాంవిచిన్వంతోభబ్రుముః ॥ వనాద్యనంపరిభ్రామ్యగుల్మద్గుల్మంవ్యలోకయత్ ॥ కృచిత్కృచిత్పరిభ్రామస్త్రా
ణ్యాభరణానిచ । దృష్ట్వాతదనుసారేణగచ్ఛంతోదీనచేతసః॥ పాతాళస్సభింకూపందద్యశుర్ద్వగగోచరమ్ ॥ గతామూరపితా
వీక్ష్యకన్యాఃకమలలోచనాః॥ రురుదుస్సుస్వరంఘోరంకురర్వశవదఃఖితాః- ... *
మాతరః॥ విమలేకమలేసువృత్తకసురసేత్యాదిభిరేవనామభిః॥ ఉపహూయముహుర్ముహుర్విషణ్ణాపిలపంతిస్తతదీయమా

తరః । మృగభాస్కరమాసిన్త్యశోప్రతిబుద్ధాభిరతీవకౌతుకాత్ ॥ భవతీభిరియంమరుద్వృథాఫలముద్విశ్యకిమేతదుత్థితాఃభ
వనేబహుసస్యసంయుతేపరిపక్వంకమనీయమోదనమ్ ॥ పితరఃకుభితాస్సమాసతేద్రుతముత్తిష్టతభోక్తమాత్మజాః॥ అఘ
రోగవిపద్భయాదయోనభవంతీతివిపశ్చితోవిదుః । మృగభాస్కరమాసిమజ్జతాం విపరీతేహివిధాకిముత్తరం ॥ చరణంపుర
తఃప్రసార్యనోమహురాశంసనకృతోపమత్యచ । భవతీభిరుపేక్షణంకృతంనహిపశ్యామివిరోధకారణమ్ ॥ ఉచధ్యః॥ మృగశృం
గమునిస్తపోనిధిఃపరిణేతుంభవతీమయాచత । శుభమస్తుతతాస్త్రుదీరితంపునరస్తేకథయామికిన్వహమ్ ॥ ఇతికన్యాజనితృష
క్రోశంతీష్వతిదారుణమ్ । మృగశృంగోమునిశ్శ్రీమాన్నాగతస్తపసానిధిః । విలోక్యతాసాందుఃఖించకన్యాస్తావివశాస్త
దా ॥ దుఃఖితౌపితరాబింధూకమనసేకమచింతయత్ । తచ్చింతయిత్వాతావాహద్యుతిమాకృత్యతిమాకృత్యవశః॥ ఉత్థాపయ
మ్యేవకన్యాఃపిన్దైకతీపయైరితి ॥ శనైరాశ్వాస్యతాస్సర్వానివార్యాహచరోదనమ్ ॥ యావదుజ్జీవయిష్యామికన్యాఃకమ
లలోచనాః॥ తావదాసాంమనోజ్ఞానివపూంషిపరిపాల్యభ॥ ఇత్యుదీర్యమునిశ్చేష్టంకావేరీమేత్యసావనీంకంరదఘ్నజలేన్ధిత్యా
ఆదిత్యమవలోకయత్ ॥ ఉర్ధ్వవక్త్రోర్ధ్వచాహుస్సకృత్కృత్యంతుష్టావనిత్యశః ॥ తంహంతుమేకదావిప్రంజలమధ్యేగమం
జరః । హస్తముద్ధృత్యవేగేనమునేరంతికమాయయావిలోక్యతస్యసంరంభంకరిణోమునిపుంగవః॥ నవచాలజలాత్సోపేక్షిత్రా
ర్చితఇవస్థితః ॥ గతమన్యుక్షణాదేవశాంతోభూత్సగజేశ్వరః॥ శుండాగ్రేణగృహీత్వాతంస్వఘూర్ధిస్తాస్తాస్యసంస్థితః॥ తస్య
భావంమునిజ్ఞాత్యాజపంతావత్సమాప్యచ॥ సుఖాసీనోగజస్కంధేనంతోషంపరమంయయాతత్సంతఃప్రశంసంతిగజస్కం

ధాధిరోహణమ్ ॥ తస్మాచ్ఛోభనమేవైత దితిమత్వాతపోనిధిః । ఏనముత్తారయిష్యామి తిర్యక్త్వదుఃఖితంచీరాత్ ॥ ఇతి
నిశ్చిత్యమనసావిచార్యసుచిరంమునిః । మాఘష్టదినజంపుణ్యంతుభ్యంద త్తమితిద్విజః ॥ ఆదాయపాణినాతోయంశీఘ్రం
తస్మాద్ధి౩ద త్తమా౩జానన్తివకరీ౩ద్రోసౌతదాపాపవివర్జితః ॥ ప్రళయాంబుదనిర్ఘోషసదృశంబృంహితంవ్యధాత్ ॥ తేనాపి
సంతుష్టమనామృగశృంగస్సృవాణినా । పస్పర్శసాంద్రకృపయావీత్యదృష్టా౩గజేశ్వరమ్ ॥ మునిపాణితలస్పర్శా ద్గజరూ
పంవినాయకః । విస్త్రితేనమునీ౩ంద్రేణదదృశేదివిదేవదత్ ॥ ప్రభామండలమధ్యస్థతేజోనిధిరకల్మషః । నిజరూపంసమాసాద్య
ప్రణమ్యమునిమృబవీత్ ॥ కృతార్థోహంకృతార్థోహంకృతార్థోహంమునీశ్వర । యత్త్వయాతారితఃపాపాఃత్తిర్యక్త్వా౩చ్చ
విగర్హితః । మమవృత్తమశేషేణప్రవత్యైమి౩కృపానిధే ॥ శృణుష్వమునిశార్దూలసర్వభూతహితేరత ॥ నైషధేనగరేపూర్వం
విశ్వగుప్తఇతిశ్రుతః॥ వైశ్యోఽపరమధర్మాత్పానిజధర్మపరాయణః । తస్యసూనురహంనామ్నాధర్మగుప్తఇతిశ్రుతః ॥ సా
ధ్యాయంయజనందానం కుసీదంపశుపాలనమ్ । గోరత్కృంకృషినాణిజ్యమకరంద్విజపుంగవ ॥ కామదంభఃపినిర్ముక్తఃస
త్యగాగనసూయకః । సదాత్రివగా౩ద్విరతంవణి౩కర్తృణ్యవంచకః॥ దానందదామిప్రాణాయజ్ఞకాలేత్వయాచితః॥వీతరో
గభయక్రోధఃలోభమత్సరవర్జితః । ధాతాయజ్ఞాదేవభక్తోగోచ్రాహ్మణహితేరతః ॥ స్వదారనిరతోదాంతఃపరదారవివర్జి
తః । పితృకార్యంచతతా౩లేసర్వదేవార్చనంతథా ॥ గంధద్రవ్యాణ్యనేకానివిక్రిణామిరసా౩బహూ౩ ॥ పయోదధీనితక్రాణికా
స్థానివివిధానిచ । గోమయానితృణాదీనిలవణంజాజిపిష్టలమ్ ॥ ధాన్యానిశాకమూలానివస్తా౩గ్రీణివివిధానిచ । ధాతూనిత్య
వికారాంశ్చవిక్రిణామితథాపశూ౩ ॥ యద్దదామినతస్మాన్మనంయద్గృహ్ణామినచాధికమ్ । విక్రిణామిరసా౩చాహమనవద్యం
ఫలంతథా ॥ ఉద్యానంచమయాకారినానాపృత్యసమాకులమ్ । దేవాలయోమయాకారినానామంటపసంయుతః॥ మరుప్స
ష్టేషుమాగ్నేషుప్రపాకూపౌమయాకృతౌ । విశ్రాపమంటపంచాపిమాగ్నేమాగ్నేకృతంమయా ॥ కన్యాదానంచగోదానంభూ
దానంచమయాకృతమ్ । అన్నాశ్వగజదానానిచస్త్రదానంతద్దేవచ॥తిలతండులగోధూమేముద్గదానాన్యకారిషమ్ । మాష
ప్రేహితీలాజ్యాదిదానంద త్తంమయాబహు॥అధునాకింబహూక్తేనత్వంశృణుష్వవిధేఃఫలమ్ । హరిణాపిహరేణాపిబ్రహ్మణాపి

సురైరపి||లలాటలిఖితారేఖాపరిమాష్టునశక్యతే|భవితవ్యంభవత్యేవనారికేశఫలాంబువత్||గంతవ్యంగచ్ఛతీతధాగజఘక్త
 క్షపితవత్|అథకాపాలికఃకశ్చిద్రసనాదకుతూహలాత్||యఃకశ్చిన్నాంప్రద్యప్యైవవంచయామాసమాయయా||తందృష్ట్యాప్ర
 త్యయోజాతోమమతస్మిన్నహీనుర|రసనాదాపదేశేనధనంసర్వంక్షయంగతం||ఇత్థప్రవంచితస్తేనతద్భాగింత్యాభిమితశ్చి
 రమ్|తస్మిమిత్తంధనంత్యక్త్వాదరిద్రోభవమంతతః||జరాజర్మరసర్వాంగోవ్యాధిషిఃపరిపీడితః|యత్కించదపివైకర్తుంనశక్తో
 ద్విజసత్తమ||సంప్రాప్తేమాఘమాసేతుమహానద్యామినోదయే|స్నాతంమయాదశదినంవారక్యాత్పునరతుమః||ఏతస్మిన్నేవ
 కాలేతుప్రతోదేశాంతరంగతః|అశ్వమృతాఃకృషిర్నష్టాగావోమేషహృతాఃపరైః||భార్యాస్నుషాచపౌత్రీచమయ్యనాద
 రతాంగతాః|పౌత్రోవేశ్యాపతిర్ధూర్తిగృహంక్షిప్రవ్యసినశత్||వేశ్యాన్యాజేనరాజ్ఞాచరాజ్యాన్నిర్వాసితావయమ్|తథా
 పివృద్ధోధర్తాత్కృత్యుజ్జవానితిబాంధవాః||దిశంతిధర్మానుద్దిశ్యయత్కించధాన్యమోదనమ్|పరంకాలస్యనియమంకాలదోషే
 ణభూనుర||స్వధర్మవిక్రయంకృత్వాకుటుంబభరణంకృతమ్|యానియానిమయాపూర్వందానానివివిధానిచ||తానితాన్యపిస
 ర్వాణివిక్రీతానిమునీశ్వర|కుటుంబభరణార్థాయమాఘస్నానఫలంవినా||జిహ్వచాపల్యవశతస్తేకదాపరవేత్సని|భుక్తవా
 నాగశన్న్యప్తమజీర్ణమభవత్తదాలితసార|స్తతోజాతస్త్వృతిమానభవంతతః|అతిసారేణమరణంధర్మిస్తానాంభవేద్ధృవం||
 పూర్వపుణ్యఫలాదేవమాసీచ్ఛస్మరణంహరేః|అహంతత్సర్వణేనేవతేనాహంమరణంగతః||తేనమాఘప్రభావేనదేవేంద్రస్యై
 వసన్నిధౌ|తత్రమన్వంతరంస్థితావత్పుణ్యాంతేగజోభవం|యేధర్మవిక్రయంకుర్యుః|తేభవంతిమతంగజాః||ఇదానీమపివిక్రేపం
 ద్రత్వయాహంతారితోభవమ్||పుణ్యదానంకృతంమహ్యాంత్యయాన్వగ్గోపలభయే|కృతార్థోన్తికృతార్థోన్తిసమస్తుభ్యం
 నమోనమః||ఇత్యుక్త్వాసయయాన్వగ్గంసత్సంగస్సద్గతిప్రదః|మహాసుభావోమృగశృంగనామామహాగజత్వాత్పరిమోచ్య
 సద్యః||స్వయంపునస్తస్థశచక్షుతోయేతుష్టావతిష్ఠాదిననాధసూనుమ్||ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే మాఘమాహాత్యై షష్ఠో
 ధ్యాయః.

మృగశృంగః॥ యమాయధర్మరాజాయమృత్యువేచాంతకాయచ । వైవస్వతాయకాలాయసర్వభూతక్షయాయ
 చ।బౌదుంబరాయదధ్నాయనీలాయపరమేష్ఠినే॥వృకోదరాయచిత్రాయచిత్రగుప్తాయనైనమః । దంష్ట్రాకరాశవక్త్రాయ
 భృకుటీకూరచక్షుషే ॥ ఊర్ధ్వరోష్ణేమహారోష్ణేప్రలంబోష్ఠాయతేనమః । అనంతచాహవేతుభ్యంసమోనంతసఖాయచ॥
 అంజనాద్రిసమాభాయవిగ్రహాయోగ్రరూపిణే । నమోభీషణరూపాయపాపినాంభయదాయినే॥ తర్జితేకాలదండేనసర్వా
 యుధధరాయచ।మహామహిషవాహాయదీప్తాగ్నిసమచక్షుషే ॥ మహాత్మమోరురూపాయరక్తాంబరధరాయచ।ప్రళయాం
 బుధఘోషాయప్రళయానిలరంహసే॥పిబతేసాగరమివగ్రసతేచాఖిలంజగత్ ॥ అశ్నుతేపర్వతానాస్యాదగ్నిరూపాయతేన
 మః ॥ మృత్యునాకాలరూపేణకాలేనానలవర్షసా । న్యాధిభిర్బహుభిఃపాద్భ్యేసేవ్యమానాయతేనమః ॥ సహితాయోగ్ర
 యాదృష్ట్యామహాభీమాతిఘోరయా । ఈదృగకారరూపాయపాపిష్ఠానాంసమోనమః । ప్రఫుల్లపంకజాకారప్రసన్నవద
 నాయచ ॥ కారుణ్యపుణ్యనేత్రాయపితృరూపాయతేనమః ॥ మహామృదులకేశాయభూరేఖాంకితచక్షుషే ॥ మనోజ్ఞత్వ
 శ్రువక్త్రాయపవ్వబింబోష్ఠశోభినే । ద్విభుజాయప్రసన్నాయజాంబూనదవపుష్పతే ॥ సర్వాభరణయుక్తాయరత్నవీర్యతా
 యచ । రత్నకేయూరహారాయనారత్యకీరీటినే ॥ కూలంకషకృపాదృష్ట్యాపశ్యతేమిత్రరూపిణే॥సర్వసంపత్సమృద్ధాయ
 సౌభాగ్యనిలయాయచ ॥ శ్వేతమాల్యాంబరాధ్యాయశ్వేతభద్రోపశోభినే । లసచ్ఛామరహస్తాభ్యాముభాభ్యాముభయో
 రపి॥పార్శ్వయోర్ద్వివ్యనారీభ్యాంవీజ్యమానాయతేనమః॥రత్నకేయూరరమ్యాయరత్నకుండలశోభినే ॥ సభాసద్భిరుపాస్యా
 యధర్మాధర్మవిచక్షుణైః । ధర్మైశశుభ్రీరూపేణసత్యేనశుభలత్సుకా॥శమేనశశివర్ణేనదమేనాత్యంతతేజసా । బ్రహ్మగణేషు
 ద్దేవవర్ణాశ్రమభవేనచ।సేవితాయసదాపాశ్చ్యేసంయమిన్యాస్యభాంతరే ॥ సాధూనాంస్నిహ్యతేశశ్వతప్రిణాసర్పయ
 తేగిరా । వాచాతోషయతేసాధుసర్వస్వందదతేగుణైః ॥ సదాసంతుష్టరూపాయసజ్జనానాంసమోనమః॥నమఃకృతాంతా
 యకృపాకరాయకృతక్రియాణాంకృతినాంహితాయ।సత్సంగినేసంయమినీశ్వరాయధర్మాత్మనేధర్మకృతాంప్రియాయ॥ ఘం
 టూరవధస్వితదిష్టుఖితుంగశృంగపూతాగ్రభీషణమహామహిషస్థితాయ ॥ నారాచశక్తిముసలాసిగదాత్రిశూలపాశాంకు

తైర్విలసదప్తమాహాఘజాయ | సద్భిశ్చతుర్దశభిరేవశుభాశుభానిసమ్యగ్విచారయతిశాస్త్రీచసాక్షిభిర్భ్యః | తస్మై నమస్సకలలోక
హితాయశాంతరూపాయదక్షిణహరిత్పతయేయమాయ | భవ్యాభానుతనయాభవాపహాయనేత్రప్రియాయనియ
మస్థితమానవానాం | సావర్ణిమందమమమాత్మసపత్నజాయవై వస్వతాయవరదాయనమశ్శుచీనాం || బధ్వాదృఢంనిజభ
టైర్నిహితాక్ పురస్తాద్భుజేష్వనేకనరకేషునిపాత్యపాపాః | భింహితభర్జదహశోషయపేషయేతిశశ్వన్నమఃకథయతేయము
నాగ్రజాయరక్తాంతవృత్తనయనాయవృకోదరాయభీతిప్రదాయభృకుటికుటిలాననాయ || సిలాయనిష్ఠురభటైర్నియమైర్విసీ
నాక్ సంతతితేభగవతేస్తునమోంతకాయ | నూరేవిలాక్యనిజకర్తృతాన్వితానైప్రత్యుద్గతాయరచితాంజలిబంధనాయ | సం
జ్ఞానుతాయసురభీరుహలోచనాయతుభ్యంసమోవిహితపంచమసాక్రతూనామ్ | విశ్వాధికాయవిమలాయవిచక్షణాయవి
శ్వంభరాయవిధివిష్ణుశివప్రియాయ | సత్సాక్షిణేనదసవావరిణేభిలానాంశశ్వన్నమస్సకలలోకపరాయణాయ || ఇతిస్తుత్వా
నమస్కారమకరోద్దండవచ్ఛని | దక్షిణాశాపతింధ్యాయక్ దాక్షిణ్యకరుణాలయమ్ | తతఃప్రసన్నోభగవాన్యమోవై
వస్వతోంతకః || ప్రాదురాసన్నహతేజాఽప్రసన్నవదనాంబుజః | శ్వేతమాల్యాంబరధరోనానారత్నవిభూషితః || మహాబా
హుర్విశాలాత్మోమహాలావణ్యశేవధిః | సంతోషోత్ఫుల్లనయనైఃప్రసన్నాననపంకజైః || మృదువాక్త్యస్సువేషైశ్చసర్వాభ
రణభూషితైః | సమస్తాయుధసంపన్నైఃస్పృహజ్జేర్విసయోజ్యైః || సేన్యమానస్సదాపాశ్చేన్ద్రసింహసంధైర్మహాభుజైః | దం
ష్ట్రాక్రరాశపదనైర్మహవీరైర్వస్సకింకరైః || సదస్యైర్గరపిధర్మత్వాధర్మిష్టైస్సూక్ష్మదగ్ధిభిః | సర్వస్తాత్తతత్వజ్ఞైర్మహా
క్రతుమదీక్షితైః || కిరీటహారకయూరమణీకుండలిన్మృగైః | పరితోసేవితోదారైర్మునేస్తస్యపురోభవత || మునిముత్తాప్య
బాహుభ్యాంసమాచింగ్యేదమబ్రవీత్ | స్తవేనాననసంతుష్టోవరదోహమిహాగతః || వృణీష్వవత్తోభిమతంవరమిష్టందదామి
తే | తచ్చృత్యావచనంతస్యసమాధాయమునీశ్వరః || ప్రసాదోత్ఫుల్లనయనస్తంసమాలోక్యవిస్త్రితః || కృతాంతమాసాద్య
కృతీకృతార్థఃకృతాంజలిఃకృత్యమువాచతాసామ్ || పాణప్రదానంకురుకన్యకానాంపునఃపునస్తావిదమేవయాచే || తద్వాక్య
మాకర్ణ్యసధర్మరాజఃస్వకింకరాపార్శ్వగతానువాచ | కన్యాశ్చతస్రస్సహసానయధ్వముద్యానమధ్యేదకశీవనస్థాః ||

తదైవగత్వాకదళివనస్థాఃకన్యాస్సమానీయదదుర్యమాయ|సంప్రేషయామాసయమోపిశీఘ్రమదృశ్యరూపేణసవిప్రకన్యాః||
యథాసుప్తోఽస్థితాఃపూర్వంతథాకూపాత్సముత్థితాః|జహర్షస్తజ్జననోభిచాలాదృష్ట్వాసచేతనాః || పరిధాయ్యనిజంవాసః
పూర్వవద్దిష్టజకన్యకాః || ఆహూయజననీబాలాఃస్వకీయంవివిశుర్గృహమ్ | ప్రాణాపహరీభగవాన్ప్రసన్నః | ప్రోవాచవా
క్యంమృగశృంగమేనమ్ || వృణీష్వభూయోపివరందవామిస్తోత్రేణానంతుష్టమవై హిమాంత్వమ్||మృగశృంగః || మయాకృతం
స్తోత్రమిదంత్వదీయంయఃకోపిభక్త్యాశృణుయాత్స రేద్వా || తస్యాపమృత్యుర్భువితానపీడాయామీనభూయా త్వభవేచ్ఛిరా
యః||యమః||తథాస్తువిప్రోత్తమకత్సపుత్రశృణుష్వభూయోపిరహస్యమేకమ్|అవాచ్యమేతద్భువినాస్తీకానామ్ || నాచ్యంప్ర
యత్పాదీదమాస్తీకానామ్||చతుర్దశీమంగళవారయోగేయఃకృష్ణపక్షేతిలతర్పణంచ | కృత్వాతదాసీంస్తవమేతదుక్తావలభే
తకామాంతకలాన్సమర్త్యః||ఇమంవరంవిప్రవరాయదత్వాసార్థంగజ్జేరంతరథాత్సదేవః| విప్రోపిలభ్యావరమర్క-శత్రా
త్సమాత్రమంహృష్టమనాః ప్రపేదే || యమస్తుతిమిమాంపరేదసుదిసంహియోమానవోనతస్యయమయాతనాభవతిచప్రస
న్నోయమః| కదాచిదపమృత్యునావ్యభిభవోనతత్సంతతిమిహౌవచపరత్రచశ్రీరుప్రేతినాత్యవ్యయమ్|| ఇతిశ్రీ పాద్యై గ్రురా
ణే మాఘమాహాత్మ్యే సప్తమోధ్యాయః.

...

...

...

...

✽

సమాగతాస్తుతాఃకన్యాయమలోకాదనిందితాః || స్వమాతృభ్యస్సబంధుభ్యస్తత్రవృత్తాంతమబ్రువత్ || పాపినాం
యాతనాశ్చాపిసుకృతీనాంగతింతథా|తంనిశమన్యజనాన్సర్వేభీతవిస్తయమానసాః || అన్యేచ్యురపితాచాలాఃప్రాతరుత్థాయ
సత్స్వరాః|మాఘస్నానంయథాపూర్వంకర్తుంప్రాపుమర్కరుద్వృధామ్||దిలీపః|| సమాగతాస్తుతాఃకన్యాయమలోకాదనిం
దితాః || స్వమాతృభ్యస్సబంధుభ్యస్తత్రవృత్తాంతమబ్రువత్ || పాపినాంయాతనాశ్చాపిసుకృతీనాంగతిస్తథా || విస్తరా
చ్ఛ్రీతుమిచ్ఛామిపుణ్యపాపశుభాశుభాన్ || వసిష్ఠః || స్వమాతృభ్యస్సబంధుభ్యఃకన్యాభిర్నదుదీరితమ్ | తదేవత్రేప్రవ
త్యేమిపుణ్యపాపశుభాశుభాన్||గంతవ్యాయమలోకోహిప్రాణిభిశ్చచతుర్విధైః||సంత్రాసజననోఘోరోవివలైస్సర్వధైవ
హి||గర్భధైర్జాయమావైశ్చబాలైస్తరుణమధ్యమైః | ప్రీతుంనపుంసకైర్వృధైర్యతవ్యంసర్వజంతుభిః||శుభాశుభఫలం

తత్రదేవానాంప్రవిచార్యతే । చిత్రగుప్తాదిభిస్సస్థిర్మధ్యస్థైః సమదర్శిభిః॥నతేత్రపాణినస్సంతియేనయాంతియమాలయం ।
 అవశ్యంహిక్యతంకర్మభోక్తవ్యమవిచారతః॥తత్రయేశుభకర్మాణస్సౌమ్యచిత్తాదయాన్వితాః॥తేనరాయాంతిసౌమ్యేనమాగ్నే
 ణయమందిరమ్ ॥ మాఘమాసేతుసంప్రాప్తేయైస్సాన్నితమరుణోదయే॥కుర్వంతిహరిగోవిందమాధవేతిసరోత్తమాః॥తేయా
 న్నిశుభమాగ్నేయమలోకంశుభావహమ్ । కించిదభ్యుదితేసూర్యేస్సాన్వితావై బదరీఫలమ్॥మాఘమాసేప్రయచ్ఛంతి తేయాం
 తిముదితానరాః॥మాఘేప్రశస్తంకదళీఫలదానంహితత్ప్రదాః॥ఖాదంతస్తత్ఫలంహృష్టాః॥ప్రయాంతియమమందిరమ్ । తిలంధ
 దాతియోమాఘస్సాన్నినంకృత్యారుణోదయే॥సుఖేనసుప్రసన్నాత్వాస్సోషియాంతియమాలయమ్॥ మాఘమాస్యషసీస్సాన్వితా
 దద్యాదామలకంతుయః॥ప్రయాంతిసోరగైః తేజస్వీవై వస్వతనికేతనమ్ । పాదుకాఃపాదరక్షాశ్చయోదదాతిద్విజన్తనామ్॥ సవ
 రాశ్వేనమహతాసుఖంయాతియమత్యయమ్॥చత్రదానేనగచ్ఛంతిపథాసాం దేణదేహీనః ॥ దివ్యాంబరధరాస్తత్రయాంతివ
 త్రప్రదాయినః॥శిబికావాహదానేనసుధృఢేనసుఖంప్రజేత్ । శయ్యాసనప్రదానేనసుఖంయాంతిసవిశ్రమాః ॥ ఆరామకర్తా
 ఛాయాసుశీతలాసుసుఖంప్రజేత్ । యాంతిపుష్పకయానేనపుష్పదామప్రదాయినః॥ దేవాయతనకర్తారోయతీనామశ్రమస్య
 చ । అనాథమంటపానాంచక్రీడంతోమందిరోత్తమే ॥ పథివిశ్రవ్యవిశ్రవ్యప్రయాంతియమమందిరమ్ । దేవాగ్నిగురువిప్రా
 ణాంమాతాపిత్రోశ్చపూజకాః ॥ పూజ్యమానానరాయాంతికామికేనపథాసుఖమ్ । ద్యోతయంతోదిశస్సర్వాయాంతిపప్ర
 దాయినః॥ప్రతిశ్రయప్రదాతాచసుఖంయాతియమాలయమ్ । సర్వకామసమృద్ధేనపథాగచ్ఛతిగోప్రదః॥ యేత్వన్నపానపా
 నీయదాతారోయాంతిసత్పథా॥ఆర్తౌషధప్రదాతారస్సుఖంయాంతినిరామయాః॥ విశ్రమ్యమాణాగచ్ఛంతిగురుశుశ్రూషణేర
 తాః । పాదశౌచప్రదానేనశీతలేనపథాప్రజేత్ ॥ సదాభ్యంగంతుయోదద్యాత్ మాఘమాసేద్విజన్తనామ్ । మనోజ్ఞతుర
 గారూఢస్సుఖంయాతియమాంతికమ్ ॥ హేమరత్నప్రదానేనవిమానేనైవగచ్ఛతి । తాంబూలంయేప్రయచ్ఛంతిమాఘమా
 సేవిశేషతః । శోభితేనపథాయాంతిసుగంధవదనాశ్చతే । పాతర్కాఘనరస్సాన్నితాస్సుతదానంకరోతియః । జ్యోతిర్తయే
 నయానేనవై వస్వతపురంప్రజేత్ । కూశ్మాండంయోద్విజేంద్రాయమాఘస్సాన్వితాస్సమర్పయేత్ ॥ హేమశుభ్రవిమానేన

సుఖంయాతియమాలయమ్ | తండులాథక దా నేనయమలోకంసుఖంవ్రజేత్ || ఓషధ్యఃఫలపాకాంతామాఘమాసేఫలంతియాః |
 తాసాందానేనసర్వాసాంసర్వభోగసమన్వితః || ఖాదన్నశ్చసృథాకామమంతకాలయమాప్నయ్యాత్ | విశేషేణవిరాజంతే
 మాఘస్మాసరతాజనాః || విశేషాధర్మరాజేనపూజ్యంతేతత్రభోగినః | విశేషేణవిరాజంతేమాఘస్మాసరతాత్మనామ్ ||
 విమానాన్యథచిత్రాణిశతశోధసహస్రశః | ఏవంసుకృతిభిఃపూర్ణారాజధానీయమస్యసా || ఏతాన్సుకృతినోదృష్ట్వావిమాన
 స్థానినాత్మజః | ప్రత్యుద్యయాగజైస్సార్థంసముత్థాయనిజాసనాత్ || కృతాంజలిపుటస్తేషాంసపర్యామకరోద్యమః | సాగ్ర
 తాసనదానేనపాద్యాఃస్యైవప్రియేణచ || ధన్యాయూయంమహాత్మానస్సావత్సనోహితకారిణః || యేనదివ్యసుఖార్థాయ
 భవద్భిస్సుకృతంకృతం | ఇదంవిమానమారుహ్యదివ్యస్త్రిభోగభూషితమ్ || స్వర్గంగచ్ఛద్యమమలంసర్వకామసమన్వితమ్ | ఇతి
 తేనాభ్యసుజ్ఞాతాస్సర్వలోకంప్రయాంతి | తే || యేతుప్రయాగేమజ్జంతిమాఘమేకంసరోత్తమాః | తేబ్రహ్మలోకంగచ్ఛంతిఋ
 జుమార్గేణశోభనమ్ || కించిదభ్యుదితేసుర్యేమాఘమాసేనిమజ్జచ | విష్ణుధర్మరతాభిష్టాఃపురుషసూక్తంపఠంతి || తేవి
 ష్ణులోకంగచ్ఛంతిఋజుమార్గేణశోభనమ్ || అన్యేసుకృతినస్సర్వేవిమానేనయమాంతికమ్ | గత్వాతేనాభ్యసుజ్ఞాతాగచ్ఛంతి
 త్రిదివంతతః || అన్యేసుకృతినస్సంతివిమానస్థాస్సహస్రశః | సంయమిన్యాఃప్రదేశేషుతాన్విద్యోత్రవర్ణితుమ్ || ఉద్యానమ
 ధ్యేకదళీవనమధ్యస్థితావయమ్ | ఏతాన్సుకృతినోదృష్ట్వావయంధన్యాహిమాతరః || నేత్రసాఫల్యమస్మాకంజన్మసాఫల్యమ
 వ్యభూత్ | ఏతాన్సుకృతినోదృష్ట్వావయంధన్యామహిజనాః || ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే - మాఘమాహాత్యై - అష్టమో
 ధ్యాయః. *

కన్యాః | తత్రయేపాపకర్మాణస్తేషాందుఃఖంబ్రువామహే | మాతరోబాంధవాస్సర్వేశ్వణుధ్వంధైర్వమాశ్రితాః | తత్ర
 యేక్రూరకర్మాణఃపాపాదానవివర్జితాః | తేఘోరేణపథాయాంతిదక్షిణేనయమాలయమ్ || షడశీతినహస్రాణియోజనా
 నామతీత్యతత్ || వైవస్వతపురంజ్ఞేయంనానారూపమివస్థితమ్ | సమిపమివచాభాతిన్రాణాంపుణ్యకర్తౄణాం || పాపినామతి
 సూరస్థుపథానాద్రోగచ్ఛతామ్ | తీవ్రకంటకయుక్తేనశర్కరౌనియుతేనచ || త్సురధారానిభైస్తీవైగ్రీవాపాణ్డేర్నిహితే

నచక్వచిత్తం కేనమహాతాకింకరైశ్చైవపూతకైః||లోహసూచిఃభేదైర్దైస్సంఘస్సేనపథాక్వచిత్| తటప్రపాతవిషమైఃప
ర్వతైర్వృక్షసంకులైః||ప్రతప్తాంగారయంతైనయాంతిమార్గేణదుఃఖితాః||క్వచిద్విషమగతైఃశ్చక్వచిల్లోష్టైశ్చపింగక్షైః||సు
తప్తవాలుకాభిశ్చపథితీక్షణైశ్చశంకుభిః||అనేకశాఖానుచితైర్వాప్తంవనశతైరపి|అయశ్శృంగాటకైస్తప్తైఃక్వచిద్దావాగ్ని
నాపురః||క్వచిత్తప్తశిలాభిశ్చక్వచిద్వాప్తంహిమేనచక్వచిద్వాలుకయావ్యాప్తమాకంతాంతఃప్రవేశయా|| క్వచిత్తీవ్రాం
శునావ్యాప్తంక్వచితాగ్రిషవహ్నినా||సింహైర్శృంగైశ్చశార్దూలైర్దశగ్రీవైశ్చదారుణైః||క్వచిన్యహజలూకాభిశ్చక్వచిచ్ఛాజ
గరైఃపురః||మక్షికాభిశ్చరౌద్రాభిశ్చక్వచిత్సైర్విషిష్టైర్బజ్రైః||మత్తమాతంగయాధైశ్చబలోన్మత్తైఃప్రమాధిభిః||పంధానముల్లి
ఖిన్విశ్చతీక్షణశృంగైర్మహావృక్షైః||మహాశృంగైశ్చమహామైరుష్టైర్మత్తైశ్చరాసభైః || ఛాకినీభిశ్చరౌద్రాభిద్వికరాశ్చైశ్చరాక్ష
సైః||నాగధిభిశ్చమహాఘోరైఃపీడ్యమానా||వ్రజంతిచ||మహాధూళివిమిశ్రేణమహాచండేనవాయునా|| మహాపాపాణవహ్నేఃపీడ్య
మానా||వ్రజంతిచ||మహాతాపాంసువహ్నేఃపూర్వమాణౌరుదంతిచ | మహామేఘరవైర్ఘోరైర్విత్రాస్యంతోముహుర్ముహుః||నిశి
తాయుధవహ్నేఃపీడ్యమానాశ్చసర్వతః||మహాత్మారాంబుధారాభిఃసేచ్యమానారుదంతిచ||మహాతాశీతమరుతాడప్తేనపరుషే
ణచ||సమంతాప్తీడ్యమానాశ్చశుభ్యంతిచరుదంతిచ|| ఇత్థంకౌండేణమార్గేణపాధేయరహితేనచ||నిరాలంబేనమార్గేణనిర్జనేనస
మంతతః||అవిశ్రయేణమహాతానిర్గతాప్యాశ్రయేణచ | తమోరూపేణకప్తేనసర్వదుఃఖాశ్రయేణచ|| నీయంతేదేహినస్సర్వే
విమూఢాఃపాపకారిణః | యమదూలైర్మహాఘోరైస్తదాజ్ఞాకారిభిర్బలాత్ || ఏకాకినీపరాధీనాఃమిత్రబంధువివర్జితాః|
శోచంతిస్వానికర్మాణిరుదంతిచముహుర్ముహుః || ప్రేతభూతావివస్త్రాశ్చశుష్కకంఠోష్ఠతాలుకాః | కృశాంగభయభీ
తాశ్చదహ్యామానాఃక్షుధాగ్నినా || బద్ధాశ్శృంఖలయాకేచిదుత్తానాఃపాదయోర్నరాః | ఆకృష్యంతేఘృష్యమాణాయమ
దూలైర్బలోతగతైః || ఉరస్యథోముఖాశ్చన్యేకృష్యమాణాస్సుదుఃఖితాః | కేశపాశేనబద్ధావహసమాకృష్యంతిదుర్జనాః||
భిన్నాంకపేలయోరజ్వాకృష్యంతేన్యేతథోష్ఠయోః|| విభిన్నాశ్చిదరోన్యేతుతప్తశృంఖలయానరాః | కృష్యంతేకర్ణయోశ్చ
న్యేభిన్నస్వాంగసంధయః || ప్రభిద్యమానాశుంతైశ్చభిద్యమానాశ్చసాయకైః | ఇతస్తతఃప్రధావంతిక్రందమానానిరాశ్ర

యాః॥ముద్గరైర్గోహదండైశ్చహస్యమానాముహుర్ముహుః॥ క్రకచైర్వివిధైర్హౌరైర్జ్వలితాగ్నిసమప్రభైః ॥ భండివాలైశ్చ
భీద్యంతేస్రవంతఃపూయశోణితమ్ ॥ సక్షతాఃక్రిమిదష్టాశ్చసీయంతేవివశానరాః ॥ యాచమానాశ్చసలిలమన్నంచాపిబుభుక్షు
తాః॥ఛాయాంప్రార్థయమానాశ్చశీతార్తాశ్చనలంతథా ॥ దానహీనాఃప్రయాంత్యేవపథిపాథేయవర్జితే ॥ సంతోగృహీ
తపాథేయాస్సుఖంయాంతియమాలయమ్ ॥ ఏవంతథానికృష్టేనప్రాప్తాఃప్రేతపురంయథా ॥ ఆజ్ఞాపితాస్తథాదూతైర్నివే
ద్యంతేయమాగ్రతః ॥ తతస్తేపాపకర్తాణస్తప్తశ్యంతిభయానకమ్॥పాపావష్టబ్ధనయనావిపరీతాత్మబుధయః ॥ దంష్ట్రాక
రాశవదనంభృకుటికుటితేఽణమ్॥ఊర్ధ్వకేశంమహాశ్మశ్రుప్రస్ఫురత్సాధరోష్ఠకమ్ ॥ అష్టాదశభుజంక్రుద్ధంసీలాంజనచయో
పమమ్॥సర్వాయుధోధ్యతకరంబ్రహ్మదండేనతర్జితమ్॥మహామహిషమారూఢందీప్తాగ్నిసమలోచనమ్ ॥ రక్తమాల్యాంబర
ధరంమహామేరుమివోచ్ఛ్రితమ్ ॥ ప్రళయాంబుదనిర్ఘోషంపీబంతమివసాగరమ్ ॥ గ్రసంతమివతైగ్రలోక్యముద్గిరంతమివాన
లమ్ ॥ మృత్యుంచతత్సమీపస్థంకాలానలసమప్రభమ్ ॥ కాలంచానలసంకాశంకృతాంతంచభయానకమ్॥మారీచోగ్రామహ
మారీకాశక్రాచదారుణా ॥ వివిధావ్యాధయఃకష్టానానారూపాభయావహః ॥ శక్తిశూలాంకుశధరాఃపాశచక్రాసిధా
రిణః॥వజ్రదండధరాఃక్రోధాఃక్రూరచాణధనుర్ధరాః ॥ అసంఖ్యాతామహావీర్యాక్రూరాంజనసమప్రభాః ॥ సర్వాయుధో
ద్యతకరాఃయమదూతాభయానకాః ॥ అనేనపరిచారేణసంవృతంఘోరదర్శనమ్ ॥ యమంపశ్యంతిపాపిష్ఠాఃచిత్రగుప్తంచ
భీషణమ్॥నిర్భత్సయతివాక్యేనయమస్తాపాపకర్తృణః ॥ చిత్రగుప్తస్తుభగవాన్ధర్మవాక్యేనబోధయేత్ ॥ భోభోదుష్కృ
తకర్తృణఃపరద్రవ్యాపహరిణః ॥ గర్వితారూపగర్వేణపరదారాభిమర్శకాః ॥ యత్స్వయంకురుతేకర్తృతద్భుజైచస్వయం
నరః ॥ తత్క్రమాత్క్రొపభోగాధంభవద్భిర్దుష్కృతంకృతమ్ ॥ తతస్సర్వంపరిత్యజ్యయాయమేకాకినఃకృతాః॥తద్బుధూ
న్నాత్రపశ్యామోప్రజ్ఞావిధ్వంసితాఃప్రజాః ॥ యమదూతైస్తర్జమానాహ్యధునాకీదృశంభవేత్ ॥ ఏవంబహువిధైర్వృత్తై
రుపలభాయమేనతు॥ శోచంతిస్వానికర్తృణితూష్టింతిష్ఠంతిపార్థివాః ॥ ఇత్యధర్మంసముద్దిశ్యన్పాణాంధర్మతాటుప్సః ॥ త
త్పాపపంశశుధ్యర్థమిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ భోభోచండమహాచండగృహీతాన్వృతతీనిమాన్ ॥ విశోషయధ్వంపాపేభ్యఃక్రమే

బసరకాగ్నిషు । తతశ్శీఘ్రంసముత్థాయనృపాః సంగృహ్యపాదయోః ॥ భ్రామయిత్వాతివేగేనప్రక్షిప్యోర్ధ్వంప్రగృహ్యచ ।
 సర్వప్రాణేనమహతాసుప్రతప్తశిలాతతే ॥ ఆస్థిటయంతితరసామహానాయురివద్రుమా ॥ తతశ్చరక్తస్రోతాంసిప్రసం
 తెజయుఃరీకృతాః ॥ నిస్సంజ్ఞశ్చతదాదేహీనిశ్చేష్టశ్చప్రజాయతే । తతశ్చనాయునాస్సప్తశ్శనైరుచ్ఛవ్సితేపునః॥కస్యకాః॥
 మాతరశ్చక్షుణతవత్ప్రాయోమానరకాఃసంఖ్యయాబహూ ॥ పాపినాంపాపశుద్ధ్యర్థంపురాస్పృష్టాఃస్వయంభునా । తతః
 పాపవిశుద్ధ్యర్థంక్షిప్యంతేనరకార్ణవే ॥ అష్టావింశతిరేవాథక్షితౌనరకకోటయః । సప్తమస్యతటస్యాంతేఘోరేతమసిసంస్థి
 తాః॥ఘోరాఖ్యాప్రథమాకోటిఃసుఘోరాతదధఃస్థితాః॥అతిఘోరామహాఘోరాఘోరరూపాచపంచమీ॥ షష్ఠీతరళీతారా
 ఖ్యాసప్తమీచభయాన్తకా । అష్టమీకాశరాత్రీచనవమీచభయోత్కటా॥దశమీచతతశ్చండామహాచండాతతోవృధః । దండకో
 లోహాలాచాన్యాప్రపంచానరకాధికా॥కరాళావికరాళాచవజ్రావింశతికాస్త్యతా । త్రికోణాపంచకోణాచసుదీర్ఘాపరివ
 ర్తులా । సప్తభౌమాష్టభౌమాచదీప్తామాయేతిచాష్టమీ॥ఇత్యేతాఃక్రమతఃప్రోక్తాఅష్టావింశతిరేవతాః॥అత్రకూరతరాఘా
 రాఃపాపినాంయాతనప్రదాః ॥ ఇత్యేవంసర్వకోటినాంపంచపంచైవనాయకాః॥ప్రత్యేకంసర్వకోటినాంనామతస్తాన్నిబో
 ధత॥రారవఃప్రథమస్తేషాంరుదంతేయత్రదేహీనః॥మహారౌరవపీడాభీర్మహంతోపిరుదంతిచ॥తమశ్చేవైతస్తథాచోష్ణః పంచా
 ద్యానరకాఃస్త్యతాః॥సుఖారస్సుదమస్తీర్ణోకర్తాసంజీవనశ్శరః ॥ తీవ్రవేగఃకరాళశ్చవికరాళఃప్రకంపనః । మహావర్తస్సు
 వక్త్రీశ్చకాలసూత్రఃప్రతర్దనః ॥ సూచీముఖస్సునేమిశ్చఖాదకస్సుప్రదీపకః । కుంభీపాకస్సుపాకశ్చకూపశ్చాతీపదారుణః॥
 ఆంగారరాశిర్భవనోస్సృక్పయోహ్రోదకస్తతః॥విష్టజాదిస్తుశక్తునిమహాసంవర్తకఃక్రతుః ॥ తప్తజంతుఃపంకలేపఃపూతిమాం
 సోద్రవత్త్రిపుఃఉచ్ఛావ్యసంస్తునిరుచ్ఛావ్యసంసుదీర్ఘఃకూటశౌల్కలిః॥దురప్తస్సుమహానాదఃప్రభావస్సుప్రభావనః । ఋత్యోమే
 షోవృషశ్శల్కల్యఃసింహవ్యాఘ్రస్యృగాననాః॥ సూరకశ్శాన్వనమహేషవృషమేషఖరాననాః । గ్రహకుంభీరనక్రాఖ్యఃసర్పఃకూర్క
 శ్చనాయనః॥గృధ్రోల్లూకజలూకాశ్చశార్దూలాఃకపికర్కటాః॥గండకఃపూతివక్త్రీశ్చరక్తాటఃపూతిమ్మృత్తికః॥కణధూమస్తు
 తాగ్నిశ్చక్రిమికోగ్నిచయస్తథా॥అమేయశ్చప్రతిష్ఠశ్చరుధిరాన్తశ్చవిభోజనః॥లాలాభతౌత్తృభతౌశ్చసర్వభక్షస్సుదారుణః॥

సంకటస్సువిశాలశ్చ వికటఃకంకటఃపునః । పురీషకంకటాహశ్చ కష్టావైతరణీనదీ॥ సుతస్తలోహశ్శంకుశ్చ అయస్సాచీప్రపూర
ణః అసి తాలవనం ఘోరం అస్థిభంగప్రక్షిడితమ్॥ నీలాయ సేతుయంత్రాణి కూటచారప్రమర్దినీ॥ మహామారీసుమారీచతస్తలోహ
మయీతథా॥ పర్వతః తురధారాఖ్యస్తధాచమలపర్వతః॥ మూత్రవిష్టాంధకూపాశ్చ పూయకూపశ్చ శౌతనః ॥ ముసలోలూఖ
లోయంత్రశిలాశకటలాంగలిః॥ తాళపత్రాధిగమనం మహాశకమంటపః ॥ సమ్మేహనోతి భంగశ్చ తస్తశాలమయోంగదః॥
బహుదుఃఖం మహాద్దుఃఖం క్షత్వలంకమలం మలమ్॥ సాలాహలాదికూపశ్చ భీమకూపశ్చ మానుగః । ఏకపాదోద్విపాదశ్చ త్రిపా
దశ్చ చిరంతమః ॥ అష్టావింశతిరైత్యతత్రామశః పంచకాస్త్యతాః॥ కోటి నామాసుపూర్వ్యేణ పంచపంచైవ నాయకాః॥
రౌరవాద్యావిస్ఫురంతినరకాణాం శతం స్త్యతమ్ ॥ చత్వారింశత్సమధికం మహానరకమండలమ్ ॥ యేషు పాపాః ప్రపచ్చ్యంతే న
రాకర్తాసురూపతః॥ యాతనాభిర్విచిత్రాభిరాకర్తప్రళయాద్భయమ్॥ మలప్రత్యే శనార్ధంతు అగ్నాధామ్యంతి ధాతవః । త
ద్వత్పాపక్షయాత్పాపాశ్శోధ్యం తెనరకాగ్నిషు॥ ఏవం క్లిష్టా విశుద్ధాశ్చ సావశేషేణ కర్తాణాం । తతః క్షీణం సమాసాద్య జాయం
తే దేహినః పునః॥ స్థావరావివిధాకారాస్త్యుః ఐగుల్కాదిభేదతః॥ తత్రాసుభూయదుఃఖాని జాయంతే కీటయోనిషు ॥ నిష్క్రిం
తాః కీటయోనిభ్యో జాయంతే పక్షిణస్తధా । సంక్లిష్టాః పక్షియోనిభ్యో జాయంతే ఫలనర్కృగాః॥ మృగదుఃఖమతిక్రమ్య జా
యంతే పశుయోనిషు । క్రమాద్గోయోనిమాసాద్య జాయంతే మానవాః పునః॥ శ్రుతమాత్రమహాస్త్వాభిః శ్రుతం దృష్టం యమాల
యమ్॥ యాతనానరకే ఘోరాః పాపినాంచైవ మాతరః॥ అశ్రుతాన్యప్యదృష్టాని శతశోభనహస్రీశః । జ్ఞాతంత్రుతంచ దృష్టంచ
అస్త్వాభివైవశక్యతే ॥ ఇతి శ్రీ పాండ్యపురాణే - మాఘమాహాత్మ్యే - నవమోధ్యాయః. ... *

మాతరః॥ అలమేదావదస్త్వాకంత్రుత్వానరకవేదనాః॥ నీదంతి సర్వగాత్రాణి హృదిభీతిః ప్రవర్తంతే॥ స్వారంస్వారం మనోస్త్వా
కం ముహుర్ముహ్యతి మాద్యతి॥ అంతర్భయతి రోకేణోమకంచుకితావయమ్॥ శ్రుత్వా యసుపురాధాన్వంత్రపాణాంకంఠగతా
హింసః॥ అంతస్తాపాకులాశ్శశ్వదుద్విగ్నచునసోభవత్॥ తాస్య మాశ్వాస్వతాంకన్యైశ్చ దంపచనమబ్రువత్ । మాభ్యేష్టమాతరస్స
ర్వా యుష్మాకం పుణ్యగౌరవాత్ ॥ దేశస్త్రిభారతే పుణ్యజన్మలభ్యం సదుర్లభమ్ । అత్ర జన్మసహస్రాణాం సహస్రైరిపిమా

తరః || కదాచిల్లభ్యతేజంతుర్మానుష్యంపుణ్యసంచయాత్ | మాఘస్మానై కనిష్ఠానాంసకించదపిదర్శభమ్ || అత్రైవపరమా
ముక్తిర్భుక్తయశ్చాప్తిపుష్కలాః | కర్మభూమిరియంప్రోక్తతతోన్యాభోగభూమయః || తపస్త్యంతియతయోజుహ్వం తేచా
త్రయజ్జనః | దానానిచాత్రదీయంతేపరలోకార్థమాదరాత్ | అత్రైవమాఘస్మానంచధన్యాఃకుర్వంతి కేచన | బ్రహ్మత్వమ
మరేశత్వం దేవత్వం మానుషంతథా || లభతేత్రతపఃకృత్యానరాఃకర్మానురూపతః || సర్వేషామేవదేశానామయందేశఃపరః
స్మృతః || యతస్త్వగ్ శ్చమోక్షశ్చతపస్సంప్రాప్యతేనరైః | శేశస్త్రిభూరతేవద్దేప్రాప్యమానుష్యమధుగ్రీవమ్ || యఃకుర్యాన్నా
త్మనశ్చేయఃతేనాత్మాపిసువంచితః | మనుష్యత్వేపివిప్రత్వంయః | ప్రాప్యతీవచర్లభమ్ || నకరోత్యాత్మనశ్చేయఃకస్తస్మాద
ప్యచేతనః | తతఃకాలాంతరాద్యాతిమానుష్యమతిదుర్లభమ్ || తత్సంప్రాప్యతథాకుర్యాన్నగచ్ఛేన్నరకంయథా | కదాభార
తమభ్యేత్యమాఘమాసేబహిర్జాలేషఃకాలేనిమజ్జామభివాంఛంతిర్జరః | గాయంతిదేవాఃకిలగాయకానిధన్యాస్తుయేభార
తభూమిభాగే || స్వర్గాపవర్గస్థుదమార్గభూతేభవంతిభూయఃపురుషాస్సురత్వాత్ || జానీమనైతత్కవయంవిలీనేస్వర్గప్రదే
కర్మణిదేహబంధమ్ || ప్రాప్స్యగ్మధన్యాఃఖలుతేమనుష్యాయేభారతియ్యేంద్రియవర్గహీనాః || తశ్చాత్మాభేష్టమాభేష్టకరు
ధ్వంధర్మమాదరాత్ || గృహీతదానపాధేయస్సుఖంయాతియమాంతికమ్ | అన్యధాక్లిశ్యతేజంతుఃపాధేయరహితేపథి || ఇతి
జ్ఞాత్వాన్వరఃపుణ్యంకుర్యాత్పపంవిసర్జయేత్ | పుణ్యేనయాతిదేవత్వవధర్మాన్నరకంప్రజేత్ || యేమనాగపిదేవేశంప్రప
న్నాశ్శరణంశివమ్ | తేవిఘోరంసపశ్యంతియమస్యనదనంసరాః || నారాయణంపరందేవంసచ్చిదానందవిగ్రహమ్ | యజధ్వం
చాంధనాయూయంవిముక్తియదివాంఛథ || భావనామయమేతద్యోజగత్సావరజంగమం | విద్యుద్విలోలంవిజ్ఞాయతంయజ
ధ్వంజనార్దనమ్ || మాకృణుధ్వమహంకారంవిద్యుగ్గేఖాశ్శ్రియోవృధా | శరీరంమృత్యుసంయుక్తంజీవితంచాపీచంచలమ్ ||
రాజాదిభిర్ధనంగ్రాహ్యంసంపదంతేభాంగురాః | మాతరంకింసజానిధ్వమాయుషోర్ధంతునిద్రయా || హృతంచభోజనాద్యై
శ్చకియదాయుస్సమావృతమ్ | కియదాయుర్బాల్యతయావృద్ధత్వాచ్చకియద్భృతమ్ || కియద్విషయభోగైశ్చకదాధర్మాసూ
రిష్యథ | బాలభావేచవార్ధక్యేనలభేతశివార్చనమ్ || వయస్యేవచధర్మంచకురుధ్వమనహంకృతాః | మావినశ్యథసంసారగర్తే

మగ్నాభయంకరే ॥ వపుర్విదానాశనిలయమాపదాంపరమంపదమ్ | శరీరంరోగనిలయంమలాదైర్వరపిదూషితమ్ ॥ కిమర్థంశా
శ్వతధియానాపంకురుతమాతరః | అసారభూతేనసాగేనానాదుఃఖసమన్వితే ॥ విశ్వాసేనోపగంతవోన్యనిశ్చయంనాశమేష్య
థ ॥ శృణుధ్వంబాంధవాన్సర్వేసత్యమశ్నాభీరుచ్యతే ॥ కాయోనరహితాపాయోఘాజ్యఏవహరిషియః | యజధ్వంసతతం
విష్టుంమానుష్యమతిదుర్లభమ్ ॥ కోటిజన్తసహస్రేషుశ్లావరాదిషుబాంధవాః | సంభ్రాంతస్యచమానుష్యంకథంచితృరిలభ్యతే ॥
తత్రాపిదేవతాబుద్ధిఃదానబుద్ధిశ్చమాతరః | భోగబుద్ధిస్తథాన్మాణాంజన్తాంతరతపఃఫలమ్ ॥ మానుష్యందుర్లభంప్రాప్య
యోవిష్టుంనార్హయేత్సృచిత్ ॥ ఆత్మానమాత్మనాహంతికోన్యస్తశ్చార్చయేత్సతః ॥ దంభాచారంపరిత్యజ్యయజధ్వంచక్రపాణి
నం | భూయోభూయోసితంబ్రూమోఘజముద్యమ్యభక్తితః | విష్టుస్సర్వాత్మనాఘాజ్యస్తాన్యజ్యాసూయాతధాన్యభిః | అనా
రాధ్యజగన్నాథంసర్వదాతారమిశ్వరం ॥ సంసారసాగరేమగ్నాకథంపారంగమిష్యథ | బహుధాత్రకిముక్తేనమాతరశ్చూ
యతామిదం ॥ కింవేదైఃకింతపోభిర్వాకింయజ్ఞైర్మర్త్యక్తదక్షిణైః | అహన్యహనిసర్వేశంతన్తయత్వేనశృణ్వతామ్ ॥ కింపుత్రదా
రైఃకింకృతైర్వికింగృహక్షేత్రచాంధవైః | అహన్యహనిగోవిందకిర్తనంపరిశృణ్వతామ్ ॥ తత్త్వాద్యాయంభయంత్యక్వాకురు
ధ్వంకేశవార్చనం | పిబధ్వమమలంశుద్ధంసాలగ్రామశిలాజలమ్ ॥ కురుధ్వముపవాసంచవాసరేషుమధుద్విషః | స్నానంకురు
ధ్వమమలంమకరధేదివాకరే ॥ కురుధ్వంభర్తృసేనాంచభీతిస్త్వాజ్యచమాతరః | ఏకాదశీతిధిఃపుణ్యానర్హపాపప్రణాశిని ॥
పక్షేపక్షేసమాయాతికింనువోనరకాద్యయమ్ | పుణ్యదాయాపునర్కాఘేబహిస్తోయేనిమజ్జతామ్ | వర్షేభర్షేసమాయాతి
కింనువోనరకాద్యయమ్ | ఏతావదుక్త్వామాత్రాణాంకస్యకాంపునరేవహి ॥ మాఘస్మానోపవాసాదిభర్తృధానాదిచక్రిరే |
ఏతావదూచుర్మత్ప్రాణాంకన్యాకమలలోచనాః ॥ యమలోకస్యవృత్తాంతంతన్తయావర్ణితంతవ ॥ మాఘమాసకృతమ
జ్ఞనోజనఃపారిజాతకుసుమైరలంకృతః ॥ అప్సరఃకుచతటిసీడితఃక్రిడతిత్రిదశనందనేవనే ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే-మాఘమా
హాత్మ్యే-దశమోధ్యాయః.

దిలీపః || వడశీతసహస్రాణియోజనానామతీత్యతత్ | వైవస్వతపురంజ్ఞేయంనానారూపమివస్థితమ్ ॥ తత్రైతాభిఃకతిదివై

ర్గతమాగతమప్యథాశరీరమాసాంకన్యానామతిష్ఠత్స-ధమవ్రణమ్భగవస్తునిశార్దూలవదనిస్సంశయంమమ॥వసిష్ఠః॥శృణురా
జఃప్రవత్స్యేమిగుహ్యామేతన్నహమతే॥ ఆమండలంకృతేయగేశరీరంనావసీదతి । పాదోనమండలరిత్రేతాయుగేతిష్ఠతితద్వ
పుః॥అర్ధమండలపర్యంతతిష్ఠతిద్వాపరేయగే । కతాశరీరంమర్త్యానాంతిష్ఠత్యాపాదమండలం । కృతేచతుర్థణాబుద్ధిస్తే॥తా
యాంత్రిగుణాన్స్తృతా॥ద్వాపరేద్విగుణాబుద్ధిఃకలావేకగుణాన్స్తృతా । ద్వాదశహాత్పరంమర్త్యాగచ్ఛంతియమసాదనమ్॥
ఇతిరీతంతుయత్సద్భిఃపాపినామేవతంసృప । ఇదంచశృణురాజేంద్రగుహ్యద్భుహ్యంబ్రవీమితే॥ ఉధాయభటాశ్శీఘ్రంగచ్ఛం
త్యాయాంతినాయువత్ ॥ ఈశ్వరానుగ్రహదేవగచ్ఛంత్యాయాంతికేచన॥యమస్యానుగ్రహదేవకన్యాయమనికేతనమ్ । సర
కాక్షయాతనాంస్తతదృష్ట్యాచపునరాగతాః॥మాసమాత్రంశరీరాణిరక్షితానిస్వమాత్మభిః । తథాకృతాయుగేతత్కాచ్ఛరీరా
ణిక్వతానిచ॥దోషోలంకరణాత్పూర్వంప్రేతస్యనవిధీయతే॥ప్రేతాలంకరణాదుర్ధ్వంశవస్పృష్టిర్విధీయతే॥మాఘస్నానోప
వాసాదిమహాపుణ్యాధికాజనాః । ఏవంగచ్ఛంతిచాయాంతిపుణ్యంసర్వత్రకారణం ॥ పుష్కరోనామవిప్రేంద్రఃపురాగత్వా
యమాలయమ్ । ఉత్థాపయిత్వాసరకాన్సరాన్ నారకిణోబహూన్ ॥ ఆగత్యపునరత్రేప్రవస్యగృహేపూర్వవత్స్థితః॥త్రేతా
యుగేకదాచిత్తురామేరాజ్యంప్రశాసతి ॥ ద్విజస్యకన్యచిత్ప్రత్యోమృతోగత్వాయమాలయమ్ । పునర్జీవపృథుకఃకిమేతన్న
శ్రుతంత్యయా॥దేవకీతనయఃకృష్ణోగురోస్సాందీపనేస్సతంజీర్ణంగ్రాహేదరేచాలమానయామాసవై కథం॥విస్తరాచ్ఛా
తుమిచ్ఛామివసిష్ఠారుంధతీపతే॥ఏతత్ప్రసన్నత్రయంసమ్యగ్బుద్ధిహిమేబ్రహ్మానందన ॥ వసిష్ఠః॥శృణురాజఃప్రవత్స్యేమిపు
ష్కరస్యమహాత్మనః॥చరితంసర్వపాపఘ్నంశృణోత్వవహితోభవాన్ ॥ సందిగ్రామేవసృధీమాన్పుష్కరోనామవైద్విజః ।
నిజానుష్ఠానకృచ్ఛిమాన్సర్వభూతహితేరతః॥మాఘస్నానరతోనిత్యంనిత్యంసాధ్యాయతత్పరః । హరేరారాధనంకాలే
సకుర్వాన్నాన్యమానసః॥ఆస్తేత్రత్రమహాయోగీనకుటుంబోగ్నిహోత్రకృత్ । అప్రమేయమహావిష్ణోకృష్ణదామోదరాచ్యుత॥
గోవిందానంతదేవేశేత్యాహసాకేవలంసృప । దేవతారాధనంత్యక్తాత్వతస్యవిప్రస్యనిత్యశః॥నాన్యేషురమతేనిత్యంస్వపేక్ష్య
మిమహమతే॥ఆహవైవస్వతోరాజాదూతానతథభయంకరాన్ । గత్వైవంపుష్కరంవిప్రంసందిగ్రామనివాసినం ॥ సమాస

యథ్యమి త్యేవ తేషిగ త్వాఘవంతతః । ప్రగృహ్యతమజానంతోయమాంతికముపాగతాః॥ తమాయాంతంయమోదృష్ట్యాపు
 మ్మరంభీతమానసః । ప్రత్యుత్థాయాననంగృహ్యప్రవేశ్యస్వాసనేమునిం ॥ భర్తయామానతాదూతాభవద్భిఃకిమనుష్ఠి
 తమ్ । తత్రాన్యఃపుష్కరోనామతంప్రత్యుక్తంమయాభటాః॥కిమయంసర్వధర్మజ్ఞోవిష్ణుభక్తోవిశేషతః॥మాఘస్నానపరోని
 త్యముపవాసపరాయణః॥మత్సమీపమిహానీతోభవద్భిఃపాపచేతనైః॥తానేవంభర్త్యుత్వాభిషేతరాజస్తమబ్రవీత్ ॥ పు
 త్రదారాదయస్స ర్వేరుదంతిభృశమాకులాః । గచ్ఛత్సమితిసోప్యాహుపుష్కరస్తువృకోదరం॥ పుష్కరః॥ భగవన్నరకాన్ స
 ర్వాన్ ద్రష్టుమిచ్ఛామి తానహం॥ పాపినోయేషుపచ్యం తెయాతనాదేహమాశ్రితాః ॥ తతోవైవస్వతస్తస్తై పుష్కరాయమ
 హాత్మనే॥నరకాన్ దర్శయామానశతశోధనహాన్రశః॥రారవంరౌద్రమత్యర్థంమహారౌవమేవచ॥శ్వభోజనంవిశసనంత్రకర్ష
 మమేవచ॥అసిపత్రవనంఘోరంకుంభీపాకంభయావహం॥క్రిమిశంక్రిమిభక్షించతథావై తరణీనదీ॥కరంభంవాలుకంచైవలాలా
 భక్షించవీచిమత్ । సూకరంరోదనంచైవతప్తవాలుకమేవచ॥ఏతేషునరకేష్వేవపచ్యంతేపాపినోనిశం॥ తత్రతాన్ పతితాన్ దృ
 ష్ట్యాపీడ్యమార్జుననారకాన్॥శూలోపరిగతాన్ వాగ్మైర్భృత్యమానాంశ్చదుఃఖితాన్॥కరంభవాలుకేతప్తాన్క్రిమిభిర్భక్షి
 తానపి॥తప్తకుంభేనిపతితానసిభిస్తువిదారితాన్॥అసిపత్రవనైశ్చిన్నాన్క్రకచైర్దారితానపి॥ కుతారైస్తాడ్యమానాంశ్చసంక్లి
 న్నాన్క్షౌరకర్షమండైర్నిరపాత్యమానాంశ్చతథాశిరసిపీడితాన్॥ఏతానన్యాంశ్చతత్రస్థాన్ నారకాన్యాతనాగతాన్ ॥
 దృష్ట్యాతిదుఃఖితోభూత్వాపుష్కరస్తానువాపహం॥పుష్కరః॥కింతత్రనకృతంపుణ్యంభవద్భిఃపూర్వజన్మని॥ తేనాత్రయాతనా
 సంస్థాదుఃఖితానిత్యమాకులాః॥నారకాః॥నాస్తాభిస్సకృతంకించిత్కృతంతత్రమసీతలి॥ తేనాత్రయాతనాసంస్థాదహ్యమో
 దుఃఖితాభృశం॥పరదారేషునిరతాఃపరద్రవ్యాపహరిణఃపరహింసాపరానిత్యందహ్యమస్తేనవైవయం॥పరీవాదకృతోస్తాభిః
 పరేషాంనాపవాదినామ్॥నిందితాశ్చతథావిప్రదహ్యమస్తేనవైవయమ్॥తత్రార్థహేతోరత్తాభిఃకృతమధ్యయనంతథా॥తథై
 వాధ్యాపనంతేనదహ్యమస్తేనవైవయమ్॥భృత్యవర్గేష్వభుక్తేషుభుక్తమస్తాభిరాదరాత్॥అన్నమగ్రేతథామృష్టం తేనదహ్యమ
 హేవయంసూక్షునర్వేషుమజ్జత్సునవయంకృతమజ్జనాః॥కించిదభ్యుదితేసూర్వేదహ్యమస్తేనవైవయమ్॥పుథక్పాకరతానిత్యం

నిత్యంచాహుతవహ్నయః। అస్మాన్సభోజినోనిత్యందహన్యమస్తేనవై వయం॥ గోకులస్యతృషా ర్తస్యధావతోజలసమ్ముఖమ్। వయ
మాచరితావిఘ్నందహన్యమస్తేనవై వయమ్॥ గవాఽగ్రాసమదత్వాతుతత్త్తి రాదానతత్పరాః। జాతాస్సప్రోషణరతాఃదహన్యమ
స్తేనవై వయమ్॥ బ్రాహ్మణేభ్యఃప్రతిశ్రుత్యనదత్తం లోభకారణాత్। అస్మాభిస్తేనదోషేణదహన్యమోత్రవయంద్విజ ॥ తానే
వ్యభిరతానిత్యంలగ్నిభ్యోధార్మికంప్రతివిఘ్నమాచరితాస్తత్రదహన్యమస్తేనవై వయమ్ ॥ త్యక్తదారవ్రతభ్రష్టాఃపరదార
తాస్తథా । పగాస్యభిరతాస్త్రీషుదహన్యమస్తేనవై వయమ్॥ నిత్యేపహరిణోజాతాతథామిత్రదుష్టువాయం ॥ కూటసాక్షి
గతాస్తత్రదహన్యమస్తేనవై వయమ్। తవకింబహునోక్తేనలక్ష్మభిర్దదనుష్టితం॥ ఘాతకాద్విజవర్యేహదహన్యమస్తేనవై వయమ్॥
పుష్కరః। సకృచ్చనార్చితోదేవోభవద్భిఃకింపరోహరిః॥ తతైనాత్రేదృశంప్రాప్తాదశాయమభయానకామ్। సమస్తలోకనా
భోయైరర్చితఃపురుషోత్తమః॥ తేషాంముక్తిరపీహస్యాత్క్రిముపాపక్షయోన్యణామ్ । ప్రణతిర్నకృతాప్రాప్యోభవద్భిఃపురు
షోత్తమే ॥ తేనయూయమిదంప్రాప్తానరకంభృశదారుణమ్। అరణ్యేసంతిప్రతాణినద్యాంస్వాదూదకానిచ ॥ సంతిహస్తా
చపాదౌచకథంనారాధ్యతేహరిః। కిమిత్రహాహకారేణయుక్తాకమధునాహరిమ్ ॥ స్మరతాహర్మిశంవిష్ణుమశేషదురితాప
హం। అహమప్యత్రనామానిశీర్తయామిజగత్ప్రతే॥ తానివఃక్రేయసేనిత్యంభవిష్యంతినసంశయః ॥ నారకాః॥ అత్రపాపేనత
ప్తానామస్మాకమకృతాత్మనామ్॥ తవాంగస్పర్శసంఘాతోనాయురాష్లాదయత్యలం । అత్రసంస్థీయతాంబ్రహ్మకృతుణమ
ప్యద్యనస్సుఖమ్॥ యథాభవతిధర్మాత్కృదుఃఖాభిహతచేతసామ్। దర్శనేనాపితేబ్రహ్మకసంజాతాతుష్టిరద్యనః ॥ అపూద
యాతవబ్రహ్మకపాపిష్యపిహిజాయతే॥ యమః॥ గచ్ఛపుష్కరధర్మాత్కృదృష్టాహినరకాస్తస్త్వయా। రోరూయతేహితేభా
ర్యాదుఃఖిణోకపరిఘ్నతా॥ పుష్కరః॥ కథంగచ్ఛామిభగవత్కాత్వావాతత్రకింసుఖమ్ । శూయంతేశృణునాహోత్రనారకాణా
మహర్షిశమ్॥ కింకరైస్త్రన్యమానానాంపతతామగ్నిసంచయైరతుమాంరతురక్షేతికేషాంచిచ్ఛ్చాయితేధ్వనిః॥ యథాసమ
స్తథూతాత్త్వావిష్ణుస్సర్వేశ్వరోహరిః। ఆరాధ్యతేమయానిత్యం తేనముచ్యంతునారకాః ॥ యథాసర్వగతోవిష్ణుర్విష్ణోసర్వం
ప్రతిష్ఠితమ్। తథాతేనాద్యసత్యేనసద్యోముచ్యంతునారకాః॥ కృష్ణాచ్యుతజగన్నాథబ్రహ్మరుద్రేంద్రవందిత । పాహిసర్వాని

మానార్తానరకేయాతనాగతాః॥వసిష్ఠః॥శ్రుత్వానామానితత్రస్థాఃపుష్కరోక్తానివేహరేః। నారకానరకాన్ముక్తాస్తత్తు
ధాదేవపార్థివ ॥ ఊచుశ్చపుష్కరంప్రీత్యాయతోముక్తాస్తతోవయమ్ । తస్మాత్తైకిరీరతులాలోకేవిస్తారమృచ్ఛతు ॥ య
యోషివిస్తయావిష్టాఃపుష్కరంప్రాప్యపార్థివ।వరేణభంగయామాసజీవితేశంప్రహృష్టధీః॥ వేదీసీంప్రాప్యధర్మాత్కృత్యత
త్రాపిసర్వదా।నవిద్యతేయమభయంసుహృదామపితేద్విజ॥మాహాత్మ్యంతవయోప్యత్రనిత్యంస్మరతిమానవః । అపమృత్యుభ
యంతస్యమత్ప్రసాదాన్నవిద్యతే॥ఉక్తోవేవస్వతేనైవంపుష్కరోభువమేత్యనః। సమాస్తైపూర్వవత్స్వస్థఃపూజయన్పురు
షోత్తమం॥ఏతన్నయోపదిష్టంతేపుష్కరస్యమహాత్మ్యనః॥మాహాత్మ్యంసంస్మరేద్యస్తసద్యఃపాపక్షయోభవేత్॥ ముక్తిశ్చసర
కాద్విష్ణోర్నామసంకీర్తనాదిహ।యథాహిజాయతేవిద్వత్సథోక్తంచతవానఘ॥స్వల్పాపినామస్తృతిరాదిపుంసఃక్షయంక
రోత్యాహితపాపరాశీః । ప్రత్యక్షతఃకింపునరత్రదృష్టంసంకీర్తితేనామ్నిజనార్దనస్య॥ఇతి శ్రీపాద్యైపురాణే-మాఘమా
హాత్యైఏకాదశోధ్యాయః.

... *... *... *... *

వసిష్ఠః॥శృణుద్విజకుమారస్యరామరాష్ట్రేనివాసినః।పునరాగమనంతస్యయమలోకాద్భగిషిమితే॥ అయోధ్యానామనగ
రీసర్వలక్షణసంయుతా॥త్రిషులోకేషువిఖ్యాతాసూర్యాన్వయవివర్ధినీ॥అసీన్నరవరోరామస్తస్యాంవేభ్రాతృభిస్సహ।ప్రము
మోదసుఖీరాజ్యంధర్మేణపరిపాలయన్॥తతఃకతీపయాహస్సుగతేఘజరరోద్విజః । శవంచాలముపాదాయరాజద్వారము
పాగమత్॥రుదృబహువిధావాచస్సేహాక్షరసమన్వితాః।అసకృత్పుత్రపుత్రేతివాక్యమేతదువాచసః॥ కిన్నమేదుష్కృతం
కర్తృపూర్వజేహంతరేకృతమ్।యదహంపుత్రమేకంత్వాంపశ్యామినిధనంగతం॥అప్రాప్తయావనంచాలంపంచర్షసమన్వితమ్॥
అకాలేకాలమాపన్నందుఃఖాయమమనందనం॥నన్నరామ్యుక్తమనృతంనచహింసాంస్కరామిచ । సర్వేషాంప్రాణినాంపా
పంనకదాచిన్నవిద్యతే॥కేనమేదుష్కృతేనాద్యచాలవపమమాత్మజః।అకృత్యాపితృకార్యాణిగతోవేవస్వతత్తయం ॥ రామ
స్యదుష్కృతంకించిత్కహదస్తిసంశయః।రాజద్వాదేమరిష్యామిపత్న్యాసార్థమనాదవిత్॥ భ్రాతృభిస్సహతోరాజాదీర్ఘ
మాయురమాప్నుయాత్ । రాజదోషైర్విపద్యంతేప్రజాహృద్విధిపాలితాః॥అసద్వృత్తేతుస్సపతావకాలేమియతేజనః । సువ్య

క్తం రాజదోషోయంభవిష్యతి న సంశయః॥ ఏవంబహువిధై ర్వాక్యైర్నిందయానోముహూర్తుహుః । రాజానందుఃఖిసంతప్త
స్సుతంతమభిగూహతి॥ తథానుకరణంతస్యద్విజస్య పరిచేవనం॥ శుశ్రావ రాఘవస్సర్వందుఃఖిశోకసమన్వితః॥ దుఃఖేనాభిసంతప్తో
మంత్రణస్సముపాహ్వయత్ । తతోవై మంత్రభిస్సార్ధమష్టావిస్సాప్రవేశితాః ॥ మార్కండేయోధమాద్ధల్యోవామదేవశ్చకా
శ్యపః॥ కాత్యాయనోభజాబాలిగౌతమోనారదస్తథా॥ ఏతేద్విజర్షభాస్సర్వే ఆసనేషూపవేశితాః॥ తేషాం సముపవిష్టానాం
సర్వేషాందీప్తతేజసాం॥ రాఘవస్సర్వమాచష్టద్విజోయముపరోదితి । తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాజ్ఞోదీనస్య నారదః॥ ధ్రుత్వ
చ తతోవాక్యం ముసీనాం సన్నిధౌ నృపశృణు రాజన్యథా కా లేపాప్తోయంచాలసంక్షయః ॥ శ్రుత్వా కర్తవ్యతాం రామకురష్వ
రఘునందన । పురాకృతయుగే రామ బ్రాహ్మణావైతపస్వినః ॥ అబ్రాహ్మణస్తతో రాజన తపస్వీకథంచన । త్రేతాయుగే వ్యవ
రంతే బ్రాహ్మణాః క్షత్రియాశ్చ యే॥ తతో తప్యంత తే సర్వే శుశ్రూషామపరేజనాః॥ తతో ద్వాపరసంజ్ఞా తే తపోవై శ్యాక సమా
విశేత్ ॥ యుగేషు త్రిషు విలేపేంద్రధర్మంచ క్రున్యే పోత్రమాః॥ భవితా శూద్రయోన్యాం హితపశ్చర్యాక తాయుగే ॥ సశూద్రోల
భ తేధర్మముగ్రంతప్తానరర్షభ । ఏకోవిషయపర్యంతే తవ రాజన్తహ త్తపః ॥ శూద్రస్తప్యతి దుర్బుద్ధిస్తేన బాలవధోహ్యయం॥
యోహ్యధర్మంచకురు తెవిషయే పార్థి వస్యహి॥ కరోతి నృపశార్దూలపురేవాదర్శతిర్నృప । క్షీప్రం సనరకం యాతి సచ రాజా
న సంశయః॥ సత్వంపురుషశార్దూలమార్గస్య విషయం స్వకం॥ దుష్కృతం యత్ర పశ్యేథాస్తత్రయత్నం సమాచర॥ ఏవం తేధర్మ
వృద్ధిశ్చ నృణాం చాయుష్యవర్ధనం॥ భవిష్యతి నరవ్యాఘ్రబాలశ్చాయం హి జీవతి॥ నారదస్య తుతద్వాక్యం శ్రుత్వా వ్యతమయం
తదా॥ ప్రహర్ష మతులం లేభే లక్ష్మణంచేదమబ్రవీత్॥ బాలస్య తుశరీరంతు త్రోలద్రోణ్యాం నిధాయ చ । యథానక్షియ తే బాలస్త
థాసౌమ్యవిధీయతాం॥ ఏవం సందిశ్య కాకుత్స్థో లక్ష్మణం శుభలక్షణం॥ మనసా పుష్పకందభ్యో ఆగచ్ఛేతి మహాయశాః॥ ఆజగామ
ముహూర్తే న సమీపం రాఘవస్య తత్ । అభివాచ్య ముసీంస్తాంస్తు విమానం సోధ్య గోహత॥ ధనుర్గ్రహీత్వా తూణీరేఖిద్గంచరుచి
రప్రభం॥ ప్రాయాత్ప్రీతిచీమలం విచిన్వంత్య సమంతతః॥ ఉత్తరామగమచ్ఛ్రీమాదేశం హి మవదావృతాం । అపశ్యమా
నస్తత్రాపిస్వల్పమప్యపి దుష్కృతం ॥ పూర్వామపి దిశం సర్వా మసౌపశ్యక నరాధిప । అపి శుద్ధసమాచారా మాదర్శతల

నిర్మలామ్॥దక్షిణాందిశమాక్రమ్యతతోరాజ్జరి నందనః॥నశైలస్యోత్తరేపార్శ్వేద్దదర్శనుమహాత్మనః॥తస్మిన్ సరసితప్యంతం
తాపసంసుమహాత్తపాః॥దదర్శరాఘవశ్చగ్రీమాంబలమానమధోముఖమ్ ॥ రాఘవస్తముపాగమ్యతపంతంతపడత్తమమ్॥
ఉవాచచతతోవాక్యంధర్మస్త్యమసినువ్రత । బ్రాహ్మణోవాసిభద్రంతేక్షత్రియోవాసిదుర్జయః ॥ వైశ్యోవాయదివాశూద్ర
స్సత్యమేవబ్రవీహిమే । కౌతూహలాత్తావంపుచ్చామిరామోదాశరధీర్హవీహమ్ ॥ తస్యతద్వచనంశ్రుత్వా రామస్యాగ్నిష్ఠక
ర్షణి॥అవాప్సిరాస్తథాభూతోవాక్యమేతదువాచహ ॥ శూద్రంమాంవిధికాకున్ధశంభుకంనామనామతః । దేవత్వంప్రార్థ
యేరామసశరీరోమహాయశః॥వదతస్తస్యశూద్రస్యఖడ్గంతురుచిరవ్రభమ్॥ వికృప్యకోశాద్విమలంశిరశ్చిచ్ఛేదరాఘవఃతస్మిం
శూద్రేహాతేదేవాస్సేంద్రాస్సాగ్నిపురోగమాః ॥ సాధుసాధ్వీతికాకున్ధంప్రశశంసుర్ముహుర్ముహుః॥ సుప్రీతాశ్చావదత్దే
వాఃరామంసత్యపరాక్రమమ్ ॥ సురకార్యమిదందైవాత్సుకృతంతేమహామతే । గృహాణత్వంవరంరామయత్తవ్విచ్చసిసు
వ్రత॥దేవానాంభాషితంశ్రుత్వా రాఘవస్సుసమాహితః॥ ఉవాచప్రాంజలిర్వాక్యంసహస్రాక్షపురోగమాత్ ॥ యదిదేవాః
ప్రసన్నామేద్విజపుత్రస్సజీవతు॥దిశంతువరమేతస్మిన్ ఈప్సితంపరమంమమ ॥ రాఘవస్యతుతద్వాక్యం శ్రుత్వావిబుధసత్త
మాః॥ప్రత్యూచూరాఘవంప్రీతాదేవాశ్చక్రపురోగమాః॥యస్మిన్ ముహూర్తేకాకున్ధస్థశూద్రోయంవినిపాతితః । తస్మిన్
ముహూర్తేవిప్రాసాజీవేనసమయ్యజ్యత॥ స్వస్తిప్రాప్నుహిభద్రంతేపురంగచ్ఛయథాసుఖమ్ ॥ ఇత్యుక్తాప్రయయౌర్దేనా
రామోపిస్వపురంయయా । దృష్ట్వాద్విజసుతంతత్రలబ్ధప్రాణంనిరామయమ్ ॥ ప్రహర్షమతులంలేభేసానుజోరాఘవస్తథా॥
సుహృష్టాసుఖినోవిప్రాఃప్రశశంసుశ్చరాఘవమ్॥అపూర్ణాభ్యాసేరాజేంద్రయతైధర్మమతిర్ధృఢా॥ధర్మధీర్ధుర్లభాన్యాణాం
విశేషేణమహీభృతామ్॥క్షత్రియోయస్సవిధర్మైరావృధివీమనుశాస్తివై॥సలోకేలభతేపీరోయశఃప్రేత్యచనద్గతిమ్ ॥ బ్రహ్మ
జ్యశ్చాస్త్రవిచ్చాపిశూరశ్చత్వరఘూద్వహా । అప్రమత్తస్సదాదతుఃపృథివీంపరిపాలయ॥ వీవంసంవధితోవిష్టేగ్రీరామో
తాజ్యమపాలయత్ । బాలేనతేనశిశునాబ్రాహ్మణస్సగృహంయయా॥వసిష్ఠః ॥ గతాసోర్దిష్టజపుత్రస్యపునరాగమనంమ
యా॥ఉక్తంశృణుష్వకృష్ణస్యగురుపుత్రసమాగమమ్॥ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణేమాఘమాహాత్యైద్వాదశోధ్యాయః ॥

అవంతిపురమిత్యస్తీద్విజబృందసమాకులమ్|నదీతీరసమాయుక్తం|నానావృత్తాపశోభితమ్ || యోజనాయామవిస్తారంధన
 ఖాన్యసమాకులమ్|వేదశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞైర్కూహార్చిశ్చవిరాజితమ్||తస్మిన్నేవపురేరవ్యేసాందీపగతివిశుతః|ప్రఖ్యాతగుణ
 సంపన్నస్వాత్మశ్రమాచారతత్పరః || సత్యవాగనసూయశ్చశాచాదిగుణసంయుతః | మితాశీమతదృష్టిశ్చమితవాగ్యగతత్ప
 రః||జితేంద్రియోజితక్రోధస్తబోదానదయాపరః | దేవద్విజగురూణాంచపూజకశ్చదృఢవ్రతః | స్థిరబుద్ధిస్థిరారంభః||త
 త్కాంతఃప్రసన్నధీః | కుమారస్తస్యమతిమాచంద్రబింబసమద్యుతిః||లాలితోవవృధేమాత్రాపితురానందవర్ధనః || కృతోప
 నయనస్సోధవిద్యాంజగ్రాహబాలకః|కదాచిన్యాఘమాసేతుప్రభాతేపార్థిమాతిథౌ||సబ్రహ్మచారిభిస్సార్థప్రభాసేన్నా
 తుమభ్యగాత్ | తత్రాచమ్యవిధానేనజలమధ్యస్థితోజపత్ || కృష్ణాచ్యుతనిమజ్జామిప్రభాసేన్మిత్రశుభోదకే | అనేనమాఘ
 స్నానేన సుక్రీతోమాంసముద్ధర || ఇత్యుదీర్యజలేమగ్నస్సవయోభిస్సహౌవతు | తీరమారురుహస్సాన్వితాన్వితేనరేవ
 విప్రబాలకాః||సాందీపనేకుమారోయంనకదాచిత్సముత్థితః|సుహృదోన్యసమాగత్యత్రయోపిత్రోర్నివేదయత్|| కృష్ణాచ్యు
 తనిమజ్జామిప్రభాసేన్మిత్రశుభోదకే | అనేనమాఘస్నానేనసుక్రీతోమాంసముద్ధర || ఇత్యుక్తావస్సుతోమగ్నోజలేనపునర
 స్థితః||ఇత్యాకర్ణితమాత్రేణతన్నాతాన్యపతద్భువి || శవైరాశ్వాసితాతస్యమాతాబంధుభిరుత్థితా| పునఃప్రభాసముద్దిశ్యప
 ర్యధావతదుఃఖితా||ముహురుత్పత్యతేసార్ధ్వముహుఃపతతివిహ్వలా|ముహురాలియ్యతేశోకాః||ముహుఃక్రోశతిరోదతి|| సా
 తీవ్రశోకసంతప్తావిలలాపాకులైంద్రిమా| సాందీపనస్తుభగవానంతశోకంనిగృహ్యచ|| తస్యమిత్రాణిచాహూయశుక్రావవపు
 నఃపునఃకథంకథంసుతేనోక్తంపత్యతాంచపునఃపునః|| కృష్ణాచ్యుతనిమజ్జామిప్రభాసేన్మిత్రశుభోదకే|అనేనమాఘస్నానేనసు
 క్రీతోమాంసముద్ధర||పద్యమేతత్పరకశశ్వత్సవస్థచిత్తోభవన్మునిః| శ్లోకాశ్లోనవృథాభూయాత్కృష్ణవీపసరత్తు || ఇతిభా
 త్యాంసమాశ్వాన్యమఖేనన్యవసచ్చిరం | అథమారసుతోరాజపుత్రయోస్సమకారయత్ | పురోధసాబ్రాహ్మణైశ్చయథా
 పద్విజసత్కృతిమ్|| తేహ్యోదాద్దక్షిణాగావోరుక్మమాల్యాస్సవలంకృతాః | అలంకృతేభ్యస్సంపూజ్యసవత్సాక్షోమమాతి
 నీః||యాకృష్ణరామన్త్యక్షేమనోదత్తామహామతిః|తాశ్చప్రాదాదనుస్మృత్యకంసేనాపహృతాఃపురా || తతశ్చలబ్ధసంసాహ

రోద్విజత్వం ప్రాప్యనువ్రతౌ | ప్రభవానర్వవిద్యానాం సర్వజ్ఞాజగదీశ్వరౌ || నాన్యసిద్ధామలంజ్ఞానంగ్రాహమానౌనరేశ్వరౌ ||
 గర్భాద్యనుమలాచార్యాద్దాయత్రీవ్రతమాస్థితౌ | అధోగురుకులేనాసమిచ్ఛంతావధిజన్మతుః || కాశ్యాంసాందీపనంనామ
 అవంతీపురవాసినమ్ | తమేవాసాన్యతౌదాంతౌగురువృత్తిమనిందితామ్ || గ్రాహయంతాపుభౌపాదౌభక్త్యాదేవమివాప్య
 తౌ || తయోర్ధ్వజవరస్తుష్టోశుద్ధభావానువృత్తిభిః | ప్రోవాచనిఖిలావేదాసాంగోపనిషదోగురుః | సరహస్యంధనుర్వేదం
 ధర్మంన్యాయంయథాతథా || తథాచాన్వితుకీంవిద్యాంరాజనీతించవడ్విధామ్ | సర్వతదమరక్తేష్టేసర్వవిద్యాప్రపర్రకౌ ||
 సకృన్నిగదమాత్రేణతౌసంజగ్రాహతుర్నృప | అహూరాత్రైశ్చతుఃషష్ట్యై సంయుతౌసకలాఃకలాః || గురుదక్షిణయాచా
 ర్యంఛందయామానతుర్నృప || ద్విజస్తయోస్తమహిమానమద్భుతంసమీత్యరాజన్నతిమానుషీంతనుమ్ || సంమంత్యభా
 ర్యాంసమహర్గవేమృతంబాలంప్రభాసేవరయంబభూవ || తథేత్యధారుహ్యమహారధౌరథంప్రభాతమాసాద్యదురంతవిక్ర
 మా | వేలాముపావృత్యనిషేదతుఃక్షణంసింధుర్విదిత్వాస్థానమాహరత్తయోః || తమాహభగవానాశుగురుపుత్రః ప్రదీయ
 తామ్ | యోసావిహత్యయగ్రస్తోచాలకోమహతోర్త్తిణా || సముద్రానాహరీతమహందేవదైత్యఃపంచజనోమహా || అంత
 ర్జలచరఃకృష్ణశంఖరూపధరోసురః || జలమాచిశ్యతంహత్యాగృహ్యతామిత్త్యువాచసః | తతస్సజలమాచిశ్యహత్యాతంజలవాసి
 శమ్ || విదార్యహృదయంతస్యనాపశ్యదుదరేద్భక్తమ్ | తదంగప్రభవంశంఖమాదాయరథమారుహత్ || తతస్సంయమిసీంనామ
 యమస్యదయితాంపురీమ్ | గత్వాజనార్దనశ్శంఖంప్రదక్ష్యసహాలాయుధః || శంఖనిర్తాదమాకర్ణ్యప్రజాస్సంయమనోయ
 మః | తయోస్సపర్యాంమహతీంచక్రేభక్త్యువబృంహితాం | ఉవాచవచనంకృష్ణంసర్వభూతాశయాలయమ్ | లీలామాను
 జయోఃకృష్ణయువయోఃకరవాణికిం || శ్రీభగవాన్ || గురుపుత్రమిహనీతంనిజకర్మనిబంధనమ్ | ఆనయస్వమహారాజమచ్ఛాసనపు
 రస్సృతం || తథేతితేనోపానీతంగురుపుత్రంయదూత్తమా | దత్వాస్వగురువేభూయోగృహ్ణిష్యేతితమూచతుః || గురుఃసమ్య
 క్సంపాదితోవత్సభవద్భ్యాంగురుఃస్మిన్యఃగురోర్యష్టద్విధఃకోనుకామానామవశిష్యతే || గచ్ఛతంస్వగృహంవీరాకీర్తి
 ర్వామస్తుపావసీ | గురుణైవమనుజ్ఞాతౌజవేనానిలరంహసా || ఆయతాంస్వపురింయాతౌపర్జన్యనినదేనవై | సమసంజగ్రజా

స్వర్వాబృష్ట్యా రామజనార్దనా॥ అవశ్యంతౌ బహ్వహానినష్టలబ్ధధనా ఇవ॥ వసిష్ఠః॥ ఇత్థం ప్రభాసే సలిలే ప్రభాసే నిమజ్య పర్వజ్యపి
మాఘమాసే । కృష్ణప్రభావాత్పునరాజగామసాందీపనే స్తస్యమునేకుమారః॥ అన్యేషిపునరాయాతాయమలోకాదనేకశః
దేవతానుగ్రహదేవమయావక్తుంనశక్యతే॥ దిలీపః॥ సమ్యగుస్తమహుచిత్రమేతత్ప్రశ్నత్రయంమునె॥ సూర్యాన్వయానామ
జనీపతీనాంకోటిరరత్నాంచితపాదుకాయ । ఇత్వాకుగోవైక్రికహితేరతాయసమోవసిష్ఠాయమునీశ్వరాయ ॥ సూతః॥
ఇతికృత్వానమస్కారంగురవేమునిపుంగవాః॥ ఉపర్యపరిమాఘస్యమాహాత్మ్యశ్రవణోత్సుకః ॥ దిలీపోస్యపతిస్త్రిమాత్రే
యసేయతమానసః॥ పునఃపప్రచ్ఛధర్మాత్పాపసిష్ఠంమునిపుంగవం॥ దిలీపః॥ మృగవిషాణమునేశ్వరితంమునేకథయలోకహితా
యమహాత్మనః । స్పర్శభాషణదర్శనసంశ్రయాదఖిలపాపభిదఃఖిలుతాదృశః ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే-మాఘమాహాత్మ్యే
త్రయోదశోధ్యాయః.

... *
...
...
...
...

వసిష్ఠః ॥ కృతగురుకులవాసోబ్రహ్మచారియథావన్నిశితమఖిలవేదాల్లక్షణాన్తానధీత్య ॥ అభినిజగురుణోక్తాందషీ
ణాంప్రదత్యాకృతవిధిరమలాత్తాతేనముక్తోగృహాయ॥ ఉచభగ్యవిచ్ఛత్సస్వతాంప్రవాతుంవత్సయతాంకుత్ససుతోమునీం
ద్రః॥ ఉవోద్వధుమైచ్ఛన్తృగశృంగనామామునీశ్వరః॥ పాజ్ఞనసాప్యతాంతామ్ ॥ ప్రదాతుకామఃకన్యాంతాముచభ్యస్సమలం
కృతామ్॥ ఆహూయచక్రేవిక్రేంద్రానంకురాప్యణమాదితః॥ కుత్సప్రత్రవిహారార్థమానయామాసవైమునీ ఆజగ్మరఖిలాస్త
త్రమునయోబ్రహ్మవాదినః॥ జైమినిర్జమదగ్నిశ్చక్రేవిలోరైభ్యవవచ॥ సుమతిర్వామదేవశ్చజాబాలింకాశ్యపోభృగుః ॥ పర్వతశ్చ
రభంగశ్చసుప్రీత్యోగస్త్యవీవహ॥ ఆపస్తంబోధమాండవ్యసత్యకావ్యామనస్తథాకశ్యపశ్చైవహాంతోఅంగిరాశ్చైభ్యవవచ॥
ఏతేచాస్మేచబహవోవివాహార్థంసమాగతాః ॥ కుత్సఃపరమధర్మాత్పృథుపరఃపురస్సరమ్॥ సమ్యగభ్యర్చయామాసభత్స
భోజ్యైరనేకథా॥ శుభేముహూర్తేసుదినేసులగ్నేమనోజ్ఞలాజాభ్యకుశైస్సమిచ్చిః । హుత్యాగ్నిమగ్రేమహతామృషీణాం
చక్రేవివాహంవిధివత్సతత్సం॥ దృష్ట్యోచద్యస్యకన్యాయాఃపాణిగ్రహణమంగళమ్ । సువృత్తాయాస్తుతత్సఖ్యఃతిస్రోశ్యత్రత
మాయయుః॥ కమలావిమలాచైవసురసాచసుమధ్యమా । అస్మాకంపాణిరదైవగృహ్ణాప్స్వప్స్విజపుంగవ ॥ యదిపాణింస

గృహస్థాశిష్యాపాత్రభవితాతపఃప్రతితాసాంవచశ్చృత్యావతస్సశ్చిరమచింతయత్ | ఏకకాలేనముద్వోధుంయుక్తంవాయుక్తమే
 వవా||ఇతిచింతాపకేతస్త్రిక్షమృగశృంగేమహాత్మని | ఋషీణాంమహాతాంమధ్యేవేదవ్యాసస్తమబ్రవీత్ || గృహస్థాప్వపాణిమా
 సాంబదోషస్తత్రనవిద్యతేసంజేహంమాకురుష్వాత్కృతపూర్వస్తవ్యయంవిధిః || పురాన్యపస్యమాంధాతుఃపంచాశత్సంఖ్య
 కన్యకాః||ఏకస్త్రిస్తేవదివసేఉపయేమేచసౌభరిః||పునర్దక్షసుతాశ్చైవసోమోపుష్కదహతేకిల | ఇతివ్యాసవచశ్చృత్యావతత్ర
 తాసామపీద్విజఃక్రమేణపాణింజగ్రాహకృత్యాపామంవిధానతః||బ్రాహ్మ్యవివాహఉత్సృష్టోవిప్రాణామపిహిత్రుతిః
 తస్మాద్భ్యాగ్రిహ్యవివాహేనచతస్రోవ్యగ్రహీస్తునిః || ఇష్టంవివాహేవిహితేనవత్సంభావయామాసమునీనసేకాకమునీ
 శ్వరాస్తే విహితాశిషస్తమామంత్యగ్రిజగ్నుర్విజపర్ణశాలాః || దిలీపః || చతుర్థావపివర్ణానాంవివాహాకతిచిత్స్తృతాః |
 అచత్వయదిగ్రహ్యంమేవసీస్తారుంధతిపతే||వసిష్ఠః||శృణురాజఃప్రవత్యౌమివివాహాఃక్రమశస్త్రవ | వివాహాబ్రాహ్మ్యదైవ
 ద్విప్రాజాపత్యాసురాస్తథా||గాంధర్వోరాక్షసశ్శాపిపైశాచోష్టమఉద్యతే | బ్రాహ్మ్యవైవరమాహూయయత్రకన్యా
 స్వలంకృతా||దీయతేతత్పుత్రఃపూయాత్పురుషానేకవింశతీః||యజ్ఞార్థమృత్విజేదవసజ్జఃపాతిచతుర్దశ || వరాదాదాయగో
 ద్వందంఅర్హస్తజ్జఃపునాతిషట్ | సహూభౌచరతాంధర్మమిత్తుక్తాదియ్యతేథి నే || యత్రయాదీయతేకన్యాతజ్జోవంశాస్సునాతి
 షట్ | చత్వారిపతేవిప్రాణాంధర్మఃపాణిగ్రహాస్తృతాః||అసురఃక్రయంంద్రవైక్యఃగాంధర్వోవ్యోగ్యపైత్రతా | ప్రసహ్య
 కన్యాహరణంరాక్షసోనిందితస్సతామ్ || ఛలేనకన్యాహరణంపైశాచోగర్హితోష్టమఃప్రాయఃక్షత్రవిశాముక్తాఃగాంధర్వా
 మురరాక్షసాః||అప్యమస్తేషుపాపిష్యఃపాపిష్ఠానాంహిసంభవేత్ | సవర్ణయాకరోగ్రాహ్యధార్యక్షత్రియయాశరః || ప్రతో
 దోవైశ్యయాధ్యోవాసాంతోశూద్రయాసహ|అసపర్ణస్తేష్వవిధిస్తృతఉత్సృష్టవేదసే || సర్వాభిన్నసవర్ణాభిపాణి
 ర్గ్రాహ్యస్తవ్యయంవిధిః|ధర్మేష్వివాహైర్జ్ఞాయంతేధర్మవివచతాయుషః||తస్మాద్భ్యాగ్రిహ్యవివాహస్తుబ్రాహ్మణానాంవి
 శిష్యతే||ప్రాజాపత్యోవివాహాపిసతుసౌభరిణాకృతః|| దిలీపః|| కిమర్థముపయేమేచసౌభరిర్భగవాన్పుషిః | పంచాశత్సంఖ్య
 కాఃపూర్వమేతద్విస్తరతోవద||వసిష్ఠః||కాంపిల్యనగరేపూర్వంసౌభరిర్నామవైద్విజః | సర్వవేదార్థతత్వజ్ఞస్సర్వభూతదయా

పరః॥ యోగాభ్యాసరతోనిత్యంవిషయేషుపరాజ్ఞముఖః॥ అదౌచాండ్రాయణంచక్రేపునర్కానోపనాసకృత్॥ జీర్ణపర్ణాశనఃప
శ్చాస్మిరాహరిస్తతఃపునఃఅంతర్జలేపునఃసిత్యావ్యాదశాబ్దమతస్యత॥ తస్మిన్సరోవరేరవ్యేలగాఢేనిర్మలాంభసి॥ మత్స్య
స్సధామదోనామ్నామత్స్యయూధనమావృతః॥ సర్వేషామేవమత్స్యగ్రామగ్రణీరంచితాకృతిః॥ శరవేగగతిశ్చంచత్సేన
రోనయనక్రియః॥ పుత్రే గ్రేపాతై గ్రిర్మస్తభిశ్చభార్యాభిర్నాతృబాంధవై॥ భాతృభిఃపితృభిఃసార్థమితశ్చేతశ్చధావతి॥ తందృ
ష్ట్యాచింతయామాసమత్స్యంద్రంసాభరిర్మునిః॥ అనేకదుహితృదోహిత్రసంతత్యాపరివారితః॥ అతీవరమమాణోసౌఉత్పా
దయతినఃస్పృహమ్ । భార్యావహితృదౌహిత్రపుత్రపాత్రై గ్రిశ్చసప్తభిః॥ విహరామవయంచై వమితీకృత్వామతించునః॥
ఉత్థితస్సలిలాత్తస్మాద్వినిర్విజయజేషదృత్॥ నిర్దేష్టుకామఃకన్యార్థంమాంధాతారముపాగమత్ । ఋషేరభ్యాగమంశ్రుత్వా
సముత్థాయాసనాన్మృచుః॥ అత్స్యదిభిస్సమభ్యర్చ్యకల్పమామాసచాసనమ్॥ ఆసనేసమ్యగాసీనోస్థపంసాభరిరబ్రవీత్॥ నిర్దే
ష్టుకామోస్త్విచరేంద్రకన్యాన్రంభంద్రంమేప్రసాయంవ్యభాంక్షిః॥ సహ్యాధినీకార్యవశాదుపేతాఃకాకుత్స్థసవంశేవిముఖాః
ప్రయాంతి॥ శతార్థకన్యాస్తవసౌఖ్యసంతితాసాంముమైకాంవృపశేప్రయచ్ఛ॥ ఇతిశ్రుత్వామునేర్వాక్యంమాంధాతామమ
నందనః॥ ఇర్ష్యరీకృతసర్వంగవిహాక్యవికటాకృతిమ్॥ ప్రత్యాజేతభయాత్తస్మాచ్ఛాపభీత్యావసాగ్ధిపః॥ సాంత్యపూర్వమిదం
వాక్యమువాచవిసయాన్వితః॥ శృణుష్వమునిశార్థాలతప్రయాణాంకుఃస్థిగమ్ । కన్యాదృష్టిప్రియోయస్తుకులీనోరూపవాన్య
వా॥ సర్వలక్షసంపన్నస్తస్య కన్యాప్రదీయతే । క్షత్రియాశామియంరీతింకాచిదాసీస్తుసేవ్యం॥ భగవన్మునిశార్థాలకింకు
ర్కఃపునరుచ్యతామ్॥ అకర్ణ్యరాజ్ఞోపచనమిత్రప్రత్యాహసాభరిః॥ యద్యేవంక్షత్రియాఃతీర్త్వపథన్యావయంపునఃతస్మాద్వ
ర్షధరంరాజన్నాహూయంతఃపురస్థితమ్॥ మాండ్రదర్శయకన్యానాంయదితాసాంరుచిచ్ఛతే । తదాదిశసుతాంరాజనో
చేద్యాస్యేయభాగతం॥ మునేస్తద్వాక్యమాకర్ణ్యతథాస్త్వితిస్థపాత్మజః । ఆదిదేశతమాహూయ సద్యోవర్షధరంతదా॥
అంతఃపురంపశన్నేవభగవాన్మునిసత్తమః॥ దేవగంధర్వసిద్ధభోగ్యపృతిరూపధరోభవేత్॥ అంతర్వర్షధరోవిప్రంసినాయస్యప
శాసనాత్ । తాసాండ్రదర్శయామాసమునీంద్రంమదనోపమమ్॥ భవతీనాంపితాప్రాహుమయాయృణుతేపఠం । తస్మై తాం

ప్రదదామీతితాః ప్రతిప్రాహకంచుకీ॥ శ్రుత్వాకంచుకీనోవాక్యంతంచభ్రష్టావనోహరమ్ । సానురాగాస్తతఃకన్యాఃపరివార్యతమబ్రువన్ ॥ అహంభార్యస్త్వహంభార్యస్త్వహంభార్యేతితంవిధః । ఇతికన్యాస్సమావప్రణివాశితాభవనారణమ్ । మాంధాతాన్యపతిర్దృష్ట్యాకుమారీణాంమనోరథమ్ । దిదేశసకలావీచతస్మేసౌభరయతదా ॥ కృత్వావివాహంవిధివద్విధిజ్ఞస్సమహామునిః । ఆదాయరాజకన్యాస్తాజగామస్వనివేశనమ్ ॥ సౌధసౌపానసంయుక్తంవలభీమంటపాన్వితమ్ । స్ఫటికస్తంభసంయుక్తంచంద్రశాలావిరాజితమ్ ॥ దాసీదాససమాయుక్తంహేమప్రాకారసంయుతం । విచిత్రద్వారకఞ్చ్యోధ్యంతత్తువాతాయనోజ్వలమ్ ॥ రత్నతోరణసౌవర్ణపతాకాభిస్సముజ్వలమ్ ॥ పృథక్పృథగసంబాధంహర్ష్యప్రాకారసంకులమ్ । ధనధాన్యసమృద్ధంచసర్వోపకరణాన్వితమ్ ॥ కారయామాససర్వాసాంప్రత్యేకంభవనోత్తమమ్ ॥ విశ్వకర్మాణమామూయసౌభరిశ్శిల్పినాంవరమ్ ॥ గృహేషుతేషుతాఃకన్యాశ్యాదిప్తాఃపరమర్షితాసుఖమూషుస్సరస్త్రివత్సర్వసంపత్సమన్వితాః ॥ ఏకదాదుహితృస్నేహితృమాకృప్తమనాన్యపఃసౌరభేస్తస్యజామాతురాశ్రమంప్రావదశ్రమః ॥ సౌవర్ణశాలాంస్ఫురదంశుమాలాంప్రాసాదశాలాంబహుహేమశాలాంఆలోలమాలామమలాంవిలోక్యన్యపోభవద్యిన్కితచిత్తవృత్తిః ॥ అద్దేకభవనంరాజాప్రవేశ్యాపశ్యనాత్తజామ్ । సాసంభ్రమేణపితరంసమాల్లింగ్యననామహ ॥ సస్నేహంతామువాచేతిసుఖేనస్థియ్యతేకిముఊతస్త్రిహ్యతితేభర్తాకింహంస్తరసిమాతరమ్ ॥ ఇతిపృష్టాసుతాతేనపితరంపునరబ్రవితే । మృష్టాన్తమ్మదశయ్యచవస్తాశ్చాభరణానిచ ॥ తిలాజ్యధాన్యలవణదధిక్షీరమధూనిచ ॥ ధనానిమూలద్రవ్యాణిఫలమూలానిచేదనమ్ ॥ రసాయనానిసర్వాణిభోజ్యానివివిధానిచ । సర్వాశ్చసంపదస్సంతిమద్ధాన్తస్థ్యసమంనహి ॥ ఇదమేకంమహద్దుఃఖంవత్సౌమిశృణుహేపితః । మయ్యేవస్నేహవాన్మర్త్యావిహాయాన్యాస్సపెహాదరాః ॥ అప్రివనియతంఘ్రక్షేతేతేషైవనిశాసుచ ॥ ఇదమేకంమహద్దుఃఖంఅస్యతిగంచిన్నవిద్యతే ॥ ఇత్యుక్తోన్యపతిఃపుత్ర్యాశ్చిత్తీయంభవనంగతః । ఏవంసమస్తభవనంప్రాశ్యప్రాశ్యమహీపతిః ॥ సుతాభిష్టాభిరిత్యుక్తస్సంతోషంపరమంయయాన్వర్త్యతేచదాలోక్యవిన్నయోత్పుల్లలోచనః ॥ ఉవాచసౌభరింరాజాభ్రష్టోద్యమహిమాతవ ॥ అదృష్టపూర్వంకుత్రాపీసిద్ధభావోయమద్భుతః ॥ వసత్వంమునిశార్దూలమత్పుత్రభిశ్చసంతతమ్ । ఇతిసంతోష్యవి

ప్రేంద్రంజగామస్వపురంసపః ॥ అథకాలేనతాఃకన్యాఃప్రత్యేకంతనయత్రయమ్ । లేభిరేమునిశామూకలాత్ జ్వలత్పావక
లోచనాః ॥ ఏవంపుత్రాశ్చపాత్రాశ్చనప్తారోబహవౌభవత్ ॥ ఏవంసహస్రసంతానఃసౌభరిర్మునిసత్తమః ॥ సంసారసౌఖ్య
భుక్తస్తుచిరకాలనిజాత్రమే ॥ ఏవందాద్దశమాఘవైజలమగ్నేనతిష్ఠతా । కృతంసౌభరిణారాజకేవంసన్యాన్యాఘవైభ
వః ॥ ఏవంన్యాజేనసిద్ధ్యంతిమాఘాఃపుణ్యవతాంస్పృణామ్ । సౌభరేరీదమాఖ్యానంయేశ్వణ్యంతినరోత్తమాః ॥ తేషాంసంసం
తతిచ్ఛేదోభవితానాత్రసంశయః ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే-మాఘమాసోత్సే-చతుర్దశోధ్యాయః. . . *

వసిష్ఠః ॥ వివాహంవిధివత్ప్రత్యామృగశృంగోమహామునిః । గార్హస్థ్యంసమ్యగచరద్వేదోక్తేనైవవత్కనా ॥ తస్యగా
ర్హస్థ్యసదృశంసభూతోనభవిష్యతి । సువృత్తాకమలాచైవవిమలాసురసాతథా ॥ పాతివ్రత్యరతానిత్యం పతిశుశ్రూషణేర
తాః ॥ తద్దైవతస్యభార్యాణాంపాతివ్రత్యసమంసహి । ఏవంతాభిస్సధర్మాత్కాన్యగర్హస్థ్యంచకారహా ॥ దీలీపః ॥ పతివ్రతా
లక్షణంచగృహస్థాశ్రమలక్షణమ్ । అహంవేదితుమిచ్ఛామిసమ్యగేతద్వయంవద ॥ వసిష్ఠః ॥ శృణురాజకప్రవక్ష్యామిగృహస్థా
శ్రమలక్షణమ్ ॥ సదాచారవతాఘంసాజితౌలోకాపుభావసి ॥ బ్రాహ్మ్యముహూతేచోక్తాయదర్శమర్థంచచింతయేత్ ।
కాయక్లేశంతదుర్భుతంధ్యాయితమనసాచిరమ్ ॥ వైఘ్రత్యామిషువిక్షేపమతీత్యాభ్యధికంభువిదూరాదావసంతాంఘూ
త్రంపురీషంచవిసర్జయేత్ ॥ దివాసంధ్యాసుకర్ణస్థంబ్రహ్మసూత్రఉదఙ్ముఖః । అంతర్ధాయతృణంభూషాశిరఃప్రావృత్యవా
ససా ॥ వాచనియమ్యయత్సేనసీఠీవోచ్ఛాన్వసవజ్జితః ॥ తిష్ఠన్నాతిచిరంతత్రపురీషంనావలోకయేత్ ॥ గృహీతశిశ్నోచ్ఛ్రితాయ
శౌచంకుర్యాదతంత్రితః ॥ అయాజికైస్తృజైశ్శుషైగ్నమృజోత్థాయసత్వరః ॥ గృహీతశిశ్నోవామేనకరేణదృఢమగ్రతః ॥
నశౌచకరణాత్పురీషంమంచేదేవవిధిఃశ్శ్రుతః ॥ శౌచంకుర్యాత్ప్రయత్నేనగంధలేపాపసుత్తయే । ఉర్ధ్వతాభిర్వృద్ధిర
ద్విర్యధాసంఖ్యంసమాచరేత్ । తీర్థేశశౌచంసకురీతకురీతోద్భవవారీణా । దూరంజలాశయాత్కుత్రససపతుం ద్విజస్త
నామ్ ॥ అనుష్ఠతోదకేకుర్యాద్విప్రచేశాంతరేజలేమలప్రత్యాశితంతోయంసస్పృశేన్నయధాజలే ॥ పశ్చాత్తచ్ఛోభయేత్థాన్
సంసన్యధాహ్యశుచిర్భవేత్ ॥ ఏకాలింగేగుదేపంచతథావామకరేదశ । దద్యాచ్ఛపంచతత్ప్రేక్షే ఉభయోస్సప్తమృత్తికా ॥

శాచమేవంసునిర్వృత్యపాదశాచంసమాచరేత్ । దేశాంతరంగతఃపశ్యాత్పదయోఃపంచపంచచ ॥ హస్తాచక్షాశయేత్స
 ప్రసప్తభిర్నజ్జలైర్ద్విజః । బద్ధకచ్ఛశిఖిఃపశ్యాదాచమేదుషవీతవాః ॥ అంతర్జానుశ్శుచౌదేశేఉపవిష్టఉదజ్జుఖిః । ప్రాశ్యప్రా
 హ్మణతీర్థేనద్విజోనిత్యముపస్పృశేత్ ॥ పూర్వంగండాషయేత్పశ్యాదాచమేచ్ఛవిధానతః । సపవిత్రేణహస్తేనకుర్యాదా
 చమనక్రియామ్ ॥ నోచ్ఛిష్టంతత్పవిత్రంతుభుక్తోచ్ఛిష్టంతుపర్జయేత్ । ఉత్థాయసేత్రేప్రత్యక్షదంతకాష్టంసమాచరేత్ ॥ ఆ
 యుర్బలంయశోవర్చఃప్రజాఃపశువనూనిచ । బ్రహ్మప్రజ్ఞాంచమేధాంచ త్వంనోదేహీవనస్సతే ॥ ఇతిమంత్రంసముచ్చార్య
 పశ్యాదాచమనంచరేత్ । ఆచమ్యైవంతతఃపశ్యాద్దంతధావనమాచరేత్ ॥ ఉపవిశ్యశుచౌదేశేప్రాజ్ఞుఖోదజ్జుఖోపినా । దం
 తకాష్టంశాస్త్రసిద్ధంగృహీత్వామంత్రపూర్వకమ్ ॥ అప్రాయశేవ్వితిమంత్రేణఆచరేద్దంతధావనమ్ । అష్టమ్యాంచనవమ్యాంచ
 నంచదశ్యాంచజన్మని ॥ త్రైలంమాంసంవ్యవాయంచదంతకాష్టంచవర్జయేత్ । ద్వాదశ్యాంప్రతిపత్వస్థోర్నాతాపితోర్నా
 తేహని ॥ దంతకాష్టంచత్రైలంచవర్జయేన్నైధునక్రియామ్ । ఋతుస్నాతాంసగచ్ఛేతదూతాపితోర్నాతేహని ॥ ద్వాదశ్యాం
 చచతుర్దశ్యాంఋతుగామినదోషభాకః । కంటకక్షీరవృక్షోద్ధంద్వాదశాంగుళమవ్రణమ్ ॥ కనిష్ఠాంగుష్ఠవత్స్థూలంపూర్వా
 ర్థంకృతకూర్చకమ్ । శుచిర్ద్వాదశగండామైర్నిషిద్ధదివసేషుచ ॥ తృణషర్కైస్తస్పదాకుర్యాత్భోజనేభక్ష్యభక్షణే । ఆచ
 మ్యప్రయతస్సమ్యక్పాత్రస్నానంసమాచరేత్ ॥ పవమానాసువాకేనతథాచద్రుపదాదివ । అన్యైరన్లింగమంత్రైశ్చప్రో
 త్యస్నాయాదనంతరమ్ ॥ స్నాత్యావతీరంసమాసాద్యస్థిత్యాచమ్యవిధానతః । స్థిత్యాపునఃపూర్వముఖముత్తరస్సోభవాద్వి
 జః ॥ పాదాద్వాయుగ్మతఃకృత్యాపూరయేదుదకాంజలిమ్ । గోశ్యంగమాత్రముద్ధృత్యజలమధ్యేజలంక్షిపేత్ ॥ యేనతీర్థేన
 గృహీత్యాత్రేనతీర్థేనతర్పయేత్ । దేవతీర్థేనచైదేవాః ॥ ఋషితీర్థేనచైఋషీః ॥ పితౄంశ్చపితృతీర్థేనస్నానంతేతర్ప
 యేత్కృమాత్ ॥ ఉత్థాయవాససీశుక్లశుద్ధేతుపరిధాయత ॥ ఉత్తరీయంసదాధార్యంబ్రాహ్మణేనసదాశుచిః । శిఖాంబధ్వా
 తతఃపశ్యాత్ప్రత్యాశ్యాద్భిర్నృదానహ ॥ ఆచమ్యప్రయతోభూత్వా హూర్విర్ధ్వపుండ్రంచధారయేత్ । భస్మితేనత్రిపుం
 ద్రంచగోపించనమృత్తికా ॥ ఉత్థ్వంసకారయేద్భస్మమృదాతిర్యజ్ఞధారయేత్ । భసితేనోర్ధ్వపుండ్రంచసదాతిర్యక్చయో

ద్విజః॥ ధారయేన్నరకేఘారేవసేదాకల్పసంక్షయత్ । ఊర్ధ్వపుండ్రంత్రిపుండ్రంవాపూర్వాచరితమాచరేత్ ॥ మంత్రవ
త్పాత్రానాయమ్యసప్తవ్యాహృతిపూర్వకమ్ । తర్జనమధ్యమాస్థమైనాసికాప్రాణసంయుమః ॥ ఆమంత్రక మసల్లాపం
ప్రాణాయామంపరిత్యజేత్ । ప్రాణానేవంసమాయమ్యసంధ్యోపాస్తీంసమాచరేత్ ॥ ఆపిహిష్ఠేతితిస్సభిఃపాదంపాదం
చమార్జయేత్ । పూర్వంసప్రణవైఃపాదైఃపశ్చాద్ధాంశతస్తథా ॥ తతస్సప్రణవైఃఘృగ్నిస్సర్వాభిశ్చతతఃపరమ్ ॥ ఘవి
మూర్ధ్నితథాకాశేమూర్ధ్నికాశేతథాఘవి । ఆకాశేఘవిమూర్ధ్నిఽస్యాన్తార్జయేచ్ఛకుశోదకైఃపరిషిచ్యాద్భిరాత్మా
నంవ్యాహృతిభిస్తథాచమేత్ ॥ ఆపిహిష్ఠేతితిస్సానాంసింధుద్వీపఋషిస్త్యుతః । ఘందోనుష్ఠవ్దేవతాశ్చఆపిహిష్ఠేపరిక్షిర్తి
తాః । ఆత్మనంప్రోక్షణేషుద్ధేవియోగఉదాహృతః । ఏవంసమ్యజ్యపిప్రేంద్రస్తతోమంత్రవదాచమేత్ । ఋగ్యజుస్సామ
వేదాంశ్చప్రత్యేకంప్రణవాన్వితాఃప్రీణాతుస్వాహేత్యుచ్చార్యత్రింపీత్యావఉపస్సృజేత్ । అంగుష్ఠమూలదేశేనఽపైతర్య
గ్విరున్నజేత్ ॥ అధర్వాంగిరసస్త్యుత్యస్త్యుతైవవద్రాహ్మణానిచ । పాదాహస్తాచసంప్రోక్ష్యత్వాస్యాగ్రముపస్సృ
జేత్ ॥ సంహితాభిష్త్రిభిఃపూర్వమంగుళీభిర్ద్విజోత్తమః । ఇతిహాసపురాణానికల్పాగ్రాధాన్మహోత్తమమ్ ॥ నారాశంసా
శ్చసంస్తృత్యకార్యవిద్భిరుపస్సృజేత్ ॥ తర్జన్యంగుఢయోగేననాసారందైఃగ్రీష్పథక్ష్వధక్ ॥ సూర్యశ్చేతిమంత్రేణమంత్ర
తంప్రాశయేద్దివిజఃకరాభ్యాంతోయమాదాయగాయత్యాచాభిమంత్రితమ్ ॥ ఆదిత్యాభిముఖస్త్రీప్తఃత్రిధిరూర్ధ్వమధఃపీ
షేత్ । పూర్వంసంధ్యాంసనక్షత్రాముపాసీతయథావిధి ॥ గాయత్రీమభ్యసేత్తావద్యావదాదిత్యదర్శనాత్ ॥ మంత్రై
స్సవిత్పదైవతైర్విరుపస్థాయకృతాంజలిఃప్రాతస్సంధ్యాంచగాయత్రీంసావిత్రీంచసరస్వతీమ్ । కామోమన్యరకాష్టశ్చసర్వా
భ్యోదేవతాభ్యుచ ॥ షట్పదక్షిణమావృత్యవైవంచైవాభివాదయేత్ । ఆత్మపాదాతథాభూమిం సంధ్యాకాలేభివాద
యేత్ । యశ్చసంధ్యాముపాసీతశ్రద్ధయావిభివన్నరః । క్రోధాసత్యత్వరాహీనస్సయాతిపరమాంగతిమ్ ॥ సంధ్యాకర్తావ
సానేతుపేచామంకుర్యాద్యథావిధి । దినశూన్యంసకశ్చీతయత్ప్రచిద్దానవాభవేత్ ॥ బ్రహ్మయజ్ఞంతతఃకుర్యాద్వేదా
ధ్యాయనంతతఃపరమ్ ॥ సమిత్పుష్పకుశాదీంశ్చసంభారానాహరేద్దివిజః ॥ తృతీయేపీపునర్భాగేన్యాయాద్యగ్నంచిదాహరేత్

అక్షణేనశరీరస్యయద్యచ్ఛాలాభమాహగేత్ ॥ షణ్ణాంతుకర్మణాంమధ్యేత్రీణికర్మాణిజీవికా । యజనాధ్యాపనేదైవవిశిష్టాచ్చ
ప్రతిగ్రహాః ॥ చతుర్థేచతథాభాగేమధ్యాహ్నాస్నానమాచరేత్ । మధ్యాహ్నావిధివత్స్నాన్వత్సానాంగంతర్పయేత్సునః ।
దేవాన్సషీకపిత్రాంతైచతస్తత్తీర్థేనతర్పయేత్ । ఆహోహిష్టేతిమంత్రేణసంప్రోక్ష్యనిజమూర్ధని । ఆపశునంతుమంత్రేణ
మంత్రితంప్రాశయేజ్జలమ్ ॥ ఆపశునంతుమంత్రస్యఋషేరాషఃప్రక్షీర్తితాః । ఛందోసుష్టుప్తథాదేవీదేవతాబ్రహ్మణస్పతిః॥
వినియోగస్తస్వపాంపానేపునర్మంత్రవచాచమేత్ । కరాభ్యాంతోయమాదాయకాయంత్యాగ్రీచాభీమంత్రితమ్ ॥ అర్ఘ్యమే
కంరవేర్దద్యాత్సావిత్రీంజపేత్సునః । సావిత్యాగ్రీచయథాశక్తిరువస్థాయచినాకరమ్ ॥ ప్రదక్షిణంసమావృత్యనమస్కృ
త్యోపవిశ్యచ । దర్శేషుదర్శపాణిభ్యాంసహితాభ్యాంకృతాంజలిః ॥ సాధ్యాయంతుయథాశక్తి బ్రహ్మయజ్ఞార్థమాచ
రేత్ ॥ ఋక్సామాధర్వవేదోక్తాజపేన్నత్రాన్యథావిధి ॥ జపితైవవంతతఃకుర్యాద్దేవర్షిపితృతర్పణమ్ । ఉపవీతినీవీతిశ్చప్రా
చీనావీతిమాంసవి ॥ తత్తత్తీర్థేనసర్వేషాంభూతానాంజలదోభవేత్ । జలదేవాన్నమస్కృత్యగృహంగత్వాసమాహితః॥కుండి
ఋతపిదేవాంశ్చపంచయజ్ఞాదనంతరమ్ । సూర్యంచలంబింకాంవిష్ణుంగణనాథంమహేశ్వరమ్ ॥ బ్రాహ్మణఃపూజయేత్సం
చపంచయజ్ఞపరాయణః । వైశ్యదేవంతతఃకృత్యావలీనపియథావిధి ॥ తతఃపంచమసోయజ్ఞార్థద్యాద్భూతబలింతతః । కాక
శ్వానబలింవైషదత్వాముమంత్రముచ్చరేత్ ॥ శ్వానావైవశ్యామశబలౌవైవస్వతకులోద్భవా । తాభ్యామన్నంప్రదాస్యా
మిరక్షేతాంపథిమాంసదా ॥ ప్రేతాఃపిశాచాస్తరవస్సుమస్తాయేచాన్నమిచ్ఛచిమయార్దదత్తమ్ ॥ పివీలికాఃకీటపతంగకా
ద్యాఃబుభుక్షితాఃకర్మబింబదబధ్ధాః । ప్రయాంతుతేతృప్తిబింబమయాన్నంతేభ్యోనిస్సృష్టంసుఖిసఃప్రయాతుం । యేషాంస
మాతానపితానబంధుర్నచాన్నదాతానతథాన్నమస్త్రీ । తత్తప్రప్తయేన్నంభువిదత్తమేతత్త్రేయాంతుతృప్తింముదితాభవం
తు ॥ ఇత్యుక్తాన్సర్వభూతేభ్యోబలిందద్యాత్ప్రకృప్తప్రకే । తతఃఆచమ్యవిధివచ్ఛ్రద్ధయాశ్రితమాంససః ॥ ద్వారావల్లోక
నకుర్యాదాతిశ్యగ్రహణాయచ । గోదోహకాలమాత్రేతుప్రాప్తేభాగ్యాగృధాతిథౌ ॥ దేవవత్పూజయేద్భక్త్యాయథాశ
క్త్యన్నపానతః । భిక్షాంచభిక్షవేదద్యాద్విధివద్భగ్నిహుతే ॥ యతిశ్చబ్రహ్మచారిచపక్వాన్నస్వామినాపుథౌ । తయో

రన్నమదత్వాతుభుక్తా వ్రాచాన్ద్రాయణంచరేత్ | యతిహస్తేజలందద్యాదై ఛత్వందద్యాత్పునర్జలమ్ | తద్దై ఛత్వంషేరుణా
తుల్యంతజ్జలంసాగరోపమమ్ || సత్కర్మత్యభిక్షువేభిత్సాన్ద్రాయఃప్రయచ్ఛతిమానవః | గోప్రదానసమంపుణ్యమిత్యహభగవా
న్యమః || మాతాపితాగురుర్బంధుర్భిక్షుణీవృద్ధబాలకాః | అతిభృగ్యాగతేష్వేషుభుక్తవత్సుతతోగ్రణిః || ఉపలిప్తేశుచాదే
శేపాదప్రత్యశనంతతః || పంచార్ద్రోభోజనంకుర్యాత్పాన్తిఖోమానమాస్థితః || ప్రయతశ్శుద్ధపాత్రేషువాగ్యతోన్నమ
కుత్సయత్ || ప్రాణాగ్నిహోత్రవిధినాభుంజీతాత్మశుద్ధయే || సాయంప్రాతర్ద్విజాతీనాంఅగ్నిహోత్రసమంవిదుః | నైక
సాక్షీతథాశ్చీయాద్భిన్నపాత్రేతథైవచ || ఏకఏవతుయోభుక్తేవిమలేకాంస్యభాజనే | చత్వారస్తస్యవర్ధంతేఆయుఃప్రజ్ఞా
యశోబలమ్ || ఏకస్త్రిన్నేవపాత్రేస్యాద్దంపత్యోర్భోజనంయది | పంచాశచ్ఛతతాదూర్ధ్వంఫలసంఖ్యావినిర్మితే | అన్యథా
పృథగేవస్యాద్దంపత్యోఃపాత్రభోజనమ్ || యోభుక్తేనుపవీతేనయస్తుభుక్తేస్త్రియాసహ | భుక్తేయఃకన్యయాసార్థంభుక్త్యా
చాన్ద్రాయణంచరేత్ || ఏకస్త్రిన్నేవపాత్రేయద్దంపత్యోర్భోజనంయది | సహభోజనమిత్యాహుస్తస్మాత్తత్పరివర్జయేత్ |
దర్వ్యాదేయంఘృతంపక్తంసమస్తవ్యంజనానిచ || పాత్రాన్నంకించదాచాయధర్మరాజాయవైబలిమ్ || దత్వాచచిత్రగు
ప్తాయభూతేభ్యఇదముచ్చరేత్ | సమాంతాప్రణవాదీంశ్చబలిందత్వాప్రదక్షిణే || యత్రక్వచిదవస్థానం టుత్త్రస్థోప
హతాత్మనాం || భూతానాంతృప్తయేతోయమిదమస్తుయథాసుఖం | యమాయేదంసమచ్ఛిత్రగుప్తాయేదంసమోసమః |
స్వాహంతాత్ప్రణవాద్యాశ్చనామ్నామంతేసభోజయత్ | జిహ్వాయాచగ్రసేదన్నందశనేననదంశయేత్ || పంచాహుతిస్త
థాగ్రస్యాయథానమితాభవేత్ | ప్రాగ్భవంపురుషోష్ణియ్యాత్త్యేతుకరినాశనః || అంతేపునర్ద్రవాశీచబలా రోగ్యేన
ముంచనః | అష్టాగ్రాసామునేర్భుక్త్యామోడశారణ్యవాసినః || ద్వాత్రింశతంగృహస్థస్యహ్యమితంబ్రహ్మచారిణః | సింద్యా
చ్చాస్త్రనిషిద్ధంతుభత్యభోజ్యాదికంచ్విజః || అభోజ్యంప్రాహురాహారంశుష్కంపర్యుషితంతథా | భుక్త్యాచమ్యయథో
క్తేనవిధానేనసమాహితః || శోధయన్ముఖపాస్తాచశంబైర్ఘృతైర్ద్రవైః | ద్వీర్ఘవారంగండాప్యదంతలగ్నవిశోధనం || తృ
ణపక్షైశ్శుదాకుర్యాద్భజనేభత్యభిక్షుణే | ఉచ్ఛిష్టపాత్రముచ్చార్యమండలంపరిశోధ్యచ || ఆచమ్యప్రయతోభూత్యా

కించి దార్ద్రేణపాణినా । ప్రాణానామితిమంత్రేణనాభిదేశంసమాలభేత్ ॥ అంగుష్ఠమాత్రఃపురుషఇతిమంత్రేణమంత్రవిత్ ॥
ఉదకేనాంగుళింసించేదర్ఘ్యమంగుష్ఠకేజలం । ఆచమ్యహార్థంవచాహుస్సృజతితాభిముఖస్తతః ॥ శ్రద్ధయామితిపంచద్భిరుపతి
ష్ఠేద్దివాకరమ్ ॥ తస్యేదంవిదుషఇతిహ్యూపతిష్ఠేతభాస్కరమ్ ॥ శుద్ధశిషృశాంతచిత్తస్తుకృతాసనపరిగ్రహః । ఆభీష్టదేవతా
సాంతకుర్వీత్సర్వరణంద్విజః ॥ పునరాచమ్యహృష్టాత్కూర్వత్యాత్మాంబూలభక్షణమ్ ॥ భుక్తోపవిష్టోవిశ్రాంతోబ్రహ్మకిం
చిద్విచారయేత్ ॥ సచ్చాస్త్రాదివిద్యోదేనధర్మమార్గవిదోదినాఇతిహాసపురాణాభ్యాంషష్టసప్తవిదోదయేత్ ॥ అష్టమేలో
కయాత్రాహిబహిస్సంధ్యాతతఃపునః ॥ సూర్యేస్తశిఖరంప్రాప్తేపాదశౌచక్రియాన్వితః । బహిస్సంధ్యాముపాసీతకుశపా
ణిస్సమాహితః ॥ సాదిత్యాంపశ్చిమాంసంధ్యామర్థాస్తమితభాస్కరామ్ ॥ ప్రాణాయామమ్యసంప్రోక్ష్యమంత్రేణాద్దే
వతేనతు ॥ సాయమగ్నిశ్చఇత్యుక్తాబ్జముషిచ్ఛందోధిదైవతమ్ ॥ వినియోగంసముచ్చార్యమంత్రితంతజ్జలంపిబేత్ ॥ అగ్నిశ్చేత్య
నువాకస్యబుషిస్సూర్యఇతిస్మృతః । ఛందస్తుచేవీగాయత్రీఅగ్నిరైవదేవతాస్మృతా ॥ వినియోగస్త్యపాంపానఇతిపీ
త్యాద్విరాచయేత్ ॥ ప్రత్యజ్ఞుభోపవిశ్యేవవాగ్ద్యతస్సుసమాహితః ॥ ప్రణవవ్యాహృతినయంతాంగాయత్రీంతుజపేత్పు
నః । అక్షసూత్రంసమాదాయసమ్యగాతారకోదయాత్ ॥ వారిభిశ్చతథాబుగ్భిరుపస్థాయదివాకరమ్ ॥ నిశఃప్రదక్షిణీకృ
త్యనమస్కుర్యాద్దివాకరమ్ ॥ దిగ్విశాంశ్చనమస్కుర్యాత్తత్తత్సంతైస్సమాహితః । ఆసీనస్తుజపేత్సాయంజప్తాత్విష్టక
నదోషభాక్ ॥ ఉపాస్యపశ్చిమాంసంధ్యాంహుత్వాగ్నింస్తానుపాస్యచాభ్యతైఃపరివృతోభుక్తావనాతిత్వప్రోథంపిశేత్ ॥
సాయంపాతరైవశ్యదేవకర్తవ్యోబలికర్తవ్యచ । అనశ్చతాపిసతతమన్యధాకిచ్ఛిషీభవేత్ ॥ అతిధించాగతందృష్టాన్వశక్త్యా
పరిపూజయేత్ ॥ ప్రత్యౌత్యపాణిపాదౌచతుక్తావసాయంతనేగృహే ॥ గచ్ఛేచ్ఛయ్యంమహామృదీముపధానంతథావిధమ్ ।
స్వగృహేప్రాశ్నిరాశ్చేతేశ్వసురేదక్షిణస్తథా ॥ ప్రత్యగ్భిరాప్రహసేతునకదాచిదుపశ్నిరాః । రాత్రిసూత్రంజపేత్కృత్యా
బుషించసుఖశాయిసః ॥ మంత్రంచగారుడంజప్తావసార్పమంత్రంతథాజపేత్ ॥ అగస్త్యమాధవశ్చైవముచుకుందోమ
హాబలిః ॥ కపిలోమునిరాస్తీకఃపంచైతేసుఖశాయిసః । మాగల్యంపూర్ణకుంభంచశిరఃస్థానేనిధాపయేత్ ॥ వేదికైర్గారు

జైర్మంతై గ్రహాంకృత్యాన్వపేతతః । ఋషుకాలాభిగమీస్యాత్స్వదారసరతస్సదా ॥ క్షిప్రదీపసాక్షిః త్యాగచ్ఛేద్య
 ద్వాసురాక్షిప । ప్రదోషపచ్చిమాయామావేదాభ్యాసేనతానయేత్ ॥ యామద్వయంశయానమ్ । మామాయకల్పతే
 ఏతత్సర్వమశేషేణకృత్యాజ్ఞాతంఽనేచినే ॥ కర్తవ్యంగృహీణాసమ్యగ్గృహస్థాశ్రమలక్షణమ్ ॥ అశ్వవేదోఽతసోచ్యత్ర
 మేతద్గృహస్థాశ్రమలక్షణం తే । ఉక్తంసమాసేనసవిస్తరం తేపతివ్రతానాంశృణులక్షణాని ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైశ్వరాణే-మా
 ఘమాహాత్యై-పంచడశోధ్యాయః.

... *
 ...
 ...
 ...
 ...

శృణురాజకప్రవక్ష్యామిసతీనాముత్తమంవ్రతమ్ । శృణ్వతీనాంమనోఽర్థేలీయతేయన్యగ్రీదృశామ్ ॥ అసంతోదార
 మార్గేణగతిరుక్తాఽఽఽజన్మనామ్ । యాతాంగతమవాప్నోతిధృవంస్త్రీపతిసేవయా ॥ కురూపోవాసురూపోవాకువృత్తస్సు
 భగోపివా । రోగీవాభవిశాచోవామద్యుఃక్రోధనోపివా ॥ దుశ్శీలోవాసుశీలోవాసధనోఽర్ధనోపివా । వృద్ధోవాభవిదగ్ధోవా
 మూకోంధోబధిరోపివా ॥ కాతరఃకితవోవాపిలలనాలంపటోపివా । నపుంసకోవాదైవేనభింశేభోధవాభవేత్ ॥ బాల
 యావాయువత్యానావృద్ధయావాపీయోషిలా । మాతాపితృసుహృద్భాగృతృపుత్రపౌత్రాభివృద్ధయా । పారిబర్తాస్తధనయా
 సర్వావస్థాసుసర్వదా । సతతం దేవవత్సుజ్యోసాభ్యావ్రవాక్కాయకర్మభిః ॥ నజాతువిప్రియంభర్తుఃస్త్రీయాకార్యంకదా
 చన । నస్వతంత్రైఃకర్తవ్యంకించిత్కార్యంగృహేనతి ॥ అహంకారంచకామంచక్రోధలోభావిషాయచ । మనసోరంజనం
 పత్న్యైకార్యమన్యస్యవర్జనమ్ ॥ సకామంవీక్షితాఽప్యనైగ్విప్రియైవాకైగ్విప్రలోభితా । స్పృష్టాహిజనసంమర్దేనవికార
 ముప్రేతియా ॥ ప్రలోభితాపరేణాధైకస్తాసతీలోకభూషణా । శీలేనాపహృతాసాధ్వీపదేణస్వగృహేకృతా ॥ పాత
 కీవాభవేన్దైర్యాద్భగ్నిహ్నాచర్యపరాయణా । బలాత్కారంగృహీతాచేత్పాణానపిపరిత్యజేత్ ॥ సాకైవల్యమవాప్నోతి
 కులగీఠింసముద్ధరేత్ ॥ వీక్షితావీక్షితేనాద్యైర్హసితాసహసత్యపి ॥ భాషితావానభాషేతసాధ్వీసాధునిలక్షణా । రూప
 యావనసంపన్నాగృహకృత్యేషుకోవిదా ॥ స్వాసురూపంసరందృష్ట్యానయాతివికృతినతీ । రూపవంతంసరందృష్ట్యాకరూ
 పంచాత్మనఃపతిమ్ ॥ పతింస్వమేవసేవేతకామబుద్ధ్యాపతివ్రతాయాసాశ్రియాచపార్వత్యాభారత్యావందతేనిశమ్ ॥ సురూ

పంతరుణంరమ్యంకామినీనాంచవల్లభమ్ । వరంయాస్వపతేశ్చాపిసానమన్యేతవద్దజా ॥ దేవోమనుష్యోగంధర్వ స్సతీనాం
కోపినప్రియః । పతిరేవప్రియస్త్రిణాంబ్రహ్మచిభ్యోపిసర్వశః ॥ భుక్షేభుక్షేతతఃపత్యోదుఃఖితేరుఃఖితాభవేత్ । ముచితే
ముచితాత్యర్థంప్రాప్తితేమలినాంబరా ॥ పశ్యాచ్ఛయాతసుప్తేన్ద్రిక్షప్రబుధ్యేత్పూర్వమేవచ । ప్రవిశేచ్ఛైచ్ఛవయావహ్నింగ
తేభర్తరిపంచతామ్ ॥ చుచితేనైవముచితాహృదయహర్షపూరితా । నిన్ద్రిశ్యంశేనదుఃఖేనక్రోశేనాన్యభయేనచ ॥ నానత్ర
తాయాదుఃఖేననారోహేత్పతినాచితిమ్ । సర్వసౌభాగ్యసంయుక్తాసర్వకారసమృద్ధినీ ॥ ఆత్మానంచస్వభర్తార మేకపిండ
మనీషయా । యానుగచ్ఛతిభర్తారంసారోహేద్భగ్నింహణింపదమ్ ॥ బాలపుత్రానచారోహేద్గణికావారజస్వలా । సందిగ్ధ
గర్భిణీవాపినారోహేత్పతినాచితిమ్ ॥ భక్తింశ్వశురయోఃకుర్యాద్భర్తుశ్చాపివిశేషతః । కేదారాద్వావనాద్వాపిగృహంభ
ర్తాయదావిశేత్ ॥ ప్రత్యుత్థాయాభినంశేతహ్యసనేనోచకేనచ । ప్రసన్నభాండామృష్టాన్నంకాలేభోజనదాయినీ ॥ సంయ
తాగుప్తధాన్యావసుసమృష్టనివేశనా । గృహద్రవ్యంచయావిత్రందిశేపత్నాఃకరేపః ॥ నిర్వర్త్యగృహకార్యంసాకిం
చిచ్ఛుధ్యాశశేషయేత్ । భర్తురాజ్ఞాంవినావైవస్వబంధుభ్యోవిశేధనమ్ । అన్యాలాపమసంతోషంపరన్యాపారజాఃకథాః ।
అతిహంసాపిరోహేచక్రోధస్థానంచవర్జయేత్ । యచ్ఛభర్తానపిబతియచ్ఛభర్తానఖాదతి । యచ్ఛభర్తానచాశ్చాతితత్సర్వంవర్జ
యేత్సతీ ॥ త్రైలాభ్యంగంతధాస్నానంశరీరోద్వర్తనక్రియాం । ధావనంచైవదంతానామలకానాంచకర్తనమ్ । భోజనం
వసనంనిద్రాంపరిధానంచవాససామ్ । ప్రారంభంమండనానాంచనకుర్యాత్ప్రితేప్రియే ॥ ఏతానిసర్వకృత్యానినకుర్యా
త్ప్రితేప్రియే ॥ తావత్ప్రభృతినారీణాంమాసిమాస్యార్తవంభవేత్ । ప్రథమేహనిచాండాలీయధావర్జ్యతధాంగనా ।
ద్వితీయ్యోహనివిప్రాహియథైవబ్రంహాఘాతినీ । త్రితీయ్యేన్స్థితదగ్ధేనచతుర్థేహనిఃప్రతా । స్నానంశౌచం తథాంగనాం
రోదనంహాసనంతథా ॥ యానమభ్యంజననారీమ్యూతంచైవాసులేపనమ్ । దీవాస్వాపంవిశేషేణ తథావైదంతథావసం ॥
మాళసంమైస్సునంవాపివాచికందేవతాఽర్చనమ్ । వర్జయేత్సర్వయత్సేవనమస్కారంరజస్వలా ॥ రజస్వలాయాస్సంస్పర్శం
భాషణంచాపహింసనమ్ । శేషాన్నభోజనంచైవవర్జయేచ్ఛరజస్వలా ॥ అరణ్యగమనంచైవబహిఃపర్యటనంతథా । నదీసంతర

ఇంచైవతైలాభ్యంగంవిలేపనంకించిన్నఖాదయేచ్ఛబ్దంసఖానిచనికృంతయేత్ | ఛేదయెన్నఫలాదీనిరజ్జుకృత్యంచవర్జయేత్ ||
 శిశూన్నభోజయేచ్ఛైవనఖంజ్యుచ్ఛికుభిస్సహ | గోదోహానంనకుర్వీతనపశ్యేచ్ఛశిఖాసృజా || నత్యజేన్నలవద్వాసంకేశా
 వై ఎచశోధయేత్ | తొళనంభుక్తపాత్రస్యతొళనంపాదపద్మయోః || ముఖతొళనగండామైర్మలమూత్రవిసర్జనమ్ | రజ
 స్వలై తానికుర్యాద్భుహిర్దేశేక్వచిద్గ్రహేత్ || చతుర్థేదివసేప్రాప్తేనిద్రాస్థానంవిలేపయేత్ | గోమయేనజలేనాపిఘక్తస్థా
 నంచశోధయేత్ | చతురంగుళికంఖాత్వాపూరయెదన్యయామృదాశయ్యోపథానవస్త్రాణిదద్యాత్సంతృశనాయవై || రజ
 కాయస్వయంపశ్యచ్ఛచ్ఛేత్థానినార్దమాపగాం | స్వయమేవాథవాకుర్యాద్వస్త్రానిర్లేజనాదికం || అథవామల వద్వాసంప
 క్తావ్తొరోదకేనచాపూర్వంనిజ్యతద్వస్త్రమన్యచ్ఛైవ | దిశంబయేత్ | నఖాంశ్చగర్జయెద్ధ్రాస్థాపాణిపాదసముద్భవాన్ ||
 ద్వాత్రింశతొళయెన్నృద్ధిర్గుహ్యామద్భిరజస్వలా | దంతానశోధయెత్పశ్చత్త్రణరాజసముద్భవైః || అపామార్గేణ
 వాకుర్యాద్భస్త్రనావావిశోధయేత్ | ద్వాత్రింశద్భిరపకుర్యాద్గండామైరాన్యశోధనమ్ || ధాత్రీఫలాదకాన్యేవఘర్జయె
 న్మూర్ధయేషుచాక్షర్థ్యతేనోదకేనైవశిరోమేహమరాదికమ్ || తొళయెత్తీరదేశేతుత్తీర్థేస్నాయాత్తతఃపరం || త్రింశన్నిమజ్య
 వైపూర్వంఉత్తీర్యశయనాదికమ్ | ద్వాత్రింశతాళయిత్వాధస్వయంస్నాయాత్పునస్తథా || ఏకోచ్ఛాన్వసేనయత్సేన
 ద్వాత్రింశద్వారమేవవా | నమస్కృత్యేవస్వంతకగృహంయాయాదధోముఖా || స్నాత్వాన్యపురుషంనారీనపశ్యేదా
 త్మనఃపతిమ్ | స్మరతీమనసాసాధీవపశ్యేదర్చకాశిశూన్ || ప్రమాదాదన్యపురుషంయదిపశ్యేద్రజస్వలా | వీక్షితాథా
 స్మరందేవంపతిరూపంమనిస్వినీ || బ్రహ్మకూర్చంబేతుప్వర్వంపంచగవ్యమధాపివా | కేవలంత్వధవాగవ్యంక్షీరమాత్మ
 విశుద్ధయోఽపశ్చాత్పయఃప్రాశనంచభక్తపిండంగ్రసేత్సతీశిశూనాంప్రేక్షణేదోషోనాస్తీతిమునయోవిదుః || అలంకృతాసు
 ప్రయతాసమృష్టసుఖభోజనా | భర్తారమసుగచ్ఛేతతామేవమనసాస్తరన్ || నగచ్ఛేత్తాన్రవద్రక్తాయదిగచ్ఛేత్ స్మరా
 తురః | తత్రయోజాయతేప్రతస్సోభిశస్త్రఃప్రకీర్తితః || గర్భిణీస్యాద్యదానాదీనియమేనసదావసేత్ | కృతరత్నాసుభూషా
 చవాస్తుపూజనతత్పరా || నకుస్త్రియాభిభాషేతశూర్పవాతంచవర్జయేత్ || మృతవత్సాదిసంసర్గంపరాన్నంచవిసర్జయేత్ ||

బీభత్సాకించిదీక్షేతనరాద్రాంశ్యణుయాత్కథామ్ । గరువాత్యుష్ణమాహారమతితౌరమసక్తికమ్ ॥ తీక్ష్ణక్షీణకరంవస్తువర్జ
 యేద్వ్యంజనాదికమ్ । కఠినాన్నంనసేవేతతథైవవిషమాసనమ్ ॥ ఏతేనవిధినాసాధ్వీశోభనంపుత్రమాపుయాత్ । నాతి
 యత్పవతీభూయాద్ధృహకృత్యేషుగర్భిణీ ॥ నిశేణ్యాంనైవగేహశ్యాంముసలోలూఖిలాదిషు । రజస్వలాయాస్సాంతా
 యాఃసభవేద్దృష్టిగోచరా ॥ ఏవమాదీనమాచారాగర్భిణ్యోపరిక్తిర్నితాః । అనేనవిధినాసాధ్వీశోభనంపుత్రమాపుయాత్ ॥
 అన్యథాగర్భపతనంస్తంభనంవాపిజాయతే । ఈర్హ్యైరాగనముద్బూతావిద్యమానేవిమత్సరే ॥ అప్రియంనైవకర్తవ్యం
 సపత్యాస్యకదాచన । నవసేతుర్వృతఃపత్యుఃస్థేయంవల్లభసన్నిధౌ ॥ నిర్దిష్టేచమహాభాగేవల్లభాభిముఖావసేత్ । కర్ష్య
 మానాకథాభర్తాగ్రీసాదరంశృణుయాత్సదా ॥ సంభాషమాణాభర్తారంనాతిక్రమ్యవదేత్సత్త్వచిత్ । అహూతాసత్వ
 రంగచ్ఛేద్రతిస్థానంరతోత్సుకా ॥ శాస్త్రాద్వికౌశలంవిద్యాకలాపాల్లభ్యమేవచ । దర్శయంతంపతింధృష్ట్యాభవేదానం దని
 ర్భరా ॥ భర్తుస్సమీపేనస్థేయందీపంవిస్తారితాపినా । గాత్రభంగంనకుర్వీతనహాసంనత్యుతంతథా ॥ నకంఠూయేతబాహు
 భ్యాంబశ్యదంతాపరైఃక్వచిత్ । భర్తృతానిదితాత్సర్థంతాడితాప్రియపారుషా ॥ వ్యధితాపిభయంత్యక్తావకంరేగృహ్ణీ
 తవల్లభమ్ । ఉచైర్చర్రోదనంకుర్యానైవ్రాక్రోశేజ్జనంప్రతి ॥ పలాయనంకర్తవ్యంనిజగేహచ్ఛహిఃక్వచిత్ । కపితే
 త్వయిమేదేవకాగతిఃక్వచయామ్యహమ్ ॥ మయాయత్కృతమజ్ఞాతంజ్ఞాతంవాతత్తమస్వభో । పతిరేవగతిస్త్రీణామితివే
 దవిదోవిదుః ॥ ఇత్యాదిలక్షణంవాక్యంస్నేహజన్యంవదేత్సదా । సంగృహ్యపాణిమస్యాహంకింసుఖంకింప్రియావహమ్ ॥ హ
 తేనవిధినాసంతానైవంబ్రూయాత్కథాచన । ఉత్సవాదిషుబంధూనాంగంతవ్యంసదనంయది । ప్రాప్య్యాన్మజ్ఞాంతదాపత్యు
 ర్గచ్ఛేదధ్యక్షరక్షితా । నవసేత్సాచిరంతత్రప్రత్యాగచ్ఛేద్దుగ్రీతంసతీ ॥ అదత్వానైత్యనంద్రవ్యంపత్యేదేశాంతరేగతే । వ
 ధ్వాపిజీవనార్థంతుకర్తృకుర్యాదనిందితమ్ ॥ కృత్యాభర్తాయథావృత్తింప్రజేద్దేశాంతరంతథా । పతికల్పితయావృత్త్యావర్జితే
 తేగృహమేధిని । శ్వశూశ్వశురయోఃపార్శ్వేనిద్రాకార్యాస్యతోనహి ॥ ప్రత్యహంపతివార్తాచవిచేతవ్యాప్రయత్నతః । దూ
 తాఃప్రస్తాపనీయాశ్వప్రత్యక్షేమోపలబ్ధయే । దేవతానాంప్రసిద్ధానాంకర్తవ్యముపయాచనమ్ ॥ ఏవమాదివిధాతవ్యంస

త్యాప్రోషితపూర్వయా । స్వేచ్ఛాపసోఽటనంచై వపరపుంసోంగమర్దనమ్ ॥ అటకంచై వవస్తా గ్రణాంనిర్లజ్జాత్వం వృథాగ
తిః । ఏవమాదీనికర్మాణివర్జయేద్ధృహమేథిని ॥ నిర్వర్త్యనిజకార్యాణిదేహంప్రయోశ్యవారిణా । హరిద్రాలేపనంకృత్వా
ఆర్యామండనముజ్వలమ్ ॥ సమీపంప్రేయసోగచ్ఛేదేకాసన్ముఖపంకజా ॥ పాదసంవాహనంకృత్వారమయే త్తంపతింశనైః ॥
అనేనసారీవృత్తేనమనోవాక్కాయసంయుతా । ఇహైవకీర్తియాప్నోతిపరలోకేపరాంగతిమ్ । పాతివ్రత్యరతానారీయ
ద్భృహేవర్తతేనతీ । గృహేతతైత్రివనివసేదన్యధావనగోభవేత్ ॥ ఇత్యాదిభర్తృనయనీతిగుణోత్తరాభిస్తాభిన్నహైవచి
రకాలమసౌమునీంద్రః । సంసారసౌఖ్యనిరతోష్ఠ్యమలాంతరాత్త్వాచక్రేతిరాత్రచయనక్రతువాజపేయా ॥ ఇతిశ్రీపాద్మే
పురాణే-మాఘమాహాత్మ్యే-సప్తదశోధ్యాయః.

...

...

...

...

*

వసీష్ఠః॥ఏవంగృహేనివసతోమృగశృంగమహామునేః । కాలేనమహీషేతస్యసువృత్తాసుషువేసుతమ్ । తతఃపితృఋణాన్ము
క్తఃకృతాథోకమునిపుంగవః । మునిశ్చకారతత్కాలేజాతకర్మచనామచ ॥ భవిష్యత్కర్మసదృశంమృకండు రితివిశ్రుతమ్ ।
యద్విశంకామృగగణాఃకంఢూయంతేన్యవిగ్రహే ॥ తస్మాన్మృకండురిత్యస్యనామచక్రేన్వయంపితా । కులోద్వహాగు
ణనిధిర్జ్వలత్పివకసన్నిభః ॥ కృతోపనయనఃపీతాబ్రహ్మచర్యపరాయణః ॥ ఆఙ్గేష్టవేదానఖిలాశుచిర్గురుకులేవస ॥ గు
రుణాసుమతంపశ్చద్దివ్యతీయాశ్రమమగ్రహీత్ ॥ ముద్గలస్యమునేకన్యాముపయేషేమరుద్యతీమ్ । కమలాపితతఃకాలాదసూ
తసుతమ్ త్రమమ్ ॥ ఆచారేణశ్రుతేనైవవిద్యయావినయేనచ । సర్వతశ్చోత్తమాయస్మాత్తస్మాదుత్తమఇత్యభూత్ ॥ కాంతా
లకాంతాకమనీయరూపాకణ్వస్యకన్యాకమలాయతాక్షీ । కల్యాణశీలాచకుశాభిధానాకుటుంబినీసాభవదుత్తమస్య ॥ విమ
లాపిసుతంలేభేసుమతినామవిశ్రుతమ్ । సుమతిస్సకలాన్వేదానధీత్యగృహవాసభూత్ । సత్యాఖ్యాతస్యభార్యాభూత్సుమం
తోస్సనయాశుభా । సురసాపితతఃకాలేసువ్రతంసుషువేసుతమ్ ॥ సువ్రతస్సురసాసూనుఃసర్వాన్వేదానధీత్యచ । దక్షిణాం
గురవేదత్వాద్వితీయాశ్రమమగ్రహీత్ ॥ ధర్మపత్నీబధూవాస్యపృథోఃపుత్రీప్రియంవదా । సర్వానయాజయత్పుత్రాక్రతు
భిశ్చప్రదక్షిణైః ॥ తేచశిశూషయాసర్వేనిత్యంచక్రంపితుఃప్రియం । సుమతేరుత్తమస్యాపిసువ్రతస్యమహాత్మనః ॥ వ్రత్యేక

మభవత్పుత్రాబహువేదపారగాః । భార్యపుత్రస్నుమాభీశ్చపౌత్రైః । రిపిమహామునిః ॥ మాఘమాసేతుసంప్రాప్తేపా
తఃకాలేనిమజ్జతి । మోఘంనకురుతేమాఘంకదాచిదపిసద్విజః ॥ మాఘసేతుసంప్రాప్తేన్నానందానంశివార్చనమ్ । వ్రతా
నినియమాశ్చైవగృహస్థాశ్రమలక్షణమ్ ॥ ఇతిమత్వాద్విజశ్రేష్ఠోమాఘమాసేనిమజ్జతి । ఏవంసంసారసౌభాగ్యమనుభూయ
పునఃపునః ॥ పుత్రేషుభార్యానితీప్యసమారోప్యగ్నిమాత్మనిదృష్ట్యాపత్యస్యచాపత్యంవపుర్దృష్ట్యాధజర్మరమ్ ॥ తపోనిధి
స్తపస్తపుంతపోవనముపేయివాత్ ॥ పర్ణాశనాత్పల్వలవారిపానాదుద్వేజితఃకర్మశఘామివాసాత్ ॥ సమానధర్మమ్
గయూధమధ్యచరత్చిరంబ్రహ్మపదంప్రపేదే ॥ సంభావితస్తత్రచతుర్ముఖేన సమేయివాత్ ॥ బ్రహ్మసనాధపీఠం స్వేనాజి
తానప్రతిమానసంతాభోగాననేకాబుభుజేమనీంద్రః ॥ తతఃకదాచిత్ప్రళయావసానేప్రాప్తేపునఃశ్వేతవరాహకల్ప
భూత్యాజపుత్రోబుభునామధేయశ్చక్రేనిదాఘాయవిముక్తియోగం ॥ చతస్రస్తస్యభార్యాస్తాశ్శీలవృత్తసమన్వితాః ॥ పు
త్రేషువ్రతచారిణ్యోచినానికతిచిత్స్థితాః । తతస్తుచరమేభాగేజరయాధవశీకృతాః ॥ కుజ్జావిరళదంతాశ్చప్రణ్డ్యేంద్రియవృ
త్తయః ॥ అభవంతాతదాదృష్ట్యామృకంశుర్మునిసత్తమః । అనపత్యోమరుద్వత్యామిదమేవమచింతయత్ । అహంసదారో
గచ్ఛామిమాతృభిస్సహధూర్జటేః । రాజధానీంశివోయత్రకర్ణేజపతితారకమ్ । అధతద్దేశభూపాలోనామ్నారాష్ట్రవివ
ర్ధనః॥కాశీయాత్రాంసముద్దిశ్యప్రత్యస్థిబహునైసికః । తేనసాధేనమహతాతేనిజగ్ముశ్శనైశ్శనైః॥మృకండుః ॥ మాత్రాపిత్రా
పరిత్యక్తాయేత్యక్తానిజబంధుభిః । యేషాంక్వాపిగతిర్నాస్తితేషాంవారాణసీగతిః । జరయాపరిభూతాయేవ్యాధిభిర్వికలీ
కృతాఃయేషాంక్వాపిగతిర్నాస్తితేషాంవారాణసీగతిః ॥ పాపరాశిభిరాక్రాంతాయేదారిద్యగ్రిపరాజితాః । యేషాం
క్వాపిగతిర్నాస్తితేషాంవారాణసీగతిః ॥ సంసారపరిభూతాయేయేబద్ధాపాపకర్తృభిః । యేషాంక్వాపిగతిర్నాస్తితేషాం
వారాణసీగతిః ॥ యేచయోగపరిభ్రష్టాయేతపోజ్ఞానవర్జితాః । యేషాంక్వాపిగతిర్నాస్తితేషాంవారాణసీగతిః॥అచికిత్సా
పరాక్రాంతాక్షయాపశ్చారకష్టినః । యేషాంక్వాపిగతిర్నాస్తితేషాంవారాణసీగతిః ॥ దరిద్రస్యకుభార్యస్యకుపుత్రస్యకురూ
పిణిః । కుకలస్యకుశీలస్యతస్యవారాణసీగతిః ॥ భజ్యంతేపాపకర్తాణియత్రవిశ్వేశసన్నిధౌ । పాపానియత్రదహ్యాంతేకృతా

శ్రీపాద్మ్యపురాణే - మాఘమాహాత్యై - సప్తదశోధ్యాయః.

౫౬

స్యస్యత్ర దేహీనామ్ | అతోమహాశక్తౌ శానంతదగతీనాం పరాంగతిః | సంసారసర్పదష్టానాం విషయక్షేలమోహీనామ్ | జంతూ
 నామవివేకానాం శివోనాథః పరాగతిః | కాశీప్రాప్తిరయం యోగోనయోగోష్టాంగసంయుతః || కాశీప్రాప్తిస్తపశ్చర్యాసప
 ణ్ణాశనతాతపః | కాశీవాసోమంత్రజపః కాశీవాసభీవార్చనం || కాశీప్రాప్తిరయం స్వగోత్రానాం పురోభిస్సమాగమః | కాశీ
 ప్రాప్తిరయం సౌఖ్యం నేంద్రియార్థసమాగమః || మాతాకాశీపితాకాశీగురుః కాశీసుతశ్చసా | బంధుః కాశీతథావిద్యాసర్వం
 కాశీచసర్వదా || ధర్మార్థకామదాకాశీప్రాప్తస్య మమసాంప్రతమ్ | కాలః కాలాంజనాకారః కింకరిష్యతీసానుగః || కః కామః
 కోమదః క్రోధః కోలాభః కామ్యహంకృతీః కిం మాత్స్యగ్రింకిమజ్ఞానం పాపం కిం జడతాచకా || కాశీనివసతాంఘ్రం సాంకాలకాల
 యుతాత్మనామ్ | వదన్నిత్యం సమాతృణామధ్వఖేదాపసుత్తయే || శనైర్వారాణసీం ప్రాప్య పృథుకండుస్సహమాతృభిః | ప్రా
 ప్యవారాణసీం విప్రోమృగశృంగమునేస్తుతః || అవిలంబం ప్రథమతోమణికర్ణాన్వివిధానతః | సచేలమభిగమ్యాభక్తతసంధ్యాది
 వాక్రియః || సంతర్ప్యదేవఋష్యాదీతిలపుష్పక్షతోదకైః | తీర్థవాసాదినస్సర్వాః సంతర్ప్యచపృథక్పృథక్ || అమృత
 స్వాదుపక్వానైః పానైః సైశ్చ సశర్కరైః | దీనాననాధాః సంతర్ప్యపశ్చాద్దుండీవినాయకమ్ || అన్వలింపత్యతోభక్త్యా
 హ్యజ్యసిందూరకర్ణమైః | నివేద్యమోదకాః పంచపంచయతం నిజంజనమ్ | రాగద్వేషావిస్మయజ్యధతతోతత్క్షేత్రమవి
 శేత | సర్వావరణదేవాంశ్చ పూజయామానశక్తితః || తతోవిశ్వేశ్వరందేవం సత్త్వాస్తుత్వా మహామనాః | క్షేత్రోపవాసం
 విధివచ్చకారసహమాతృభిః || జాగరేణిశాంసిత్యావిశ్వనాథస్యస్మై || ప్రథాతేవిమలేన్నాత్వామణికర్ణాన్విసమాహి
 తః || నైత్యకంకర్మజాతంచ నిర్వర్త్యనియతశ్శుచిః | మహద్భిర్బ్రాహ్మణైస్తాన్ధంక్షైవాగమవిశారదైః || లింగం సంస్థాప
 యామాసస్వనామ్నా సర్వసిద్ధిదమ్ | ప్రత్యేకంధాపయామాసస్తాశ్చత్రసశ్చమాతరః || స్వస్వనామానిలింగానిముక్తిదా
 నివిలోకనాత్ | దుండివిఘ్నేశ్వరస్యాగ్రమృకండీశ్వరదర్శనాత్ || సిద్ధ్యంతిసిద్ధయస్సర్వాః కాశీవాసశ్చసిద్ధ్యతి | తస్యలింగ
 స్యపురతః సువృతైశ్వరదర్శనాత్ || నాభిఘాతోధవిఘ్నాఘ్నేస్తువృత్తోజాయతేనరః | తస్యప్రాచ్యాంకమలయాస్థాపితం
 లింగముత్తమమ్ | తద్విలోకనమాత్రేణ నరోభవతినిర్మలః | దేహశ్శ్యావిఘ్నైరాజస్యసన్నిధౌ విమలేశ్వరః || దర్శనాత్తస్యలింగస్య

విమలంజ్ఞానమాప్నుయాత్ । ఈశానాత్తస్యలింగస్యసురసేశ్వరదర్శనాత్ ॥ అనాప్యసురసామ్రాజ్యం కాశ్యాంముక్తోభవి
ష్యతి । మరుద్వత్యాచ్చితంలింగమణికర్ణ్యాస్తుపశ్చిమ ॥ తస్యదర్శనమాత్రేణసమత్యోకమర్త్యతాంప్రజేత్ । ఏవంలింగాని
సంస్థాప్యతస్థుఃకాశ్యాంతువత్సరమ్ ॥ పునఃపునశ్చతత్క్షేత్రమతిధీకృత్యనేత్రయోః । విచిత్రంచపవిత్రంచత్వష్టింనాపి జగా
మసః ॥ తీర్థయాత్రాంప్రతిదినంతత్రకుర్వృతవత్సరమ్ । సప్రాపసర్వతిర్థానితిష్ఠృకాశ్యాంపదేపదే ॥ అదైకదాతామణి
కర్ణికాయామాఘ్యందినస్నానవిధివిధాయ ప్రదక్షిణీకృత్యశివాలయంతజ్ఞాతశ్రమాఘూర్ణదృశఃస్వరంత్యః ॥ స్వాంతేశివం
విశ్వజగన్నిదానంని పేతురుర్వాచ్యంశరణంభవేతిభవేశశంభోశివశూలపాణేక్రోశంత్యఏవంమృగశృంగభార్యాః ॥ కాశీపతిః
కారుణికఃకరాభ్యామాదాయమూర్ధానమతీవహృద్యాత్ । ఆగమ్యవేగాద్యగపచ్చతాసామోంకారమోంకారయతిన్న
చిత్తై ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణేమాఘమాహాత్యైసప్తదశోధ్యాయః. ... *
తతోమృకండుర్విధివన్తాత్యాణామార్థవదైహికమ్ । కృతోవ్యాసచిరంకాలంకాశ్యామేవమహామనాః ॥ తస్యపుత్రో

మహాతేజామార్గందేయఇతిన్యతః । ప్రసాదాదేవరుద్రస్యమరుద్వత్యామజాయత ॥ మార్గందేయోమునిశ్శ్రీమానా
రాధ్యతపసాశివమ్ । దీర్ఘమాయుశ్శివాల్లభ్యాదదర్శప్రశయా౯బహూ౯దిలీపః॥ అనపత్యోమరుద్వత్యాంమృకండురితిహి
త్వయా । ప్రోక్తశ్శివప్రసాదేనపశ్చాదాపమతంకథమ్ ॥ కథందీర్ఘాయురభవత్కథమిశఃప్రసేదివా౯విస్తరాచో౯త్రిమి
చ్ఛామివదైతన్మనిపుంగవ ॥ వసిష్ఠ ॥ శృణురాజ౯ప్రవత్సోమిమార్గందేయసముద్భవమ్ । అనపత్యోమృకండుశ్చతపస్త
ప్రంతపోవనమ్ ॥ యయాసభార్యోగోమత్యాస్తీర్యేపుణ్యతమేశుభే । తత్రత్రిషవణస్నాయాత్రికాలంశివమర్చయ౯త్యగ్రి
బకేతిచవమంతేణతర్పయ౯పితౄదేవతాః । ఫలాహారోభవేన్మాసంమాసౌద్వౌపర్ణభక్షకః । మాసౌద్వానాతపేతిష్ఠ౯వర్షా
స్వభాగికాశగః । హిమంతేచహిమేవాసీతతఃపంచాగ్నిమధ్యగః ॥ ఏవంయుగాయతంతేపేరహావిన్యస్తలోచనః । తత్త
పోద్విగ్నంంతప్రస్వపదచ్యుతభీరుభిః ॥ సురైఃసురేశప్రముఖైఃస్పృష్టేవిఘ్నైఃపరాజితాః । ఘోరేణతపసాతస్యత్రిజగల్లా
భమాయయా ॥ ఊష్మణాతస్యతపసఃప్రఘాటితమివాభవత్ । తతఃప్రసన్నోభగవా౯దేవైస్సంప్రార్థితశ్శివః॥ గాయమా

నోన్మత్యమానస్తాయమానశ్చచారణైః ॥ అభిప్రత్యస్సురైఃపుష్పైర్నందనారామసంభవైః ॥ ఆశీర్వాదాః పురశ్శృణ్వన్
మునిభిస్సమువీరితాః । దేవయోషిద్భుజలతాసమాధూతైస్సదండకైః । సంవీజ్యమానః పరితః తాలవృంతైశ్చవీజితైః । ఏవం
ప్రభావైర్విశేషః ప్రాచుర్యాసీత్ ప్రాసాదైః ॥ శివః ॥ మునేమృకండుతపసాతవాహంప్రీతోవరందాతుమభిప్సితంతే । సమాగతో
వత్ససమైవగౌర్యమత్తైవరాన్యవయభార్యయాత్వం ॥ వసిష్ఠః ॥ శ్రుత్వావచశ్శంభుసమీతంతదుస్త్రిల్యనేత్రేమునిపుంగ
వోసౌముక్తాపరాగాద్రిసమానభాసంముగ్ధేంధుమాశింఘణిరాజమాడమ్ ॥ కర్ణావతంసీకృతనాగరాజం చతుశ్రవాకల్పిత
కంఠభూషణమ్ । వసుతమందానిలకంపితద్రుమప్రవాళశోభాధరమచ్ఛదంతకమ్ ॥ లలాటనేత్రానలదహ్యామానమారంస్ఫు
రస్ఫటికచారుమూర్తిమ్ । ప్రమధ్యమానార్ణవపూర్వజాతహాలాహలగ్రాసకరాశకంతం ॥ హిమాద్రిజాతా కుచకుంకు
మాంకవక్షస్థలాలోలశివాక్షమాలమ్ ॥ మాణిక్యకేయూరమయూరజాలైర్హస్తేశ్చతుర్భిస్సురశాఖికలైః ॥ స్వభక్తవాం
ఛాఘలదానమోఘాః పాశాంకుశాభీతివరాఢధానమ్ । ఇతిప్రసన్నంగిరిజాసహాయంబృష్టామృకండుః పరిపూర్ణహర్షః ।
తుష్టావవాచాంసుససోతిదూరమదూరమాత్మాంఘ్రిసరోజభాజామ్ ॥ మృకండుః ॥ జయదేవమహాదేవజయేశ్వరమహే
శ్వర । జయసర్వసురశ్రేష్ఠజయసర్వసురాధిప ॥ జయప్రకృతికల్యాణజయప్రకృతిసాధిక । జయప్రకృతిదూరాంఘ్రిజయప్ర
కృతిసుందర ॥ జయామోఘమహామోఘజయామోఘమనోరథ । జయామోఘమహాలీలజయామోఘమహాబల ॥ జయవిశ్వ
జగన్నాథజయవిశ్వజగన్నయ । జయవిశ్వజగద్ధాత్రీజయవిశ్వజగత్సఖి ॥ జయశాశ్వతిమత్తతజయశాశ్వతికాలయ । జయ
శాశ్వతికాకారజయశాశ్వతికాసుకృత్ ॥ జయాత్మత్రయనిర్దాత్రీజయాత్మత్రయపాలిని । జయాత్మత్రయసంహృత్రిజయా
త్మత్రయనాశకేజయావలోకనాయ త్రజగత్కారణబృంహణ । జయాపేక్షకటాక్షోత్థహుతభుగ్గుక్తభౌతిక ॥ జయాత్మ
సూక్ష్మవిజ్ఞేయస్వాత్మసూక్ష్మదశోజ్వల । జయస్థూలాంశశక్త్యంశవ్యాప్తసర్వచరాచర ॥ జయాసనైకవిన్యస్తవిశ్వతత్త్వ
సముచ్ఛయ । జయాసనశిరోవేష్టశ్రేష్ఠోండకటపాద్యుత ॥ జయోపాశ్రితసంరక్షసంవిధానపటియ్యసి । జయోన్ములిత
సంసారవృషవృక్షాంకురోద్గమే ॥ జయాగ్రదేశికైశ్వర్యవీర్యకార్యవిజృంభణ । జయశశ్వద్భవహేమాతనిరస్తపరజైరవ ॥ జయ

ప్రణితపంచార్థప్రయోగపరమామృత । జయపంచార్థవిధానసుధాస్రోతసురూపిణి ॥ జయతిఘోరసంసారమహారోగభిష
గ్వర । జయనాథామలాజ్ఞానతమఃపటలచంద్రిక ॥ జయతిపురకాలాగ్నిజయతిపురభైరవ । జయతిగుణిర్ముక్తజయతి
గుణమర్దన ॥ జయప్రమధసాహస్విజయసర్వప్రబోధక । జయప్రచురదిన్యాగైజయప్రార్థితదాయని॥ క్వదేవతేపరంధా
మక్వవయంక్వచనోవచః । తథాపిభగవద్భక్త్యాస్తువంతంపశ్యహంభృశమ్ ॥ సకలభువనభూతభావనాభ్యాంజననవినాశ
విహీనవిగ్రహాభ్యామ్ । నరవరయువతీవపుర్ణరాభ్యాంసతతమహంప్రణతోస్తి శంకరాభ్యాం త్వద్భృత్యభృత్యభృత్యానాం
భృత్యభృత్యత్వము త్తమ్ । కింపరైరపరైర్భూయాద్భక్తిఃపాదాంబుజద్వయే ॥ తస్మాత్ప్రసీదభక్తాయత్వత్పదాంబుజయో
స్సదాభూయోభూయోమహాదేవభక్తిందేహీమమత్వయి ॥ ఏవంస్తుతోమహాదేవోమహాదేవీమృకండునా॥ సంతుష్టావాహ
తుప్రితౌమృకండుంభార్యయాసహ ॥ మత్తోవరంగృహణేతిసోపివప్రేవరంద్విజః॥ యతోమేభగవత్ దేవితుష్టాచెత్పరమేశ్వర॥
అనపత్నోహమిచ్ఛామిపుత్రంతత్వతోజగత్పతే ॥ ఈశ్వరః ॥ కిమిహేచ్ఛసిపుత్రంతత్వంనిర్గుణంచరజీవినం । ఆహూస్విదేకంసు
గుణంసర్వజ్ఞంపోడశాబ్దికంశత్రుక్తస్సోహిధర్మాత్తానాహమిచ్ఛామినిర్గుణం । అల్పాయురపిస త్రోమేసర్వజ్ఞోస్తుజగత్పతే॥
ఈశ్వరః ॥ తర్హితేభవితాపుత్రఃపోడశాయుస్సధార్మికః । సర్వజ్ఞోగుణాన్లోకేర్హిమాన్జ్ఞానసాగరః ॥ ఏవముక్త్యా
యయాదేవసోపిలబ్ధవరోమణి । ప్రకామసంతుష్టమనాఃప్రయయానిజమాశ్రమమ్ ॥ భార్యాతస్యాచిరాదాసీదంతర్వత్ప్రీ
మరుద్వతీ । విధివద్విహితేతేననిషేకాధానకర్తృణి ॥ సువనంచాపిసీమంతంస్వకాలేకృతవాస్తునః । శతతారాభిధేపుత్రస్సం
జాతస్తవనోపమః ॥ దేవమందుభయోనేదుఃప్రసేదుస్సర్వతోదిశః । మృకండుతనయంద్రష్టుందేవర్షిః॥ ప్రాతరాగతః॥ బ్రహ్మ
దిభిస్సురైస్సార్థముపిభిర్దేవదనాదిభిః । జాతకర్తృస్వయంన్యాసశ్చక్రేసర్వాసుమోదితః ॥ నామకర్తృతతశ్చక్రేమునిస్సత్యవ
తీసుతః । ఋషయోదేవగంధర్వాబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః ॥ తతోర్చితాఃఫునర్జగ్మఃపిన్ద్రయంతోయథాగతంతతోనార
దఆగచ్ఛన్మృకండుసుతమీషీతుమ్ ॥ మృకండుర్నరదండృష్టాప్రత్యుత్థాయాసనాదిభిః । పూజయిత్వా యథాన్యాయం
విశ్రాంతంప్రసమీక్ష్యచ । అంకేనివేశయామాసమృకండుస్సావత్సరంభవం॥ మార్గందేయంనారదోపిలతుణ్ణే శోభ వైర్య

తమ్ ॥ సర్వాంగంపరిమృజై న్మనలక్షణానిపరీక్ష్యచ । అపాదమస్తకంజ్ఞాత్వాషణ్ణవత్యంగుళాత్తనా ॥ ఉవాచనారదోవా
 క్యంగృహీత్వాబాలకంకరే । సంపన్నోయంతవసుతోలక్షణే స్సర్వసౌఖ్యదై ॥ సర్వావయవశోభాభిఃచిరంజీవిత్వసూచకైః ।
 కుంభమత్స్యధ్వజాంభోజశంఖచక్రాదిలక్షణైః ॥ పాణిపాదతలోద్భూతైరయతాయురయంమునే । లోకస్యగద్యశోనాస్తి
 షరమాయుస్తుషోడశ ॥ ఇత్యుక్తా వనారదశ్రీమాన్ స్వమాత్రమపదంయయా । మృకండురపితచ్చృతావస్త్వత్వాభగ్దేరి
 తంవరమ్ ॥ నిష్క్రామణంచతుర్థేస్యమాసిపిత్రాకృతంగృహాత్ । అన్నప్రాశనమబ్ధాథేచూడాహ్యబ్ధార్థకర్షయే ॥ కర్ణవే
 దంతతఃకుర్యాచ్చృవణ్మరే సకర్తవీత్ ॥ బ్రహ్మతేజోభివృద్ధ్యర్థంపంచమేష్టేప్రతంతథా । ఉపాకర్తృతతఃకృత్యావేదానధ్యా
 ప్యకృత్సృశః ॥ నమస్కారేబ్రాహ్మణానాంసదై సంసమచోదయేత్ । యదాయత్రద్విజాన్ పశ్యేద్యుక్తాంశ్చిద్విజసత్త
 మాన్ ॥ నమస్కురుష్వతాన్ సర్వాన్ దీర్ఘాయస్తేభవిష్యతి । ఆశీవాన్ దైర్ధ్యజేంద్రాణామమోఘైర్భృహ్మవాదినామ్ ॥
 ఆయుఃకల్పప్రమాణంతేభవితానాత్రసంశయః । దీర్ఘాయర్చవసామ్యేతీద్రయంజంత్యాగిషశ్చతే ॥ ఇతిపిత్రాసమాదిష్టో
 దివారాత్రమతందితః । నమస్కురోతిసర్వత్రసర్వాన్ విపాక్రీన్ సమర్చయన్ ॥ అభివాదయత స్తస్య భాగ్మాణానేవమన్వ
 హమ్ । దశపంచచవర్ణాణివ్యతీయఃపుణ్యకర్తృణః ॥ అధైకదాసమాయాతామృకంఢోరాశ్రమంశుభమ్ ॥ ఋషయస్సప్త
 విఖ్యాతాఃమార్కం డేయందిచ్చక్షవః । మృకండురపితాన్ పూజ్యస్థాపయిత్వాసనేషుచ । సుతంచవందనేతేషాంమృకండు
 ర్వాదీశస్తునిః ॥ మార్కం డేయోనియుక్తోధపిత్రాతానభ్యవాదయత్ । షణ్మునీనభివాద్యాథవసిష్ఠంవందితుంయయా ॥
 కురుష్వమావందగంమేనిషిర్ధగ్నిసాధ్వసాత్ । కృతాంజలిపుటంప్రహ్వాంవసిష్ఠంభ్రాంతచేతసః ॥ తేతమూచుర్విషిద్ధఃకిమభివాద
 సతత్పరః ॥ ప్రణామాయాగతోవిప్రోననిషిద్ధఃకదాచన । వైరేవముక్తోభగవాన్వసిష్ఠస్తానువాచహ ॥ సర్వేమోఘాశిషో
 యూయమసత్యావోగిరోభవన్ ॥ ఇత్యేవముక్తామునయోవసిష్ఠేనమహాత్మనా ॥ తమేవంపునరూచస్తేమృషాలాపాఃకధం
 వయమ్ ॥ అస్మాభిరన్యతంప్రోక్తంకదాకుత్రవదస్వనః ॥ వసిష్ఠః ॥ పరతోవత్సరాదస్మాద్వర్తమానామృతిర్ధృవమ్ । మృ
 కండుసూనోరన్యైవయస్మాభిస్తుమృకండుజః ॥ ఆయుష్కాన్యవసామ్యేతివర్ధితోమునిరాశిషా । షిచార్యతాంసఆయుష్కన్

కథంస్యాదిగతి త్తమః || తచ్చృత్వావచనంతస్యవశిష్టస్యమహాత్మనః | తేవశ్యస్ప్రణిధానేనపరతోవత్సరాన్మృతిమ్ || తేమ
 నస్యన్వతస్యంతకింకరోక్తేవయమిత్యుత || వసిష్ఠఃపునరాచేతాన్తాభేష్టాఃమునయోన్మప | ఆహంచయూయంగచ్ఛామో
 బ్రహ్మాణంపద్మసంభవమ్ || తంచాప్యయంనమాసు-ర్భృత్-న్నవక్యతిలోకకృత్ | తచ్చృత్వాసహతేవైవకార్యంనీచును
 మోవయమ్ || తతోవసిష్ఠఃప్రముఖాఃబ్రహ్మాణంసముపాగతాః | ఏతస్మిన్నేవకాలేతుబ్రంహజేవైస్సవాసవైః || చరాచ
 రాత్సకైస్సరైవస్సేవ్యమానోజగత్పతిః | ఆస్తేనభాయాంవిశ్వస్యజగతఃకార్యసిద్ధయే || ఋషయశ్చమరీచ్యాద్యాఃమునిశ్చా
 సౌమ్యకండుజః | తేషిబ్రంహణమాసాద్యప్రజేయ్యుర్విసయాస్వితాః || వందమానాయధాతేతుమార్కంజేయమచోదయత్ ||
 వైశ్నోవిలోవవందేసావిధాతుశ్చరణాపుభౌ || ఆయుశ్చాభవసౌమ్యేతివర్తిలోవిధినాశిమో | అభివాద్యమునీనన్యాతత్ర
 స్థానానుభూర్వ్యశః | ఆశీర్భిర్వృత్తితస్తైశ్చనస్థావిరచితాంజలిః | వసిష్ఠస్తవ్యధతానాహమునీనన్యాన్మషీంశ్చవత్ || ప్రహ
 సంత్సర్వతోవిత్వమునీనామాననానిసః | తాతధాతరమీభిస్తవ్యమౌపాదీమనీశ్వరైః || ధూతస్పష్టిపరోస్తాకంపౌర్వా
 భూర్వవిచారతః | వసిష్ఠేనైవముక్తాస్తేమునయోబ్రహ్మాణాసహ || కథంవయంమృపాలాపాఇతిబ్రంహణమబ్రువత్ | కథమే
 తాన్మషీన్యాంత్యంబవిహ్యన్మృషవాదినః | ఉక్తమస్తాభిరన్యతంయత్ప్రచిద్భ్రూహీనోమునై || వసిష్ఠః || శృణుధ్వమృష
 యస్సర్వేపరమేష్టిశ్రాణుష్వమ్ | యూయంసర్వేమృపాలాపాఃస్వభాషాత్సత్యవాదినః || విశ్వస్రపంచనిర్మాణపారవస్యా
 న్మృపాభవత్ | రజోతిరక్తేమనసివిచారోనావపశ్యతే || పరతోవత్సరాదస్తాద్వర్తమానాత్సురోత్తమ | ఆయుఃకుయో
 న్యగంప్రాప్తస్తవాసీన్నమృపాభవేత్ || యథాస్తుసత్యవచనస్తథాకరుతసువ్రత ! తేనైవమక్రోభగవాన్బ్రంహమనిగ
 తేస్సహ || అపశ్యస్ప్రణిధానేనసత్యంయదహముక్తవాన్ || కథమస్యప్రతీకారమితిచింతాపరోభవేత్ | ఇతిచింతయత
 శ్రస్యమతిరాసీన్నృపోత్తమ || ఆయుర్దాయవిధానాన్యమృతేవశ్యామిశంకరాత్ | స్వపదాంధోజభక్తానామాత్మనస్సదృ
 శంపయః || ఆత్మనస్సదృశాన్సక్తాన్వాన్పురాత్రిపురాంతకః || మాంచవిష్ణుంగరుత్మంతంశుకంప్రస్థాదమేవచ | హనూ
 మంతంబలింబాణంధ్రుపంవ్యాసంవిధివజం || చక్రేయస్తాదృతేతస్తాన్వాన్యంపశ్యామిశంకరాత్ | ఇతినిశ్చిత్యమనసాబ్రహ్మ

కృత్వాతమంకగమ్ | కామేనాలింగితంమూర్ధ్ని స్యస్యసవ్యేతరంభుజం || ప్రేష్ఠాచమూర్ధ్ని పాశుర్యప్రతిజ్ఞామకరోది
మామ్ | కర్తృణామనసావాచాశివభక్తోయదీశ్వరః || అహంసత్యేనతేనాస్తైదద్యాదాయశ్శతంశివః | అర్చ్యమృహంస్థి
రైరంగైర్నాన్యంభగ్నాదృతేష్టదమ్ || తేనసత్యేనదేవోస్తైదద్యాదాయశ్శతంశివః | నాన్యస్తామిమహేశానాదృతేనగ్యేష్టి
తప్రదమ్ | నాన్యంనమామిగౌరీశాదృతేనగ్యేష్టితప్రదమ్ | విధిగేవంప్రతిజ్ఞాయమార్గంఁడేయమువాచహ || గచ్ఛవారాణ
సీంవత్సతపశ్చరసమాహితః | స్వభక్తాఖిలదశ్శంభుగ్యేనప్రీతోభవిష్యతి || బ్రహ్మజైవమభిహితో మార్గంఁడేయఃప్రణమ్య
తమ్ | ఆవతీర్యవిధేర్లోకాదంతికంస్వపితుర్యయా || వవంఁడేపితరోసోధతద్వృత్తాంతంనివేద్యచ | షణ్మసాన్తరణంతస్య
మృకంఘఃప్రేక్ష్యవిహ్వలః || అతీవశోకదీనాత్కావిలలాపాకులేంద్రియః | మాతాచాస్యమహాభాగారురోదభ్యశవిహ్వలా ||
నష్టలోకాపుభావాస్తామావాంపుత్రత్యయావినా | అనాంకధమదృష్ట్యాత్వాంకధంజీవామపుత్రక | పుత్రహీనంజగచ్ఛాస్యం
మాతాపిత్రోగిపిశుతిః | పుత్రహీనాఃక్రియాస్సర్వానిష్ఫలాఇతిమేమతిః || లోకానసంత్యపుత్రస్యనాస్త్యపుత్రస్యతత్సుఖమ్ |
గార్హస్త్యంనాస్త్యపుత్రస్యసర్వశూన్యమపుత్రతా | అపుత్రతామహద్దుఃఖంమహద్దుఃఖంకుపుత్రతా | ద్వాభ్యామపిమహ
ద్దుఃఖంసత్పుత్రమరణంసుత || కింకుర్వామమహేశానహాకృపానాస్తీహవిభో | అపరాధంమయాకింతేకపురావిప్రయోజి
తాః || మాతరఃపితరఃపుత్రైఃక్రిమయాపాపాత్మనావిధే | కేమామపహృతంద్రవ్యంబ్రాహ్మణానాంమయాపురా || నిరాకృ
తఃకిన్వతిధిఃవిశేషాన్నక్తమాగతః | బలైశ్వర్యవతోదృష్ట్యాదృష్ట్యావబహుపుత్రిణః || సుపుత్రిణశ్చదృష్ట్యాహమీర్ష్యయాను
హతోనుకిమ్ || యతినోసిందితాఃకిన్సుయతినందితాత్కులతయః || పరదారామయాదృష్టాఃకిన్సుదుష్టైనచేతసా | సద్యఃకుల
క్షయకరంపరదారాభిమర్శనమ్ || మరుద్యతీ || గావోమయాకృతాఃకిన్సువివత్సాక్షీరలుబ్ధయా | మాతృహీనామయావ
త్సాకికృతామాతృస్సనంభయాః || నసంతిమమపుత్రామేనపత్న్యాబహవోభవత్ | ఇతీర్ష్యయానపత్నీభిః కింమయాకల
హాఃకృతః | రూపవంతంసరదృష్ట్యావిరూపంచాత్మనఃపతిమ్ | నిర్ధనంధనినంవాకింతాశోచిమనసామయా | జారసంభోగరత
యాసంపూజ్యమతిమాదరాత్ || పంచయిత్యాతుతంపశ్చాత్సుప్తంజారాంతికంగతమ్ | గృహద్రవ్యవినాశేనభర్తృజ్ఞానం

ఘనేనచ ॥ పరవేత్తప్రవేశేనక్లేశితఃకింమయాపతిః । విలప్యేవముఖౌపుత్రమాలింగ్యరుదుర్భృశమ్ ॥ మార్కంజేయోపి
తౌదృష్ట్యాపితరావతిదుఃఖితౌ । ఉవాచపితరంకింవాకారణంశోకమోహయోః ॥ పుత్రస్యవచనంశ్రుత్వాసుక్ష్మమధురాక్ష
రమ్ । ఉవాచకారణంతస్యమృకండుశ్శోకమోహయోః ॥ తవహేతోరహంవత్సశోచామిశ్యణుకారణమ్ । ఆయుష్షోడశవ
ర్షాంతంత్యావదంతంపినాకినా ॥ తస్యసంవత్సరస్యాస్యదోడశీయస్యపుత్రక ॥ పశ్చాద్వ్యతీయుష్షణాసా ఇతోమాసాఃప
రంతుషట్ । షడైవతేచతేమాసాఃషట్క్షణాఇవనందనసకాలోయమనుప్రాప్తస్తస్మాచ్ఛాచామినందన । అచక్షుషోహ్య
పుత్రస్యవిద్వతేమహదంతరమ్ ॥ అచక్షుషస్తయంలోకఃకేవలంతమసావృతః । సర్వేలోకాఅపుత్రస్యహ్యంధేనతమసావృ
తాఃపిత్రేవంకథితంశ్రుత్వామార్కంజేయోబ్రవీదిదమ్ ॥ మన్నిమి త్తంపితశ్శోకంచదాచిరపిమాకృధాః । శివేనైవహ్యనా
యుష్యమమదత్తంపురారిణా ॥ సవపమేయధాకుర్యాజరామరణవర్జితమ్ । యతిష్యేహంతధాతాతయధాయాస్యావ్య
మర్త్యతామ్ ॥ సమారాధ్యజగన్నాథంతవసావరదంప్రభుమ్ । మృత్యుంజయంవిరూపాక్షంసర్వేషాంసర్వదంసతాంకా
లకాలంమహాకాలంకాలకూటవిషాదినమ్ । ఇతిశ్రుత్వావచస్తస్యపితరావతిహర్షితౌ । క్లేశంశోకంపరిత్యజ్యప్రహృష్టాపూ
చతస్సుతమ్ । ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే - మాఘమాహాత్మ్యే అష్టాదశోధ్యాయః. ... *

మృకండుః ॥ ఆవయోస్తాపనాశాయమహానోగస్సమీరితః । మృత్యుంజయస్యదేవస్యసమారాధనలక్షణమ్ ॥ తద్గచ్ఛ
శరణంతాతనాతఃపరతరంహితమ్ । సద్యస్సిద్ధిప్రదేక్షేత్రేతపసారాధ్యశంకరమ్ ॥ ప్రిణయిత్వాతతస్సిద్ధింసమేవ్యసిచపుత్ర
క । గచ్ఛగోదావరీరమ్యాంతతాత్రమపదంశుభమ్ ॥ సిద్ధిక్షేత్రంవరంపాహుమునయస్సిద్ధివేదినః । గోదావరీతటంగ
త్వాసిద్ధిక్షేత్రంవరంప్రభోః ॥ సమారాధయదేవేశంత్యగ్రింబకంత్రిపురాంతకమ్ । కింశ్రుతంత్యయాతాతశ్చేతకేతుర్యథా
పురా ॥ కాశితఃకాలపాశేనరరక్షత్రిపురాంతకః । శిలాదతనయంమృత్యుగ్రస్తమష్టాబ్దమర్చకమ్ ॥ శివోనిజపదేచక్రేనంది
నంవిశ్వనందినమ్ । క్షీరోదమథనోద్భూతంప్రళయానిలసన్నిభం ॥ పీత్యాహలాహలంఘోరమరతుద్భవనత్రయం ॥ జలంధ
రంమహాదర్పంహృతజైత్రిలోక్యసంవదం ॥ చరణాంగుష్ఠరేఖోద్దంజలమధ్యేనుదర్శనం ॥ ప్రదాయపిష్ఠవేశూలంస్వయంజగ్రా

హృద్యైశ్వరం ॥ విష్ణునాస్సహితశ్శంభుర్నిజఘానజలంధరం ॥ దీలీపః ॥ సుదర్శనంహరేశ్చక్రమతిలోకేషువిశ్రుతం ॥ శివస్యతు
 త్రిశూలంచత్వయాకథముదీరితం । శివేనప్రార్థితంచక్రంశైవందత్తంచవిష్ణవే ॥ త్రిశూలంవిష్ణునాదత్తంశంభవేవైష్ణవంచ
 తత్ ॥ జలంధరాసురఃకోవాకింవీర్యకింపరాక్రమః ॥ ఏతశ్శంభుయోగీప్రవిస్తరాచ్ఛ్మ్యైవతోమమ ॥ వసిష్ఠః ॥ అగ్నిజి
 హేవాప్సరస్యస్యదశమస్తనుజుపురః ॥ అసీదసురరాడస్యనామ్నాభీతిమగాజ్జగత్ ॥ స్యుప్తఃకోభవన్నామ్నాసూకరోసురరా
 ణ్ణిలః ॥ బ్రహ్మదత్తవరోయోఘాజ్జలంధరఇతిశ్రుతః ॥ తపసాప్రీణయత్వాతుబ్రహ్మణంపరమేష్ఠినం ॥ దేవాసురోరగదీనా
 మాయుధైశ్చప్యవద్యతాం ॥ అగాధాంతర్జలవాసమపిలభ్యాప్రజాపతే ॥ క్షీణలోకాన్స్వవశేకృత్వాదేవాన్ నిజిత్వ
 సోసురః ॥ జేతుకామఃశివంవిష్ణుంయయాక్తేలాసవారిధీ ॥ నారదాచ్ఛ్మ్యైతచ్చత్రాంతాపూర్వమేవశివోహరిః ॥ తద్భీత్వా
 ప్రాపతుర్నేరామానసంసరఉత్తమం ॥ ప్రవిశ్యాంతర్జలందేవావంతర్ధానముపేయమే ॥ అధాసురోమార్గమాణశ్చచార
 భువనత్రయమ్ ॥ మార్గమాణస్యతేదేసాదిద్యంపర్షతయయా ॥ తావపశ్యస్యయాచింతాంక్ష్వగతౌమమవైరిణౌ ॥ సతా
 వజ్రయతోరాజ్యంమమనాస్తీతిసోసురః ॥ ఏతస్మిన్నేవకాలేతుజలాంతర్దూధవాసినౌ ॥ చింతామవాపతుర్భీతాతద్వధోపా
 యమాత్మని ॥ తయోశ్చింతయతోరేవంప్రాదురాసీత్తతోభయోః ॥ ఆభయజ్ఞమయోవిష్ణుప్రీతశూలంమనసాకరోత్ ॥ గుహా
 వస్థాత్రిశూలాత్కాలోకేతక్లితయాత్మకం ॥ శివఃకాలాంతకంచక్రందక్షిణాంగుష్ఠరేఖయా ॥ నిర్మమేవచసంకల్పఃక్షణికా
 స్థానలాత్మకం ॥ తచ్చక్రంహరయేదత్వాస్వకీయంశ్రీమతేశ్చయత్ ॥ త్రిశూలంస్వయమాదత్రేవినిమయ్యస్థితౌతథా ॥ కాలే
 తస్మిన్మునిశ్శ్రీమాన్ నారదోభ్యేత్యసాదరః ॥ శివవిష్ణోశ్చవృత్తాంతమసురాయస్యవేదయత్ ॥ అసురశ్శ్మ్యైవృత్తాంతస్స
 మేరుమనిలోయథా ॥ హృష్టోయయాతద్వశేఘ్నశ్చిహ్మదత్తవరోద్భుతః ॥ క్రవిశ్యసోసురఃక్రద్ధోమానసంసరఉత్తమం
 ఘోరామాణోవసేదేకానదదర్శసారంహరిం ॥ తేదేవావసురందృష్ట్వాపహ్నోత్తిష్ఠతేజలాత్ ॥ తావదుత్థాయతేదేసా
 పశ్యంతౌతిష్ఠతస్తటేసోప్యంతర్జలగోదేవావపశ్యదసురస్తతః ॥ ఉన్నమజ్జతతోక్రద్ధఃహంతుకామాసురోత్తమా ॥ యావ
 దాకోహయేత్తీరమసురస్తావధాశుతౌ ॥ చిచ్ఛేదతుశ్శురస్తస్యశూలచక్రాయుధౌసురౌ ॥ హంతాతమసురంకేవారతతు

రిదంజగత్ । సుదర్శనంహరిపశ్చాత్తత్సమారాధ్యశంశరమ్ । నేత్రాఙ్జార్చనయాచక్రేస్వరీయంపురవైరిణః ॥ ఏవంవిభు
యాజాతౌపురాచక్రత్రీశాలయోః । ఏవంతస్కధితంసర్వంయత్ప్రప్తంజేనరోత్తమ । శృణుభూయఃపురాచారేర్మహిమా
నంసుతానఘ । వాయుగ్నివిష్ణుసోమాత్మశరంసంధాయకార్ముకే ॥ అధిష్ఠాయరథస్యాథోవృషరూపధరంహరిమ్ । ధేవః
పురత్రయంశంభురదహాత్పత్రివహ్నినా । అంధకంయస్త్రిశూలాగ్రేప్రోతంవర్షాయుతందధత్ । త్రైలోక్యైశ్వర్యగమూ
ఢంశోషయామాసభానునా ॥ కామంబృష్టినిపాతేనత్రైలోక్యవిజయోర్జితమ్ । చక్రేచానంగపదవీంవీక్షమాణేష్వజారిషు ॥
తంబ్రహ్మదైత్యకక్తారంమేఘనాహసమవ్యయమ్ । ప్రయాహివిశ్వశరణంవిశ్వరథౌషణింఽవం ॥ వసీష్ఠః ॥ శ్రుతాస్త్వపితృ
ర్వచోరాజకమార్గంఢేయోయయాశుభామ్ । గోదావరీంసరిచ్ఛేస్తాం గౌతమేనాభిరూజితాం ॥ లస్యానన్యస్త్రేణ
ధృతక్షీణేసమృకంఘజః । లింగంసంస్థాప్యవిధివత్సవనాత్కవిశ్వపూజితః । కుర్వత్త్రీషవణస్సంప్రకాలంబిజమర్చయత్ ॥
స్తువంప్రకాలంభూతేశంత్రిన్యోగసమాధినా ॥ కాలకాలంమహాకాలంకాలాతీతంకలాత్మకం । జగద్యోనింజగద్వంశంజగ
త్కారణమీశ్వరం ॥ ఏవంస్వమంతరాత్కానంధ్యాయకవిశ్వేశ్వరంవిభుమ్ । సుతోమృకంఢోర్యోగీంద్ర సమాదిష్ఠాభవన్ము
నిః ॥ ఏవంతస్యమునేకాలిషణ్కాసాదధికోయయా । ఏనస్త్రిన్నేవకాలేతుబ్రంహాలోకపితామహః ॥ కైలాససుగమచ్ఛ్రీ
మాన్దేవర్షిగణసేవితః । అభినాద్యమహేశానందషీతామూర్తిమీశ్వరమ్ ॥ ప్రణమ్యశిరసాఢేవంవాగ్భిరగ్భిరస్తుత్ ॥
అభిప్రసన్నోభగవానంబికాపతిరబ్జజు ॥ ఉవాచపద్మసంభూతకింతేభిలిపితంవద । ఇత్థంససాదాభిముఖంవేదాభవమథా
బ్రవీత్ ॥ భవతాదత్తమాయుఃకింకధుషోడశనాన్వికం । మార్గంఢేయాయమనయేతన్నజానామిశంకర ॥ మృకంఘస్త్ర
త్పితాధీమాన్ఉపాయజ్ఞోనమస్కృతౌ । బ్రాహ్మణానాంసదాపుత్రంసమచోదయసన్వహమ్ । నమస్కుర్వత్స్విజాత్స
ర్వాన్తైరాశీర్ధిస్సమేధితః । నమస్కృతోహంతేనాపివర్ధితస్సజిషామయా ॥ జ్ఞాపితోహంవసిష్ఠేనపూర్వవృత్తాంతమా
దితః । అహంచతేవచునయోధానస్యామశంకర । తథాప్రసీదజేవేశమిధ్యాశీర్పచనావయం । వచోమిధ్యానుదిభ
వేదస్తాకంత్రిపురాద్దన ॥ లోకామిధ్యాభవేన్నునంభవాన్విధ్యాభవిష్యసి । సప్తవారంమయాచాస్యత్వాయంస్తుకతాధి

కమ ॥ ఉక్తంకృతాప్రతిజ్ఞాయాతాంసత్యాంకురుశంకర । ఇతిససాదితశ్శంభుస్సస్మార్తస్వకృతంపురా ॥ బ్రహ్మణంతంవి
 సృజ్యభస్వయమారుహ్యగోవృషమ్ । పార్వత్యాసహితశ్శంభుద్దేవగంధర్వకిన్నరైః ॥ ప్రాదురాసీన్మునేస్తస్యతపసాతో
 పితృభిః । ఏతస్మిన్నేవకాలేతుమార్గం డేయోమునీశ్వరః ॥ ప్రాతఃకాలేతుతాంపూజాంకృత్యాస్తోతుంప్రచక్రమ్ । శివ
 పూజాంచైర్వర్త్యతద్దినేస్తోతుముద్యతః ॥ ఆజగామచతందేశంకాలోమృత్యుసహాయవాక్ । వృత్తరక్తాంతనయనఃసర్ప
 వృశ్చికరోమవాక్ ॥ దంష్ట్రాకరాశవదన శుచ్చర్దితాంజనస్సభః । సమాగమ్యచతస్యాంసేకాలపాశమవాస్యజత్ ॥ కంతా
 ర్పితమహాపాశోమార్గం డేయస్తమబ్రవీత్ । కాలతావత్ప్రతీక్షస్వకాలంమమహమతే ॥ నివర్తయామ్యహంయావన్న
 హస్తాత్రంజగత్పతే । శివస్తాత్రమనిర్వర్త్యనకదాచిద్వృజామ్యహమ్ ॥ నస్వపామినభోత్యోమీత్యేతన్నైవ్రతమాహితమ్ ।
 నజీవితంకళత్రంవానరాభ్యంచతథాసుఖమ్ । ప్రియంమమయథాతివశివస్యతుపరంస్తవమ్ । అనర్చితశివానష్టేమమహస్తాక
 ణాచన ॥ అగమ్యేశాలయాపాదౌభగ్నోమమమతేనదా । అనీక్షితశివేనేత్రేమమాంధేనేనసంశయః ॥ అనస్తుతపరాజిహ్వ
 భిన్నశ్శోమతామమ । అనమితశివోమూర్ధాయస్సుమూర్ధాహతోమమ ॥ లింగప్రదక్షిణవిధాయోదేహామమనాఽతత్ ।
 మనోవిస్మృతగౌరీశంతన్ననోనాస్తిమేనదా ॥ ఏతన్నయోక్తంసంస్తవ్యంకర్తృణామనసాగిరా । సత్యేనానేనమేదేవఃప్రసీ
 దతుమహేశ్వరః ॥ యథాచనాన్మతంవాక్యమహమేతదిహేనాక్తవాక్ । సత్యేనానేనసతతంప్రసీదతుమహేశ్వరః ॥ తమ
 బ్రవీత్తతఃకాలోమార్గం డేయంహసన్మునిమ్ । నశుతంతుత్వయామగ్యేపూర్వవృద్ధసమీరితమ్ ॥ పూర్వేవయసియోయ
 త్తుంనకరోతివిమూఢభీః । సపశ్చాత్తప్యతేజీర్ణఃస్వార్థభ్రష్టఇవాధ్వజః ॥ మాసాష్టకేనతత్కుర్యాద్యేనవర్షస్సఖింప్రజేత్ ।
 పూర్వేవయసితత్కుర్యాద్యేనవృద్ధస్సఖింప్రజేత్ ॥ యావజ్జీవంతుతత్కుర్యాద్యేనప్రేత్యేసఖింప్రజేత్ । శ్వఃకార్యమద్య
 కుర్వీతపూర్వాష్టాచాపరాష్టాకమ్ ॥ నహిప్రతీక్షతేకాలఃకృతమన్వకృతాకృతమ్ । ఇదంకృతమిదంకార్యమిదంమమకృతా
 కృతమ్ ॥ ఏవమాహసమాయుక్తంకృతాంతఃపరికర్షతి । నాప్రాప్తకాలోమియతేవిధిశ్శరశతైరపి ॥ కుశాగ్రేణాపిసం
 స్పృష్టఃప్రాప్తకాలోనజీవతి । చక్రవర్తిసహస్రాణిపురందరశతానిచ ॥ మయాసీతానికర్తవ్యానాత్రమస్యస్తవ్యానాశుః ।

ఇత్యేవంవచనంతస్యకాలస్యామోఘవర్తినః ॥ మార్కంజేయస్తమూఢేదంశివస్తోత్రపరాయణః । యేస్తోత్రవిఘ్నంకుర్వంతి
 తిశివస్తోత్రతాత్పర్యామ్ ॥ తేచిరేణవిసశ్యంతిత్వామతోవారయావ్యహమ్ । యధైవరాజాభ్యత్యానాంశాస్తారాజైవనే
 తరః ॥ తథైవశివభక్తానాంశాస్తాసపరమేశ్వరః । భిందంతిచైలానుగదీకపిబంతివ్యత్యాసయంతిషీమంతరిత్రమ్ ॥ తృణీకృ
 తబ్రహ్మపురందరాణాంకిండుగ్మృంతంశంకరకింకరాణామ్ । నమృత్యుర్మృతధాదూతానయమోయమనూతకాః ॥ నచా
 న్యశ్శివభక్తానాంభవంతిప్రభవిష్టవః । కింనశుతంత్యయాకాలవాక్యమేతన్నసీషిణామ్ ॥ న్యూణామీశ్వరభక్తానాం నభవం
 త్యాపదఃక్వచిత్ । బ్రహ్మదయాషితాభక్తానశక్తాహంతుమీశ్వరాః ॥ సవీవంతజితస్తేనకాలఃకాలాంజనాకృతిః । కా
 లాగ్నిరివచుక్రోధఘృతసిక్తభివానలః ॥ క్రోధరక్తాంతనయనోరుషేత్యాహమహామునిమ్ । యావంతవగంగాయాఃసికతా
 విప్రచుర్మతే ॥ తావంతవబ్రహ్మణోవిష్టవఃశూలపాణినః । తథాసురాధిపాసంఖ్యామయాకాలేనసంహృతాః । కింవాత్ర
 బహునోక్తేనపశ్యమేవిక్రమంఽరమ్ ॥ మయాత్వంకాలపాశేనకంఠేబద్ధోసిసాంప్రతమ్ । సపాతుత్వాంమహాదేవోయస్యభ
 క్తస్తస్త్వమీశ్వరః ॥ తంమునింతర్జయిత్యేవంకాలగ్రస్తమపాగమత్ । కాలేనగ్రస్యమానోసౌధ్యానేనాభూచ్చివస్సవ్యయమ్ ।
 లింగాదథసముత్తస్థోమార్కంజేయంసమాహ్వయత్ । బ్రహ్మణాభ్యర్థితఃపూర్వముమయాసహశంకరః ॥ అనిదేశ్యవ
 యోరూపశ్చంద్రార్థకృతశేఖరః । గర్జన్తేఘురవోదగ్రంహుంకృతేనసతత్క్షణాత్ ॥ ఉద్ధృత్యపాదకమలంప్రజహరభుజాం
 తరే । పాదతాడనభిన్నాంగోనిపపాతయమఃషీతౌ ॥ ఊర్ధ్వాసనోవివృతాస్యోనాసాకుహరభీషణః । విప్రకీర్ణప్రహర
 ãోవిద్రుతవ్యాధిస్తైనికః ॥ కాలారఃపాదతాడోరుశబ్దమాకణ్ఠ్యభైరవం । ధ్యాన్యాన్నివృత్తస్సమునిఃపురోఽశ్యతత్యగ్రిం
 బకం ॥ బ్రహ్మవిష్ణ్వంద్రచంద్రాద్యాకదేవాభిమగణాంస్తథా । దూరేచపతితంకాలంకృతాంతంభీషణాకృతిం ॥ దృష్ట్వా
 హృష్టేవిస్త్రియత్వాకృత్యాగ్నిరిచాంజలిం । మనసాతన్నయోభూత్వాహృష్టరోయతనుముఃసి । భూమాపతిత్వానమ్ర
 శ్యతుష్టావపరమేశ్వరం ॥ మార్కంజేయః ॥ రత్నసానుశరాశనరజతాద్రిశ్యంగనికేతనంశింజనీకృతపన్నగేశ్వరమచ్యుతా
 నలసాయకం । క్షీప్రదగ్ధపురత్రయంత్రిదశాలయైరభివందితంచంద్రశేఖరమాశ్రయేమమకింకరీహృతివైయమః ॥ పంచపాద

పశుష్టగంధిపదాంబుజద్వయశోభితం ఫాలలోచనజాతపావకదగ్ధమన్త్యభవిగ్రహం | భస్మదిగ్ధకళేబరంభవనాశనంభవమవ్యయంచంద్రశేఖరమాశ్రయేమమకింకరిష్యతివైయమః || మత్తవారణముఖ్యచర్మకృతోత్తరీయమనోహరం పంకజాగన పద్మలోచనపూజితాంఘ్రిసరోరుహం | దేవసింధుతరంగశికరసిక్తశీతజటాధరంచంద్రశేఖరమాశ్రయేమమకింకరిష్యతివైయమః || కుండలీకృతకుండలేశ్వరకుండలంవృషవాహనంనారదాదిమునీశ్వరస్తుతవైభవంభువనేశ్వం || అంభకాంతకమాశ్రితామరపాచపండుదనాంతకం చంద్రశేఖరమాశ్రయేమమకింకరిష్యతివైయమః || యక్షరాతసఖంభగాతుపారంభుజంగవిభూషణం శైలరాజసుతాపరిష్కృతచారువామకళేబరం | త్వేత్సీనిలగళంపరశ్వధధారిణంమృగాధారిణం చంద్రశేఖరమాశ్రయేమమకింకరిష్యతివైయమః || ధేవజంభవరోగిణామఖిలాపదామహహరిణం దక్షయజ్ఞవినాశనం త్రిగణాత్మకత్రిశిలోచనం | భుక్తిముక్తిఫలప్రదంసకలాఘసంఘనిబ్ధాణంచంద్రశేఖరమాశ్రయేమమకింకరిష్యతివైయమః || భక్తవత్సలమర్చితాం నిధిమక్షయంహరిదంబరంసర్వభూతపతింపరాశ్వరప్రమేయమనూపం | సోమవారినభోహుతాశనసోమపాద్యఖిలాకృతించంద్రశేఖరమాశ్రయేమమకింకరిష్యతివైయమః || విశ్వసృష్టివిధాయకంపునరేవపాలనతత్పరంసంహారంతః పిప్రీసంచమశేషలోకనివాసినం | క్రిడయంతమహానిశంగణనాథయూధసమావృతంచంద్రశేఖరమాశ్రయేమమకింకరిష్యతివైయమః || సంసారసర్పదష్టానాంజంతూనామవివేకినాం | చంద్రశేఖరపాదాబ్జస్మరణంపరమాషధం | రుద్రంపశుషక్తింస్థాణం నీలకంఠముమాపతిం | నమామిశిరసాదేవకింకరిష్యతివైయమః || కాలకంఠకలామూర్తికాలాగ్నికాలనాశనం | నమామిశిరసాదేవకింకరిష్యతివైయమః || అనంతమవ్యయంశాంతమక్షమాలాధరంహరం | నమామిశిరసాదేవకింకరిష్యతివైయమః || అనందంపరమనిత్యంకైవల్యపదకారణం | నమామిశిరసాదేవకింకరిష్యతివైయమః || దేవదేవంజగన్నాథం దేవేశంవృషభధ్వజం | నమామిశిరసాదేవకింకరిష్యతివైయమః || స్వగాఢపవగదాతారం స్పృష్టిస్థిత్యంత కారణం | నమామిశిరసాదేవకింకరిష్యతివైయమః || గంగాధరంశశిధరంశంకరంశూలపాణినం | నమామిశిరసాదేవకింకరిష్యతివైయమః || భస్మాద్భూశితసర్వాంగంనాగాభరణభూషితం | నమామిశిరసాదేవకింకరిష్యతివైయమః || మార్కండేయ

కృతంస్తోత్రంయఃపఠేచ్ఛివసన్నిధౌ । తస్యమృత్యుభయంనాస్తిసత్యంసత్యంపదాన్యహమ్ ॥ శివేశానమహాదేవవామనేవ
సదాశివ । కల్పాయుర్ద్వేహమేపూర్ణాయావదాయురరోగతాం ॥ వసిష్ఠ ॥ ఇతిస్తుతోమహాదేవోమార్కండేయేనధీమతా ।
ప్రసాధాభీముఖోభూత్వామార్కండేయమువాచహ ॥ కల్పాయుర్ద్వేహమేయస్మాదిత్యహంప్రార్థితస్తవ్యయా । ప్రతిజ్ఞా
తాపద్మభువానస్తవారంయతోమునే ॥ అతోహంతేప్రదాస్యామిసప్తకల్పాయురుత్తమమ్ । సర్వాభిష్టప్రదాభక్తిర్కమ
దత్తాతనానఘ ॥ ఇతిదత్వావరంశంభుర్మార్కండేయాయభూపతే । సాంత్యయిత్వాఘనావాచాతత్రైవాంతరధీయత ॥
మార్కండేయోమహాతేజాదేవదేవప్రసాదతః । అమృతత్వమనుప్రప్యదదర్శప్రళయాఽబహూఽ ॥ పునస్త్వమాశ్రమం
ప్రప్యమార్కండేయోమహామునిః । మాతరంపితరంసత్వాషణ్డౌసాంతికవాసరే ॥ స్వనాశదుఃఖశోకాబ్జామగ్నౌతావా
జాహావసః । లగ్ధాయుస్సప్తకల్పాంతమాగతంత్రిపురద్విషః ॥ ఆలింగ్యపితరౌపుత్రంపునఃపశ్చాన్తుదాభృశం । ఆనందచా
ప్పధారాభిఃశీతాభీరోషుహర్షణౌ ॥ నస్వశోచయతాంపుత్రమాత్మనోసుఖజీవనం । ఏవంలబ్ధవరశ్యంభోమార్కండేయో
మహామునిః । శశ్రూషయానయత్కాలంమహాంతంపాదయోస్తయోః । గతేబహుతిథేకాలేసేవయాపితృపాదయోః । పి
తృభ్యౌమృత్యుజ్ఞాతస్తీర్థయాత్రాపరోభవేత్ ॥ తీర్థయాత్రాప్రసంగేనపృథివీమటతాఖిలాం ॥ అనేకమాఘావిహితాగం
గాద్యాసునదీషుచ । మునినానకృతానైవచూఘాస్తీర్థేషుభూతతే ॥ నతానిసంతితిర్థానిఅపిబ్రహ్మాండగోళకే । మృగశృంగ
స్యవిప్రస్యమాఘస్నానరతస్యచ ॥ ఇన్ధంభాగ్యవతీజాతాసంతతిర్మాఘగౌరవాత్ । అనేకమాఘావిహితామహాత్మనామృ
కండుపుత్రేణముదార్పితాత్మనా ॥ అనేకలోకప్రళయాన్మమీక్షీతాస్సమస్తలోకేషుసదావిహరిణౌ ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురా
ణే - మాఘమాహాత్మ్యే - ఏకోనవింశోధ్యాయః.

...

...

...

...

*

దిలీపః ॥ హరపాదహతేకాలేనర్వలోకభయంకరే । కథంసమభవల్లోకావీతన్వైబ్రాహ్మిసత్తమ ॥ వసిష్ఠః ॥ కాలేవి
హతేభూమిఃప్రజాభారేణపీడితా । పూరితాఘాత్తదామత్రైకార్ధధాసాంగుళిమంతరా ॥ అథబ్రహ్మాయోదేవాఃప్రీ
ణయిత్వాపినాకినం । కాలంసంజీవయామాసుఃప్రసాదాచ్ఛులపాణినః ॥ శివః ॥ అద్యప్రభృతిమేకాలమద్యక్షాన్తావలో

కయః । కూరిరదృష్ట్యాకృపాదృష్ట్యాపూజయస్సాత్మసమ్మతాః ॥ శివేనైవమనుజ్ఞాతః । ప్రణవ్యవృత్తభద్రజం । శివాజ్ఞాంశి
 రసాధృత్వాస్వంతాకంపునరభ్యగాత్ ॥ యథాపూర్వంశశాసేమాః । ప్రజాధమేజసూర్యజః ॥ దిలీపః ॥ ఇత్యైకువంశగు
 రవేనమస్తుభ్యంమహాత్మనే । తీర్థానాంముఖ్యతాంబ్రూహిమాఘస్సానరతాత్మనామ్ ॥ వసిష్ఠః ॥ శృణురాజః । ప్రవత్స్య
 మితీర్థవైభవముత్తమమ్ । యచ్చత్వాముద్యతేజంతఃపాపాఘఘనకంచుకాత్ ॥ సంప్రాప్తేమాఘమాసేతుయత్రక్వాపి
 బహిర్జలతత్సర్వమృషయప్రాహుః । గంగాజలసమంసృష్ణతథాపివత్సేముఖ్యానిమాఘస్సానేవిశేషతః । నదీతోనదతతైచ
 వత్తేత్రతస్తీర్థతస్తథా ॥ ప్రథమంతీర్థరాజస్తుప్రయాగాఖ్యంషీతౌనృప । పాపాఘనాశకృద్దేవయత్యకిన్నరసేవితః ॥ వేద
 శాస్త్రపురాణానివేదాంతోమునిభిస్సహ ॥ నిర్నియంతేశానకాద్యైర్వ్యత్రసత్రాణితేనిరే ॥ రాజర్షిస్తునిమేర్యత్రశంబభూ
 వాత్పదర్శనాత్ । నృపతేనైమిశారణ్యంవసంతానవమోక్షదమ్ ॥ తత్రస్సాత్వాయథాశక్తిగత్వాముద్యేతబంధనాత్ । శ
 మంతపంచకంయత్రదేవప్రీతికరంసదా ॥ భీష్మద్రోణముఖాయత్రభారతాః । కురవోయధి । కాలేననిధనంగత్వాయుధ్యాక్తై
 వల్యమాప్నుయః ॥ ప్రవిశ్యతతురుక్షేత్రంత్యంకురుక్షేత్రమాత్మనః । సార్థకోటిత్రయంయత్రతీర్థానాం వాయురబ్రవీత్ ॥
 దివిభువ్యంతరిక్షేచతానిసంతిహాభూతలే । స్వర్గద్వారంప్రజాద్వారంమోక్షద్వారమపావృతమ్ ॥ గంగాద్వారమితిఖ్యాతం
 పాపఘ్నంపృథివీతలే । నృపసంగమ్యతదిదంక్షేత్రేత్వంస్నానమాచర ॥ పాపాత్కల్మషకృత్సఖిలాన్స్వగంఘ్రాత్వాత్రత్రసుఖీ
 భవ । అవంతికాపురిరమ్యాసర్వపాపప్రణాశనీ ॥ తస్యాంమృతానాంమర్త్యానామచ్యుతత్వందోహివః । తాంగత్వామా
 సిమాఘేత్వంస్సాత్వాముక్తోభవేన్మలాత్ ॥ అయోధ్యానామనగరీసూర్యావ్యయవివర్ధని । మోక్షదాపసతాన్సూతాంస్సా
 త్మాణాంసరయూంతథా ॥ యత్రచాశరధీరామోహరిర్బుధ్వాహ్యమూజనాః । ధమేజపాలయన్సర్వాల్లత్తు
 ణాద్యాసుజైస్సహ ॥ స్థావయన్చతురోవర్ణాన్స్వేస్వేవత్త్వేనిరాఘవః । ఏకాదశసహస్రాణాంవర్షాణాం పాలయన్
 ప్రజాః ॥ రాజవంశాంశ్చతగుణాన్స్థాపయిత్వాదివంగతః । తీర్థపాపాణకాష్టేభ్యోఽఘృతేశుషేకభ్యోవీవచ । అన్యాంత్స
 ర్వాజీవయుక్తాన్సరయ్యంత్యక్తపక్షిణః ॥ స్వగ్రేలోకేస్థాపయిత్వాస్వంధామప్రాపసోద్యతః । మాఘేసరయ్యంయే

స్నాంతికుర్వంతిపితృతర్పణమ్ || సహస్రవాన్ కీంత్వ ప్రింప్రయాంతిశ్రాద్ధకర్తృతః | స్నాత్వాసరయ్యాంయేమాఘేఅయోధ్యాయాన్యపోత్తమ || మాసోపనాసంకుర్వంతి తేషాంపుణ్యఫలంశృణు | ఘక్తా వసువిపులాభోగాభూమాదృష్ట్యాస్వసంతతిమ్ || అంతేవిమానమారుహ్యమానవాస్స వర్ష మాప్నుయః | అస్త్యన్యచ్ఛమహత్పుణ్యంనామ్నామధువనంనృప || స్మృతాయత్రనరాస్స ర్షేప్రాప్నుయిర్విష్ణురూపతామ్ | తదుత్తరేనదీపుణ్యామనాసూర్యసంభవా || కృంష్ణాంగాన్యపకృష్ణస్యసంతతామోదకారిణీ | తస్యాంస్వర్గ సరితృఖ్యాంహంత్యాగ్రింపాపానిసర్వశః || యేమాఘేస్నాంతికాళింద్యాంతేనర్షేహరిరూపిణః | ద్వారావతీపురీరమ్యాప్రఖ్యాతాభువనత్రయే || ద్వారాణియస్యాశ్చ త్వాదివిద్యంతే ద్వారకాస్త్యతా | యస్యాంవనగ్గకృష్ణాః పాండవాః సరిపాలయన్ || భువోభారలఘీకుర్వన్ భారతాః కురువంశజాః | కైవల్యమనయత్సర్వాః స్వయంచాగాత్పరంపదమ్ || అస్యాంతర్గఢేసుసంప్రాప్యస్నాత్వాత్వంమకరేరవ | దేవాః పితౄణామృషీంశ్చైవ వతర్పయిత్వాచభక్తితః || దానానిదత్వావిప్రేభ్యశ్చిరంజీవస్వసాన్వయః | మాయావతీపురీరాజన్ దేవతేత్వ మరసేశితే || మలప్రహరిణీనామ్నానదీతస్యోత్తరేశుభా | ప్రహంతిచమలంన్యాణాంస్నాత్మాణాంపాపకర్తృణామ్ || మలప్రహరిణీనామ్నానేనసాప్రధితాభువి | స్నాత్వామలప్రహరిణ్యాందత్వాదానానిశక్తితః || ఉపోవ్యరజసీమేకాంపరేద్య శ్నాద్ధకర్తృ విత్ | తస్యాంపరివసేన్మాఘమండ్రగ్యసదనేవసత్ | సరస్వత్యాంసరస్స్వాత్వాసరస్వత్యాప్రసాదతః || సుషుమ్నాబ్రహ్మరంభేణప్రాప్నోతిపరమంపదమ్ | గంగాసాగరసంగేయోమాఘేస్నాతినరోత్తమః || దత్వాతిలాః బ్రాహ్మణేభ్యోకృష్ణాం గాంచనదక్షిణామ్ | పితౄణాశ్రాద్ధేనస్వర్గ బ్రహ్మలోకేమహీయతే | శృణురాజన్ పురీరమ్యాకాంచినామపురోత్తమా యత్రాస్తేకమలాకాంతఃకమలాస్యాబ్జపట్నదః || భువిసత్యవ్రతంనామక్షేత్రంతత్ప్రధితంభువి | యత్కించిత్కురుతేపుణ్యం కోటికోటిగుణంభవేత్ || పుణ్యకోటిరితిఖ్యాతంతత్ప్రధింసంనృపోత్తమ || యగ్యదక్షిణదిక్పాశేపుణ్యావేగవతీనదీ | బ్రహ్మయజ్ఞవిఘ్నతార్థమతివేగంకరోతియా || తేనైవలకోవిఖ్యాతానదీవేగవతిశుభా | సత్యవ్రతేమహాక్షేత్రేతీర్థానాంత్రితతాని చ || షష్ఠ్యుత్తరాణిరాజేంద్రతేఘమాఘనరోత్తమ | స్నాత్వాదత్వాయధాశక్తిముచ్యతేనర్వపాతకైః | త్యగ్రింబకంతు

తతః క్షేత్రం త్రివిష్టపఫలప్రదం । గోదావరీపుణ్యతటేదక్షిణే గౌతమాస్పదం ॥ యత్ర శస్త్రపురాశక్రొగౌతమేనస్మరాతురః ।
అహల్యాజారదోషేణ సహస్రభగలాంభసః ॥ అహల్యాపిలిలాఘాతాయత్ర శస్త్రానరోత్తమ । యత్ర శుక్రః పురాతన్స్త్రాన్వ
యుగానామయుతంశుచిః । న్యగ్రోధన్యంధబద్ధాంఘ్రిర్నంబమానోహ్యధోముఖః ॥ స్థూలాగ్నికలధూమాగ్రంపిబన్దుగ్రం
తపోనిధిః । తోషయామానగౌతీశముగ్రేణ తపసామునిః ॥ మృతసంజీవనీంవిద్యాంజివాదాపమహాత్మనః । తత్రస్మాత్వాత్మ
యోవిద్రుషితృణానంతర్వ్యవారిణా ॥ జనేచ్ఛత్యంబ్రకంమంత్రమపమృత్యుజయంపరం । శృణుతస్యాఃఫలంరాజకమంత్ర
స్యాన్యనయత్ఫలం ॥ కాలాపమృత్యునిర్జిగ్యచిరంజీవిభవేన్మరః । సంపాద్యేమాఘమానేతుస్మాత్వాగోదావరీజలేః । స
ప్తజన్మార్జితై పాపైర్వివినుక్తోఽర్హమాప్నుయత్ ॥ గిరికాశాత్మకోనామరాజకశృణుమహాద్భుతః । యత్రార్హసము
ద్భూతంకాలకూటంపురాంతకః ॥ పీత్వాతజ్జరయామానదేవానాంహితకావ్యయా ॥ గిరేరుత్తరతస్తస్యసంపానామనదీ
శుభా । సంపానామపురీతస్యావక్షిణంకూలమాస్థితా ॥ తస్యాంతుయోనరస్మాన్స్త్రాన్వపంపాయాముదీచేరహా । మాఘ
మానేవసేత్పుర్యాంతస్యాంతస్త్రికగిరావపి ॥ మాఘమానమనుక్తోపినదాచారతస్సదా । అగ్నిపూజారతోసేవ్యనిత్యం
చాతిధిపూజకః ॥ సయాతిశివసాయాజ్యంయోగినామతిదుర్లభం । తతఃపరంప్రభాసంచక్షేత్రంపరమపావనం ॥ యత్రలిం
గోద్భవశ్వంభురభవల్లోకభూతయే । శృణురాజకథాందివ్యాంబ్రహ్మహత్యాఘనాశసీంఘైరైకదాశిర్భిత్వాబ్రహ్మణో
మధ్యపంశిసః । బ్రహ్మహత్యాపరాభూతఃపాణిసంసక్తమస్తకః ॥ బ్రహ్మహత్యావ్రతంచర్తుంచచారమహీమిమాం । దిలీ
పః ॥ కించిచ్ఛేరశ్వంభుర్బ్రహ్మణోమధ్యపంరుపా ॥ బ్రహ్మచతుర్ముఖోలోకేవదశాస్త్రేఘవత్యతే । మధ్యంశిరఃకథమ
భూద్బ్రహ్మణోవదతంమునే ॥ వసిష్ఠ ॥ అగ్రేనేదంబగత్పించితస్సర్వంప్రాపరజంగమం । నదిశోనాంతరీక్షంచనద్యశ్చపృథివీ
చన ॥ సతామాత్రంభవేత్పించిత్సదనద్యక్తివజ్జితంభిచ్ఛాశక్తైరభూతస్మాద్దిశశూన్యముదైక్షత ॥ జ్ఞైతదా అహం
కారఃస్వస్త్వాదేకారణంపరం । తథావిష్టాహంహారాపూచతుశ్చరస్పరం ॥ పంచవక్త్రోహమేవైకంలోకేనాన్యత్రవిద్యతే ।
ఇత్యాగ్రహేణావష్టభ్యాంరస్పరమైషిణా ॥ తతఃకోపసమావిష్టాబహువతురమ్విణా ॥ యుయుధాతేవిధిసారా । దివ్యం

వర్ష శతం నృపకో పామలోహారస్సభశిశ్చిచ్ఛేదవేదసః॥ కనిష్ఠీకరజాగ్రేణవామహస్తస్యమధ్యమం॥ హరాసూతశిరాఃపశ్చా
చ్ఛతుర్వక్రోభవేద్విధిః॥ ప్రకృతంశృణ్వరాజేంద్రకపాలంపాణినాదధత్॥ లోకేకపాలభిక్షేతిభిక్షామటతశంకరః॥ అట
భిక్షాంకచాచిత్స్వప్రాపదారువనంమహత్॥ సర్వలోకమనోహారిరూపలావణ్యశేవధిః॥ రూపేణమోహయామాసఋషి
పత్నీస్సహస్రశః॥ ఋషీణాంపత్నయోద్భవ్స్త్వకామమోహభ్రమంయయః॥ గృహకృత్యానిసంత్యజ్యమదనాంతరతా
డితాః॥ సర్వాఃపరవశాభూత్వాతపేనానుయయుస్త్రియః॥ విస్రంసతేశవసనావిస్రస్తాభరణస్రజః॥ తాదృష్ట్యాము
నయస్సర్వేక్రోధావేశవశానుగాః॥ శేషుస్తేపరమీశానంసమేత్యయగపన్నుప॥ భిత్త్వాలింగంపతత్యస్యభూమాసవృష
ణంహఠాత్॥ శస్త్రస్త్రిమంపశుపతేఃబ్రాహ్మణైరపతత్తథా॥ శేషస్సవృషణోభూమ్యాంపాతాశతలమూలవాన్॥ లీ
లాస్సృష్టజగతోఽటికోపచగ్ధపురత్రయః॥ అనుమేనేబ్రంహశాపంవిప్రాణాంహితకామ్యయా॥ తస్మిన్నేవావిశచ్ఛరిభూ
ర్లింగేనర్వాత్మనానృచ॥ శివానువిష్టంతల్లింగమాపాశతలావధి॥ దిశశ్చవిదిశోవ్యాప్యభువనానిచతుర్దశ॥ రోదసీతేజసా
పూర్యఅత్యతిష్ఠద్దశాంగులం॥ తేజసాతస్యలింగస్యగజ్ఞానవరజంగమమ్॥ సంక్షోభమగమత్సర్వమత్యసహ్యేనభూమిప॥
మునయోగోమశాద్యాశ్చబ్రాహ్మవిష్ణాద్వచయస్సరాః॥ భూరాదిసర్వలోకస్థాయోగినోమునయస్తథా॥ బ్రహ్మాణంశే
శ్వరస్సృత్యతల్లింగముపగమ్యచ॥ తపసాపూజయాభక్త్యాస్తుత్వాశ్రుత్యర్థసారయా॥ తోషయామాసురత్యుగ్రముగ్రము
గణేశ్వరమ్॥ శుభోశినేశదేవేశనమస్తేప్రణతార్తిహాన్॥ ఉపసంహరతతేజోజగత్సర్వంవినశ్యతి॥ ఇతిస్తుతోజగత్కర్తా
విష్ణునావసురేశ్వరః॥ అబ్రవీత్సకలాదేవాబ్రహ్మవిష్ణుపురోగమాన్॥ అద్యస్రభృతిహేదేవాస్సాస్మిన్మధ్యంమమనశ్వరా॥
లింగేభవతుమర్త్యాంపురుషార్థప్రదాయకమ్॥ శ్రుతిస్త్యుత్యుదితైమాగైబ్రాహ్మణానాంసమృద్ధయే॥ పూజయస్వ
విధేమాంత్యంయజ్ఞదానతపోవ్రతైః॥ శ్రుతిస్త్యుతిప్రణీతేనమగ్నేణగరుడధ్వజ॥ పూజయస్వక్షత్రియాణామృద్ధయేత్వంస్వ
సిద్ధయే॥ వసిష్ఠంవామదేవంచమార్కండేయంభృగుంశుకమ్॥ తాత్రాణామృద్ధయేశిష్యాగృహణత్వంజనార్జన॥ అగ
స్త్యుంగౌతమంచైవదధీచింభృగుమేవచ॥ అఘోరంవామదేవంచదత్తుమత్రించకశ్యపమ్॥ శిష్యానేతాగృహణత్వంబం

హాకాబ్రహ్మణవృద్ధయే । ఇతిదత్వాపరాకశంసర్వగ్రహవిష్ణోర్మృతోత్తమ ॥ తస్మిలింగేస్వయంయద్రవిశ్యాత్మనిగం
భధే । వ్రతవానతపోయజ్ఞేరిష్టాబ్రహ్మతతఃపరశిష్యాంశ్చత్రజగ్రహలగస్త్యాచిముషీన్నృప ॥ పూజయిత్వాతతోవి
ష్ణుర్భజ్ఞదానతపావ్రతైః । లింగేశవంతతస్మిన్యాక తథాజగ్రహవిశ్మృతాక । శిష్యద్వారా బ్రంహాక్షణాయా
జయాంచక్రతుఃషీతా । బ్రాంహణాక్షత్రయాక వైశ్యాకలింగేరుద్రంసనాతనం । స్రక్పంశ్యశురాశేంద్రశీర్థానాంవై
భవంమహత్ । నరనారాయణక్షేత్రంనదీమోఘపతిమను । ఓంకారదూపోభగవాన్యత్రసాక్షాత్స్వయంహరిఃబ్రంహణేక
ధయత్పురంస్పృష్ట్యర్థంభ్రాంతచేతసే ॥ ఓంకారమమృతంబ్రంహజగత్సృష్ట్యైకకారణం । ఓఘవత్కౌన్తరస్నాత్వాచోం
కారమభిపూజ్యచ ॥ తర్పయిత్వాపితౄణాశ్రాద్ధైఃవిష్ణులోకేమహీయతే । గోకర్ణంచమహాక్షేత్రంమోక్షదంమోక్షకాం
క్షితాం ॥ అర్థదంశార్థకామానామత్రసర్వప్రదేశుభే । స్నాత్వాగోకర్ణకేమాఘేగోకర్ణేశంసమర్చయత్ ॥ యోనరస్సలభేల్లో
కాకపుణ్యైకకామఘఘోషాయాక । గోకర్ణంగోకర్ణమితస్నానకాలేజపేన్నరః ॥ గోకర్ణస్నానజంపుణ్యంసంప్రాప్నోతి
నసంశయః । పురుషోత్తమమనుప్రాప్యగోదావర్యామినోదయే ॥ స్నాత్వాదత్వాయధాశక్తివిష్ణులోకేమహీయతే । భృ
గుకచ్ఛంమహాక్షేత్రంసర్వపాపవినాశనమ్ ॥ స్నాత్వాదత్వాయధాశక్తివిష్ణులోకేమహీయతే । భృగుతుండంపుష్కరం
చఘవ్యస్తిక్షేత్రముత్తమమ్ ॥ మాఘమాసేనరోయాతిస్నానేనాశ్రవేష్టపమ్ । శృణురాజకవిరూపాతుంతుంగభద్రాన
దీతతే ॥ యత్రసాక్షాద్విరూపాక్షోఽపసత్యంబికయాసహ । వాలినేంద్రసుతేనాపినుగ్రీవేణేనసూసునా । అంజనాసూసు
నాదేవఃపూజితోమునిభిస్సహ । దేవానామసురాణాంచపురానమరమూర్ధన ॥ అసురైస్త్వితాదేనాశ్శివంశరణమాయ
యుః । సురార్థమసురాకహత్వాదత్వాపియ్యుషమత్తమమ్ ॥ సంస్థాప్యచమరాకసర్వానుమయాసహశూలధృత్ । గిరం
సురవనీమేత్యతుంగభద్రానదీతతే ॥ రమయామాసశైలేస్త్రికముష్యమూకేమహీధరే । తుంగభద్రాపయస్సాన్నంపానం
హరిహరార్చనమ్ ॥ దానంతపోజపోహలామోనాల్పస్యతపసఃఫలమ్ । యస్సాన్నితుంగభద్రాయాంమాఘేమాస్యరుణో
దయే ॥ త్రిస్సప్తకలముద్ధృత్యసూర్యలోకేమహీయతే । నశ్యద్విజాతతఃపుణ్యాకావేరిషిత్రతాఘవి । క్షీరంగంచమహా

ద్ధామవిష్ణోరాయతనంమహత్ । విభీషణహితార్థాయవై కుంతాత్పుష్కరేక్షణః । క్షీరం గేశమహద్ధామ్నినిల్వంవాసమరో
చయత్ ॥ అస్మిన్నర్థేపురావృత్తమాఖ్యాతంకథయామితే । రామోదాశరథీరాజ్జలంకాయఃసర్వాశ్చ సేవ్యరం ॥ విభీషణం
స్థాపయిత్వాస్వంధామప్రాసమాధవః । విష్ణుపూజావ్రతపరోవిష్ణుపూజార్థమాచరాత్ । విష్ణోస్సమీపమగమయైవ కుంరే
సవిభీషణః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ లంకాచత్తామయాతుభ్యంతస్వంకిమర్థమిహగతః । ఇత్యుక్తోవాసుదేవేనవిభీషణఉవాచహ । త్వా
మనారాధ్యదేవేశనాహంభోత్యోమిమేవ్రతం । భవదభ్యర్చనం దేహిభగవన్ భవనాశనమ్ । విభీషణేనైవముక్తోభగవాన్
కమలేక్షణః । ప్రాతరాగత్యనియతంగత్యాభేచరయాశ్చహమ్ ॥ అర్చయిత్వాచమాంభక్త్యాగచ్ఛరాజ్యంచపాలయ । విష్ణు
నైవమభిహితోవిభీషణఉవాచహ ॥ ప్రజాఃపాలయతాంరాజ్జామవకాశోనవిద్యతే । తుణమశ్రోపీదేవేశకాగతిషేవదప్ర
భో । యోరాజాసుప్రమాదేనప్రజానాంచహితాహితమ్ । ఆసనస్థస్సదాసచ్చిర్నాలోకయతిమూఢధీః ॥ సయాతినరకాన్
ఘోరాన్రారవాన్సనసంశయః । భగవన్ త్వంమయానార్థమాగాచ్ఛరాధ్యశాయితమ్ । అవశ్యంయదికర్తవ్యంప్రజా
నాంపరిపాలనమ్ ॥ రాజ్యమేవపరిత్యజ్యనోచేత్తా వమర్చయామ్యహమ్ ॥ విభీషణేనైవముక్తోభగవానాహతంపునః । ఆగ
చ్ఛామిత్వయాసార్థంయత్రత్వంనివసిష్యసి ॥ ఏవముక్తేహరారాజ్జపుణ్యశ్లోకోవిభీషణః ॥ సౌశర్లపేటికాంకృత్యాస్వర్లప్రా
కారతోరణామ్ ॥ సర్వాలంకారశోభాధ్యాసుధోవాచవిభీషణః । అత్థిష్ఠేమాంపేటికాగ్రాంసయామిత్వామహంవిభో ॥ విభీ
షణేనైవముక్తోభగవాన్ భక్తవత్సలః ॥ పేటికాంప్రణవాకారామధ్యువాసవృషాకషిః ॥ విభీషణోమహాదేవంపేటికాససీ
తంఘరిమ్ । యయాశేచరమాగ్గేలంకామభిముఖీక్షణాత్ ॥ అధమధ్యంగతేపూస్తిక్షీరంగేస్థాశ్చపేటికామ్ । క్రియామశే
షామకరోత్కావేర్యాంశునమానసః ॥ ఉసుతుంపేటికాంఘాయోనాశక్తస్సవిభీషణః । తదానోదీత్సుదఃఖారౌరాజ్య
ప్ర్యాపారకాతరః ॥ నమస్తేదేవదేవేశశాన్తపాణేజనార్దన । ప్రసీదతవభక్త్యలఘుర్భవసురోత్తమ ॥ ప్రార్థితోదుఃఖితే
నైవంభగవాన్ పద్మలోచనః । మద్వచశ్శృణువత్సోమిమాచశోకేమనఃకృధాః । మనోహరమిదంక్షేత్రంవైకుంఠాన్తంది
రాచపీ । అనోహంసర్వశేక్షేత్రమిదంక్షేత్రవల్కసాధనమ్ ॥ కచేరకన్యగం గాయాఅధికాప్రతిభాతిమే ॥ హితంనాపిప్రవత్సో

మిభీషణశృణుష్వహా । యధైకాబ్జార్చనఫలంభస్య సేమమరాక్షస ॥ కృతతైతావాప్తపరేషుస్వరూపేణకలాయుగైవై శా
ఖోవాయురూపేణపూర్ణిమామాసిసంగతా ॥ విశాఖయాయదాసాస్యా ద్రాకాసోమగ్రహేనాషమా । తస్యామాగత్య
విధిపదారాధయవిభీషణ ॥ ఇత్యుక్తోవాసుదేవేన మహాత్మానవిభీషణః । సుప్రీతశ్చగమల్లకాంరతక్షసకలాఃప్రజాః ॥
తదాప్రభృతికావేరిదక్షిణాస్వఘసీన్ద్రతా । శ్రీరంగమవిముక్తంచదాక్షిణంపరిచక్షుతే । తస్మాత్త్వమపిరాశేంద్రయశ్ర
క్వాపిబహిష్జతే । కావేరింసునసాన్ద్రత్యామాఘస్నానంసమాచర ॥ మాసేమృగాగౌ-కావేరికించితభ్యుత్తేరవౌ । స్నా
నాయాగచ్ఛమేపాపంసర్వమాశువినాశయ ॥ ఇమంమంత్రంజపన్ స్నాయాద్యత్రకత్రబహిర్జతే । కావేరిస్నానజంభవ్యం
సంప్రాప్తోత్తినసంశయః ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే - మాఘమాహాత్యై-ఏకోనవింశోధ్యాయః. ... *

వసిష్ఠః ॥ మానసాన్యపితీర్థానివత్స్యామిశృణుపార్థివ । యేషుసమృజ్జరస్మాత్వాప్రయాతీపరమాంగతిమ్ ॥ సత్యంతీ
ర్థంక్షమాతీర్థంతీర్థమింద్రియనిగ్రహః । సర్వభూతదయాతీర్థంతీర్థమార్జవమేవచ ॥ దానంతీర్థందమస్తీర్థంసంబోధస్తృప్తిరే
వచ । బ్రహ్మచర్యంపరంతీర్థవక్రోధస్తీర్థముచ్యతే ॥ ఆన్యశంస్యంపరంతీర్థమభయంతీర్థముచ్యతే । మనశ్శుద్ధిఃపరంతీర్థం తప
స్తీర్థమనుత్తమమ్ ॥ దానంతీర్థంతపస్తీర్థంతీర్థమాత్మవినిగ్రహః ॥ ఆచార్యోపాసనంతీర్థంశాచంతీర్థమనుత్తమమ్ ॥ వైరా
గ్యంపరమంతీర్థమసక్తంవిషయేషుచ । సుతీర్థంసమచిత్రత్వంతీర్థమాత్మనిదర్శనమ్ ॥ గత్సంగశిఃపరంతీర్థంతీర్థానాముత్తమో
త్తమమ్ ॥ సత్యాదీనాంచతీర్థానాంలక్షణంశృణుపార్థివ ॥ యస్యత్రవణమాత్రేణసర్వస్మాదనఫలంభతో । అనుష్ఠేయకరం
హృద్యంసజ్జనానందకారణమ్ ॥ ఏవంలక్షణసంయుక్తంసత్యంప్రాహుర్మనీషిణః ॥ సత్యంబ్రూయాత్ప్రియంబూరియాన్నబూ
రియాత్సత్యమప్రియమ్ ॥ ప్రియంఛాన్యతమబూరియాజేషధర్మస్సనాతనః ॥ తస్యంతమేకతోచాహుంచంగనేనసముత్తితమ్ । ఉభ
యంతస్సమంపశ్యేత్క్షమేయంపరికిర్తితా ॥ సత్యవాన్బలవానాథ్యోమాన్యోలోకగురుర్మహాన్ ॥ ప్రతివక్తంప్రహర్తుంచశిషీ
తుంసాధితుంచయః ॥ నిందితస్తాడితోవాషిదర్శనేనకృశేనచ । నగృన్హతిరుషోద్వేగంసాక్షమాపరికిన్తా ॥ ఇంద్రియాణా
ప్రవృత్తిహిన్విషయేషుస్వభావజా ॥ నానుయాతిమనస్తానిగ్రహస్తూచ్యతేబుధైః ॥ ధ్యానంస్థానమాబద్ధంబుద్ధ్యాకాశం

మనోహృది||తిష్ఠత్యచలతాంయావత్తావత్సన్ధోభవేన్నరః|| మనఏవనిగృహ్ణీయాదిండ్రయానుగతంచలమ్ | విషయేభ్యస్స
మాహృత్యసతీర్థఫలమశ్నుతే || సర్వభూతేషుయోభూమాస్థావరేషుచరేషుచ | దుఃఖేస్సాద్భ్యుద్భవేభిరందృష్టాన్మనోభేస్సాత్మభి
తంసరమ్ || త్సుధిఃత్సుధితంవాపిపూర్ణంపూర్ణమనాభవేత్ | తాడితస్తాడితందృష్టాన్మనోభూతమృషిర్భవేత్ || సర్వభూ
తేషుచైవంతుచయావద్భిఃప్రక్తిరీరమ్ | ఏవంచయావాక్పురుషోవిశేషేణవిశుద్ధ్యతి || అతోన్యథావర్తమానఃకోటిసంపత్స
రావధి | గంగాజలనిమగ్నోపిసరోశుద్ధ్యాత్మ-దాచన || యథామనస్తథావాణీయథావాణీతథాక్రియా | ఏతదార్జవమి
త్యుక్తంసర్వతీర్థఫలప్రదమ్ | అన్యథాసంతమాత్మానంపశ్యతేసత్సుభాషతే | కింలేనసకృతంపాపంచోరే ఛాత్మాపహరి
ణా || మిత్రేషుహృదివిశ్వస్తేయోమనస్యహితంస్తరేత్ | ముఖేమందస్మితంవాచిమృదువాక్కుగ్రీరకర్మకృత్ || పుత్రపౌత్ర
గృహక్షేత్రధనధాన్యాదివృద్ధిమాన్ | అచిరాన్తఃఖితోభూత్వానిర్వంశోజాయతేతతః || యఃప్రయచ్ఛత్యనుదినం భిక్షామ
న్నంచపుష్క-లమ్ | తిలధేన్వన్నహేమాంబుభూగవాశ్వాదిబోడశ | యథావిభవవిస్తారంసతీర్థఫలమశ్నుతే | అభయంస
ర్వభూతేభ్యోయోదదాతిదయాపరః || సన్నాతిసర్వతీర్థేషునహింసాపరవాక్సరః | మనోమృత్యుర్మనుష్యాణాంమనశ్శత్రు
ర్మనోభయమ్ || తన్నోదమనఃప్రాహుర్దమంతర్వేదోస్పృహ | విషయేషుయథాభూయాన్నససోవాసనాక్షయః||తథామ
నోభవేన్నుక్తే గ్రబంధాయైవాన్యధాన్యపమనఏవమనుష్యాణాంకారణంబంధమోక్షయోః || మనోనిగ్రహవాన్యోగీయత్ర
కుత్రాశ్రమేరతః | సతీర్థభూతోలోకానాందర్శనస్పర్శనాదిభిః || సంతోషామృతతృప్తస్యసంతుప్తయస్యమానసః | దాసీ
భూతంజగత్సర్వంతస్యశత్రుర్నవిద్యతే || ధరణీకశిప్రాచైవచీరాంబరదిగంబరే | కదన్నేవారసాన్నేవాపుత్రాదీనాంసుఖే
మృతా || అథానాంసిద్ధ్యసిద్ధ్యోశ్చతథామానావమానయోః | లాభాలాభేసుఖేదుఃఖేయస్యచిత్తంసమంభవేత్ || ససంతో
షయుతోవిద్వాక్సర్వత్రసుఖమాప్నుయాత్ | తృప్తితీర్థంప్రపత్యైమియన్తిక్సాన్నయాసదాశుచిః || ధనధాన్యగృహక్షేత్ర
పుత్రపౌత్రార్థసంపదః | యాతృప్తిర్నస్వరాసాన్యాత్తుణికాక్షణభంగురా || ఇతినిశ్చిత్తమతిమాన్జ్ఞానతృప్తి మవాప్ను
యాత్ | జ్ఞానామృతేనతృప్తస్సావిరక్తస్యబహిస్సుఖాత్ || బ్రహ్మాదీనాంసుఖంయావత్తావత్తద్గోష్ఠదాయతే | బ్రహ్మ

చర్యంప్రవత్సోమిత్తీర్థంపరమపావనమ్ ॥ లక్షణంబ్రహ్మచర్యస్యశృణువత్సోమితేనృప ॥ శ్రవణంకీర్తనంకేళిఃప్రేక్షణంగుహ్య
భాషణమ్ ॥ సంకల్పోద్భవసాయశ్చక్రియానిర్వృతిరేవచ ॥ ఏతన్నైఘనమష్టాంగంప్రవదంతిమనీషిణః॥ శోభాలంకారవస్త్రై
శ్చవసితంఘాషితంధృతమ్ ॥ వివిక్తేస్త్యరతఃపుంసఃస్త్రీయోగంమైథునాత్పరమ్ ॥ ద్యూతంపాణికృతలసాకం దారుపీరెవరా
టికాం॥ చతురంగతయాకేళిసక్యన్తైఘనసాధనం॥ వసిష్ఠ॥ మాత్రాస్త్వస్రాదుహిత్రావానైకశయ్యసనోవసేత్ ॥ బలవానిండి
యగ్రామోవిద్వాంసమపికర్షతి॥ హస్తాభిర్వయసంజ్ఞాభిర్వయనాలోకచేష్టితైః॥ నర్కాలాపస్త్రితయతంతప్రేక్షణంమైథునాత్ప
రమ్॥ వ్యంగోక్తిర్జడతాలోకేవిక్తైగుహ్యభాషణం॥ ఉభయాభిమతవ్యక్తివచనంగుహ్యభాషణం॥ తయాత్మాభిమతేదతైమనసా
మైథునక్రియాం॥ నిద్రావిరహతంకుర్యాత్సంకల్పోమైథునాత్పరమ్ ॥ హానింమృత్యుంక్షయంనాశమనవేత్యధిమాత్మనః॥ ప్రారభే
న్నిశ్చయాశ్చర్యవసాయస్సమీరితః॥ తుంగౌస్తనౌసుసంపీడ్యవక్షసాపరిరభ్యచ॥ నసంయోగఃక్రియాక్రితీస్సానివృత్తిరుదాహృ
తా॥ ఏతన్నైఘనమష్టాంగంయఃపరిత్యజ్యవర్తతేతద్భృంహచర్యంపరమంసర్వకామైకసాధనం॥ ఏకఘక్తమధశ్శయ్యాబ్రహ్మచ
ర్యమహింసనమ్॥ వ్రతచర్యాతపశ్చర్యాకృచ్ఛిచాంద్రాయణాదికం ॥ దేవపూజానుత్రజపోదశైతేనియమాన్యతాః॥ సర్వే
షామేవజీవానాంకర్మణామనసాగిరా ॥ బుద్ధ్యాహింసాంసంకుర్వంతిలహింసైవంప్రకీర్తితా ॥ పితృమాతృసుహృద్వ్యగేగు
ర్వాచార్యేషుబంధుషు ॥ మాతులశ్వశురాద్యేషుయేష్వసచ్చరితేష్వపి ॥ క్రోధశీలోభవేనైవసోక్రోధస్తూచ్యతేబుధ్ధేః ॥
పుణ్యపాపానభిజ్ఞత్వంమనసాచింతయన్నఘమ్ ॥ పరాపవాదంపైశున్యంపరద్రోహపరాయణః ॥ కారన్యంచింతయచిత్తై
హృదిపారుష్యవాక్సదా ॥ ఏవంవిధదురాచారస్సన్యశంసంప్రకీర్తితః ॥ నృశంసఃకీర్తితోరాజానాన్యశంగ్యమతోన్యధా॥ ఇ
హోముత్రార్థవైరాగ్యాద్వేదాంతశ్రవణేనచ ॥ నిత్యానిత్యవిచారేణమనోసార్థలతామయాత్ ॥ ఏవంమనోమలత్యాగాఞ్చు
ద్ధోభవతినాన్యధా ॥ మనశ్శుద్ధిమతఃపుంసోబ్రహ్మహీనాంచయత్సుఖమ్ ॥ తదనంతసుఖస్యాస్యతత్సుఖంగోష్ఠదాయతేతస్మా
న్మనోమలత్యాగఃసర్వతీర్థఫలప్రదః ॥ మనసోనిగ్రహేణైవశరీరస్యతుమోక్షణాత్ ॥ ఇందియాశాంనిరోధేననాకాదీనాం
చనిగ్రహాత్ ॥ ఆహారవర్జనాచైవయుక్తాహారనిషేషణాత్ ॥ యుక్తస్త్వస్వాహారోధేనయత్రపస్త్రప్తపోవిదుః ॥ ఏతత్త

పరిపరంతీర్థమితీయ త్తత్సమీరితమ్ ॥ జ్ఞానమేవపరంతీర్థంసకశంసిష్క-శంతువాహరింహరంరవింవ్యక్తిఅపివాచింతయేత్సుధీః॥
సాంగంసముద్రంసన్యాసంసముషిచ్ఛందదైవతమ్ । జపేన్మంత్రంసరసోస్థిసర్వతీర్థఫలంలభేత్ ॥ అవిచారితరమ్యేషు శ్రీదే
హేష్వపిరాగితాం । మాయారమ్యతరాప్రీతిర్దాయతేహ్యవివేకినాం ॥ ఇయంపశ్యతిమాంనారీపరిరంభంచవాంభతి । ఇత్యే
వంమన్యతేరాగీనాంతర్వస్తువిచారవాక్ ॥ పురుషోయమియంశ్రీతిపుధజ్ఞాస్తివివేకినామ్ । ఆత్మైవభాతిసర్వత్రబాహ్యం
తఃపరిపశ్యతాం ॥ జలతీర్థేనకింతస్యకోటిసంఖ్యేనభూపతే । ఆచార్యోపాసనంతీర్థంపరంకైవల్యసాధనమ్ ॥ అధ్యాప్యవే
దంవేదాన్యస్సషడంగపదక్రమాక్ । ఆచారమాచారయతిసోయమాచార్యఉవ్యతే॥ పితౄర్వాయదివాజ్యేష్టాత్పితృభ్రాతృ
శ్చపార్థివ । వేదశాస్త్రాణిగాయత్రీంగృహ్యాయ్యాన్నియమాద్యగ్రీతి ॥ ఏతేభ్యోనఋతేన్యేభ్యోఅన్యజాతిభ్యఏవచ । దేవీం
నప్రతిగృహ్ణాయ్యాత్ వేదాన్వావేదమేవవా ॥ అధీత్యపూర్వంసాంశాఖాంసషడంగపదక్రమామ్ ॥ అన్యాంశాఖామధీయా
తఅన్యధాకిల్బిషీభవేత్ ॥ యస్స్వశాఖాంపరిత్యజ్యఅన్యశాఖాముపాసతే । శాఖాఖండస్సవిజ్ఞేయోవర్జ్యః కర్తృసుశూద్ర
వత్ ॥ స్వజాతేర్మంత్రసంబంధంపిండసంబంధమేవచ । కన్యాదానంపైతృకంచసమ్యగ్దద్యాత్సవ్యజాతయై ॥ నశ్రీణాంపు
థగాచార్యోభర్తారంశ్యశురంవినా । స్వతంత్రతానతస్యాస్త్రీకదాచిదపిభూమిచ ॥ కన్యాంరక్షేత్పితౄభర్తారక్షే
త్తతఃపరమ్ । పుత్రకోవార్ధకేరక్షేత్పితౄర్భక్తిసమన్వితః ॥ పుత్రాభావేధనాభావేదేవరేషువసేత్తతః । తేషాంకలస్యచా
భావేభర్తృజ్ఞాతికులేవసేత్ ॥ అన్యత్రవాసోనారీణాంమహాదోషాయకల్పతే । ఆచార్యాప్రియంకుర్యాత్ప్రజేరపి
ధవైరపి ॥ అనుక్తసేవీసతతమింగితజ్ఞోవసేత్సదా । శౌచమాచార్యశీత్రాసాంభక్త్యాంకురుతేనరః ॥ సగచ్ఛేద్భ్రమ
ణోలోకంయాతోనావర్తతేపునః । శౌచంతుద్వివిధంప్రోక్తంచాహ్యమభ్యంతరంశుభమ్ । మృజ్జలాభ్యాంబహిష్కృద్ధిరాంత
రంబ్రహ్మచింతనమ్ ॥ అనిష్కల్మషచిత్తస్యసర్వతీర్థేషుమజ్జనమ్ । నరస్యాంగారకస్యేవసదాక్షీణాభిషేచనమ్ ॥ స్వదేహ
సుతజాయాసునిర్మమోనిరహంకృతిః । అశక్తివిషయేష్వేషయస్తేతేషుచసర్వదా ॥ సూర్యాచంద్రమసోరూపసాన్నిధ్యం
దర్శితంభవేత్ । వైరాగ్యమేతద్భూపాలావ్యాహృతంతేమయోత్తమమ్ ॥ యోగేజ్ఞానేచవైరాగ్యేసాంఖ్యేవేదాంతసమ్మ

తే । దుర్వాసనాక్షయేవాపిసంగనాశేఘసంక్షయే ॥ సత్సంగతిర్గతిర్మాతానాన్యధాగతిర్వ్యతే । అతస్సంసారనాశాయకుర్యాత్సత్సంగతినదా ॥ ఆచారాల్లభతేలక్ష్మీరాచారోహంజ్యలక్షణమ్ । ఆచారానూపతాంప్రాహుర్ముక్తిమాచారవాకలభేత్ । వృత్తమేవసతాంత్రేద్వృత్తమేతిచయాతిచ । అక్షిణోపృత్తతఃక్షిణోచృత్తతస్తుహతోహతః ॥ ఆచారహీనసపునంతివేదాయజ్యప్యధితాగహషడ్భిరంగైః । ఛందాన్యేనంమృత్యుకాలేత్యజంతిహిహృషంతు ఇవజాతపత్యైః ॥ తస్మాదాచారవాక్లోకేనవృత్తిర్థమయోభవేత్ । సురాభాండేషుధాతోయంశ్వస్పృష్టంచయధాపయః ॥ ఊషరేచయధావారివృత్తహీనేతథాశ్రుతం । అద్రోహేణైవఘాతానాంవర్తతేయోద్విజోన్మప ॥ అతిధిస్సభవేద్ధాతుశ్చివస్యచహరేరపి । మానసేష్వపితీర్థేషుయోనరస్సాతిచాహ్యకై ॥ జలనహిభవేచ్ఛద్ధోయధామండూకకచ్చపా । నశరీరమలత్యాగాస్మరీభవతినిర్మలః ॥ విషయేష్వతినంసక్తిర్నసోమలముచ్యతే । విషయేషువిరాగస్యవసోమలనాశనం ॥ చిదానందార్ణవేస్సాతోరాగాదిమలనాశనే । సంప్రబోధజలేరాజకైవల్యమచిరాల్లభేత్ ॥ ఏతత్తైకధితంరాజకమానసంత్కలక్షణం । యస్యత్రవణమాత్రేణజ్ఞానయజ్ఞఫలంలభేత్ ॥ ఇతిశ్రీపాండ్యపురాణే - మాఘమాహాత్యై ద్వావింశోధ్యాయః. *

దిలీపః॥సమానముదకంత్కంహీనాధిక్యవివక్షితమ్ । కేషాంకథంచిదాధిక్యంహైన్యంకేషాంకథంభవేత్ ॥ వసిష్ఠః॥ సర్వేషామేవతీర్థానాంశ్రేష్ఠత్వేకారణంశృణు । యథాశరీరస్యోద్దేశాంకేచిన్త్యధ్యతమాయథా ॥ తథాపిపుణీవేదేశాంకేచిత్సుఖ్యతమాన్వృతాః । ప్రభావాదద్భుతాద్భూమేస్సలిలస్యచతేజసా ॥ పరిగ్రహేన్నుసీనాంచతీర్థానాంపుణ్యతాన్వృతా । తస్మాద్భూమేమతీర్థేషుమానసేష్వపినిత్యశః ॥ ఉభయేష్వపీయస్సాతిసయాతిపరమాంగతిం ॥ దిలీపః ॥ తీర్థాన్యసుసర్వద్వాకైంకుర్యాత్ప్రియమైశ్చనః । కింసదారోస్తువిధినాకేనవావిధినాచరేత్ । తీర్థేషుకంపరిత్యాజ్యుకించిద్ద్రాహ్యం ద్విజోత్తమః॥ఏతత్కథయవిప్రేంద్రశృణ్వతోమమతత్త్వతః॥ వసిష్ఠః ॥ నియమాదీప్రవత్యైమివదతోమేనిశామయ । యైర్లభ్యం తీర్థయాత్రాదిసత్కర్మఫలదంశుభమ్ ॥ ఏకఘక్తమథశ్చయ్యాత్రైలాభ్యంగస్యవర్జనమ్ । పరాన్నంపరపాకంచనిష్ఠస్యచభక్షణం ॥ ఆరుహ్యగమనంనాగగోశ్వాదిసురసేవనమ్ । అతివదురగమనం కాయక్లేకరంచతత్ । సంవాసోష్ణేశ్చజేషుపులిలవా

నాంచకర్పః పైనిషిద్ధః గ్రామ దేశేషునివాసోపశ్యమేవచేత్ ॥ వసేతు-లాలభవసేచక్రదండపరిష్కృతే । యస్మిన్ దివేనిశే
 త్తీర్థంతత్పరేద్యుర్నృపోత్తమ ॥ సుకల్పకృతిధివత్సాత్వానిత్యకృత్యంవిధాయచ । సంకల్పకృతపసేనాతాజాగ్రయా
 త్పుణ్యకీర్తనైః ॥ తచ్చరేద్యుఃపితౄణామృతైస్తప్తయిత్యాధికల్పతః । దానానిదద్యాద్విప్రభ్యోవేదవిధ్యైస్సవితీతః॥
 సంపార్థ్యచాత్మనోభిష్టంబ్రాహ్మణానోజయేత్తతః ॥ స్వకక్రూరదక్షిణాండత్యానివసేచ్ఛదినత్రయం॥ ఏవంసదారయః
 కుర్యాత్తీర్థయాత్రాంనృపోత్తమ । సర్వపాపైర్వినిర్ముక్తస్సముక్తింలభతేచిరాత్ ॥ సదారోవర్జయేత్తీర్థంఋతుసంవేశ
 నంద్యుజః । ఋతుసంవేశసంత్యాగాత్తీర్థేదోషోనవిద్యతే ॥ ఋతుసంవేశనాత్తీర్థేతత్రకృచ్ఛిషపోషణే । చాతుర్మాస్యవ్రతే
 దైవతధామాసోపవాసకే ॥ చాందాయణాదికృచ్ఛిషవైషాంఘలవమాఘ్నయాత్ । నృణాంపాపకృతాంపాపంసర్వం
 తీర్థేవినశ్యతి ॥ హేమ్నామలంయథావహ్నార్ధోతస్యవిమలంభవేత్ । షడుశాంశంసలభతేయఃపరార్థంసగచ్ఛతి ॥ శృతిం
 గృహీత్వావత్యోమివిధానంయస్యతచ్ఛృణు ॥ కుశైఃప్రతికృతింకృత్వాప్రాణాన్సాధ్యవిధానతః । విధాయసామధేయం
 చజన్మనామర్షమేవచ ॥ ఆత్మనస్తస్యసుకల్పకృతమాంలింగ్యనిమజ్జ్యచ । మంత్రస్మానవిధానష్టోమంత్రస్మానపురస్కరం । వృ
 త్సాస్మానవిధానేనస్నాయాదేవాఘమర్షణం ॥ ఉపవాసదినేకుర్యాద్వప్రసంపాపనాశనమ్ । శిరోగతానిపాపానితీర్థే
 నశ్యంతిహారతః ॥ మాఘశీర్ధప్రసంగేనతీర్థయాత్రామయోదితా । ఏవనియమమాస్థాయమాఘస్నానంసమాచరేత్ । మా
 ఘస్నాయానరోదద్యాన్నిత్యదానంస్వకీర్తనః । బదరీఫలంచకదశీఫలమామలకీఫలమ్ । క్షీరంబధిమఘ్నైరంశర్కరంచగు
 డంతధాజాతీఫలంపిప్పలీంచకోష్ఠంశుంరీచజీరకమ్ ॥ కార్పాసంకంబశంవస్త్రముపవీతంకమండలమ్ । సిద్ధాన్నపూర్ణంకాం
 స్త్యంచశర్కరాగుడసంయుతం ॥ శర్కరాగుణపానీయంజంబీరఫలమేవచ । సారంకంమాతులంకంచపుష్పాణి సురభీణిచ ।
 గోపీమృదంశశంకంచవేదోపకరణానిచ । సాలగ్రామశిలాంకృష్టాంస్థాపితంలింగమేవచ ॥ వినాయకంచదుర్గాంచసూర్య
 కాంతంచచండికాం । దదాత్త్యేతానియోమాఘేనవైకుంఠేమహీయతే ॥ అథవాజాయతేఘామాచక్రవర్తిశిరోమణిః । అవం
 ధ్యందివససంకుర్యాద్యేనకేనచవస్తునా ॥ నియమేననరోమాఘేకించదభ్యుదితేరవౌ । స్నాత్వాసంతర్ప్యదేవాదీప్రషాపి

క్షవతిలాదిభిః ॥ నైత్తికంకర్మనిర్వర్త్యస్థండిలేప్రతిమాసువా । ఆవాహనేనాసనేనపాద్యార్ఘ్యమధుపర్క-కైః ॥ సన్నాన
వస్త్రోగ్రీవవీతైశ్చగంధపుష్పాక్షతాదిభిః ॥ ధూపదీపసునైవేద్యతాంబూలైర్బుష్పణోజ్యవీతైః ॥ వాఙ్మగ్నీలైర్వృత్తశ్లేదైః
పురాణస్తోత్రపాఠకైః । ఏవమాద్యుపచారైశ్చపూజయేన్నాథవంస్యప ॥ ఉక్తదానానిపశ్యత్తుదచ్యాభ్యక్తాన్యతుహృష్ట
ధీకర్మణానేనయోమాఘస్నానమాచరతైవతతి ॥ అసౌపుణ్యకృతాంలోకాకాప్రాప్యభుక్తావచప్రశుభాకా ॥ భోగాది
వ్యాకృతనర్భూమాసాంబ్రాజ్యపదమశ్నుతే ॥ వసిష్ఠః ॥ శృణురాజకృతావృత్తమాఖ్యానంకథయామితే ॥ రంగనారద
సంవాదంతీర్థయాత్రాఫలప్రదమ్ ॥ రంగః ॥ సంజేహంహృదికృత్వాతుప్యచ్ఛామిత్యాంమనీశ్వర । సర్వసాదనసంపన్నోధ
నధాన్యసమృద్ధిమాకా ॥ అసాధనోవిత్తహీనోస్వధర్మనిరతశ్శుచిః । తౌకథంయాస్యతస్సవ్రం తస్మైకథయ విస్తరాత్ ॥
నారదః ॥ ధనదానేనధనవాకసాధనైర్బహుభిశ్చరకా ॥ ధర్మంధర్మభృతాంలోకాకాక్రమేణాంహేమవివర్జితః ॥ స్థిత్యాను
చిరకాలంచనివసేషింద్రసన్నిహౌ । నిర్ధనోవేదసంపన్నోశుభవాకధైర్యవాకకృతీ ॥ జితేంద్రియోజితక్రోధో స్వానుకూల
కళత్రవాకా ॥ ఏవంవిధసమాచారఃకృచ్ఛాచాంబ్రాదయణాదిభిః ॥ జపహేమామసురార్చాభిర్వేదపారాయణేనచ । దానేనద
యయాచైవకృపయాసర్వజంతుషు ॥ మనసాకర్మణావాచాపరోపకరణేనచ । ఖిన్నేషుదయయాచాషిముదాసర్కర్మశాలి
షు ॥ ఉపేక్షయాకుచ్ఛేష్టాసుకామాదీనాందమేనచ । ఏవమాదిభిరనైశ్చధనసాధనపరితైః ॥ ధర్మంచరకాదరిద్రోపిబ్రహ్మ
సాయుజ్యమాప్నూయాత్ । అత్రతేకథంప్యామిపురాతనమమత్తమమ్ ॥ సంచారంకస్యచిద్రాజ్ఞఃకస్యచిచ్ఛ్రీహ్నవాచినః ।
రాజకృతేంద్రసదసిరాజానంధర్మవాహనమ్ ॥ నృత్యమానంచాప్సరోభిర్గీయమానంచకిన్నరైః । దివ్యయోషిత్పరివృతం
దివ్యాభరణభూషితమ్ ॥ ముక్తావైడూర్యసన్నద్ధందివ్యచ్ఛత్రేణరాజితం । మాణిక్యమయదంజనేనధీయమాణంచమూర్ధని ॥
చామరైర్ధూయమానంచవీజ్యమానంచతైర్జనైః । ఏవంవిధమపశ్యంతంరాజానంలోకవిశ్రుతం ॥ యద్యచ్ఛయాహంసంప్రా
ప్తస్సురశ్రేష్ఠదిదృక్షయాతతైగ్రీవతస్యాభిముఖంశుతిపాలంద్విజోత్తమమ్ ॥ ఇంద్రాదిలోకపాలైశ్చవిశ్వాదిత్యమరుద్గణైః ।
గుహ్యకైఃకిన్నరైశ్చైవస్వర్గస్థైరభిలైస్తుతమ్ ॥ తేజసాచక్రియాకాంత్యాఽజసాచబలతనచ ॥ అతిక్రమ్యస్థితంరాజకారాజా

నంధర్మవాహనమ్ | తంచాపశ్యమహంరాజఃశ్రుతిపాలండ్విజోత్తమమ్ || రంగః || శ్రుతిపాలోదరిద్రస్తుసరాజాధర్మవా
హనః | ధర్మవాహననామస్త్వికసధగ్తోలోకపూజితః || సోపిద్విజవరోలోకేకధంధర్మంపరంలభేత్ || ఏతదిచ్ఛామ్యహం
శ్రోతుంపరమంచమహద్భుతమ్ || నారదః || శృణురాజఃపురావృత్తమృషిభ్యశ్చమయాశ్రుతమ్ | సూర్యాన్వయమహారా
జోయజ్ఞసేనశ్రుతిశ్రుతః | యస్యయజ్ఞైరివోదేవాయజ్ఞసాహ్యపరోభవత్ | ఇసేనసహితోయజ్ఞమియాజబహుదక్షిణం||
యజ్ఞసేనశ్రుతిశ్రుతింతేనలోకేగలోన్మప | తస్యభార్యామహాభాగాపాతివ్రత్యశిరోమణిః|| పృథుశీర్తేర్మహీభర్తుస్సుతాసా
ప్రతిమాభువి | యాసాభాగ్యనిధిర్మామూలోకేసోమకళాభవత్ || యజ్ఞసేనస్యతస్మాశీర్తస్యాంవైధర్మవాహనః | య
జ్ఞసేనేదివంయాతేయజ్ఞసాపానసత్పథా || ధర్మవాహస్తతోరాజాబభూవాతీవవిశ్రుతః | కళానిధిరభూత్తస్యగృహిణీ
సూక్ష్మమూర్ధజా || కింవర్త్యతేప్రతాపోస్యయస్యభూమిపతేర్నృప | యుద్ధ్యతస్యమరేశూరైర్ధర్మవాహనతాంగతః||
వృషసేనసుతస్తస్యవృషాకపిరివాపరః | విధాయయువరాజానంతంప్రజారక్షణేరతమ్ || భార్యయాసహధర్మాత్కృతీర్థ
యాత్రాంవిస్మరతః | ధర్మవాహనమారుహ్యతయాసాకంమహీపతిః|| వాజపేయాశ్వమేధాభ్యాంత్రిధేతీధేయజఃసురాః||
దదత్దానానితీర్థేషుమహాదానానియోదత | ఏవంసంసారయ్యుక్తోపిత్థిర్థయాత్రాంచకారసః || ఏతస్మిన్నేవకాలేతుశ్రుతిపా
లోద్దివ్యజోత్తమః | శ్రీవత్సవంశజోవిప్రఃశ్రీవత్సాంకస్యవల్లభః || పుత్రశ్చతధృతేర్మామూశ్రుతిపాలోద్విజోత్తమః | శ్రు
తిలక్షణయానామ్నాభార్యయాచసుతేనచ | వేదకారేణామూచస్సుషయాశీలభూషయా | సుఖంచతుర్హస్తీర్థాదీకపరి
చక్రామమేదినీమ్ || ఉంఛవృత్తైర్వివతీర్థేషువర్తనంచప్రవర్తయత్ | కందమూలఫలాహారోభార్యాపుత్రస్సుషాన్వితః||త్రికా
లమర్చయన్విష్టుంజుహ్వన్నగృహసంధ్యయోః | తీర్థేతీర్థేహోపవసత్ జపన్తంత్రాస్తుసిద్ధిదాత్ | కృతత్రివణసానోధాన్య
యోగపరాయణః | అక్రోధనఃక్షమాసారఃసర్వభూతదయాపరః || ఏవంయుక్తసమాచారః తీర్థయాత్రాంచకారసః ||
అనంతరంధర్మవాహస్తీర్థయాగతపోచిత్రైః || పూతోవిస్తార్చయశసాయయానాకంజగత్ప్రయమ్ || శ్రుతిపాలోపిరాజేం
ద్రతీర్థయాత్రాంచరత్సదా || భూమింప్రదక్షిణంకుర్వత్ససుతస్త్రీస్సుషాన్వితః || సప్రాపబ్రహ్మణోలోకంభార్యాపుత్ర

స్మృషాన్వితః ॥ తత్రకల్పముషిత్యాతుబ్రహ్మణాపరిమోదితః । తస్మాత్ప్రపహరేద్లోకంవై కుంతంవిష్ణువల్లభమ్ ॥ ఉషిత్యా
తత్రకల్పంహేతతఃకైలాసమభ్యుగాత్ ॥ తత్రకల్పముషిత్యాతుబలభిత్సదనంగతః ॥ తత్రాప్యభిముఖోరాజ్ఞస్సముభితమహః
సనే । దివ్యస్త్రీభిఃపరివృతోదివ్యభోగసమన్వితః ॥ అర్చమానస్సురేంద్రణకామధేనుప్రసూతిభుక్ ॥ తామాఘజప్రభావే
నసురేశాలయమాలయమ్ ॥ ఉషతుర్బుదితౌతత్రమయాదృష్టేనరోత్తమ ॥ తస్మాత్త్వమపిరాజేంద్రతీర్థయాత్రాంసదా
కురు ॥ మాఘస్నానంకురుష్వత్వంపుణ్యతీర్థేష్వినోదయే । జానన్తాఘజపుణ్యస్యప్రభావంసృషపిద్రయోః । దదస్వాన్నంసర
వ్యాఘ్రమాఘమాసేవిశేషతః । పూజయత్సంహరంవిష్ణుంభక్త్యభేదనవస్తుతః ॥ తీర్థయాత్రాఫలేనైవమాఘస్నానఫలేన
చ । అక్షయంస్వర్గమాప్నోతిశివస్యవచనంయథా ॥ వసిష్ఠ ॥ త్రుత్వాతస్యమునేర్వాక్యంనారదస్యమహాత్మనః । సరంగో
న్యపశార్దులలోఘవితీర్థానిసంచరత్ ॥ కేదారేనమృతస్సర్వగ్గంధయాకాపులరాదిసంయుతః । ఏవంత్వమపిరాజేంద్రమాఘ
స్నానసముద్భవమ్ ॥ జానకపుణ్యప్రభావంచమాఘస్నానంసదాకురు ॥ యఃపఠేదిదమధ్యాయంపురాతనమనుత్తమమ్ ॥
ఏప్రాణాంసన్నిధౌమాఘేనర్వేదఫలంభేత్ ॥ ఇమంయశ్శృణుయాన్నిత్యంధర్మసారసముచ్చయమ్ ॥ అధ్యాయంజపవే
శాంతేపాఘ్నయాధర్మసంవయమ్ ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే-మాఘమాహాత్యై-ద్వావింశోధ్యాయః. . . . *

వసిష్ఠః॥మాఘస్నానంమనుష్యాణాంకింకింసకరుతేయతః । పుత్రమిత్రకళత్రార్థరాజ్యస్వర్గఫలప్రదమ్ । నమాఘాత్పర
మోధర్మోనాగ్ధోమాఘాత్పరంతపః । కామోనమాఘాదపరోమోక్షోమాఘాత్పరోనహి ॥ ఇయమేవపరాహణిరుచనగ్ధో
యమేవహి ॥ అభాగ్యఃపరమంచైతన్మాఘస్నానంసయశ్చరేత్ । దోషాఃప్రశమనంయాంతిమాఘస్నానాదినోదయే ॥ పాత
కాన్యపిపూర్వాణింకిర్హాసిశృపోత్తమ । పాతకాన్యానుపూర్వాణివిలయంయాంతిమాఘతః ॥ అహూపుంసామహూమో
హాఅహూపుంసాసమాదతః । అస్మాత్వామాఘమాసేయేయదన్యత్రకృతశ్రమాః ॥ ఇదమేవహిమాంగల్యమిదమేవజనా
ర్దనమ్ । జీవితంసఫలంచైతన్మాఘస్నాతిహిమానవః॥సౌభాగ్యంచమహాపుణ్యంమాఘస్నానసముద్భవమ్ । అచింత్యవైభ
వంచిత్రంమహతాశ్చర్యమద్భుతమ్ ॥ వసిష్ఠ ॥ శృణురాజకప్రవక్ష్యేమిసుప్రతాచరితంమహత్ । శృత్వాంచైవపాపఘ్నం

ఆయుష్యంస్వర్గము త్రమమ్ ॥ అగ్రహారోమహానానీదకలంకభిశ్చతః ॥ నర్మదాయాస్తపేరామేమాహిష్టత్యావిదూరతః ॥
 స్వర్గప్రాకారసంపీతఃపరిఘావలయాన్వితః ॥ శ్రుతిస్తృతిపురాణజ్ఞైర్వేదవేదాంగపారః ॥ సాంఖ్యన్యాయసుమీమాం
 సవైశేషికవిచక్షణైః ॥ ఛలజాతేర్నిగ్రహజ్ఞైఃపరితఃపరిశోభితః ॥ వాషీకూపలటాకైశ్చకాసారైఃపుష్కరైరపి ॥ కేదా
 రైస్సన్యసంఘాణైఃకదళీపూగకాననైః ॥ తాలైఃతమాలైర్హింతాలైర్వకుశైర్వంజులైరపి ॥ ఏవమాదిభిరనైశ్చలతాభి
 ర్భూరుషేర్పథా ॥ తస్మిన్నభూద్విజవరఃసువ్రతోనామపార్థివ ॥ శ్రుతిస్తృతిపురాణానిధనార్జనపరోగ్రహీత్ ॥ నకిం
 చిదప్యధీతానిస్వార్థతేనేహభూమిప ॥ తేనార్జితానిబహుధాధనానిఽణికోటయః ॥ అధ్యేష్టవేదానఖిలాన్వేదంవేదార్థ
 మేవచ ॥ ధర్మశాస్త్రసుసంపన్నఃపురాణేషువిచక్షణః ॥ అంగాన్యభ్యన్యతర్కాంశ్చజ్యోతిశ్శాస్త్రంతథైవచ ॥ గజాశ్వశా
 స్త్రమూలోక్యచతుష్టయైకశాస్త్రధా ॥ మంత్రశాస్త్రంతథాసాంఖ్యాయోగశాస్త్రంతథైవచ ॥ నానాదేశలిఫిశ్చైవనానా
 భాషాస్తథైవచ ॥ ధనార్జనార్థమేతానితేనాధీతానిసర్వశః ॥ తత్తద్గురుభ్యోనప్రాదాద్దక్షిణాంఘ్రాభిమోహితః ॥ ఆర్జ
 యమానకతివిద్దనధాన్యముపాయవిత్ ॥ అన్యాయతోపిలుబ్ధాత్కారోతిస్తద్ధనార్జనమ్ ॥ ఏకోద్దిష్టంసవత్రాద్దంసగ్నప్ర
 పచ్ఛాదనంతథా ॥ ఆర్ద్రంకృష్ణాజినంవైవమహిషీంఘ్రాభయతోముఖీమ్ ॥ యానికానిచదానానిమద్దానానిచనిత్యశః ॥ గృ
 హీత్వాయానిపురుషోనభూయఃపురుషోభవేత్ ॥ ఆపణ్యవిక్రయంచక్రేతథాచారణ్యవిక్రయం ॥ చండాలాద్యైర్వరితధా
 ప్రతిగ్రహపరోభవేత్ ॥ కన్యకావిక్రయంచక్రేగాంగృహీత్వాచరవిక్రయమ్ ॥ తిలానాంతండులానాంచ సర్వత్రైలాజ్యవిక్ర
 యమ్ ॥ పరాధేతీర్థగమనంపరాధేదేవతార్చనమ్ ॥ భృతకాధ్యాపనంచైవభోజనంపరవేశ్మని ॥ లవణక్షీరపక్వాన్నపానీ
 యదధివిక్రయం ॥ ఇత్యాదిభిర్బహూపామైర్ధనంసంపాద్యయత్నతః ॥ యానివిక్రీయసరకంఠారవంఠయాతిమానవః ॥ విక్రీ
 తానిచతేనైవతానిసర్వాణ్యభీరుణా ॥ నిత్యనైమిత్తికంత్వక్తావైవపితృగ్రీవిపర్జితః ॥ స్వాదువైవపరాస్నేననిత్యంస్వోద
 రపూరకః ॥ సంకీర్ణమైఘనోనిత్యంసంకరస్త్రీనిషేవకః ॥ ఏవమాదిదురాచారస్సువ్రతోరాజశేఖర ॥ ఏవంధనార్జనపరోజర
 యాజఘ్నోరీకృతః ॥ తథాపినాన్యమనసిజాతాభీర్నరకార్హవే ॥ ధనాశయాపునర్విప్రోభిమమాణఇతస్తతః ॥ ఏవంప్రపర్త

మానశ్చగృహ్లాత్త్యేవపరిగ్రహం || ఇంద్రియాభ్యున్యసర్వాణిమందీభూతానికాలతః | ఏవంబహుధనోవిప్రసంభుజ్జేనదదా
తిచ || అశనాచ్ఛదనక్లిష్టాఃభృత్యవర్గాభృతాతురాః | తంశపంతిప్రతిదినంతుస్త్వితాపరిచాధితాః || అశక్తఃపునరుత్థానగ
మనాగమనేషుచ | పునరర్ధార్జనాభావాత్సదారోదతిమఃఖతః || శయానఏవశయనేసర్వాశపతివైరుషా | నశ్యేతద్ధ్వంస
తక్షిప్రంగచ్ఛతప్రియ్యతాధునా || నభుంజతనశకోమివీక్షితుంభుంజతోమనాక్ | ఇత్యాదిపరుషైర్వాతైర్వర్కభేదిభిర
న్వహమ్ : తుదత్యసౌసుతాభ్రాత్రాభార్యాంప్రాణసమామపి | సమ్యక్ష్వాత్వచతేనర్వేభుంజతేక్రోశతఃపురః || అనా
దృతృత్యవచస్తస్యమామేతిబ్రువతోముహుః | శయానశ్చయనేవిప్రోదంతాకటకటాప్యచ | ధీర్ముష్ణంవినశ్వస్యవ్యదశద్ర
శనచ్ఛదం || భుంజతశ్చనాసంతశ్చపిబంతశ్చయనేచ్ఛయా | అపాంగవీక్షణేనాపితంనేక్షంతేభృతాతురమ్ || అసోధమానస్త
త్సర్వముద్వహాక్రోశనిన్వనమ్ | ఏవమాకులచిత్తస్యవ్యాధినాపీడితస్యచ || చతుషీపటలన్యాపేకర్ణాచబధిరీకృతౌఏవంవిశ
దగాత్రస్యవివేకఃకశ్చిదుత్థితః || ఆసత్ప్రగ్రహత్ప్రహపుణ్యానాంచైవవిక్రయైః | అనాచారవిశేషైశ్చనర్వంధనముపార్జి
తమ్ || అద్యాపిశాంతిరోత్పన్నామమత్పష్టాదరత్యయా || జీర్ణంతేజీర్ణతఃకేశాదంతాజీర్ణంతిజీర్ణతః || చతుశ్శ్రీతేప
జీర్ణేతేత్యష్టేకాతరుణాయతే | త్యజంతిజీర్ణంలాకాశ్చసతాజీర్ణంత్యజంతః || భార్యాజీర్ణంత్యజంతవైభృత్యాజీర్ణంత్యజం
తిచ | సర్వేజీర్ణంత్యజంతీపాజీర్ణస్యనకుతస్సుఖమ్ || సర్వేచాశానుబంధేనలఘుతాంయంమానవాః | కష్టాశావర్తతేయ
స్యసవిద్యానవ్యపండితః || రూపవానవ్యరూపశ్చదీమానపిచమూఢభీః | శీలవానవ్యశీలశ్చగణవానపినిర్గుణః || అశాభంగక
రీపుంసామాశాజవ్యహిదేహిభీః | ఆశాంతసూనపజ్వాలాంసమమాహుర్నసిషిణః || సర్విషాకాష్టభారేణవర్థతేగ్నిభాయ
థా | ఉపభోగేనకామేనామాశాహ్యపరివర్తతే || తామాశాంవహతఃపుంసఃసుఖంనాస్తిజగత్త్రియే | తామాశాం
త్యజతఃపుంసఃసర్వత్రసుఖమేధతే || తస్మాదాశాంత్యజేద్ధీమాన్యఇచ్ఛేచ్ఛాశ్వతంపదమ్ | బాలంతేజోయశశ్శార్కంవిద్య
మానంచవిశ్రుతమ్ || వృత్తంచసత్కులేజన్మవశ్యశాహంత్యశీశీఘ్రతః | మయాప్యేవంబహుక్లేశైరేతద్ధనముపార్జితం || శరీ
రమపిజీర్ణంచధనవ్యాయావకర్షితం | ఇతఃపరంయతిప్యామిపరలోకార్థమాదరాత్ || ఏవంస్త్రిత్యవిప్రేస్త్రికధర్మమార్గో

త్సుకేసతి । తస్యామేవరజన్యాంతుహారాశ్చరాహ్యనేకశః ॥ అగత్యతర్గ్రహంవిప్రంసుతభార్యాస్తుపాదిభిః ॥ పాశై
ర్నిబధ్యనిక్షిప్యకుసులేసర్వసంపదం ॥ గృహీత్వాప్రయయిర్హస్తానిర్భితాప్తయధాగతాః । చోదైరసహృతప్రవో
విలలాపాకులేంద్రియః ॥ ధనంమయాద్రితంకించిధర్మార్థంనబభూవహా । నభోగార్థంసమోక్షార్థమాత్మార్థంనబభూవహా॥
శోషయిత్వాసుతాజాయాంచయిత్వాసహూచరా ॥ కృత్వాదైన్యంచకార్వ్యంబర్హయిత్వాద్విజావళిం ॥ ఇత్యకా
ర్యశతంకృత్వామయాధనముపార్జితమ్ । ప్రతిగృహీత్వావిక్రీతాగామయాబహుశస్త్రధా ॥ ఏకాగర్వప్రతిగ్రాహ్యద్వితీ
యానకదాచన । సాచేద్విక్రయమాపన్నాదహత్యాసప్తమంకులమ్ । బహుకాలార్జితంద్రవ్యంతుణేనాసహృతంహ్యపాలా
అగ్ధావేశమహాగ్రాహుతావేశవవాదహం । భ్రామితోస్త్రినారాత్రంపతితోదుగితార్హవే ॥ ఏకస్త్రిదివసేవాపిస్త్రి
త్యాపిమయాక్వచిత్ । ఏకాగ్రమనసాసమ్యక్స్పంద్యానోపాసితామయా ॥ అగర్భోవాసగర్భోవాప్రాణాయామోఽనోకృ
తః । గాయత్రీవేదజననీమయాజప్తాపినక్వచిత్ ॥ నారాధితోమహాదేవఃపశుపాశవీమోచనః । అమంత్రంవాసమంత్రంవా
లింగస్యోపనిషిపేత్ ॥ పత్రంవాపుష్పమేకంనాకులకోటింసముద్ధరేత్ । నమయాతోషితోవిష్ణుస్సర్వపాపప్రణాశనః ॥ య
స్త్రికృతేనమసాగ్రేసర్వపాపక్షయోభవేత్ । విష్ణుశశ్చమహాదేవీదిననాథోనపూజితః ॥ ఆదిత్యఃపంచికాంవిష్ణుంగణనా
థంమహేశ్వరం । బ్రాహ్మణిపూజయేత్పంచపంచయజ్ఞపరాయణః ॥ పంచసూనాఘశమనాఃపంచయజ్ఞాశ్చస్మితాః । స
కృచ్ఛభిక్షువేధితౌనదత్తాసస్యశాలినీ ॥ యతిశ్చబ్రహ్మచారీచపకావన్నస్వామినాపుభౌ । తయోరన్నపరత్వాత్పృథుక్తావ్చాం
ద్రాయణంచరేత్ ॥ శ్రీసూక్తంపవమానంచబ్రహ్మసూక్తంపరంశివం ॥ జప్తంపురుషసూక్తంచపాపనంశత్రుంద్రియంత్రు
లస్యారోపితానేవవిఘ్నప్రియకరాసదా । సాలగ్రామశిలాత్పిర్థంనపీతంశిరసాద్యతం ॥ ఏకాష్యేకాదశీపుణ్యాతిధిర్నమఃసహో
షితా ॥ నచోషితాశివారాత్రిశివసాయుజ్యదాయినీ । సంత్యజ్యపూర్వసిద్ధాంతంశివప్రీతికరీసదా । గృహక్షేత్రధనారా
మదారాపత్యసుహృత్ప్రియాః । సంబంధసఖిమిత్రాణిషిత్వమాత్మసహూచరాః ॥ సర్వేతేకతజీవంతం నానుయాంతిసుఖ
ప్రదాః । గృహేపధిశ్చశానేచనివర్తంతేపరాఙ్ముఖాః ॥ అసన్నాహరహర్జాతాకృతాంతనగరీషసు । కింకరోమిక్వగచ్ఛా

మహాకష్టంసముపస్థితమ్ ॥ పరలోకస్యపాదేయంమమపుణ్యంనవిద్యతే | వైవస్వతప్రేరణయాయమదూతాపకర్షితః ॥ నరకే
పాత్యమానోహంకాంయామియమయాతనాం ॥ ఇత్యంతస్తాపతప్తాత్మాశుష్కకంఠోష్ఠతాఽకః ॥ అతివ్యాకులఽత్తోసా
మనస్తైవమచింతయత్ | జీవతాస్త్రిమయాలోకేసుకృతంకిముపార్జితం ॥ ఇతిచింతయతస్తస్య మనసిప్రతిభాహ్యాభూత్ |
అహలజ్ఞాతమహెలజ్ఞాతమహెలజ్ఞాతమిదంమయా ॥ క్లోకార్థేనపురాప్రోక్తంపరలోకసుఖావహం | వేదవ్యాసేనసుని
నాపురాణేపరిభాషితమ్ ॥ తచ్ఛేదానీంకరిష్యామినాన్యధాగతిరస్తిథ | ధనార్జనార్థంకాశ్చీరంగతోఽశమసుత్తమమ్ ॥ దృ
ష్ట్వాభాగిరధీతిచేద్రాహ్మణాంవేదపారగాం | మాఘస్నానముషఃకాలేకృత్వాజపపరాయణాం ॥ తత్రపూరాణిశ్రేణో
క్తంక్లోకస్యార్థంమహేదయమ్ | మాఘేనిమగ్నస్ఫులిలేతుశీతలేవిధూతపాపాస్త్రిదివంప్రయాంతి | ఇతిశ్రుతంతత్రపురా
ణమధ్యేప్రమాణమేతత్కరణీయమేవ ॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసాదృఢచిత్తస్ససుప్రతః | సర్వదాయానవచ్చినంమాఘస్నానంపకా
రహం ॥ కర్తుంతదవ్యశక్తోధరశమేహనిసర్వదామ్ | కథంకథంచిత్యప్రామేస్నానంకృత్వావిధానతః ॥ తీరమసాద్యశీతా
ర్తోగోవిందేతివదన్త్యుతః | తదానీమాగతంతస్యవిమానంసూర్యసన్నిభమ్ ॥ తదారుహ్యాయయాస్వర్గంసుప్రతోమాఘవై
భవాత్ ॥ సప్తమన్వంతరంస్థిత్యాభుక్త్యావభోగానుభోల్పణాం | పునర్భూమాద్విజ్జేజ్జ్జేకాశ్యంవేదవిదఃకులై ॥ మా
ఘాసోత్తరవాహిన్యాంసప్తస్నాత్వావిధానతః | తతఃప్రయాగమాసాద్యమాఘాద్వాదశవత్సరాం ॥ స్నాత్వాశా
స్త్రవిధానేనకాలధర్మముపేయివాం | ఉషిత్యాబ్రహ్మణోలోకేద్రాంసమేవపునఃపునః ॥ కాశ్యంతు సద్విజోభూత్వా
శ్రీమతాంజ్ఞానినాంకులై | త్రింశద్వర్ష సహస్రాంతేప్రత్యబ్దంమాఘమజ్జవాత్ ॥ యోగాభ్యాసరతోభూత్వాసమాధిస్థోహృ
దీశ్వరమ్ | ధ్యాయన్సునిర్మలంబ్రహ్మశివమతీరమవ్యయమ్ ॥ సుఖమానుఖిమున్నీల్యచంద్రామృతసాఘతః | బ్రహ్మరం
భ్రంవినిగ్నిద్యునిగ్నిద్యురవిమండలం ॥ సనాతనంపరంజ్యోతిర్భూత్వాసలయంగతః ॥ వసిష్ఠః | దశదినమపిమాఘేనర్కచాయాం
నిమజ్యత్రిదశపతినమిపేసప్తమన్వంతరం ॥ పునరపిభువిజాతో మాఘమేకం ప్రయాగేద్రహిణపద మనైవీ త్రత్రకల్పస్థితో
భూత్ ॥ కమలభవనపూజ్యస్తత్రకల్పవసానే పునరపిభువిజాత శ్శిష్టవంశేద్విజానాం ప్రతనియసునమేతో మాఘమాసే

యథా ॥ వత్స్యప్రతిమలభతకాశ్యాంసువ్రతోభూసురేంద్రః ॥ ఇతిశ్రీపాద్మ్యపురాణే - మాఘమాహాత్మ్యే గ్రతయోవింశోధ్యాయః.

శృణురాజకృష్ణపునర్జాఘవైభవంకథయామి తే । సర్వేషామేవమాసానాంమాఘమాసోపరస్యతః ॥ మాఘమాసస్య మాహాత్మ్యంకస్యమాసస్యవిద్యతే । సంప్రాప్తేమాఘమాసేతుదేవర్షిపితృవల్లభే ॥ భృశంక్రోశంతిపాపాని సముద్గచ్ఛతి భాస్కరే । నాశకాలోయమస్మాకంమాఘమాసస్సమాగతః ॥ అస్మిన్మాసే సుఖంసర్వేవయంచిరముపస్థితాః । ఇతఃపరంక్వచ్ఛమితిచింతాంప్రసేదిరే ॥ బ్రహ్మహత్యానభేత్తవ్యాభవద్భింపాపసంచయాః । నవేత్తిస్నానమాహాత్మ్యంలోకోయంపామరోహిభో ॥ పాణిపాదమనోవాగ్భిఃయేనసంయతమాత్మినః ॥ తీర్థస్నానఫలంతస్యభవత్త్యేవసంశయః ॥ త్రివిధంకరణంచైతద్యస్యమర్త్యస్యసంయుతమ్ । తీర్థస్నానఫలంతస్యతీర్థభూతస్యసర్వదా ॥ అత్యన్యధానాంమర్త్యనాంజలజాతినధర్మిణాం । కామాదిదోషదుష్టానాంతృష్టాసూయామలాత్మనాంఅనాచారవతాంనూతాంతీర్థస్నానఫలనహి । దేహేష్వృద్ధిమతాంసర్వేసుఖంమత్స్యమసాంప్రతమ్ ॥ పాపాః ॥ నజ్ఞాతంహ్యేతదస్మాభిర్ధర్మసూక్ష్మంపరంరహః । ధర్మసూక్ష్మంపరంగుహ్యాంసర్వస్యపదపక్షివత్ ॥ ధర్మస్యతత్త్వంనిశితంగుహాయాంపరమాత్మవత్ । జ్ఞానినస్తత్ప్రవేశ్యంతినహిసూక్ష్మదృశోదయమ్ ॥ శృణుభవంధర్మసూక్ష్మంతన్మాఘస్యాస్యవిశేషతః ॥ అకామోవాసకామోవాక్రద్ధావానస్యథాభవేత్ । పామరోనామరోవాపిజ్ఞానతోజ్ఞానతోపివా ॥ మూర్ఖావాధదురాచారోమహాపాపరతోపివా । ప్రమాదేనాపియస్మాన్ప్రతిమాఘస్నానమివోదయే ॥ తస్యదేహేనివాసంనోనాస్తి నాస్తిపునర్నహి । కేదారంసేతుమాగచ్ఛేప్రమాదేనపతజతే ॥ మాఘమాసేవిశేషేణతస్మాన్ప్రస్నానజంఫలం । యోమాఘస్నాన్ప్రతినిధినాక్రద్ధాసంకల్పపూర్వకం ॥ తస్యస్యగ్రోపవర్గోవాభవేన్నాత్రవిచారణా । పాపియాన్ప్రతియోమాఘేయద్వాతద్వాయథాతథా ॥ పునాతినర్వపాపానివివిధానిసంశయః । ఆత్మహత్యాదిపాపానిమాఘస్నానేనభస్మసాత్ ॥ భవంతిస్నానమాత్రేణకించితభ్యుదితేరవా । దుర్లభోమాఘమాసోసుబహుపుణ్యప్రదస్సదా ॥ దేవైస్తేజఃపరిక్షిప్తంమాఘమాసేజలేతథా । తస్మాత్ప్రవిత్రమమలమశే

ఘంసందహేత్తుణాత్ ॥ నేదృశీసమరేరాజ్ఞాంయుద్ధనాప్యపలాయినాం . | గతిస్యాద్యాదృశీమాఘస్నానేన విమలాత్మ
నాం ॥ అతోస్మాకంభయంనిత్యబ్రహ్మాహ త్యేనసంశయః | పాపాన్యేవంసృపశ్రేష్ఠవివదంతఃపరస్పరమ్ ॥ మాఘమాసేతు
సంప్రాప్తేప్రారంభంతేపలాయతుంస్మాత్వాప్రనాహతోయేషుమాఘస్నానప్రశస్యతే ॥ అరోగీబలవాన్మర్యోగ్యగృ
హేస్నానమావరేత్ | గృహేస్నానంబలవతోనిష్ఫలాయప్రకల్పయతే ॥ నాశీకూపతటాకేషు ఫలంస్యాన్మధ్యమం తథా |
అతిశీతజలస్నానమతిపాతకనాశనం | నసౌఖ్యైర్లభతేపుణ్యంకాయక్లేశాదవాప్యతే ॥ మంధనేనయథాక్షీరాన్నవనీతంప్ర
జాయతే | మర్దనాదిక్షుదండానాంరసోయద్వత్ప్రజాయతే ॥ తద్వచ్చరీరదంఢేనమహాధర్మఃప్రజాయతే | మాఘస్నాయీ
నసేవేతశీతాశుర్వహ్నిసేవనం | శీతాశురహ్నిసేవేతనపరస్యాగ్నిసేవనమ్ | బాలవృద్ధాతురాణాంతునదోపాయప్రకల్పతే ॥
సేవేతవహ్నింశీతాశుఃస్వయముజ్వాల్యభూమిప | స్వకీయమపసేవేతతృణాగ్నింసకవాచన ॥ పాదోసతాపయేష్టైష్టంము
ఖంపార్థేవనతాపయేత్ | నాప్యాదీనామభావేతుఘటేనోద్ధృత్యకూపతః ॥ తస్మిన్నావాహ్యచవేశంరవింకృత్వానిమం
త్రితః | గంకేతియమునేచేతినదీరావాహ్యభక్తితః ॥ తేనస్నాయాన్నరోమాఘఫలంప్రాప్నోతిఫలమృగం | పూర్వేద్యస్నా
యముద్ధృత్యకూపాత్తోయంఘటోద్ధృతం ॥ వాయునాతాడితంరాత్రోతత్స్నానంగంగముచ్యతే | తన్నాస్తీపాతకంకిం
చిన్తాఘస్నానవతాంస్పృణాం ॥ పాపంవినశ్యతిక్షీప్రంమాఘస్నానకృతాంస్రవ | ధామ్యమానంయథాహేమ వహ్నాని
మృల్కషంభవేత్ | తథానిర్మలతాంయాంతిమాఘస్నానేనమానవాః | ఆగ్నిప్రతాపితంసర్వంయథాశుద్ధంభవిష్యతి ॥ భ
విష్యంతినరాస్సర్వేమాఘస్నానాత్తథాన్రవ | దాహశక్తింస్వయంబ్రంహవహ్నానిక్షీప్తవాన్మృరా ॥ పావనత్వంతథా
తోయేసర్వేపాంప్రాణినాంప్రభుః | ప్రోక్షిషన్నిర్జరాస్సర్వేస్వస్వతేజాంసిసర్వతః ॥ మాఘమాసేవిశేషేణసర్వలాకహి
తాయతే | అగ్నిప్రవేశాద్భూపానాంసంగ్రామమరణాదపి ॥ గోబ్రాహ్మణార్థంమర్జశ్చర్మచర్మణాగతపాలనాత్ | అహం
ఫలమేతేభ్యోమాఘస్నానాత్త మాభ్యతాం ॥ అపాన్యహనిదాతవ్యాన్తిలాశ్శర్కరంయూసహ | మాఘావసానేత్రధాన్యా
షడ్రసాన్నేనసద్విజాన్ ॥ ప్రయాగమాధవాకారాన్భోజయిత్వామహీతల | ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యంవిద్యాంఘటేయ

శశ్శ్రియం ॥ సౌభాగ్యమతులంరూపంపుత్రపౌత్రాదిసంతతిం । రూపలావణ్యమాధుర్యధైర్యగాంభీర్యసద్గుణాన్ ॥ శీలా
 నుగుణ్యడాక్షిణ్యదయావినయశాలినీం । అస్పరఃప్రతిమాంసాధీష్ఠిన్మ్రీయమేతాదృశీలభేత్ ॥ నైలాభ్యంగంమైథునంచనిషి
 ధస్యభటణమ్ । చండాలపతితోదక్యానగ్నపాషండభాషణం ॥ అసంబంధప్రలాసంచఅనభ్యేన్యసహభాషణం । గ్రామ్యో
 క్తింపరిహాసంచపరాన్నంపరచూషణమ్ ॥ పరాపవాదంపైశున్యంపరరంధ్రపిచారణం । అసూయాంచపరేర్హ్యంచపరదా
 రావలోకనం ॥ చింతాంచపరదాగేషుపరద్రవ్యాభిలాషతామ్ । స్మరణంపాపినాంచైవపాపానాంచైవచింతనమ్ ॥ ఏవ
 మాదీనిచాన్యానిపరమర్తకరాణిచ । దేవతానిందనంచైవగోత్రాంహణవినిందనం ॥ సంశ్యజ్యప్రయతోభూత్వామానవ్రత
 పరాయణః । అభీష్టదేవతాంధ్యాయన్బ్రహ్మణంవాహరంహరిమ్ ॥ అగ్నిసోమంభాస్కరంచదుగ్ధాంవిఘ్నేశమేవచ । బ్ర
 హ్మచారిణితక్రోధోనిత్యంస్వాధ్యాయతత్పరః ॥ జితేంద్రియస్సత్యఃపరోదయావాన్సత్యంగరః । మాతాపితృణాంశీత్రూ
 షుర్గురుపూజాపరాయణః ॥ సదాచారరతోదాంతప్రికాలందేవభూజకః । కృతైవంనియమంప్రోరాజావైశ్యస్తథేత
 రః ॥ మాఘేయస్సాన్తిరాజేంద్రతస్యపుణ్యఫలంశృణు । బ్రంహణశ్చహరేశ్వంభోరాకల్పమతీర్థస్యేత్ ॥ ఆతురోమానవో
 మాఘేస్సాన్తార్థంస్వాత్మనోద్విజం । కుర్యాత్ప్రతినిధిలస్యయోగక్షేమంప్రకల్పయేత్ ॥ ధౌతవస్త్రద్వయంశ్లక్ష్ణందేహ
 ప్రావరణంతథా । దత్వాతుద్విపటీంశ్లక్ష్ణేముపాసచ్ఛత్రకుండికాం ॥ దత్వాప్రతినిధితంచభోజయేదాత్మనోగృహే । నై
 కవ్యంజనసంయుక్తంగుడమధ్వాజ్యసంప్లుతం ॥ శర్కరాదధిగోక్షీరనానాఫలసమేధితం । కటుంబభరణంతస్య కుర్యాద్ధా
 న్యాదిభిస్తథా ॥ ఏవంప్రతినిధింకృత్వాస్నాపయేత్త్యుగభాస్కరే । సోపిన్వకృత్యంనిర్వర్త్యస్నానసంధ్యాదికంద్విజః ॥ ప
 శ్చాత్స్నానంప్రకుర్వీతపరార్థంప్రయతోన్వహం । తద్గోత్రశర్తనామాదిసంకల్ప్యచయథావిధిమ్ । తమేవమనసాధ్యాయన్
 మంత్రస్నానపురస్కరం । దేవప్రార్థనసంయుక్తంతీర్థావాహనపూర్వకమ్ ॥ అమాఘంతంప్రయత్నేననియమేనసదావసేత్ ।
 అంతేప్రతినిధిర్విప్రస్తస్తైస్సంకల్పపూర్వకం ॥ స్వకృతస్నానజంపుణ్యందద్యాదుదకపూర్వకం । ధౌతవస్త్రద్వయంచైవద్వి
 పటీంచనదక్షిణాం ॥ వస్త్రాగ్రంకారసంయుక్తాంసవత్సాంగంపయస్వినిమ్ । శీలలక్షణశోభాధ్యంసాన్తేదద్యాత్సదక్షి

ణాం || ఏవంయస్మాన్మహాపయేన్మాఘబ్రాహ్మణేనాత్మనేద్విజః | స్వయంకృతాదపిమహాత్యధికంఫలమాప్నుయాత్ | శృణు
భూపపరంగుహ్యంమాఘస్మాన్మహాపయేభవం | సుకృతందుష్కృతంపైవపాపినాంధర్మిణాంధా || బ్రాహ్మణఃత్రియోవైశ్యో
మాఘమాసంనిరంతరం | మాసోపనాసనియమంకృత్యాసంకల్పమేవచ || జితేంద్రియోజితక్రోధోజితన్ద్రోజితశ్రమఃసదా
మాసీసదాధ్యాసీజితరాగోవసీశయః || తిలాదితిలపూమీచతిలదాతాతిలేశయః | దర్భపాణిదర్భశయఃత్రికాలం దేవపూ
జకః || సాయంప్రాతర్వైశ్యదేవఃపంచయజ్ఞపరాయణః | ఏవమాదిసమాభాగోమాఘస్మాన్మాయధావిధి || మాఘంత
రేతముద్దిశ్యగాంచదద్యాత్పయస్విసీమ్ | శాలిప్రీహించశాల్యంచబ్రాహ్మణాన్సోజయేద్వగ్రీతి || దత్వాతుదక్షిణాం తేభ్యో
యథాశక్తిదయాపరః | ఆశిదోనాచయిత్వాతాన్అనుజ్ఞాతశ్చవైపునః || కుర్వీతపారణంపశ్చద్భంధుభిః ప్రీతమానసః |
ఏవంయఃకురుతేమాఘంతస్యపుణ్యఫలంశృణు || సత్యలోకేవిష్ణులోకేశివలోకేవసేద్వగ్రీతి | సహస్రాక్షస్యలోకేచదత్వప్యే
తేషుభూమిప || ప్రత్యేకంసవసేద్ధర్మీకల్పానాంపంచవింశతిం | బాహ్యంతర్కలనాశాయలోకానాంజ్ఞానసేతవే || తుభ్య
మర్ఘ్యప్రదాస్యామిదేహిమేస్మాన్సంజంఫలం | ఇతిదత్వారవేర్ఘ్యంసమయేద్ధోఽతేనృప || మంత్రేణానేనచస్వాత్వామన
సాభాఘరంస్తరణ | నిశానిద్రాంప్రవిష్టాయమృతప్రాయాయదేహినే || జ్ఞానపాత్రేనమస్తుభ్యం ప్రేరకాయస్వకర్మణే |
ఇమంమంత్రంసముచ్చర్యసకృత్థాన్మహాత్వాజపేత్పునః || సర్వశ్రీర్థాత్మనేతుభ్యంనదీనవప్రాదాత్మనే | సర్వక్షేత్రాత్మనేతు
భ్యంసర్వాఘాఘవినాశినే || పరంజ్యోతిస్సర్వరూపాయపరానందాత్మనేనమః | సవిత్రేప్రసవిత్రేదమాత్రేపిత్రేనమోనమః
జగతామాదిభూతాయమహాయాంతాయతేనమః | త్రయీశాయనమస్తుభ్యంత్రయీవిహరతేనమః || మాఘస్మానేనమే
దేవయథోక్తఫలదాభవ | ఏవంయఃకురుతేస్మాన్సంమాఘమాస్యరుణోదయే || భిత్వాబింబంరవేర్యాతితద్విష్ణోః పరమంప
దం | ఏవంవిధోమాఘమాసఃసర్వకామఫలప్రదః || తస్మాదపైశ్చమాఘస్యకేనమాసేనవర్ణ్యతే | మాఘసంయోగవైశి
ష్ట్యాదేకాదశ్యధికాస్తృతా || యాముఖోష్యనరోయాయాద్వాదశైకాదశీఫలం || ఇతిశ్రీపాద్యైశ్వరరాజే-మాఘమాసశ్రే
ష్ఠ-చతుర్వింశోధ్యాయః.

...

...

...

...

...

*

వసిష్ఠః ॥ భీమసేనఃపురాథౌమ్యమపుచ్ఛత్స్వపురోహితమ్ । కుర్వంతిమనుజాస్సర్వేఉపవాసంహరేర్దినే ॥ శిశవోనవ
 పుంక్షీరంసర్వేవర్ణాద్విజోత్తమ । ప్రహసంతిచమాంసర్వేభుక్తుంతుమారివాసరే ॥ బహ్వశీబహుభక్షీచఇతి నిందంతిమాంస
 వా । దుశ్శాసనాద్యోకురవోమాంహసంతివిశేషతః ॥ ఏకాదశ్యాంవిశేషేణజరరాగ్నిర్విజృంభతే । ఉపవాససహూనా
 హంసితరాంతుద్బలీయసీ ॥ తుధంనియమ్యయత్సేనబధ్యాజిహ్వమసూనపిఫలమూలానిసంప్రాశ్యలాజపేణ్యాకసన్థకాః ॥
 దధిక్షీరంఘృతంపీత్యాకరోమిసముపోషణం । ఉపోష్యేకాదశీమేకామేకస్త్రిన్యాసిమేవద ॥ ఫలంప్రాప్త్యామిసకలంద్వాద
 శ్చైకాదశీఫలమ్ ॥ ఏకాదశ్యుపవాసస్యవిధాననియమంవద । భత్యోనికానిపేయానికానిస్వాదునిభూసుర ॥ ధౌమ్యః ॥ సాధు
 భీమమహాబాహూయత్ప్రప్తోహమిహత్వయా । తత్రైహంసంప్రవత్యోమిత్యమిహైకమనాశ్శృణు ॥ మాఘస్యశుక్లపక్షే
 యాభవత్యైకాదశీశుభా । పుష్యనక్షత్రసంయుక్తాపుణ్యవృద్ధిరీశ్వర ॥ ఋతేపుష్యసంయోగాదుపోష్యావిష్ణుపక్షదా ॥ ఏకా
 మేకాదశీమేనాముపోష్యవిధివన్నరః । ఏకాదశైకాదశీపుణ్యఫలథాక్సాన్యసంశయః ॥ ఏకాపుణ్యమహాభాగానరాణాంపు
 ణ్యకర్తృణామ్ । వినిహంతిమహాపాపాఃకున్యప్రోవిషయంయథా । హిమంయథానహస్రాంశురనర్ధశ్చర్ధసంచయమ్ । ప్ర
 ఖ్యాపనాద్యధాధర్తంసుతపోవిషయాద్యథా ॥ ఆశీక్షయాయథాపుత్రోగావోగోపాలవర్జితాః । అవజ్ఞయాయధాశ్రా
 ద్ధంకోపేనచయథాతపః ॥ అనర్చితమసంకల్పంయథాత్రాధమసంస్కృతం । యథాకులమనాచారద్యధావిత్రమవర్ధనం ॥
 అనామ్నాయాద్యధావేదోయాషేవాసత్కృతాయథా ॥ వైవాహికేయధావిప్రోవేదహీనోయధాద్విజః । పతిహీనా
 యథానారీసతిహీనోయథాగృహీ ॥ తథైవహంతిపాపానిఇయమేకాదశీతిధిః । పంచపాతకినాంపాపం నహన్యాచ్చత్రిపు
 ష్కరః ॥ నచాపినైమిశంక్షేత్రంక్షేత్రంచకురుసంజ్ఞితం । ప్రయాగోనగయాగంగానరేవాససరస్వతీ ॥ కావేరీయమునాదై
 వదేవికాచకథంచన । నాపరస్తీర్ధసంఘాతోహరేర్ది నసమఃకృచిత్ ॥ నదాసంసతపోహూమోనచాన్యత్సుకృతంకృచిత్ ॥ నా
 లంపాతకనాశాయముక్తైవకంహారివాసరమ్ ॥ సకృద్దేవోపవాసేనసశ్యంతేపాపరాశయః । ఏకతఃపృథివీదానమేకతోహ
 రివాసరః ॥ తులయేత్పృథివీదానాదధికోహారివాసరః । దశమ్యామేకభుక్తేనబ్రహ్మచర్యేణవానిశి । సుప్రీతోభగవాన్ ॥ ౧౩

వక్తనర్వలోకపితామహః ॥ ఏకాదశ్యాముషఃకాలేన్నాత్వానిర్వర్త్యవైత్తికమ్ । బౌపాసనాహుతింహుత్వాబ్రవత్సయ
జ్ఞంసమాప్యచ॥ఉపవాసంచకుర్వాణోవిష్ణుమంత్రమిమంజపేత్ । అద్యస్థిత్యానిరాహారోశ్శోభూతేపురుషోత్తమః । భోక్త్యా
మిపుండరీకాక్షశరణంమేభవాచ్యత ॥ ప్రమాదాదథవాలంసాన్యధరేకేశవమాధవ । వ్రతస్యాస్యచమేవిఘ్నానభవేత్తత్ప్ర
సాదతః ॥ ఇతిసంకల్ప్యవిధివన్నియమేనసమన్వితః । వరాహరూపిణంకృష్ణంకృత్వాహేమ్నావసుంధరాం । ఉపలిప్తేశుచా
దేశేరంగవల్యాపరిష్కృతే । చతుర్ద్వారవతీరమ్యేమంటచేకుసుమోత్కుటే ॥ పూర్ణకుంభైశ్చతుర్దిక్షుశోభితేశుభలక్షణే ।
ముక్తావితానసంయుక్తేముక్తాతామపరిష్కృతే ॥ పుష్పమాలాపరికృతేదర్పణచ్ఛత్రచామృతే । తస్మిన్మంటపికామధ్యేధా
న్యరాశింవినిక్షిపేత్ ॥ త్నమావృతంపూర్ణకుంభంతస్త్రిక్షృత్నామంనిధాయచ । తస్యోపదిన్యసేద్దేవలక్ష్మీయుతంచవసుంధరామ్॥
అష్టదిక్షుష్టధాన్యానిన్యసేద్దోణసంఖ్యయా ॥ యవప్రహితిలాఽమాషాఽముద్గగోధూమశాలికాఽ । ప్రాగాదిదిక్కు ॥
మేత్రైవశ్యామాకాంతైశ్చవనిన్యసేత్ ॥ ఏవంవిధాయమధ్యాహ్నోపునస్నానంసమాచరేత్ ॥ మాధ్యంధినంచనిర్వర్త్యవై
శ్వదేవాదికంతథా । నానావిధానిపుష్పాణిసంపాద్యతులసీమథ । పూజాద్రవ్యాణిసర్వాణిపూజోపకరణానిచ ॥ అసకృ
జ్జలపానంచసకృత్తాబూలభక్షణమ్ । కందమూలఫలాదీనాంభక్షణంచదివాత్యజేత్ ॥ నిత్యస్యకర్తృణోశక్తోఽస్మృతంక్షీరంజ
లంఫలంప్రాశయేత్ప్రాణైర్హృదయైర్ధమగ్నిపక్వంసభక్షయేత్ ॥ దీపయిత్వాభితోదీపాఽఽస్మృతవర్తినతన్వితాఽ । ప్రాణానా
యమ్యసంకల్ప్యఆచార్యమభిపూజ్యచ ॥ ప్రతిష్ఠాపింబయోఃప్రాణాఽపూజయేద్ధ్యానపూర్వకమ్ । నానావీజానిరత్నాని
పూర్ణకుంభేవినిక్షిపేత్ । ఆనాహనాదిదీపాంతంపూజయిత్వాతతోర్చయేత్ । మత్స్యానితేనమఃపాదోక్తూర్కాయేతితతః
కటిమ్ ॥ వరాహాయనమోనాభినారసింహాయచోదరమ్ ॥ వామనాయనమోచాపాకంరంరామాయతేనమః । రామా
యేతిమఖంపూజ్యఫాలంరామాయతేనమః ॥ నమోనంతాయమూర్ధానంకేశాంతంకల్పినేనమః । దశాంగంపూజయిత్వై
వంనాసుదేవాదికాన్యజేత్ ॥ అత్కానమంతరాత్కానంపరమాత్కానమేవచ । జీవాత్కానంయత్కాదిక్షుప్రదిక్షుచయథా
క్రమమ్ ॥ పునర్థాపంచదీపంచవైవేద్యంచనివేదయేత్ । హస్తోద్వర్తనతాంబూలముఖగంధంనివేదయేత్ ॥ విచిత్రగంధమా

ల్యానివస్తాన్రిణ్యాభరణానిచ । సంపూజయేద్దావదశభిర్నామభిః కేశవాదిభిః । దేవస్యస్తోత్రపఠనైఃపురాణశ్రవణేనచ । విద
ధ్యాజ్జాగరంత్రాత్రాపుణ్యశ్రవణీర్తునైః ॥ ప్రాతర్నిర్వర్త్యకర్తాణిపూర్వవద్దేవమర్చయేత్ । సమ్యగారాధ్యదేవేతయ
ధావిభవవిస్తరమ్ । ప్రణమ్యబహుశోభక్త్యాప్రార్థయేత్సచనోరథమ్ । ఆచార్యంపూజయత్వాకథస్త్యైర్విదద్యాచ్చభక్తి
తః ॥ బింబంభంభంతథాత్మేమంధాన్యాన్యానిసర్వశః । ఆచార్యాయనమీదద్యాత్ యథాశక్తిసదక్షిణామ్ ॥ పశ్యాత్తు
పారణాంకుర్యాదేషధర్మస్సనాతనః । ఏవంతుకుర్వతోభక్త్యాప్రతమేతచ్చరీరిణః॥ భస్మీభవత్యశేషేనస్తమస్సూర్యోదయే
యథా । ఏవంకురుష్వకౌంతేయదావదశై కాదశీఫలమ్ ॥ వసిష్ఠః ॥ ఇతిధౌప్యవచశ్శ్రుత్వాభీమసేనఃప్రసన్నధీః । కరిష్య
ఇతితంనత్వాసంప్రాప్తేహరివాసగే ॥ మాఘమాసేశుక్లపక్షేప్రాతస్సాన్త్రాయధావిధి । నిర్వర్త్యవైత్తికంకర్మథా
మ్యోక్తవిధిమార్గతః ॥ కృత్వావరాహపూజాంచయధావిభవవిస్తరమ్ ॥ సహస్రైవపురోద్యానంగత్వాభసుసమృద్ధిమత్ ।
సలక్షంనారికేశౌనాంద్వీలక్షందశీఫలమ్ ॥ పససానాంసహస్రంచపుండ్రేక్షాణాంశతంశతం । నివేద్యవిష్ణువేసర్వం తద్భు
క్తాన్వాతిహృష్టవాక్ ॥ బడబానలవత్ప్రీతంజఠరాగ్నింసహాకదమ్ । రాత్రాజాగరణంకృత్వాతదారాభ్యజనార్చనమ్ ।
సంపూజ్యవిధివన్నత్వాసంప్రార్థ్యస్వమనోరథమ్ । పునఃప్రభాతేసంపూజ్యకృత్వాదానంయధాబలమ్ ॥ చకారపారణాం
భీమోభత్యుభోజ్యాన్నపర్వతం । తదాప్రభృతిలోకేసాభీమైకాదశింజ్ఞికా । మాసానాంపరమోమాఘస్తస్మాన్మాఘస
మోనహి । సర్వఏవశుభఃకాలఃసర్వదేశస్తథాశుచిః ॥ సర్వేపిదానపాత్రాణిజలంసర్వంచపాపహృత్ । సర్వంబ్రవ్యండా
నయోగ్యంమకరఢేదివాకరే । యథాశ్వమేధోయజ్ఞానాంనగానాంహిమవాన్యథా । వ్రతాసాంతుయథాసత్యందానానా
మభయంయథా ॥ ప్రాణాయామశ్చతపసాంమంత్రాణాంప్రణవోయథా । ధర్మాణామప్యహంసాచయోషితాంశ్రీర్యథా
వరా ॥ యథాత్మవిద్యావిద్యానాంగాయత్రీభందసామివ । సర్వేషాంశివభక్తానాంయథానారాయణఃపరః । వైష్ణవా
నాంయథాశంభుర్ధేనాంకామధుగ్యథా । సర్వేషామపిపాత్రాణామాహితాగ్నిర్యథాపరః ॥ తథాసర్వేషుపుణ్యేషు
మాఘస్మాన్సంవిశ్యతే॥ గరుడాలోకమాత్రేణఫణినోనిర్విషాయథా । నిష్ప్రభాణితధై నాంసిమాఘమాసస్యవైభవాత్

వ్యసనైరభిహూతస్యధనహీనస్యపాపినః । యాఘమాసోగతిస్తస్యగతిరన్యాయవిద్యతే ॥ చంద్రహీనాయధారాత్రిః సూర్య
హీనంయధానభః । గార్యధాక్షీరహీనాచజలహీనంయథాసరః । అంబుహీనోయథాకూపోహ్యప్రసూతాయధాంగనా॥
తథైవతేమసుష్యాశ్చమాఘస్నానవివర్జితాః ॥ అనయాసంపదోయద్వన్యఘాయద్వదదక్షిణాః । జీవహీనోయథాదేహళా
మాతృహీనోయధాశిశుః ॥ విద్యాహీనోయధావిప్రోవిప్రహీనోయధాద్విజః । తథైవతేమసుష్యాశ్చమాఘస్నాన వివర్జి
తాః ॥ జీవన్మసిమృతోమర్త్యఃసమర్థోపినవైజడః । చక్షుష్మానపిసోంధస్యాత్జ్ఞానవానపిమూఢధీః ॥ శ్రుతవానపిమూ
ర్ఖస్సాన్యద్యోయాఘేననిమజ్జతి । త్రిదినంత్యేకభుక్తస్తుదివానక్తంతిరాత్రికమ్ । అయాచితాశీత్రిదినంత్రిదినంచోపవాస్యపి ।
ఏవంద్యాదశమాత్రంచమాఘమాసేవ్రతంచరేత్ ॥ దత్వాఘక్త్యాతతోవిప్రోబ్రహ్మఘాయాయకల్పతే । అశుభైఃకర్మభి
గ్రస్తోమజ్జమానోభవార్ణవే ॥ పతతోనిరయేమర్త్యాన్మాఘస్సంతారయేద్ధ్రువమ్ । అకామోవాసకామోవాయోమా
ఘస్నాతిమానవః ॥ తస్యధ్రువంబ్రహ్మలోకఃకిముభక్తిమతాన్యథాం । మహాజలాశయోయస్మిన్దేవఘాతప్రాదోనదీ ॥
సరాంసినరితశ్చైవపుష్కరిణ్యోతినిర్మలాః । సముద్రగామహానద్యస్సప్తజన్మాఘనాశనాః ॥ బ్రహ్మలోకస్తుసర్వేషాంలో
కానాముత్తమోయథా । తథాసర్వేషుపుణ్యేషుమాఘమాసోమహోదయః ॥ మకరంసముపేయుషిభాన్స్వతియోవిమశేప
రిశీతలచాహ్యకేజలే । శివకృష్ణహరేతినిమజ్జనకృత్తిద్రశీముఖపతలతాంవిలిఖతి ॥ మాఘమాసస్యమాహాత్మ్యం మయావ
త్తుంశక్యతే । యత్రసాచావతరతిశివరాత్రిశ్శివప్రియా । కేనవావర్ణ్యతేమాఘఃశివాఖ్యాతుచతుర్దశీ ॥ యత్రావతారంకు
రుతేకైలాసపదదాయినీ । మాఘాత్యయేరుద్రచతుర్దశీతికాచిత్తిధిర్దుష్కృతకల్మషఘ్నమ్ ॥ వ్యాజేనకేనాపికృతోపవాసంని
నాయకైలాసపదంపుశించం ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే-మాఘమాహాత్మ్యే-పంచవింశోధ్యాయః. . . . *

వసిష్ఠః ॥ శృణురాజప్రవత్యోమిశివరాత్రివ్రతంతప । వ్రతానాముత్తమంసాత్మాచ్ఛివలోక్తేకసాధనమ్ ॥ మాఘఘా
ల్లణయోర్మధ్యేకృష్ణపక్షచతుర్దశీ । శివరాత్రితిశ్చైయాసర్వపాపప్రణాశినీ ॥ కృతోపవాసాయేమర్త్యానమర్చంతియేన
రాః ॥ బిల్వపత్రైశ్చతుర్యమంతేయాంతిశీవతుల్యతామ్ । నతపోభిర్నదావైశ్చనచజప్యసమాధిభిః॥ప్రాప్యతేతత్ఫలంరాజ

నోపవాసమఘాదిభిః । గుహ్యధ్యహ్యతమం లోకే వ్రతమేతచ్ఛివప్రియమ్ ॥ త్వయాహిఖలుసర్వత్రనప్రకాశ్యమిదం వ్రతమ్ ।
 భూధరాణాం యథామేరుస్తైజసాంభాస్కరోయథా । ద్విపదానాం యథావిప్రోకపిలాచచతుష్పదాం ॥ జప్యనామివ
 గాయత్రీరసానామమృతం యథా । పురుషాణాం యథావిజ్ఞః స్త్రీణాం యద్యదరుంధతీ । శివరాత్రివ్రతంతగ్వద్వ్రతానా
 ముత్తమంతథా । శివరాత్రిమహావహ్నిర్భవానిలసమన్వితః । దహత్యవారితోవేగాచ్ఛుష్కార్ద్రం కంత్కషేంధనమ్ । ఘోరా
 వైతరణీయాస్రక్ష్మవాహమివ కర్దమా ॥ సాపిక్షీరవహతేషాం మధుపాయసకర్దమా । పురాభూదంకిలోనామలుబ్ధకశ్శా
 కలేపురే ॥ ప్రాంతేదేశస్య రాద్రాత్సానదారశిశుధారకః । కుచేలోమలద్ధాంగోరక్తార్ద్రకరజస్పదా ॥ రక్తాక్షోనిరసు
 క్రోశోజనభక్షోవికారవాక్ ॥ అనన్యజీవనోమాంసైః పుత్రదారాత్సపోషకః । సకదాచిద్ధనుష్పాణిః కృష్ణాంగః కృష్ణకంచుకః ॥
 బద్ధగోధాంగుళిత్రాణోజరావర్జితమూర్ధజః ॥ మృగయర్క్యగయాశీలోవిషదిగ్ధశిలీముఖః । జగముకాననం ఘోరం సజలాం
 బుదసన్నిభమ్ ॥ బహువృక్షసమాకీర్ణం నానావ్యాళసమాకులం । కపిష్ఠాశ్వత్థవాసీరప్లక్షాంకోలకసమ్మితం ॥ చిరిబిల్వమహా
 బిల్వగుల్మశల్మతిసంకులమ్ । కపోతపౌతకాకీర్ణంతం గగుగ్గులపాదపమ్ ॥ తత్ప్రవిశ్య మహాఘోరమేకాకీకతసాధ్వసః ॥ మృ
 గపాదాంకితేమాగ్నేమార్గయామాసలుబ్ధకః ॥ కోలశల్మలరుద్వీపి కృష్ణసారశశాదయః । వీత్సృబిభ్యతీతంభీమంభూతాన్దీవో
 గ్రమంతకమ్ ॥ క్వచిచ్ఛవపదసంచారే వితత్యాధ్యనివాగురే । శ్వాపదాకాలయామాసనానాదిగ్భ్యభయంకరః ॥ వా
 యునాప్రతికూలేన గౌపయేగంధమాత్మనః । విశ్వాసాయ విహంగానాం క్వచిద్గాయతి సుస్వరమ్ ॥ క్వచిత్కూటం క్వచి
 త్పాశం క్వచిద్ద్యంత్రం విభేదనమ్ । చరిత్యావిపినేచాసౌబహువవిఫలశ్రమః ॥ ధావన్విషమభూభాగేదృశ్యదృశ్యపుత్రంతశశమ్ ।
 దండహస్తః క్వచిద్దూరాద్దృష్ట్యాసౌపర్యతస్యత ॥ తతస్థిరమసౌభాగ్రితః కాననే మృగఽబ్రుకః । ఉపాయాన్ వివిధాన్ చైవ
 కృత్వా మృగజిఘాంసయా ॥ విధాయ గూఢమాత్మనంతతస్తస్మిన్ చిరం వనే । అదత్వా స్వేచ్ఛమాఢిత్వోవివేశాస్తాన్ప్రమం
 దిరమ్ ॥ తతస్సంభ్యాభవద్భానోః కిరణేః కుంకుమారుణేః । రుర్వంత్యాశావధూరమ్యాసద్యోమాలిన్వమావిశత్ ॥ నిస్స
 మీరంగశన్కాల్యంలీనమూకమృగద్విజం । సదదర్శాచలత్పర్ణం ప్రసుప్తమివ కాననం ॥ తద్దృష్ట్యా కాననం ఘోరం ధావంతధూ

సరభూతలం । నిశాంప్రాప్తతమిప్రాంచవ్యాధ్యంతాంసమావిశత్ । భ్రాంతమేతద్వనంసర్వంసకలంనాసరంమయా । సవి
తాస్తంగతోరాత్రిస్సంప్రాప్తతమసావృతా ॥ మంధీభూతాతమిప్రేణదృష్టిదూరంససర్పతి । కుతోవాద్య మృగాంకేచి
ద్బాణమార్గాభవంతిమే ॥ నైషావాకిమరణ్యానీమదతావామమేతిసః । సందిదేహాధమప్పిష్టాన్యసుకృతివదురన్యయే ॥
కింకరోమిచసంప్రాప్తైగృహంయూమినయామివా । ఇతఃకించిదనాదాయమయాగేహంగతేనకిం ॥ నద్రష్టుముత్సహేచాతౌ
బుభుక్షౌపరిపీడితౌ । పునర్యత్నంకరిష్యామిహంతమేవమృగానహమ్ ॥ ఇత్యాలోచ్యసమిపస్థందదర్శాసౌజలాశయమ్ ॥ ప్రాం
తేచాస్యమహాబిల్వంబదరీపండమమధ్యగమ్ ॥ పురాతనంమహాబిల్వంమూలాల్లత్యతసుర్తహత్ । మృగాసత్రహానిష్యామిపా
నీయంపాతుమాగతా ॥ ఇతికృత్వామతింవ్యాధోనిశ్చలోఘోరదర్శనః । పునర్నవసమారంభస్తంబిల్వమభితోయయా ॥ త
మాసాద్యమహాబిల్వంఘనపల్లవశాఖినమ్ । నిరస్యకంటకాంస్త్రతస్వమావాసంచకారసః ॥ బాణమేకంసమాదాయశేషా
నాదాయభూతతే । ప్రేంభైకజానురాసన్నస్తస్థితతైక్రికమాససః ॥ అనేనచనవిజ్ఞాతమాసీత్తత్రపురాతనం । శ్రీకంఠం
లింగమవ్యక్తంశ్రీఘలస్యోపకంఠతః ॥ తత్రరాత్రావవశ్యాయజలసంక్లిన్నమూర్ధజః । అస్త్రద్రోనిరాహారోనిశ్చలశ్శంఘసన్ని
ధౌ ॥ బభంజబిల్వపత్రాణిదృష్టిరోధీనికృత్సృజః । పతిత్వాయానిపత్రాణిశివతింగోపహరితాం ॥ సబుభుక్షుస్త్రవహా
రాత్రాజితనిద్రామిషాశయఃనిశ్చలోబకవత్తస్థావీక్షమాణోజలాశయం ॥ తత్రరాత్రాతమస్యంధేజాగ్రత్రోద్వితయంవనే ॥ శివ
స్త్రిలోక్యదర్శీచలత్స్వదర్శీచలబుక్తః ॥ శివశ్చశివరాత్రిశ్చశ్రీఘలస్యతుచాంతికిభంజనంబిల్వత్రాణాంపతితంలింగమూర్ధని ॥
వ్యాధస్యచామిషాభావాదుపవాసోప్యజాయతరాత్రామృగవధాసక్త్యాజాగ్రతశ్శివసన్నిధౌ ॥ ఉపవాసాంగభూతస్యఅట
నంతస్యచాభవేత్ । కాకతాళీయన్యాయేనతత్రతస్యాభవత్సృల ॥ వ్యాధస్యచగృహేభార్యాకథంచత్పుత్రపోషణం । కృ
త్వాప్రతీక్షమాణాతుక్షాపయామాసవాసరం ॥ పాదస్థానేశిశుంకృత్వాక్రోధేనాదాయచాపరం । మంచకస్థానిశీఢేసా
గతంవ్యాధంశుశోచమా ॥ ధుక్తవేశాగతాతస్త్రివనంయూతేదినాగతం । శర్వరీచగతప్రాయాకుతోనాయాతికాననాత్ ॥
కృతోపవాసినాసన్నైకాననేచాలసూనునా । కదాచిన్తమనాథేనరజన్యాంసంబహిఃస్థితమ్ ॥ క్రిమాధాయతరుస్కంధేదత్త

దృష్టిఃకురంగకేదప్రోనిసృత్యవల్మీకాదహినాఘోరరూపితా ॥ వంచిత్యాకింసుతన్తుక్తంచాణమేత్యతరస్వినా । అక్రాంతఃప్రా
 దసింహేనసద్యోన్యాకులతాంగతః ॥ విలప్యవివిధానాచోప్రాపదుఃఖాత్మపాతయం । అథమేరుతటాదర్శికించినుస్తర
 తఃక్షణాత్ ॥ తమఃపయోధిమాచమ్యకుంభయోనిరివోస్థితః । వ్యాధోపితతఉత్థాయహ్యవరోన్యశరాసం ॥ జాగరిత్యాస్వి
 శాంకృత్యాంప్రతప్తేగృహమాత్మనఃగచ్ఛన్నైవసమాయంతీందదర్శనధృతాత్మజామ్ ॥ పథిభార్యాంతదాలోక్యపునస్సం
 జాతజీవికాం । బాలకాన్సంపరిష్వజ్యభార్యాంచాభావ్యలుబ్ధకః ॥ గత్వాగేహంయథాత్మప్రోబధుచేనహధారకైఃపాప
 ధీభీరలక్ష్మణపార్శ్వస్థేనబలియసా ॥ భూతాన్సంహరతానేనమృత్యునాసోన్యగృహ్యత । మృతఃకాయాంతరంప్రాప్యద
 దర్శాంబుదమేచకాన్ । యమదూతాన్మహాకాయాన్దండపాణీన్సరస్థితాన్ ॥ స్వందనాక్షగభీరాతాన్దృష్ట్వాతాన్
 దీప్తతేజసః ॥ వ్యాధసన్యహసాత్రాసాద్వేషధుస్సమజాయత । నీయతాంబధ్యతాంపాపోవధ్యతాంభిద్యతామయం ॥ సం
 రంభస్సమహానాసీమ్భుతానాంజల్పతానపీ । అధైకఃప్రాహసంరంభాదినద్యాంభోదనన్నిభః ॥ అహూయూయంనజానీ
 థవ్యాధస్యాన్యవధోచితం । అత్యంతశల్కలీరేషభుక్త్వావజ్రాగ్నివాలుకాన్ ॥ పీత్వాతైలంప్రతప్తంచశ్వేతామంగారరాశి
 మ । ఇతిజల్పత్సుభూతేషుక్రూరమన్యోన్యవాదిషు ॥ ప్రభాసయంతోగగనంశివాజ్ఞాంవిజ్ఞానవిద్యాధరతుల్యరూపాః । చం
 ద్రాభమాదాయతతోవిమానంసమాగతాఃశంభుగణాఃపురస్తాత్ ॥ తేనీయమానంతునిరీత్యమధ్యేవ్యాధంరుదంతంయమ
 కింకరాణామ్ ॥ దూతానపోహ్యహితదివ్యరూపంవ్యాధంవిమానాధిపతింవిచక్రః ॥ ఔర్ధ్వత్యమేషాంతు విలోక్యదూతా
 వ్యాధంవిమానేచవిరాజమానం । నిర్వాపితాంగారసమానరూపాఃపరామృశంతఃపథితానవోచుః ॥ క్వాముంగృహీత్వా
 నయతాస్తదీయంకేశస్యకస్తాదితివోనవిద్యుః । ఇంద్రస్యవిష్టోర్వరుణస్యరాజ్ఞఃశంభోరుతాహూధనదస్యయూయమ్ ॥ ప్రత్యే
 కమస్తాభిరసౌపురస్తాత్కలంమహాంతంసరకేషుపాత్యః । వ్యాధంపురానేష్యథకస్యలోకమేనంవిమానాధిపతించకృత్వా ॥
 బ్రూతాన్యపుణ్యంయదీవేత్థయూయంవ్యాధస్యహింసానిరతస్యకించిత్ । ఉల్లంఘ్యవేలాంచరతస్తుడైవీంసుఖాయజాయేత
 నకామచారః ॥ నాద్యాపివేధావిదధాతితంయఃకాలవ్యభీకంకురుతేబలేన । తస్మచ్ఛృతామేషనయామదూతా శ్శిరాంసివః

పాతయితుంభనామః । శ్రుత్వేతివాచోయమకింకరాణాంసుదుస్సహాస్తీవవిషాగ్నికల్పాః । నిగృహ్యకోపంవిసయానురూపంప్రత్యూఘరేనాప్రమదామహంతః ॥ ససర్జయోదితువిభుర్మహేంద్రప్రేతాధిపాంభాపతిరాజరాజాః । తమేవజానీధనచేవచేవంకేదాసదాసాస్సపదిభ్రమాయమ్ ॥ స్రష్టారమాదౌస్యజతిస్వయంయఃకాలస్యకాలోభవతిక్షణేన । ఇత్యేవముక్తాః॥ప్రమదామహంతోప్రత్యేత్యదూతాప్రథమంక్రమేణ ॥ తతఃస్ఫురతోపవివృతనేత్రాస్తృత్యాశీవాజ్ఞాంవిధివంద్యమానాం । ఆచ్ఛిద్యతేభ్యఃపరిఘైస్తదియైఃకౌతాసేవహంతుంప్రమదాప్రవృత్తాః । యవితత్రోచ్యసఃప్రదర్పితృవచచేత్తైర్నిహతఃపురైః । ప్రఘాతదత్తైఃపరిఘవహైఃప్రోతస్ఫురక్తుంసతతంశిరస్సు । వ్యాధాలయంతత్యజరేవదూతాః మార్గేనీహనిహతాభవంతి । విభిన్నగాత్రారుధిరంవమంతఃసంధ్యాపయోదాభవలోహితాంగాః ॥ హతాహతాభత్యనిశంవదంతస్తైధర్మరాజస్యపురోనిపేతుః ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే - మాఘమాహాద్యై - షడ్వింశోధ్యాయః. ... *

వసిష్ఠః ॥ సభాయాంధర్మరాజస్యమృత్యుఃకాలాంతకస్తథా । రోగోరాగస్తథాయతుకుష్ఠాద్యావ్యాధయోభిలాః ॥ జ్వరశీతోష్ణమాహేంద్రదారిద్య్రంవిస్తృతిస్తథా । కామఃక్రోధస్తథాలోభమోహహంకారమత్సరాః ॥ తుష్టిపాసేత్రమశ్శోకనిద్రాతంద్రీన్యతంకలిః । యత్రపాపాదయోన్యేపిమూర్తిమంతఉపాసతే ॥ తథాసప్తర్షయస్తత్రధర్మార్థవిచారకాః । చిత్రగుప్తోలిఖత్యత్రయావదత్రశుభాశుభమ్ ॥ తందృష్ట్యాదృష్ట్యపూర్వంతుకింకరాణాంపరాభవం ॥ చుటుభేనకలోబోకఃపర్వణీవమహార్ణవః ॥ సాసభాకులితాదూతైఃప్రోతశ్శోణితబిందుభిః । వేఘవతైరివోద్ధూతైస్తుంకసాలావళీయధా । ప్రేతరాజప్రకృత్యేవప్రాణినామతిభీషణః । రుషితస్సుస్వకాలాదైన్యస్సదుష్ప్రీత్యభవాభవత్ ॥ భృకుటీకుటిలేతస్యచతుషీచపరిభ్రమత్ । మూర్తిమానివసంరంభఃప్రారురాసీత్తదాముఖే ॥ తతస్సంక్రుద్ధమాలోక్యజ్వలంతమివతేజసా । చిత్రార్పితేవనిష్పందాసాసభాసభయాభవత్ ॥ అథప్రచ్యుతానూతాలోహితానివతేజసా । ధర్మరాజోభృశంక్రుద్ధోనిర్దహన్నివతేజసా ॥ సమాశ్వసథహేదూతాకేనయూయంపరాజితాః । దేవాసురమనుష్యేషుగంధర్వేషుసైషుచ ॥ రక్షోభూతపిశాచేషుకఃప్రతీపంసమాచరేత్ ॥ హంతుంతమభిధావంతోమృత్యుఃకాలాంతకాదయః । విసృజ్యమమతత్సర్వం

కథ్యతాంయేనయత్కృతమ్ ॥ తదాతందోషముద్దిశ్యసంహారామిభవద్విషమః ॥ దూతాః ॥ దేవాకర్ణయప్యత్రాంతంధర్మ
 రాజప్రసీదనః । గతాస్త్యువ్యాధమానేతుంచిత్రగుప్తాభిచోదితాః ॥ తంపాపనికరాక్రాంతంవ్యాధమాదాయసత్స్వరమ్ ।
 యావత్ప్రచలితాదేవతావత్ప్రశ్యామభేచయమ్ ॥ నిరతాభాద్రాదిమాకాశాదంతరిక్షేందుమండలమ్ । తతోవిధూయనస్సర్వాః
 హస్తానాభిర్యతేగణాః ॥ విమానేవ్యాధమారోప్యప్రస్థితాదిశముత్తరామ్ । అధతాననుధావంతోవ్యాధనిర్బంధకారిణః॥
 ఆభివ్యపరిష్టైరేవప్రమధైనిహతావయమ్ ॥ పరిష్టైరాయసైరస్యాన్నిఘ్నంతిబలదర్పితాః । వదంతఃపరుషావాచోదాసదా
 సాఇతిప్రభో ॥ పరిఘాఘాతభిన్నానిపశ్యదేవశిరాంసినః ॥ త్వయినాథేహతాదుష్టైరనాథాఇవతైర్వయం॥ ఇత్యాకర్ణ్య
 వచస్తేషాంధర్మరాజోమహాబలః । చిత్రగుప్తంసమీపస్థంప్రవచ్ఛాకులమానస ॥ యమః ॥ చిత్రగుప్తమమాచక్ష్యవ్యాధిఃపు
 ణ్యంచకారకిమ్ । యస్తైర్విమానమారోప్యసీయతేశంకరాలయమ్ ॥ చిత్రగుప్తః ॥ నదేవధర్మకార్యేషుకథాస్తస్యదురాత్మ
 నః । ధర్మనాపిలోకేభ్యోనియతంశ్రుతిగోచరమ్ । వ్యాధస్యనిఘ్నతస్తస్యసదామృగగణాబహూః । నిత్యైరపాపానిసం
 ఖ్యాతుంతస్మిన్వ్యాకులతాంగత । ఇమానినిత్యఘోరాణిఘోరీణినరకానిచ । సోధవ్యాయాతనాయత్రచిరంతేన దురాత్మ
 నా ॥ యమః ॥ ఉత్తిష్టపట్టమాధాయముద్రాదండంచమామకమ్ ॥ చిత్రగుప్తసమందూతైఃరభియామోహరాలయమ్॥కు
 తోమేనిహతావ్యాధోసీయతేదూతకస్తథా । ఈశ్వరస్యపురోబ్రూమోమయంయస్యాధికారిణః । తతఃకింజ్జలజ్జేలాభమా
 రుహ్యమహిషంయమః । ప్రయయాశాంకరంధామసానుగస్సానుమానివ । నందినావేదితోద్వారిప్రవిశ్యసురసంసది । నీల
 కంఠంప్రణమ్యాసాభేజేన్ద్రిష్టమాసనమ్ ॥ తత్రబ్రహ్మేంద్రవైకుంఠవన్త్యాద్యాస్త్రీదశోత్తమాః । గంగాద్యాస్సరితజ్జైచ
 వహిషవత్ప్రముఖాచలాః ॥ గంధర్వాద్యాస్తథాయతౌశ్చరణాద్యాస్తథేవచ । ఏతైరవైశ్యబహుభిఃసానభాశోభితా
 భవత్ । తత్రాధిక్రృతపార్తాసునివృత్తాసువిసితవత్ । అధోవాచయమశ్శంభోఃకటాక్షాక్షేపచోదితః ॥ నమస్తేదేవదేవేశనమ
 స్తేభక్తవత్సల । ప్రసీదనర్వదేవేశవిజ్ఞాప్యంశూయతాంమమ ॥ అధికారేనియక్తాస్త్యుత్వయాదేవసురాసురాః । విధేవిధే
 హిఘాతానివిష్టోపాహిజగత్రయం । అధికారేధికారేచతదాదేవసురార్చిత । ప్రవర్తితాస్వయందేవతైర్బ్రాహ్మణ్యస్థితీకార

శాత్ ॥ తథాప్రభృతిదేవేశత్వయాద త్తవరాప్రభో । యథాసమధికారేషుమర్యాదాంపాలయామహే ॥ పదంతీహావ్ర
తందేవావితత్సత్వమిత్రుతిః । తస్మిన్చరాచరంసత్యైజగదేతత్ప్రతిష్ఠితమ్ । సత్త్వంసర్వేశ్వరోభూత్వాసత్వభ్రష్టోయ
థాస్వయం । బ్రహ్మాదీనాంతథాన్యేషాంకోహేతుస్సత్వపాలనే । సత్త్వేతుప్రళయంయాతేనకలస్థితీకారకే । మన్యేదేవ
జగత్సర్వంసహసాత్వమవేష్యతి॥ ఇహాదేవవినాసత్యంభవేతాంవిశ్వలోచనా । సూర్యాచంద్రమసౌరాహురకాలేకబళద్వ
యం । లోకేనాపివినాసత్యంవిధాయాకాండచండతాం । సంహరేతాంజగంతీమామిళితౌపవనానితౌ ॥ పృథుచాహుశ్చ
కల్లాతైస్త్వక్తవేలోమహర్ణవః । సంప్లావయేతతావత్తుయావద్భ్రంహండుమండలం । కులాద్రిదిగ్గజానంతవరాహకమ
తోరగాః । వినాసత్యమయందేవీధాత్యుద్ధోధోవసుంధరా । ఆకాశేషఘనధ్వాంతేనషసూర్యేందుతారకే । మన్యదేవజ
గత్సర్వసహస్రాక్షయమేష్యతి॥ అస్తైవ్వాకీచరకదేవలకాలప్రళయేభవాత్ । నాకాధిరంచహదేవశక్తిహంకర్తుమీశ్వర॥
ప్రసాదోయత్రతేతస్త్వైప్రయచ్ఛేధాఇతిబ్రువత్ । పురాచిక్షేపసంకృద్ధోముద్రాదండపటాయమః । ధర్మరాజేబ్రువత్సేవం
సంరంభపరుషాక్షరమ్ । జీమితేజాతసందేహసాసభాభయకంపితా ॥ శ్రుతైవవచనంతస్యస్మితంకృత్వా మహేశ్వరః ।
శృణ్వతాంసర్వదేవానాంవైవస్వతమభాషత । కఃక్రమేణకృతీయాయాదమునాయమునాగ్రజ ॥ యేనాభిభూతాభూభాగే
భూరిణాచభవాద్యశః । సంరంభేణసమాయుక్తినార్హ సేవక్తుమీదృశమ్ । యతోజాతంమనోభీతంప్రసాదంసభాసదామ్ ।
మయిత్రాతరిసర్వేషాంలకాలేప్రళయంకథా ॥ కథమస్మిన్చ్యుతస్సత్యాత్ పట్టదండౌకుతస్త్వజౌ॥ యమః ॥ కింపట్టేలిఖితేత
ద్రదండోయంక్వచపాత్యతామ్ । దేవదేవమహాపాపీహ్యసితశ్చభవద్గణైః । లుబ్ధకోదేవసర్వభోగ్యమహాపాపతమోహి
సః । యావజ్జీవంజీవఘాతీవరమాంసాత్కషాషకః ॥దుష్టాత్కానిరనుక్రోశసర్వలోకవిగర్హితః । నశ్యణోద్ధర్మనామానిచిత్ర
గుప్తాయధాహమామ్ ॥ కింకరాణాంశిరోభిత్వాపరిమైరాయసైర్ధృతైః । సర్వకామయుతస్సమంవిమానేస్థాపితోగణైః
కృతంస్నానంకీమతేనమాఘమాసిబహిర్జిత । కింయష్టారాజసూయేనవాజపేయేనవాపునః ॥ అఘ్నోగణసంక్షేదవిమానే
యేనరాజతే । స్వయందేవోయతోతుష్ఠిపాపానామపిదేహినామ్ ॥ నిరనుక్రోశతాంగత్వాహంతాస్తికిమహంప్రజాః ।

అతస్త్యక్తాధికారస్యకిందంఢేనపటేనమే || స్థాస్యామిసోహమలైగ్రీవభవత్పాదాబ్జసేవకః || ఈశ్వరః || యత్రైనాచరితం
 పుణ్యంకాననేమృగజీవినా | ధర్మరాజనజాతిహాచిత్రగుప్తస్తదస్యవై || శివరాత్రిముపోష్యాసౌబిల్వపలైగ్రీవైవార్చనమ్ | కృ
 త్వాజాగరితారాత్రిస్తైనేదంఫలమాప్తవాక్ || అపనియ్యతసుంపూర్వాంపాపధాతుమలీమసామ్ | శివరాత్రిర్హుతాశేన
 వ్యాధోనీతస్సువర్ణతామ్ || చిత్రగుప్తః || శివరాత్రింవనేవేదనచదేవపురఃస్థితమ్ | బభంజబిల్వప్రతాణిశ్వాపదాలోకమే
 తునా || నతుపత్రైగ్రియంశంభురర్చయాఘీతిచేతసా | బాణంసంధాయకోదంఢేహంతుకామోమృగానయమ్ | సజాగ
 రంనిశాంకృతస్సౌమ్యాంసాభావాదుపోషితః | నాస్యదేవేభవద్భావోమహావ్రతసమాప్తయే || లోకనాథతథాప్యేషః
 పరాంతేభేనతాంగతిం || ఈశ్వరః || చిత్రగుప్తవినాభావాదియన్తాత్రమభూత్ఫలం || తస్మిన్వైశ్రద్ధధానస్యవ్రతేముక్తి
 ర్నదుర్లభా | దత్తమిష్టంహుతంవాపితపోవాచరితంమహత్ || శివరాత్రివ్రతస్యాస్యసమంనాస్తిహికించన | స్థియ్యతామ
 ధికారేస్వేతథైవశ్రుతిశాశ్వతే || మావిషాదంకృతాన్తైచేమద్దణ్డేర్నిహతాఇతి | అహంమానాభిభూతానాంభూతానా
 మల్పచేతసాం || బలశాలిషుముక్తేషుపరిభూతిరభూతయే | నిశమ్యేతివచశ్శంభోవిధాయశిరసానతిమ్ || తుమస్వేతివభూ
 తానాంపతయేతేనమోనమః || శివంప్రసాదయామాసభయసంవిగ్నమానసః | కాలదండంసమాదాయశట్టముద్రంచధర్మ
 రాట్ || చిత్రగుప్తాదిభిస్సార్థంతతఃప్రాయాద్యధాగతమ్ | వ్యాధోపిశక్రసంకాశఃసర్వలోకేషుసంచరత్ || కామగేనవిమా
 నేనస్తూయమానోఘ్నరోగణైః | కైలాసాదిషులోకేషుబహుసంవత్సరానసౌ | దివ్యభోగాతధాఘంజఙ్గణానాంగణ
 తాంగతః | ఇయంసాతేకధాఖ్యాతాల్పభక్తస్యనృపోత్తమ || శివరాత్రేశ్చమహత్ప్ర్యంకధితంపుణ్యవర్ధనం | వినాభావమిదం
 తేనఫలంవ్యాధేనపాపినా | ప్రాప్తమనైగ్రీస్సుదుష్పాగ్రిపంయథాతేకధితంమయా || యఃకరోత్యభిసంధాయశ్రద్ధయావిధి
 వత్పునః | తస్యపుణ్యమహంవత్తుమశక్తిస్త్రినరాధిప || వశిష్ఠః || ఇద్ధంవ్యాధంసినాయైషాశివలోకంశివానిశా | ఇన్ధ్రంవ్యాజే
 నపుణ్యాత్ప్రాప్తవాక్సవనేచరః || మాఘస్యముఖ్యోభువిపూర్వప్రతోవృకోదరైకాదశిసంగమన | తస్మాదపిశ్రేష్ఠతరో
 బభూవప్రతోపరశ్చీశివరాత్రియోగాత్ || విశిష్టపాత్రేషుసమర్పితేషుచానేషుసర్వేషుపీతత్పరేషు | యజ్ఞేషుసర్వేషుసద

క్షీణేఘమాఘాగరియాశ్శివరాత్రియోకాత్ ॥ సూతః ॥ ఉక్తంవశిష్టేనమునిశ్వరేణమహావిచిత్రంకలికల్పవఘ్నం । ఆకర్ష్యభక్తాశ్శివరాత్రిపుణ్యం సనందరాజానితరాందిలీపః ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైశ్వరాణే - మాఘమాహాత్మ్యైశ్వ - సప్తవింశోధ్యాయః. *

దిలీపః ॥ విచిత్రేయాకథాఖ్యాతాంకిలస్యమహాత్మనః । మనోమమత్వయానీతంపరమానందమందిరం ॥ సత్యంసంతప్రతాన్యత్రసుబహూణ్యపరాణ్యపి । అభీష్టవిలదాయానిభవమూలానికేవలం ॥ అన్యత్రతస్యమాహాత్మ్యైశ్వర్యాహవాచామగోచరంఅవిచింత్యతయాతస్యఫలంయస్యాశ్వమేధికమ్ ॥ యేనైతద్విధినావిప్రతంకార్యంజనైరపి । ట్రూహితత్వమశేషేణసమస్తుభ్యంమునిశ్వర ॥ వసిష్ఠః ॥ త్రయోదశ్యానిరాహుగోనిశిసుప్తావజితేంద్రియః । ప్రథాతేతుస్ముద్ధాయకృతపూర్వాస్థికక్రియః ॥ దర్శనాలాపసంస్పర్శానంత్యజైస్సహవర్జయేత్ । నద్యాదౌవిహితస్నానోపసానోధౌతవాససీ ॥ దివాకరముసన్ధాయకృతజేవపరాయణః । శివస్యాయతనంసర్వంగోమయేనోపలేపయేత్ ॥ కుర్యాత్కుసుమసంభంతంనానాలంకారశోభితం । తతోజలేనశుచినాస్నాపయిత్వావిశేషతః ॥ లింగంపంచామృతేనాపిస్నాఫయేచ్ఛజలైఃపునః । కుంకుమైర్గ్రేపయేల్లింగంతథాసురభిచందనైః ॥ త్రిదశైర్బిల్వపత్రైశ్చపూజయేదేకమానసః । అనైశ్చకుసుమైర్భక్త్యాజాతికుందాదిభీస్తథా ॥ శర్వాయోగ్రాయభీమాయశంకరాయశివాయచ । ఈశానాయమహేశాయభూతానాంపతయేనమః ॥ మంత్రేణానేనసంపూజ్యభక్త్యాప్రయతమానసః । అగరుంవ్యాదశాంగంవాగుగ్గులంవాపిధూపయేత్ ॥ ఘృతాదిస్నేహసంపూర్ణాదీపానుద్దీప్యనుప్రభాత్ ॥ నైవేద్యంవిధివద్దద్యాదన్నమిష్టఫలానిచ॥గంధంసుమనసోదీప్తోజ్యోతిరన్నాదియస్యయా । దత్తంతేనాపిసంతుష్టఃపార్వత్యాసహశంకర । ఇతిసంకల్ప్యతత్సర్వంకుర్యాద్దానాదికంతతః । తతోనానావినోదైస్తుసంజహ్యత్సర్వశర్యం ॥ గీతవాదిత్రనిష్ఠోపైశ్శివమంగళదాయకైః । శివరాత్ర్యాశ్చమాహాత్మ్యైశ్వర్యంపఠద్భిర్భాగ్యైఃప్రహ్లాదోత్తమైః ॥ కథాభిరసుకూలాభిశ్శాంభరీభిరతంద్రితః । సమాధాయమనజ్జైవభవేన్నిద్రాపరాజ్ఞుఖి ॥ తతశ్చతుష్టయామేషుదవ్యాదర్ఘ్యంపుథకృత్కృత్ । కృత్వావిధివద్వ్యగ్రోభక్త్యామంత్రపురస్కరం ॥ తోయంధూర్వాఫలంపుష్పంచందనంసర్వమై

స్సహ । పాత్రైర్ఘ్నంతుసమాధాయదద్యాన్మంత్రముదీరయేత్ ॥ నమశ్శివాయసోమాయసర్వపాపహరాయచ । శివరా
త్రామయాదత్తంగృహణార్ఘ్యమిదంప్రభో ॥ మయాకృతాన్యశేషాణిపాపానినుదశంకర ॥ గృహణార్ఘ్యముమాకాంత
శివరాత్రాప్రసీదమే ॥ దుఃఖదారిద్యగ్రోగాదిదగ్ధోహంపార్వతిప్రియ । గృహణార్ఘ్యందయాంకృత్యాశివరాత్రామహే
శ్వర । శివరాత్రాదదామ్యర్ఘ్యంసర్వపాపవ్యసోహనం । శివప్రతీక్ష్యమాంభక్తాప్రసీదఉమయాసహ ॥ నమశ్శివాయశాం
తాయకారణత్రయహేతవే ॥ నివేదయామిచాత్మానంతర్వంగతిఃపరమేశ్వర ॥ అనేనైవతుమంత్రేణదేవదేవంక్షమాపయేత్ ।
అథరాత్ర్యాగ్రివ్యతీతాయాముదితేవిమలేరహా । నిర్వర్త్యవశ్యకార్యాణిత్రాధంకురీష్వతశాంభవం । బ్రాంహణాభోజయే
ద్భక్త్యాతథాన్యాంచ్చీవయోగినః ॥ దీనాంభవికలానాథాభృత్యానన్యాశ్చభోజయేత్ । హిరణ్యగృహగోదానంభూమి
శ్చాశ్వోరథోగజః ॥ దాతవ్యోహియథాన్యాయంబ్రాంహణేభ్యోవిశేషతః । లక్షంలక్షపతిర్దద్యాద్ధరిత్రస్తువరాటికాం ॥ సమ
మేవతయోఃపుణ్యంప్రవదంతిమనీషిణః । విప్రాదీభోజయత్వాభదక్షిణాభిస్సమాపయేత్ ॥ అనుజ్ఞాతస్తుతైఃకుర్యాత్పర
ణంవాగ్యతోవ్రతీ । అనేనవిధినాయస్తుప్రతమేతత్కరిష్యతి । సర్వపాపవిర్ముక్తఃశాంకరంపదమేతినః । అస్యయేకలసం
సంభూతాస్తేపిసౌభాగ్యభోగినః ॥ ఆధివ్యాధివిహీనాశ్చాప్యంతేక్షైవల్యమాఘ్నయః ॥ దిలీపః ॥ యోనజానాతిమంత్రా
ణాంనియమంనాపిచాలిశః ॥ సోపిపూర్ణఫలంతస్యప్రతస్యలభతేకథం ॥ వసీష్ఠః ॥ శృణుచాపిపరంగుహ్యం శివస్యాతీవతుష్టి
దం । యదిదంజ్ఞానసర్వస్వంకథయామితవానఘ ॥ సద్యోనమశ్శివాయేతిమంత్రేణార్చంకరోతియః ॥ సమాసితాత్మాభూ
త్వాచకృతంతేనాఖిలంత్యదం ॥ యేనకేనాపివిధినాశివరాత్రిముపాషితిః । జాగరంచైవయఃకుర్యాత్పతేక్షైస్సవిముచ్యతే ॥
పురుషోవాథవానారీకుమారీవాథకన్యకా । కింకింసలభతేశ్రేయఃశివరాత్రిమహోత్సవే ॥ భర్తృసీనాచయానారీ । శివ
రాత్ర్యుగ్రీవసాసనాత్ । తస్యాస్తిష్ఠతిమాంగల్యమన్యజన్తృనిచాక్షయం । శివరాత్రివ్రతంయస్తుకర్తయేత్సతతంనరః । ముచ్య
తేసర్వపాపేభ్యఃశివలోకేమహీయతే ॥ యత్రేదంపత్యతేరాజత్తతశంభుఃప్రసీతి । అస్యాధ్యాయస్యవక్తాయస్సవిజ్ఞేయ
శ్చదాశివః ॥ తంపూజయేమహత్కృతానంభుక్తిముక్తిప్రదాయకం । జాయంతేసర్వకామస్తుసర్వేషాంశ్రవణేనచై ॥ కిమత్రబ

హునోక్తేనసర్వకామాకలభేన్మరః । తురగముఖముఖాభీకింక్రియాభిప్రయత్నాద్యదిచసుకృతమేకంక్రయేద్యశ్చైవోతి॥
హృదయగతమశేషంవాంఛితంప్రాప్యపశ్యత్ప్రమరమణిగణాఢ్యేరాజతేభేవిమానే ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే-మాఘమా
సాత్మ్య-అష్టావింశోధ్యాయః. *

వసిష్ఠః ॥ పునస్తేమాఘమాసాత్మ్యంప్రవక్ష్యామిన్యపి త్తమ । పృచ్ఛతేకార్తవీర్యాయదత్తాత్రేయోదితంపురా ॥దత్తా
త్రేయంహరింసాక్షాద్వసంతంసహ్యపర్వతేప్రప్రఫతంద్విజంగత్వారాజామాహీష్వతీపతిః॥ భగవన్యోగినాంశ్రేష్ఠసర్వేధ
ర్మామయాశ్రుతాః । మాఘస్నానఫలంబ్రూహిక్యపయామమసువ్రత ॥ దత్తాత్రేయః॥ శ్రూయతాంరాజశార్దూలవీరత్వ
శ్చోత్తరంశుభం । బ్రహ్మణోక్తంపురాహ్యవనారదాయమహాత్మనే ॥ తత్సర్వంకథయిష్యామిమాఘస్నానఫలంమహాత్ ।
యథాదేశంయథాత్మీర్థంయథాశ్రాద్ధంయథాక్రియా॥ అస్మిన్వైభారతేవర్షకర్మభూమావిశేషతః । అమాఘస్నాయినాం
స్మాణాంనిష్ఫలంజన్మకీర్తిదం ॥ అసూర్యంగగనంయత్తత్తథాతేషాంతుయత్కృతం । నశోభతేజయత్కర్మమాఘస్నానం
విచాన్యప ॥ వ్రతదానైస్తీపిభిశ్శనతథాప్రియతేహరిః । మాఘమజ్జనమాత్రేణయథాప్రీణాతికేశపః ॥ కిరతీతేనదేహేన
సుప్రప్తేనబలీయసా । అధురీవేణాప్యశుచినామాఘస్నానవిచాన్యప ॥ అస్థిస్తంభంస్నాయుబద్ధంమాంసతృతజవేపితం । చ
ర్మాపినద్ధందుర్గంధంపూర్ణంమూత్రపురీషయోః ॥ ఆధిశోకజరావ్యాప్తంరోగమందిరమాతురం । కామక్రోధసమాయుక్తం
సరకద్వారసంస్థితం ॥ ఈదృక్కురీరకంవ్యర్థంమాఘస్నానవివర్జితం । బుద్ధ్యధాఇవతోయేషుపూతికాఇవజంతుషు ॥ జాయం
తేమరణాయైవమాఘస్నానవివర్జితః । అవైష్ణవోహతోవిప్రోహతంవ్రాధమదక్షిణమ్ ॥ అబ్రాహ్మణహేతంత్రాత్రంఅనా
చారహితంకులం । మనుష్యాణాంతథాజన్మమాఘస్నానంవినాహతం ॥ మకస్థైరవౌమాఘేనస్నాత్యనుచితేరవౌ । మాఘ
మాసేరటంత్యాపకించిదభ్యుదితేరవౌ ॥ బ్రంహఘ్నంవాసురాపంవాకంపతంతంపునీమహే । ఉపపాతకసంఘాశ్చపాత
కానిమహంత్యపి ॥ భస్మీభవంతినర్వాణిమాఘస్నాయినమానవే । వేపంతేనర్వపాపానిమాఘమాసేనమాగమే ॥ నాశ
కాఘాయమస్మాకంయదిస్నాన్యతివారిణి । పావకాఇవదీప్యంతేమాఘస్నానైర్నరోత్తమాః ॥ విముక్తాసర్వపాపేభ్యో

మేఘేభ్యభవచంద్రమాః । ఆర్ద్రగ్రంథుష్కలఘస్థూలంవాఙ్మనఃకాయకర్మభిః ॥ కృతంమాఘేదమేత్వాపంపావకస్సమిధో
 యథా । ప్రమాదికంచయత్వాపంబుద్ధిపూర్వకృతంచయత్ ॥ స్నానమాత్రేణతన్నశ్చైన్ద్రకర్మేదీవాకనే ॥ నిష్పాపాస్త్రిది
 వంయాంతిపాపిష్ఠాయాంతిశుద్ధతాం ॥ సంఘేహూనాత్రకర్తవ్యమాఘస్నానాన్నుపోత్తమ । సర్వేధికారిణోహ్యత్రవి
 ఘ్నభక్త్యాద్యయథాన్యప ॥ సర్వేషాంస్వర్గదోమాఘసర్వేషాంపాపనాశనః । ఏవఏవపరోమంత్రోహ్యేషఏవపరంతపః॥ప్రా
 యశ్చిత్తంత్రతంచైవమాఘస్నానమనుత్తమం ॥ స్నానాంజన్మాంతరాభ్యాసాన్మాఘస్నానేమతిర్భవేత్ ॥ అధ్యాత్మజ్ఞాన
 కౌశల్యంజన్మాభ్యాసాద్యథాన్యప । సంసారకర్తమలేపప్రత్యాశనవిశారదమ్ ॥ పావనంపాపనాశంచమాఘస్నానంపరం
 తమం । శృణురాజన్మహాశ్చర్యంప్రభావంమాఘమాసజం । ఋచికానామకశ్యాణీచ్రాహ్మణీభ్యగువంశజా ॥ బాలవైధవ్య
 దుఃఖార్తతపస్తైపేసుదుష్కరమ్ ॥ వింధ్యపాదేషహక్షేత్రేరేవాకపిలసంగమ । తత్రసాపృతిసిఘాత్వానారాయణపరా
 యణా ॥ జితేంద్రియాజితక్రోధానత్యవాగల్పభాషిణీ । కృశాశ్రితికృశ్రీపారాకతప్రకృశ్రాదిభిర్వ్రతైః ॥ పుణ్యాయనతి
 సామాఘాన్నర్తదాయాశ్చరీధని । ఏవంతయాతపస్విన్యానిత్యంసంతోషయిక్తయా॥ షష్టిర్మాఘస్తయాస్నాతారేవా
 కపిలసంగమ । తతస్సాతపసాక్షీణాతస్త్రిక్షతీర్థమృతైవసా ॥ మాఘస్నానస్యపుణ్యేనతేనసావైష్ణవేపురే । ఉవాసప్రమ
 దాయుక్తాచతుర్భుగసహస్రకమ్ ॥ సుందోపసుందనాశాయపశ్చత్పద్మధువాపునః । తిలోత్తమేతినామ్నసాబ్రహ్మలో
 కేవతారితా ॥ తేనైవపుణ్యశేషేణరూపస్సైక్యకాయనంయయా । అయోనిజాతదానారీదేవానామపిమోహినీ ॥ లావణ్య
 ఘామిస్తరుణీసాఘాదస్సరసాంవరా । తాముత్పాద్యవిధాత్రైవతుష్టోనుజ్ఞాందదౌతదా । ఏణశాచాక్షిగచ్ఛత్వందైత్యనా
 శాయసత్వరమ్ ॥ తతస్సాబ్రహ్మణోలోకాద్యీణామాదాయభామినీ । గత్వాపుష్కరమాగ్నేయత్రతాదైవవైరిణౌ ॥ గా
 యంతీసుస్వరంసాధుషీడయంతీచవల్లకీం । ఇత్థంతిలోత్తమాబాలాచరంత్యాశోకనాననే ॥ దృష్టాదైత్యభటైరిందోకతవ
 నుఖదాయినీ । తాందృష్ట్యావిస్మితైరాజన్మతేనైస్సనికేర్మృశమ్ ॥ కధితాసంభ్రామేణైవవర్ణయిత్వాపునఃపునః । హే
 దైత్యనవిజానీమోదైవీవాదానవీచవా । నాగాంగనావాయక్షీవాస్త్రీరత్నంసర్వదాపివా । యువారత్నధుజౌలోకేరత్న

భూతైవసాబలా ॥ వర్తతేనాతిమూరాగ్రేఅశోకేశోకహరిణీ । గత్వాతాంపశ్యతాంనూనంనిర్మమస్యాపిమోహినిం ॥ ఇతి
తేషాంవచశ్చ ॥ త్యాభ్రాతరావతినిస్త్రితా ॥ చషకంమధునాయుక్తంవిహాయజలసేచనమ్ । శతధారాయసీంఘారాంకా
లదండోపమాంగదామ్ ॥ భిన్నాభిన్నాంగ్యహీత్యాతాజవేనాఽపుతాగతా । యత్రశృంగారసంజ్ఞాసాహంత్రచండీవసంస్థితా
। విశేషాన్త్యధునామత్తాపూచతుశ్చపరస్వరమ్ । భ్రాతర్విగతభార్యోహంమమాస్తువరవర్జిని ॥ త్వమేవార్ధత్యజేమాం
మభార్యాస్తుకమతేక్షణా । ఇత్యాగ్రహణసంవిష్టాగదయాజఘ్నతుస్తథా ॥ పరస్పరప్రహారేఃకాతాసూపతీతౌభువి । తౌ
హతౌసైనికైర్దృష్ట్యాతతఃకోలాహలౌమహాః ॥ కాశరాత్రిసమాచేయంసాకివేతదుపస్థితా । ఏవంవచత్సునైస్యేషు దై
త్యేసుందోవసుందకౌ । పాతయిత్వాగిరేశ్వరంగేప్రహరిణీవతిలోత్రమాం । ప్రస్థితాగగనంశృంగద్యోతయంతీదిశోదశః ॥ దేవ
కార్యంతతఃకృత్యాగతాసాబ్రంహణోంతికమ్ । తతస్తుష్టేనదేవేనవిధినాసాసుమోచితా ॥ స్థానంసూర్యరథేదత్తంతవచం
ద్రావనేతదాఘంక్షుభోగాననేకాంస్తస్త్వియావత్సూర్యోంబరేస్థితః ॥ ఇత్థంసాద్రాచహణీరాజఃకథూత్వాచాపసరాంవ
రాఘుశ్చేద్యావీరవేగ్లోకేమాఘస్నానస్యవైభవాత్ ॥ తెనప్రయత్నతోరాజఃత్రథధానైస్సదానరైః । స్నాతవ్యంమక
రాదిత్యేవాంఛద్భిఃపరమాంగతిమ్ ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే - మాఘమాహాత్మ్యే - ఏకీనాంత్రింశోధ్యాయః. ... ✽

వసిష్ఠః ॥ పునస్తైమాఘమాహాత్మ్యేవత్క్యోమిశ్యణుపార్థివ । సర్వపాపక్షయకరంసర్వపుణ్యవివర్గనమ్ ॥ అత్రేవోదా
హరిష్యామిఇతిహాసంపురాతనమ్ । పురాకృతయుగేరాజఃనైషథేనగరేవరే । ఆసీదైవశ్యకుచేరాధోనామతోహేమ
కుండలః । కులీనస్సత్కృత్యోరాజఃస్విజయాజకపూజకః ॥ కృషిమాణిజ్యకర్తాచబహుభాక్తయఃకైత్రయా । పయోదధీనిత
క్రాణిగోమయానిత్యణానిచ । కాష్ఠానిఫలమూలానిలవణంజాజిపిప్పలీ । ఇత్థంనానావిధైర్దైవశ్యఉపాయైః పరమైస్సదా ।
ఆర్జయామాసద్రవ్యానామష్టాహాటకకోటయః । తద్ధనస్యషడంశేనధర్మకార్యంచకారసః ॥ దేవానుతనవృత్తోదికన్యాదా
నాదికందదౌ । తస్మైవంవర్తమానస్యసంజాతాద్వాసుతౌనృప ॥ తౌచప్రసిద్ధనామానౌక్రీకుండలవికుండలౌ । తరుణౌరూప
సంపన్నౌదనగర్వేణగర్వితౌ । అపాత్రేతద్ధనంసర్వంఅచిరాదేవనాశితమ్ । తతస్తుదుఃఖమాపన్నౌకర్మణ్యంపరమంగతౌ

సర్వబంధుజనైస్త్యక్తాఅశనాశ్చదనైఃకృతౌ । పశ్చచ్ఛర్వసమారబ్ధంతాభ్యాంతునగరేన్మప ॥ రాజతోలోకతోభీతాన్స్వ
పురాన్నిర్గతౌతదా । చక్రతుర్వనవాసంతాసరోషేప్రాణిహింసకౌ ॥ శాదుాన్లేనహతోజ్యేష్ఠఃకనిష్ఠస్సర్పదంతతః । ఏక
స్త్రిక్షదివసేరాజ్కపాపిష్ఠానిధనంగతౌ । ఏకదైవయమంప్రాప్తాక్షీకుండలవికుండలౌ । ఆలోక్యచిత్రగుప్తేనయమదూతాన్
జగాయమః ॥ శ్వేష్ఠస్తునీయతాంశీఘ్రింసరకంతీవ్రవేదనమ్ । అపరఃస్థాప్యతాంస్వగ్రేయత్రభోగాస్త్యనుత్తమాః ॥ కృతాం
తాజ్ఞాంతతఃప్రాప్యదూతైశ్చక్షీప్రకారిభిః । నిక్షిప్తైకౌరవేఘారేతయోజ్యైన్మనరాధిప । తేషాందూతవరఃకశ్చిదపరంమ
ధురంవచః । వికుండలమయాసార్థమేహిస్వర్గందదామితే ॥ భుంక్తుభోగాసనేకాంస్త్యమూర్జితాన్సేవనకర్తౄణా । తతో
హృష్టమనాసోస్థిధదూతంప్రపచ్చతంస్తప ॥ సందేహంహృదికృత్వాతువిన్నయంపరమంగతిః । విచారయన్హృదిస్వర్గంకస్య
హేతోఃఫలంమమ ॥ హేదూతతావత్ప్రచ్ఛామిసంశయంత్యామహంవరమ్ । ఆవాంజాతౌకులేతుల్యేతుల్యంకర్తృతథాకృ
తమ్ । దుర్మృత్యురపితుల్యోపితుల్యదృష్టోయమస్తథా ॥ కథంసనరకేక్షిప్తస్తుల్యకర్తౄమమాగ్రజః । మమభావికథంనాక
జ్ఞితిమేభింధిసంశయమ్ ॥ దేవదూతసపశ్వామిమమస్వర్గస్యకారణమ్ ॥ దేవదూతః ॥ మాతాపితాసుతోజాయాస్వసాభ్రా
తావికుండల । జన్మహేతోరియంసంజ్ఞాకృతంకర్తౄపభుజ్యతే ॥ ఏకస్త్రిక్షపాదపేయద్వచ్చకుంతానాంసమాగమః । పుత్ర
భ్రాతృపితౄణాంచతథాభవతిసంగమః ॥ యేనయత్కర్మక్రియతేతేనతత్ఫలమశ్నుతే ॥ సత్యంవదామితేవైశ్యనరైఃకర్మ
శుభాశుభమ్ ॥ స్వకృతంభుజ్యతేవైశ్యకాలేకాలేపునఃపునః । ఏకఃకరోతికర్మాణిఏకస్తత్ఫలమశ్నుతే ॥ ఆన్యోనవిష్యలైవేశ్యక
ర్మణాస్యతుకస్యచిత్ ॥ అవతన్నరకేపాపైస్తవభ్రాతాసుదారుజైః ॥ త్వంగధషేణధర్మాత్కస్వర్గంప్రాప్తోసిశాశ్వతం ।
వికుండలః ॥ ఆబాల్యాన్మమపాపేషుసతతంరమతేనమః ॥ అస్త్రిక్షజన్మనిహేదూతదుష్కృతంహింసకృతంమయా । దేవదూత
నజానామిసుకృతంకర్మచాత్మనః । యదిజానాసితత్పుణ్యంతన్నైత్వంకృపయావద ॥ దేవదూతః ॥ శృణువైశ్యప్రవక్ష్యామి
యత్త్వయాపుణ్యమూర్జితమ్ । జానామితదహంసర్వంసత్వంపేథమనిశ్చితమ్ ॥ హరిమిత్రసుతోవిప్రస్సుమిత్రోవేదపారగః ।
అసీత్తస్మాశ్రమఃపుణ్యోయమనాదక్షిణేతతే ॥ తేనతస్త్విన్వనేనఖ్యంతవజాతంవిశాంవర । తత్సంగేనత్వయాస్మాతంమాఘ

ఘానద్వయంతథా । కాళిందీపుణ్యపానీయేనర్వపాపహరేవరే । తత్తీర్థేలోకవిఖ్యాతేనామ్నాపాపప్రణాశనే । ఏకేన
 సర్వపాపేభ్యోవిముక్తస్త్వంవిశాంవర । ద్వితీయమాఘపుణ్యేనస్వర్గప్రాప్తిస్తవానఘ ॥ త్వంతత్పుణ్యప్రభావేనమోదస్వన
 తతందివి । నరకేషుతవభాగితాసనాసాయమయాతనాః । భిద్యమానోసిపత్యేగ్రిస్తుభిద్యమానోపిముద్గరైః । చూర్ణమానశ్చ
 లాఘవేతప్తాంగారేషుభర్జితః । ఇతిదూతవచశ్చ త్వాభాగ్రిత్యదుఃఖేనదుఃఖితః । పులకాంకితసర్వాంగోదీనోవినయసంయు
 తః ॥ ఉదాచదేవదూతంతంమధురంనిపుణంవచః । మైత్రీసప్తపదేసాధోసతాంభవతినంభవా ॥ మిత్రభావంవిచింత్యత్వంమా
 ముపాకుర్తుమర్హసి । త్వతోహంక్రోతుమిచ్ఛామిసర్వజ్ఞస్తవమతోమమ ॥ యమలోకంనపస్యంతి కర్తృణామేనమానవాః ।
 గచ్ఛంతినరకంయేనతమైత్వంకృపయావద ॥ దూతః ॥ సమ్యక్ప్రప్తంత్యయావైశ్యభుష్టపాపోసిసాంప్రతమ్ । విశిష్టాహృద
 యేపుంసాంబుద్ధిశ్చేయసిజాయతే । యద్యప్యపనరోనాస్తిమమేవాపరస్యచ । తథాపితవస్సేహాత్మవత్క్యామియ
 థామతి ॥ కర్తృణామనసావాచాసర్వావస్థాసుసర్వదా । పరపీఠాంసకర్వంతిజేయాంతిపరమాంగతిమ్ ॥ నవేదైర్నచచా
 వ్రేశ్యతపోభిర్నచధ్వరైః । కదాచిత్సద్గతింయాంతిపురుషాః । పాపణిహింసకాః ॥ అహింసాపరమోధమోఽఅహింసాపర
 మంతపః । అహింసాపరమంమదానంఇత్యుచ్యుర్నయస్సదా । మశకామత్కుణాదంశాన్యకాఽప్రాణినస్సదా । ఆత్మై
 పమ్యేనరతుంతిమానవాదేదయాశవః ॥ తప్తాంగారమయంకీలంమార్గంప్రేతతరంగిణీమ్ ॥ దుర్గంఛనపశ్యంతి కృతాంశస్య
 చతేనరాః । భూతానియత్రహింసంతిజలస్తలచరాణివై । జీవనార్ధంనరాయాంతికాలసూత్రంచదుర్గతిమ్ । శ్వమాంసభో
 జనాస్తత్రపూయశోణితఫేనపాః । మజ్జంతశ్చవసాపంకెదప్తాఃకీటైర్ధోముఖైః ॥ పరస్పరంచఖాదంతోధ్యాంతే హ్యతిభ
 యంకరే । వసంతేకల్పమేకంతెరుదంతోదారుణస్వరమ్ ॥ నరకాన్నిర్గతావైశ్యస్థావరాణిచిరంతుతే । తతోగచ్ఛంతిచైక్రూ
 రాస్తిర్యగ్లోనిశతేషుచ ॥ పశ్యాద్భవంతిజాత్యంధాఃకుబ్జాకాణాశ్చపంగవః । కలదాచూర్ణహీనాశ్చమమ్యాప్రాణిహిం
 సకాః ॥ తస్మాద్వైశ్యవరద్రోహంకర్తృణామనసాగిరా । లోకద్వయహితేధుర్యంధర్మజ్ఞోనసమాచరేత్ ॥ లోకద్వయేన
 వింబంతిసుఖానిప్రాణిహింసకాః ॥ యేనహింసంతిభూతానినతేవిభ్యతికుత్రచిత్ ॥ ప్రవిశంతియథానద్యస్సముద్రన్మృజువక్ర

గాః । సర్వేధర్మాఅహింసాయాంప్రవేశంతియథావృథం ॥ సస్మాత్తనస్వతీర్థేషుసర్వయజ్ఞేషుదీక్షితః । అభయంసర్వభూ
తేభ్యోదత్తమత్రవిశాంవర । ధర్మానిజాంశ్చశాస్త్రోక్తావర్ణధర్మశమితీతాః । పాలయంతీహయేవైశ్యసతేయాంతి
యమాలయమ్ ॥ బ్రహ్మచారీగృహస్థోవావానప్రస్థోయతిశ్చవా । స్వధర్మనిరతాస్సుర్వేనాకప్యంతైవసంతితే ॥ అశ్వత్థమే
కంపిచుమందమేకంస్యగ్రోధమేకందశంకంతిణీచ । కపిశ్శబిల్వామలకత్రయంచపంచామ్రనాళీనరకంసయాతి ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపు
పురాణే - మాఘమాహాత్యై - త్రింశోధ్యాయః.

... *
...
...
... *

దత్తాత్రేయః ॥ వరంభూమిరుహంపంచవరంకోష్ఠరుహందశ । పత్యైశ్చైపుషై ఏఃఫలైర్మూలైఃకుర్వంతిపితృతర్పణమ్ ॥ స
దాకరోత్సగ్నిహోత్రంసుకృతంహవ్యసంచయైః । యఃకరోతిఘనచ్ఛాయంపాదపంపథిరోపితమ్ । సదాసత్రీసభవతిసదా
దానంకరోతిసః । సదాయజ్ఞంచచరతేయోరోపయతిపారవమ్ । సచ్ఛాయాః పత్రపుష్పాభ్యాంపాదపాఃపథిరోపితాః ।
భిందంతియేనరామూఢాస్తైయాంతిసరయంచరం । నవశ్యంతినమంవైశ్యతులసీవనరోపణాత్ । సర్వపాపహరంసర్వకామ
దంతులసీవనమ్ । తులసీకాననంయత్రయత్రపద్మచనానిచ । వసంతివైష్ణవాయత్రతత్రసన్నిహతోహరిః । నచలతినిజవర్ణధ
ర్మతోయస్సుమమతిరాత్మసుహృద్విశేషతే । నహరతినచహంతికించుదైచ్చిస్థితమనసంతమవైహివిష్ణుభక్తం ॥ తులసీకా
ననంవైశ్యగృహేయస్కింశ్చతివృత్తి ॥ తద్వృహంశ్చీర్ణభూతంహినయాంతియమకింకరాః ॥ తావద్వర్త సహస్రాణియావద్బిజద
శానిచ । వసంతివైష్ణవేలోకేతులసీంరోపయంతి తే । తులసీగంధమాఘ్రాయపతరస్తుష్టమానసాః । స్రయాంతిగరుడారూ
ఢాఃతత్పదంచక్రపాణినః ॥ దర్శనంసర్వదాయాస్తుగంగాస్నానంవిశాంవర । తులసీదళసంస్పర్శంత్రయమేతత్సమంస్త్రృతం ॥
రోపణాత్పలనాత్సేవాద్ధర్మనాత్సవర్ణనాన్మృతాం । తులసీహరతేపాపంవాఙ్మనఃకాయకర్మజం ॥ పక్షేపక్షేతుసంప్రా
ప్తేద్వాదశ్యాంపైశ్యసత్తమబ్రంహంబయోపికుర్వంతితులసీదళపూజనం ॥ మణికాంచనపుష్పాదిముక్తావేదూర్యకానిచ । తు
లసీదళదానస్యకళాంనార్హంతిమోఢశీం ॥ ఆమ్రూరోపనహస్రేణిష్పలానాంశలేనచ । యచ్ఛలంహితదేకేనతులసీవిబంపేన
తు ॥ విష్ణుపూజాసుసంయాక్తాంతులసీంరోపయంతియే । యుగాయంతశలైరంతేరమంతేదివిరోపకాః ॥ తులసీమంజుశీభి

ర్యఃకుర్యాద్ధరిహారార్చనమ్ | నవతస్యగృహంయాంతియమదూతానసంశయః || పుష్కరాదీనితీర్థానిగంగాద్యాస్సరితస్తథా |
వాసుదేవాదయోదేవాఃవసంతితులసీదళే || ఆరోఽప్యతులసీంవైశ్యసంపూజ్యసుదత్తైర్వారిం | వసంతిమోదమానాస్తైయత్ర
దేవశ్చతుర్భుజః || ఏకకాలంద్వికాలంవాత్రికాలంవాపియేనరాః | సమర్చయంతీలోకేనలంకేరేవాసముద్భవే || స్నాటికే
రత్నలింగేవాపార్థివేవాస్వయంభువే | స్థాపితేవాక్స్వచిదైవవాతీర్థేక్షేత్రేభవావనే || నమశ్శివాయమంత్రేణకుర్వంతస్త
జ్జపంసదా | శృణ్వంతియమలోకస్యకథామపినతేనరాః || శివపూజాప్రభావేనశివభక్తాశ్చివేరతాః | మోదంతేశివలోకేతే
యావదింద్రాశ్చతుర్దశ || ప్రసంగేనాపిశాత్యేనదంభేనాపిచలోభతః | యేసేవంతేమహాదేవంసేవశ్యంతిభాస్కరిం || భిం
దంతిచైలానుదధీఽపిబంతివ్యత్యాసయంతిక్షీతిమంతరిక్షం | తృణీకృతబ్రహ్మపురందరాణాంకిందుష్కృతం శంకరకింకరా
ణాం | సౌభాగ్యంకాంతిమద్రూపంసత్యంత్యాగఃపవక్తృతా | శౌర్యంచజగతిఖ్యాతఃశివపూజావిధేఃఫలమ్ | బ్రహ్మణస్స
ష్టికర్తృత్వంవిష్ణోర్ధానవమర్తతా || బలేర్ధానప్రభావశ్చశివపూజావిధేఃఫలం | కర్ణస్యదానశూరత్వం కార్తవీర్యస్య శౌర్య
తా || కుచేరస్యచసంపత్తిఃశివపూజావిధేఃఫలం | ద్రౌపద్యాస్ససతిత్వంచధ్రువస్యోచ్చపదస్థితిః || అర్జునస్యజయప్రాప్తిశ్చి
వపూజావిధేఃఫలం | మహాత్వంవాసుదేవస్యనాగ్నిద్యాపిబృహస్పతేః || బ్రహ్మతేజోవసిష్ఠస్యశివపూజావిధేఃఫలం | అగ
స్త్యైర్వానర్ణవశితస్తారితశ్చహనుమతా || రాఘవేణోదధీష్ఠఃశివపూజావిధేఃఫలం | అమంత్రంవాసమంత్రంవాలింగస్యో
పరినిక్షిపేత్ || పత్రంవాపుష్పమేకంవాకులకోటింసముద్ధరేత్ || శివార్చనసమంపుణ్యంసర్వపాపప్రణాశవమ్ || సర్వైశ్వ
ర్యప్రదంవైశ్యనాస్తికించిజ్జగత్క్రియే | శివభక్తింప్రకుర్వాణాయేద్విషంఽతిజనార్దనం | తెషాంసరకపాతస్తయావదింద్రా
శ్చతుర్దశ || ఈశ్వరః || పరాత్పరతరంయాంతినారాయణపరాయణాః | నిరయంతేగమిష్యంతియేద్విషంతిమమోశ్వరం||ద్ర
వ్యమన్నంఫలంతోయంశివస్యాన్నంస్పృశేత్కర్వచిత్ | నిర్మల్యంనైవసంలంఘేత్కూపేనర్వంవినిక్షిపేత్ || మక్షికాపా
దమాత్రంతశివస్వముపభుజ్యతి | మోహాల్లోభాన్మమద్యైతకల్పంతంసరకంసరః || తృణైకామైశ్చపాషాణ్డేయేస్యజంతి
శివాలయమ్ | మోదంతేనహరుద్రేణతేనరాశ్చివసన్నిహౌ || బ్రహ్మవిష్ణుమహాదేవప్రసాదంపరమేవవాక్యత్వాతుసుచిరం

కాలంత తల్లోకేవసంతితే ॥ యేధర్మమతగోశాలాంపధివిశ్రామమందిరమ్ । యతీనాంశరణందై వదీనానాథకుటీరకం॥ బ్ర
హ్మశాలాంచవిపులాంబాంచహాస్యచమందిరం । సృష్ట్యాయంతివిశాంశ్రేష్ఠఇంద్రస్యసదనమహత్ ॥ జీర్ణోద్ధారంతుచై
తేషాంతత్ఫలంద్విగుణంభవేత్ । తస్యక్తా వ్యవ్రతయఃకుర్యాత్సగచ్ఛేన్నరయంషహత్ । దేవవిప్రయతీనాంతుమరేలోభవి
మోహితాః । మాతాపత్యంతయేకురుక్యఃసర్వకర్మబహుకృతాః ॥ తేవచ్యుతేమహాఘోరేనరకేరారవేక్షయే । పత్రం
శ్చుష్పంఫలంతోయంద్రవ్యమిన్నంమతస్యతు ॥ యోశ్చాతిపతేఘోరాన్నరకాసేకవింశతిః । యమిచ్ఛేన్నరకంనేతుంసపు
త్రపశుబాంధవం ॥ తందేవేష్వధిపంకుర్యాద్గోషుచబ్రాంహణేషుచ । అఘోజ్యంయతినామన్నంభుక్తా వ్యచాంద్రాయణంచ
రేత్ ॥ సృష్ట్యామతపతీందైశ్యసవాసాజలనూవిశేత్ । బ్రంహవిష్ణుమహేశానాంపూజార్థంపుష్పవాటికాం ॥ ఆరోపయం
తియేధన్యాఃదేవలోకేవసంతితే । యేనరాఃపీతృదేవాంశ్చతర్పయంత్యర్ధీనపి ॥ ప్రాజాపత్యంహితేయాంతిసర్వలోకోత్త
మోత్తమం । మూర్ఖోవాపండితోవాపిత్రోత్రియఃపామరోపివా ॥ బ్రహ్మశ్రుత్యధిపైశ్చ్యయధ్యాయైస్సమాగతం । ప
ధిత్రాంతాయవిప్రాయఅన్యస్త్రిక్షధితాయచ ॥ ప్రయచ్ఛంత్యన్నపానంయేతేనాచిరవాసినః । అదృష్టపూర్వాయేవాం
ధాఃభోక్తుకామాఃకుథాతురాః ॥ యద్యహేతృప్తిమాయాంతిసర్వలోకేమతేతథా । అతిధిర్విముఖోయస్యనయాతిగృ
హమేధినః ॥ మధ్యాహ్నోవైశ్యసాంయందైససయాతిమయాలయం ॥ నాస్తినాస్తీవచశ్శ్చుత్వాత్యక్తా వ్యశీకంప్రజేత్తుయః॥
ఆజన్మసంచితంపుణ్యంసృష్ట్యాతిగృహమేధినః । నాస్త్యతిధిసమోబంధుర్నాస్త్యతిధిసమంధనం ॥ నాస్త్యతిధిసమోధర్మో
నాస్త్యతిధిసమోహితః ॥ ఆతిభ్యస్యప్రభావేనరాజానోమునయస్తథా । బ్రంహలోకంగతాద్యాపినచ్యవంతేవిశాంవర॥
జనమభ్యేగృహస్థోయఃప్రమాదాద్వాకభంచన । భోజయేద్యతిధీనవైర్నచపశ్యతిసోంతకం ॥ సుదీప్తేషువిమానేషుభుక్తే
పియ్యూషమన్నదః । యాతిస్యగ్గచ్ఛతోవైశ్యఉత్తరాంశ్చకురూకపునః ॥ తతశ్చభారతేవర్షేరాజాభవతిధార్మికః । అన్న
దోష్స్త్రిమాయుశ్చవిందేతాక్షీణపంచజః ॥ సర్వేషామేవజంతూనామన్నేప్రాణాఃప్రతిష్ఠితాః । తేనాన్నదోవిశాంశ్రేష్ఠ
ప్రాణదాతాబుధైస్త్వతః ॥ ప్రాహవైవస్వతోదేవోరాజానంకేసరిధ్వజమ్ । చ్యవంతందేవలోకాచ్చకారుణ్యేనవిశాం

వర । దదస్వాన్నందదస్వాన్నందదస్వాన్నందనరాధిప ॥ కర్తృభూమింగతోదేవోయన్విస్వర్గంత్యమిచ్ఛసి । ఇత్యాత్రావిషయా
వై శ్యసాక్షాద్యమముఖాత్తదా ॥ అన్నదానసమందానంతోనా స్తిమయోదితమ్ । పానీయంచదదాగ్రీష్టే హేమంతేవత
థేంద్రనమ్ ॥ ఆన్నంచై వనదాదత్వాయామీందయాతినయాతనామ్ । జ్ఞాతాజ్ఞాతేషుపాపేషుత్సుద్రేషువమహత్సుచ ॥ సప్రా
ప్తోత్తిశుభాఽలోకాఽదేవగంధర్వసేవితాః । నిత్యంజపతియేవై శ్యగాయంత్రీంవేదమారతమ్ ॥ అన్యచ్ఛవై గమంజస్యం
నతేలిప్యంతిపాతకైః । వేదాభ్యాసరతానిత్యం సాయంప్రాతర్లతాశనై ॥ యేజుహ్వతిద్విజావై శ్య తేలభంఽత్ర
యాంగతిం । పరాన్నంపరపాకంచసశ్యంధర్మరతస్యజేత్ ॥ యోహీయస్యాన్నమశ్నాతిసతస్యాశ్నాఽకిచ్ఛిషమ్ । సర్వతః
ప్రతిగృహ్ణీయాద్భోజనంసమాచరేత్ । సరకందారుణంశుక్లాపరాన్నేచమింద్యజేత్ । యామ్యంతయూతనాడుఃఖిని
త్యస్నాయీనపశ్యతి ॥ నిత్యస్నానేనపూయంతేనృపిపాపకృతోజనాః । ప్రాతస్సాన్నంహారేదై వ్యశ్యయద్భాస్యభ్యంత
రంమలం ॥ ప్రాతస్సాన్నేననిష్పాపోనరోససరకప్రజేత్ । స్నానంవివాతుయోభుక్తేమలాశీతుసదానరం ॥ అస్నాయినో
శ్చతోవై శ్యనిముఖాస్సర్వదేవతాః । స్నానహీనోనరఃపాపంస్నానహీనోశుచిస్సదా ॥ అస్నాయీనరకంభుక్తేపులకసా
దిషుజాయతే । విశిష్టప్రాతసిస్నానంయేకద్యంతిహపర్వణి । తేనైవసర్వతీయారణిసజాయంతేకయోనిషు । సకృద్గంగాం
భసిస్నాత్వాపూతోగాంగేనవారిణా ॥ నరోననిరయంయాతిఅపిపాతకరాశికృత్ । వ్రతదానతపోయజ్ఞాఃపవిత్రాణీతరా
ణిచ । గంగాబింద్యభిషేకస్యనసమాజ్ఞినశ్చుక్రమ్ । అన్యతీర్థసమాంగంగాయోబ్రవీతిసరాధిపః ॥ సయాజినరకంవై శ్య
రారవందారుణమసాత్ । అర్థపాదమిమంసర్వంపురాణమితియోవదేత్ ॥ పచ్చతేరారపేఘారేకులానా మేకవింశతిమ్ ॥
ఇతిశ్రీపాద్యైశ్వరరాణే - మాఘమాహాత్యై - ఏకత్రింశోధ్యాయః.

... .. *

దేవమాతః ॥ ధర్మమూలమపాంబీజంచై కుంతచరణాచ్యుతమ్ । ధృతంమూర్ధ్నిమహేశేనయద్గంగామమలంజలం ॥ త
ద్భ్రుషేత్సేవనసందేహునిగూణంప్రకృతేపరం । తేనకింసమతాంగచ్ఛేదపీటహస్తండగోశకే ॥ గంగేతినామగ్రహణాద్యో
జనానాంశతైరపి । నరోననిరయంయాతికింతయానదృశంభవేత్ ॥ పాతకోదహ్యతేనద్యుక్రియానరకదాయినీ । గంగాం

భసిప్రయత్నైనస్మాతవ్యం తేనమానవైః ॥ ప్రతిగ్రహాన్నివృత్తోయఃప్రతిగ్రహాక్షమోపసః । సద్విజోద్యోతతేవైశ్యకాపరూ
పశ్చరక్షదివి ॥ యమలోకంనపశ్యంతిప్రాణాయామపరాయణాః । అపిదుష్కృతకర్మాణితైరేవహంకిల్బిషాః । దివసేది
వసేవైశ్యప్రాణాయామామస్తుబోధశః ! అపిభూజనానంమాసాత్ పునాత్యహంహంకృతాః । తపాంసియానితవ్యంప్ర
తానినియమాశ్చయే । గోసహస్రప్రదానంచప్రాణాయామస్తుతత్సమః ॥ ఆచ్ఛిండుయఃకుశాగ్రేణమాసేమాసేతుయఃపి
బేత్ । సంవత్సరశతంసాగ్రంప్రాణాయామస్తుతత్సమః ॥ యత్తువర్షశతంథతైలలాశేగోపీచందనం । శిఖాయాంతలసీంచై
వప్రాణాయామస్తుతత్సమః । పాతకంతుమహాద్యశ్చతథాచుద్రోపిపాతకమ్ ॥ ప్రాణాయామైఃషణ్ణాత్సర్వంభాన్తసాత్సాగ్ని
ద్విశాంవర । మాతృపత్నరదారాణియేపశ్యంతినరోత్తమాః ॥ నతేయాంతివిశాంక్రేష్టకదాచిద్యమయాలనామ్ । మనసా
పిపరేషాంయఃకశత్రాణినసేవతి ॥ సహిలోకర్షయేపూజ్యతేనవైశ్యధృతాధరా । తస్మాద్ధర్మరైస్త్యాజ్యాః పరదారా
స్తుసర్వదా ॥ నయంతిపరదారాస్తాన్మరకానేకమిశతీక । ప్రకుర్వంతిపరేషాంయేకశత్రేషస్పృహంసదా ॥ లోభేనజా
యతేయేషాంపరద్రప్యేషుమానసమ్ । తేయాంతిదేవలోకంహిసయమంచైశ్యసత్తమ । సంధ్యామరేదేవగృహేపురాణప
ఠనంసదా ॥ కారయంతిచకుర్వంతినతేయాంతియమాలయమ్ । సత్సుక్రోధనిధానేషుయఃక్రోధననయుజ్యతే ॥ జితనాకస్స
మంతవ్యఃపురుషోక్రోధనోధువి । మాతరంపితరంపుత్రస్త్రావరాధయంతిదేవవత్ । యఃప్రాప్తేవార్ధకేకాలేనసయాతియమా
లయం । పితురాధిక్యభావేనయేర్చయంతిగురుంసరాః ॥ భవత్యైతిధయస్తస్మైబ్రహ్మహలోకేవిశాంవర ! జయంతియేస్త్రియో
ధన్యాఃశీలస్యపరిరక్షణాత్ ॥ శీలభంగేతునారీణాంయమలోకస్సనాతనః । శూద్రస్యపాకయజ్ఞేననిర్దేశకరణేనచ ॥ స్వగృ
హ్యుత్థిర్హివిహితాతస్యాథోనారకీగతిః । విచారయతయేశాస్త్రంవేదాభ్యాసరతాశ్చయే ॥ పురాణసంహితాయేవత్రా
వయంతివరంతిచ । వ్యాకుర్వంతిస్త్యుతియేవయేధర్మంప్రతిబోధకాః ॥ వేదాంతేతుచనిష్ఠాయైతైరియంజగతీధృతాతత్త
దభ్యాసమాహంత్యాత్మర్వేతేహతకిల్బిషాః ॥ గచ్ఛంతిబ్రహ్మాణోలోకంయత్రమోహానవిద్యతే । జ్ఞానమజ్ఞాయయోద
ద్యాత్ వేదసాస్త్రసముద్భవమ్ ॥ అపిదేవాస్తమర్చంతిభవబంధవిదారకమ్ । శ్రూయతామద్భుతంహ్యైతద్రహస్యంచైశ్య

సత్తమ ॥ సమ్యుతంధర్మరాజస్యసర్వలోకామృతప్రదమ్ । నయమంయమలోకంచనయాతాన్ ఘోరదర్శనాన్ ॥ పశ్యంతి
 వైష్ణవాః క్యాపిసత్యంసత్యంవదామ్యహమ్ । ప్రాహతాన్యమునాభ్రాతాసాదరేణపునఃపునః ॥ భవద్భిదై వైష్ణవాస్తాన్విజ్ఞాః
 తేనస్మర్తృమగోచరాః । యెన్ద్రురంతిసకృద్దూతాఃప్రసంగాదపికేశవం । తేపిధ్వస్తాఖిలౌఘాఘూఃకాయాంతివిష్టోఃపరంపరం
 దురాచారకృతఘ్నావామహాపాపరతోపినా । భవద్భిసర్వదాత్యాజ్యంవిష్ణుంచేద్భజతేనరః । వైష్ణవోయద్ధృమేభుః
 యేషాంవైష్ణవసంగతిః ॥ తెపివఃపరిహార్యాస్సన్యసత్సంగహతకిచ్ఛిషాః । ఇతివైశ్యానుశాస్త్రాస్తాన్మోదంఉధరస్స
 దా । అతోనవైష్ణవాయాంతిరాజధానీయమస్యచై । విష్ణుభక్తీంవినాన్మూణాంపాపిష్ఠానాంపశాంపర ॥ ఉపాయో
 నాన్తినాన్త్యన్యఃసంతర్తుంసరకార్ణవమ్ । శ్వపాకమివనేత్రంతేలోకావిప్రమవైష్ణవమ్ ॥ వైష్ణవోవర్ణహీనోపిపునాతిభు
 వనత్రయమ్ ॥ ఏతావతాలమఘనిహారణాయపుంసాంసంకీర్తనంభగవతోగుణకర్తృనామ్నామ్ ॥ ఆకృశ్యపుత్రమఘవాన్యధ
 జామలోపి నారాయణేతిమ్రుయమాణఉపేతిముక్తిం ॥ సరకేపిచిరంమగ్నాఃపూర్వజాయేకలోద్భవాః । తద్దేవయాం
 తితేన్వగ్గంయధార్చతిసుతోహరిమ్ । విష్ణుదాసస్యదాసాయైవైష్ణవాన్మభుజశ్యయే ॥ తెక్షిత్రతుభుజాంవైశ్యగతింయాం
 తినిరాకులామ్ । ప్రార్థయేదై వైష్ణవస్యాగ్నంప్రయత్నేనవిచక్షణః । సర్వపాపవిశుద్ధ్యర్థంతదభావేజలంపిజేతే ॥ గోవిందే
 తిజపస్యత్రకుత్రచిన్ద్రుయతేభువి ॥ సనరోనయమంపశ్యేత్తంచపశ్యామహేవయమ్ । సాంగంసముద్రంసన్యాసంసముషి
 శ్చందదైవతమ్ ॥ సదీక్షోదిధివద్ధ్యానంసయంత్రద్వాదశాక్షరమ్ । అష్టాక్షరంచమంత్రేశంయేజపంతినరోత్తమాః ॥ తాన్
 దృష్ట్వాబ్రహ్మహాకుఢ్యేతిగ్రంథంపునవైష్ణవసన్న్వయమ్ । శంఖినశ్చక్రేణోఘాత్వాబ్రంహాయుర్వనమావినః ॥ వసంతివైష్ణ
 వేలాకేవిష్ణురూపేణతేనరాః । హృదిసూర్యేజలేవాధప్రతిమాస్థితేలేశుచ । సమభ్యర్చ్యహరింయాంతినరాపైవైష్ణవంప
 దం । అథవాసర్వధాపూజ్యోవాసుదేవోముముక్షుభిః ॥ సాలగ్రామశిలాచక్రేవబ్రకీలవిక్రియే । అధిష్ఠానంచతద్విష్ణోఃసర్వ
 పాపప్రణాశనమ్ ॥ సర్వపుణ్యప్రదంవైశ్యసర్వేషామపిముక్తిదమ్ । యఃపూజయేద్ధరించక్రేసాలగ్రామసముద్భవే ॥ రాజ
 సూయసహస్రైశ్చతైరిష్టిఃకింప్రయోజనమ్ । యమామనంతివేదాంతాంప్రంహనిర్వాణమచ్యుతమ్ ॥ తప్త్రీసావోభవే

నృణాంసాలగ్రామశిలార్చనాత్ । సర్వకాష్టగతోపహ్నిర్మంధనేనప్రకాశతే ॥ యథాతథాహరిర్వాపిసాలగ్రామేప్రకా
 శతే ॥ అపిపాపసమాచారకర్మణ్యనధికారిణః ॥ సాలగ్రామార్చకాదైవశ్యనైవయాంతియమాలయమ్ ॥ సతధారమతేల
 క్షీఃసతథాస్వపురేహరిః । సాలగ్రామశిలాచక్రేయథాచరమతేసదా ॥ అగ్నిహోత్రంహుతంతేనదత్తాప్యధీససాగరా
 యేనార్చితోహరిశ్చక్రేసాలగ్రామశిలోద్భవే ॥ శిలాద్వాదశభోవైశ్యసాలగ్రామశిలోద్భవాః । విధివత్పూజకాయేనతస్య
 పుణ్యఫలంశృణు ॥ కోటిద్వాదశలింగైర్హిపూజితైస్సర్వపంకజైఃస్యద్వాదశకల్పేషుచీనేనైకేనతత్ఫలం ॥ యఃపునః
 పూజయేద్భక్త్యాసాలగ్రామశిలాంసరః ॥ ఉపిత్వాస్వహరేణ్లోకేచక్రవర్తిహజాయతే ॥ కామక్రోధైశ్చలోభైశ్చవ్యాపితైః
 త్రనరాధమః । సోపియాతిహరేణ్లోకంసాలగ్రామశిలార్చనాత్ ॥ యఃపూజయతిగోవిందంసాలగ్రామేసదాసరః ॥ అభూత
 సంప్లవంయావత్సనప్రచ్యవతేదివః ॥ వినాతీర్థైర్వినియజ్జేర్వినిదానైర్వినిమతిం । ముక్తింయాతిసరోవైశ్యసాలగ్రామ
 శిలార్చనాత్ ॥ నరకంగర్భవాసంచతిర్వక్త్రంక్రిమికిటతాం । నయాతివైశ్యపాపోపిసాలగ్రామశిలార్చకః ॥ దీక్షావిధానం
 మంత్రజ్ఞశ్చక్రేయోవిష్ణుమాహవేత్ ॥ నయాతివైష్ణవంధామసత్యంసత్యంమయోదితమ్ ॥ సన్నాతస్సర్వతీర్థేషుసర్వయజ్ఞేషు
 దీక్షితఃసాలగ్రామశిలాతోయైఃయాభిషేకంసమాచరేత్ ॥ గంగాగోదావరీరేవాసద్యోముక్తిప్రదాశ్చయాః । నివసంతిహి
 తాస్సర్వాఃసాలగ్రామశిలాజతే ॥ నైవేద్యైర్వివిధైపుష్పైఃపూపదీపైర్విలేపనైః । గీతవాదీత్రస్తోత్రాదైవసామగ్రామ
 శిలార్చనమ్ ॥ కురుతేమానవోయస్తుకలౌభక్తిపరాయణః । కల్పకోటిసహస్రాణిరమణేవిష్ణుసన్నిధౌ ॥ లింగైస్తుకోటిభిర్బ్ర
 హ్మైర్వత్ఫలంపూజితైస్తుతైః । సాలగ్రామశిలాయాస్తుహ్యేకేనాపిహితత్ఫలమ్ ॥ సాలగ్రామశిలారూపీయత్రతిష్ఠతికేశవః ।
 తత్రదేవాస్సురాయతాఃఘవనానిచతుర్దశ ॥ సాలగ్రామశిలాగ్రేతుయశ్శాగ్ధంకురుతేనరః । పితరస్తస్యతిష్ఠంతిత్వప్తాఃక
 ల్పశతందివి ॥ యేపిబంతినరానిత్యంసాలగ్రామశిలాజలం । పంచగవ్యసహస్రైస్త్రిస్తోపాశితంకింప్రయోజనం ॥ సాలగ్రామశి
 లాయత్రతత్తీర్థంయోజనత్రయం ॥ తత్రదానంచహోమంచసర్వంకోటిగుణంభవేత్ ॥ సాలగ్రామశిలాతోయంయఃపిబేద్బిం
 దుమాత్రకమ్ ॥ మాతస్తస్యంతునపిబేత్సపునముక్తిభాజ్ఞరః ॥ సాలగ్రామసమీపేతుక్రోశమాత్రంసమంతతః । కీటకోపి

మృతోయాతివైష్ణవంభవనంనరః ॥ పాలగ్రామశిలాచక్రంయోదద్యాద్దానముత్తమమ్ । భూచక్రం తేనద త్తంస్యాత్సజైలవ
నకాననమ్ ॥ సాలగ్రామశిలాంచైశ్వర్యమూల్యముత్పాద్యయోనరః । ఓక్రితానానుమంతాచయఃపరీత్యానుమోదతే ॥ సర్వేతే
నరకంసూంతియావదాభూతసంస్థవమ్ । అతస్తంవర్జయేదైవశ్యచక్రస్యక్రయవిక్రయమ్ ॥ బహుశోక్తేనకించైశ్వర్య ర్తవ్యం
పాపభరుణా । స్మరణంవాసుదేవస్యసర్వపాపహరంహరేః ॥ తపస్తప్తావ్వనరోఘోరమరణ్యేన్నితేంద్రియః । యత్ఫలంస
మవాప్నోతితన్నత్వాగరుడధ్వజం । కృత్వాపిబహుశఃపాపంనరోమోహసమన్వితః । నయాతినరకంనత్వాసర్వపాపహ
రంహరిం । పృథివ్యాంయానితీధానిపుణ్యాన్యాయతనానిచ ॥ తానిసర్వాన్యావాప్నోతివిష్ణోర్నామానికీర్తనాత్ । దేవం
శృంగధరంవిష్ణుంయేప్రపన్నాఃపరాయణం । తేషాంచయమసాలోక్యంనతేహినరకౌకసః । వైష్ణవఃపురుషోయత్రశివసిం
హాంకరోతియః । నవింజేదైవైష్ణవంలూకంసయఃతినరకంధ్రువం । కిమత్రబహునోతోక్తేనయాంత్యధర్మేణదుర్గతిమ్ । ఆరో
హంతివివంధమైర్నరాస్సర్వత్రసర్వదా । తస్మాద్బాలత్వమారభ్యకర్తవ్యధర్మసంగ్రహః ॥ ఇతితేకథితంసర్వంకింమయా
శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ వికుండలః ॥ శ్రుత్వాతవవచస్సామ్యప్రసన్నంమమిమానసమ్ ॥ గంగేవపాపహాభూతపాపహరిసతాంవ
చః । ఉపకర్తుఃప్రియంవక్తుంగుణోవైస్సగ్గికస్సతాం ॥ శీతాంశుఃక్రియతేయేనశీతలోమృతమండలః । దేవనూతతతోబూ
హికారుశ్యాన్తమపుచ్ఛతః ॥ సరకాన్నిగతస్సద్యోభ్రాతుషేజాయతేకథమ్ । ఇతితస్యవచస్సుత్వాదేవదూతోఽపగా
దహ ॥ ప్లానదృష్ట్యాక్షణంధ్యాత్వాతన్నైత్రికృతబంధనః । గతేవైశ్యాప్తమేపుణ్యంత్వయాజన్తనిసంచితమ్ ॥ త్వద్భాగ్రితే
షీయతాంశేఘ్రింస్వర్గంతస్యయదిచ్ఛసి ॥ వికుండలః ॥ కింతత్పుణ్యంకథంజాతంకింజన్తాహంపురాభవమ్ । తత్సర్వంకథ్య
తాంయూతతతోదాస్యామిసత్వరమ్ ॥ దేవదూతః ॥ శృణువైశ్వప్రపత్యామితత్పుణ్యంచనహేతుకమ్ । పురామధుపనేపుణ్యే
ఋషిరాసేద్దిశాలికః ॥ తపోఽన్యయనసంపన్నస్తేజసాబ్రహ్మణాసమః । జన్తిరేతస్యరేవత్యాంనవపుత్రాగ్రహాభవ । ధ్రువ
శ్చశేబుధస్తారోఽవ్యోతిష్టానితివంచమః । అగ్నిహూత్రప్రియాస్సర్వేగృహధిషేఘరేః ॥ నిమోహహాజితమాయశ్చధ్యా
నకాష్టోగుణాధికః । ఏతేగృహేవిరక్తాహివత్పారోద్విజనూనవః ॥ చతుర్థాశ్రమమాపన్నాస్సర్వేకమఘానునిష్ఠహః ॥

గ్రామైకనిరతాస్స ర్వేనిస్సంగనిష్పత్తిగ్రహః ॥ నిస్సఖానిరుపాధిస్థాస్సమలోష్టాత్కాంచనాః । యేన కేనచిదాభ్యున్నాః
 యేన కేనచిదాశితాః ॥ సాయంగృహస్థితానిత్యంబ్రహ్మధ్యానపరాయణాః । జితేంద్రియానిరాహారాశ్చీతవాతసహిష్ణ
 వః ॥ పశ్యంతోవిష్ణురూపేణజగత్సర్వంచరాచరం । చరంతిలీలయాపృథ్వీం తేనోన్మయంనూనమాశ్రితాః ॥ సకుర్వంతిక్రియాం
 కాంచదణుమాత్రంచయోగినః । దృష్టజ్ఞానాస్తస్వసందేహఃచిద్విచారవికారదాః ॥ ఏవం తేతవవిప్రస్యపూర్వమష్టమజన్మని
 తృప్తితామత్యైదేషుపుత్రదారకుటింబినః ॥ కేహంతావశమాజగ్నుర్భూధ్యాప్తేషుప్తిపాసితాః । నైశ్వదేవాంతరేకా
 తేత్వయాదృష్టాగృహంకణే ॥ సగద్గదంసాశ్రునేత్రంసహార్దంచసంభ్రమం ॥ దండవత్ప్రణిపాతేనబహుమానపురస్కరం ।
 ప్రణమ్యచరణౌదృష్ట్యాకృత్యాపాణియుగాంజలిం ॥ త్వయాభినందితాస్సర్వేతయాసూన్మతయాగిరా । అద్యమేనఫలంజన్మ
 జీవితంసఫలంచమే ॥ అన్యవిష్ణుఃప్రసన్నోమేనసాధోద్యాపిపావనః । ధన్యోస్త్రీమేగృహంధన్యంధన్యామేద్యకుటింబినీ ॥ మమా
 ద్యపితరోధన్యాధన్యాగావన్నతాధనమ్ । యద్దృష్టాభవతాంపాదౌతాపత్రయహరౌమయా ॥ భవతాందర్శనంయస్మా
 ద్ధన్యోస్త్రీతిహారేరివ ॥ ఏవంసంపూజ్యతేపాంచచరణతొళితోదకం । ధృతంమూర్ధ్నిఽవిశాంశ్రేష్ఠశ్రద్ధయావరయామదా ॥
 యతిపాదోదకంవై శ్యహంతిపాపంపురాతనమ్ । సప్తజన్మార్జితంసత్యశ్రద్ధయాశిరసాధృతం ॥ గంధపుష్పాక్షునైర్దూపై
 ర్నిరాజనపురస్కృతం ॥ సంపూజ్యసంస్కృతైరనైర్భోజితాయతయస్తవయా ॥ భూతానాంప్రాణినఃశ్రేష్ఠాఃప్రా
 ణినాంబుద్ధిజీవినః । బుద్ధిమత్సునరాశ్చేస్తాఃతేషుచద్రాహ్మణాస్తస్మై ॥ బ్రాహ్మణేషుచవిద్వాంసంవిద్వత్సుకృతబు
 ద్ధయః । కృతబుద్ధిషుకతాఃకర్తృసుబ్రంహవాదినః । అతఏవపాపూజ్యాస్తైరస్మాచ్చేస్తాజగత్ప్రియ । సత్సంగతిర్వి
 శాంశ్రేష్ఠమహాపాతకనాశనీ ॥ విశ్రాంతాస్తవగేహతేనత్యస్తాబ్రంహవాదినః । అజ్ఞానసంచితంపాపంనాశయంతిక్షణేన
 తే ॥ సంచితంయద్గృహస్తస్యపాపమామరణాంతికం । భస్తీకరోతితత్సర్వమేకరాత్రోషితోద్విజః ॥ ఇతితేనంచితంపుణ్య
 మష్టమేపూర్వజన్మని । త్వద్భాగ్రితేదేహితత్పుణ్యంనరకాద్యేనముచ్యతే ॥ ఇతిదూతవచస్సుగ్రీవాగదౌపుణ్యంససత్వరం ।
 ఇష్టేనతేజసాభాగ్రితేనిరమాతోస్పినిర్గతః । దేవైస్తాపుష్పవర్షణపూజితౌచదివంగతౌ । తాభ్యాంసంపూజితస్సమ్యక్ దేవ

దూతోయమాలయం || అఖిలవృషసుబోధం దేవదూతస్యవాక్యం నిగమవచనతుల్యం వై శ్యపుత్రో నిశమ్య ॥ స్వకృతసుకృతదా
నాద్భ్యుత్తరంతారయి త్వసురపతివరలోకం తేనసార్ధంజగామ || ఇతిహాసమిమంప్రణ్యాయః పరేచ్ఛృణుయాదపి || సగోస
హస్రదానస్యవిపాపోలభతేఫలమ్ || ఇతిశ్రీపాద్యై గృహరాణే - మాఘమాహాత్మ్యై-ద్వాత్రింశోధ్యాయః. ... *

కార్తవీర్యః || హేతునాకేనవిప్రర్షేమాఘస్నానేమహాద్భుతే | ప్రభావోవణికతోనూనంతన్నైకభయవిస్తరాత్ || గత
పాపోయదై కేనద్వితీయ్యేనదివంగతః | వైశ్యోమాఘజపుణ్యేనకథంమాఘస్యవైభవం || దత్తాత్రేయః || ప్రయాగస్యచమా
హాత్మ్యైంవత్యైమిశ్యణుపార్ధివ | పృథివ్యాంయానితీథాన్నిపుర్యస్సప్తేవయాఃపునః || స్నాతుమాయంతి తేవేణ్యైంమాఘే
మానీన్యప్రోత్తమ | సర్వతీర్థానికృష్ణానిపాపినాంసంగదోషతః || భవంతిశుక్లవర్ణానిప్రయాగేమాఘమజ్జనాత్ | జన్మజన్మాం
తరేపాపంసంచితంయన్నరాధిప || తద్భవేద్భస్మసాన్తాఘస్నాత్పూణాంచసిలాసితే | వాఙ్మనఃకాయజంపాపంనరస్య
సుదృఢంభవేత్ || ప్రయాగేమాఘమానేతుత్యైహస్నాతస్యతచ్ఛుగ్రీతం | పాపంజ్యక్తాద్దివంయాతిజీర్ణత్వక్వఞ్చోరగః |
కురుక్షేత్రసమాగంకాయత్రకుత్రావగాహితా | తస్మాద్దశగుణాప్రోక్తాయత్రమిచ్ఛ్యేనసంగతా || తస్మాచ్ఛుతగుణాప్రో
క్తాకాశ్యాముత్తరవాహినీ | కాశ్యాశ్శతగుణాప్రోక్తాగంగాయమునయాససా || సహస్రగుణితావేణ్యాభవేత్పశ్చిమవాహి
నీ | సారాజక్షదర్శనాదేవబ్రంహమాత్యాపహరిణీ || పశ్చిమాభిముఖీగంగాకాలిందీయత్రసంగతా | హంతికల్పకృతంపాపం
సామాఘేన్యపదుర్లభా || యత్కుభ్యతేధువంరాజక్షతద్వేణీధువిక్రీరితా | తస్యాంమాఘేముహూర్తోపిదేవానామపిదుర్ల
భః || బ్రహ్మవిష్ణుమహాదేవరుద్రాదిత్యమరుద్గణాః | గంధర్వాలోకపాలాశ్చయతుకింసరగుహ్యాకాః || అణిమాదిగుణైర్మయ
క్తాయేబాన్యేతత్వదర్శనః | బ్రాహ్మణీపార్వతీలక్ష్మీశ్శచీమాయాదితీరతిః || సర్వాశ్చదేవపత్న్యశ్చతథానాగాంగనావ
రాః | ఘృతాచీమేనకారంభాఙ్గర్వశీచతిలోత్తమా || గణాశ్చాప్సరసాంసర్వేపితౄణాంచగణాస్తథా || స్నాతుమాయాం
తితేసర్వేమాఘేవేణ్యైంనరాధిప || నాశ్వమేధసహస్రేణతత్పుణ్యంలభతేభువి | త్యైహస్నానఫలంమాఘపురాకాంచన
మాలినీ || రాక్షసాయదదౌభూపతేనముక్తస్సపాపకృత్ || కార్తవీర్యః || భగవన్రాక్షసఃకోవాకావాకాంచనమాలినీ ||

కథం దత్తవతీధర్మం సాకథం సంకతిస్తయోః । ఏతత్కథయయోగీంద్రపరంకౌతూహలం హిమేంద్రతాత్రేయః ॥ శృణు రాజకవి
చిత్రంతవ్విమితిహాసంపురాతనం ॥ అస్మరారూపసంపన్నానామ్నాకాంచనమాల్సినీప్రమాగేమాఘమాసేసాన్నాత్వాయా
తిసురాలయం । నికుంజేగిరిరాజస్యతివృతాఘారరూపిణి । దృష్టాగగనమారూఢాప్రసవృద్ధసరత్తుసా ॥ తెజస్వినీసాహే
మాభాసుశ్రోణీదీర్ఘలోచనా । తాండ్యష్టాయూపసంపన్నామువాచసచరాక్షుసః ॥ కాత్వంకమలఽత్రాక్షీకుతఅగమ్యతేత్వ
యా । ఆర్ద్రగ్రించవసనంకస్తావాద్ద్రాచకబరీకుతః ॥ కుత్రవాగమ్యతేభీరుకుతస్తైశ్చదృశీగతిః । కేనపుణ్యేనవాభద్రేతవతేజో
మయంవపుః ॥ అతీవరూపసంపన్నమద్భుతంచమనోహరమ్ । త్వదస్త్రాగ్రంబునిపాతేనమమమూర్ధ్నిస్సులలోచనై ॥ ప్రశాంత
మభవత్సద్యఃక్రూరంమేమానసంసదా । నిరస్యమహిమాకోయమేతద్వాచప్రమత్సాని ॥ త్వంమేశీలవతీభాసివ్యాకరోషీతథా
కృతిమ్ । ఆకారేణైవజానంతసమగ్ధాఃపరచేష్టితం ॥ అప్పరాః । క్రూరతామస్ఫరాచాహంభోరీతుఃకామరూపిణీప్రయా
గాదాగతాచాహంనామ్నాకాంచనమాల్సినీ ॥ ఆర్ద్రాచకబరీచేయంప్రయాగాంభసిమజ్జనాత్ । గంతవ్యంచమయరతుః
కైలాసఃపర్వతోత్తమః ॥ యత్రాస్తైపాద్యతీనాధస్సురాసురనమస్కృతః । వేణీవారిప్రభావేనరత్నస్తైక్రూరతాగతా ॥ జా
తాహంయేనపుణ్యేనగంధర్వస్యసుమేధసః । కన్యకాదివ్యరూపాహంతత్సర్వంకథయామితే ॥ కళింగాధిపతేరాజ్ఞహ్యహ
మాసంవిలాసినీ । రూపలావణ్యసంపన్నాసౌభాగ్యపదగర్విता । అన్యాసాంయువతీనాంచతత్పుకేహంశిరోమణిః ॥ తజ్జ
న్ననిమయారక్షోభుక్తావ్భోగాకాయధేప్పితాకా । మోహితంతత్పురంసర్వంమయామోహనరూపయా ॥ అమూల్యైశ్చ
రత్నానిభూషణానిధనానిచ । వాసాంశిచవిచిత్రాణికర్పూరాణిచిచండనమ్ । ఏతద్వ్యపార్జితంద్రవ్యంమయాయవ్యసంప
దా । నాహంజానామిమోహంతంస్వనివాసేనిశాచర । సంహేమతేయువానోషేచరణౌకామమోహితాః ॥ మయాతేవం
చితాస్సర్వేసర్వస్వేనతుమాయయా । అన్యోన్యపీర్ష్యభావేస్సృతాఃకెచిత్తుకామినః ॥ ఇన్ధ్రంతన్నరగేరవ్యేనకాలోమేగ
తస్తథా ॥ ప్రాప్తైతవార్థకేకాలేశుశోచహృదయంమమ । సింహనహుతంతప్తంనవ్రతంచరితంమయా ॥ నారాధితోమ
హాదేవశ్చతుర్వర్గఫలప్రదః । నమయాఘాజితాదేవీమగౌడుఃఖార్తిహరిణీ ॥ సర్వపాపహరోవిష్ణుర్నస్త్యతోభోగలుబ్ధ

యా । బహుధై వంవిలప్యాహంబ్రాంహణంశరణంగతా । బ్రాంహణం వేదవిద్వాంసంతస్యరాజ్ఞః పురోహితం । సచపృష్ఠో
మయారత్నోనిష్కృతిస్సాన్యతగ్రంథంమమ ॥ పాపస్యాన్యద్విజశ్చేత్కథంయాస్యామినిష్కృతిమ్ । స్వేనైవకర్తృణాతప్తాం
పరాకించీనమానసాం ॥ పాపపంకనిమగ్నంచమాముద్ధరకచగ్రహాత్ । మయికారుణ్యజంపారివర్షత్వంద్విజోత్తమఃసజ్జ
నేపాథవస్సర్వేసాధ్వసాధునివర్జితే ॥ ఇత్యసామద్వచశ్చృత్వాచకారానుగ్రహంచయిషాఃచేష్టితరంవాక్యంసర్వధర్మమ
యంచ్విజః॥ బ్రాహ్మణః॥ నిషిద్ధాచరణంజానేసర్వత్రాహంవరాననె । కురుమేసత్వరంనాక్యంయాహిక్షేత్రంప్రజాపతేః ॥
తత్రగత్వాకురుస్నానంతేనపాపక్షయోభవేత్ । నాన్యంపశ్యామియశ్చేనయతైపాపప్రనాశనమ్ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంపరంతీ
ర్థస్నానంమునిభిరీరితమ్ । కింతుతీర్థేత్యజాశుత్వంమనసాప్యశుభక్రియామ్॥ప్రయాగస్నానశుద్ధాత్వంస్వర్గంయాన్యసినిశ్చితం
ప్రయాగస్నానమాత్రేణన్యాణాంనాకోనసంశయః ॥ అన్యదేశకృతంపాపంతత్త్రణాదేవభామిని । ప్రయాగేవిలయంయాతి
పాపంతత్రకృతంవినా ॥ తస్మాత్త్వంయాహికశ్యాణిప్రయాగంయోగిసేవితమ్ । సద్యఃపాతకనాశాయతథాస్వర్గతయే
ధువమ్॥ఇతితస్యవచశ్చృత్వాసేతిహాసంచమంగళంతదైవసంభ్రమాపన్నాపాదౌనత్వాద్విజన్తనః॥ త్యక్త్వాబంధుజనం
సర్వందాసీదాసగృహంధనం । సకలాన్విషయాన్రక్ష్యేవిషగ్రాసానివస్సుటమ్ । వపుశ్చక్షణవిధ్యంసివశ్యంతినిర్గతాస్పహమ్
హృదయేకుణపవ్యాఘ్రునదాసంతర్వ్యమానయా ॥ మయాగత్వాకృతంస్నానంమాఘమాసేసీతాసీతే । తస్యస్నానస్యమా
హాత్మ్యంశృణువృద్ధనిశాచర ॥ త్యగ్రహాత్పాపక్షయోజాతంసప్తవింశతిభిర్దినైః । శేషేషేయదభూత్పుణ్యంతేనదేవత్వే
మాగతా ॥ రమమాణాతుకైలాసేగిరిజాయాఃక్రియాసఖీజాతిన్మరాదజాతాహంప్రయాగస్యప్రభావతః ॥ స్తృప్త్యాప్ర
యాగమాహాత్మ్యంమాఘమాఘప్రజామృహం । ఇతిరాక్షసయత్ప్రప్తంత్వయావిస్త్రితచేతసా ॥తన్మయాకథితంసర్వంచ
రిచఽప్రితియేతవ ॥ రాక్షసః॥ త్వద్దర్శనసుధాసిక్తంగతంశైత్యంమనోమమ ॥ తీర్థంఫలతికాలేనసద్యస్సంగస్సతాంఖలు । ఆన్య
దుఃఖోదధోపారంకథంయామీతిచింతయేసజ్జనానాంసమాభూతిస్సర్వేపాముపజీవినీ । క్షీరార్ణవశపయోదతైహంసాయ
నబకాయకిం ॥ ఇతితస్యవచశ్చృత్వాకృతపాదీకృతమాశసాధర్మదానేమనఃకృత్వాజగౌకాంచనమాలినీ॥ కరిష్యేనిష్కృ

తింభద్రాదానీంఖలుమాశుచఃప్రతిజ్ఞాంతదృఢాంకృత్యాంత్యైతవముక్తయే॥బహవోపిక్యతామాఘాః స్రుతివర్షంవిధాన
తః । శ్రద్ధాపూర్వంమయారక్షోబ్రహ్మక్షేత్రేసితాసితే ॥ తాంపదామినసంఖ్యాంతేతస్యధర్మస్యరాక్షసః । గూఢోఽఘో
పాకర్తస్యఇత్యుచ్యుర్విబుధోత్రమాః॥ఆర్తేదానంప్రశంసంతిమునయోవేదనాదినః । సాగరేవర్షతోభద్రకింమేఘస్యఫలంభ
వేతే ॥ దదామిమాఘపుణ్యంతేకృతమేకంసితాసితే । తేనలేన్వగఃతిస్సద్యోభవిష్యతినసంశయః॥ అనుభూతంమయారక్షః
స్వయంతత్పుణ్యజంభలం । తేనదాస్యామితేరక్షసద్యఃపాప్రణాశనం ॥ నిష్పిద్యాథతతోవాసోజలంకృత్యాకరాంబుజే
దదౌసామాఘజంపుణ్యంతస్త్వేవృద్ధాయరక్షసే । తద్ధేవప్రాప్తపుణ్యస్సాన్వివిముక్తాన్వరాక్షసీంతనుంసంభూతోదేవతా
కారఃతతోభాస్వరవిగ్రహః ॥ దేవయానపథారూఢోహర్షాదుత్ఫుల్లలోచనః । ద్యోతమానస్తథావ్యోమ్నిభానయఃప్రభ
యాదిశః॥దివ్యరూపధరోజేద్వితీయభవభాసురః । తతోభినందయామాససతాంకాంచనమాలినీం ॥ భద్రదేవేత్రీశ్వరోదే
వఃకర్మణాంయఃఫలప్రదః । త్వయాప్యృపకృతంసమ్యగ్యత్రమేనాస్తినిష్కృతిః॥ఇదానీమయికారుణ్యంప్రసీదానుగ్రహంకు
రు । శీఘ్రంవిధేహిమేదేవిసర్వంసతిమయీంశుభాం॥సర్వధర్మకరీనూనంనకుర్వేపాతకంయథా । తాంశుత్యాశ్వదనుజ్ఞాతః
పశ్చాద్యామిసురాలయం ॥ ఏతన్నిశమ్యతేవోక్తంప్రియంధమఃమయంవచః । ఇతిప్రీతాబ్రవీద్రాజఃధర్మంకాంచనమాలినీం॥
ధర్మంభజస్వసతతంత్యజభూతహింసాంసేవస్వసాధుపురుషాన్త్యజకామశత్రుం । అన్యస్యదోషగుణకీర్తనమాశుముక్త్యా
సత్యంవదార్చయహరింజహిసాహసాని ॥ దేహాస్త్రీమాంసరుధిరేహమితిత్యజత్వంజాయాసుతాఽనుసదామమతాంవిముం
చపశ్చానిశంజగదదింతుభంగనిష్ఠంవైరాగ్యభావరసికోభవయోగనిష్ఠప్రీత్యామయానిగదితంతవధమజాతంచిత్రేనిధేహి
సతతంభవశీలయైక్తః । సంత్యజ్యరాక్షసతనుంధృతదేవదేహాజ్యోతిర్మయోప్రజనశ్చేశుభమాశునాకం॥శ్రుతధమస్తతో
హృష్టఃసంతుష్టోరాక్షసోబ్రవీతే భవప్రముదితాన్నిత్యంసర్వదాశివమస్తుతే ॥ ఆచంద్రార్కంరమన్వత్స్వంత్రేలాసేశివసన్ని
ధౌ॥ఉమయాఖండితంప్రేమతనాస్తువరవణిఃనిసుధర్మిస్తాతపోనిస్తామాతస్తస్త్వంభవసర్వదా । మాస్తులోభశ్శరీరేలేఆపన్నా
ర్తింసదాహరతిత్యుక్త్యాసంప్రణమ్యాధసతాంకాంచనమాలినీమ్ । జగామరాక్షసస్సర్వంగంధరైర్వర్చహుభిస్తుతః॥ దేవ

కన్యాస్తదాదృష్ట్యావవర్షుఃపుష్పవృష్టిభిః । తస్యాఃకాంచనమాలిన్యామూర్ధి హర్ష సమాకలః ॥ తామాలింగ్యతతఃప్రో
ముఃకన్యకాన్సుక్రియంవచః । కృతంభదేత్వయాచిత్రంరాక్షసస్యవిమోక్షణం॥ దుష్టస్యాస్యభయాః క్రించిచ్ఛిశం త్యన్తికన
కాననె । అధునానిర్భయాహ్యత్రవిచరామోయధాసుఖం ॥ శ్రుత్వాతువచనంతాసాంరాజన్కాంచనమాలినిః । హృష్టాతే
వైవదానేనకృతకృత్యానతీతదా ॥ తంరాక్షసంకాంచనమాలినీతదాగంధర్వకన్యాపథిమోక్ష్యసత్వరం । క్రీడంత్యమూఢిః
ప్రయయాహారాలయంప్రీత్యాసుపూర్ణాహిషగోపకారాత్ ॥ సంవాదమేతద్ధర్వకన్యకేరితంభక్త్యాపరంయత్రశృణోతిమా
నవః॥నోచాధ్యతేజాత్వపిరాక్షసాఽభిధామేమతిస్తస్యభృశంప్రజాయతే॥ఇతిశ్రీపాద్యైవుపురాణే-మాఘమాహాత్మ్యే-త్ర
యస్త్రింశోధ్యాయః, *

వసిష్ఠః॥ కథితంమాఘమాహాత్మ్యైందత్రాత్రేయేనభాషితం । అధునాసంప్రవక్ష్యామిమాఘస్యస్నానజంభలం । సర్వక్రతు
వరిష్ఠంతత్సర్వదానఫలప్రదమ్ । అస్మిన్నధేపురావృత్తమితిహసంపురాతనమ్॥గంధర్వస్సుఖసంగీతస్తస్యకన్యాప్రహేహినిః । సు
శీలస్యసుశీలాచసుస్వరాస్వరవేదినిః ॥ సుతారాఞ్చంద్రకాంతస్యచంద్రికాసుభగన్యచ । శోభంతేస్తమిధస్తాశ్చభగిన్యభివస
ర్వదా ॥ ఉద్భిన్నకుచపద్మిన్యఃపద్మిన్యభవమాధవే । ఉన్మీలద్యోవవైఃకాంతావల్లర్యభవపల్లవైః । హేమగౌరాశ్చ హేమా
భాహేమాలంకారభూషితాః । స్వరగ్రామావలిథానువివిధామూర్చనానుచ ॥ తాశ్చనానావినోదేషువేణువిణాప్రవాద
నే । మృదంగనాదసంగీతేలాస్యమార్గలయేషుచ॥విచిత్రాదివినోదేషుకలానుచవిశారదాః । కౌతుకాదేకదాపంచమితితా
మాసిమాధవే ॥ కన్యామందారపుష్పాణివిచిన్వంతోవ్రవనాద్వనం ॥ గౌరీంసమారాధయితుంవరాంగనాకదాచిదచ్ఛేదస
రోవరంయయః ॥ హేమాంబుజానిప్రవరాణితాఃపునఃతస్మాదుపాదాయవరోత్పలైస్సహ ॥వైడూర్యశుభ్రస్ఫటికప్రకృ
ట్టిమేస్సాత్వాసరస్యాంపరిధాయచాంబరం । మోసేనచన్ధండిలపిండికామయీంసువణాసీక్తాభిరుమాంవినిమముః॥ఆవాహ్య
తాంకుంకుమపంకచంద్రైరభ్యర్చ్యగౌరీవరపంకజాదిభిః । స్నానోపదాలైశ్చసుభక్తిభావితాలాస్యప్రయోగైర్వస్య
తుఃకుమారికాః॥ గాంధర్వమాశ్రిత్యపరస్పరంతతో గేయంసుతారధ్వనిభిస్సుమార్చితం । ఏణేదృశస్తాఃప్రజగుఃకళాక్షరం

చారుప్రబంధంగతిభిశ్చసుస్వరం || తస్మిన్ సుతీరేమృగచిత్తహర్షదేకన్యస్వలంనిర్భరచిత్తవృత్తిమ | అచ్యోదతీర్థప్రవరేత
దాగతస్సాత్తుంమునేర్వేదనిధేస్సుతోగ్నిపః || యాపేణిజీతమనోభవవిగ్రహాయంపయోజపత్రాయతలోచనోయు
నా | విశ్లేర్థవత్సాస్సుభుజోధనుందరఃశ్యామచ్యవీకామభవావరోహిణః || సబ్రహ్మచారిసుఖిణోవిరాజతే దండేనయుక్తో
ధనుషేవమన్నధః | ఏణాజినప్రావరణస్సుసూత్రధృగృద్ధేభమాంజీకటిసూత్రమేఖిలః || తందృష్టాబ్రాహ్మణంచాలాస్తాస్తత్ర
సరసీతటే || జహర్షుఃకౌతుకావిష్టాఃకోయన్వోనయనాతిధిఃసంత్యక్తన్యత్రగీతాస్తాస్తస్యాలోకనలాలితాః || హరిణ్యోలుబ్ధ
కేనైనవిధ్ధాఃకామేనసాయకైః | పశ్యపశ్యేతిజల్పంత్యోముగ్ధాఃపంచసుసంభ్రమంతస్మిన్ విప్రపరేయూనికామదేవభ్రమం
యయుః | పునఃపునస్తమభ్యర్చ్యనయనైఃపంకజైరివ || పశ్చాద్విచారమారబ్ధమప్సరోభిఃపరస్పరమ్ || యద్యయంకామదే
వస్సాన్యద్రతిహీనఃకథంభవేత్ | ఆహూన్విదశ్విసాదేవాతాదేవాయుగచారిణౌ || గంధర్వఃకిన్దరోవాఢసిద్ధోవాకామరూప
ధృత్ || ఋషిపుత్రోధవాకశ్చిత్కశ్చిద్వామానుషోత్తమః | అధవాకశ్చిదేవాయంధాత్రాస్పష్టోహిణఃకృతే || యథాభాగ్యవ
తామధేనిదానంపురార్వకర్తృభి | అధాస్తాకంకుమారీణాంగౌర్యానీతోద్విజోత్తమః || ఏవంపంచసుకన్యాసువదంతీషునృపో
త్తమః | శ్రుత్వాతద్యవనంతాసాంకృతమాధ్యాన్తికాక్రియః || ఆలోక్యహృదయేసోపివిఘ్నఏషఉపస్థితః | బ్రంహవిష్ణుగిరిశాద
యస్సురాయేసిసిద్ధమునయఃపురాతనాః || తెపియోగబలినోపిమోహితాలియాతదబలాభిరచ్ఛతం | యోషితాంనయనతీక్ష్ణ
సాయకైర్ఛూరితాసుదృఢచాపనిర్గతైః || ధన్వినామకరకేతునాహతఃకస్యనోపతతిహామనోమృగః | తావదేవనయధీర్వి
రాజతేతావదేవజనతాభయంభవేత్ || తావదేవదృఢచిత్తతాభృశంతావదేవగణనాకులస్యవ | యావదేవవనితేక్షణాస
వైర్తాద్యతిధృతమదైర్వపూరుషః | మోదయంతిమదయంతిరాగిణోయోషితస్సులలితైర్మనోహరైః | మోదయంతిమదయం
తిమామిమాధర్మరక్షణపరంహిక్తైర్గుణైః || మాంసరక్తమలమూత్రనిర్మితయోషితాంవపుషినిర్గుణేశుచా | కామినస్తుపరిక
ల్ప్యచారుతాంహారమంతిసువిమూఢచేతసః | యావదత్రనసమీపగాభిమాస్తావదేవస్వగృహంప్రజామృగహం || సమీపంతస్య
యావత్తాఃగచ్ఛంతిస్తపరస్త్రియః | వైష్ణవేనప్రభావేనతావదంతర్దధేద్విజః || తస్యయోగబలోద్భూతంద్విజస్యాదర్శనంత

థా । దృష్టౌ వృతదద్భుతంశర్త్వవైష్ణవంబ్రంహచారిణః ॥ వితస్తనయనాబాలాఃకరర్యభవకాతరాః।సంభ్రాతనయనాశ్శూన్యాఃదదృశుస్తాదిశోదశ ॥ కన్యకాః।ఇంద్రకాలంస్ఫుటంచేత్తిమాయాంజానాతివాపునః।దృష్టోఽన్యదృష్టరూపోభూదిత్యూచుశ్చపరస్పరం ॥ తప్తంచహృదయంతాసాంతసైన్యవిరహాగ్నినా।త్యక్తే వందజాలికింవిద్యాంకాంతదర్శయసత్వరం॥ త్వద్దర్శనంవినానూనంహృదయేశ్వరసాంప్రతమ్ ॥ నజీవామోధజీవామఃపునస్సందర్శనాయవా॥ అస్మాశ్చసీయతాంతత్రశీఘ్రియత్రగతోభవాత్ ॥ ఇత్థంవిలప్యతాఃకన్యాఃప్రతిత్కృచబహుత్వణమ్॥పితుర్భయార్ద్రహంగంతుంశీఘ్రిమా రేభిరేతతః। తస్మై మనిగతైర్భధ్ధాభృశంవిరహవిక్లబాః ॥ కథంచిద్దైర్యమాలంబ్యతాస్తాస్స వ్యంస్వంగృహంగతాః । ఆగత్యపతితాస్సర్వాజలయంత్రసమీపతః ॥ కిమేతన్నాత్మభీషృష్టాఃకుతఃకాలాత్యయోభవత్॥కన్యకాః ॥ క్రీడంత్యఃకిన్నరీభిస్తుసార్థంసంహతకంచుకాః ॥ సంస్థితాస్తనవిజ్ఞాతోదివసోంబుదరోధనాత్ ॥ పథిశ్రాంతావయంమాతఃసంతాపస్తేననస్తనౌ ॥ ఇత్యుక్తా వలులురుస్తత్రమణిభూమాకుమారికాః ॥ ఇతిశ్రీపాద్మైశ్వరాణే-మాఘమాహాత్మ్యే-చతుస్త్రింశోధ్యాయః. ... *

వసిష్ఠః।ఇత్థంయుగసమారాత్రిమనయంతావరస్త్రియః । కథంచిద్ధీరతాంకృత్యాసజ్వరావిశ్వరాభవ॥ప్రాతరోవ్యమమణిందృష్ట్యామన్యమానాస్సుజీవితమ్ । విజ్ఞాప్యమాతరంస్వాంస్వాంగౌఽంపుజయితుంగతాః॥స్నాత్వాగేనపిధాసేనపుష్పైషధూపైస్తధాపునః । విధాయపూజనందేవ్యాగాయంత్యస్తత్రతస్థిరే॥ఏకస్మిన్నంతరేసోపిస్నాతుంపిప్రస్నమాగతః । శితురాశ్రమతస్తస్మాదచోచ్ఛేదత్రసరోవరే॥ఉత్ఫుల్లనయనాజాతాస్తందృష్ట్యాబ్రంహచారిణం॥గత్వాతథైవతాఃకన్యాఃగమీపంబ్రంహచారిణః । సన్యాపసవ్యసంవీతాభుజపాశాంచచక్రిరే॥గతోపిధూర్తపూర్వేద్వయగ్గంతుమద్యనలభ్యతే॥వ్రతంచరత్వమస్మాభీర్నాత్రతేస్తీవిబారణా ॥ ఇత్యుక్తోసద్విజః।ప్రాహప్రహసన్బాహుపాశితః । యుష్మాభిరుచ్యతేభద్రమనుకూలంప్రియంవచః॥ప్రథమాశ్రమనిష్ఠస్యకింతునాద్యాపిమేవ్రతం । వేదాధ్యయనయంత్యపారంసితంగురోకుటే॥ఆశ్రమేయత్రయోభర్తౌరతుణీయ్యస్సపండితైః । వివాహూయమతోమస్యేనధర్మఇతికన్యకాః॥ ఆకర్ణ్యతస్యవాక్యానితమూచుస్తావరస్త్రియః। క్వవయంసురసుందర్యఃకవ్వభవాత్తాపసోవరః ॥ దుఃఖుటస్యవిధాసేనమస్యేధాతాసపండితః । తస్మాదస్తీవిదాసీంత్యంస్వీ

కుర్యాన్తంగళంభవాన్ ॥ గాంధర్వేణవివాహేననజీవామోన్యధావయమ్ । తాఃపరస్పరమాలోక్యజగ్రాహంఘ్రింప్రమో
హిన్ ॥ భుజౌజగృహతు స్తస్యసుఖీలాసుస్వరాతదా । ఆలిలింగేసుతారాచవక్త్రంఘ్రించుంబతిచంద్రికా॥ తథాపినిర్వికారోసౌ
ప్రళయానిలసన్నిభః । శశాఽబ్రహ్మచారితాఃకోపేనాంత్యంతమూర్ఛితః ॥ విశాచ్యభవమాంలగ్నాస్తప్తిశాచ్యోభవిష్యథ॥
ఏవంతేనానుశప్తాస్తాస్సంత్యక్తా వపురతఃస్థితాః ॥ కిమేవచ్ఛేషితంపాపమనాగసిజనేత్వయా ॥ అనురక్తేషుభక్తేషుమిత్రేషు
ద్రోహకారిణః॥ పుంసోలోకద్వయేసౌఖ్యేనవిదంతీతినశ్చ ॥ తస్మాద్భవాంశ్చనశ్చాపాప్తిశాచ్యోభవసత్వరం । ఇత్యు
క్తౌ వపరతాబాలానిశ్వసంత్యోత్సుధాకులాః ॥ తద్దైవాన్యోన్యసంరంభాస్తస్మింత్సరసిపార్ధివ ॥ తాఃకన్యాబ్రహ్మచారిచన
ర్వేషైశాచ్యతాంగతాః॥ విశాచ్యశ్చపిశాశ్చక్రందమానాస్సుదారుణం । త్వపయంతివిపాకంతంఘ్రోర్వపాత్రస్యకర్తృణః॥
ఇతశ్చేతశ్చభావంతోవసంతస్సరస్వతే॥ ఏవంబహుతిథేకాలేరోమశోమునిసత్తమః॥ పుష్పేచైవచతుర్దశ్యామచ్ఛదేసా
తుమాగతః । తందృష్ట్వాబ్రహ్మణంసర్వేషిశాచ్యాత్సుత్యమాకులాః॥ ధావంతోహంతుకామాస్తైమిళితాయాధవర్తినః । ద
హ్యామానాస్సుతీక్ష్ణేనరోమశగృహతేజసా ॥ అసమగ్ధాఃపురఃస్థాతుంతేనర్వదూరతఃస్థితాః । తత్రవేదనిధిర్విప్రస్తదైవసము
పాగతః॥ సమీత్యురోమశంరాజన్ సాష్టాంగంప్రణివర్త్యచ । ఉవాచసూన్యతాంవాచంకృత్యాశ్శిరసిచాంబలిమ్ ॥ మహాభాగ్యో
దయేవిప్రసాధూనాంసంగతిర్భవేత్ ॥ గంగాదిసర్వతీర్థేషుయోనరస్సామీతిసర్వదా ॥ యఃకరోతిసతాంసంగతయోస్సత్సం
గతిర్వరా । ఇత్యుక్తాన్వికథయామాసపూర్వవృత్తాంతమద్భుతమ్ ॥ ఇమాగంధర్వకన్యాస్తాసోఽయంమమతనూభవః॥ సర్వే
పిశాచరూపేణమిథశ్శాంపవిమోహితాః । దీనాననాశ్చతిష్ఠంతితవాగ్రేమునిసత్తమ॥ త్వద్దర్శనేనబాలానానిస్తారోద్యభవి
భవిష్యతి ॥ రోమశః॥ మత్ప్రసాదాచ్చబాలానాంస్త్వతిస్సపదిజాయతాం॥ ధర్మంచవిచ్ఛిత్తేయేనమిథశ్శాపేలయంప్రణేత్ ॥
ఇతిశ్రీపాద్యై యపురాణే-మాఘమాహాత్యై వ్యవచిత్రాంతోధ్యాయః.

...

...

✽

వేదనిధిః॥ మహర్షేకథ్యతాంధమోముచ్యేరన్యేనబాలికాః ॥ నాయంకాలోవిలంబస్యశాపాగ్నిర్దూరుణోయతః ॥ రోమ
శః ॥ మయాసార్థంవితన్వంతుమాఘస్త్వానంవిధానతః । శాపాన్తోక్త్యంతిమాఘంతేనాన్యధానిష్కృతిర్భవేత్ ॥ మాఘ

స్నానేనసత్తిర్ధేతి నోనిశ్చితామతిః । సప్తజన్మకృతంపాపంవర్తమానంచదారుణం ॥ మాఘస్నానందహేతుః పుత్రస్సంపు
 జ్యతీర్థేవిశేషతః । ప్రాయశ్చిత్తంనపశ్యంతి తస్మిన్కాపాపేమునిశ్వరాః । పాపకంపుజ్యతీర్థేషునశ్యేత్తదపిమాఘతః । స్నాన
 కృత్వానసేమాఘస్తస్మాన్మోక్షపలప్రదః ॥ హిమవత్సప్తతీర్థేషుసర్వపాపప్రణాశనః ॥ ఇంద్రలోకప్రదోయంవైనిడఃష్టో
 వేదవాదిభిః । సర్వకామప్రదోమాఘామోక్షదోబదరివన ॥ ఏవమాదిషుతీర్థేషుపుణ్యదంచోత్తరోత్తరం । ప్రకృతంశ్య
 ణువిప్రేంద్రప్రయాగస్యచవైభవమ్ ॥ గాయంతిదేవాస్సతతందివిపాఃమాఘప్రయాగేతివోభవిష్యతిస్నాతానతాయత్ర
 నగర్భవేదనాంపశ్యంతితిష్ఠంత్యపివిష్ణుసన్నిధౌ ॥ మజ్జంతియేపిత్రిదినంతుమానవాస్తీర్థేప్రయాగేబహుపాపకంచుకాః । మజ్జం
 తిత్తేనైవచరారవాదిషుస్వర్థేస్సగోభిర్విహరంతిదేవవత్ ॥ తీర్థైర్వైదానతపోభిర్ధ్వజైర్సార్థవిధాత్రాతులయా
 ధృతఃపురా । మాఘప్రయాగస్యతయోర్ద్వయోరభూన్మాఘాగరియానతఏవసోధికః ॥ వాతాంబుపర్ణాశనదేవాశోషతై
 స్తపోభిరుగైశ్చిరకాలసంచితైః । యోగైర్నసంయాంతునరాస్తుతాంగతింస్నానాత్ప్రయాగస్యచయాంతియాంగతిం ॥
 స్నాత్వాచయేమకరభాస్కరోదయేతీర్థేప్రయాగేసురసింధుసంగమే । తేహంగృహద్వారమలంకరోతికింభృంగావశీకుం
 జరకణాతాడితా ॥ యోరాజసూయాధ్యయమేధయజ్ఞతఃస్నానాత్ఫలంసంప్రదదాతిచాధికం । పాపానిసర్వాణివిలప్యలీల
 యానూనంప్రయాగస్సకథంతువణ్యతే ॥ అవంతిషయేరాజావీరసేనోభవత్పురా । సర్వదాతీరమాసాద్యరాజసూయం
 చకారసః ॥ షోడశైరశ్వమేధైశ్చస్వర్ణరాశివిరాజితైః ॥ స్వర్ణభూషణయూపాదైశ్చయజ్ఞయధావిధిప్రదదాన్యాసా
 శించద్విజేభ్యఃపర్వతోపమాన్ ॥ వదాన్యోజేవతాభక్తోగోప్రదస్ససువర్ణదః బ్రాహ్మణోభద్రకోనామ మూఢోహీనకు
 లోధమః ॥ కృషీవలోదురాచారోవేదాధ్యయనవజేతః । వీనకమఃసముద్యుక్తోబంధుభిశ్చసముర్హితః ॥ ఇతస్తతఃపరి
 భ్రామ్యునిగతోవృత్తికర్షితః ॥ దైవతేస్సాథమావిశ్యసప్రయాగంసమాగతః । మాఘమాసంపురస్కృత్యస్నాతస్తత్ర
 దినత్రయం ॥ అనఘస్నానమాత్రేణసంభూతోభూద్విజోత్తమః । ప్రయాగాచ్చలితస్తత్రపునస్సాన్తసమాగతఃసరాజా
 సాపివిప్రశ్చవిపన్మావేకదాతదాతయోస్సమాగతిర్మహిమయాశక్తగ్యసన్నిధౌ ॥ తేజోరూపంబలంస్త్రీణంచవయాసం

విఘాషణం । మాలాచపరిజాతస్యస్మత్తగీతేనమేతయోః ॥ ఇతివృష్ట్యాహిమాహాహస్త్యైవక్షేత్రస్యకథముచ్యతే । మాఘ
స్సితాసితేవిప్రరాజసూయసమంకథమ్ ॥ ధన్యుస్త్రిశతవిస్తీణైఃసితసిలాంబుసంగమే । మాఘాదపునరావృత్తిరాజసూయా
పునఃపతేత్ ॥ మాఘేమాసినపాపోఽసితాసితజలంస్పృశేత్సర్వవాపవినిముక్తస్సురలోకంసగచ్ఛతి । అతేతకథయిష్యా
మిసావధానమనాశ్చృణ్వపిశాచమోచనంనామఇతిహాసంపురాతనమ్ ॥ ఇతిశ్రీపాద్యైపురాణే-మాఘమాహా-త్యై-ష
టితింశోధ్యాయః.

వేదనిధిః ॥ కుత్రస్థితఃకస్యపుత్రోనియమఃకోస్యచాభవత్ । కేనవావైష్ణవోజాతఃకఃపితౄణామోచితః । ఏతద్విస్తరతస్స
ర్వంకిర్షయస్వమహామునై ॥ ౧౦౯౧ ॥ స్లక్షప్రప్రవణైఃమ్యేసరస్వత్యాస్తునిగమే । తత్రాత్రమపదంతస్యశ్చైలమాశ్రిత్యశో
భతేసాలతాశతమాలైశ్చహింతాలైర్వకుశైరపిజుబీరైఃకారికైశ్చేశ్వబీలైర్వర్వకులపాదపైః । ఏవమాదిభిరవైశ్చవృక్ష
జాతిభిరావృతః ॥ తత్రశాపభయాత్తగ్రిస్తాయుర్భూవాతఃప్రధావతి । తస్మిన్వసతిధర్మాత్త్యాద్విజోదేవద్యుతస్సదాజిలే
ద్రియోజితక్రోధస్సత్యవాగనసూయకః । నారాయణంక్రికాలంససంపూజయతినిత్యశః । పుష్పాణాంచసహగ్రేణవికచేన
సుగంధినా । వేదసూక్తివిధానేనవిష్ణుధ్యానపరాయణః ॥ ఏకదామషివైశాఖేఏకాదశ్యాంముదామునిః । పూజాంకృత్వా
హరేరన్యూంవిచిత్రామకరోత్స్తుతిమ్ । తద్దేవభగమానుహ్యదేవదేవస్సయింహరిః । అజగామపురస్తస్యతయాస్తుత్యా
తిహాషితః । తందృష్ట్వాగరుడారూఢంప్రత్యగ్రజలదశ్చవిమ్ । చతుర్భుజంవిశాలాక్షంసర్వాలంకారభూషితమ్ ॥ జగామశ
రసాభూషాకృతకృత్యమనాస్తదా । శ్రూయతాంయఃపిశాచస్యమోచితస్తేనతద్వనై । ఆసీద్రాజాచిత్రసేనోద్రావిడేవి
షయేపురా । పురోహితంపురస్కృత్యశ్రౌతస్సార్థంచకారసః ॥ ధర్మజ్ఞఃసత్యసంధశ్చసర్వశాస్త్రార్థతత్వవిత్ । బ్రహ్మ
విష్ణుమహేశమసమబుద్ధిస్సదాగురౌ ॥ గతఃకౌతూహలేనైవకదాచిజ్జటిలాలయమ్ ॥ జటివైర్దేవబాహ్యైఃపాపంక్షై
ర్భస్మపాండురైః ॥ సార్థంతస్యకథాజాతారాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః ॥ పాపండాః ॥ ప్రభావశ్శూన్యతాంరాజన్వైవధ
ర్మసముద్భవః ॥ చిన్నపాశస్సముచ్యేతత్పాకోపిచదీక్షయా । దీక్షేవమోచనీశైవీనర్వేవణాశ్రమామృషా ॥ నపాశ్రమ

స్యన్మృగ్యంహిజటాధారీవిశిష్యతే | కింవస్తుచ్రాంహణానాంచలోకేదాతానరాధమః || తపవశివభక్తాహి యేనపశ్యంతి
తాన్ ద్విజాన్ || అతపహిరాజేంద్రశ్రేష్ఠంత్వైవంహిదర్శనమ్||విష్ణుదర్శనమాత్రేణశివద్రోహీప్రజాయతే| తస్మాన్నవిష్ణునా
మాపిశ్రోతవ్యంభవభీరుణా || అతోపివైష్ణవోవధ్యోసర్వచేశేషుసర్వదా | ఇత్థంపాషండిభిఃప్రోక్తాన్తద్విణయిత్వాతదా
గమాన్||జటిలై మోదతేధూతైఃస్సభూపాలఃప్రతారితః | క్వాసౌవిష్ణుఃక్వదృష్టోసౌక్వచకేనైవకీర్త్యతే|| ఇత్థంసహ
తేవిష్ణుంసరాజాదేవమోహితః | నారాయణంభజంతేయేతాన్పీడయతిసర్వదా || యఃపఠేద్విష్ణునామానితంసిహంతిస
పాథివః | ఆవాదయచ్చనిత్యంస డిండిమాన్స్వపురేతదా - యోచ్చయేద్దైవతంవిష్ణుం సదంజ్యోవధ్యయేవసః |
తతఃప్రభృత్యర్హస్తిష్ఠాః తస్మిన్దేశేద్విజోత్తమ || నచవర్షతిపర్జన్యో వర్షతేనగవాంకులమ్ | వృక్షానారుహ్య జీవంతి
చ్రాంహణావృత్తికర్షితాః || తతోబహుతిథేకాలే సరాజాపంచతాంగతః | వైదికేనవిధానేననలేభేదోర్ధ్వదైహికం
దృఢంబధ్వాయమభటైహాన్యమానస్సుదారుణం | రౌరవాదిషుసర్వేషునరకేషుప్రచాధితః | భుక్త్యాచయాతనాయా
మింపిస్త్రీణానరకోన్మృతః || సుమహాన్గిరిరాజేసౌపిశాచోభూత్తదాన్మృతః | ప్రధావతిదిశస్సర్వావనేతస్మిన్బుభుక్షితః||
కదాచిత్పర్వటాన్సోధపక్షప్రసవణంయయా | హతోస్త్రీతిరుదన్సోధమునినాదర్శితస్తదా|| అధాముంకౌతుకావిష్టఃపప్ర
చ్ఛమునిపుంగవః || కోసిత్స్వంభీషణాకారఃకుతోరోదిషిసత్స్వరం | శ్రుత్యేతద్వచనంప్రీతఃపిశాచస్త్రిక్షరోదనః|స్వముదంతం
స్వమూలంహిసశిశాచోవదత్తదా || తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాపిశాచస్యమునీశ్వరః | ప్రయాగంగచ్ఛభద్రంతెపిశాచత్వంవి
మోక్ష్యతి || ఇతితస్యవచస్సుక్రిత్యామునినత్వాపునఃపునః | ప్రయాగంసహసామాఘపీశాచస్సత్స్వరంగతః || స్నాత్వాసి
తాసితేతోయేమాఘమాసిద్విజోత్తమ | దివ్యదేహస్తథాభూత్వావైకుంఠంప్రాప్తవాత్తదా || రోమశః || అథునాతు
మయాసార్థమహాకన్యాస్సుతశ్చతే | త్వంచాహంచప్రయాగంవైయేనర్వేసద్గతీప్సవః || మాఘస్నానంప్రకుమోత్రదే
నానామపిదుర్గభమ్ | తత్రమోక్ష్యంతిపైశాచ్యంమిదృశ్యాపసముద్భవమ్ || ఏవంరోమశవాక్యాంతేప్రయాగే స్నాతుమాగ
తాః || స్నానమాత్రేణతేనర్వేపిశాచాఃపూర్వరూపగాః || దృష్ట్వావేదనిధిస్తత్రరోమశంమునిపుంగవమ్ | ఇదాసీముచితం

బ్రూహిబాలానామృషిసత్తమ ॥ రోమశః ॥ కుమారోధీతవేదోసాసమాప్తనియమోయనా|అసాంతుసాసురాగాణాం
గృహ్లాతుకరపంకజమ్ ॥ తతోరోమశవాక్యేనవినాహమకరోత్తదా । పంచానామపికన్యానాంపాణింజగ్రహధర్మతః॥ ఆ
నందిన్యస్తదాసర్వాకన్యాపూణ్ణమనోరథాః|దత్వాసుజ్ఞాంమునిస్సద్గరోమశస్తేర్మమస్మృతః ॥ జగామస్వాశ్రమంమే
రుపర్వతంసురసేవితం । విప్రోవేదనిధిస్సీస్తుషాఃపంచసుతంతదా ॥ పురస్కృత్యముచాయుక్తఃధనదన్యపురీంయయా|య
ఇదంమాఘమాహంత్యైమాఘమాసిన్యబోత్తమ ॥ శ్రావయేత్ద్విజోవిప్రాక్సాత్వామాఘేద్విజోత్తమాక్ । తమంతే
మాఘమాసస్యపూజయేయుఃఫలాధినః ॥ పూజితస్తైస్తదావక్తాతేషామాశిషమీరయేత్ । సువణైరత్నభూషాదీద
ద్యాద్వస్త్రాదిభిస్సహ॥భోజయేద్బృంహణాక్ కాంక్షిద్వేదశాస్త్రార్థకోవిదాక్ । స్వదశాంశోత్తమందానంతదధం
మధ్యమంస్త్రుతమ్ ॥ తదర్థంశక్తితోదాసంఇతివేదవిదోవిదుః । వస్త్రంకాంస్యంయథాశక్తితాంబూలంచందనానిచ । ద
ద్యాద్యభేష్టంభుక్తేభ్యోబ్రాంహణేభ్యప్రయత్నతః ॥ వక్తాచదానేనసమేతిహషణమాఘేతతఃకేశవపితోషితఃతస్మాద్ధరే
ర్లోకముపైతిమానవశ్శ్రీతాచమాఘనపునర్భవోభవేత్ ॥ మాఘాత్యయేగంతుమశక్నువాగ్యఃపౌరాణికం శ్రోతృజనాం
శ్చసభ్యాక్ । అభ్యర్చయేత్కాంచనవస్త్రదానైఃప్రయాగమాఘంకృతపవతేన ॥ పౌరాణికంశ్రోతృజనోహిసమ్యగ్గంధా
తుతైశ్చార్చురుగుంధపుష్పైఃపూజ్యైస్సమభ్యర్చ్యైశ్చలేపురస్త్వేహేమాంబరంవిప్రవరాయదద్యాత్ ॥ యోమాఘమాహం
త్యైమిదంలిఖిత్వాసుపుస్తకేవట్టుటశుద్ధిమ్యం । కరోతిదాసంసువిచక్షణాయతమూర్ఖశీనాంఘటిదేవలోకే ॥ శ్రీసూతః॥
ఇతిశ్రుత్వాచిలీపోసావసితేనసమిరితమ్ । శ్రుత్వాచమాఘమాహంత్యైమాంసాంతేతమపూజయత్ ॥ ముక్తాహారందదౌత
స్తైకంతభూషణముత్తమమ్ । కేయూరమంగదంచైవనానారత్నవినిమేతం । కంకణంకటిసూత్రంచనవరత్నవిరాజితమ్|
అంగుళీయైకమాశ్చర్యమన్యాన్యాభరణానిచ । వాసాంసిబహుమూల్యానిధనధాన్యాన్యనేకశః ॥ భుజోపదానంరుచిరం
తథాసనమహాసనమ్|మృదులేచవిచిత్రేచమణిపాటలపాదుకే ॥ శిబికామభిరామాంచవాయువేగంతురంగమమ్|తాలవృం
తంతధాన్యానిసర్వాణిప్రదదౌన్మహాచందనాక్షతతాంబూలై దామభిస్సౌరభోత్తమైఃపూజయిత్వావసన్వింతుతతస్తేనాభి

నందితః ॥ వసిష్ఠేనప్రహృష్టేనఆశీర్భరభీవర్ధితః । బ్రాంహణాకాభోజయామాసఘృతభక్ష్యాన్నపాయసైః । భుక్తాభుక్త
ద్విజేభ్యోపిదక్షిణాంప్రదదౌన్యపః । పునఃప్రదక్షిణీకృత్యవసిష్ఠంచాప్యరుంధతీమ్ ॥ అగ్నిత్రయంసమస్కృత్యతత్రసాంసర్వ
కామదాం । సౌరభేయీంమహాధేనుంసృపతిస్సవ్యగృహంయయా ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇద్ధంమునీంద్రావవంశజన్మా సాంగంస
మాఘంకృతవాకదిలీపః । ఉక్తంమయాంయద్విదితంభవద్భ్యుదైవపాయనాయాస్తునమోమహద్భ్యః యోమాఘమాసే
కురుతేద్విజానాంగోపీమృదోదానముషస్యఘ్నుమ్ । దివౌకసామస్సరసాంపురస్తాత్ తిలోత్తమాతస్యకుటింబిసీస్యాత్ ।
మాఘస్నాత్వాయేసదాబాహ్యతోయశ్చ్యవ్వంతీనైమాఘమాహాత్మ్యమేవ ॥ తేషాంవిష్టుస్సాన్యత్ప్రసన్నంకృపాశుఃహ్య
యుష్మంతఃపుత్రవంతోభవేయుః । ఇతిశ్రుత్వామునిశ్రేష్ఠాంనైమిశారణ్యవాసినఃకుశవల్కలపుష్పేష్వఫలమూలయవాదిభిః ।
సూతంసంపూజయామాసుర్భక్త్యాపౌరాణికప్రభుమ్ ॥ పాణిభిస్సవవిత్రే శ్చపస్పృశుస్సూతమాదరాత్ । కేచిదాలింగ
నంచక్రురానందాశ్రుపరిప్లుతాః ॥ ఉత్థాయసూతోమునిపుంగవోభ్యోకృత్వానమస్కారమతీవహృష్టః । ఇశ్థంజగాదోన్నత
బాహురుచైచ్ఛిద్విజోత్తమానాంకుశలానిసంతుః ॥ వరమిమమితిహాసంపావనంఘోర్ధభూతంవృజినవిలయహేతుంయశ్శృణోతి
హనిత్యం । సభవతిపరీపూణాస్సర్వదాసర్వకామైఃప్రజతిచసురలోకందుర్లభంభువఃపీనైః ॥ ఉవాచసూతోగురువాగ్విభూ
తిశ్చీమాఘమాహాత్మ్యమిదంమునీనాం । శ్రుత్వాచతేశ్రోత్రసుఖంమునీంద్రాఃతద్దిఘాసత్రంవిధివద్వితేనుః ॥ ఇతిశ్రీపాద్యై
పురాణే - మాఘమాహాత్మ్యై - సప్తత్రింశోధ్యాయః. *

శ్రీపాద్యైపురాణాంతర్భూతమాఘమాహాత్మ్యై సంపూర్ణం-

ఓం - తత్సత్ - శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరంగనాథవరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమద్భక్తిహక్తిండపురాణాంతగత శ్రీరంగమాహాత్మ్యం
ఏకాదశాధ్యాయాదమ్.

సర్వేషాం నిత్యమనుసంధానాది ప్రయోజనాయ.
మాంజూర్పట్టు || రామచంద్రశాస్త్రిశాస్త్రిణామథామతిపరిష్కృతం
శ్రీమచ్చెన్నపుర్యాభరణాయమానాయాం
యనమదల - వేంకటాచార్యాణాం
వివేకకళానిధిముద్రాక్షరశాలాయాం.

క || నారాయణసామినాయకేన

ముద్రాక్షరైస్సప్తప్రకాశితంసతే
విజయతేతరామ్.

౧౮-౭౫ వసంవత్సరం - ఆగష్టు నెల.

రిజిస్ట్రార్ కాపిరైట్.

శ్రీ రస్తు.

శ్రీరంగమాహాత్మ్య-

ప్రథమోధ్యాయః.

శ్రీనారదః ॥ దేవదేవవిరూపాక్షశ్రుతంసర్వంమయాధునాత్రై
లోక్యాస్తగతంపృతంత్వస్తుఖామౌజనిస్సృతం ॥ ౧ ॥ తథాపుణ్యానితీ
థానిపుణ్యాన్యాయతనాఽచ ॥ గర్జాద్యాస్సరితస్సర్వా ఇతిహాసశ్చశబ్ద
ర ॥ ౨ ॥ కావేర్యాస్తుప్రసంగేనతస్యాస్తీరేత్వయాపురా ॥ ప్రస్తుతంరంగ
మిత్త్యక్తంవిష్ణోరాయతనంమహాత్ ॥ ౩ ॥ తస్మాహంశ్రోతుమిచ్ఛామివిస్త

నారదాయశివోపదిష్టశ్రీరంగమహిమా.

రేణమహేశ్వర ॥ శ్రీమహేశ్వరః ॥ మాహాత్మ్యమఘనాశాయపుణ్యస్యచ
వివృద్ధయే ॥ ౪ ॥ ఏతద్గహ్యతమంలోకేస్వకాలేపిమయాతవ ॥ నప్రకాశిత
మేవాద్యమయాసమ్యక్ప్రకాశ్యతే ॥ ౫ ॥ మాహాత్మ్యంవిస్తరేణైవమమవ
షేశతైరపి ॥ నశక్యంశ్రోతుమపివాతస్తాత్సంక్షేపతశ్చ ॥ ౬ ॥ మరు
ద్వృధాయామధ్యస్థంచంద్రపుష్కరిణీతపే ॥ శ్రీరంగమతులంక్షేత్రంశ్రీ
యాజుష్టంశుభాస్పదం ॥ ౭ ॥ తద్గత్వాననరోయాతినరకంనావ్యధోగతిం ॥ న
చజ్ఞానస్యసంకోచంనచైవయమగోచరం ॥ ౮ ॥ తస్మాద్రంగంమహాత్మ్యం
కోనసేవేతబుద్ధిమా ॥ రంగంరంగమిబ్రూయాత్తుతప్రస్థనాదిషు ॥ ౯ ॥
బ్రహ్మలోకమవాప్నోతిసద్యఃపాపతయాన్నరః ॥ త్సతేనిష్ఠీవనేచైవజృం
భికాయంతథాన్యతే ॥ ౧౦ ॥ పతితానాంతుసమ్భవేరంగమిత్త్యచ్యతేబు
ధైః ॥ యోజనానాంసహస్రేషుయత్రత్వచనసంస్థితః ॥ ౧౧ ॥ శ్రీరంగమితి
యోబ్రూయాత్సయాతివరమాంగతిం ॥ దేశాస్తరగతోవాపిద్వీపాస్తరగ
తోపివా ॥ ౧౨ ॥ శ్రీరంగాభిముఖోభూత్వాప్రణేపత్యనసీదతి ॥ చంద్రపుష్క
రిణీస్నానంరంగమన్దిరదర్శనం ॥ ౧౩ ॥ ఏకాదశ్యవహాసశ్చతల్పసీగభిభృతాః ॥

గీతాపాఠస్యపఠనమేకస్త్విన్యసిజన్మని || ౧౪ || కింతస్యదుర్లభం లోకేనతునా
 రాయణస్త్వన్మృతః | గీయతేపితృభిగీతాస్వర్లోకక్షయదర్శిభిః || ౧౫ || అపి
 నస్వకులేజాయాద్యోగత్వా రంగమందిరమ్ | కావేరీజలమాప్లుత్యభోజయి
 త్వాద్విజోత్తమాక్ష || ౧౬ || దద్యాద్వాదక్షిణాంస్వల్పాంజలంవాతలమిశ్రి
 తం | అస్మానుద్దిశ్యగోగ్రాసంసన్నిధౌవాహారేరితి || ౧౭ || గీయతేయామగి
 తాచరహస్యంమునిసత్తమ | యోరంగమందిరం ద్రష్టుంవాఞ్చ త్యపిచకేశ
 వమ్ || ౧౮ || నతేమద్విషయంయాన్రిహ్యకౌశాధిష్ఠామకౌశాగతి | దేవాఅపిచ
 వైనిత్యంస్వాస్పదక్షయభీరవః || ౧౯ || ఆశంసస్తేరంగధామ్నిముక్తిక్షేత్రే
 మనుష్యతాం | కన్యాగతేరవమాసేకృష్ణవక్షేత్రయోదశీ || ౨౦ || పిత్యగ్రిం
 కర్తప్రశంసంతిపితరోరంగధామని | చంద్రపుష్కరిణీతీర్థేమాఘస్నానమ
 ఘావహం || ౨౧ || కావేరీసలిలేస్నానంక్షేత్రవాసశ్చదుర్లభః | శ్రీరంగద
 శశంసమాఘేసర్వపాపహరాభిషే || ౨౨ || చాతుర్తాస్యనివాసేనయత్ఫలం
 రంగధామని | నతత్కుతాపిదేవర్షేసాధ్యతేబహువత్సరైః || ౨౩ || ఏకరా
 త్రోపితోమర్త్యోరంగనాథస్యమందిరే | మహాపాతకలతౌద్వాముచ్యతే
 నాత్రసంశయః || ౨౪ || ప్రాయశ్చిత్తసహస్రాణిమరణాన్తానియానివై |
 తానితత్రనవిద్యస్తేరంగనాథస్యమందిరే || ౨౫ || శ్రీరంగంయాతియోమర్త్య
 స్తస్త్విన్నున్నందదాతియః | తావుభావుణ్యకర్తౌణోభేత్తారాసూర్యమండ
 లమ్ || ౨౬ || తిలపాత్రత్రయంయస్తుదద్యాదస్వహమాదృతః | యత్ఫలంస
 మవాప్నోతియఃకుర్యాద్రంగదశశం || ౨౭ || హేమదానంప్రశస్తంస్యా
 ద్భూదానంచతతోధికం | గోదానంవస్త్రీదానంచసర్వేషామధికంశృణు
 ౨౮ || ఉపస్యత్యస్వయందాంతరంగక్షేత్రనివాసినం | శ్రోత్రియంభగవ
 ద్భక్తంకుణ్డికాపూర్ణవారిణా || ౨౯ || తోషయిత్వాతదాప్నోతిసర్వదానఫ
 లంమునే | చంద్రపుష్కరిణీస్నానంసర్వపాపప్రణాశనం || ౩౦ || నద్యాం
 స్నాత్వానదీమన్యాంసప్రశంసేత్క్లరిచిత్ | శ్రీరంగతీర్థమిత్యేతద్వాచ్యంస
 ర్వత్రనారద || ౩౧ || చంద్రపుష్కరిణీంగంసర్వత్రపరికీతయేత్ | న
 తేనదోషమాప్నోతిమహాత్పుణ్యమవాప్నుయాత్ || ౩౨ || నమస్యేద్రంగరా
 జానందిస్తయేద్వాదశాక్షరం | కావేరీసలిలేస్నానాద్దద్యాత్తోయంద్వి

జాతయే॥ ౩౩॥ ఇతినంసారభీతానాంవిధివాక్యంపురాహరిః । అదిదేశకృ
పావిష్టస్తదేతత్కథితంతవ॥ ౩౪ ॥ రంగంరంగమితిబ్రూయాత్క్షుతప్రస్థ
లనాదిమ । విష్ణోస్సాయజ్యసూప్నోతినదేహీజాయతేపునః॥ ౩౫॥ చంద్ర
పుష్కరిణీతీర్థేరంగక్షేత్రవిమానయోః । రంగేదేవేచశంకాస్యాద్దేవ్యో
వాయత్రనారద॥ ౩౬॥ తద్ధర్మనిరతోరాజాచణ్డాలైస్సహవాసయేత్ । యః
పంచాక్షరసిన్ధోపిద్వేష్టిరంగేనసనాతనమ్॥ ౩౭॥ నమేభక్తస్సపాపాత్కామ
ద్భక్తిప్రతిలోమకృత్ । యథాసరిద్వరాంగంగావైష్ణవానామహంయథా ॥
క్షేత్రాణాంచతథావిధిరంగక్షేత్రంమహామునే । పాపినాంకృషయాబ్ర
హ్మస్వత్యైమివరమంవచః॥ ౩౮॥ రంగంగచ్ఛతరంగంవాజపతస్తరతోధవా ।
ప్రాతరుత్థాయనియతోమధ్యాహ్నోఽహ్నఃక్షయేపివా॥ ౪౦॥ సతాయాం
చసదావాచ్యంరంగరంగమితిద్వైజైః । యఏతద్రంగమాహాత్మ్యంప్రాతరు
త్థాయసంయతః॥ ౪౧॥ అధీయాతస్తరస్విష్టుంసయాతివరమాంగతిం । లిఖి
త్వారంగమాహాత్మ్యంవైష్ణవేభ్యోదదాతియః॥ ౪౨॥ వైష్ణవానాంవిశేష్టా
నాంరంగక్షేత్రనివాసినాం । జాయతేశ్రీమతాంవంశేరంగేణసహమోద
తే॥ ౪౩॥ యఃపఠేచ్ఛృణోయదావాపిధర్మసంపాదమావయోః । యం
యంకామయతేకామంతంతమాప్నోత్యసంశయః॥ ౪౪॥ విద్యాంకీర్తింశ్రి
యఃకాంతింపూర్ణమాయఃప్రజాంవశూక । విష్ణుభక్తింబలభతేమత్ప్రసా
దాన్నసంశయః॥ ౪౫॥ ఇన్ద్రక్షయేపాణకమాస్యాందాదశ్యాంశ్రవణేత
థా । ఏకాదశ్యాంతథాష్టమ్యాంపతచ్ఛృణ్వీశుధ్యతి॥ ౪౬॥ ఇతిశ్రీమ
ద్భక్తిహక్తిండపురాణే-మహేశ్వరనారదసంవాదే- శ్రీరంగమాహాత్మ్యశ్రీ
రంగక్షేత్రవైభవంనామ - ప్రథమోధ్యాయః । *~*~*~*~*~*~*~*~*~*

శ్రీనారదఉవాచ ॥ ప్రసీదభగవద్భక్తప్రధానవరమేశ్వర । శ్రుతం
శ్రీరంగమాహాత్మ్యంరహస్యంభవతోషయా॥ ౧॥ త్వన్ముఖామృతజనిర్యా
తందివ్యంవిష్ణుకథామృతం । పిబతస్మోగ్రీతచుళకైస్తృప్తిర్నాద్యాపిమేభ
వత్॥ ౨॥ పునరేవాహమిచ్ఛామిశ్రుతంశ్రీరంగవైభవం । ఉత్పత్తిమాగ
తించైవతయోరర్చావిమానయోః॥ ౩॥ క్షేత్రస్యచైవమాహాత్మ్యంతీర్థస్య
చవిశేషతః । పక్తుమర్హసిసర్వజ్ఞవిస్తరేణమమాధునా॥ ౪॥ శ్రీమహేశ్వర

ఉవాచ॥ కృత్స్నం శ్రీరంగమాహాత్మ్యం విస్తరేణ మహామునే! కోఝ్రాయా
 చ్ఛృణుయాద్వాపినశక్యమపినిశ్చితమ్॥ ౫॥ తథాపి శ్రద్ధధానస్య తవాహమ
 ధునామునే! వర్ణయిష్యామియత్కించితచ్ఛృణుష్వసమాహితః॥ ౬॥ ఆసీ
 దిదంతమోభూతమప్రజ్ఞాతమలక్షణమ్ । అప్రతర్క్యమవిశ్లేయం ప్రసు
 ప్తమివ సర్వతః॥ ౭॥ ఏకఏవాభవత్తత్ర దేవోనారాయణః ప్రభుః । సజగత్సృ
 ష్టిసంహారైర్విహర్తుమకరోన్మనః॥ ౮॥ స్వాంతాంశకలయాలత్కైర్వస్వయా
 మూర్త్యాజగన్మయః । స్వకలానంతశయనేశయిష్యే ప్రళయోదధిమ్॥ ౯॥

— సృష్టి క్రమః —

తస్య కామస్సమజనివ ససోపీర్యమాదితః । తదా విష్ణుస్స వదేహేతుసోపశ్యత్స
 చరాచరం॥ ౧౦॥ తస్య నాభేరభూన్నాశం నానారత్నమనోహరం । తస్మిన్
 హిరణ్మయం వత్సంసర్వగంధవధూతకటం॥ ౧౧॥ తస్మిన్ శ్చతుర్ముఖో బ్ర
 హ్మసంకల్పాత్పరమాత్మనః । సమష్టిస్సర్వలోకానామాసీల్లోకపితామహః॥
 ౧౨॥ సజాతమాత్రస్తత్రైవ నాన్యత్కించ దవైత్తుత । ఏకాకీనభయావిష్టో
 నకించితప్రత్యవద్యత॥ ౧౩॥ శకునిం బ్రహ్మనామానం సతుహంసం హిరణ్మ
 యం । ఆదిత్యదేవతాయాస్తుప్రేరకం పరమాద్భుతం॥ ౧౪॥ వరేణ్యం భగ
 సంజ్ఞంచధీతత్వస్య ప్రచోదకం । అపశ్యదతితేజివ్యమావిర్భూతం యదృచ్ఛ
 యా॥ ౧౫॥ కస్తస్వమిత్యాహతం బ్రహ్మకస్తస్వమిత్యాహతంచనః । దేవా
 నాం నామధావిష్ణుః పితాపుత్రస్య నామధా॥ ౧౬॥ తస్మాత్ప్రీత్యకృతం నామక
 ఇతి బ్రహ్మణోమునే! అహం హరితితి ప్రాహ హంసశ్శుచిషదవ్యయః॥ ౧౭॥
 ఉపస్థాయ హరిం ప్రాహ బ్రహ్మలోకపితామహః । కింకతకవ్యం మమ బూ
 హి ప్రమాణం కారణంతథా॥ ౧౮॥ ఉపాయంచ తథా యోగం హరేతుభ్యం
 న మోన్న్యహం । సహంసరూపీభగవానోమిత్యుక్త్వా తిరోదధే॥ ౧౯॥ ఆ
 దాభగవతా ప్రోక్తా హరిరోమితి యత్నతః । ఆదితస్సర్వకార్యాణాం ప్రయ
 జ్యేతేథ తావుభా॥ ౨౦॥ హరిరోమితి నిర్దిశ్యయత్కర్తృత్వే తేబుధైః । అధీ
 యతేవాదేవైరేతద్ధివీర్యోత్తరంభవేత్॥ ౨౧॥ తస్మాత్ప్రప్రాతరుత్థాయ
 ప్రాజ్ఞుభోనియతశ్శుచిః । హర్నిర్హర్నిరితి వ్యాహరేద్దోషశాస్తయే॥ ౨౨॥
 స్నానాదిభుజకార్యేషు త్సతత్ర ఘృతాదిషు । హరిరిత్యుచ్చరేదుచ్చైర్ఘృత

త్యస్యాశుభంహరిః॥ ౨౩॥ ఓమిత్యే కాతురంబ్రహ్మవ్యాహరణసంస్తరణ
హరిమ్ । వద్మాసనస్తోభగవాన్ పరమంతపరిస్థితః॥ ౨౪॥ కాలేనమహతా
ధాతావ్యాజహరసభూరితి । వ్యాహృతిః ప్రథమాసాభూత్ప్రథమంవ్యాజ
హరయత్॥ ౨౫॥ తయాసనజవై భూమిమగ్నిహూత్రంయజాంషిచద్వి
తీయంతపరిస్థిద్భువభిత్వబ్రవీత్తతః॥ ౨౬॥ వ్యాహృతిస్సాద్వితీయాభూ
ద్వితీయంవ్యాజహరయత్ । తయాసనరాంతరిక్షంసామానిచహవీంషిచ॥
౨౭॥ తన్నుఖాస్త్రివృతస్తోమంగాయత్రీమగ్నిమేవచ । బ్రహ్మణంచమను
ష్యాణాంపశూనామజమేవచ॥ ౨౮॥ బాహుభ్యాంవైపంచదశస్తోమంత్రి
ష్టుభమేవచ । ఇంద్రందేవస్యరాజస్యంమనుష్యాణాంహవింపశుం॥ ౨౯॥ తృ
తీయంతపరిస్థిత్సువరిత్యబ్రవీత్తతః । వ్యాహృతిస్సాత్వతీయాభూత్త్వతి
యంవ్యాజహరయత్॥ ౩౦॥ తయాసనర్జనదివమృచస్తోమంతథాధ్వరంమ
ధ్యాత్సప్తదశస్తోమంజగతిఘండవచ॥ ౩౧॥ మనుష్యాణాంతథావై శబ్ద
స్పృశానాంగాంపయస్వి నీమ్ । విశ్వే దేవాంస్తథాదేవాన్ భూయిష్టాంచపి
తామహః॥ ౩౨॥ తురీయంతపరిస్థిత్సహభిత్వబ్రవీత్తతః । వ్యాహృతిస్సా
చతుర్థాభూచ్ఛతుర్థంవ్యాజహరయత్॥ ౩౩॥ తయాదేవ్యం క్రమేజైవవ్యా
ధర్వాంగిరస్తోమ జత్ । వద్భ్యాంస్తోమంచైకవింశంఘండోనుష్టుభమేవచ॥
శూద్రజాతింమనుష్యాణాంపశూనామశ్వమేవచ । తస్మిన్కాలేభగవతఃకర్ణ
విటసంభవావృథా॥ ౩౪॥ రజస్తమః ప్రకృతికాషధుకైటభసంజ్ఞికా । అను
రాబ్రహ్మణోభ్యేత్యసకాశంలౌకకర్ణికా॥ ౩౫॥ వేదాగృహీత్వానలిం
ప్రవిష్టాప్రళయోదధేః । అశక్తోగతిమన్వేష్టుంతయోఃఖిన్నః ప్రజాపతిః॥
౩౬॥ నాశమాలప్యహస్తాభ్యామవాతరదవాజ్ఞుభిః । చివైర్వృషశసహ
నైస్త్రిస్తయోజనానాంబహూనిచ॥ ౩౭॥ వ్యతీత్యవిహ్వలోబ్రహ్మకర్ణకైర
పిఖణ్డితః । నాశసంచలనాద్భీతస్తద్భంగభయవిహ్వలః॥ ౩౮॥ సఉత్తతారకృ
చ్ఛేణపునశ్చింతాపరోభవత్ । మూఢేషిరితితంప్రాహమత్సన్యకశ్చిజ్జలేచ
రః॥ ౪౦॥ ఆహరిష్యామివేదాంస్తేతాతోహంతేప్రజాపతే । ఉత్తీర్వోత్తిష్ట
భద్రంతేస్వస్థానమితిసోగమత్॥ ౪౧॥ తాహత్యాదానవశ్రేష్ఠాహరిర్మయ
శిరామునే । ఆదాయవేదానాగచ్ఛదంతికంపరమేష్ఠినః॥ ౪౨॥ ఆరుహ్యవై

దికంయానమంజనాచలసన్నిభః । పీతాంబరధరోదేవోబ్రహ్మణోగురురచ్యుతః॥ ౪౩॥ శ్రీవత్సాంకశ్చియఃకాంతస్తస్మైవేదానుపాదిశత్ । ఉవాచచైనంభగవానుపవన్నంప్రజాపతిః॥ ౪౪॥ శ్రీభగవానువాచ॥వేదాహ్యనుపదిష్టాస్తేమయాపూర్వంప్రజాపతే । నష్టాస్తేనపులగ్నభామత్ప్రసాదాచ్చతుముఖ॥౪౫॥ ప్రణవస్యోసదిష్టత్వాన్నాత్యంతంనాశమాప్నుయాత్ । అనాచార్యోపలభ్యాహివిద్యేయంసశ్యతిధృవం॥ ౪౬॥ విద్యాస్సనాతనావేదామదాజ్ఞాపరిపాలకాః । మయానిశ్చసితాఃపూర్వంమయిసంతిసదానఘ॥ ౪౭॥ మహేశ్వరః । బహుజన్మకృతైఃపుణ్యైర్ధార్మ్యంతేబ్రాహ్మణోత్తమైః । బ్రాహ్మణత్వమనుప్రాప్యమోనవేదాసధీయతే॥ ౪౮॥ బ్రహ్మహేవసురాపీవపాతకేనచసంస్కృతః । అధీతమపియోవేదంనానుపాలయతేద్విజః॥ ౪౯॥ భూమిహాసతువిజ్ఞేయోవియోనిమధిగచ్ఛతి । బ్రాహ్మణోవేదవిద్యజ్ఞాయోనభక్తోమయాశ్వరే॥ ౫౦॥ ద్విపాదస్సపశురేయస్సంసారోస్యసనశ్యతి । అవైష్ణవోవేదవిద్యోవేదహీనశ్చవైష్ణవః॥ ౫౧॥ జ్యాయాంసమనయోర్విద్ధియస్యభక్తిస్సదామయి । కింపునర్వేదహీనశ్చవిష్ణుభక్తివివజితః॥ ౫౨॥ చండాలవతితవ్రాత్యుప్కలలేభ్యోవకృష్యతే । వేదేషుయజ్ఞేషుతపస్సుచైవయజ్ఞేశ్వరేమయిచైవాప్రియోయః॥ ౫౩॥ చండాలజన్మాసహికర్మజైవబుధ్యావిచార్యోభువనాతిరిక్తః । అధీహివేదాన్తత్త్వంసాంగోపాంగశిరాంసివ॥ ౫౪॥ అర్థశాస్త్రంకామశాస్త్రంశిల్పిశాస్త్రంచికిత్సకం । సృజన్వవేదశబ్దేభ్యోవేదాదీన్తత్ప్రసాదతః॥ ౫౫॥ వర్ణాశ్రమవిభాగంచతేషాంధర్మాకృపభగ్విధాన్ । లోకాంశ్చస్వగ్గనరకాభోగానుచ్ఛావచానపి॥ ౫౬॥ నామరూపవిభాగంచతేషాంత్యంకల్పయిష్యసి । ఇత్యేవముక్తావిహాగాధిరూఢోవేదాన్విధాత్రేవిధివత్ప్రదాయ॥ ౫౭॥ సంస్తూయమానశ్చతురాననేనతత్రాంతరాసీత్సహసాముకుండః॥ ౫౮॥ ఇతిశ్రీమద్భృహ్మండపురాణేమహేశ్వరనారదసంవాదేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే బ్రహ్మసృష్ట్యాదికథనంనామద్వితీయోధ్యాయః. *****

శ్రీమహేశ్వరః । తయాసనజకభూతానిలోకాంజ్ఞైవచతుడకశ' సత్యలోకేనమాతిష్ఠత్స్వయంభూర్భువనేశ్వరః॥ ౧॥ సదృష్ట్యావేదశబ్దేషు

వేదాదీనాంగతాగతిం । కమణాంచైవభోగేనత్యయంచ మహతామపి ॥
 ౨॥ ఐశ్వర్యాణాంతథా ౨ స్థైర్యమణ్డాంతర్వర్తినామజః । ఆలత్యుస్సవద
 స్యాపిత్వయంకాలేనభూయసా ॥ ౩॥ క్షీరోదమగమద్ధామవిష్ణోరద్భుతకర్తృ

—* తవసాతుష్టేద్విష్ణోర్భగ్రిహ్నాణోవరలాభః. *

ణః । తవఃపరమమాస్థాయతోషయామాసమాధవమ్ ॥ ౪॥ తతః ప్రసన్నో
 భగవాన్బుభ్రాణఃకూమఃవిగ్రహమ్ ॥ శ్రీకూమః ॥ ప్రసన్నో హమితిప్రా
 హబ్రహ్మణంసజలేస్థితః ॥ ౫॥ తమద్భుతతమంద్యష్టాన్వ్యాజహరచతుర్ము
 ఖః ॥ బ్రహ్మ ॥ ప్రసన్నోయచిమేదేవస్వరూపందశయస్వమే ॥ ౬॥ అదృష్ట
 పూర్వంహిమయావరంరూపంకదాచన । మత్స్యకూర్మవిహంగానాంద్య
 ష్టమాసీన్నరాశ్వయోః ॥ ౭॥ ద్రష్టుమిచ్ఛామితేరూపంపరంగుహ్యంసనాత
 నమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ రూపమప్రాకృతందివ్యంపరమంవేదవేదితం ॥ ౮॥
 నశక్యంతాద్వైరైర్ద్రష్టుమవతారంవినాప్రభో । సంకల్పేనైవసంహర్తుంశ
 క్తోహమపివైరిణః ॥ ౯॥ ఉపాసనార్థంభక్తానాంసృజామ్యాశ్చానమాత్మ
 నా । శక్తోహమపితత్కాలేనంహతుకంసర్వవైరిణః ॥ ౧౦॥ మద్భక్తానాంవి
 నోదార్థంకరోమివివిధాఃక్రియాః । తృతీయోధ్యాయసంస్పృశైర్కూర్మత్స్యకూ
 మఃవిహంగమాః ॥ ౧౧॥ పుష్టంతిస్వాన్యపత్యానితథాహమపివద్దజ । ఇ
 తిదశయితుంబ్రహ్మతేహంరూపంప్రదశితం ॥ ౧౨॥ యోగక్షేమం
 ఛహిష్యామిసత్యత్వంతవదశితమ్ । పౌరుషస్యప్రసిద్ధ్యర్థందశితాపురు
 షాకృతిః ॥ ౧౩॥ యదిమేవరమంరూపంద్రష్టుమిచ్ఛసివద్దజ । భూయస్తవ

—* నారాయణాష్టాక్షరమంత్రమహిమా. *

స్సమాతిష్ఠజపన్తంత్రమిదంమమ ॥ ౧౪॥ నమోనారాయణాయేతనిత్యమో
 జ్జాగరపూర్వకమ్ । జపన్తష్టాక్షరమంత్రంసద్యస్సిద్ధిమవాప్నోసి ॥ ౧౫॥
 నాన్యేనసదృశోమంత్రోవేదమంత్రేషువిద్యతే । సారోయంసర్వవిద్యా
 నాంమూలమంత్రేషుకీర్తితః ॥ ౧౬॥ జగతఃకారణత్వంచసృష్టిస్థితిలయేషు
 చ । హేతుత్వంమోక్షదత్వంచమంత్రేన్స్థిన్మమదశితమ్ ॥ ౧౭॥ ఉపాయ
 త్వముపేయత్వంసాధ్యత్వంసిద్ధితామపి । మమవక్త్రహిమంత్రేయంతస్యా

త్ప్రియతరోమమ॥ ౧౮॥ సృజ్యత్వంచేతనత్వంచనర్వత్రవరతంత్రతః॥నం
సారమపవగఁంచభక్తింజీవస్యమంత్రరాట్॥ ౧౯॥ క్రియతోనేనమంత్రే
ణఆత్మనఃపరమాత్మనః॥నివేదనంమయిబ్రహ్మైవమధ్యక్షేషుచశాశ్వతమ్॥
౨౦॥భామాన్తనోరథాన్సర్వాన్ముక్తిమవ్యతిదుర్లభామ్॥సాధయిష్యంత్య
నేనైవమూలమంత్రేణమామకాః॥ ౨౧॥ అనష్టాతురతత్త్వజైరతపస్విభి
రవగ్రితైః॥దుడఁశోఁహంజగద్ధాతమన్ద్యక్షమిమృతైరసి॥ ౨౨॥ ఇత్యుక్త్వా
న్దడఁధేబ్రహ్మన్తస్మాకంపశ్యతఃపితుః॥దుర్విభావ్యగతిర్వేదైఃకూమరౌ
పీజనాదఁనః॥ ౨౩॥ అంతర్హితేభగవతిబ్రహ్మలోకపితామహః॥అష్టాశ్చ
రేణమంత్రేణపునస్తేపీమహత్తపః॥ ౨౪॥తస్యవక్షఃసహస్రాంతేతస్య

—* శ్రీరసాగరాచ్ఛ్రీరంగావిర్భవః.. *

మానస్యవేదసః॥ఆవిర్భూతంమహద్ధామశ్రీరంగంశ్రీరసాగరాత్॥ ౨౫॥
తక్షణాశ్చనదృశ్యంతవైకుంఠపురవాసినః॥సునందనందప్రముఖాస్సనందన
నకాదయః॥ ౨౬॥ యష్టదస్తత్ప్రభృతయోయేచాన్యేసశ్యవాదినః॥దేవ
గంధర్వయత్యాశ్చఋషయస్సిద్ధచారణాః॥ ౨౭॥ ఉపాంగధామతద్దివ్యంవే
దమూర్తిర్విహంగరాట్॥శ్వేతచ్ఛత్రందధావస్యమాక్తికంభుజగాధిపః॥
౨౮॥ వివ్వక్సేనోవేత్రపాణిఃపృష్ఠతస్తమసేవత॥అభితశ్చంద్రసూర్యౌచ
వీజేతేచామరద్వయం॥ ౨౯॥ తుమ్మరుచ్ఛవతాసాధఁగంధర్వామరకిన్న
రాః॥అజంతమస్తువక్పేతుర్వవందుశ్చైవగుహ్యకాః॥ ౩౦॥అహమింద్రశ్చ
దేవాశ్చసాధ్యాస్సిద్ధాస్సనాయకాః॥జితంతఇతిశబ్దేనపూరయామాసుర
మ్బరమ్॥ ౩౧॥ దేవదుందుభయోనేదుర్మనృతుశ్చాపురసోగణాః॥ముము
చేపుష్పపృష్ఠిశ్చపుష్కలావతఁకాదిభిః॥ ౩౨॥ ఆగతోరంగధామేతిశుశ్రు
వేకాహశధ్వనిః॥దివ్యంవిమానంతందృష్ట్వాస్వయంవ్యక్తంమహద్ధిమత్॥
౩౩॥ తేజోమయంజగద్వ్యాపిశ్రీరంగంప్రణవాకృతి॥ఉత్థాయసమ్భ్ర
మావిష్టోహృష్టఃపుష్టఃప్రజాపతిః॥ ౩౪॥ పపాతశిరసాభూమాచిన్నమూ
లఋషద్రుమః॥ఉత్థాయోత్థాయవదనైర్నమోనమఃఇతిబ్రువన్॥ ౩౫॥ స్య
పాతయత్సునదేఁహంహేమదండమివావనా॥చతుర్భిర్వదనైర్వేదాశ్చతు

యూరకనక్రకుండలంప్రలంబముక్తామణిహరభూషితం । విశాలవక్షస్థల
శోభికౌస్తుభంశ్రియాచదేవ్యాధ్యుషితోరువక్షసం ॥ ౮ ॥ ప్రతప్తచామీకర
చారువాసనంసుమేఖలంనూపురశోభితాంఘ్రికం । సువధుఃసీజాతమృణా
ళకోమలందధానమచ్ఛచ్ఛవియజ్ఞసూత్రకం ॥ ౯ ॥ భుజోపధానంప్రసృతా
న్యూనాస్తకంనికుంచితోత్తానితపాదయుగ్మం । సుదీఘకావాహుంసముదగ్రవే
షంభుజంగతల్పంపురుషంపురాణం ॥ ౧౦ ॥ స్వతేజసాపూరితవిశ్వకోశంని

❖ విధికృతవిష్ణుస్తుతిః. ❖

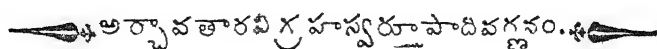
జాజ్ఞయాస్థాపితవిశ్వచేష్టం । ప్రణమ్యతుష్టావవిధిముక్తుండంత్రైయథా
గర్భైవవచనైస్త్రయీశం ॥ నమోనమస్తేస్తునహస్రమూతయేనహ
స్రపాదాక్షిశిరోరుచాహవే । నహస్రనామ్నే శతసప్తతంతవేనహస్రకో
ట్యండయుగాధివాసినే ॥ ౧౧ ॥ నమస్సకృతేస్తునమోద్విరస్తుతేనమస్త్రీరస్త్రీ
శనమశ్చతుర్థాః । నమస్తథాపంచకృతోద్దశచనమస్తథానహసానిత్యమా
ద్యు ॥ ౧౨ ॥ నమోస్తుసత్యంతకృత్వశుశనహస్రకృతోద్దబహుశశ్చభూ
మః । నమోస్తుతాతోసహినః ప్రసీదనమస్తలోకాధిపలోకనాథ ॥ ౧౩ ॥
ప్రసీదదేవేశజగన్నివానప్రసీదలక్ష్మీనిలయాదిదేవ । ప్రసీదనారాయణరంగ
నాథప్రసీదవిశ్వాధికవిశ్వమూతే ॥ ౧౪ ॥ జితంతేముకుందప్రపన్నాకే
హరిః జితంతేజగన్నాథగోవిందదేవ । జితంతే శ్రియః కాంతరంగేశవిష్ణో
జితంతేహరేవాసుదేవాదిదేవ ॥ ౧౫ ॥ బ్రహ్మననంరాజకమేవబాహూహవ్యా
రూతథావిట్టరణౌచశూద్రః । వణాశ్రమాచారవిధిస్తవమేవత్వమేవ
యజ్ఞఃపరమంపదంచ ॥ ౧౬ ॥ అగ్నిస్తవాస్యంపదనంమహేంద్రశ్చంద్రశ్చ
సూర్యశ్చశథాక్షిణీద్వే । ప్రాణశ్చవాయుశ్చరణౌధరిత్రీనాభిశ్చఖండ్యా
శ్చిరసిప్రవిష్టః ॥ ౧౭ ॥ శ్రోత్రందిశస్తేవరుణశ్చమేధ్రింప్రీతీశ్చవత్సవి
హృదయంచకామః । అహశ్చరాత్రిశ్చఉభేచపాశ్వేహ్యంగానివేదాస్సవి
యమంతరాత్మా ॥ ౧౮ ॥ వేదాస్తథాంగానిచసాంఖ్యయోగౌధమాణిశా
స్త్రాణిచపాంచరాత్రం । అజ్ఞాతవేదాగమజాతమన్యద్వేదాంతవేద్యఃపురు
షస్తవమేకః ॥ ౧౯ ॥ తవప్రసాదోహమహీంద్రకల్పః । క్రోధశ్చరౌద్రస్త

వవిశ్వయోనే । నాన్యస్తవదస్తీహచరాచరాత్మన్నారాయణస్తవంసవర
 స్తవదస్తీ ॥ ౨౧ ॥ వాయుస్సూర్యశ్చంద్రమాఃపావకశ్చభీతాసక్తోయాంతిని
 త్యంప్రజాసుః । మృత్యుమత్యేషేతికాలేచవిష్ణోభూయిష్ఠాంతేనమఉ
 క్తింవిధేసు ॥ ౨౨ ॥ ఉతామృతత్వస్యపతిస్తవమేవత్వమేవమృత్యుస్సదసచ్చ
 దేవ । తవైవలీలావితతంప్రపంచంప్రసీదభూయోభగవత్ప్రసీద ॥ ౨౩ ॥
 ప్రణతోస్త్రిజగన్నాథమజమత్మయమవ్యయం । అవృద్ధమపరీణాహమసంతం
 సంతమమృతం ॥ ౨౪ ॥ చేతనానాంచనిత్యానాంబహునాంకమవతి
 నామ్ । ఏకోవశీచేతనశ్చనిత్యస్తవంసర్వకామదః ॥ ౨౫ ॥ నమశ్శ్రీరంగనా
 థాయనమశ్శ్రీరంగశాయినే । నమశ్శ్రీరంగదేవాయశ్రీనివాసాయతేన
 మః ॥ ౨౬ ॥ ఓంనమోభగవంస్తుభ్యంవాసుదేవాయతేనమః । సంకషణా
 యప్రద్యుమ్నాయానిరుద్ధాయతేనమః ॥ ౨౭ ॥ పురుషాయనమస్సత్యా
 చ్యుతాయపరాయచ । వాసుదేవాయతారాయనమశ్శ్రీరంగశాయినే ॥
 ౨౮ ॥ కేశవాయనమస్తేస్తునమోనారాయణాయచ । మోధవాయనమస్తు
 భ్యంగోవిందాయనమోనమః ॥ ౨౯ ॥ ఓంనమోవిష్ణవేదేవమధుసూదనతే
 నమః । త్రివిక్రమనమస్తుభ్యంనమస్తేవామనాయచ ॥ ౩౦ ॥ శ్రీధరాయనమస్తు
 భ్యంహృషీకేశనమోస్తుతే । నమస్తేవద్దనాథాయనమోదామోదరాయచ ॥
 ౩౧ ॥ మత్స్యకూమరారాహాహంసాశ్వశిరసేనమః । నమోస్తుజామద
 గ్నాయదత్తాయకపిలాయచ ॥ ౩౨ ॥ వేదవ్యాసాయబుద్ధాయనరసింహ
 యతేనమః । రామలక్ష్మణశత్రుఘ్నభరతాత్మన్నమోస్తుతే ॥ ౩౩ ॥ కృష్ణా
 యబలభద్రాయనమస్సాంచాయకల్కినే । అనంతానంతశయనపురాణ
 పురుషోత్తమ ॥ ౩౪ ॥ రంగనాథజగన్నాథనాథతుభ్యంనమోనమః ॥ శ్రీమహే
 శ్వరః । ఇతిస్తోత్రావసానేనబ్రహ్మణంబ్రహ్మణస్పతిః ॥ ౩౫ ॥ ప్రహస్యమే
 ఘంభీరమిదంవచనమబ్రవీత్ । తపసాతపతుష్టోస్త్రిస్తోత్రేణచవిశేషతః ॥
 ౩౬ ॥ ప్రపంచశుష్టివైచిత్యాగ్రీప్తితోహంపూర్వమేవతే । యచ్ఛకర్థా
 గమస్తోత్రంమత్కథాభ్యుదయాంతికం ॥ ౩౭ ॥ యద్వాతపసిలేనిష్ఠాసఏష
 మదనుగ్రహః । స్తోత్రేణత్వత్ప్రణీతేనయోమాంస్తాతిదినేదినే ॥ ౩౮ ॥ త
 స్సాహంసంప్రసీదామిసర్వకామఫలప్రదః । దశేతంమేవరంరూపంతవా

ద్యుతపసఃఫలం ॥ ౩౯ ॥ కిమస్యదిచ్ఛసి బ్రహ్మకతస్సగ్ధ్వంశ్యణుసాంప్రతమ్ ॥
౩౯౪ ॥ ఇశిశ్రీమద్భ్రహ్మాండపురాణేమహేశ్వరనారదసంవాదే శ్రీరంగ
మాహాత్మ్య విధిక్యోవిష్ణుస్తోత్రకథనంనామ చతుర్థోధ్యాయః. ***

— శ్రీవిష్ణుకృత బ్రహ్మనుగ్రహః —

బ్రహ్మ ॥ అనేనవిగ్రహేణత్వామర్చయిష్యామ్యహం ప్రభోతత్త్వ
తస్త్వాంచవేత్సామిప్రసాదంకురుతత్తథా ॥ ౧ ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ జ్ఞా
త్వాతతైవాభిమతంవిమానేన్ద్రికసవిగ్రహం దశైతంతవదేవేశనిత్యమత్ర
సమర్చయ ॥ ౨ ॥ యోనిత్యంపంచకాల్యేనపూజయేన్నాంశతంసమాః తస్మైము
క్తింప్రదాస్యామికింపునభోగసంపదః ॥ ౩ ॥ అండకోశాత్సావరణాదము
ష్టాత్పరతఃప్రభో స్థితోహంపరమేవోమ్నిహ్యప్రాకృతశరీరవాక్ ॥ ౪ ॥
అర్చాత్తనావతీర్ణోన్మితవానుగ్రహకామ్యయా ఆద్యమర్చావతారంమేనిత్య
మర్చయముక్తయే ॥ ౫ ॥ ఉదాసీనోవ్యహంబ్రహ్మకలీలాథమసృజంజగత్
అకించిత్కరమన్వీత్యజగదేతదచేతనం ॥ ౬ ॥ జీవేనానుప్రవిశ్యాహమాత్మనా
నేనపద్మజ! అకమవశ్యస్సకలంచేష్టయామిపృథక్పృథక్ ॥ ౭ ॥ తేషాంసమ
నుకంపాథమహమజ్ఞానజంతమః నాశయామ్యాత్మభావస్థోజ్ఞానదీపే
నభాస్వతా ॥ ౮ ॥ తిలతైలమివవ్యాప్తంమాతృవగ్ధితకారణం సహైవసంతం
మాండేవనవిజానంతిమోహితాః ॥ ౯ ॥ అనుగ్రహాయలోకానామాస్థితోం
డమహంప్రభో షీరోదోమండలంభానోరాపేంద్రంచతథాదివి ॥ ౧౦ ॥ త్రి
ణిధామానిమేసంతిత్రిధామాహమిస్తుతః తత్రాపిదుర్విభావ్యోహం
రాజసైరపితామసైః ॥ ౧౧ ॥ అవతారసహస్రాణికల్పేకల్పేకరోమ్యహం
ఆవిర్భవామితత్రాపిభక్తానుగ్రహకామ్యయా ॥ ౧౨ ॥ ఆవితామిక్ష్వచిజ్జం
తూక్ష్వచిచ్ఛానతరామ్యహం పితృపుత్రసుహృత్సేవహతామాకోగ్ర
ధాచ్ఛమశ్వరః ॥ ౧౩ ॥ యథాప్రజాభవిష్యంతీత్యేవంజన్మభజామ్యహమ్ గు
ణకర్మాతివృద్ధ్యథాంసదాకీర్తయతాంస్మణాం ॥ ౧౪ ॥ ఆవిష్టభవరాగా
దైర్భ్రవనావిష్టఃకరోమ్యహం ప్రజానామనుకంపాథాంపునరర్చాత్తనాభు
వి ॥ ౧౫ ॥ ద్వీపవనశశిభాగేషుతీర్థేష్వాపయతనేషుచ మాన్షుషార్చాత్మ

నాచాహం గ్రామే గ్రామే గృహే గృహే ॥ ౧౬ ॥ పుంసి పుంసి భవిష్యామి
దారులోహశిలామయః! అహం పంచోపనిషదః పరపుణ్యహదిషుస్థితః ॥ ౧౭ ॥
ఆవిర్భావేషుదిప్యేషుస్వయం కల్పశరీరవాక్ | ఆవేశాంశావతారాణాం పాం
చభౌతిక విగ్రహాః ॥ ౧౮ ॥ దారులోహశిలామృత్సా శరీరోర్చాత్మకత్వస్య వి
తః | చేతనాచేతనైరేవేహీపరమాత్మాభజామ్యహం ॥ ౧౯ ॥ అర్చాత్మనా
వతీణం మామజానంతో విమోహితాః | కృత్వా దారుశిలాబుద్ధింగచ్ఛంతిన
రకాయతం ॥ ౨౦ ॥ అచయంతస్తు నవంతశ్చ కీతయంతః పరస్పరం | నమ
స్యంతశ్చ మాంభక్త్యా గచ్ఛంతి పరమం పదం ॥ ౨౧ ॥ అర్చాచతుర్విధాబ్రహ్మ
న్నా గమేషు మమేరితా | విమానాని చ తావద్ధి ప్రతిమా సదృశాని చ ॥ ౨౨ ॥ ది
వ్యం నైర్ధంస్వయం వ్యక్తం మానుషం చేతివిద్యతే | కృత్రిమం త్రితయంతత్ర
స్వయం వ్యక్తమకృత్రిమం ॥ ౨౩ ॥ మూతయోషిష్విధాభిన్నాస్తైరివస్తుష్యే
కవస్తుచివకవస్తుద్విధాప్రోక్తమచలంచలమేవ చ ॥ ౨౪ ॥ ఆవేశాంశావతా
రాణామావిర్భావస్య చాకృతిః | సురూపాస్తతిమాప్రోక్తా శోభనాదృష్టి
హారిణీ ॥ ౨౫ ॥ మహాహరావ్రసన్నాచమామకీశిచ్ఛిచోదితా | ఊర్ధ్వదృష్టి
మధోదృష్టింతిర్యగ్దృష్టించవజయేత్ ॥ ౨౬ ॥ అన్యూనామతిరిక్తాంగీంశు
చిందివ్యాం ప్రకల్పయేత్ | ఆద్యంస్వయం వ్యక్తమిదం విమానం రంగసంజ్ఞికం ॥
౨౭ ॥ శ్రీముష్ణం వేంకటాద్రించ సాలగ్రామంచ నైమిశం | తోతాద్రింపు
ష్కగంచైవ నరనారాయణాశ్రమం ॥ ౨౮ ॥ అష్టామే మూతయస్సంతిస్వ
యం వ్యక్తమహీతలే | యజమానస్య తే బ్రహ్మకాధ్వరాగ్నాత్మసంచితే |
౨౯ ॥ అహమావిర్భవిష్యామి పరదస్సర్వదేహినామ్ | తథావిధాం మే ప్రతి
మాంతత్రత్వం స్థాపయిష్యసి ॥ ౩౦ ॥ తదా ప్రభృతితద్రూపం స్థాపయి
ష్యంతి మామిహ | సముద్రే దక్షిణే సంతఃశ్శ్రీకంఠః కంఠికాపురే ॥ ౩౧ ॥ వి
శ్వకర్మాచ నందాయేధమోవృషభవర్వతే | అశ్వినావశ్వినీతీర్థే చ క్రతీర్థే
శతక్రతుః ॥ ౩౨ ॥ ఉత్పలావతకే భూమిర్వరుణః కృష్ణసింగళే | ద్వారకే జా
తవేదాశ్చ శ్రీనివాసే సమీరణః ॥ ౩౩ ॥ విష్ణుతీర్థే వియత్తత్వం కుంభశూణే సు
రాసురైః | సారజే త్రేతుకావేరితీర్థే నాభ్యోనదేవతాః ॥ ౩౪ ॥ స్వర్గద్వారే

దేవ్యదితీరు ద్రాశ్చకుశలాచలే నారాయణపురేవేదశం ద్రాగ్నీ వరుణౌ
 లయే॥ ౩౫॥ ఏవమాదిషు దేశేషుస్థాపయిష్యంతిదేవతాః। దివ్యస్థామూర్త
 యోబ్రహ్మసిద్ధిమానానిచతానివై॥ ౩౬॥ మార్కండేయోభృగుశ్చైవభృ
 గుతీర్థేర్పయిష్యతి। మరీచిమండరక్షేత్రేచిత్రకూటేపతంజలిః॥ ౩౭॥
 తామ్రపణీకేనదితీరేస్థాపయిష్యతికుంభజః। ఇంద్రద్యుమ్నౌమహాతేజాః
 వర్షతేనత్యసంజ్ఞికే॥ ౩౮॥ కోంకేషుపాండ్యశిఖరేకవేరస్థానపయిష్యతి। శి
 బినందనిపురేరాజాకుంభద్వారేమహేంద్రాదయః॥ ౩౯॥ కృష్ణదైవపాయనో
 వ్యాపోవ్యాసతీర్థేర్పయిష్యతి। మైత్రేయోదేవికాతీరేశానకశ్వానకాశ్రమే॥
 ౪౦॥ ఏవమాదిషుదేశేషుతత్రసిద్ధామహామయః। తద్విమానంచబింబంచ
 వైధమిత్యభిధీయతే॥ ౪౧॥ మనుష్యైస్థానాన్యతేయత్రశ్రద్ధాభక్తిపురస్స
 రం। తదిదంమానుషంప్రొక్తంసర్వకామఫలప్రదమ్॥ ౪౨॥ స్థాపకస్యత
 పోయోగాత్పూజాయాశ్చాతిశాయనాత్। ఆభిరూప్యాచ్చబింబస్యసదాస
 నిహితోస్త్యహం॥ ౪౩॥ స్వయంవ్యక్తవిమానానామభితోయోజనద్వయం।
 క్షేత్రంపావహరంప్రాహుర్విమానమపవగదం॥ ౪౪॥ యోజనందివ్య
 దేశానాంసైద్ధానామధామేవచ। మానుషాణాంవిమానానామభితఃక్రో
 శముత్తమం॥ ౪౫॥ గృహమాత్రంప్రశస్తంతద్గృహారాచయత్రవిద్యతే।
 సాలగ్రామశిలాయత్రతత్సవ్యయంవ్యక్తసమ్మతః॥ ౪౬॥ యస్మిన్దేశేచ
 తుర్వేకంనార్చితేధామవైష్ణవం। చండాలవాససదృశంసవజ్యోబ్రహ్మ
 వాదిభిః॥ ౪౭॥ యత్రద్వాదశవైసంతివిమానానిమురద్విషః। గ్రామేవా
 నగరేవాపితత్సాలగ్రామముచ్యతే॥ ౪౮॥ స్వయంవ్యక్తేషుసర్వేషుశ్రీమ
 ద్రంగంప్రశస్యతే। అపవగోత్రనియతఃపరితోయోజనద్వయే॥ ౪౯॥ తి
 ర్యంచోపివిముచ్యంతేక్షేత్రేస్త్రిన్నివసంతియే। పాషండినోవికమన్థాఃకిమ
 త్రబ్రహ్మవాదినః॥ ౫౦॥ పంచకాలవిధానేనపాంచరాత్రోక్తవత్క
 నా। ఆరాధనంసమీహస్వత్రికాలంమేచతుర్ముఖి॥ ౫౧॥ అభిగమనముపా
 దానమిజ్యాస్వాధ్యాయమన్వహంయోగం। అనుసందధమచ్ఛిద్రంభగవతిభ
 క్తఃపరంపదంయాతి॥ ౫౨॥ ఇతిశ్రీమద్భగవద్గీతాపంచమోధ్యాయాంతః

దసంవాదేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే అర్చావతారవిగ్రహస్వరూపవణాననా
మ పంచమోధ్యాయః. *****

— ద్వాదశాక్షరమంత్రమహిమాది. —

బ్రహ్మ ॥ కోమంత్రః కశ్చ తేకల్పః పూజనంపురుషోత్తమః కించిత్సృ
జయతాంపుంసాంఫలంతద్భూహిమేచ్ఛత ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సాత్త్వతంపా
మృలం చేతినంహితేపాంచరాత్రికే తదుక్తేనక్రమేణైవద్వా దశాక్షరవి
ద్యయా ॥ ౧ ॥ దీక్షితోదీక్షితైస్సాధకంసాత్త్వతైః పంచభిః పఠైః । అష్టాంగేన
విధానేననిత్యమచయపద్మజ ॥ ౩ ॥ అర్చయన్రంగధామానంచితయే
ద్వాదశాక్షరం । సంప్రయచ్ఛతికామేభ్యస్సిద్ధిమేతినసంశయః ॥ ౪ ॥ బ్రహ్మ
ణోమనవదైచ్చవశక్రాశ్చిత్రశిఖండినః । ప్రాక్షనైకమభిః ప్రాప్తా ఆధి
పత్యంయథావిధి ॥ ౫ ॥ భుక్త్వావిఘ్నసహస్రేణకమశేషంప్రజంతితేత
త్తత్కార్యానురూపంమాంసంప్రాప్యాథానతానిచ ॥ ౬ ॥ భుక్త్వాచ
వివిధాన్భోగాన్జాయతేస్వస్వకమభిః । యస్తుమత్సరమోనిత్యంమను
ష్యైదేవనేనవా ॥ ౭ ॥ భుక్త్వాధికారంనిర్విఘ్నంప్రజాస్యష్టాప్రజా
పతే । ద్వివరాధావసానేమాంప్రాప్తంప్రాప్తంవివశ్చితాం ॥ ౮ ॥ ప్ర
జాపతిశతైః పూజైః పూజితంధామమామకం । ద్వాదశాక్షరనిష్ఠాతోని
త్యమేవసమర్చయ ॥ ౯ ॥ మంత్రంతరేతునిష్ఠాతస్సప్తజన్తనిమానవః । జా
యతేధిక్క్రూతోవిప్రసావిత్యాగ్రిబ్రహ్మణోధువం ॥ ౧౦ ॥ సావిత్రిమూ
త్రసారోయస్సప్తజన్తనిమానవః । అనూచానశ్శోత్రియోవాక్రతుష్పధిక్యతో
భవేత్ ॥ ౧౧ ॥ అధితవేదయజ్వాచవణాశ్రమవరాయణః । మధ్యక్తోజూ
యతేవిప్రోమమమంత్రవరాయణః ॥ ౧౨ ॥ అనన్యమంత్రనిరతోమద్భక్తోమజ్జ
నప్రియః । ద్వాదశాక్షరనిష్ఠాతః క్రమేణసభవిష్యతి ॥ ౧౩ ॥ ద్వాదశాక్షర
నిష్ఠానాంమామకానాంమహాత్మనాం । అహమేవగతిస్తేషాంనాన్యందేవంభ
జంతితే ॥ ౧౪ ॥ అతిపావప్రసక్తోపిసాధోగచ్ఛతిమత్స్వరః । నజాతుజాయతే
తస్యమనఃపాపేషుకహికచిత్ ॥ ౧౫ ॥ వాసుదేవాశ్రయోమత్యోవాసుదే
వపరాయణః । సర్వపాపవిశుద్ధాత్మాయంతిబ్రహ్మసనాతనం ॥ ౧౬ ॥ నవా

సుదేవభక్తానామశుభంవిద్య తేక్వ చిత్ । జన్మమృత్యుజరావ్యాధిభయంవా
 ప్యుపజాయతే ॥ ౧౭ ॥ తస్మాత్సర్వాత్మనాబ్రహ్మైకమద్భక్తోదీక్షితోభవ । మ
 త్కమఁకృన్త త్వరమోమామేష్యసీచశాశ్వతం ॥ ౧౮ ॥ అన్యథమఁపరోమ
 త్యోభప్రప్తోగచ్ఛత్యథోగతిం । మత్కమఁనిరతోమర్త్యోనాథఃపతతీకహిఁ
 చిత్ ॥ ౧౯ ॥ భోగేనపూర్ణోమద్భక్త్యాపాతకంచవిధూయతే । ద్వాదశాక్ష
 రనిష్ఠాతాఃప్రయాంతిపరమంపదమ్ ॥ ౨౦ ॥ యదిమత్ప్వరమోమత్యఃపాప
 కమఁరతోభవేత్ । ఏకజన్మవిశంభ్యాథయాతిమద్గతిముత్తమాం ॥ ౨౧ ॥ తా
 యతేఖిలునాన్యంయమన్యకమఁసునిష్ఠితః । అపిమత్కమఁవిగుణంత్రా
 యతేమహతోభయాత్ ॥ ౨౨ ॥ బహునాంజన్మనామంతేజ్ఞానవాన్తాంప్ర
 వద్యతే । వాసుదేవస్సర్వమితిత్వంమహాత్మాసుదులఁభః ॥ ౨౩ ॥ గత్వాగ
 త్వానివతఁతేచంద్రసూర్యాదయోగ్రహః । అద్యాపిసనివతఁతేద్వా
 దశాక్షరచింతకాః ॥ ౨౪ ॥ పాతకంపాతనీయ్యంవాయదివాగోవధాదికం ।
 యదికుర్వంతిమద్భక్తాస్తేషాంసంతారయామ్యహం ॥ ౨౫ ॥ అనాచారాన్
 నురాచారానజ్ఞాతృణాహీనజన్మనః । మద్భక్తాన్ శ్రీత్రియోనిందన్సద్య
 శ్చండాలతాంప్రజేత్ ॥ ౨౬ ॥ మద్భక్తాన్మమవిద్యాంచశ్రీరంగంధామ
 మామకం । మత్ప్రణీతంచనచ్చాత్రయేద్విషంతివిమోహితాః ॥ ౨౭ ॥ జి
 హ్వదురాత్మనాంతేషాంభేదనీయామహత్త్వభిః । యదినామజగత్సర్వంశ్రీ
 రంగమితీతఁయేత్ ॥ ౨౮ ॥ లోకాతాస్వగఁనరకౌఖిభూతౌభవిష్యతః ।
 శ్రీరంగమితియేమూఢాఃసవదంతివివశ్చితః ॥ ౨౯ ॥ తేషాంప్రదేయమన్నా
 ద్యంశ్వభ్యవప్రదీయతాం । దివిభువ్యంతరిక్షేవాయత్రరంగంవ్యవస్థితం ॥
 ౩౦ ॥ తస్యైదిశేనమోబ్రహ్మైకమరునిత్యమతంద్రితః । మంత్రైర్వింశతి
 భిఃపూర్వమభిగచ్ఛాదినేదినే ॥ ౩౧ ॥ జాపచారికసంస్మరైఃభక్త్యైర్భోజ్యై
 స్సమర్చయ । ధూపదీపాస్తాదానాదిర్భోగస్సాన్యదౌపచారికః ॥ ౩౨ ॥ వాసో
 భూషాంగరాగాదిర్భోగస్సాన్యతస్పృశ్యవ్యతే । ఘృతపాయసపాకాదిభో
 గోభోజ్యఉదీర్యతే ॥ ౩౩ ॥ శ్రీరుద్రః ॥ ఇత్యుక్త్యాభగవాన్రంగీబ్రహ్మణం
 పితరంమమ । తూష్ణింసశేలేవీశ్వాత్మాదేవానామపివశ్యతాం ॥ ౩౪ ॥ త
 తోవిమూసమాదాయసత్యలోకస్యసీమని । సపారేవిరజాఖ్యా యాస్సరితో

ధామవైష్ణవం॥ ౩౫॥ ప్రతిష్ఠాప్రయధాస్థానంసహితోవిశ్వకమణాః। తు
లాయాంతురహమాసేరోహిణ్యాంశశినిస్థితే॥ ౩౬॥ భద్రాయాంకృష్ణవ
క్షుస్యహరిస్సన్నిదధేవిధేః। తదాప్రభృతితద్ధామసత్యలోకేవ్యవస్థితం॥ ౩౭॥
బ్రాహ్మణైఃపాంచరాత్రజ్ఞైఃపంచభిదీప్తైస్సహ। ఉత్సవంవిధివచ్చ
క్రేతత్రైవావభృతక్రియాం॥ ౩౮॥ ప్రజాపతిశ్చదత్తాదీన్మనూకాస్వా
యంభువాదికాః। దేవతాస్థాపయామానబ్రహ్మశ్రీరంగశాయినం॥ ౩౯॥
విష్ణుప్రీతిరభూత్తస్యమానసేష్యా రసేషుచ। వివస్వతోవైశ్రీరంగందశక
యామానపద్మజః॥ ౪౦॥ తస్మైప్రోవాచభగవాన్పాంచరాత్రంస్వయం
ప్రభుః। తత్రార్చయతివైనిత్యంత్యైవైకమిత్యైకై రపి॥ ౪౧॥ వివస్వాన్
మనవేప్రాహధమంభాగవతంద్విజ। సచాచకయామానహరింశ్రీరం
గంధామవైష్ణవం॥ ౪౨॥ పుత్రాయవైష్ణవాధర్మామనురిత్యైకవేబ్ర
వీత్। ఇత్యైకుస్తపసాలభ్యాశ్రీరంగంబ్రహ్మణోంతికాత్॥ ౪౩॥ షవం
వరంపరాప్రాప్తంవిమానంరంగసంజ్ఞికం। విభీషణాయప్రదదౌరామో
రంగంమహామునే॥ ౪౪॥ తేనానీతంచకావేర్యాంస్థాపితంమునిసత్తమః। ఘా
ల్లనామలవక్షుస్యస్తమామందవాసరే॥ ౪౫॥ రోహిణీంరేవతీంచైవగత
యోరిందుజీవయాః। మధ్యందినేభిజిత్యా లేస్త్రీపుంసోరుభయాత్త కే॥
౪౬॥ విభీషణేనచానీతంకావేర్యాంసుప్రతిష్ఠితం। తదాప్రభృతికావేర్యాం
సన్నిధతేనదాహారిః॥ ౪౭॥ కల్పాంతస్థాయినంభూతందృశ్యతేద్యాపిమా
నవైః। ఇతితేనర్వమాఖ్యాతందేవషేదేవచేష్టితం॥ ౪౮॥ రహస్యంపర
మంగోవ్యంయద్జ్ఞాత్వామృతమశ్నుతే। యఏవంకీర్తయేన్నిత్యంరంగావిర్భా
వముత్తమం॥ ౪౯॥ సర్వపాపవినిముక్తస్సయాతిపరమంపదం। నవాసుదే
వాత్పరమస్తిమంగళంనవాసుదేవాత్పరమస్తిపావనమ్। నవాసుదేవాత్పరమ
స్తిదైవతంనవాసుదేవంప్రణివత్యసీదతి॥ ౫౦॥ ఇతిశ్రీమద్భక్తిహక్తంధపు
రాణేమహేశ్వరనారదసంవాదే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేద్వాదశాక్షరవణా
నంనామ షష్ఠోధ్యాయః. * * * * *

— శ్రీరంగవిమానస్య బ్రహ్మలోకాద్భూతమావవతారః —

శ్రీనారదః॥ కథం శ్రీరంగమతులంబ్రహ్మలోకాదిహగతం । ఇత్వా
కుణౌతవస్తవంకథంరాజ్ఞామహాత్మనా ॥ ౧ ॥ విభీషణేనచానీతంకావే
ర్యాంరంగసంజ్ఞికం । విమానంవైష్ణవందివ్యంకథమంతేభవిష్యతి॥ ౨॥ పతత్స
ర్వంమమాఖ్యాహినమస్తేచంద్రశేఖర ॥ శ్రీమహేశ్వరః । వారాహస్యతుక
ల్పస్యమనోరైవవస్తతస్యహి ॥ ౩॥ చతుర్భుగేతుప్రథమేనుపుత్రోమహా
యశాః । ఇత్వాకునామనృపతిరయోధ్యానగరాధిపతి ॥ ౪॥ మహాభాగవ
తోబ్రహ్మకవంచకాలవరాయణః । వేదవేదాంగతత్వజ్ఞోనీతిశాస్త్రవిశా
రదః ॥ ౫॥ పితృరాత్రధనుర్విద్యోభగవద్ధమకోవిదః । యుద్ధేషుజితకాశీచ
తస్యైతదభవన్తతిః ॥ ౬॥ విషయాసక్తచిత్తానాందేవవ్యాకుంతితాత్మనాం ।
శ్రేయసోపిముఖంయాతినకదాచనమానసం ॥ ౭॥ శ్రాద్ధదేవఃపితాస్తా
కంవివస్వాంశ్చపితామహాః । బ్రహ్మలోకంపురాగత్వా తత్రా రాధ్యజ
నాదకనం ॥ ౮॥ అవావతుభోగమోతౌవన్యే చబ్రహ్మవాదినః । న
తథాగంతుమస్తాభిస్సత్యలోకస్సనాతనః ॥ ౯॥ కిముతాస్తదవత్యాద్యైఃకిం
పునఃప్రాకృతైజనైః । మత్స్మతేనకలోలోకోయథాముక్తింప్రయా
స్యతి ॥ ౧౦॥ తథాకథంకరిష్యామిపూజయిష్యేయథాహరిం । అనయాచిం
తయావృచ్ఛకస్వగురుంబ్రహ్మణస్సుతం ॥ ౧౧॥ సహావాచప్రశస్యైనం
వసిష్ఠోరుంధతీవతిః ॥ వసిష్ఠః । త్వయాసమ్యగ్వ్యవసితమిత్వాకోశ్యణుమేవ
చః ॥ ౧౨॥ తవసైవతవాభీష్టంసిద్ధమిత్యవధారయ । పురాణిలమయాదృష్టంశ
తకోటిప్రవిస్తరే ॥ ౧౩॥ పురాణేమునిభిర్భూష్టమథశూగామిసంశ్యణు ।
భవంతమవదిశ్యేహసత్యలోకాశ్చ్యయంభువః ॥ ౧౪॥ జగతామవకారా
యవిష్ఠోధామాగమిష్యతి । తవసాతోషితస్తుభ్యంతస్యదాస్యతిలోకకృత్ ॥
౧౫॥ అయోధ్యాయాంచిరంకాలంశ్రీమద్రంగంభవిష్యతి । అవతీర్ణభవద్వం
శేరామోనామజనాదకనః ॥ ౧౬॥ సిహనిష్యతిదుష్కృతంరావణంలోకరా
వణం । విభీషణాయతద్భూతేప్రియాయప్రియకారిణే ॥ ౧౭॥ ప్రియంవి
మానంశ్రీరంగంరామదేవఃప్రదాస్యతి । సనయిష్యతికావేర్యాంచంద్రపు
ష్కరణేతటం ॥ ౧౮॥ తత్రా కల్పమవస్థాయకల్పాదితేనత్యమేష్యతికల్పేక

త్వేదీవోభూమిమాగమివ్యతిరంగరాట్ ॥ ౧౯ ॥ ద్విసరాధావసానేచస్వధా
 మప్రతిపద్యతే । జనానాందాక్షిణాత్యానాంకావేరీతీరవాసినాం ॥ ౨౦ ॥ దీ
 యతేసర్వదాదేవోవిష్ణుశ్చీరంగగోచరః । అవిద్యాంసోహ్యధమఃస్థాహీ
 నజాత్యాః క్రమాత్తథా ॥ ౨౧ ॥ తస్మిన్దేవేవిముచ్యంతేయత్రరంగంవ్యవస్థి
 తం । యదాతుబహవఃపాపాఃకృతఘ్నానాస్తికాశ్చతాః ॥ ౨౨ ॥ ముచ్యం
 తేరంగమాశ్రిత్య తథాబ్రహ్మశివాదయః । విఘ్నంకుర్వంతితక్షణపాసేత
 త్రదేహినాం ॥ ౨౩ ॥ యదాప్రజాసుయతతేభగవాన్భక్తవత్సలః । తదా
 దదాతినర్వేషాంనివాసంతత్రదేహినాం ॥ ౨౪ ॥ యదాతువణధమన్స్తై
 శ్చతురాశ్రమమాశ్రితైః । సాత్త్వికైః ప్రచురంగంతదావిఘ్నానవిద్యతే ॥
 ౨౫ ॥ తస్మాల్లోకహితార్థాయతవస్తీప్రసమాచర । మమాశ్రమసమి
 పేత్వమష్టేక్షురవరాయణః ॥ ౨౬ ॥ శ్రీరుద్రః ॥ ఏవముక్తస్తుగురుణామహి
 ష్యాసహమానవః । తదాశ్రమేతవస్తేపేతత్రనాన్యమనా ౨ నిశం ॥ ౨౭ ॥
 గ్రీష్మేపంచాగ్నిమధ్యస్థశ్చ శిరేజలగోచరః । ఆర్ద్రవాసాస్తుహేమంతేవ
 షాన్స్వభావకాశకః ॥ ౨౮ ॥ ఉష్ణవాతాతవక్లాంతోనిర్వకంద్రోనిష్పరిగ్ర
 హః । తంచపర్యచరద్దేవితవస్యంతంతవస్వినీ ॥ ౨౯ ॥ తందృష్ట్వాచతపోని
 ష్టాశ్చతక్రతుముఖాస్సురాః । కన్యాయమిచ్ఛతేవదమిత్యాసక్వ్యాకులేంద్రి
 యాః ॥ ౩౦ ॥ తస్యధమవిఘాతాథకంసర్వాస్సంమంత్యగ్రదేవతాః । మన్త
 ధంప్రేషయామాసుః ప్రసూతమలయానిలౌ ॥ ౩౧ ॥ అప్పరోభిఃపరివృతా
 స్తేగచ్ఛంస్తస్యచాశ్రమం । తవస్యంతంమహారాజంస్వానుభూతిజితేంద్రి
 యం ॥ ౩౨ ॥ విఘ్నేస్సంయోజయామాసుర్వివిధైరప్సరోగణైః । మన్తధేనా
 ప్సరోభిశ్చబహుధావివ్రలోభితః ॥ ౩౩ ॥ నచచాలమహారాజోమైనైరివమ
 హాప్రదః । సమాధేర్విరతస్సోధదృష్ట్యాకామంసమాగతం ॥ ౩౪ ॥ ఆతిథ్యం
 కల్పయామాసతస్యచాప్సరసామపి భీతాఃప్రీతాస్తథోద్విగ్నా విస్త్రితాల్జి
 తాఇతి ॥ ౩౫ ॥ వీక్షితావైవతేవోన్యమిదమూచుఃపరస్పరం । అహూధై
 ర్యమహూదాధ్యక్షమహూహ్యస్యమహాత్మనః ॥ ౩౬ ॥ దుజయోయమహూ
 స్యాభిఃకిమస్త్రైః క్రియతామితి । ఇష్టసిద్ధింమహారాజలప్సస్సేనచిరేణవై ॥
 ౩౭ ॥ ఇతినంమంత్యగ్రీతాస్సర్వారాజానంప్రాంబలింస్థితం । సపత్నీకమప

శ్యంస్తాః ప్రాహుకామస్తతోనృపం॥౩౮॥ కామః॥ ఇత్వాకోతపసోసిత్వమిం
 ద్రియాణిజితాని తే॥ యేషామనిజః॥ యాద్రాజకవతంతినిరయేనరాః॥౩౯॥
 అహంనజితపూర్వోస్తిమునిభిర్భా వితాత్మభిః॥ మజ్జయాయప్రవృత్తోపిరు
 ద్రః॥ క్రోధేననిజః॥౪౦॥ మయానిజః॥ యతేనర్వంజగత్ స్థావరజంగమం
 నజీయతేచేతోఽగ్రధేనజీయతేనాత్ర సంశయః॥ ౪౧॥ మయాక్రోధస
 హాయేనబ్రహ్మలోకపితామహః॥ పతిఃపశూనాంభగవత్ మహేంద్రశ్చశ
 తక్రతుః॥ ౪౨॥ వశీకృతామహారాజకకోనజానాతితాంకథాం॥ జితస్సో
 హంత్యయారాజకసక్రోధోభద్రమస్తుతే॥ ౪౩॥ కామక్రోధవశాస్స
 ద్వేదేవషిఃపితృదానవాః॥ ఆవామపివశేవిష్ణోదేవదేవస్యచక్రిణః॥
 ౪౪॥ సత్వంభగతోవిష్ణోస్తుల్యస్తద్భక్తిభావితః॥ అభీష్టసిద్ధిర్భవతుతవగచ్ఛా
 మహేవయం॥ ౪౫॥ రుద్రః॥ ఇత్యుక్త్వాప్రయయస్స ద్వేతచ్ఛావభయవి
 హ్వలాః॥ ఆచచతురశేషేణదేవానాంతస్యచేష్టితం॥ ౪౬॥ గతేషుతేషు
 రాజషిఃస్తపోభూయస్స మాహితః॥ శ్రీమద్రంగమహాద్ధామేత్యుక్త్వా
 తూష్ణిమభూత్తదా॥ ౪౭॥ తస్యతచ్ఛరితంశ్రుత్వాశక్తస్స హమరుద్గణైః॥
 బిరావతంసమాస్థాయతత్తపోవసమాగమత్॥ ౪౮॥ తస్యదృష్ట్యాతపస్సిద్ధిం
 శక్తః॥ క్రోధవశంగతః॥ నరేంద్రాయాషీషద్వజ్రంవృత్తాయేవమహా
 త్మనే॥ ౫౦॥ సదృష్ట్యావజ్రముత్సృజ్యంతపర్వతక్రతోః॥ ససారచ
 క్రంతుహరేశ్వక్రశస్త్రవిదారణం॥౫౧॥ అంతరాచక్రమాయాంతంతస్య
 వజ్రమశీశమత్॥ తస్మిన్మంస్యవతద్భూమాసప్రీతోభూత్పురందరః॥ ౫౨॥
 సవజ్రంవితథీభూతందృష్ట్యాదేవైస్స మన్వితః॥ సదనంబ్రహ్మణోగత్వాత
 స్తైనర్వంస్యవేదయత్॥ ౫౩॥ సతస్యచరితంశ్రుత్వాదేవతైరనువణితం॥
 తస్యప్రభావమిష్టంచజ్ఞాతుంలోకపితామహః॥ ౫౪॥ నిమిలితార్థనయ
 నోయుయోజాత్వానమాత్సని॥ శ్రీరంగానయనేచిత్తముద్యుక్తంతస్య భూ
 భృతః॥ ౫౫॥ జ్ఞాత్వాచతుర్ముఖోబ్రహ్మయోగయుక్తోముమోహవై॥ తు
 జేనాశ్వాస్యసంజ్ఞావాక్సహదేవైఃపితామహః॥ ౫౬॥ శ్రీరంగమగమద్ధా
 మయత్రదేశేశ్రియఃపతిః॥ దేవదేవేంద్రసహితందృష్ట్యాదేవంపితామహః॥
 ౫౭॥ కృతాంజలిపుటందీనమిదమూహజనాదఃసః॥ శ్రీభగవాన్॥ బ్రహ్మ

న్నహం ప్రసన్నోన్మితతస్త్వంమావిషీదథాః॥౫౮॥ మయాసంకల్పితంపూ
ర్వంపురాణాథకమిదంశ్యం॥ త్వయాచ్ఛితోహమధునాశ్రీరంగేధామ్ని
మానద॥ ౫౯॥ అయోధ్యాంగంతుమిచ్ఛామిరఘుభిఃపరిపాలితాం॥ తేమాం
తత్రార్చయిష్యంతిచతుర్ముగచతుష్టయం॥ ౬౦॥ తతఃపరంప్రయాస్యా
మికావేరించోళరక్షితాం॥ చంద్రపుష్కరిణీతీరేశయిష్యే హం చతుర్ముఖ
భ॥ ౬౧॥ సప్తమన్వంతరంస్థితావతత్రాహందివసత్తయే॥ తవాంతికముపే
ష్యామితదామామర్చయిష్యసి॥ ౬౨॥ విమానేన్మిన్ననైవవిగ్రహేణచతు
ర్ముఖ॥ గతాగతంకరిష్యామితవైతదపిరోచతాం॥ ౬౩॥ త్రికాలమచిత
సోహంత్యయాన్మిన్నేవవిగ్రహే॥ తవముక్తింప్రదాస్యామిద్విపరాధే
గతేనతి॥ ౬౪॥ ఏకాహమచనంద్యత్రప్రతిమాయాంనవిద్యతే॥ మహా
దోషస్సంభవతిప్రాయశ్చిత్తంతదాభవేత్॥ ౬౫॥ షణ్మాసాభ్యంతరం
త్తంపూజనంప్రతిమాదిభిః॥ పునఃప్రతిస్థాకతకవ్యేత్యాహుస్సాన్మిన్వికవేది
సః॥ ౬౬॥ త్వచావసరప్రమాణేనతైత్రికాల్యాభ్యచనంమమ॥ క్రియతేస
ర్వదాతస్మాల్లుప్తదోషోనవిద్యతే॥ ౬౭॥ ప్రాయశ్చిత్తంనకతకవ్యంనప్ర
తిష్ఠాచవద్దజ॥ స్వయంవ్యక్తోపిపూజాచక్రియతేభవతాన్వహం॥ ౬౮॥ త
త్రసాంకర్యదోషేషుప్రాయశ్చిత్తంవిధీయతే॥ నతత్రసంకరోదోషోన
న్యూనాభ్యధికేషుచ॥ ౬౯॥ శుభమేవషునుష్యాణాంశ్రీరంగేవిదధామ్యహం॥
తస్మాదిత్వోకవేబ్రహ్మన్నేవరంగమనుత్తమం॥ ౭౦॥ త్వయాచితోహం
రాత్రాతుశ్రీరంగంతాముపేష్యతి॥ శ్రీరుద్రః॥ ఇత్యుక్తోహరిణాబ్రహ్మ
శ్రీరంగంధామనారద॥ ౭౧॥ తాత్యుక్తమూర్ధ్నినమారోహ్యహంసమారు
హ్యచస్వయం॥ యయాతపోవనంతస్వయత్రరాజావ్యవస్థితః॥ ౭౨॥ తేన
చప్రీతమససానత్కృతఃకమలాసనః॥ తస్మైదదామహద్ధామశ్రీరంగంప్ర
ణవాక్యతి॥ ౭౩॥ ఇతిశ్రీమద్భుక్తిహంతురణేమహేశ్వరనారదసంవా
దే - శ్రీరంగమాహాత్మ్య-ఇత్వోకురాజ్ఞోరంగవిమానప్రాప్తిర్నామ॥ స
ప్తమోధ్యాయః॥

శ్రీమహేశ్వరః॥ లబ్ధ్వా విమానంశ్రీరంగమిత్వోకుశ్చిరసాదదత్॥
ప్రత్యుద్గతఃపారజనైరయోధ్యామావిశత్పురీమ్॥ ౧॥ ఉత్తరస్యపురద్వార

స్యోదక్తో శ్రీశాధగోచరేనరయ్యాస్తమసాయాశ్చమధ్యేదేశేనమేనుభే ||
 ౨॥ అయోధ్యాభిముఖంరంగంప్రతిష్ఠాప్రయథావిధి । అలంకారప్రా
 కారప్రభామంటవగోపురైః || ౩॥ బ్రాహ్మణైరపిభూయిష్ఠమచక్షైః
 రిచారక్షైః । అన్యైశ్చదేవతత్వజ్ఞైరకరోదావృతంనృప || ౪॥ గురోర్వసిష్ఠ
 వృతదాజాబాలేఃకాశ్యపస్యచ । వామదేవస్యచావాసంతత్రచక్రేమహీవ
 తిః || ౫॥ నిత్యైశ్చైవైమిత్తికైశ్చాన్యైఃకమభిశ్శాస్త్రచోదితైః । వసిష్ఠస్య
 మతేస్థిత్యారాజాదేవముపాచరత్ || ౬॥ ఫాల్గునేమాసిదేవస్యనక్షత్రేభ
 గదైవతే । ఉత్సవావభృథంచక్రేపుత్రపాత్రైస్సమన్వితః || ౭॥ తద్వంద్యై
 రపిభూపాలైశ్చతుర్ముగచతుష్టయం । అచితోభగవాన్రంగీభక్తిశ్రద్ధా
 పురస్కరం || ౮॥ త్రేతాయుగేపంచమేతురాజాదశరథోన్మవః । పుత్రా
 ధృమశ్వమేధేనయష్టంసముపచక్రమే || ౯॥ తత్రసర్వసమాయాతావృ

❖ రంగవిమాన ప్రాప్త్యైధర్మచర్మకృతతవశ్చర్యాది. ❖

ధివ్యాంయేమహీక్షితః । చోలేషుధర్మవమేతివిఖ్యాతోధర్మవత్సలః ||
 ౧౦॥ ఐత్యైకేణసమాహూతోయజ్ఞాధకంమునిసత్తమ । అయోధ్యామా
 గతోవశ్యద్యత్రరంగంవ్యవస్థితం || ౧౧॥ తత్రపూజావిధానంచసర్వాశ్చై
 వాధకంసంపదః । రాజ్ఞోయజ్ఞసమృద్ధీంచదృష్ట్యాబుద్ధిమథాకరోత్ || ౧౨॥ ఇ
 త్యైకుణాతపస్తప్తావలభ్యాశ్రీరంగముత్తమం । తత్ప్రభావాదియంతేషాం
 విభూతిర్విస్తృతాభువి || ౧౩॥ అహంతథాతపస్తప్సేయథాశ్రీరంగము
 త్తమం । అసాధారణమస్మాకంభవేదోగ్భిగావవగఽదం || ౧౪॥ ఇతినిశ్చిత్తయ
 జ్ఞాంతేస్వనేశంపునరాగతః । చంద్రపుష్కరిణీతీరేతపస్తప్తముపాక్రమత్ ||
 ౧౫॥ తత్రత్యామునయోదృష్ట్యాతంసృపంచునిసత్తమ । ఇదమూచురనూచా
 నాస్తవసేకృతనిశ్చయం || ౧౬॥ మునయః || కిమథకంత్వంఘహారాజ తపస్త
 ప్యగిసిసుత్రత । నచవశ్యామితేకించిదసిద్ధమపివాంఛితం || ౧౭॥ రాజా || శ్రీ
 మద్రంగంమహాద్ధామస్వయంవ్యక్తంశ్రీయఃవతేః । ఆనేతుమహమిచ్ఛామి
 పుణ్యేనస్వేనకమణా || ౧౮॥ యథాబ్రహ్మయథేత్యైకుస్తథాలోకహి
 తాయవై । యతిష్యేహంమహాభాగభవద్భిశ్చానుమన్యతాం || ౧౯॥ మున

యః॥ అలం తేతపసారాజక సిద్ధిమిష్టాంచచింతయ । ఉన్ముచ్యతావసంరూ
పంపురావృత్తమిదంశ్శుభం॥ ౨౦ ॥ ఇతోత్తరేక్రోశమాత్రేమాగకైచ
వమహీవతే॥ యష్కత్పురాతనపురివిద్యతేస్థలశేషితా ॥ ౨౧ ॥ యత్రపూ
ర్వంమహాదేవఃక్రుద్ధోయష్కత్పురాతనం । భస్మావశేషమకరోత్ప్రద్య
మ్మమివచతుషా॥ ౨౨ ॥ తదుత్తరేణవిదితస్సత్యసంజ్ఞేతిసంజ్ఞయాహిరణ్య
కేశినోదాల్భ్యస్యాశ్రమఃపావనాశనః॥ ౨౩ ॥ పులస్త్యశిష్యస్యమునేపు
ణ్యశీలస్యభూమివ । తత్రచాశీమహివయంకదాచిత్కారణాంతరే॥ ౨౪ ॥
తతఉత్తరతఃపశ్చాన్నీలీవనమితిశ్రుతం । తత్రవ్యాఘ్రాసురంహత్వాభగ
వాభూతభావనః॥ ౨౫ ॥ సవైఃపరివృతోదేవైర్దాల్భ్యస్యాశ్రమమాగ
మత్ । దాల్భ్యేనాభ్యచితస్తత్రసమ్యగభ్యుపగమ్యతం॥ ౨౬ ॥ అస్మా
భిశ్చతతోదేవోభక్త్యాసూక్ష్మైశ్చవైష్ణవైః । అభ్యధితస్తథాస్మాభిఃదాల్భ్య
నచమహీవతే॥ ౨౭ ॥ నిత్యవాసంకురుష్వత్రేత్యాదరేణపునఃపునః । ఉ
వాచప్రియమాణేనవచనేనజనాదనః॥ ౨౮ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అచిరేణైవ
కాలేనభవతాంహితకామ్యయా । అగమిష్యతికావేర్యాంచంద్రపుష్కరిణీ
తటం॥ ౨౯ ॥ రావణేనిహతేపాపేమయా రాఘవరూపిణా । విభీషణాపదే
శేనశ్రీరంగంధామమామకం ॥ ౩౦ ॥ చంద్రపుష్కరిణీతీరేనవ్యాజాయా
స్తునైకతే । అనంతపీఠేశ్రీరంగంయూయంద్రత్యథమాచిరం॥ ౩౧ ॥ మున
యః॥ ఇత్యుక్త్వాప్రయయాదేవోదేవైరనుగతోహరిః । అస్మాభిరనుయా
తశ్చయావదాదిత్యమండలం ॥ ౩౨ ॥ తస్మాత్ప్రతినివృత్తాశ్చదృష్టాస్సాన్త
గతాంగురుః! ఇదమాహమహాతేజాఆదిత్యోభగవాన్మృతం॥ ౩౩ ॥ ఆదిత్యః॥
ఆరాధితోమయాపూర్వంబ్రహ్మలోకజగత్పతిః । శ్రీరంగశాయాయోదేవో
మయాచాభ్యధితస్తదా॥ ౩౪ ॥ మద్వంశజైఃపుత్రపౌత్రైర్నిత్యమారాధ్య
తాంభవాన్ । తదానీమబ్రవీద్దేవఃప్రసన్నోరంగరాట్నవయం । ౨౫ ॥ అ
యోధ్యాయాంభవద్వంశ్యైఃకావేర్యాంచదివాకర! అచితోహంభవిష్యా
మినరైర్నైశ్చనూమకైః॥ ౩౬ ॥ కతౌతుపావభూయిష్యేగతిశూన్యేషుదే
హిషు! సులభోహంగమిష్యామినర్వేషాంహితకామ్యయా ॥ ౩౭ ॥ యదా
తుబహుభిఃపాపైనాన్తికైశ్చాస్మిసంస్పృతః! తదాతుదులభోహంస్యాం

కలికాలేశుకాశ్యపే॥ ౩౨॥ ఆదిత్యః ॥ ఇదమాహహరిః శ్రీతఃపరమరంగ
కేతనః । తస్మాచ్ఛ్రేయోధికభిష్వపైగ్రికావేరిగవ్యతామితి॥ ౩౯॥ ఐత్యో
కాశ్యాపిహోళాశ్చమమప్రీతికరాశ్చతే । ధర్మవమాణమాదిశ్యధువమే
ష్యతిరంగరాట్ ॥ ౪౦॥ మునయః ॥ ఇత్యాదిత్యవచ శ్శ్రుత్వానివృత్తాస్త్రని
వయంస్యప । తదాప్రభృతినాసోత్రగృహీతోస్తాభిరేవచ॥ ౪౧॥ జాతోదా
శరథీరామోరావణంచహనిష్యతి । నిభయాశ్చభవిష్యామోవయం రాజ
న్నసంశయః॥ ౪౨॥ రంగంవిమానమాదాయరాక్షసేంద్రో విభీషణః । ఆ
గమిష్యతిరాజేంద్ర సత్యమస్తాభిరీరితం॥ ౪౩ ॥ సత్త్వంగచ్ఛమహాబాహూ
రాజ్యంధమేణపాలయ । తుభ్యంనివేదయిష్యామోరాక్షసేంద్రే సమాగ
తే॥ ౪౪ ॥ రుద్రః॥ ఇత్యుక్తో మునిభీరాజాధర్మవమాణమహామునే । కావే
ర్యాదక్షిణేతీరేస్వాంపురీంచిచుళాయయా॥ ౪౫॥ అథకాలేనమహతారా
మరూపేణభూపతిః । ధర్మవమాణసమాహూతోయజ్ఞాధంయజ్ఞమూర్తి
నా॥ ౪౬॥ అయోధ్యామగమత్తస్యనగరీంకీర్తివధిఃసిం । నివృత్తమాత్రేయ
జ్ఞేతురామమామంత్యగ్రిసత్వరః॥ ౪౭ ॥ సతకృతస్సర్వసమ్మానైర్విశ్వప్ర
శ్చమహాత్తనా । అగమన్త్రిచుళామృద్ధాంగగరించోళభూపతిః॥ ౪౮ ॥ విభీష
ణస్యసమ్మానమాతిత్యంచగుణోత్తరం । దేవసోమ్యత్సనామగ్రింపూజోపకర

— శ్రీరంగవిమానస్యకావేరితరప్రాప్తిః —

ణానిచ॥ ౪౯॥ శిల్పినశ్శాస్త్రనిపుణాబ్రాహ్మణాశ్చతవస్వి నః । సర్వంస
ముదితంకృత్యావరంగేంద్రంప్రత్యపాదయత్ ॥ ౫౦॥ అథమీనరవౌమాసేవ
పంతేచగుణాన్వితే । ప్రాజాపత్యేచనక్షత్రేభద్రాయామందవాసరే॥
౫౧॥ ఉపఃకాలేశుభేలగ్నైరామేణాక్లిప్తకమణా । ఇత్యోకూణాంకులధన
మాత్మనోభ్యధికంతదా॥ ౫౨॥ శ్రీమద్రంగంమహద్ధామసద్విజంసపరిచ్ఛదం ।
ప్రదత్తంరాక్షసేంద్రాయప్రియాయప్రియకారిణే॥ ౫౩ ॥ విభీషణోపి
రాజాయంప్రణివత్సమహాత్తనే । శిరస్యాధాయతద్ధామసద్విజైస్సహరా
క్షసైః॥ ౫౪॥ సలంకాభిముఖస్తూణంప్రయయా శ్రీతమానసః । నభోమ
ధ్యంగతేసూర్యేచంద్రపుష్కరిణీతటే॥ ౫౫ ॥ అనంతపీఠేశ్రీరంగంస్థాప
యామాసరాక్షసః । ఆహూతోధర్మనర్కాచబ్రాహ్మణైస్తత్సత్తేనహ॥

౫౬ || రాజ్ఞాచమునిభిశ్చైవ సత్కృతౌ రాక్షసేశ్వ రః | దేవైశ్చ పూజితౌ విప్రైః పూజాభారాక్షసేనచ | ౫౭ || సితేగురుగతేలక్ష్మిరోహిత్యాం మాసిఫాల్గునే | సారివంశేచకావేర్యాం శ్రీరంగం సుప్రతిష్ఠితం || ౫౮ || భువోభూత్యై భూభుజాం భూసురాణాం దివోగుప్త్యై శ్రేయసేదేవతానాం | శ్రియై రాజ్ఞాం చోళవంశోద్భవానాం శ్రీమద్రంగస్సహ్యాజామాజగామ || ౫౯ || ఇతి శ్రీమద్భక్తిహక్తాండుపురాణే మహేశ్వరసారదసంవాదే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే శ్రీరంగవిమానస్య కావేరీతీరప్రాప్తిర్నామ అష్టమోఢ్యాయః. **

— ధర్మవర్మకృత శ్రీరంగోత్సవః. —

శ్రీమహేశ్వరః || తతో విభీషణో రాజాచంద్రపుష్కరిణీజలే | స్నాత్వా తుమూలమంత్రేణ దేవానాం తప్తప్యవారిణా || ౧ || కావేరీతోయమమలమాదాయ మణిసన్నిభం | కల్వారోత్పలవద్వాని పుణ్యాశ్చ తులసీరపి || ౨ || పున్నాగచంపకాశోకపాటలివకుళానిచ | ఉపాదాయ యథాశాస్త్రమిచ యామాస కేశవం || ౩ || అష్టాంగవిధినేష్ట్యా తంతతస్తుష్టావరాక్షసః | వేదశాస్త్రపురాణోక్తైః స్తోత్రైః స్తుత్యా జనాదనం || ౪ || ధర్మవమోఢ్యాయానీతైశ్చ భోగైరుచ్చావచైరపి | వేదపారైశ్చ విప్రాణాం తుతోపపురుషోత్తమః || ౫ || తతో విభీషణం రాజాధర్మవమాంకృతాంజలిః | యయాచే కతిచిత్కాలమిహ వస్తుంభవానితి || ౬ || శ్వోదేవస్యోత్సవోభావమహనిత్యైకాకృతః | తదథంగమ్య తేలంకాంక్షిప్రమిత్యాహరాక్షసః || ౭ || ఇతోత్సవోపిభవతీత్యాహరాజా విభీషణం | తథేత్యుక్తంతథాచక్రే సర్వమప్యోత్సవం విధిం || ౮ || విప్రైర్విభీషణో రాజా విధిశిష్యైస్తుపంచభిః | ఉత్సవం విధివచ్చక్రే సంపదాధర్మవమణా || ౯ || అత్యంతాభినవైదికవైయహావిభిం స్యాదుభిస్తుదా | అలంకారైశ్చ వివిధైరచితోహరిరీశ్వరః || ౧౦ || విభీషణశ్చ సుప్రీతస్సత్కారైర్ధర్మవమణా | అన్నశాలాశ్చ వివిధాః పానశాలాశ్చ భూపతిః || ౧౧ || ఉత్సవాధికం సమేతానాంచక్రే రాజాస్థానాం మనే | చంద్రపుష్కరిణీతీరే పున్నాగతరుశోభితే || ౧౨ || మంటపేచోళసింహస్య ప్రవృత్తోదైవతోత్సవః | నవాహముత్సవం కృత్వా రాకాయాం

నవమేహని॥ ౧౩॥ చక్రిరేవభృథన్నానంవిష్ణుభక్తావిమత్స్వరాః। తత్రత్యా
బ్రాహ్మణాస్సద్వేతపితాధమవమణా॥ ౧౪॥ అన్నపానైశ్చవా

శ్రీభగవత్కృతవిభీషణసాంత్వనం.

సోభిదహిణాభిస్తథైవచ। అధమాసోపితస్తత్రతపితోధమవర్షణా॥

౧౫॥ మైత్రేమిత్రోదయాత్పుర్వంప్రతస్తేరాక్షసేశ్వరః। ధమవర్షా

ణమామంత్యత్రత్యాబ్రాహ్మణాన్మషీ॥ ౧౬॥ విమానమైచ్ఛదాదా

తుంశిరసారాక్షసస్సవ్యయం। నాశకద్రంగముద్ధతుమపిసర్వప్రయత్నతః॥

౧౭॥ నిష్క్రియత్నస్తతోరాజానిషసాదనుదుఃఖతః। తమశ్రుపూణక

వదనంపతితంపాదమూలయోః॥ ౧౮॥ ఉత్తిష్టోత్తిష్టవత్సేతివిష్ణురాహవిభీ

షణం॥ శ్రీభగవాన్॥ అయంమనోహరోదేశఃపరీతస్సహ్యకన్యయా॥ ౧౯॥

చంద్రపుష్కరిణీదేయంపావనీశ్రమనాశిని। అయంచభక్తిమాన్రాజాధ

మవమానదామయి॥ ౨౦॥ ఇమేచమునయఃపుణ్యావసంత్యత్రవికల్ప

షాః। అత్రైవపస్తుమిచ్ఛామిలంకాంగచ్ఛవిభీషణ॥ ౨౧॥ పురావృత్తమిదం

చాత్రశ్రోతుమహాసిరాక్షస। వింధ్యపాదేమహానద్యస్సర్వాస్సమ్ముద్ధి

తాఃపరాః॥ ౨౨॥ తత్రాజగమగంధర్వోవిశ్వావసురితిశ్రుతః। సప్రణా

మాంజలింకృత్వాదక్షిణాందిశమాస్థితః॥ ౨౩॥ తతోవివాదస్సంభూతోనదీ

నాంతత్రరాక్షస। మమప్రణామమకరోన్మమైవమితివైమిధః॥ ౨౪॥ సము

ద్రందక్షిణంగత్వాసగంధర్వవతిఃప్రభో। ప్రాబోధయత్పద్మనాభంసహ

స్యేమాసిసంయతః॥ ౨౫॥ అనేనచోత్తరేప్రాప్తేనివృత్తశ్చోత్తరాందిశం।

గంగాకావేర్యోఃపరస్పరమాధిక్యవివాదః.

పునఃప్రణామమకరోన్మదీనాంతత్రగాయకః॥ ౨౬॥ త్వయానమస్కృ

తంకస్యాగ్రత్యుక్తోయాధికాత్రవః। తస్యైకృతప్రణామోహమిత్యుక్తాన్

ప్రయయాహిసః॥ ౨౭॥ ఆధిక్యంప్రతిసర్వాసాంతాసాంవాదోమహాన

భూత్। నాహమిత్యేవవైనద్యస్తత్క్షణేనవిశత్రమః॥ ౨౮॥ గంగాయాశ్చై

వకావేర్యానవిశ్రాంతిస్తదాభవత్। వాదశ్చసుమహానాసీదన్యోన్యాధిక్య

కారణాత్॥ ౨౯॥ సదనంబ్రహ్మణోగత్వా౭ పృచ్ఛతాంపరమేష్ఠినం।

గంగాధికానసందేహాత్మ్యవాచప్రజావతిః॥ ౩౦॥ తచ్ఛ్రీత్వాదుఃఖతా

దేయంకావేరిసహ్యవర్వతే తవసాతోషయామాసబ్రహ్మణంరాక్షసేశ్వ
ర॥ ౩౧॥ గంగాధిక్యమభీష్పంతీచిరంకాలంసరిద్వరా తస్యైవరందదాబ్ర
హ్మగంగాసామ్యంమహామునే॥ ౩౨॥ ఆధిక్యంచమయాదాతుంసశక్యంతే

— శ్రీరంగానుగ్రహతావేర్యాగంగాపేక్షయాధిక్యం. —
ధసోబ్రవీత్ సారక్షేత్రేతుకావేర్యాంసంస్థాప్యప్రతిహంమమ॥ ౩౩॥
చిరమారాధయామాసవరోదత్తస్తదామయా సాస్తుత్వాప్రణివత్యాహ
కావేరిమాంసరిద్వరా॥ ౩౪॥ దేవత్వదంఘ్రిసంబంధాద్గంగామత్తోతిరిచ్య
తే గంగాసామ్యంమయాలభమాధిక్యంనకదాచన॥ ౩౫॥ తస్యైవరమదా
త్తత్రకావేర్యైకమలేక్షణః మత్సంబంధోద్భవంతస్యమాహాత్మ్యంకేన
సాధ్యతే॥ ౩౬॥ తథాపిమత్ప్రసాదేనగంగాయాహ్యధికాభవమత్సంబద్ధా
యతేదేవీత్వస్త్వధ్యేధామమామకం॥ ౩౭॥ ఆగమిష్యతిరంగాఖ్యతత్రని
త్యంవసామ్యహం గంగాయాశ్చాధికాభూయానిత్యయోగాన్తయాసహ॥
౩౮॥ ప్రతిజ్ఞాతంమయాపూర్వమిత్థంరాక్షసపుంగవ తవాభిముఖమేవా
త్రశయిష్యేహంవిభీషణ॥ ౩౯॥ గచ్ఛలంకాంమయాదత్తాంభుంత్వరాజ్య
మకంటకం॥ శ్రీరుద్రః॥ ఇత్యుక్తోదేవదేవేనరంగధామ్నావిభీషణః॥ ౪౦॥

— విభీషణకృతభగవత్పాదప్రవతనం. —

పాదయోఃప్రణివత్యాహప్రాంజలిఃప్రశ్రయాన్వితః॥ విభీషణః॥ యద్య
యంవ్యవసాయస్తేదేవదేవజగత్పతే॥ ౪౧॥ అహమత్రైవవత్సాన్యమినత్వా
ముత్సృష్టుముత్సహే॥ శ్రీభగవాన్॥ కమభూమామనుష్యాణాంహితా
యార్చితృనామయా॥ ౪౨॥ ఆవిర్భూతమతస్తేషాంకరిష్యామిహితాహి
తం త్వయాసహనవస్తవ్యంమనుష్యైరాక్షసేశ్వర॥ ౪౩॥ తవదత్తంహి
రామేణలంకారాజ్యంవిభీషణ॥ ఆయుశ్చవరమందత్తమైశ్వర్యమతులంభువి॥
౪౪॥ అవసానేస్యకల్పస్యమయాసహవిభీషణ ఉపేష్యసిబ్రహ్మలోకంపున
లంకాంసమేష్యసి॥ ౪౫॥ ద్వివరాధావసానేత్వంమయాసహవిభీషణ
ప్రయాన్యసివరం లోకంసగప్రశయవజితం॥ ౪౬॥ విభీషణః॥ ఆయు
రారోగ్యమైశ్వర్యమన్యత్సర్వంచమేప్రభో దత్తంరామేణదేవేనముక్తిస్సం
ప్రాధికతామయా॥ ౪౭॥ తదథలంకారాధామైతద్దత్తమేవదయాశునా

ముద్యేయంకథమేతస్మాత్సంసారాత్తద్వదస్వమే || ౮౫ || శ్రీభగవాన్ || పా

—*— భగవత్సంత్వితవిభీషణస్యలంకాగమనం. *—

లయంతోమమైవాజ్ఞామృషయశ్చ ముముక్షువః | భోగాధినశ్చ పురుషాభో
గినోయేసురాసురాః || ౮౬ || యజ్ఞేనతపసాదానైరన్యైశ్చశుభకమభిః |
ప్రీతింమమైవకుర్వంతిమదాజ్ఞాపరిపాలకాః || ౮౭ || రాజ్యంకురుష్వధమేణ
మద్దత్తంరాక్షసేశ్వర | మాభవాన్మాత్యదీయాశ్చ దేశమేనంప్రజంతువై ||
౮౮ || మామైవానుస్తరసదాత్వామహంసంస్తరామిచ | ఉపాయమవపగ్గ
స్యరహస్యమపిమేశృణు || ౮౯ || సర్వకమాణిసంత్యజ్యసర్వకమభిఖానిచ |
శరణంమాంప్రపద్యస్వసర్వబంధవిముక్తయే || ౯౦ || శ్రీరుద్రః | ఇత్యుక్తోలోక
నాథేనలంకానాథోపినారద | ప్రణమ్య దేవంబహుశః ప్రయయాన్యాంపు
రీంతదా || ౯౧ || గతేవిభీషణేరాజాధమవమానహద్విజైః | సమ్యగ్విధా
నమకరోద్యద్యత్కృతవ్యమత్రవై || ౯౨ || తదా ప్రభృతికావేర్యాంశ్రీరం
గంధామనారద | కల్పంతస్థస్థాయీసంఘాతందృశ్యతేద్యాపిమానవైః || ౯౩ ||
ఇతిశ్రీమద్భక్తివత్సండపురాణేమహేశ్వరనారదసంవాదేశ్రీరంగమాహా
త్మ్యే విభీషణానుగ్రహానామ నవమోధ్యాయః ||

—*— శ్రీరంగక్షేత్రమహిమా. *—

శ్రీమహేశ్వరః || శ్రీరంగస్యవిమానస్యపరితోయోజనద్వయే | క్షేత్రే
నివసంతాంపుంసాంపాతకంనైవవిద్యతే || ౧ || శ్రీరంగయాత్రాశ్రీరంగ
యియాసాచైవనారద | శ్రీరంగయాత్రాశ్రీరంగదశకనంచైవనారద || ౨ ||
ఉత్తారయతిసంసారాన్నిత్యవాసస్తుకింపునః | చంద్రపుష్కరిణీయత్రసరసీ
పావనాశినీ || ౩ || తత్రస్నానంమనుష్యాణాంసర్వారిష్టవినాశనం | పురా
కాశ్యపశాపేననిస్తేజస్కుంకతోవిధుః || ౪ || తత్రేవయామహాతేజాః ప్రత్య
పద్యతనారద | సుజాతశ్చసుగంధశ్చపున్నాగస్తత్రతిష్ఠతి || ౫ || పురాచంద్ర
మసారాజ్ఞాప్రతిష్ఠాప్యవివర్ధితః | తందృష్ట్వాముచ్యతేపాపైస్సృష్ట్వా
లక్ష్మీమవాప్నుయాత్ || ౬ || జ్ఞానవాన్స్యాత్తమాగ్నిస్యతస్మాత్తమభివాదయేత్ |
తచ్ఛాంతాయాంకృతందానంబహుశామస్తథాచనం || ౭ || పితౄణాం
పిండదానంచమహాదక్షయముచ్యతే | పారాశర్యోమహాతేజాస్తత్రాస్తే

మునినత్రమ॥ ౮॥ పుష్కరఃపుష్కరాక్షుశ్చకుముదఃకాలవచః। శ్రీవిష్ణుపా
షాదాహ్యోతేతీర్థంరతుంతిసర్వదా॥ ౯॥ వాసుదేవేతిదేవస్యతత్రనామ
ప్రశస్యతే। గణనాథంనమస్కృత్యస్నాత్వాచమ్యయధావిధి॥ ౧౦॥కీర్తన

— తత్రతీర్థానాందేవతాగణాధిపాదికథనం. —

యిత్యావాసుదేవంపంత్రమేతదుదాహరేత్ । అశేషజగదాధారశంఖచ
క్రగదాధర॥ ౧౧॥అనుజ్ఞాందేహిమేదేవయుష్మత్తీర్థంనిషేవణే॥శ్రీరుద్రః॥
ఇత్యుక్త్వామూలమంత్రేణసూక్తేనపురుషస్యవా॥ ౧౨॥ స్నాత్వాసంతర్వ
యేద్దేవంవాసుదేవేతినామతః । ఋషిచంద్రమనందేవంగణనాథంతథై
వచ॥ ౧౩॥ దద్యాచ్చశక్తితోదానంసర్వపాపాఘనస్త్రయే। తిలదానంవిశే
షేణతప్తిందేవేప్రశస్యతే॥ ౧౪॥ తత్రస్నానంచదానంచసర్వపాపాఘ
నోదనం। పురస్తాత్రస్యతీర్థస్యబిల్వతీర్థంమహామునే॥ ౧౫॥ కృతావరా
ధోదేవస్యపురావైరోచనమునే । ఉశనాకిలతచ్ఛాంత్రైతత్రతేపేమహా
త్రవః॥ ౧౬॥ బిల్వశ్చస్తాపితస్త్రత్రశ్రీకరంచస్వరశానాత్ । తత్రషిఖాఽ
గవాఞ్జేయోదేవతాచక్రవిల్క్వయం॥ ౧౭॥ శ్రీనివాసేతిదేవస్యతత్రతీ
ర్థేప్రశస్యతే। కుముదోగణనాథశ్చతస్యతీర్థస్యరతుకః॥ ౧౮॥ తత్రా
పిరజతంజ్ఞేయంపిరణ్యంచవిశేషతః। అసహ్యసవచారాంశ్చతుమతేతస్యకే
శవః॥ ౧౯॥ అనచ్ఛాస్త్రాణ్యహంపూర్వమాజ్ఞయాపరమేష్ఠినః। ఆగ్నేయ్యాం
దిశిర్తీర్థస్యజంబుస్తీర్థతిమామకః॥ ౨౦॥ అనచ్ఛాస్త్రాణ్యహంపూర్వమా
జ్ఞయాపరమేష్ఠినః । అతవంతత్రతచ్ఛాంత్రైతవఃపరమదుశ్చరం॥ ౨౧॥అ
హిబుధ్న్యఋషిస్త్రదేవతాహంమహేశ్వరః। నునందోగణనాథశ్చవా
సుదేవస్యచామ్యుతః॥ ధాన్యంప్రదేయంతత్రైవహ్యమ్యుతఃప్రియతామితి।
భక్త్యాపచారానఖిలాన్సహతేతత్రవైహరిః॥ ౨౨॥ తత్రస్నానంచదా
నంచహ్యన్నదోపావనోదనం। తతోదక్షిణతోవృక్షస్తీర్థత్యశ్వత్థఉచ్చితః॥
౨౩॥ గత్వాహల్యాంతవస్తేపేతత్రదేవశ్చతక్రతుః। ఋషిస్తుగౌతమీనా
మదేవతావలసూదనః॥ ౨౪॥ అనంతోనామదేవస్యతత్రతీర్థేప్రశస్యతే।
నందస్తుతస్యతీర్థస్యరతుకోగణనాయకః॥ ౨౫॥ కన్యాదానంప్రశంసంతి
భగవత్ప్రీతయేత్రవై । అగమ్యాగమనాత్సపాత్రత్రస్నాత్వావిశుద్ధ్యతి॥

౨౭ || తతోదక్షిణతఃపశ్చాత్పాలాశస్త్రీప్యతిద్రుమః | గుహామమసుతస్తత్ర
తపసాశక్తిమాప్తవాన్ || ౨౮ || అహిబుధ్న్యబుషిస్తత్రదేవతాప
బ్దుభోగుహః | గోవిందేతిహరేనామఉక్తశ్చగణనాయకః || ౨౯ || గాఃప్ర
దేయావిశేషేణగోవిందఃప్రియతామితి | తత్రస్నానంచదానంచసంసర్గా
ఘనినాశనం || ౩౦ || ప్రతీచ్యాంఢిశిపున్నాగోవిద్యతేపాదపోత్రమః | గత్వా
తుక్పత్తికాఃపూర్వంతత్రదేవోహుతాశసః || ౩౧ || తద్దోషశాంతయేతేషే
తపఃపరమదుశ్చరం | బుషిమరీచిస్తత్రోక్తోదేవతాహవ్యవాహనః ||
౩౨|| శ్రీపతిసామదేవస్యసుభద్రస్తీర్థకరక్షకః | పృతంప్రదేయంతత్రై
వప్రీణాతిశ్రీపతిస్త్వయం || ౩౩ || పగదారకృతాత్పాపాత్తత్రస్నాత్వా
విశుద్ధ్యతి | తతఉత్తరతఃపశ్చాద్వకుళోద్రుమఉచ్చితః || ౩౪ || బృహస్పతి
స్తవ్విషిస్తత్రదేవతానాంపురోహితః | దేవనాథస్యహస్రాక్షోనామవి
ష్ణుశ్చమాధవః || ౩౫ || చండకోపోగణాధీశస్త్రస్యతీర్థస్యరక్షకః | తత్రవా
సఃప్రదాతవ్యంతోయమాయుర్వివృద్ధయే || ౩౬ || తత్రస్నాత్వానరశ్శుద్ధ్యే
ర్దోవధాత్స్త్రివధాదపి | కదంబఉత్తరేవృక్షఉత్తమోనామవైహరిః || ౩౭ ||
జియాజనకస్తత్రసతస్సాదృషిరుచ్యతే | దేవతావద్వయోనిశ్చగరుడస్తత్ర
పాలకః || ౩౮ || తత్రపిష్టంప్రదాతవ్యమన్నమారోగ్యవృద్ధయే | ప్రతిగ్ర
హకృతాత్పాపాత్తత్రస్నాత్వావిశుద్ధ్యతి || ౩౯ || తతఉత్తరతఃపూర్వ
మామ్రస్తిప్యతిపాదవః | బుషిర్వసిష్ఠస్తత్రోక్తోదేవతాచదివాకరః || ౪౦ ||
హృషీకేశేతిదేవస్యతత్రతీర్థేప్రశస్యతే | విష్వక్సేనోమహాతేజాస్త్రస్యతీర్థ
స్యరక్షకః || ౪౧ || భూమిదానంప్రశంసంతిసర్వసామ్రాజ్యవృద్ధయే | మా
తాపితృకృతాత్పాపాత్తత్రస్నాత్వావిశుద్ధ్యతి || ౪౨ || సర్వత్రైవబుషిం
దేవమథదేవంగణాధిపం | బ్రహ్మణంసూర్యమిత్వోక్తుంరాఘవంచవిభీష
ణమ్ || ౪౩ || ఉదకాంజలిభిస్సమ్యక్మాంచత్వాంచైవతర్పయేత్ | జపహూ
మాచనందానంతథాబ్రాహ్మణతర్పణం || ౪౪ || తత్రన్నామ్నసూరే
శుర్యాత్తప్తీత్రైవాశిషంచరేత్ | వాచయేద్బ్రాహ్మణాంస్తత్రతత్తప్తీ
త్యాశిషంబుధః || ౪౫ || సర్వత్రైవచకావేర్యాంశ్రీరంగేచవిశేషతః | స్నా
నకాలేజపేత్సంత్రంసామశాఖాసుచోదితం || ౪౬ || యద్ధీప్రందుష్కృ

తం యచ్చ కించిచ్చా రీరం యన్తాన సంపాచికం వా । సద్యః పునీహి వయసామ్య
తేన కవేరకన్యేష మశషణ్య చ్చ ॥ ౪ ॥ నారాయణే యశాఖాయాం దృష్టై
వం వేధసాన్వయం । ప్రియకృతస్యాకన్యాయాం పుంసాం పాపాన త్రయే ॥
౪౫ ॥ అష్టతీర్థాన మోపేతా మష్టపృథ్వివశోభితాం । జుష్టాంచ విష్టానాం పు
ణ్యాంచంద్రపుష్కరిణీం శుభాం ॥ ౪౬ ॥ దృష్ట్యాస్పృష్ట్యా తథాస్మాత్వా
పీత్వా సంప్రాప్త్యా వా పునః । కథయిత్వా తథాశ్రుత్వా ముచ్యతే సర్వకీర్తి
మైః ॥ ౪౭ ॥ అన్యత్రాపి ప్రదేశేషు యత్ర కుత్ర జలాశయే । చంద్రపుష్క
రిణీం కృత్వా స్నాత్వా తతస్యాథాభాగ్భవేత్ ॥ ౪౮ ॥ ఏతాని వత్సరేణానీకా
హేన ప్రదక్షిణం । స్నాత్వా ప్రణమ్య గంగేశం పునాతి దశపూరుషః ॥ ౪౯ ॥
ఏకాదశ్యా ముపోమైశ్చ వద్వాదశ్యాం స్నాత్వా నమాచరేత్ । తారయేదాన్తనో
వంశాశ్చస్తనప్తచస్తచ ॥ ౫౦ ॥ ఏతేషు పిండదానేన గయా శ్రాద్ధేన సమ్య

శ్రీరంగమాహాత్మ్య ఫల శ్రుతిః.

తం । అపి గోగ్రాసమాశ్రేణ మోదంతే పితరో దివి ॥ ౫౧ ॥ ఏతచ్ఛ్రీరంగ
మాహాత్మ్యం మయోక్తం తవ నారద । ఏతావదేవ వక్తవ్యం శ్రోతవ్యంచ మ
హామునే ॥ ౫౨ ॥ ఆవిర్భావం ప్రభృత్యేతదాకల్పాంతమశేషతః । ఏతచ్ఛ్రీ
రంగవృత్తాంతం కచ్చిత్సవ్యక్ష్మగ్రీతం త్వయా ॥ ౫౩ ॥ కచ్చిద్వ్యవసితోర్థా
శ్చ సందేహావిగతస్తవ । కచ్చిద్ధాతంభగవతోవ్యాప్తం విష్ణోమహాము
నే ॥ ౫౪ ॥ నారదః । న మోస్తుతే మహాదేవ కృతకృత్యోస్త్రిసాం ప్రతం । సర్వజ్ఞ
స్తవందయా శుశ్చతస్మాదేతత్త్వయోదితం ॥ ౫౫ ॥ శ్రుతమేతదశేషేణ మ
యోకాగ్రేణ చేతసా । శ్రోతవ్యం నాన్యదస్తీహాన మస్తుభ్యం న మోనమః ॥ ౫౬ ॥
శ్రీమహేశ్వరః । యఏతద్రంగమాహాత్మ్యం వైష్ణవేష్వభిధాన్యతి । సవిష్ణు
ప్రియ ఇత్యాహుస్సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౫౭ ॥ యఏతత్ప్రీతకయేన్నిత్యం
నరః పర్వణిపర్వణి । అప్రోక్తా మస్య యజ్ఞస్య ఫలమాప్నోతి పుష్కలం ॥
౫౮ ॥ మత్సన్నిధౌ విశేషేణ సన్నిధౌ వా మురద్విషః । వైష్ణవానాం సమాజే వా
కీర్తయిత్వా సుఖీభవేత్ ॥ ౫౯ ॥ నాస్తి కాయనవక్తవ్యం నాథాగవతసన్ని
ధౌ । న చ శూద్రాయ వక్తవ్యం యత్నేన ధనకాంతయా ॥ ౬౦ ॥ నాలసా

యప్రసాదాయనానూయాయవిశేషతః | నవక్తవ్యంనవక్తవ్యంనవక్తవ్యం
మహామునే || ౬౪ || శ్రోతవ్యంతుద్విజశ్రేష్ఠాద్విష్ణుభక్తాద్వివశ్చితః | జితేం
ద్రియాజ్జితశ్రోధాన్నిస్సృహగ్నిరుపద్రవాత్ || ౬౫ || శ్రుత్వాతద్రంగ
మాహాత్మ్యంవిష్ణుభక్తోవిమత్సరః | జిత్వా శ్రోధంచకామంచవిష్ణుమాప్నో
తిశాశ్వతం || ౬౬ || పఠచ్ఛృణ్వంస్తథావిప్రోవిదుషామగ్రణీర్భవేత్ | తు
త్రియోలభతేరాజ్యంవైశ్యశ్చధనసంపదః || ౬౭ || శూద్రోపిభగవద్భక్తిం
సాధకోవిజయాయుధి | గభేణేజనయేత్పుత్రంకన్యావిందతిసత్పతిం || ౬౮ ||
శృణ్వేపఠకలిఖకబిభ్రీరంగమాహాత్మ్యముత్తమం | ముక్త్యాశుభాశుభే
యాతితద్విష్ణోఃపరమంపదం || ౬౯ || ఇతిశ్రీమద్భగవద్గీతామహాపర్వ
ప్రథమోధ్యాయః. * * * * *

సనత్కుమారాయబ్రహ్మోపనిషత్ప్రసంగమాహాత్మ్యం.

సనత్కుమారః || తాతశ్రీరంగమాహాత్మ్యప్రభావోరంగశాయినః |
విష్ణుప్రియాస్తధాధమత్తేత్రవాసస్యవైభవం || ౧ || సర్వంసమ్యక్త్వయా
ఖ్యాతంతృప్తిరద్యాపినాస్తిమే | అతఃప్రసీదలోకేశదాసేమయిక్ష్వాపానిధే ||
౨ || యేనసంపద్వివృద్ధిచ్ఛదీఘంచాయుహారేకృపా | నిశ్రేయస్సంచజా
యేతతాదృగ్ధమంపదప్రభో || ౩ || బ్రహ్మ || సాధుపృష్టంత్వయాపుత్ర
లోకానుగ్రహకామ్యయా | హరిప్రియాణాం హిమతిర్ధన్యాభవతి నాన్య
థా || ౪ || అతస్తస్మాదసావధానేనశృణుష్యేదంసనాతనం | ధమోధమ
విధినాన్యాముక్తేప్రథమసాధనం || ౫ || రహస్యంధమేత్యేతదాఖ్యా
తంపూర్వమాత్మనా | ఇదానీమాదరాధిక్యంతవజ్ఞాత్వావదామితత్ || ౬ ||
ఉక్తంహిసహ్యాజామధ్యేచంద్రపుష్కరిణీతతే | సర్వలోకాస్పదంభాతిరం
గసద్భాతివిస్తృతం || ౭ || తాదృశంరంగసదసంసురాసురసమావృతం | ప్ర
దక్షిణీకృత్యనరఃపరాంగతిమవాప్నుయాత్ || ౮ || అగ్నిష్టోమసహస్రేణ
వాజపేయశతేనచ | యశ్శలంతత్సమాప్నోతిరంగసద్వప్రదక్షిణాత్ || ౯ ||
యస్యశ్రీరంగసదసేసర్వదేవగణాశ్రయే | ప్రదక్షిణమతిజాతాప్రసన్నా
స్సర్వదేవతాః || ౧౦ || అనేనదీఘమాంయస్యంరాజ్యలక్ష్మీతరోగతా | సుపు

త్రపాత్రలాభశ్చజాయతేనాత్ర సంశయః॥ ౧౧॥ సత్యంసత్యంపునస్సత్యము
 ధృత్యభుజముచ్యతే॥ ప్రదక్షిణాత్పరోధమోనాస్తిశ్రీరంగశాయినః॥ ౧౨॥
 యశ్చ్రద్ధాభక్తిసంయుక్తోరంగధామప్రదక్షిణే కరోతినతతం ప్రజ్ఞాంస
 తునారాయణస్సన్పితః॥ ౧౩॥ నాత్రకాలేవిభాగోస్తిరంగధామప్రదక్షిణే
 ఏతస్యపుత్రమాహాత్మ్యంసశక్యంవణితుంహయా॥ ౧౪॥ యమశ్చక్రింక
 రాప్రాహరంగక్షేత్రప్రభావవితే॥ శృణుధ్వంకింకరాస్సర్వేరహస్యం
 మమభాషితం॥ ౧౫॥ యశ్చశ్రీరంగసవనేప్రదక్షిణంవరోనరః॥ పద్భక్తానాం
 చసర్వేషాంకురుద్వంప్రణామిసదా॥ ౧౬॥ ఇతిసూర్యైర్హవిచ్ఛత్రయ
 మోపదత్తినిత్యశః॥ అహంబేవాశ్చసాధ్యాశ్చముచయఃపితరస్సదా॥ ౧౭॥
 వసవశ్చతథాచాన్యే నిత్యంద్వాదసంభవయా॥ ప్రదక్షిణంరంగధామ్నఃకు
 ర్వంతిశ్రద్ధయామృతాః॥ ౧౮॥ బ్రహ్మహత్యాభూహణశ్చాస్త్రీహత్యా
 నిరతోపివా॥ ప్రదక్షిణాద్రంగధామ్నస్సద్యశ్శుద్ధిమవాప్నుయాత్॥ ౧౯॥
 ఇదమేవపురాలక్ష్మీంకృపాసంతుష్టమానసా॥ ఏకాంతసమయోదేశంపప్ర
 చ్ఛజగద్దీప్యరం॥ ౨౦॥ దేవదేవభవాంభోధామగ్నానాంక్షీణతేజసాం॥ క
 థంవాపరమప్రాప్తిఃకోధమోమోక్షదోభవేత్॥ ౨౧॥ యోనుష్ఠానేలఘు
 తరఃఫలప్రాప్తిమహీయసీ॥ తద్దశంధమహాచక్షుమమకౌతూహలం
 మహత్॥ ౨౨॥ ఇతివిజ్ఞాపితోదేవ్యాప్రత్యువాచజగత్ప్రభుః॥ శ్రీభగవాన్॥
 శృణుదేవిప్రవక్ష్యామిరహస్యంధమముత్తమం॥ ౨౩॥ యేనసంసారమ
 గ్తోపిమమలోకేనమింధతే॥ మమశ్రీరంగనిలయోవతఃతేకిలసుందరీ॥ ౨౪॥
 తద్దశఃసనమసాంరప్రదక్షిణవిధిస్తదా॥ ధమైకరేతైస్త్రిభిమత్త్యామ
 మసాయుజ్యమాప్నుయుః॥ ౨౫॥ ఏతేషురంగేశహస్యప్రదక్షిణవిధిర్మహాన్॥
 యేనప్రపతితతోధమఃపూర్వేస్త్రిజన్మసప్తకే॥ ౨౬॥ మయియస్యస్థిరా
 భక్తిస్తస్యతల్లభతేకుభే॥ భక్తిశ్రద్ధాసమేతోయోమమధామప్రదక్షిణమ్॥
 ౨౭॥ పదేవదాంతరంగత్వాకరేచలనవజనం॥ వాచాస్తోత్రంమనోధ్యా
 నంచతురంగప్రదక్షిణం॥ ౨౮॥ మానుషస్యవిమానస్యయఃప్రదక్షిణమాచ
 రేత్॥ నిశ్యదస్తోత్రరశతంచతుర్వింశతిరేవవా॥ ౨౯॥ ప్రదక్షిణంయఃకురు

తేకారయత్యపివానరః। నపుమాగరుదారూఢోమమచిహ్నైరలంకృతః॥
 ౩౦ ॥ విష్వక్సేనప్రభృతిభిఃపూజితోనిత్యసూరిభిః। మమతోకంసమాసాద్య
 సబ్రహ్మనందనిభః॥ ౩౧ ॥ శేషతల్పేమయాసాధంవతఃతేచసుఖీభ
 వేత్ । ఏకంవాద్వితయంవాపిమమధామప్రదక్షిణం॥ ౩౨ ॥ కృత్వాసకలలో
 కానాంప్రదక్షిణఫలంలభేత్ । యస్తుద్వాదశసంఖ్యంతుమమధామప్రదక్షి
 ణమ్॥ ౩౩ ॥ కుర్యాద్ద్వాదశసంఖ్యస్యమనోగ్లత్తుజపాత్ఫలం। యల్లభ్యతేతదా
 ప్నోతితథాకారయితానరః॥ ౩౪ ॥ చతుర్వింశతీసంఖ్యంతురంగధామప్రద
 ష్టిణం। గాయత్రీకోటిజపతోయత్ఫలంసమవాప్నుయాత్॥ ౩౫ ॥ అష్టోత్తర
 శతంయస్తుకురుతేకారయత్యపి। వాదంశ ఏవమత్యోసాసపూజ్యోబ్రహ్మ
 వాదిభిః॥ ౩౬ ॥ ఆత్మమర్యాదయాధీమత్వేకేనైవచయోద్విజః। నిత్యమష్టో
 త్తరశతంచతుర్వింశతిరేవవా॥ ౩౭ ॥ ప్రదక్షిణంయఃకురుతేకారయత్యపివా
 నరః। విభూతియగ్నందత్వాపితస్త్వప్తినఃమేభవేత్॥ ౩౮ ॥ ఇతిలక్ష్మ్య
 జగన్నాథోరహస్యంధమమాదిశత్ । తస్మాచ్ఛ్రేయోధిభిఃపుంభిఃకా
 ర్యరంగప్రదక్షిణమ్॥ ౩౯ ॥ ఇతిశ్రీమద్భక్తిప్రక్షింజపురాణేబ్రహ్మసనత్కు
 మారసంవాదేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే శ్రీదివ్యవిమానప్రదక్షిణవైభవంనామ
 ఏకాదశోధ్యాయః. ****

కావేరివధఃతాంకాలేకాలేవమతువాసవః। శ్రీరంగనా
 థోజయతుశ్రీరంగశ్రీశ్చవధఃతాం॥ సర్వదేశదిశాకాలేష్వ
 వ్యాహతపరాక్రమః। రామానుజార్యదివ్యాజ్ఞావధఃతామ
 భివధఃతామ్. ****

శ్రీరంగరాజాయనమః.

సమాప్తశ్చయంగ్రంధః.

శ్రీమద్వేదవ్యాసమహర్షిః ప్రణీతాష్టాదశపురాణా

సనత్కు-మారసంహితాపరిణామము,

శ్రీకృష్ణమహాత్మ్యం ౦౬:

అ సిగ్నోపకారము

నానాదేశానీత బహువుత్తక సాహాయ్యేన

త్యాగరాయశిష్యునిది- ఇం ను ౩౦ - నామకారణే పాప

ఎ * శోషా చా ర్ము ల వ, ల న

శ్రీ రామా నం వ ము ద్రాక్ష ర శా ల యం దు

మూర్తిపీఠి ప్రచురింపబడియె.

— 天. 地. 人. —

చేస్తుంది.

1911

సంసృతాంధ్ర వైదిక వేదాంత గ్రంథములు
మొదలగునవివలయువారు మాకువ్రాసి జాఫితా
లను పుస్తకములను వీర్యారాపొందవచ్చును

అల్లాడి - వీరాస్వామి శాస్త్రి అండునన్ను.

నెం 10 * కొల్లావారి అగ్రహారము

రాయపురం పోస్టు * మదరాసు.

అష్టోత్తర శత సహస్రనామ కదంబము.

దీనియందు విష్ణుసహస్రనామము కృష్ణాష్టోత్తరము, రామసహస్రనా
మము, రామాష్టోత్తరము, ఆంజనేయ సహస్రనామము, ఆంజనేయాష్టోత్తర
ము. శివసహస్రనామము శివాష్టోత్తరము, గణపతీసహస్రనామము, గణపత్య
ష్టోత్తరము, సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామము, సుబ్రహ్మణ్యాష్టోత్తరము, శ్రీకాళ
శ్రీశ్వరాష్టోత్తరము, రుద్రకవచము. లలితాసహస్రనామము, లలితాష్టోత్తర
ము, లలితాత్రిశతి, దేవీఖడ్గమాల, ఉమాష్టోత్తరము, లక్ష్మీసహస్రనామము
లక్ష్మీఅష్టోత్తరము, అన్నపూర్ణాసహస్రనామము, అన్నపూర్ణాష్టోత్తరము-
మరికొన్ని విషయములనుచేర్చి, వీటిమూలము, నామావళిలతో తప్పలులేక
శుద్ధప్రతిగా కీత్రానుబౌద్ధుడేసినది.

రఃపుకాగితములు

౦ ౧౦ ౦

డిటో క్లీప్

౧ ౦ ౦

విష్ణుసహస్రనామము- సాంధ్రతాత్పర్యము.

దీనియందు, పారాయణమునకు మూలము, ప్రతి నామావళికిన్ని
అర్థము ఫలశ్రుతికే తాత్పర్యము. పూజకుఘోషయోగ మగునటుల నామావళిల
తోగలది.

౦ ౬ ౦

శ్రీ ర మ్మ.

శ్రీ గణేశాయనమః,

శ్రీ సాగ్రందపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే

ప్రథమాధ్యాయ ప్రారంభః.

హరిః ఓమ్ ॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం శశివర్ణంచతుర్భుజం । ప్రస
న్నవదనంధ్యాయే త్వవకవిశ్వాపశాంతయే ॥ అభిషిక్తాథా
సిన్ధ్యకం పూజితోయన్సురైరపి । సవకవిఘ్నచ్ఛిదేతస్మై గణాధిప
తయేనమః ॥ ౧ ॥ యాకుండేందుతుషారహారధవళా యశుభ్రవ
స్తాప్రతా యావిణావరదండమండితకరా యాశ్వేతపద్మాసనా ।
యాబ్రహ్మచ్యుత శంకర ప్రభృతి భిక్షేవైశ్వదాపూజితా సామాం
పాతుసరస్వతీ భగవతీ నిశ్శేషజాడ్యావహా ॥ ౨ ॥ గురుబ్రహ్మ
గురుస్విష్ణు ర్గురుక్షేమో మహేశ్వరః । గురుస్సాక్షా త్వరంబ్రహ్మ
తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ ౩ ॥ జ్ఞానానందమయందేవం నిర్మలస్పటికా
కృతమ్ । ఆధారంసర్వవిద్యానాం హయగ్రీవముపాస్మహే ॥ ౪ ॥

ఋషయండియః ॥ వసిష్ఠేనవిదేహాయ కథితం బూహినోముపే ।
శ్రోతుకామా వయంత్యత్తః కార్తికకోత్తమ ముత్తమమ్ ॥ శ్రీసూతః ॥
కార్తికశ్యచమాహాత్మ్యం సర్వధమకసమృద్ధయే ॥ ౧ ॥ వసిష్ఠేనవిదేహః
యకథితంకీర్తివధానమ్ । బ్రహ్మణాకథితంతద్వ న్నారదాయ మహాశ్మనే ॥
౩ ॥ మహాదేవేనపార్వత్యై రమామైవక్రిణాతథా । తదహంసంప్రవత్సా
మిశ్రువాంతుమునయోభిలా ॥ ౪ ॥ యచ్ఛ్రీత్వాముజ్యతేజంతు జగన్మున
సారబంధనాత్ । అగాత్యదాచిచ్చైదేహీం వసిష్ఠోబ్రహ్మసందన ॥ ౫ ॥
దిష్ట్యాసిద్ధాశ్రమంగతు విదేహగృహమావిశమ్ । దృష్ట్వావిదేహస్తుచి
మాసనాదవరుహ్యచ ॥ ౬ ॥ స్కనామదండవదూభా సంతోషపులకాంకితః
అస్మృకపాద్యాదిభిస్సమ్యగభ్యవ్యక్ విధింతదా ॥ ౭ ॥ పాదప్రత్యక్షసన్న్యా
పః స్వయంధృత్వాతమస్తకే । తస్యదివ్యాసనందత్వా భక్తిభావేనతం

మునిమ్ ॥ ౮ ॥ ఉత్పల్లవదరాంభోజసగ్వభూతవయాపరమ్ । శాంతంబాం
 వంశదాచారంబా లసూర్యసమప్రభమ్ ॥ ౯ ॥ సమస్తగుణసంపన్న మవా
 దన్యసతిస్తదా ॥ గాజా ॥ ధన్వోస్థిర్వృక్షకృత్స్థిర్ధక్షణాత్తవభూసుర ॥
 బద్ధో విశరన్యశ్చై తృప్తిరూయాతి సాంప్రతమ్ । మహతాందశకనం
 కేష కులభంగృహమేధివామ్ ॥ ౧౦ ॥ భవేదాగమనంమహ్యం హేతుఃక
 యో నిర్ధమే ॥ శ్రీమాతః ॥ ఏవంఽదంతంరాజానం విప్రేంద్రం పల్లవోచ
 ॥ ౧౧ ॥ కృపాధావేనసంతుప్తు ప్రాహేదంప్రహసన్నుపమ్ । స్వస్తీతే
 స్తుప్తుఃప్రేష్టయాస్యామ్యాశ్రమ నుండలమ్ ॥ ౧౨ ॥ శోషయజ్ఞోభవితాస్యా
 కంప్రవృద్ధాతుమిహహంసి ॥ గాజా ॥ దాస్యామిద్రవిణంభూరి ధర్మగో
 య్యంమహామునే ॥ ౧౩ ॥ శ్వహో గంజ్జాశుమిచ్ఛామి శ్రోగ్మానామఘనాశ
 నమ్ । నావాసిస్వధర్మాకాం సూక్ష్మాభూరిఫలప్రదమ్ ॥ ౧౪ ॥ జ్ఞాతుమి
 చ్ఛామివిప్రేంద్రమిహవత్కుమిహహంసి । కార్తికకన్యమూసేభ్యోధర్మే
 యోగ్యాధికకథమ్ ॥ ౧౫ ॥ శ్రోపకామాయమేబ్రూహి ధర్మజ్ఞోసిమహ
 యతే ॥ వసిష్ఠా ॥ శుణురాజన్యకత్సామి శ్రోగ్మానామఘనాశనమ్ ॥ ౧౬ ॥
 ॥ గురూనిశావాణీ లోకోద్ధరణమేకవే । పూర్వకర్మ విపాకేనసత్వ
 బద్ధినియతే ॥ ౧౭ ॥ తులాసంక్లేషకరే కాకేమాసి యోసరిః ।
 స్వామిదాన విక్యత్రార్థం అవకనంశుద్ధమానసః ॥ ౧౮ ॥ తదత్పర్యధలం
 కారాభ్యుత్థికోచరేన్య ॥ సంక్రమంవాసమారభ్య మానమేకం నిరం
 నిరమ్ ॥ ౧౯ ॥ మానస్సప్రపతిపర్యాంవా ప్రారభేత్కార్తిక ప్రతమ్ । నిర్వి
 క్షంకుమమేదేవ దామోదరనమోస్తుతే ॥ ౨౦ ॥ ఇహసంకల్పవిధిపశ్య శ్చ
 శ్చాన్తిమనమాచరేత్ । మారాణాంహోదయవేళాయాం కార్తికాగ్నిం కా
 గయేన్నుప ॥ ౨౧ ॥ కావేగ్నింకార్తికేమాసి నచీచ్ఛానం విష్యతే । తు
 లారాశింగతేనూశ్యే గంగాత్రేలోక్యపావనీ ॥ ౨౨ ॥ సర్వత్రద్రవదూహే
 బి సానుపూర్ణాభవేత్తదా । యస్మిన్నామైహృషీకేశ స్తులాయాం గోష్ప
 హోదకే ॥ ౨౩ ॥ తటాకకూపరుల్యాను నిశ్యంసన్నిహితోహరిః । నృపై
 సాందతదాచాగోఽనికాంకార్తికేషధా ॥ ౨౪ ॥ గంగానత్వాశనైక
 ప్రోచమస్మకశ్య హరింస్కాం । ప్రక్షాళ్యపాదాహస్తావ ఆనవ్యప్రయ
 త్తమిహి ॥ ౨౫ ॥ అతిశుద్ధేయం తేజ చానజ్ఞాతోఽభ్యైవాక । కటిప్ర
 వాంకువశం గత్వాచ్ఛానం కమాచరేత్ ॥ ౨౬ ॥ దేవాన్నితూ నృషీ
 ధృక్పాతస్యైశ్చ యథాధిపి । తత్రాశుమహాణం కుర్యాద్భక్తిభావే

నకేశవ॥ ౨౦॥ జనన్మాలోద్భవత్తాయం అంగస్త్రాగణభూమివ । పశ్య
 త్తీరమునుప్రాప్య శుర్యాత్ప్రత్యోదకాంజలిమ్॥ ౨౧॥ నిష్పేక్ష్యధ్యతవ
 స్త్రం ద్వీరావప్యతతోన్మప । నకుశ్వాదాగ్నివస్త్రేణ శిఃసోద్వల
 సంతదా॥ ౩౦॥ భారయేత్థావస్త్రంతు నారాయణ మనుష్కృత । తతో
 ధన్వపుండ్రకాఽధ్యత్వా గోపీచందనతోద్విజః॥ ౩౧॥ సంధ్యానుపా
 స్థవిధివ ద్దాయప్రీజపమాచరేత్ । తతశ్చగ్నిమనుక్రమ్య ముత్వాదా
 సాసనంశుభమ్ ॥౩౨॥ బ్రహ్మయజ్ఞంతతఃకృత్వా దేవపూజాంసమాచ
 రేత్ । ఆహ్వాన్యపూజాపుష్పాణి స్యారామోద్భవనానివ ॥౩౩॥ పోజ
 త్రైసపచారైశ్చ సాలగ్రామనివాసినమ్ । శంఖచక్రధరందేవం భక్తిభా
 వేనచార్చయేత్॥ ౩౪॥ తతఃపురాణపఠనం శ్రుత్వాభక్తిసమన్వితః ।
 గృహంగత్వాహరింపూజ్య వైశ్వదేవమతఃపఠమ్॥ ౩౫॥ ఘృత్వాచాంతే
 ద్వీరావప్య పురాణశ్రవణంపునః । దినాంశేసర్వకర్మాణి సమన్యవిధి
 వన్నృప॥ ౩౬॥ ప్రదోషసమయేరాజత్ విష్ణోర్వాశంకరస్యచ । యథా
 శక్త్యుపసారేణ దీపప్రజ్వలనంశుభమ్॥ ౩౭॥ భక్త్యభాజ్యాదిభిస్సర్వ
 గచ్ఛయేద్భక్తకృత్యలమ్ । వాచాస్తోత్రంచతద్విష్ణోః త్రైసంవావాగ్గత
 శ్శుచిః॥ ౩౮॥ జప్త్యానోద్ధ్వాననిరతః సమసాగరంతితఃక్రమాత్ ।
 ఏవంయఃకాఠికేమాసి కురుతేభక్తిచమ్రధీ ॥ ౩౯॥ సయాశ్చైష్టవం
 ధామపునరావృత్తిరజితమ్ । ఇహజన్మనియత్పాపం యత్పాపంపూ
 ర్వజన్మ॥ ౪౦॥ తత్పాపంవిలయంయతి కాఠికకవ్రతముత్తమమ్ ।
 బ్రాహ్మణఃక్షత్రియోచ్చైశ్శ్యః శూద్రశ్చైవతపోధన॥ ౪౧॥ స్త్రీయోవా
 భక్తిభావేనకాఠికోక్త చరేద్దగ్ధి । తేయాంతివైష్టవంలోకం పునరా
 వతివచితమ్॥ ౪౨॥ కాఠికేధర్మవిరతందృష్ట్వామోదతియఃపుమాత్ ।
 తద్దీరాఘనపృత్తిస్స్యిత్ నాత్రకార్యావిచారణా॥ ౪౩॥

ఇతి శ్రీ స్థావరపురాణే కాఠికమాహాత్మ్యే,

ప్రథమోధ్యాయః.

అథ ద్వితీయోధ్యాయః.

శ్రీనసిష్ట ॥ శ్రుణురాజత్ ప్రవక్ష్యామి హహాశ్శృంగకాఠికస్యచ ।
 క్షృతశుక్యతాత్పాసాన్మన్యతేశశ్చదాపః॥ ౧॥ యః కాఠికేమాసిన్యప
 సోమవారప్రణంజరేత్ । సోమశేఖరతుష్టకృ సయాతివమందిమ్ ॥ ౨ ॥

కార్తిక్యామిందువారేతు స్నానవాసజపాదీకమ్ । అశ్వమేధసహస్రాణాంఘ
 లంప్రాప్తోశ్యసంశయః ॥ ౩ ॥ ఉపవాసంచైవ క్తం సక్తంచాయాచితవ్రత
 మ్ । స్నానంచతిలవానంచ వడ్డినంకవయోవిదుః ॥ ౪ ॥ ఉపవాససమర్థానా
 ముపవాసోవిధీయతే । అపమర్థాశ్చోపవాసే సక్తభోజనమాచరేత్ ॥ ౫ ॥
 తతశక్త్యర్థతుచ్ఛాయా సక్తభోజనముచ్యతే । తరభావేద్విజైస్సాథకం ఓవా
 భోజనమేవవా ॥ ౬ ॥ యుధగ్గుంకాతాకేమాసి నాచరేద్ద్యదియేనరాః । కుంభీ
 పాకేతుపచ్యంతేరారవేతుయుగాష్టకమ్ ॥ ౭ ॥ కార్తికేసోమవారేతు ఉపో
 వ్యగతభిత్వకా । సమభ్యర్చ్యవిధానేపవిష్టుంలొకైకశంకరమ్ ॥ ౮ ॥ స్త్రి
 యోవాపురుషోవాపి నాతికేచేదువాసరే । నక్షత్రమండలంధృష్ట్యా యః
 కుగ్యాగ్నుక్తభోజనమ్ ॥ ౯ ॥ తేషాంపాపానిసశ్యంతి వహశ్చాపక్షస్తతూ
 లవత్ । సోమవారేతుకార్తిక్యా శివలింగభిషేచనమ్ ॥ ౧౦ ॥ పూజించ
 వంచనక్తం కయఃకుర్యాత్సశివప్రదః । అత్రేవోదాహరణీమ వినిహాసంపు
 రాశనమ్ ॥ ౧౧ ॥ శుద్ధ్యతాంసర్వపాపఘ్నం వక్త్రాశామఘనాశనమ్ ।
 కాచితాగ్నేరకేశేషు నామ్నాశ్వాతంత్రస్యిస్థురీ ॥ ౧౨ ॥ ఊర్జయావన
 సంపన్నాసుకేశేసుస్థురుగళా । యాజకశ్చసంతాతస్యి పుంశ్చలీబహుభా
 పిణీ ॥ ౧౩ ॥ మాతాపితృవరిత్యక్తా శ్వశురాభ్యాంనరేశ్వర । పతిస్తాంకరూ
 సాంధృష్ట్యా ద్విజస్సాగ్రాప్తోంభవః ॥ ౧౪ ॥ మిత్రశర్మ ఇతిఖ్యాతోవేదవే
 దాంగపారగః । సరాచారసమాపన్న స్సర్వభూతదయాపరః ॥ ౧౫ ॥ త్రి
 ణ్యుతారతస్సచ్య కస్యోనాదీనదాశుచిః । ఏవంసర్వోత్తమోవిప్రో తర్జి
 తస్తాపిణోభృశమ్ ॥ ౧౬ ॥ స గాహణంస్త్యాభిలాషేణ చేతసాసౌనచాత్సజత్ ।
 కదాచితురూకాక్రద్ధాపరేషాం యాపతోపిణీ ॥ ౧౭ ॥ దుజన్తైఃప్రీతిసం
 యుక్తైశ్చ క్యావనోద్బోధితాన్మప । ద్రవ్యైరాభరణైస్సమ్యక్ క్షుద్రష్టాప
 ష్టవాంజీ ॥ ౧౮ ॥ ప్రతివాప్రీతియుక్తైరాత్రాశయ్యాం సమాగతా । పతిని
 ద్రాంససశూజ్ఞాయశ్చనైరుత్తాయసాతథా ॥ ౧౯ ॥ శిలామాదాయ మహతీం
 మస్తకేప్రక్షిప్తద్రుమా । వేనసోపేమమారాధ కరూశాసంగలాలసః ॥ ౨౦ ॥
 స్వయమాదాయతంపుష్టే శూన్యకూషేః సజన్యత ! బహుభిర్భావన
 సేష్టైఃపరస్త్రీసంగలాపనైః ॥ ౨౧ ॥ కామశాస్త్రోలాప్తేః పరిరంభణయ
 మ్భవైః । నా గాజాతిధరైఃపుంభిఃకణసంకరకాండైః ॥ ౨౨ ॥ కరోతిసంగ
 మంనిశ్యంసావతంపః పూతకీ । వశిభక్తిరతస్త్రీణాం కులీణీపరయోజజని ॥
 ఏకపత్నీనతానాంజ తేషాంరతిపరాశుచిః । పరనివా పరద్యేషీ సర్వదేవ

పరాజ్ఞుభీః ॥ ౨౪ ॥ ఉంభేనవాదయాహీనా పరిహాసేనమాయయా । నధ్యాయ
తంవిష్ణుపాదాబ్జం నశ్రుతాహరినతరథా ॥ ౨౫ ॥ యావనాతిక్రమంచాసీ
జ్జరాచాస్యా ఉపాగతా । వ్రణవాగ్ధిరభూద్రాక్ష క్రిమిభిఃపూయశోణి
తా ॥ ౨౬ ॥ సర్వేయజంగాస్తాంధూపయాపయంతో మదాన్వితాః । తతశ్చ
శాకలారాజక జేష్ఠనాయంతి దుఃఖితా ॥ ౨౭ ॥ మమారవాగ్ధినాదష్టా
పాపాధిక్యాన్నరేక్ష్యత । యమనూతాతతాజగ్ముః చండహాసభయంకరాః ॥
౨౮ ॥ యశుస్యాంకమానీయ తులయమాయార్పయన్ భటాః । యమస్తాం
కోపతామూత్రి శిక్షామతి భయంకరీమ్ ॥ ౨౯ ॥ అయసానిమితం స్త్రు
భం తప్తంచాతిభయంకరమ్ । సకంటకం సజ్వలితం పరిరంభణకారణం ॥
తాంవైతదా యమభటాః యమేనాజ్ఞప్తచేతసః । ఆలింగయామా సురతః
పాపంప్రతిపదస్సునః ॥ ౩౦ ॥ తతస్త్యుర్ద్విక్ పాతంచ యమదండైర్వ
యంకరైః । కుమ్భిపాకేనవశ్చాత్రాం చాథం లేయమకింకరాః ॥ ౩౧ ॥ శిలోప
రిపునస్తాంచపాదౌ సంగృహ్యతాడయన్ । తతస్తేతప్తక్తచ తస్యాఃపా
నమచిక్లదన్ ॥ ౩౨ ॥ త్రపుంతప్తసమాదాయ ద్విశోణేప్రక్షిపంతిచ । ఇ
త్యాభిర్గుహాఘ్నైః రాజకతాంయమకింకరాః ॥ ౩౩ ॥ చిత్తగృహైరబ
హుశః ప్రిేరితాస్తేరుమేనచ । సామహాఘ్నారసరకం పితృభిశ్చ పితామ
హే ॥ ౩౪ ॥ సాచాంధమైరనేక్ష్య దశపూర్వైరదశశాపరైః । నారకింయా
హనాంధుక్త్వా పునర్భూమిముపాగతా ॥ ౩౫ ॥ శ్వానయోనా సముత్పన్నా
దశజన్మనిపంచచ । తతఃపంచదశేరాజక కలింగేచాగ్నిహ్నానాలయే ॥ ౩౬ ॥
శ్వానజేహమనుప్రాప్య ఘోడితాచ గృహేగృహే । కదాచిద్బ్రాహ్మణ
గృహేకాతికైచేందువాసరే ॥ ౩౭ ॥ శివపూజాచ విధివ త్కృత్వా సత్త్ర
మండలమ్ । ద్రష్టుంసమాగాద్రాజేంద్ర బలిమాదాయపాణిచా ॥ ౩౮ ॥ నివే
దయాం లేచబలిం త్యక్త్వాచాగ్నిహ్నా పుంగవః । పాదౌ ప్రక్షాళ్య చాచమ్య
ప్రావిశద్ధృహమంజసా ॥ ౩౯ ॥ దివానలస్థ్వా లేశం వాసాశునీబలిభోజనం
కాతికక్యామిందువారేతు శునీబాలలిభక్షణమ్ ॥ ౪౦ ॥ తేనచాతిస్సృతి
భూత్ పాహీత్యాహముహూర్ముహుః । సవిప్రీవిస్త్రితోభూత్వా గృహం
గత్వాబ్రవిద్వచః ॥ ౪౧ ॥ కింకింకరోపిచాస్తాకం గృహేతతార్కరణంవద ।
భోబ్రహ్మణశ్రుణేమేవాక్యం నారీచాహంపురాద్విజ ॥ ౪౨ ॥ కుంటాపాప
నిరతాజాతిసంకరకారిణి । పరేషాంసంగతితతా పుంశ్చలీపతిఘాతకీ ॥ ౪౩ ॥
ఏవమాత్మీ పాపాని కృత్వాచ యమమందిరే । తత్రభక్త్వా యతనాంజ

పునర్ముఖిం గత్యాహమ్ ॥ ౪౫ ॥ జన్మమంతిమంవిప్ర జాతీస్మరణకా
రణమ్ । తద్వదస్వస్విజలేష్ట కృత్వాచాహంపునామివై ॥ ౪౬ ॥ ఏవంశ్రు
త్వాసనిప్రేహో జ్ఞానచతురదర్శయత్ । కార్తికాశ్యామిందవారేతు బ
ల్యన్నంన క్తభోజనాత్ ॥ ౪౭ ॥ జాతీస్మరణహేతురైవ సాధుజ్ఞాత్వేతిసోప
దత్ । సాశునీతుపునఃప్రాహ చాహ్మణంపేదపాంగమ్ ॥ ౪౮ ॥ ముంపా
హిక్యపయాబ్రహ్మణ శ్వానయోనిధరాంద్విజ । ఏవం సంప్రాధికతోఽహో
దదాధర్మ మనుత్తమమ్ ॥ ౪౯ ॥ కార్తికాశ్యామిండువారేతు హ్యేకవారేణ
యశ్ఫలమ్ । తత్ఫలంప్రదదౌసద్యః ఉపకారాయథాపతే ॥ ౫౦ ॥ డేదీ
శ్యమానదేహాఢ్యా దివ్యస్యగ్వస్త్రధూషణా । పితృభిస్సరాజేంద్ర కైలా
సంప్రతిసాయయా ॥ ౫౧ ॥ శివేనమోదతేతత్ర శివాయద్వ్యహిపతే ।
తస్మాత్కార్తికమాసేతు సోమవారప్రతించరేత్ ॥ ౫౨ ॥ యఃకరోతివ్ర
తంభక్త్యాకైవల్యంకరసంస్థితం । తస్మాత్తస్యపిరాజేంద్ర కార్తికాశ్యాంధమక
మాచర ॥ ౫౩ ॥

ఇతి శ్రీస్థానధవురాజే - కార్తికమాహాత్మ్యే,

ద్వితీయోఽధ్యాయః.

—*—

అథ తృతీయోఽధ్యాయః.

శ్రీవసిష్ఠః ॥ కార్తికమాసిరాజేంద్ర స్నానదానజపాదికం । లేశం
వాకురుతేమత్యక్తి తదక్షయ్యఫలంస్మృతమ్ ॥ ౧ ॥ అనిత్యందేహ మాశ్రిత్య
కార్తికకోక్తంచరేన్నహి । స్త్రియోవాపురుషోవాపి శ్వానయోనిశతం వ్ర
జేత్ ॥ ౨ ॥ పాణకమ్యాంకూర్కమత్యక్తిస్నానదానంతునాచరేత్ । కోటి
జన్మసుచండాల యోనౌసుజాయతేన్యప ॥ ౩ ॥ కృమాద్యోనౌసముత్పన్నో
భవతి బ్రహ్మరాక్షసః । అత్రైవోదాహరింతీమ మితిహాసంపురాతనమ్ ॥ ౪ ॥
తత్త్వత్సగ్ధరితం తత్సమాసేనవేష్రుణు । అంద్రదేశే ద్విజంకశ్చ తత్త్వని
ష్ఠఇతిశ్రుతిః ॥ ౫ ॥ సర్వశాస్త్రాథకకుశల త్వశ్యవాదీజితేంద్రియః । తీర్థయా
తామ్రసిరత సర్వభూతదియాపరః ॥ ౬ ॥ కదాచిత్త్రిఫల్యాతాధిక మ
ట సాహసరేశ్వర । గోదావరీతేరౌజ్జవలేచాంబరదులినీ ॥ ౭ ॥ తస్మిన్
త్రయఃపిశాచాశ్చ బ్రహ్మరాక్ష సంజ్ఞికాః । ఊర్ధ్వకేశాః కరాశాస్త్రా కృ
ష్ణదేహాఃకృశోదలా ॥ ౮ ॥ రక్తనేత్రశ్శ్రుమఖాః దీప్తకదంతాసిపాణయః ।
కపాలావరిదౌరాజ్జ సర్వభూతభయంకరాః ॥ ౯ ॥ పటస్యపతితోరాజ్జ

త్రిగవ్యూతి ర్నిరంతరమ్ । మనుష్యాః పశవస్తవత్పక్షిణశ్చ మృగాస్తథా ॥
 ౧౦ ॥ నకదాచిచ్ఛరంతిస్సరాక్షసానాం మహాభయాత్ । మహాఽర్యత సం
 కాశ్చైఃపశుపక్షిమృగాదిభిః ॥ ౧౧ ॥ వటవృక్షసమీపేతు బహుభిర్భీషు దారు
 డైః । ముచ్యం తేబహవోన్యోన్యం శబ్దాః ప్రాణభయప్రదాః ॥ ౧౨ ॥ దిష్ట్యాద్వి
 జవరోరాజన్ కాతకస్సాన తత్పరః । గచ్ఛన్దదర్శ తన్నాగేన్ రాక్షసా
 న్వృక్షమాశ్రితాన్ ॥ ౧౩ ॥ సంత్రస్తహృదయస్తశ్చైరుద్రం భద్రంచ విహ్వ
 లః । స్మరన్ విష్ణుపదద్వంద్వంతత్వరంతోవసీపతే ॥ ౧౪ ॥ త్రాహీదేవేశ లోకే
 శత్రాహీనారాయణోఽప్యయ । సమస్తాయ విధ్వంసిన్ త్రాహీమాంశరణా
 గతమ్ ॥ ౧౫ ॥ నాన్యంపశ్యామి దేవేశ త్వత్తోహం జగదీశ్వర ॥ ఏవంఽలాయ
 మానంతంరాక్షసానుగతాస్తదా ॥ ౧౬ ॥ భయాత్కంపాన్వితం విప్రం దృ
 ష్ట్వాతత్రైజసాహతాః । దర్శనాత్తస్య విప్రస్య సంక్లాసంజాయతే మలా ॥
 ౧౭ ॥ ఐకుః ప్రణామంతేఘామా చాగ్మన్నాయ మహాశ్మనే । తేరాక్షసాః
 ప్రాంజలయః తదగ్రేన్యపత్రంగవ ॥ ౧౮ ॥ తుష్టుశ్చర్విఃకైర్వాస్థిః విప్రం
 భూతదయాపరమ్ । బ్రహ్మన్ తేదర్శనాత్సద్యో పయంసివహల్లపాలయా ॥
 ౧౯ ॥ భవదాగమనబ్రహ్మన్ లోకోఽకరణాయైవ । మహతాంజీవనం లో
 కేప్రాణిహముపకారకమ్ ॥ ౨౦ ॥ మహద్విచలనంవిప్రేతేన ప్రాహుమన్హీ
 పతేఏవంప్రత్యుదితంశుక్రా చాగ్మన్నాభయవజ్జితః ॥ ౨౧ ॥ కేయూ
 యుతితానాహ ప్రసన్నైరాంతరాశ్మనా । కిమిదంకమన్తాకేన వికారం
 రూపమీవృక్షమ్ ॥ ౨౨ ॥ భవద్భిః కింకృతంపూర్వం విద్వద్భిరతినిందితమ్ ।
 నదధ్వం నాత్రసం దేహేనాయుష్కోకంమాభయంయతః ॥ ౨౩ ॥ తేస్సరంతి
 తేసర్యం పుత్రక్తరంజన్ నిందితం । విప్రాగ్మ్యమూచస్తతేత్త్రం తద్వ
 దాచస్సమాగతాః ॥ ౨౪ ॥ బ్రహ్మరాక్షసాః ॥ అహంపుగాద్రావిడేషు గ్రా
 మిణి బ్రాహ్మణాధనుః । నిష్ఠగోవాక్య చతురః గ్రామేషందరసంజ్ఞికే ॥ ౨౫ ॥
 బ్రహ్మస్యంచ మయాఘక్తం కటుంచాసక్తబుద్ధినా । బంధుభ్యో బ్రాహ్మణే
 భగ్యశ్చ నాన్నందత్తమయాపురా ॥ ౨౬ ॥ బ్రహ్మస్యం ప్రణయాద్భుక్తం
 దహిత్యాసోప్తమంకులం । తదేవనోర్యరూపేణ దహిత్యాచంద్ర తారకం ॥
 ౨౭ ॥ రౌరవేమాత నాంఘక్త్వా సఘామా బ్రహ్మరాక్షసః । దోషస్యా
 న్యప్రశమనే ఉపాయంకురుఘానుర ॥ ౨౮ ॥ ద్వితీయోవాచతంవిప్రం విన
 యావఽలోన్యప । మాతాపిత్రో రహం ద్వేష్యో నిత్యో నష్టర భాషణః ॥
 దారాపశ్య సమాయక్తో మృష్టాన్నం భక్షయామ్యహం ! పిత్రోఽహమ్మై

భయోశ్చాపిషరూపాన్మేన భోజనమ్ ॥ ౩౦ ॥ బంధుభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చ
ద్రవ్యాసక్తేన యన్మయా । నాదత్తం చాణుమాత్రంవాతస్సా ధ్దుబ్ధి
నామయా ॥ ౩౧ ॥ ఆంధ్రీదేశేనవాసేన చాజ్ఞానేనాల్పశేధినా । తేనకమఽపి
పాకేనయాతనాంచ యుగప్తకమ్ ॥ ౩౨ ॥ ధుక్త్వాపశ్చాద్భువంప్రాప్య బ్ర
హ్మరాక్షస రూపధృత్ । పాపపంకేనిమగ్నంమాం ఉద్ధరేహ మహీసుర ॥
౩౩ ॥ ఏవముక్తేశ్చతీయస్తు ప్రాహేదంప్రణతోన్మప । ఆంధ్రీదేశేచకో
విప్ర విష్ణోరాయతనేశుధే ॥ ౩౪ ॥ స్నానసంధ్యాపరిశ్యక్తః పరనిందాపరా
యణః । బహుభాషీన్మరొహం దయ సీనోఽశుచిద్వీజ ॥ ౩౫ ॥ తైలం
విష్ణోదీక్షపసంస్థు మయాచాపహృతఃపురా । వేశ్యాగారేతు తత్తైలంతస్తు
తం దీప్యతేమయా ॥ ౩౬ ॥ తస్మాత్తద్రీప్య మాదాయ తయాంత్యాతీలాల
సః । తేనకర్మవిపాకేన సరకేభుక్తయాతనః ॥ ౩౭ ॥ పశ్చాద్భూమి మను
ప్రాప్యచానాయోనిషు వైక్రమాత్ । బ్రహ్మరాక్షస యోనాతు సంజాతో
ప్యత్రీపాదపే ॥ ౩౮ ॥ రక్షమాంకృపయాబ్రహ్మణ్ సర్వభూత దయాశ్రే ।
తైరేవముచితంశ్రుత్వావిప్రవిస్మిత మానసః ॥ ౩౯ ॥ మాభయం భవతామ
ల్ప ముద్ధరిష్యేహసుంకటాత్ । కార్తికస్నాన కామేన ఆగచ్ఛస్వం మయా
సహ ॥ ౪౦ ॥ ఇత్యుక్త్వాతైస్త్రహోవిప్రోకావేర్యాం కార్తికేన్మప । స్వయం
కృత్వాతతఃస్నానం । తేషాంముక్తీమ కారయత్ ॥ ౪౧ ॥ తస్మాదేవము
క్తాస్సన్యః దివ్యరూప ధరాశ్చతే । యయర్విష్ణు పదంరాజ్ కార్తిక
స్నానమాత్రతః ॥ ౪౨ ॥ మోహేనైవాధ వాజ్ఞానా తాగ్రవేర్యాంచ భృ
గుదయే । యోనిషుజ్జతిరాజేంద్ర విష్ణోః పూజాం విధానతః ॥ ౪౩ ॥ వాజపే
యూయుతానాంచ ఫలంయాతిన సంశయః । యేనకేనాభ్యపాయేన కావే
ర్యాంకార్తికేన్మప ॥ ౪౪ ॥ ఆవశ్యకమిదంస్నానం కుర్యాద్విష్ణు పరాయ
ణః ॥ సకుర్యాద్వదికార్తిక్యాంస్నానం భక్త్యానరాధమః ॥ ౪౫ ॥ దశజన్మని
చండాలోపశ్చాత్సూ కరకోభవేత్ । తస్మాత్కార్తిక మాసేతు స్త్రయో
వాపురుషస్యచ ॥ ౪౬ ॥ స్నానమావశ్యకంరాజన్నాత్రీ కార్యానిచ రణా ॥

ఇతి శ్రీ స్థాందపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే

తృతీయాఽధ్యాయః.

అథ చతుష్కోఽధ్యాయః.

రాణోవాచ ॥ భవవాగమృతంపీత్యా తృప్తిర్వాసీ స్సహామితే । కిందా
నం కాఠికేమాసికి మద్విశ్వవ్రతంచరేత్ ॥ ౧ ॥ ధూయోహం శ్రోత్రమిచ్ఛా
మి నగ్మంకాఠిక సంభవమ్ ॥ వసిష్ఠః ॥ ధూయశ్శ్రుణుస్వాప్యహరం నర్వ
పుణ్యవివధకానమ్ ॥ ౨ ॥ ప్రవత్స్యామి మహారాజ ధర్మంకాఠిక సంభవం । కా
ఠికేమాసి సాయామౌ శివాగారేశుభప్రదే ॥ ౩ ॥ యోదీప మర్చయేగ్మ
క్త్యా తవవంత ఫలప్రసం । గోపుర ద్వార శిఖరే లింగాగ్రే నృపపుంగవ ॥
కాఠిక్యామర్చయేద్ధీపం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే । యఃకుర్యా గృక్తీభా
వేన కాఠిక్యా మీశ్వరాలయే ॥ ౪ ॥ గవ్యేనచ ఘృతేనాపి తైలద్వా మ
ధుతైరః । నారంగ తైలాద్రాజేంద్ర దీపంయశ్శంభవేర్వయేత్ ॥ ౫ ॥ సధ
న్య స్సర్వగర్భా స ధర్మాత్మా నసంశయః । యదిత త్తవభావేతు కాఠికే
మాసిహూమిప ॥ దీపమేరండతైలం వాయోర్చయేత్సతు పుణ్యభావ్ ॥ మో
హేనైరాథవాదం భాద్యక్త్యావా పార్వతీపతేః ॥ ౬ ॥ కాఠికేచార్చయేద్దీ
పం సకలప్రియభాజ్నరః । పురాపాఞ్చాలదేశేతు రాజా భూర్ధవోపమః ॥
౭ ॥ పుత్రహీనస్తంస్తేపే గోదావర్యాస్తటేశుభేస్తాతు కామస్సమా యాతేః
ప్రేప్సూ మునిస్తతయః ॥ రాజానమబ్రవీత్తత్ర కిం గుంక్రియతేతవః । తతో
వాచమహీపాలో మునిసస్యవచాన్వితమ్ ॥ మునేపుత్రవిహీనోస్త్రిత దర్శకం
తప్యతేతతః ॥ బ్రాహ్మణః ॥ కురుష్యభక్త్యా నిప్రేభ్యో తస్మిన్వా పార్వతీ స
తేః ॥ ౮ ॥ తేనతే పుత్రసంతానో భవిష్యతి నసంశయః । ఇతి తేనోదితం
శ్రుత్వా ప్రహరషామతులం లభేత్ ॥ ౯ ॥ సమగ్రాత్య గృహంగత్వా సు
స్నాతౌస్స సులంకృతః । చకారదీపదానంతు విసి నేశ్వరతుష్టయే ॥ ౧౦ ॥ తత
స్తేనైవపుణ్యేన సాధ్వీగర్భమధత్తసా । ప్రాసూతకాతే నాపుత్రం దివ్యేయ
మివభానగరమ్ ॥ ౧౧ ॥ రాజా ప్రహరషామతులం సంప్రాప్యేవ మువాచ
సా । సస్యంకాఠిక మాసస్యమాహాస్యం వరుషార్థదమ్ ॥ ౧౨ ॥ సర్వే
పామీవభూతానాం సుఖహేతుర్నసంశయః । తస్యాభిధానంచక్రేసాభా
లస్యపుష్కరిపతిః ॥ శత్రుజిన్నాను పుత్రస్య విప్రాస్స పూజ్య భక్తితః । త
తోవృద్ధిః తో బాలా రాజపుత్రోవరిపతే ॥ ౧౩ ॥ శూరస్సూరూపో నృప
తేః తపయః ప్రాప్తయా నః । వారా గహాసు నిరతో పరిత్రీ రతలాల
సః । గురువిప్రజనద్వేష జాతిసంకరకారకః । నింకరోన్మరః పాపి కిద్ధ
పాశిమక తాగ్రహం ॥ ౧౪ ॥ రూపయావనసంపన్నోనానాలంకారభూషితః ।

నగ్యవిద్విజ ముఖ్యస్య భార్యపరమశోభనా ॥ ౨౧ ॥ హరిమధ్యా విశాలా
 వీ బృహదాచారీణి పయోధరా । రంభోరుక్మకవాణీచ సౌందర్యస్సవిభా
 మా ॥ సరాజతనయస్తామత దృష్ట్వా సౌందర్యతోషితః । తందృష్ట్వాపాత
 భారాజ్జ తస్యరూపేభామిని ॥ ౨౩ ॥ సాగత్వా రాజతనయం ద్విజంశ్య
 క్త్వామహుశీ । తేనసారమతే నిశ్యం సంతుష్టా రాజమందిరే ॥ ౨౪ ॥ రాత్రి
 శేషంతథానిత్యా పునఃపతి ముహూతా । తత్తజ్ఞాత్వా సద్విజఃకోపాద్భ
 ర్యాం దృష్ట్వాని నిందితామ్ ॥ ౨౫ ॥ శుద్ధపాణి స్సకోపేన తస్మాత్సోప పతే
 ర్ముప । వసోపాయం స్ఫురత్స్యం యేనకేనా పుష్పపాయతః ॥ ౨౬ ॥ కదాచి
 తాగృతఃకేమాసి పౌణ్యమ్యాం మిందువారే । దిష్ట్వాశివాచులయంగత్వా
 రాజపుత్రస్తయాసహ ॥ ౨౭ ॥ సామర్థ్యాన్వికాకాం సుహృత్వైలాంతే
 నైరభూమిప । సరాజపుత్రోమోహేన త్రైమీరండకం స్వయమ్ ॥ ౨౮ ॥
 దీపంసాదీప పాత్రేణ సగిజ్యాగ్నామ ప్రయత్నతః । సంప్రాప్త్య వేదికాయాం
 చ శివాగ్రేకుభచారిణీ ॥ ౨౯ ॥ తత్రతత్తేజసా రాజ స్సురశోత్సాహ నిగ్భ
 నైః । కామశాస్త్రంలంఘ్యైర్వ క్రీడాన్య క్రతురావరాత్ ॥ ౩౦ ॥ ఆత్మానం
 గోపయిత్యాతు శస్త్రైకత్వాదలయం । కవాటింగస్థిరం బధ్వా శుద్ధమా
 వాచుకోపతః ॥ ౩౧ ॥ చిచ్ఛేకరాజతనయం తతోభార్యాంనరాధిప । రా
 జసూరుశ్చనైస్థిత్యా జమ్బూకానసినావతమ్ ॥ ౩౨ ॥ జీర్ణదేవాలయే దైవా దన్యో
 న్యాఘాతయోగతః । ప్రయోపి మరణం జన్మకాతక్యా మీశ్వరాలయే ॥
 ౩౩ ॥ మోహతాగృతక పౌణ్యమ్యా మిందువారే శివాలయే । పౌణ్య
 మ్యా మిందువారేతు సర్వపుణ్య ఫలప్రసే ॥ ౩౪ ॥ తదాగతా యమభటా
 పాశహస్తైర్బలంకగాః శివదూతాస్తరా జగ్గురుద్రలోచనభీతిదాః ॥ ౩౫ ॥
 అథతా రాజపుత్రంచ విమానే సన్నివేశ్యచ । పాదోచాబగ్భ్రతం విప్రే
 యమదూతాస్సుదారుకాః ॥ ౩౬ ॥ ఏమభిన్నాం గతివృత్త్యా తానాహ
 ద్విజసత్తనః తావ్రభౌగుగుల్ఫపాష్టకౌ కుటాట నృపపుత్రకౌ ॥ ౩౭ ॥ అ
 హంద్విజ వరఃపుణ్యే గతిభోగ్యా భూమిం ॥ శివదూతాస్తతఃపోష
 బాగ్భూం దీపమానసమ్ ॥ ౩౮ ॥ మోహతాగృతక పౌణ్యమ్యా మిందు
 వారే శివాలయే ప్రయాగం రాగతైశ్చండే వతికామ్ ॥ ౩౯ ॥ చ
 కారతేనపుణ్యేన సర్వ హాసమయోభవేత్ । అనేకేరపాత్రంచ త్రైమీరం
 డసంభవమ్ ॥ ౪౦ ॥ సర్వ హాసయమభూత్పుణ్యంతత్రైపాత్రయోః । దా
 నేనైకాశమోహ తాగృతక్యా శ కరాయే ॥ ౪౧ ॥ యోగ్యయేద్దీపమే

కంవాసధన్య స్సగ్వయోగినాం । ఇతితైచిత్తం శక్తిత్వాభాసనా నుదయా
న్వితః ॥ ౪౨ ॥ దాస్యామిదీపపా తన్య ఫలంవిహివిముక్తయే । ఏకకాల మృ
తానాంచ గతిరేవావ శిష్యతే ॥ ౪౩ ॥ ఇత్యుక్త్వా ప్రదదౌపుణ్యం కాఠిక
కేమాసిసంభవం । తేనపుణ్య ప్రసాదే సుముక్తః యమపాశతః ॥ ౪౪ ॥
దివ్యం విమానమారుహ్య యయాశివనికేతనం । యయరత్నేవ పుణ్యేన
తదా తేశివమందిరమ్ ॥ ౪౫ ॥ తస్మాత్సేవక ప్రయత్నేన కాఠికాన్యాంధవకమా
చరేత్ । నాచరేద్ద్యుమూఢాత్కారవంసరికం వ్రజే ॥ ౪౬ ॥ యఃకా
ఠికేమాసిరాజక మాసమేకం నిరంతరం । శంకరస్యాధవా విష్ణోః దేవదే
వస్యచక్రిః ॥ ౪౭ ॥ దీపమావాగ్మూ శ ర్యాన్న పునఃకాయతేధువి సోపిజ్ఞా
న మనుప్రాప్య ముక్తోనవతి నిశ్చయమ్ ॥ ౪౮ ॥ స్త్రీయోవాపురుషోవాపి కా
ఠికేకేవాగ్రతః । స్వశక్త్యాచార్యయేర్ద్ధిం సహపాప విముక్తయే ॥
తస్మాత్త్వమిరాశేంద్ర కాఠికే జాపతే । ముదిరే దీపమాతాంతు స
మపయనసంశయః ॥

ఇతి శ్రీ స్థావపురాణే - కాఠికమాహత్యైస్స
చతుర్థోఽధ్యాయః.

అథ పంచమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీవసిష్ఠః ॥ అచరే తాఠికేమాసి నారివాపురుషోపివా । పాశత
యాశంరాజేంద్ర కాఠికేరుత్రభాజనమ్ ॥ ౧ ॥ యద్వాచరతి రాశేంద్ర
ఫలమక్షయమన్నతే । యఃకాఠికేమాచరేత్ గీతాపాతం కతిష్య ॥ ౨ ॥
ససర్వపాపనిర్ముక్తః జీవాత్స్వచమివోరగః । కాఠికేమలసేపత్త్రైఃకరవీరై
స్సితాస్త్రైః । అలంకరోతసర్వక్యా విష్ణుమాద్యంజగద్గురుం । సవిష్టోమం
దిరంప్రాప్యవిష్ణు గాసహమోచితే ॥ ౩ ॥ విభూతింవిశ్వరూపంచ కాఠికే
శవాగ్రతః । యోజయేత్కైశ్చోగేన సవైకుంఠేస్వరోభవేత్ ॥ ౪ ॥ పాదం
వాక్లీకమేకుం వాపురాన్యం కాఠికేమాచరే । అగ్రతః కురుతేరాజక సము
క్త్యుపకమభిః ॥ ౫ ॥ యఃకాఠికేపితేపదే వసభోజయమాచరేత్ । స
యాసవైష్ణవంధామ సస్వపాదైః ప్రయచ్ఛతే ॥ ౬ ॥ జపహూమాచకనం
కాతీభోజనేపితృశర్మణే । చందాలపతితాంబుజా మాదసూతక భాషణమ్ ॥
శ్రుత్వాసమాచరే దీమాన్ కాఠికే చ భోజనమ్ । నానాద్రుమలతా
కీలేశవనేనామలకాగ్రతః ॥ ౭ ॥ సమభ్యర్చ్య విభానేనసంలగ్రామని వాసి

సం । దామోవరంజగద్వంద్యం గంధర్వస్పృక్షతాదిభిః ॥ ౧౦ ॥ యథావిత్రా
 ను సారే విప్రకా సంపూర్ణగతిః । ఏవంతు ఊర్జేమాసేక్ష్మిన్ వన
 భ్రాజనమాచరేత్ ॥ ౧౧ ॥ సవకపాపవినిర్మలైర్దగ్ధతాగ్రాలాచి సంభవైః
 తస్మాద్వంద్యప్రతున్నేన వనభోజనమాచరేత్ ॥ ౧౨ ॥ పురాణ శ్రవణం భ
 క్త్యామాహాత్మ్యంకాకైకస్యచ । యథావిప్రశతో ముక్తోరాజన్ దుర్యో
 నిసంకటాత్ ॥ ౧౩ ॥ రాజాః కొవిద్రనూనః కింకరుకృతవానేనముచ్య
 తే । ఏతద్భగవత్కానమావత్ప్రశోతుమిచ్ఛామి సాంప్రతమ్ ॥ వసిష్ఠః ॥
 శ్రుణురాజన్ ప్రవత్యోయి కావేర్యావైకటేగుభే । దేవశమన్ ఇతిఖ్యా
 తోవేదవేదాంగసారః ॥ ౧౪ ॥ తస్యసూను దురానారో తమాహస్వ
 నుతంపితా । వత్యోయిశ్రుణు శేపుత సవకపాప విముక్తయే ॥ ౧౫ ॥ కురు
 వ్యకాకైకహసి స్నానం కేశవసూజనం । దీపమాలాపణాంతస్య విష్ణో
 రమితేజసః ॥ ౧౬ ॥ ఇతిశ్రుత్వానుశస్త్రస్య పితరంపురబ్రవీత్ । కుతః
 కార్తికధర్మేతి తన్నుకార్యం మయాకృత్ ॥ ౧౭ ॥ తచ్చుత్వా కోపతా
 మ్రాక్ష్యశశాపమత మంజసా । మూషకోభవ దుర్బుధైరజ్యే ద్రిషకోట
 రే ॥ ౧౮ ॥ అయన్తవిశాపభృష్కృతాపేదభూమిప । దురానారస్యమే
 తాతకథంముక్తికృచివ్యై ॥ ౧౯ ॥ సచాహకాతికంధమన్ యవాశో
 వ్యసిఘ్రతక । ముక్తిస్తేనవితానూకంతస్య పున్య ప్రభావతః ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యు
 క్త్యావరమచ్చిప్రూసుతః పితరిసోష్యథ । తత్త్వేనాన్యూషకోభూత్వా గజార
 జ్యేద్రుమేనృప ॥ ౨౧ ॥ సుభలేసవకజీవానా మాశ్రయేజ సుఖప్రదే । ఏవం
 మంతరితెకాలేతత్రాగాతాగ్రాకీకోమునిః ॥ ౨౨ ॥ శిష్యేభ్యః కార్తికస్నానం
 కృత్వాహస్మాన్ మాశ్రితః । పురాణవతతత్ర మాహాత్మ్యం కార్తిక
 స్యచ ॥ ౨౩ ॥ చకారభక్తిభావేన తన్నూలేగమృగవ । తదాశ్శిర్దుగా
 బారోవ్యాధశ్చాపధరశ్శః ॥ ౨౪ ॥ మృగయాసంచరన్నాగా త్ప్రణమాం
 సాసరామణః । విప్రకాహంసం సముద్యోక్తో దయాహీనోఽను మూర్తిక
 మాన్ ॥ ౨౫ ॥ లేమాందశకసతోద్భూతా సర్వాన్యధా సాధిన్యై తాను
 వాచతతఃప్రీతోకిమిదంకమన్ ముత్తమమ్ ॥ ౨౬ ॥ తెనైవ ముకోరాపిణ్
 ద్విశ్వామిత్రస్తపబ్రవీత్ ॥ విశ్వారుః ॥ శ్రుణువ్యాధ ప్రవత్యోమి బు
 ధిస్తేపిమలోదయా ॥ ౨౭ ॥ కమః కార్తికమాసస్సచరాకౌ కీర్తికపథక
 సః । కార్తికేమాసియోమోహతో స్నానందానాదికంచరేత్ ॥ ౨౮ ॥
 ససర్వపాపనిర్మలైర్మునివిష్ణవః పరంపదం । భగవద్భక్తిభావేన కార్తిక

కేమాసిమానవః ॥ ౩౦ ॥ ధర్మంసమాచరేత్సద్యో జీవన్ముక్తో నసంశయః ।
వ్యాధః ప్రత్యుక్తమాకణ్యః ధర్మంచ ఋషితాన్మప ॥ ౩౧ ॥ మూషకస్తత్ర
తచ్చృత్యా ముక్తదేహస్తతోగమత్ । విశ్వామిత్రస్తుతం దృష్ట్వా సబధూ
వాఃవిస్మితః ॥ ౩౨ ॥ నివేద్యసకలంకమః విప్రసూనురుదారధీః । సద్యస్సం
దర్శయంస్తత్ర వ్యాధాయైతత్ఫలంనృప ॥ ౩౩ ॥ అపజ్ఞాతో యయాశీ
ఘ్రం విప్రసూనుస్సవ్యయాత్రమం । వ్యాధోపి సకలం తస్మాచ్చృత్యా
వాపశుభాంగతిమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఇచ్ఛంతి యదియోలోకే గతిమత్యంతదుర్ల
భాం । కార్తికకన్యవ మాహాస్త్వ్యం శ్రవణంచాభ్యసేత్సుధీః ॥ ౩౫ ॥ పుణ్య
తేనాధికంప్రాప్య ప్రయాతిపరమాంగతిమ్ । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన కా
ర్తికే ధమమాచరేత్ ॥ ౩౬ ॥ ఇదంసత్యమిదం సత్యంఛాత్యా సుశ్రు
తంమయా । పురాణేషుమతిరాజన్ కురుసవ్యక్ప్రియత్నైః ॥ ౩౭ ॥ యా
స్యసిత్వంపుణ్యగతిం నాత్రకార్యావిచారణా ॥

ఇతి శ్రీసాందపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే-

పంచమోఽధ్యాయః.

—*—

అథ షష్ఠోఽధ్యాయః.

వసిష్ఠః ॥ యఃకార్తికేమాసిరాజన్ స్నానం పంచామృతేనచ । క
స్తూరీగంధతోయనవిష్టోరమితతేజసః ॥ ౧ ॥ యఃకుర్యాద్భక్తిభావేనమాన
మేకంనిరంతరం । సోశ్వమేధాయుతఫలం ప్రాప్యయాతి శుభాంగతిమ్ ॥ ౨
యేసాయాహ్న హరేగ్రే కార్తిక్యామవసిపతే । దీపదానం పౌకుర్వం
తి తద్విష్టోః పరమంపదమ్ ॥ ౩ ॥ గార్తికేమాసి సంప్రాప్తే దీపదానం కరో
యః । నుజ్ఞానంప్రాప్య విమలం విష్టోలోకక మవాభ్యయత్ ॥ ౪ ॥ తూలం
సంశోధ్యవిధినా వతింకృత్వాప్రయత్నైః । శాలిపిన్దేన తత్పాత్రం గో
ధూమేనాథవాన్మప ॥ ౫ ॥ కార్తిక్యాకారయేగ్యక్త్యా ఘృతపతికా సమ
న్వితమ్ । ఘృతపూరిత తత్పాత్రం వహ్నిచ్ఛాదాని యోజితమ్ ॥ ౬ ॥ విప్రా
యవేదవిమమే పూజ్యభక్త్యా ప్రదాపయేత్ । ఏనం క్రమేణ రాశేంద్రమాస
మేకంనిరంతరమ్ ॥ ౭ ॥ మాసాంజలేరజతంపాత్రం వతింకృత్వా సువణకా
కం । శాలిపిష్ఠ్యమధ్యస్థం పూజ్యాయుచా నివేదయేత్ ॥ ౮ ॥ బాహ్యణా
నోజయేత్పూత స్వయమేవతతఃపరం । మంత్రే వానేనరాశేంద్ర కుర్వా
ద్దానమిదంశుభమ్ ॥ ౯ ॥ సవజ్ఞాన ప్రదందీపం సర్వసంపత్సఖావహంతి

దీపదానం ప్రదాస్యామి శాంతిరస్తుపదామమ॥ ౧౦॥ ఏవం యః కురుతే నారా
 జక నారీవాపురుషోపివా । కాశిక కేమాసి రాజేంద్ర పోషయ్యంఘట శ్చ
 తే॥ ౧౧॥ దీపదోలభ తేవిద్యాం దీపదోలభ తేశ్రుతం । దీపదోలభ తేచా
 యుః దీపదోలభ తేదీపమ్ ॥ ౧౨॥ జ్ఞానాజ్ఞానకృతం పాపం మనోకాగ్రవా
 యకమభిః । కాశిక కేదీపదానేన విలంకుయాత్ తతః తాత్ ॥ ౧౩॥ శ్రు
 ణరాజక ప్రవక్ష్యామి పురావృత్తం వనోహరం । పురాద్రావిడదేశేతు
 అంగనాకాచివ్యభూతమ్ ॥ ౧౪॥ సురబంధువిహీనాసా సదాభిక్షాన్నజీనీమ్
 నసంస్కృతాన్నమల్లూచ భుక్త్యాపర్యుషితాశనామ్ ॥ ౧౫॥ పరపాకరతాని
 త్యంసిత్యంకుట్టాపేషణీ । క్రమవిక్రయణీ కాజక అజితాఘక్తశేషతః॥
 ౧౬॥ సధ్యావంవిష్టుపాదాబ్జ నశ్రుతాహరిసతకథా । నగతాపుణ్యతీ
 థానినాపోష్యంవిష్టువాసరమ్ ॥ ౧౭॥ ద్రవ్యంనారావిభంభూపసంచితంబ
 హుళంతయా । నహంపకారంనాదానంనకృతంస్వాత్మభోజనమ్ ॥ ౧౮॥ ఇ
 త్థమజ్ఞానసంపన్నా మాహకశ్చిద్యజోత్తమః । ద్వేషయోగాత్సమాయాతః
 శ్రీరంగంద్రష్టుపచ్చయా॥ ౧౯॥ సవిప్రవర్యస్తాంద్యప్త్యా పాపమద్ధిముపా
 శ్రితాం । అథాహకృపయా రాజక సర్వభూతదయాసధిః ॥ ౨౦॥ వక్ష్యా
 మిహంప్రతంమూఢే మద్వాక్యమవిధారయ । దుఃఖాదుఃఖ మయోదేహః
 త్వత్సంసాస్థీసమన్వితః॥ ౨౧॥ దుఃఖాగారోప్యయంమూఢే భూతైః పంచభి
 రన్వితః । దేహవసానేతేయాంతి పంచభూతాఃస్పృశక్ష్మంక్ ॥ ౨౨॥ యదై
 వగేహవలభానాశంయంత్యుదబిందవః । జలబుద్ధుః క్షేపూనాశమా
 యాశినిశ్చతమ్ ॥ ౨౩॥ అనిశ్యం దేవమాశ్రిత్య నిత్యస్వంమన్యసేహృది । త
 స్త్వాపంతస్థీతంమోహం త్యజమూఢేనిచారితః ॥ ౨౪॥ పతంగోగ్నింస
 హాగత్య పవత్యేవస్వయంయథా । స్మరసత్వాశ్శృంగదేవం సర్వభూతద
 యానిధిమ్ ॥ ౨౫॥ థ్యానంకురుమహానిష్ఠోః పాదపంకజమత్తమం కామం
 క్షోభంభయంలోభం దేహంద్రవ్యాభిలాషిణం । శ్మశాన్మృతదద్వంద్వ భ
 జభక్త్యాశ్చవస్వయా । కురుష్యకాశికకస్నానం భక్తీహవేనకేతవే ॥ ౨౬॥
 యథాదానంతథాకార్యం కాశిక కేచల్పకేవచ । దీపదానంప్రయత్నేన
 బాహ్మణాయమహాత్మనే॥ ౨౭॥ తేనశక్యంతిపాపాని జన్మాంతరకృతాన్య
 పిః మాకురుష్వాత్రసం దేహంమహాపాపనిముక్తయే॥ ౨౮॥ ఇత్యుక్త్యాశ్ర
 యయాధీమాక ఐదీంవిప్రవరస్తరా । ఇతితేనోచిసంప్రత్యా విస్మితా గా
 జసత్తమమ్ ॥ ౨౯॥ పశ్చాత్తాపయనుబ్రాహ్మ సాకరీతాగణకవ్రతం । పతం

గోదయవేశాయాం కాతికకస్నాన మంభసీ || ౩౧ || హరేఃపూజాం దీప
దానంపురాణశ్రీవణతథా || మాసాంతేవిప్రముఖ్యేభ్యోభోజనం సాప్రయ
చ్ఛతి || ౩౨ || కాతికకేతుపధారాజ్ఞ మాసస్నానంకర్తవ్యతా | తేనశీతద్వ
రోత్పత్తికాయతే కుక్షిరోగతః || ౩౩ || తప్తమానాదివారాతా దుఃఖా
ద్భ్యాస్పృశలేక్షణా | మమారబంధుహీనానాస్వగ్ధా లోకంకతాముదా ||
తస్మాత్కాతిక మాసేతు దీపదానంవిశిష్యతే | జ్ఞానాజ్ఞానకృతంపాపం
కాతికే దీపదానతః || ౩౪ || సశ్యంతినాత్రసంచేహ శ్శంకరేణోదితం
పురా | ఇదంకహస్యమాఖ్యానం కథితంతపథూపతే || ౩౫ || యచ్ఛ్రుత్వా
మువ్యతేజుతు జగన్మనంసాచబంధనాత్ ||

ఇతి శ్రీసాగ్రంధపురాణే - కాతికమాహాస్మ్యే.

షష్ఠోఽధ్యాయః.

— (*) —

అథసప్తమోఽధ్యాయః.

వసిష్ఠః || పునఃకాతిక మాహాశ్శ్యంప్రపత్యోమిస మాసతః | తచ్ఛ్రు
ణుష్యనరత్రేష్ఠస్రసన్నేహంతతాస్సనా || ౧ || యఃకాతికేశ్వయద్భక్త్యాక
మతైఃకమలేక్షణమ్ | తస్యగేహేవసేత్సత్యంకమలానాత్రసంకయః || ౨ || దే
వేశంభక్తి యోగేన తులసిజాతిపుష్పకైః | అర్చయేద్భూమిమాసేస్త్రిక సచ
భూయోనజాయతే || కాతికగేబిల్వపత్రేణ విష్ణువ్యాపకమీశ్వరం | యః
పూజయేన్నరత్రేష్ఠస్తతు భూయోభిజాయతే || ఫలదానంచకాతిక కేయః
కుర్యాత్సద్భక్తియుక్తతః | పాపానలయంయాంతి తమాంసీ వారుణోద
యే || ౩ || యోధాత్రీఫలమూలేతు భృత్యావీష్టుప్రపూజయేత్ || యశుస్త
న్నేక్షీతుంశక్తఃనాత్రకార్యావిచారణా || ౪ || సాలగ్రామార్చనంరాజస్నూ
జేమాసిప్రయత్నతః | తులసిదత్తైరర్చయేచ్చయస్సధన్వోనసంశయః || ౫ ||
యోవశేభోజనం కుర్యాద్విష్టైస్సాథకన్యపౌత్రయ | కాతికకేతేనశ్యంతి
మహాపాతక కోటయః || ౬ || ధాత్రవృక్షసమీపేతు సాలగ్రామార్చనం
రః | యఃకుర్యాదాజరాదుఃకాల కాతికకేబ్రాహ్మణేస్సహ || ౭ || సవైకుం
తపురంప్రాశ్చవిష్ణు వనోద్ధితేచిరం | యఃకాతికకేమాసి భక్త్యాతోర
ణంచూతపల్లవైః || ౮ || దామోదరాగ్రయః కుర్యాత్పుయాతిపరమాంగ
తు | కదలిస్తంభపూజాంచయః కుర్యాత్కాతికకేహరేః || ౯ || పుష్పే
ర్వామంటవంఘ్రిస్స వైకుంఠేచిరంవసేత్ | కాతికక్యాం కేశవస్యాగ్రే

నమశ్శుభ్రవంతియేనకృత్ ॥ ౧౨ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తాః అశ్వమేధ ఫ
 లంస్మృతం । కార్తికేషష్ఠ్యరగ్రతుజప వహ్నిసురార్చనమ్ ॥ ౧౩ ॥ యః
 కుర్యాద్భాగ్యవైకుంఠం, పితృభీస్సహభూమిప । కార్తికే వస్త్రదానంచ
 యఃకుర్యాత్ స్నానశీతశే ॥ ౧౪ ॥ ప్రోశ్వమేధాయతానాంచఫలం ప్రోష్ణి
 త్యసంశయః । యఃకార్తికేమాసివిష్టోః శిఖరేధ్వజమర్చయేత్ ॥ ౧౫ ॥
 తేనశశ్యంతిపాపానివాయనాపాంసహాయథా । కార్తిక్యాంమత సీఘ్రే
 రర్చయేదచ్యుతం నరః ॥ ౧౬ ॥ సితాసితైర్వాచేంద్ర యజ్ఞాయితఫ
 లుభవేత్ । బృందావనాగ్రకార్తిక్యాం గోమయే నోఽరిష్టచ ॥ ౧౭ ॥
 స్వస్తీకైశ్శంకఃపద్మాదై, ర్భా కుర్యాత్సహాశి సీయా । నందాదీపతు
 కార్తిక్యామర్చయేద్విష్ణుమండిశి ॥ ౧౮ ॥ తస్మిన్సకమర్చాదా బ్రహ్మ
 నాపిపశ్యతే । నశ్యేదద్యదారాజక్ వ్రతభోష్టభిజాయతే । తిలవ్రీహిస
 మాయుక్తం మునిపుష్పేస్సమన్వితం । నందాదీపంవిభానేన కార్తిక్యాం
 విష్ణవేర్చయేత్ ॥ ౧౯ ॥ యఃకార్తిక్యామర్చితుష్టేః అర్చయేద్గిరిజాప
 తింసతస్త్వీశ్చూర్ణమామృత్యుం శాస్త్రస్మృతమవాల్మీకీయే ॥ ౨౦ ॥
 రాజక్యఃకార్తికేమాసి కేశవాలయమంటపం । అలంకరోతియోభ
 క్త్యాసంయాలిపారిమందిరమ్ ॥ ౨౧ ॥ మల్లికాకుసుమైశ్శేవం మాధవంకా
 తికేర్చయేత్ । తేనశశ్యంతిపాపానితమః సూర్యోదయేయథా ॥ ౨౨ ॥
 త్యులసీకాష్టంగంధంతు సాలగామిష్యయోర్చయేత్ । సర్వపాపవినిర్ము
 క్తఃకూతివిష్టోఽరంభదమ్ ॥ ౨౩ ॥ యఃకుర్యాత్కార్తికేషిమోః సతక
 నంసతకీతథా । జన్మాంతరాజికతంపాపంనాశంయోతినసంశయః ॥ ౨౪ ॥
 కార్తికే మాసిరాజేంద్ర కేశవాలయమండనం । యఃకుర్యాత్ప్రోక్షై
 కుంఠేవిష్ణుసాయుజ్యమాల్మీకీయే ॥ ౨౫ ॥ కార్తికేచాన్మదానంచయః
 కుర్యాద్భక్తిమాన్మరః । తస్మాఘంనశ్యేషప్రంపవమానాద్య ధాఘనః ॥
 ౨౬ ॥ శిలదానంసదీస్నానంభూజనం బ్రహ్మసత్రకే ॥ కార్తికేచాన్మదా
 నంచధర్మమేతచ్చ తప్తయమ్ ॥ ౨౭ ॥ నకుర్యాత్సచ్చకార్తిక్యాం స్నా
 నదానంనరాదమః ॥ శ్వానయోనిశతంకత్వా చండాలత్వమతఃపరమ్ ॥
 ౨౮ ॥ నారీవాపురుషేవాసి నకుర్యాత్కార్తికేవ్రతమ్ । రాసభింయో
 నిమాయతిశ్వానయోని శతంతథా ॥ ౨౯ ॥ తదంబుభక్తేః కార్తిక్యా
 మర్చయేద్భక్తవత్సలం ॥ ససూర్యచంపలంబిత్యా స్వగృహేకేవసేచ్చి
 రమ్ ॥ ౩౦ ॥ కేశక్యాకార్తికేమాసియః పూజయతిభక్తతః । సప్రజన్మ

భవేద్విపరీతే వేదవేదాంగపారగః ॥ ౩౨ ॥ సహస్రపత్రైర్వ్యోవిష్టా పూజాం
యఃకాతీకేనృపః । సమిత్రపదవీంపాప్య దీక్షాకాయ్యవ్యవహాభ్యయాత్ ॥
౩౩ ॥ అతసీశుష్కమాలాయో హ్యలంకృత్య తథాస్వయం । సహంధేద్య
త్వార్చయేద్విష్టు సచస్వర్నాధిపాభవేత్ ॥ ౩౪ ॥ స్త్రీయోమాత్యే నవావి
ష్టు పూజయేత్తులసీదతైః । ససర్వపాతకాన్మృతో యాతిఃస్థాఃపరంపదమ్ ॥
౩౫ ॥ కాతీకే భానువారేతు స్నానకమే సమాచరేత్ । మాసస్నానేని
యత్పూజ్యం తత్పూజ్యంలభ తేనృపః ॥ ౩౬ ॥ ఆస్యంతిమేష ద్యుపేచ దీక్షేయచ్ఛాన్తి
సమాచరేత్ । మాసస్నాన ఫలం తేన లభ తే నాత్రసంశయః । ౩౭ ॥ వ
వామాసమాహాస్య్యం యఃశ్రుణోత్యశునాశనం । మాసమేకం నృపైష్ట
సముక్తసర్వపాతకైః ॥ ౩౮ ॥ కాతీకేమాసియోదీపాక్ దృష్ట్వామోదతి
యఃపుమాక్ । తేనపాపానిసశ్యంతి నాత్రకార్యా ఏచారిణా ॥ ౩౯ ॥
సహాయంకురు తేవిష్ణోః పూజాధికంయః ప్రయత్నతః । కర్మణామనసావా
చా సస్వర్గఃఫలమశ్నుతే ॥ ౪౦ ॥ కాతీకేమాసియోభక్త్యా హ్యచకయే
దమృతంనరః । గంధపుష్పేఃసుధూపాదైః యాతితత్పదమవ్యయమ్ ॥ ౪౧ ॥
కాతీకేకేశవస్వాగ్రే యోజపన్నసమాచరేత్ । సజంబుకో భవేద్భూమా
సప్తజన్మస్వసంయశః ॥ ౪౨ ॥ యేప్రదోషేశురాణంతు కాతీకేకేశవాగ్ర
తః । కుర్వంతిసరశాదూల తేయాంతిహరిమందిరమ్ ॥ ౪౩ ॥ కాతీకేమా
సిసాయాహ్నే స్తోత్రపాతపరోనరః । సంస్వర్గఃలోకమాసాద్య ధువ
లోకమతః పరమ్ ॥ ౪౪ ॥

ఇతి శ్రీ స్థానదపురాణే - కాతీకమాహాత్మ్యే,

సప్తమోఽధ్యాయః.

అథ అష్టమోఽధ్యాయః.

రాజోవాచ ॥ మచ్చిదైధికసంచేహూ వతకత్తే బ్రహ్మనందన । త
న్నాశాయా ద్యమేబూహి తద్వత్ప్యేమి తవప్రభో ॥ ౧ ॥ త్వత్ప్రేమయాశ్రు
తంవిప్ర సూక్ష్మగమకస్య లక్షణం । తథా విధింపాతకంచ నిందితం విబు
ధాదిభిః ॥ ౨ ॥ బహుపాపరతానాంచ వణకసంకరకారిణామ్ । ఆచార ర
హితానాంచదుష్టతానాంచమహామతే ॥ ౩ ॥ పాప్రయశ్చిత్తైస్తుపూయంతేత్రయా
విద్యాది సంభవైః । కృత్వాగురూణిపాపాని మాసవాదుష్టబుద్ధయః ॥ ౪ ॥
భర్తారేతే నతేనర్వే కథంయంతి హారేపదం । బ్రహ్మక్ బహూని పా

పానిగరూణివివిధానిచ ॥ ౫ ॥ ప్రియశ్చిత్తవిహీనాని కృత్యాయంతికథం
 హరిం । జ్ఞాత్వాసర్వాన్యనంతాని పాతకానిసరఃకృచిత్ ॥ ౬ ॥ దిష్ట్యైవల
 బ్ధధర్మేణ కథయాంతి హరేఃకథం । మహావజ్రనగంకించి స్తుభాగ్గ్రేణమ
 దాయథా ॥ ౭ ॥ కశ్చుణ్ణీకకురుతేవిప్ర నికదాచిత్తధాన్యయం । స్వయం
 గ్రహంతరేస్తీత్యా హ్నగ్నోదత్యాభ్య మజ్జవత్ ॥ ౮ ॥ జ్వలంతమగ్ని మ
 జ్ఞోప నాచమ్యేద్బులకోదకాత్ । మహానది ప్రవాహేతు స్వయంగత్యా త
 తఃపునః ॥ ౯ ॥ శృణుసంగ్రహణంకృత్యా తథాధారోభవేన్నచ । మహాదుర్గం
 సమారుహ్య సచ్చృంగాత్పతితోవరః ॥ ౧౦ ॥ తదంతరాళశలకా గ్రాహకే
 నభవేన్నఖం । గురుందుకృత మాశ్రిత్య హ్యల్పేన సుకృతేనచ ॥ ౧౧ ॥
 సకథచ విముచ్ఛేత పాతకేనాత్య సంభవం । ఇదంమమ సమాచక్ష్య శ్రో
 త్రాణాం విస్మయవహమ్ ॥ ౧౨ ॥ కాంక్షాక్యాం మాఘవైశాఖే ధర్మక
 సూక్ష్మ శ్వయోనితం । బహునిపాతకాన్యేవ హ్యాదితా నిశ్యయాము
 నే ॥ ౧౩ ॥ శశ్వన్వంవిలయంకుర్యాత్ యోష్యేనైవవసాంవ్రతం ॥ శ్రీ
 సూతః ॥ ఇహపవచస్సుశ్వా మందస్మేరమఖాంబుజః ॥ ౧౪ ॥ ఇదమా
 హాప్రహృష్టాత్సా రాజానంవిస్మయాన్వితమ్ ॥ వసిష్ఠః ॥ శుణురాజక ప్ర
 వక్ష్యామి సాధుసాధువిశర్మమ్ ॥ ౧౫ ॥ మయాప్యాలోకితంసర్వం వేద
 శాస్త్రవిచారణం । తత్ర ధర్మాన్య సంఖ్యాతా బహుసూక్ష్మ తరాన్యప ॥
 ౧౬ ॥ దృశ్యంతేహం ప్రవక్ష్యామి త్వం మాకుష్వత్ర సంశయం । గు
 ణశ్రయన్వితాధర్మః రాజక శాస్త్రేన్వవస్థితాః ॥ ౧౭ ॥ సత్సంరజస్త
 మ ఇతి గుణాః ప్రకృతిసంభవాః । యోధగ్నృత్యమాలంబ్యా త్తం సూ
 త్స్థంకవయోనియః ॥ ౧౮ ॥ ప్రియశ్చిత్తాన్య శేషాణి తపఃకర్మాన్వితాని
 వై । రతోన్వితాని రాశింద్రా ఘాయోజన్మప్రదానిచ ॥ ౧౯ ॥ ఇదంకృ
 తాకృతఫలం యద్గ్గు బ్రోచ్యతే బుధేః । తద్గ్గుం తామసం ప్రిహు
 ర్నిష్కలం పృథివీపతే ॥ ౨౦ ॥ తస్మాత్సాత్విక ధర్మ తు తే సూక్ష్మంకథితం
 మయా । లేశంవాణాయతేరాజక సమృద్ధికాలయోగతః ॥ ౨౧ ॥ ఆదే
 శకాలేయద్ధానం అనాత్రే ప్రతిపాదితం । విధిహీనమమంత్రంచ ధర్మకం
 తత్తామసంవిదుః ॥ ౨౨ ॥ కాలదేశం సవిజ్ఞాయ ధర్మం యఃకురుతే నృప
 తదక్షయఫలంబ్రోక్తం ముక్తిహేతుర్నసంశయః ॥ ౨౩ ॥ యదాధికం వా
 స్తోకంవా కాలంవిజ్ఞా గమానవః । విచారితాధికం కుర్వీత గహనా కర్మ
 పద్ధతిః ॥ ౨౪ ॥ అథం లేతేనసాఖ్యాని దుర్లభాని మహీపతే । జ్ఞానేనా

పృథవాజ్ఞానాత్కాలే చేశేచదైవతః ॥ ౨౫ ॥ కరోఽఽఽల మక్షయ్యం జాయ
 తెనాస్తీ సంశయః । కాష్టభారాన్ సమాదాయసన్నివేశ్య సగోఽమాన్ ॥
 ౨౬ ॥ తత్రగుంజా ఫలంమాత్ర మగ్నింనిక్షిప్యతాన్ దహేత్ । యమో
 సంతమసవ్యాప్తేదీపే నాల్పేనయాద్యతిః ॥ ౨౭ ॥ తమిన్సం విహంత్యాశు
 ధమోఽల్పవాధ వాన్యప । యథాకదన్ మనీరేతు స్నాత్వా భూయోతిసి
 ర్భులే ॥ ౨౮ ॥ జలేస్నానేన రాజేంద్ర సిగ్గులో జాయతేతథా । అల్పంవా
 యేనకేనాపి హ్యజ్ఞానేనాథ వాసక్కుత్ ॥ ౨౯ ॥ నామసంకీర్తనాద్విష్టోః ద
 హ్యంతేబహుపాతకాః । విష్ణుసంకీర్తనం రాజన్ కీర్తయేత్ జ్ఞానమహి
 తమ్ ॥ ౩౦ ॥ త్తయత్యమం మహదపి కేణుగుల్మ మిదానలః । పురాకన్పీడ్తు రా
 చారో విప్రసూనురజామిళమ్ ॥ ౩౧ ॥ దాసీపతిః క్రూరకర్మాదాసీసంగమా
 లసః । కన్యాకుబ్జేపత్యసిష్టోహమావైస ఒహుశుతః ॥ ౩౨ ॥ తస్యభార్యా
 ధర్మవతి సాధ్వీపతిపరాయణా । తస్యచాంతరితేకాలే సంజాతోఽజామి
 శస్తదా ॥ ౩౩ ॥ పూర్వకర్మానురోధేన సోభవత్ప్రాప్తయావనః । కన్య
 చిష్టిజముఖ్యస్య దుర్మాకాన్యచ భూమివ ॥ ౩౪ ॥ గృహదాసీపతిశ్చాస్తీ
 త్పూర్వకర్మానుబంధతః । మాతరంపితరంహిత్యా వదనావేశ మోహితః ॥
 ౩౫ ॥ తయాసమం సతన్వంగ్యా పాసభోజనభక్షణేః । కామశాస్త్రం కలా
 ప్రాప్త్య పరిరంభణ చుంబనైః ॥ ౩౬ ॥ అజామిశ స్త్రయాదాస్యా రేమేకామ
 విమోహితః । సర్వకర్మాణి సంశ్యజ్య వేదశాస్త్రోదితానిచ ॥ ౩౭ ॥ చక్ర
 ర్విహాసయాంతత్ర తంతదాచాంధవాః పరే । పరిత్యజ్య తతోలజ్ఞాం వి
 ప్రసూనుస్సపాపభీః ॥ ౩౮ ॥ తస్మిన్నేవాంత్యజ భువం ప్రాప్యతత్పన్నచాత్రి
 తః । పశుపక్షిమృగాదీనాం హత్యాతన్మాంస జీవనః ॥ ౩౯ ॥ శ్వవాగురిక
 సంయుక్తో వనేహింసా పరాయణః । దాస్యాసమంచ చారాసా వనేదష్ట
 మృగాకులే ॥ ౪౦ ॥ కదాచిత్స్థలవృక్షేసా మధుదృష్ట్యరుహాల్ నృప । భ
 గ్నుశాఖంపదన్యూమా మరణం సముపాగతా ॥ ౪౧ ॥ అజామిశ స్తతోద్వ
 ష్ట్యా రాజన్ ప్రహాధనేశ్వరిం । సమరస్యాగ్రబహుధా విలలాపా కులేం
 ద్రియమ్ ॥ ౪౨ ॥ గిరికతేజ మహారాజన్ తాంవిస్మజ్య గృహంగతః । తతో త
 స్యాపుతాతస్వీ నరూపాప్రాప్తయావనా ॥ ౪౩ ॥ తాంద్వష్ట్యా సచపా
 పాత్కృతయారేపే చిరంనృప । తస్మాత్స్వసమవేరాజన్ భద్రాన్ గా
 లేదవైవృషా ॥ ౪౪ ॥ క్షీణాయుషోగతాస్సర్వేక శిష్టశ్చిప శేషితః । గారా
 యణాభిఘానంచ చక్రేహ్యుక్తోత్రవణక్షేత్రే ॥ ౪౫ ॥ తిష్టన్ గచ్ఛన్ విజన్

ఘంజక పర్యటక పృన్వదక సదా । పుత్రపాతేన సంబంధోతన్నాను గృహ
 తాతురః ॥ ౪౬ ॥ తతఃకాతేనమాయాతేమరణే సముపస్థితోతస్మైతు మాగ
 తారాజక యమదూతా భయంకరాః ॥ రక్తశ్శుక్ర ముఖాలోష్ఠ దండమా
 ప్రాసిపాంయః । తాకదృష్ట్యా భయసంతప్త మాత్మానంనేతుమాగతా ॥
 ౪౭ ॥ ఉవాచవాక్యమేతచ్ఛుత్రస్మహ పరిష్టుతః । దూరే క్రిడన కానక్తం
 పుత్రంవారాయణోహ్వయం ॥ ౪౮ ॥ ప్రావితేన స్వరేణోచ్చైవ రాజుహ
 వాకులేంద్రియః । శ్రుత్వాతత్ మ్రియమాణస్వ వదనాద్విష్టు కీర్తనం ॥ ౪౯ ॥
 తేవిచింతితోదూగం జాతకం పాస్థీతాన్యస । తదాబగ్ను విమాన
 స్థావిష్టుదూతాఃసుతేజసః ॥ ౫౦ ॥ యమప్రేష్ట్యాన్విష్టుదూతా వారయా
 మానురోజసా । అస్మాకంవశ గోయంచ ఊచస్తేయమ కింకరాక ॥ ౫౧ ॥
 తేనవేవిష్టువద్రాజక పద్మపత్రాయ తేక్షణాః । పీతాంబరధరా ముఖ్యా
 స్సవేపుషకరమాలినః ॥ ౫౨ ॥ కిరీటినః కుండలీనానాసగ్గవ్యస్త్ర భూష
 ణాః । దతుభుజాగ్నగురూపాశ్చంభ చక్రభుజశ్రియః ॥ ౫౩ ॥ దేశంసుమి
 శ్రితాలోకాక కువంతుస్సేవనతేజసా । దృష్ట్యాచ విష్టుదూతాంస్తేయా
 మావాక్యంసమబ్రువః ॥ ౫౪ ॥ యూయంహి ఉపదేశావా కిన్నరా స్సిద్ధ
 చారణాః । ఇతితేమాం వచశ్శ్రుత్వాతాన నాదృత్య భుష్పకే ॥ ౫౫ ॥ అజామి
 శంసన్నివేశ్య గంతుకామావచోబుధివ ॥

ఇతి శ్రీ స్థానదపురాణే - కార్తికమాహాత్యే

అష్టమోఽధ్యాయః.

—[*]—

అథ నవమోఽధ్యాయః.

విష్టుదూతాః ॥ భవతాంస్వామినాకింకంవదధ్వంకధితంయతః । కో
 హేవాత్రయమదండస్య కేధర్కాపుణ్యపాతకాః ॥ ౧ ॥ నూనమస్మాకమగ్రేతు
 బ్రూతసర్వంయ మానుగాః । ఇతైరుచితం శ్రుత్వా ఊచస్తేయ మకిం
 కరాః ॥ ౨ ॥ యమదూతాః ॥ శ్రుణ్వస్యవధానేన విష్టుదూ తాన్సు నిమక
 లాః । పతంగఃపావకోన్యోమ వాయుగాఃవోనిశాపః ॥ ౩ ॥ సంధ్యామా
 నిధిశఃకాల ఇతిదేహస్య సాక్షిణః । ఏత్రేధమోక విజ్ఞాత స్త్వానదండస్య
 యుజ్యతే ॥ ౪ ॥ సచేదమాగక రహితః శ్రుతిస్సృత్యాచిదూషకః । నిందితం
 సాధువృత్తానాం సమేదండ్యం సంశయః ॥ విప్రంచ గురుమన్వత్తుం పాదా
 ద్యైర్యుదీతాడయేత్ । యోమాతాపితరా ద్వేష్టి నదంధో నాత్ర సంశ

యః ॥ ౬ ॥ యోనిత్యమన్యతం వక్తి పాణిహింపాపరాయణః । కలాచార
పరిభ్రష్ట స్సయాతి పరమం పదమ్ ॥ ౭ ॥ దత్తాపహరకోదంభో దయాశాంతి
వివజితః । యుపాపకగ్భరత స్సయాతి యమమందిరమ్ ॥ ౮ ॥ శరదారాభి
గమనం సభుక్త్రేయమయాతనామ్ । యోసాక్షికం వదేద్రవ్య లాభేనాత్మ్యం
తదుష్టభీః ॥ ౯ ॥ అహంతు దానశూరేతి సభుక్త్రేయ మయాతనామ్ । మి
త్రదోహిక్యతఘ్నశ్చ సభుక్త్రేయమయాతనామ్ ॥ ౧౦ ॥ వివాహవిఘ్నం
యః కుర్వాన్సభుక్త్రేయమశాసనం । యోవాసర్యేషామైశ్వర్యం దృష్ట్వా
సూయేతదష్టభీః ॥ ౧౧ ॥ పరేషామగ్భకానాంచ సగచ్ఛేన్యమయాతనామ్
కన్యాద్రవ్యేణ యోజీవే త్రధావాధుకషకేనచ ॥ ౧౨ ॥ తటాకకూపకల్యా
నాం విఘ్నమాచరతేయ । శధాచవిఘ్నకతావ పాతకీచన నసంశయః ॥
౧౩ ॥ యఃపితృన్నగముద్దిగ్య శార్ధః మోహేనవాసరః । నిత్యకమకపరిత్యా
గీసభుక్త్రేయమశాసనం ॥ ౧౪ ॥ పరపాకపరిత్యాగీ పరపాకరతస్తథా ।
పితృశేషాన్మభోక్తాచ సభుక్త్రేయ మయాతనామ్ ॥ ౧౫ ॥ నాదదత్వే
తియోబూయాత్ నదద్యాచ్ఛాన్మభోజేషుచ । శరణాగత హంతాచ సి
భుక్త్రేయమయాతనామ్ ॥ ౧౬ ॥ స్నానసంధ్యా పరిత్యాగీ నిత్యంబ్రాహ్మ
ణనింధకః । బ్రహ్మఘ్నశ్చాశ్వ గోఘ్నశ్చ సయాతియమమందిరమ్ ॥ ౧౭ ॥
వీరమాదీని పాపాని యమేనోక్తాని వైష్ణవాః । యేకువకాంతి యమేలోకే
తేన్యభూయంతి యాతనామ్ ॥ ౧౮ ॥ ఆయంవిప్రాన్వయేజాతో దాసీపతిర
జామిళః । ఆనేనాజిత పాపానాం రంభ్యానాస్తీన సంశయః ॥ ౧౯ ॥ జన్మ
ప్రభృతిజన్మాంతం పాపమేవముపాజితం । అయం వైవిష్ణు లోకస్య కథమ
హాతిదుష్టభీః ॥ ౨౦ ॥ ఇతితేషాంవచశ్చుత్వా విష్ణుదూతా శుచిస్థితాః ।
మేఘగంభీరయావాచా ఊదః కిలమఖాంబుజాః ॥ ౨౧ ॥ విష్ణుదూతాః ॥ ఆ
హూతశ్చర్యమేతద్ధి యద్యాయం మూఢచేతసః । శృణ్వంతు భవకమ
ర్యాదాంసమాధానేనచేతసా ॥ ౨౨ ॥ యోదుస్సంగ పరిత్యాగీ సత్సంగః
పాశ్రయః । బ్రహ్మజ్ఞానతతోనిత్యం నదండ్యప్సయమేనవై ॥ ౨౩ ॥ స్నాన
సంధ్యానిరతో జపహూమపరాయణః । సవకథూత దయాయక్తోన స
యాతియమాలయమ్ ॥ ౨౪ ॥ బ్రహ్మశ్యాధాయకమాణీ సత్యవాగ్దమాయ
కః । జపాగ్నిహూత్రేయః కుర్యాత్ సయాతియమాలయమ్ ॥ ౨౫ ॥ యో
న్నతానరతోనిత్యం వారిదానం ప్రయత్నతః । గోదానంచ వృషోత్సగం
యఃకుర్యాన్నసపాతకీ ॥ ౨౬ ॥ విర్యాదానం చాలినేభ్యో యఃకుర్యాద్భక్తి

మాన్మరః । పరోపకారనిరతోనసయాతియమాలయమ్ ॥ ౨౭ ॥ యేషోష్ణమ
 గృయేద్భక్త్యా తస్యాంగే జపముత్తమమ్ । వివాహాపనయాకర్తా నస
 యాతియమాలయమ్ ॥ ౨౮ ॥ యేనాకమంటపంమూర్తే రాసనిర్మూమేవ
 వా । అరాధప్రేతసంసార్-రా న్నసయాతియమాలయమ్ ॥ ౨౯ ॥ సాలిగా
 మార్చనం నిత్య తత్తప్తంనసిజేష్మరః । తస్యదండప్రమాణంచయః కుర్యా
 న్నసపాతకీ ॥ ౩౦ ॥ తులసీమణిమాలాంతు కళ్యాణత్వావళయేద్గృహం । సా
 లిగానిలిలావాసం నసయాతియమాలయమ్ ॥ ౩౧ ॥ యేషాం గృహేహ
 తులసీవతక తేహరిసత్క-ధా । గీతపాతపరాయేచనతే నితేయాతియమాల
 యమ్ ॥ ౩౨ ॥ నిత్యంధాగవతంచుస్థలిఖితంపుస్తకంగృహే । ఉష్ణతేచాగృ
 యేద్వాపి నసయాతియమాలయమ్ ॥ ౩౩ ॥ తులాసంస్థేనకరేషు కరస్థేవ
 భాసూరే । మేషసంక్రమగేహానాన్నానసీలానయాత్మధ ॥ ౩౪ ॥ యదా
 త్మమాలికాంధృత్వా కృతుయేవ జపశుభం । దానహిమ మరోనిత్యం
 నసయాతియమాలయమ్ ॥ ౩౫ ॥ అచ్యుతానందగోవింద కృష్ణనారాయణా
 వ్యయ । ఇతియోవదతేనిత్యం నసయాతియమాలయమ్ ॥ ౩౬ ॥ యఃకణిక
 కాయాం మియతే మరణే హరిముచ్చరక । సర్వపాపరతోవాపి నసయాతి
 యమాలయమ్ ॥ ౩౭ ॥ స్తేరున్నరా పోమితక్షుణ్ణ బ్రహ్మహంగురూ తల్ప
 గః । స్త్రీరాజగురుగోహంతా యేచపాతకీనోపరే ॥ ౩౮ ॥ నామవ్యాహర
 ణవిష్ణోర్మరణేవ్యసు నిమగ్నః । అజ్ఞానాదధవాజ్ఞానాదుత్తమశ్లోక నామ
 యత్ ॥ ౩౯ ॥ సంకీర్తనాకఘహరంపుంసాదుష్కృతి నామపి స్వాకేత్వా
 పారిహస్యాంవాస్తోకం బోధనమేవవా ॥ ౪౦ ॥ వ్రేసంత నామగ్రహణే హ్య
 శేషాఘరంబిదుః । పతితస్థలితోభగ్న స్సదుష్టస్తప్తజాహతః ॥ ౪౧ ॥ హ
 తినిత్యరశేనాహ పుమాన్నాహాతియాతనాం । యశ్చిత్రైరపాపాహా
 హానినామ్యశేషతః ॥ ౪౨ ॥ పాపాని జన్మాంతర సంచితాని యేనైవతన్ని
 మ్కృతివజితాని । పూయంతినామగ్రహణేన విష్ణోమనుష్యలోకేది వివా
 నసృశయః ॥ ౪౩ ॥ గురుతాంబలఘానాంచ పాపానాం నాశయేవచ యద్య
 పౌభగవన్నామ మ్రియమాణస్సమగ్రహీత్ ॥ ౪౪ ॥ తేనపాపాని నశ్యంతి
 వహన్నప్రక్షిప్తమాలవత్ । ఇత్యుక్త్యాతేయమభటాః విష్ణుదూతాస్సుతే
 జనః ॥ ౪౫ ॥ హైమపుష్పకమద్యధృమకామిశమతంద్రితాః । ఆహృత్యజగ్న్య
 రైశ్చుంతంతదాహజామిశోన్మవ ॥ ౪౬ ॥ వవందేశిరసాదేవం కిన్నరాదశక
 బోతుకః । అథాజామికాకణ్డ్య మూతానాం యమకృష్ణతాః ॥ ౪౭ ॥

ధన్యోన్మగ్నసుగృహీతోన్మి యుష్మత్సం దర్శనాదహం । అహామీ పరమం
కష్టంయదహం దాతాన్మయః ॥ ౪౮ ॥ దిష్టాంవిగహితంసద్భిః దుష్కృతం
కిలకజ్జలమ్ । హిశ్యాచాలాంసతీంయోహం సురాపామసతిమిమామ్ ॥ ౪౯ ॥
వృద్ధావనాథాపితరా నాన్యగౌరూతపాపినా । అహాయయాధురాత్యక్తా
వసభిజ్ఞేననీచవత్ ॥ ౫౦ ॥ సోహంవ్యక్తం పతన్యామి నరకేభృకదారు
ణే । ధగ్గుఘ్నా కామినోయత్ర విందంతి యమయాతనామ్ ॥ ౫౧ ॥ ఓమి
దంస్వప్నాహాస్వీత్ మయాదృష్టమిహద్భుతం । క్వవాద్యయాతయామగ్న
సే కృష్టఘోరాసిపాణయః ॥ ౫౨ ॥ పురామయాకృతేవైవ భాష్యచుజ్యే
నకర్మణా । అన్యథామ్రుచుమాణస్య నస్మృతిర్వృషలీపతేః ॥ ౫౩ ॥ వైకుం
ఠనామగ్రహణం జిహ్వార్తుమిహహాతి । క్వచాహంకితవఃపాపే బ్రహ్మ
ఘ్నోనిరపత్రపః ॥ ౫౪ ॥ క్వచనారాయణే క్షేప భగవన్నామమంగళమ్ । ఇ
త్యుక్త్యాభగవద్భక్తి మాలంబ్యాత్సానమాత్మని ॥ ౫౫ ॥ తతస్సంయుజ్యపవ
నీం లేభేయన్నాంకితకనాత్ । నారాయణేయన్నామ జగదన్యతరక్షణమ్ ॥
౫౬ ॥ యాతీవిష్ణోఃపదంరాజకసింధూతాశోషకీభృషః ॥

ఇతి శ్రీ స్థానదపురాణే కాతికమాహ ధ్యైః,

నవమోఽధ్యాయః.

—[*]—

అథ దశమోఽధ్యాయః.

విశేషః ॥ కోపావజాళఃపూర్వం దుష్కృతంకేన సుచితం । క
థంతూష్ణింగతాయామ్యాః కిముచుస్సాన్వమిసంపద ॥ ౧ ॥ వసిష్ఠః ॥ ఏవం
ప్రబోధితాయామ్యా దృతంగత్వామయాంతికం । యమరాజాయతత్సర్వ
సూదచక్షురందిదమ్ ॥ ౨ ॥ పాపిష్ఠంచదురాచారం నిందితు కర్మచాత్రం ।
తం విష్ణుమతావైజగ్ముః వైకుంఠవిష్ణుమందిరమ్ ॥ ౩ ॥ వయంతతాన్యోర
ణా శ్చక్రహీనాఃపునఃపునః శ్చైతద్భృత్యాకోపతామగ్రిహః జ్ఞానచక్షురక
దర్శనః ॥ ౪ ॥ మియమాణస్యదుర్బుధై ర్విష్ణురామప్రభావతః । విష్ణుమ
తాస్తమాదాయ యయువైకుంఠమందరమ్ ॥ ౫ ॥ హరినామామృతంవై
వ మృతికాలే హ్యజామిళః । ససర్వపాపనిర్ముక్తో విష్ణులోకంగతోధునా ॥ ౬ ॥
హరిహారతిపాపాని దుష్టచిత్తే విస్మృతః । అనిచ్ఛయాపిసంస్పృహ్యో దహ
త్యేవహీపావకః ॥ ౭ ॥ యస్మిన్సర్వకీభావేన నారాయణమనామయం ।
జీవన్ముక్తుసనిజ్ఞేయఃపశ్చాత్త్రవల్యమస్మితే ॥ ౮ ॥ ఇత్యాలోక్యయతఃస్తూ

ష్ఠీమాసీత్యైవ స్వతోయమః । ఆసావజామిళః పూర్వం విప్రస్సారాష్ట్రకే
 నృప ॥ ౯ ॥ శివాగారార్చకోనిత్యం శివద్రవ్యాసహచరకః । శత్రుపాణి దుః
 థాచారస్సాన్నిహీనోతథాశుచి ॥ ౧౦ ॥ నమంతోగేన విధిశ్చంధం యోజన్
 యోత్యవ్యమానసః । మృడస్యాభి ముఖేపాదౌ ప్రసార్యాస్తస దుమఃదః ॥
 ౧౧ ॥ వయస్యైరస్వితోరాజన్ బహుభాషి దురాగ్రహః । రూపయావ
 నసంఘ్నో దానాలంకారభూషితః ॥ ౧౨ ॥ తస్యకాచి ద్వీజసతీసు రూ
 పాప్రాప్తయావనా । పశ్యస్తస్యాహిమఃఖేన దారిద్ర్యేణాతిపీడితః ॥ ౧౩ ॥
 అర్యాన్మందైవ మాకాంక్షిన్ పర్యటన్ పత్రనాదపు । ఘోషగ్రామాదిన
 ర్దేషుయాచనావృత్తి మ్రాశితః ॥ ౧౪ ॥ కదాచిత్తునయాత్రస్త్రో భారవా
 ఘోషాగృహంగతః । ఉరాచభార్యాంశీక్ఘేణకురుపాకంతు మంగళే ॥ ౧౫ ॥
 బాధతేమాంక్షుధాశుఘ్రుతచ్ఛాంతం కురువారిణౌ । ఇతితస్యవచస్సు త్వా
 చశీకృత్యాగ దుమఃదా ॥ ౧౬ ॥ కించిన్నోపాచతంవిప్రంగృహకమకరతాశనైః
 చిత్త విటడ సేనస్య గావిత్యాతీవవదుమఃదా ॥ ౧౭ ॥ తాంకరగ్రాంతదా
 దృష్ట్యా యష్టిమాదాయ తాడయన్ । సాపునఃపతిమాపిశ్యదృఢం మష్ట్యా
 హనతుమః ॥ ౧౮ ॥ తేనస్వభవనంహీత్వా యయాగ్రామాంతరంద్వీజః । భి
 త్తాన్నభోజనకృత్వాచింతయన్మనసానృప ॥ ౧౯ ॥ సాసాయమశనం కృ
 త్వావ్యలంకృశ్యేషు వాససా । తతస్తాంబూలమాదాయ రజకాలయ మా
 గమత్ ॥ ౨౦ ॥ రజకంరూపసంపన్నం రహస్యోవాచసానిభి । కిమత్రాగమ
 నంమూఢేగృహేస్థిన్ కారణంవినా ॥ ౨౧ ॥ బ్రాహ్మణీ బ్రహ్మకులజాకమన్
 ణానిందితావయం । ఏవంఏవద మానాతు దృష్ట్వాతద్గర్భ చారిణం ॥ ౨౨ ॥
 కోపరక్తాంతనానంచ సురక్తాంబరలోచనం । గృహీత్వాముసలంశీఘ్రం
 తాడయామానకౌశలాత్ ॥ ౨౩ ॥ సానమాసతయాతంచహీత్వా రాజపథం
 గతా । తతేమండేవలం దృష్ట్వా తస్యసాపాణిమగ్రహీత్ ॥ ౨౪ ॥ పశ్యాదాగ
 త్యవేగేన తేనసావ్యరమన్నిభి । రాత్రిశేషంతతోసీత్వా బ్రాహ్మణీవ్యభిచా
 రిణీ ॥ ౨౫ ॥ పశ్యాత్తాపంగతారాజన్ ప్రభాతేపతిమాగమత్ ! పఠింసంబో
 ధయామాస వాక్త్రేస్సాధుకృపోదయేః ॥ ౨౬ ॥ తయాసహగృహంధూ
 యో గత్యావాత్ప్రీత్యధానుఖం । ఏవమంతరితేకాలే శివాగారార్చకోనృప ॥
 ౨౭ ॥ గతాసురభవద్రాజన్ నిరయేయతనామయే । భుక్త్యాతత్రక్రమా
 త్తాపం శారవాదపుభూపతే ॥ ౨౮ ॥ సపున్యవమభ్యేత్య నత్యనిష్ఠసతోభవ
 త్ । కాశికకృత్తికాయోగే సకుర్యాత్స్వామిదర్శనమ్ ॥ ౨౯ ॥ సప్తజన్మగ

తం పాప మాంతి ప్యోతద్వీజన్మనః । పశ్చాద్భూమిం గతో రాజ భయన్నా
మగ్ననాద్ధరేః॥ ౩౨॥ ఏమావిప్రసతీపాపా కాలధర్మాశ్చ యంగతా నరక
యాతనాంభుక్త్వా పునర్భూమిముపాగతా॥ ౩౩॥ చంచాలయానాసంజాతా
కన్యాకుబ్జేరేశ్వర । చంచాలకాలశుభ్యఫణం గత్వావిప్రపృచ్ఛత॥ ౩౪॥
సజగాదాంత్యజురాజ్ఞ పితృగండంభవివ్యతి । శ్రుత్యైత్త్యగస్వతోభాగ్యా
తో శిశుంసిపాగస్వదూరతః॥ ౩౫॥ రాజ్ఞతత్రద్విజఃకశ్చిత్ ఫుత్రహీనో
దదర్శతం । శిశుంచాల్మేత్వనాథత్వా దోదమానంసమగ్రహీత్॥ ౩౬॥ ద
త్తోపమాత్పూజ్యేన తూద్యాగినన్యకృపిహోషితః । విధిగతాయాస్తవా
స్యాః విహోయమభవత్పతిః॥ ౩౭॥ ఏతత్రైకథితం సర్వంరాజ్ఞ జన్మాంత
రాజ్ఞతం । యానిపాపానిరాజేంద్ర జన్మంతరకృతానివై॥ ౩౮॥ పా
యస్మిత్త్యాశేషాణి విష్ణుధ్యానవిధానృప । జిహ్వీరభక్తియదీమాధవ నా
మధేయంచేతకృత స్మరతీమాధవపాదపద్మమ్॥ ౩౯॥ శ్రోత్రంకథాం సచ
శ్రుణోతిహరేర్నరేంద్ర పాపానితస్యపిలయంతుకథంప్రయతి । సచపాపచ
యంతస్య పిలయంయా వైచచ॥ ౪౦॥ అనన్యచేతాస్సతతం యేస్మరంతిజరా
దక్షనం । లభంతేతేననిర్వాణం నాత్రకార్యావిచారణా॥ ౪౧॥ తస్మాద్దు
రువాలేకంవా నిహసివ్యతిపాతకం । కాశ్చకేమాసియతోష్ఠీక్ష ధర్మస్మా
త్మయానఘ॥ ౪౨॥ పాపానాందమానేక క్తిరస్తిరాజన్మసంశయః । తస్మా
త్కాత్మికమానేతు యోధర్మంనసమాచరేత్॥ ౪౩॥ సయాతిసరకంగాజ్ఞ
నాత్రకార్యావిచారణా । ఇదంయఃపుణ్యమాఖ్యానం శ్రుణోత్యఘవి నాశనమ్॥
౪౪॥ సర్వపాపనిముక్తో యాతివైకుంఠమందిరం । యఇదంపుణ్యమా
ఖ్యానం శౌవయేద్వాసమాహితః॥ ౪౫॥ తేనపాపానినశ్యంతి విష్ణునాన
హమోచతే॥

ఇతి శ్రీ స్థావరపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే,
దశ మోఽధ్యాయః.

అథ ఏకాదశోధ్యాయః.

వసిష్ఠః॥ భూమిస్ఫులింగస్య రాజేంద్ర పుణ్యంకాత్మిక సంభవమ్ ।
కాత్మికాన్యమతసీపుష్కైరర్చయేద్యోజనాదక్షనం॥ ౧॥ తస్యపాపావిసత్సం
తి చాంద్రామణి ఫలంలభేత్ । యోహుర్వాగైశికుగైశ్చ పూజయే
త్కాత్మికేద్యుతమ్॥ ౨॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో యాతిత్వదమవ్యయమ్ ।

యోగ్యయేదద్యతంభక్త్యా కాఠికేరాజసత్తమ ॥ ౩ ॥ వస్త్రోర్విచిత్రవ
 జ్ఞేశ్వ సలభేత్ఫలముత్తమం । కాఠికేమాసి యస్మాత్పాదీపమాలాభి
 రర్పయేత్ ॥ ౪ ॥ యఃశ్రావయేత్పురాణంచ యఃకుర్యాచ్చవిజంతథా ।
 సర్వపాప వినిర్ముక్త స్తస్యదంతుతిభూమివ ॥ ౫ ॥ అత్రైవోడాహరం
 తీరు మితిహాసంపురాతనం । పాపఘ్నంశూదాశ్చర్య మాయురాశోగ్యవ
 ధకానమ్ ॥ ౬ ॥ కశ్చిత్కలింగదేశస్థో బాహ్మణోమండదాహ్వయః । స్నా
 నసంధ్యావిహీనస్సౌ పరేమాంభృత్యతాగతః ॥ ౭ ॥ తస్యభార్యాను కీలా
 చ పాతివ్రత్యపరాయణా । సర్వలక్షణ సంపన్నా నారీణా ముత్తమావ
 ధూః ॥ ౮ ॥ నానూయాంకురులేకావపి పతినారాజసత్తమ । సతథాజీ
 వనోపాయంజానీతేనకవాచ ॥ ౯ ॥ ఖడ్గపాణిశ్చకాంతారే చార్యచిత్రము
 పాశ్రమక । పాంధూరాంబాధతేనిత్యంహత్యాఃస్తూనివైశ్చప ॥ ౧౦ ॥ గ
 త్యావ్యజేశంబలవాక్ శ్రీత్యావస్తూనిసర్వశః । లేనోజీవనకుర్వక కటుం
 బభూణాతురః ॥ ౧౧ ॥ పాంథంకంచిద్ద్విజంద్యష్టావి ఖడ్గపాణిశ్చకాననే ।
 తమభ్యేత్యాసుసంగృహ్య వటేబధావరధః ॥ ౧౨ ॥ తంద్యష్టావిబృకః
 కూర శ్చూరశ్చాపధరశ్చరః । స్వయంజగ్రహతశ్చర్యం తౌహత్యదష్టధీ
 నృకప ॥ ౧౩ ॥ వ్యాఘ్రస్తవాగుహంతస్థో వ్యాజగామగుహాద్యహిః । తద్గం
 ధమాఘ్రియాగత్య వ్యాధంద్యష్టావిహీన్నుప ॥ ౧౪ ॥ సోఽఖడ్గైశ్చతంవ్యా
 ఘ్రి నయనతోగ్రధసంయుతః । అన్యోన్యభూధదోషేణ కాలస్యాయత
 నంగతౌ ॥ ౧౫ ॥ తావేకాలేహ్యేతత్ర ద్వౌవిప్రౌవ్యాఘ్రిలిబ్ధకౌ । జగ్ము
 రణమేత కాలసూత్రంతతఃపరమ్ ॥ ౧౬ ॥ తత్రైవకూపేత్రమిష్ట సంగు
 తే సహభయధ్వా త సుతప్తరక్తకే । నిమగ్నయామాను రథోఽరంతాక
 ముఖాన్వితాక పాంభరేణభూపతే ॥ ౧౭ ॥ సవిప్రపత్నీసంలైశ్చధమైకరా
 చాస్థాసారిభక్తసంస్థా । సశృంగసల్లాసముపాశ్రితాజవై స్సదావతిధ్యా
 నపరాసరేశ్వర ॥ ౧౮ ॥ అస్యాగృహం యతిఃకశ్చిదాగతోదైవయోగః । వి
 ఘ్నమేవస్మగ్ముచ్చైచ ప్రవృత్త్యేకపుత్రకాంతః ॥ ౧౯ ॥ విష్ణుభక్త్యామృతం
 పీశ్యా విష్ణు సర్వచింతకః । రోమాంచితమర్చ్యప ఆనందాశ్రులేఖ
 ణ ॥ ౨౦ ॥ తంద్యష్టాపాచతేభ్యోన్నం దత్వోవాచయతించసా । భవదాగ
 నుచమహ్యం దుర్లభంగృహమేధిరాం ॥ ౨౧ ॥ గృహీనాస్త్యత్రగేహస్మిక్
 నీకాకీర్త్యరాయణా । ఏవముక్తస్తయాయోగీ శ్యామాంతు ప్రియవాదిని
 ॥ ౨౨ ॥ శ్రుణుభద్రప్రవక్ష్యామి ముహూర్తమివమందిరే । దినాంతే విష్ణు

పురతః పురాణపతనం వయా ॥ ౨౩ ॥ కార్యంతదధం దీపస్య వతింకృత్వా
 దదస్యమే । ఆనేహ్యమ్యాహవేవాత్ర తైలతద్భక్తికారకః ॥ ౨౪ ॥ ఇదా
 నీంకాతికేమాసిపాణిమి వతఃతేనుభా । ఇతితస్యవచస్కృత్వా జత
 మాహాన్వితాస్సప ॥ ౨౫ ॥ గృహసమ్మజ్జనం సమ్యగ్గోమయేనోఽలి
 ప్యచ । రంగవల్గస్యస్త్రికాద్యై రలంకృత్య తతః పరమ్ ॥ ౨౬ ॥ తూ
 లాసంశోధ్య విధివద్వర్ణిద్వయ మరిందమ । తేనానీతే నత్రైలేన దీపంసాక్షి
 వేప్యేయేత్ ॥ ౨౭ ॥ దీపపాత్రం తథావర్ణం స్వయందత్వాపి హషికతః ।
 ప్రజ్ఞాల్పపావకంభక్త్యా జ్వాలించ సమయోజయేత్ ॥ ౨౮ ॥ తత్ప్రకాశ
 ణలేయోగీ సమ్యభ్యవ్యక్త జ్ఞాదానం । పురాణ పతనంతత్రీ చకారాశ్చ
 విశుద్ధయే ॥ ౨౯ ॥ గృహంగృహం తతోగత్వా జనానాహూయసాసత్ । పు
 రాణశ్రవణాధాతు శుశ్రావచజన్తే స్వయమ్ ॥ ౩౦ ॥ అన్యభిధ్యారా
 కేంద్రస్వయమేవ యథాగతః । పశ్చాదంతరితేకాలే కాలధమేజసాన్మప ॥
 ౩౧ ॥ మమారవిష్టుధ్యానేన జ్ఞానేనాత్యంత సిద్ధలా । తదాజగ్మ విష్ణు
 దూతాశ్శంఖచక్రాంబుజశ్రియః ॥ ౩౨ ॥ చతుర్భుజా ర విందాత్యూపితాఽబ
 రథరాశ్చుభాః । మనోహరేణదీప్యేన విమానేనారగ్న వచసా ॥ ౩౩ ॥ నా
 నాపుష్పఫలేస్తవ్య దమరోద్వయ సంభవైః । ప్రవాళముక్తావణి భిక్షిచి
 త్రైవేణస్తు భూషణైః ॥ ౩౪ ॥ అలంకృత్యవిమానాగ్నిం తన్నుధ్యేతాన్మ
 వేశ్యచ । విష్ణుభక్త్యైః తైశ్చ కరతాతైశ్చ పతకైః ॥ ౩౫ ॥ జయశబ్దే మ్రూ
 యమానాయయ్యైక కుంతమందిరం । తదాతద్వయసేవీలా దృష్ట్వాతస్మిర
 యాలయమ్ ॥ ౩౬ ॥ విష్ణుదూతానువాచేదం విస్మితేనాంతరాశ్చనా । విష్ణు
 తుని మిషండేవా నరకేతు నిపాతితాః ॥ ౩౭ ॥ అత్రాంధ కూపేవేతా
 పతిగ్నే మృతిమాగతః । త్రిసిన్ధ్వయం నిపత్యాభ్యో వదద్వం వవజ్జేష్ట
 వాః ॥ విష్ణుదూతాః ॥ పతిస్తవాయుతేమాధః పరేషాందాస సన్నభిః ।
 సచారచోరవృత్తంచ పరవిత్తైక జీవనః ॥ ౩౮ ॥ వేదమాగ్గం పరిత్య
 జ్యశుద్ధమాగ్గేవ్యపస్థితః । తేనకమక విపాకేన నిరయంయాతిమంగళే ॥ ౩౯ ॥
 ద్వితీయాయం ద్విజస్సుభ్రు మిత్రఘ్నశ్చాపి పాతకః । బాల్యా దారభ్య
 తన్నిత్రం ప్రాణాదవ్యభికంశుభే ॥ ౪౦ ॥ తంహత్యా తద్దంపృత్యా జ
 శాంతర ముపాగమత్ । పతిస్తవాశుభాచారః తద్దనం స్వయమాహరత్ ॥
 ౪౧ ॥ మాగ్గేమధ్యాహ్నసమయే కాననేకమతేక్షణే । తంహత్యాల్పభక్తస్త
 త్రీసోపివ్యాఘ్నేణదంశితః ॥ ౪౨ ॥ శామూలపసినాభూయో మృతతే ॥

వ్యాఘ్రబుద్ధకౌ । నిరయాలయవాసీచనబ్ధకో బ్రహ్మహత్యయా ॥ ౪౪ ॥
 వ్యాఘ్ర ఘోరుచ పురాపాపీ బ్రాహ్మణో బ్రావిడశ్శుచిః । ద్వాదశ్యాంతైల
 భోక్తాపీశ్వర్యైశ్చభక్త్య విచారవాక్ ॥ ౪౫ ॥ తేనకమక విసాకేన నిరయాలయ
 మాశ్రితం । త్రైలేపమచితాతన్వీ పునస్తానాహమాపతే ॥ ౪౬ ॥ కేనపుణ్యేన
 తేసాంతు కథంముక్తి భవవివృతి । తద్రూఢురిత్యం రాజేంద్ర కార్తికే
 చరితుతమా ॥ ౪౭ ॥ ఫలదదనస్వపారాణ శ్రవణస్య శుభాననే । పత్నీః
 కాకమానస్య తేన ముక్తిర్భవివృతి ॥ ౪౮ ॥ తత్పురాణస్య యద్వృత్తిం
 తత్ప్రాత్రేయ త్వమర్చితమ్ । మృగలుబ్ధ కయోస్సామ్యం ధర్మం దేహి
 శుభాననే ॥ ౪౯ ॥ మిత్రఘ్నస్యాపి దుశ్చుద్ధైర్వజస్య కుటిలాలకే । యదా
 పూజంజనానాం చ పురాణ శ్రవణోత్పాకా ॥ ౫౦ ॥ తత్ఫలం దేహి విపరీత్య
 కృతఘ్నస్య శుభేషణే । తేన తేన ప్రభావేనముక్తింయతి నసంశయః ॥ ౫౧ ॥
 ఇతి తేసాం వచస్సుగ్రీత్యా విస్మయానువిశేషతా । దత్తందత్తం తయారా
 జ్జ్వానంయస్ముక్తి కారణమ్ ॥ ౫౨ ॥ తదాతేనార కాన్ముక్తా విమానమధీ
 రుహ్యన । యయుర్విష్ణుపదంసవే శంసంతస్తానరాధిప ॥ ౫౩ ॥ శనైశ్చై
 నగమ్యస్య ముక్తిం సూతి పరంపదం । తస్మాత్కారతిక మాసేతు పురా
 ణశ్రవణంయది ॥ ౫౪ ॥ కురుతేరాజ శాదుకల సయాతిహారి మందిరమ్ ।
 యథదుదివ్య మాఖ్యానం శుభోతి శ్రద్ధయాన్వితః ॥ ౫౫ ॥ కమకత్రయాజిక
 తంపాపంతక్షణా దేవనశ్యతి ॥

ఇతి శ్రీ సూరదపురాణే - కార్తికమాసాత్మ్యే.

ఏకాదశోధ్యాయః.

అథ ద్వాదశోధ్యాయః.

పసిద్ధః ॥ కార్తికాఖ్యామిందు వారస్య మాసాత్మ్యంశుభాహూపతే ।
 తస్మాచ్ఛతగుణంతస్మిక్ ప్రతంసారిత్రయోదశీ ॥ ౧ ॥ సహ సగుణితంతస్మా
 త్కార్తికేమాసిపార్థిమా । తయాలతుగుణం ప్రోక్తం మానస్య ప్రతిపద్ధిన
 మ్ ॥ ౨ ॥ తస్మాత్కృతిగుణంరాజక్ అంతిమేకాదశీవిదుః । తస్మాదనంతగుణి
 తం కార్తికే ద్వాదశీదినమ్ ॥ ౩ ॥ అంతిమేకాదశీం మోహ దుపోవ్యయది
 మందిరే । గీతాద్యపురాణైశ్చ కుర్యాజ్జాగరణం నరః ॥ ససర్వపాప నిముక్
 త్కొంఘ్నాకో కేవసేద్భీరం । తథాపరశినేప్రాప్తేపారణం బ్రాహ్మణైర్హమా ॥
 ౪ ॥ యః కార్తికేమాసిరాజక్ ససాయజ్యం లభేద్ధరే । కార్తికేయశ్చ

ద్వాదశ్యాం అన్నదానం మహాత్మనే ॥ ౬ ॥ యః కుర్యాద్దాజశాన్ముఖం
సర్వవంపద్వివధః తే । గంగాతరేరవిగ్రస్తే కోటిబాగ్మణ్యభోజనాత్ ॥
౭ ॥ యత్ఫలం లభ్యతే జంతుః తత్ఫలం ద్వాదశీం విదుః । ఉపరాగ సమాప్రా
ణివ్యతీహతాయుతానిచ ॥ ౮ ॥ అమాలక్షంతు ద్వాదశ్యాః కళాం నాహం
తిషాడశీమ్ । అనేకతిథయస్యంపి సదా సత్పుణ్యవాహకాః ॥ ౯ ॥ తాసామ
సంతగుణితా ద్వాదశ్యేష్టవల్లభా । కార్తికే శుక్లపక్షేతు ద్వాదశీహరిభో
ధీనీ ॥ ౧౦ ॥ తస్మాత్పేకస్య విప్రస్యాఽన్నదాన్యం కరోతియః । స సర్వసౌ
ఖ్యం లభతే పశ్చిమ్నీష్టపురేన్మప ॥ ౧౧ ॥ కార్తికే మాసి ద్వాదశ్యాం ద
ధ్యన్నందానముత్తమం । యః కుర్యాత్సోపి ధన్యభ్యా హ్యధికం ఫలమశ్ను
తే ॥ ౧౨ ॥ నారీపాత్రం యోవాపి కార్తిక్యాం ద్వాదశీనే । సృణ్వేత్సం
గాం రౌప్యఖురాం సవత్సాం సుపయస్వీమ్ ॥ ౧౩ ॥ గామభ్యర్చ్యైర్ధానేన
దానం యః కురుతే సఖు । యావంతిరోష్ణాపఖ్యా స్వాత్మాత్సర్వదా భో
జనే ॥ ౧౪ ॥ ద్వాదశ్యాం కార్తికే మాసి వస్త్రాః సంకరోయః । భక్త్యాప్ర
యత్నతో రాజక పాత్రైః పూర్వాన్జితైః పి ॥ ౧౫ ॥ విముచ్యేష్టభవసంయూతి
నాస్త్యత్ర సంశయః । ద్వాదశ్యాం కార్తికే మాసి పౌణకమగ్నిం ప్రతిపద్ధినే ॥
౧౬ ॥ యోదీపదానం కురుతే స కాంస్యంచ ఘృతాదికం । కోటిపన్నాజితం
పాపమతత్తే న వినశ్యతి ॥ ౧౭ ॥ ఫలం యశ్చోపవీతంచ సతాంబూలం సదక్షిణ
మ్ । ద్వాదశ్యాం యే ప్రకుర్వంతి తత్ఫలం శుభం భూమిప ॥ ౧౮ ॥ ధుంక్తై హవి
పులాకభోగాక స్వగేఽప్యం తేతు దుర్లభాక । పశ్చిమ్నీష్టపురం ప్రాశ్చ్యమౌ
దతేష్టవచ్చిరమ్ ॥ ౧౯ ॥ సుపణకతులనీ దానం ద్వాదశ్యాం కార్తికేన్మ
ప । సాలగ్రామం సమభ్యర్చ్య శ్రోత్రియాం కటుంబినే ॥ ౨౦ ॥ దానం యః
కురుతే భక్త్యా తస్య పుణ్యఫలం శ్రుణు । చతుస్సగరే పర్యంతం భూదానా
ద్యత్ఫలం విదుః ॥ ౨౧ ॥ తత్ఫలం మహావీరిత ద్వాదశ్యాం కార్తికేన్మప ।
అత్రైవోదాహరంతీమ మితిహాసం పురాతనమ్ ॥ ౨౨ ॥ శుక్లవ్రతో సర్వపా
పఘ్నం తత్సమానేన మే శ్రుణు । వైశ్యకశ్చిద్ధురాచారః గోదావర్యాస్త్రపే
శుభే ॥ ౨౩ ॥ స్వయంచాపిన ధుంజీతదానం వానాణుమాత్రకమ్ ॥ ౨౪ ॥ వోప
కారం కృతంచేన యస్యకస్యాపి దేహినః ॥ ౨౫ ॥ పరనిందాపరోసత్వం ప
రద్రవ్యేషులాలసః । సకశ్చిద్విజముఖ్యస్య ఋణం దత్వాధికం ధనమ్ ॥ ౨౬ ॥
తద్గృహీతుం సమాయాతో విప్రంక్రాహ్యంతరేన్ద్రితం । సమపృచ్ఛత్రదా
వైశ్యఋణం దేహితి భూసురమ్ ॥ ౨౭ ॥ సవిప్రవర్యస్తచ్చిత్వా విచార్యో

వాచతున్మప | ద్రవ్యందాస్యామిమాసాం తేయేన కైన్ద్రవకర్మణా || ౨౮ || ఆ
తస్మిన్ త్యాఘుణం సర్వం గృహీత్వా గంతుమహానః | యో జీవో ఋణాన్త్యం
నిరయం కల్పమశ్నుతే || ౨౯ || పశ్యాత్తస్య సుతో ధూత్వా తత్సర్వం ప్రతిదా
స్యతి | ఏవమక్ష్యంతే వైశ్యః కోపాదార క్త్రోచనః || ౩౦ || మూఢాద్యదే
హి మేద్రవ్యం నోచేత్థక్షేతాడయే | ఆకృష్టకేశానాదాయ దుష్టాత్నా
పాపధీరయమ్ || ౩౧ || తేనాశుపతీతం భూమా విప్రం పాదాదతాడయత్ |
కోపావేశేన పాపాత్నా విప్రం వేదాంతపారగమ్ || ౩౨ || ఖడ్గేవైవాహం త్రూ
ణం హరిస్తు హరితో మధా | మమారతేనఘాతేన బ్రాహ్మణోబంధువత్సలిః ||
౩౩ || సదుద్యావతతో వేగా ద్భయార్ద్రాశ్చోమహిపతే | పునగృహం ప్రవి
శ్యాసాత్రిహ్నాఘ్నైరపత్రపః || ౩౪ || ఆయురంతరితేకాలే మరణం సము
పాగతః | ఆయుర్యుమమతేతాశ్చ చండహస్తాభయంకరాః || ౩౫ || కరాశ
వదనారాజక్ కృష్ణరాత్రిసమ పభాః | పావైరాబధ్యతం వైశ్యం యయుర్య
మనికేతనమ్ || ౩౬ || తస్మిన్స్తేకారవేఘారే వినసర్జ్యమాజ్ఞయా | తస్య
మూచర్మహిపాల ధల్లవీరేతే విశ్రుతః || ౩౭ || వీతాగ్రిజిత ధనంభూ
రి సదాధర్మ పరాయణః | కూపోవ్యానతటాకాది సేతుబంధనకారకః ||
౩౮ || వివాహవాసయే కతాన్యజ్ఞ కేష్యతిలాంసః | అన్నదాన పరోప
శ్యమాతురాదాం ద్విజన్మనామ్ || ౩౯ || సర్వేషామపి వశాన్ నామృతా
తాన్ నామహిపతే | తస్యచాంతరితేకాలే గృహీతః పుణ్యయోగతః || ౪౦ ||
నారదః పర్యటక్ష్తానా ద్ధర్మకరాజాలయాచ్ఛుచిః | వీశాసుతంత్రిః భవన
యన్ సగాయన్విష్టుకీర్తనమ్ || ౪౧ || వణిగ్విపార్శవేకాలే ప్రవృత్తౌ పు
ళికాంచితః | గోవిందనారాయణకృష్ణవిష్ణో అనంతవైకుంఠ నివాగమూతే ||
౪౨ || శ్రీవత్సవిశ్వంభర దేవదేవసమస్తదేవేశ సమోనమస్తే | నృత్యంతమే
వం గృహమాగతవణిక్ సమస్తసంతోష పయోధిమగ్నః || ౪౩ || సనామ
పాదోమునయే మహాత్మనేహ్యం నంద బాహ్వీన్నయనస్సదండవత్ | తంపాద
పదాననతంధయాశు ర్మునిస్తదాతంపరిరభ్యహాషికతః || ౪౪ || సపాహ
వైశ్యః పురతః కృతాంజలిః తంవిష్టుం మఘ్యాదిభిరచ్యుతం నృప | భవదాగ
నం మహ్యం మునే హ్యత్యం తదుల్లభమ్ || ౪౫ || యదాజితం మయా పూ
వకంధర్మపాకముపాగతం | యన్మయాచరింత్యద్య కలితంతవదశకనాత్ ||
౪౬ || సేవాంవిధాన్య విప్రేంద్ర ప్రాపయేపగిణవేనద | ఇతితస్యదవశ్యు
త్వా మండస్మేరముఖాంబుజః || ౪౭ || ఉవాచధర్మకవీరంతం నారదోభగ

వాక్మునిః ॥ నారదః ॥ ధర్మవీరాగ్గమేవాక్యం సావధానమనాశ్చుక్రిణు ॥
 ౪౮ ॥ కార్తికకన్యతు మానస్యద్వాదశీ హరివల్లభా ॥ స్నానదానాదికంతస్య
 సదానంత ఫలంవిదుః ॥ ౪౯ ॥ ఆభ్యుక్తో వాదరిద్రో వాయుతిర్వాన స్థవీవవా!
 బ్రాహ్మణః క్షత్రియోవాపివైశ్యశూద్రోపివాసతీ ॥ ౫౦ ॥ సాలగ్రామ శి
 లాదానం యేకువణంతి ప్రయత్నతః ॥ తులాసంస్తైకినకరే ద్వాదశ్యామరిహ
 కేదిసే ॥ ౫౧ ॥ తేనపాపానినశ్యంతి జన్మాంతర కృతానిచ ॥ ధర్మరాజా
 లయేవైశ్యః పితౌతపమృతింగతః ॥ ౫౨ ॥ రౌరవాభ్యేమహాశూరే పవ్య
 తేనరకాగ్నినా ॥ తస్యపాపవిశుద్ధ్యథం ద్వాదశ్యాంకార్తికకన్యచ ॥ ౫౩ ॥
 సాలగ్రామశిలాదానం కురుత్వంమావిలంబితం ॥ మనోస్త్రస్య వచశ్చుక్తిత్వా
 వైశ్యఃప్రాహమునింపుష్ప ॥ ౫౪ ॥ గోధూతిల హిరణ్యాది దానానాం
 యత్ఫలంమునే ॥ నానీతత్ఫలతోముక్తి శ్శిలాదానేనకింభవేత్ ॥ ౫౫ ॥ శిలా
 దానంవృధామన్యే నభోజ్యంనచభక్షణం ॥ నాతఃకార్యంమయావిప్రశిలా
 దానంచనీచవత్ ॥ ౫౬ ॥ బహుధాబోధ్యతంవైశ్యం మునిరంతరథీయత ॥
 నకుర్యాద్యదిమూఢాత్నా భోధితోబ్రహ్మసూనునా ॥ ౫౭ ॥ సోపికాలాంత
 రేతీతే గతాసురభవన్నుప ॥ మహద్వచనమజ్ఞేన హ్యతిక్రమణదోషతః ॥
 సాలగ్రామశిలాదాన మనాదృత్యమహాపతే ॥ తేనదోషేణసంజాణో వ్యా
 ఘ్రయోనౌత్రిజస్మను ॥ ౫౮ ॥ త్రివారంమరూటత్వంచ పంచవారంవృష
 స్యచ ॥ దశవారంపునఃస్త్రీత్వం గతభర్తృత్వమంజసా ॥ ౫౯ ॥ జన్మనేకా
 దశీరాజక యాచకస్యనుతాభవత్ ॥ తాందృష్ట్యాధప్రశాదాకలస్సరూపాం
 ప్రాప్తయావనామ్ ॥ ౬౦ ॥ సమానకులగోత్రాయ వివాహమకరోన్మితా ॥
 తతోజామాతరంహిత్యా నవోధాంజనసింపితా ॥ ౬౧ ॥ ఆయయుగ్భాంధ
 వాసర్వే దుఃఖాపాకులతంద్రియా ॥ యాచకోపివిచార్యేదం దివ్యదృష్ట్యా
 తయాకృతమ్ ॥ ౬౨ ॥ పూర్వజన్మనిరాజేంద్ర సుకృతందువర్కృతంద్విపా వి
 జ్ఞానూహాశసర్వేభ్యో బంధుభ్యోరాజసత్తమ్ ॥ ౬౩ ॥ తస్యాపాపవిశుద్ధి
 థంపితౌతంముక్తికారణమ్ ॥ జన్మాంతరాజికతానూఘ నాశహేతుంసుఖ
 ప్రదమ్ ॥ ౬౪ ॥ సాలగ్రామశిలాదానం కార్తికక్యామిగదువాసరే ॥ విప్రీవే
 దాంతనిరతంసమృభ్యచ్యవధానతః ॥ ౬౫ ॥ పుణ్యంపాపవిశుద్ధ్యథంధాప
 యామాసధూసురః ॥ పతిరుజ్జీనితస్తేనసుఖేనఘవిదంపతీ ॥ ౬౬ ॥ స్థిత్యాకాతే
 సమాయాతి దివంగత్వానుభూయచ ॥ సపునర్చనమభ్యేత్య స్మృతతపసో
 భవత్ ॥ ౬౭ ॥ పూర్వాజికేతేనపుణ్యేన తస్యజ్ఞానోదయోభవత్ ॥ వషేవర్షేచ

సుకృతంకాతికాశ్యంధ్యంశీదినే || ౬౯ || సాలగ్రామశిలాదానేతేనముక్తి
మహాపనః | రారవేయఃభతస్యాపిముక్తిదాసీచ్ఛతద్వితుః || ౭౦ || తస్మాద్రాజేం
ద్రీయత్పైకాతికకేమలాపతే | సాలగ్రామశిలాదానం | తస్యైకకంనా
త్రసంశయః || ౭౧ || కోటిజ్ఞసుయత్పాపం సంచితంపాపిభిన్నదా | తత్పాప
నాశమేతురైవకాతికకేమరిబోధినీ || ౭౨ || సర్వపాపశమనంప్రాయశ్చి
త్తంజగత్ప్రయే | సాలగ్రామశిలాదానాత్పరంనాస్తీనసంశయః || ౭౩ ||

ఇతి శ్రీస్తావపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే,
ద్వాదశోధ్యాయః.

అథ త్రయోదశోధ్యాయః.

జగత్ || అథేదానింపువత్త్యేహం ధర్మాకకార్తిక సంభవాత్ |
ప్రశస్తాత్మాసవైఘాపతధాచావశ్యకాంచ్చ్యే || ౧ || సంసారభయభీతస్య
పాపభీరోర్మరస్యచ | కాతికకేమాసియత్ప్రీత్యం మత్ప్రతావిధినాపురా ||
౨ || సత్యంబ్రీవిమితకవ్యాంవోచేత్తాపంభవేన్నుప | కన్యాదానం తులా
స్నానం - శిష్టపుత్రోపనాయనమ్ || ౩ || విద్యావస్త్రాగ్నిదానాని ఊజిత
స్త్రానిరూపతే | విత్రసీనస్యవిప్రస్య సూనోశ్చౌచ్యపనాయనమ్ || ౪ || సదక్షి
ణంసంసంభారంఊజేదత్వానరోనఘ | తస్యపాపానినశ్యంతి కృతాఃకమల
భాష్యపి || ౫ || జనేనైకేనగాయత్యాగ్నిదీప్యదాతుః ఫలంశ్రీం | ఆగమ్యాగ
మరాదీనికాత్మాదీనిసహస్రశః || ౬ || తథాన్యాయగ్రీపాపాని భస్మసాద్యాం
తిథూమిప | గాయత్రీంషవ్యదేవస్య పూజాస్వాధ్యాయనార్పణమ్ || ౭ || ఏతే
సామధికంప్రణ్యం మయావక్తుం నశక్యతే | తటాకాయుతేనిమాణం అశ్వ
త్తూరోపయశతమ్ || ౮ || కోటయఃకూపవాపీనాంక్రమాన్నందనపాలనాతే |
బ్రహ్మపరిష్టాభ్యుగ్రస్య కలాన్నాహాంతి దోషకీమ్ || ౯ || మాఘ్యంవై
మాధవేమాసి చోత్తమంహంజిబంధనం | కారయశ్యంతితేరాక్ష దానం
దత్వాతుకాతికే || ౧౦ || సాధుభ్యశ్చోత్తీయేభ్యశ్చ బ్రాహ్మణేభ్యోయథా
విధి | తథాతేమాంసుతానాంచ ప్రకుర్యాత్మాంజిబంధనమ్ || ౧౧ || తేనా
నంతభలంప్రాపాః మునయోధమకవిత్తమాః | తథాతేమాంకథానంచకా
తికకేమాసిథమకవిత్ || ౧౨ || కుర్యాత్తస్యభలం క్తు కశ్యక్తోపివివాధువి | సో
పితీతానుగమనం దేవబ్రాహ్మణతర్పణమ్ || ౧౩ || యోగక్షేత్రకులేవాపి
ద్రవ్యధాతుఃఫలంభతే | మాంజీవాహమేగ్యయః కర్యాన్మేదినిపతే ||

౧౪ || దత్వాన్తంకాతికేమాసి తదనంతఃసంస్కృతం । కన్యాదానంత
 కాంకాన్తం. యసు ర్వాన్త క్తీనోనఘ ॥ ౧౬ || స్వయంపాప్తైస్సన్మిత్రైః
 త్సూతాంబ్రహ్మణఃపదం । అన్త్రేలోదాహరం తీయంప్రేరావృత్తమహీప
 తే ॥ ౧౭ || తచ్చున్మహిష్వాబ్రవిమ్యేవంభక్త్యామిథిలసాదరం । ద్వాపరేభా
 వుజఃకశ్చిద్ధృరాద్భావంగదేశగః ॥ ౧౮ || సోపినామ్నసువీతేతి బహుశా
 ర్యపరాక్రమః । రాజ్యస్తస్యమహీపాలభార్యబాలమృగేకణా ॥ ౧౯ || సోపి
 కాలాత్తుదాయాదైనిజీవితోవనమావేశత । అర్థాంగభార్యయాసాకం
 విచరణమానేవనే ॥ ౨౦ || దుఃఖేనమహతాయుక్తానిర్ధవశ్చమహీపతిః । తత్ర
 సాగుర్విజీతస్యా భార్యవన్యఫలాశనా ॥ ౨౧ || నిర్మలస్కదాతీరేషర్ణశా
 లాన్మహీపతిః । తతఃకాశేప్రసూతాసాకన్యకాంతత్రసుందరీ ॥ ౨౨ || సంర
 త్తయతతోరాజాభూర్వా పాపమునున్మృతః । వృద్ధింగతారాజకన్యా సుకృ
 తేనత్రరాకృతా ॥ ౨౩ || రూపలావణ్యసంపన్నా నయనోత్సవకారిణీ । అష్ట
 వర్ణాంమయోరమ్యాం దృష్ట్వాకశ్చిన్మనేస్సునః ॥ ౨౪ || వివాహార్థంమతించ
 క్రేసుతీరంసమయాచయత్ । తతోవాచతదాసోపి దరిద్రోహంమునేన్ము
 తః ॥ ౨౫ || ద్రవ్యంజేహియతోద్దిష్టం ఉద్వాహంయదికాంతసేఇతిభూషవ
 చిశ్చత్వాకశ్చికాసక్తమానసః ॥ ౨౬ || మునిసూనురువాచేదం రాజానాం
 మిథిలేశ్వర । దాస్యామిద్రవిణం ధూరిరాజకేహంతపోబలాత్ ॥ ౨౭ || తేన
 తేరాజసాభ్యాని భవిన్యంతినసంశయః । ఇతిశత్రావనేరాజా ఓమిత్యా
 హముదాన్వితః ॥ ౨౮ || తపశ్చచారతత్త్వే మునిసూనురుదారధీః । యత్రతా
 జకవలార్ద్రవ్యం సమాకన్యకన్యతం ద్రితః ॥ ౨౯ || తత్కర్మమర్థకశ్చపతేః
 ద్రవ్యదేమునిత్రతః । గృహీష్వాన్తంవసూక రాజాహర్తాల్లబ్ధమనోరఃవివా
 హమకరోతన్నాన్తం మునేస్తావసజన్మనః । న్వగృహీష్వాన్తవిధానేన కన్య
 ముద్వాహముద్వనే ॥ ౩౦ || నతోధాసాపితత్పార్శ్వం జగముమనుజేశ్వరః
 న్యాద్రవ్యేనిత్యం వైహ్యభూతోన్దరపోషకః ॥ ౩౧ || పునస్సువీరభారా
 సాప్రజజ్ఞేకన్యకాంతా । ద్వితీయాంతసుజాం దృష్ట్వాపునర్జిద్ధామపాన్వి
 తః ॥ ౩౨ || ఇతఃపరయథేప్తమ్మ ద్రవ్యంధూరిభవిన్యతి । ఎవంవిచింత్యమానే
 తుపుణ్యేనమహతాశ్చపః ॥ ౩౩ || ఆజగముమతికశ్చిత్సాన్తార్థంసర్వదాం
 ప్రతిపర్ణశాలాంకజేభూషం సభార్యమవలోకయత్ ॥ ౩౪ || తముహవృ
 పాంసీధుర్వతిః కాంక్షేనకిగోత్రజఃకిమర్థమత్రకాంతారే కోభవాన్యకసాం
 పృతమ్ ॥ ౩౫ || ఎవంబుగివంతమాహేనం ధూపాలికరుణానిధిం రాజానాం

వంగదేశీయస్సువీర ఇతివిశ్రుతః || 32 || రాజ్యమంతేచుదాయా వైస్త్రి
 తస్మిన్సం ౫౫ || నదారిద్ర్యసమందుఃఖం నశోకఃపుత్రమారణాత్ | నచవ్య
 థానుగమసేనవియోగః ప్రియాపహాత్ | తస్మాత్తైస్సదమఃఖేన జనవాసం
 కృతంహయా || 3౩ || శాకమూలఫలాద్యైశ్చకృతాహరోస్సికాసనే | కాం
 తారేస్త్రిక తతోజాతాఃర్షగారేతేకస్యకా ౩౪ || తాంప్రాప్తయాజనాం
 దృష్టాఃస్మైచిద్ర సుతాయచ | యస్తాన్పురిధనం విప్రగృహీతంయన్మ
 యానఘ|| ౪౦ || నివసామిసుఖంతస్త్రిక క్రిమసేచిచ్ఛ్రితుమిచ్ఛసి | ఇతిభూవ
 వచస్పృత్యా పునరాహయతిస్తదా || ౪౧ || మూఢవతులరుషేరాజ్జమహా
 పాతకసంచయం | కన్యాద్రవ్యేయోజీవేదసిపత్రంసంగచ్ఛతి || ౪౨ || దే
 వాక్యుషీన్వహ్రానాంపి కన్యాద్రవ్యేణతర్పయేత్ | శాపందాస్యతితేన
 ర్వేజన్మజన్మన్యపుత్ర తామః 3 || యఃకనాకిద్రవ్యకలు హంగృహీత్యావృ
 త్తిమాశ్రయేత్ | సోశ్చీయాత్సర్వపాపానిరారవం పురకంప్రశేత్ || ౪౪ || స
 ర్వేషామేవపాపానాం ప్రాయశ్చిత్తంవిదుర్ముధాః | కన్యావిక్రియశీలస్య
 ప్రాయశ్చి తంనచోదితమ్ || ౪౫ || కాలికేశుక్లవక్షేతు ద్వితీయాంకస్యకాం
 తవ | కన్యాదానంకురుష్వ త్వంసహీరణ్యదకేనస || విజ్ఞాయతేజోయు
 క్తాయశుభశీలాధర్మిణే | కన్యాదానంతుయఃకుర్యాత్కాలికాన్యంజను
 భేషినే || ౪౬ || గంగాదిసర్వతీర్థేషు స్నానదాసేనయచ్ఛిలం || అశ్వవేధాది
 భిర్వాగైరుక్తదక్షిణసంయుతైః || ౪౭ || యత్ఫలంజాయతేరాజ్ తత్ఫలం
 సోపిగచ్ఛతి | ఇత్యేవంగదితంత్రత్యా రాజరాజకులేశ్వర || ౪౮ || యతీంధ
 ర్గర్భతత్వజ్ఞం చాహుజఃకృపణాబ్రవీత్ | కుతోలోకఃకుతోధన్యః కుతో
 దానంకుతఃఫలమ్ || ౪౯ || సుఖభోగైర్వివాప్రిప్ర దేహేస్త్రిక సుఖకాంతిణీ |
 పుత్రదారాదయస్సర్వేవాసోలంకరణానిచ || ౫౦ || గృహక్షేత్రాణి గవా
 ణిదేహాద్యాధర్మక సాధనం | ద్వితీయావైదుహితరం యోద్యోగంభూరిహస్య
 తి || ౫౧ || తస్యదాస్యేనసంహూ విప్రగచ్ఛయథాసుఖం | తతోయయా
 నగ్నదాయాం స్నానార్థకంనృపపుంగవః || 3 || నృపస్యాస్యాగతేకాలే కాం
 తారేమరణంగతః | ఆయయ్యుర్యమదూతాశ్చ పాతైరబధ్యపాపినమ్ || ౫౪ ||
 యమానుగాదక్షిణాశాం తతోజన్మర్యథాగతం | తత్ప్రేతంసవ్యగాలో
 క్యయమస్తామూరుణేఖిణః || ౫౫ || సరకేషుజిచిత్రేషు బచాధరవిందనః |
 యథాసిప్రతేహారేచ పితృభిసహ్య పాతయేత్ || ౫౬ || సువీరస్యాన్వ
 యేకశ్చిద్భూతకీర్తిగ్ధాహేపతిః | గర్వధత్నాంశ్చ కారాసౌతథాశ్రతు శతా

నివ ॥ ౫౭ ॥ ప్రచకారస్వకంరాజ్యం ధర్మేణమితీశ్వర । పశ్యాత్స్వస్వగంస
మాసాద్య సేవ్యమానస్సురేశ్వరైః ॥ ౫౮ ॥ సువీరః కన్యకేశేషా పితృభిర్మర
కంగతః । తత్రవ్యచింతయిష్టాభా ద్భాతనామేతుమాత్మనః ॥ ౫౯ ॥ పూ
ర్వపుణ్యప్రభావేన యమంప్రాహంసిసిగ్ధయః । వాక్యమృత్రుణుసర్వజ్ఞధ
మరాజమహామతే ॥ ౬౦ ॥ పాపతేజవిహీనస్య కిమియందుగతిర్నమః । సర్వ
ధర్మవృధాయాంతి ప్రోక్తాపూర్వపహషిణః ॥ ౬౧ ॥ దివంవిహాయనృకా
గమనంచనసాంప్రతం । ఇతిశ్రుత్వా యమః ప్రాహ శ్రుతకీర్తిమహాముని
మ్ ॥ ౬౨ ॥ అస్తీకశ్చిద్దురాచాణో వంశజస్యశవాద్యచై । సోపినామ్నాసువీ
రేతి కన్యాద్రవ్యేణజీవితం ॥ ౬౩ ॥ తేనపాపేపితరః పుణ్యలోకంగతాఽపి । ది
వశ్చ్యుతాభవంతిహ దుష్టయోనిషుభూతతే ॥ ౬౪ ॥ ద్వితీయాతనుజాతస్య వర్ధ
తేమాత్మసన్నితౌ । పణ్డాగారేనృపశ్రేష్ఠ నన్దుచాయాస్తపేవనే ॥ ౬౫ ॥ మ
త్ప్రసాదాద్భువంగచ్ఛ దేహేనానేనచానఘ । తత్రోక్త మమునయస్తేషా
మేతన్నివేదయ ॥ ౬౬ ॥ కన్యాంతాంశ్రుతశీలాయ కాతికేమాసిభక్తితః । క
న్యాదానంకురుష్వత్వం సహిరహ్యోదకునచ ॥ ౬౭ ॥ సర్వాభరణసంపన్నాం
యఃకన్యాంకాతికేనఘ । ప్రయచ్ఛవివిధానేన సోపిలోకేశ్వరో భవేత్ ॥
౬౮ ॥ యదీకన్యావజాయేత మాల్యంవాయఃప్రసచ్ఛతి । దాతార్యోమిధునం
మాల్యం కన్యాదానంతదుచ్యతే ॥ ౬౯ ॥ కన్యాదానభలంతస్య భవిష్యతి
సంశయః । కురుత్వం దాక్యవిప్రేభ్యో కన్యామాల్యంవిధానతః ॥ ౭౦ ॥ ప్రీణం
తిపితరస్యర్థే ధర్మేవానేనసంతతం । శ్రుతకీర్తిస్తథేత్యుక్తాయయమంగత్యా
గృహంగతః ॥ ౭౧ ॥ నన్దుచాతీరసంస్థాంచ కన్యా కనకభూషణాం । కన్యా
దానంతుకాతికాన్యాం చకారాసాన్మృపోత్తమః ॥ ౭౨ ॥ కాతికేనుక్లపతేతు
విధినేశ్వరతప్తయే । తేనపుణ్యప్రభావేన సువీరీయమపాశతః ॥ ౭౩ ॥ విము
క్తస్వగమాసాద్య సుఖేశ్వరిమోదతే । తథేవదశవిప్రేభ్యో కన్యామా
ల్యందదావసౌ ॥ ప్రయాంతిపితరస్సర్వే పుణ్యలోకంఘోషితే । పాపానియా
నిచాగ్గ్రాహి విలయంయంతితేషణ్డాత్ ॥ ౭౪ ॥ తతస్స్వగంగతోరాజాశ్రు
తకీర్తిర్యథాగతం । యస్తక్యాతాగతికేమాసి కన్యాదానంకరిష్యతి ॥ ౭౫ ॥
పాత్యాదిపాతక్షేప్తరేవ ర్విముక్తానాత్రసంశయః । వాణ్యోవాసులభాయే
పివివాహభంజనరేశ్వర ॥ ౭౬ ॥ సహాయయేప్రకర్యంతి తేషాంపుణ్యమనంత
కం । యఃకాన్యాం తేషాంవిధిం తత్సమాచరేత్ ॥ ౭౭ ॥ సయాతివిష్ణు

సాయుజ్యం సత్యం సత్యం మయోదితం । నాచరేద్యదికామాహో తారవం
తుసమశ్నుతే ॥ 37 ॥

ఇతి శ్రీస్తావపురాణే - కార్తికమాహాత్యై,
త్రయోదశోధ్యాయః.

—[*]—

అథ చతుర్థోధ్యాయః.

పసిద్ధః ॥ పౌణ్యమ్యాంకాతికైమాసి వృషోత్సగ్గంకరోతియః ।
తస్యపాపానశ్యంతి జన్మాంతరకృతానిచ ॥ ౧ ॥ యఃకాతికైవృషోత్స
గ్గం పౌణ్యమ్యాంకపితృష్టయే । సంకుర్యాద్విధినారాజ్ తస్యపుణ్యఫ
లంశుశ్రీః ॥ ౨ ॥ గయాశ్రాద్ధంకృతంతేన కోటివారంనసంశయః । పుణ్య
దంమాయషేలోకే దుర్లభంకాతికకవ్రతమ్ ॥ ౩ ॥ యఃకోవాన్మతురతే
జాతో పౌణ్యమాస్యాంతుకాతికై । ఉత్సృజేద్వృక్షభంసీలం తేనతృప్తా
వయంత్యితి ॥ ౪ ॥ కాంక్షంతివృషశార్దూల పుణ్యలోకస్థితాపిపౌణ్యమ్యాం
కాతికైమాసి ఆభ్యోవాప్యకమోషివా ॥ ౫ ॥ నోత్సృజేద్వృక్షభంలభా
త్సయాత్వంధంతమోయమాత్ । పిండదానాన్లయాశ్రాద్ధాత్ప్రేత్యబ్జంప్ర
పివత్సరే ॥ ౬ ॥ పుణ్యపుత్రీభాగసంగమనా త్రర్పణాచ్చమహాతయత్ । కా
తికైపౌణ్యమాస్యాంతు వృషోత్సగ్గంవినాగతిః ॥ ౭ ॥ గయాశ్రాద్ధంవృ
షోత్సగ్గం సమమాహుర్మనీషిణః । ప్రశస్తమూర్జేకపారమ్యాం వృషో
త్సగ్గంశుభవ్రదః ॥ ౮ ॥ యఃకుర్యాత్కాతికైమాసి సర్వధర్మాధికంభ
లమ్ । ఋణత్రయాద్విముక్త్యేత కిమన్యైహుభాషణైః ॥ ౯ ॥ యోధాత్రీ
ఫలతానంతు పౌణ్యమ్యాంచ సవషేణం । కురుతేన్మపశాదుకల సార్య
భామోభవేద్భ్రవమ్ ॥ ౧౦ ॥ యఃకుర్యాద్దీపదానంచ పౌణ్యమ్యాకాతిక
కేనఘ । సర్వపాపవిన్ముక్తో తతోయాతిపరాంగతిమ్ ॥ ౧౧ ॥ కర్మణామన
సావాచా పాపంయస్సమ్యగాచరేత్ । తస్యపాపానశ్యంతి పౌణ్యమ్యాం
దీపదానతః ॥ ౧౨ ॥ లింగవాసు పౌణ్యమాస్యాం కాతికక్యాం శివతుష్ట
యే । ఇహసమ్యక్ఫలంప్రాప్య స్యాభామోభవేద్భ్రవమ్ ॥ ౧౩ ॥ పాప
ఘ్నంపుణ్యదంప్రాప్య లింగధానంమనీషిణః । లింగదానమనాదృతయః
కుర్యాత్కాతికవ్రతమ్ ॥ ౧౪ ॥ వజ్రలేపోభవేత్తస్య పాపరాశిర్నసంశ
యః । అనురేఫలదంప్రోక్తు దుర్లభంకాతికకవ్రతమ్ ॥ ౧౫ ॥ పరాన్నంపి
తృణేకంచ నిషిద్ధ్యచరణుణం । శ్రాద్ధాన్నంతిలతానంచ కార్తికేపంచ

వజ్రయేత్ ॥ ౧౬ ॥ గణాన్నంవృషలస్యాన్నం దేవలాన్నమపంసహృతం
 వాత్సాన్నంవిధవాన్నంచ కార్తికేషద్వీజజయేత్ ॥ ౧౭ ॥ అమాయాం
 పౌణ్యమాస్యాంచ ప్రత్యజ్ఞేభానువాసతే । సోమసూర్యోపరాగేచ ఊజే
 నసోభోజనం ॥ ౧౮ ॥ ఏకాదశ్యామహారాత్రం వ్యతిపాతేవైధృతా । నిషి
 ధ్ధివసేరాజ్ఞా గృహీయఃకార్తికవ్రతీ ॥ ౧౯ ॥ విష్ణోర్జనస్యయత్నేన
 పూర్వోత్తరదిశస్వయే । మాసచక్రవ్రతాధీనో నకుర్యాన్నిభోజనం ॥ ౨౦ ॥
 నిషిద్ధివసేప్రాక్తం ఛాయానక్తం మహాషిభిః । నక్తవ్రతఫలం తేన నశ
 క్తునిభోజనమ్ ॥ ౨౧ ॥ సర్వపుణ్యపృథేరాజ్ఞా కార్తికేషాసియఃపు
 మాన్ ॥ నిషిద్ధివసేచాన్నం భోజనంకురుతేయః ॥ ౨౨ ॥ తస్యపాపస్యవి
 స్తారం కథంతేప్రబ్రవీమ్యహం । తస్మాద్విజార్యయత్నేన కార్తికేషోతమా
 చరేత్ ॥ ౨౩ ॥ తైలాభ్యంగందివాస్వాపం తథావైకాంస్యభోజనం । శతా
 స్నిద్యాంగృహేస్నానం నిషిద్ధేనిభోజనమ్ ॥ ౨౪ ॥ వేదశాస్త్రవిసింధాచ
 కార్తికేషస్తవజయేత్ । ఉష్ణోకేనకర్తవ్యం స్నానంయత్రైవకార్తికే
 ౨౫ ॥ స్నానంయత్సరయాప్రాక్తం నిశ్చిశంబ్రహ్మణాపురా । పదుర్భూ
 త్వాగృహేస్నానం యఃకుర్యాదష్టపారిణా ॥ ౨౬ ॥ నదీస్నానంతుకర్త
 వ్యంతులాసంస్థేవివాకతే । కార్తికేషాసిరాజేంద్ర ఉత్తరంప్రవత్తు
 తే ॥ ౨౭ ॥ తటాకకూపకుల్యానాం జలేవాస్నానమాచరేత్ । వినాగం
 గాంవిచారోదాం వినాతద్యత్సరిద్వరామ్ ॥ ౨౮ ॥ తటాకకూపకుల్యానాం
 సుగంధామభివాచయేత్ । సంప్రాప్త్యకార్తికంమాసం స్నానంయోనస
 మాచరేత్ ॥ ౨౯ ॥ నగచ్ఛేన్నరకంఘోరం చంపాలీయోనిమాశ్చయూ
 త్ ॥ గంగాదీనద్యనద్యాశ్చస్సృతాస్నానంసమాచరేత్ ॥ ౩౦ ॥ తతోభివా
 దనంకుర్యాత్సూర్యమండలగహరిం । కృత్యావిష్ణుభౌందివ్యాం విప్రే
 స్సానకంగృహం వ్రతేత్ ॥ ౩౧ ॥ దినాంతేసర్వకర్మాణి సమాప్యవిధినావృ
 పాదాప్రత్యేకాచవ్య పూజాస్థానంప్రవేశయేత్ ॥ ౩౨ ॥ పూజయేదీశ్వ
 రంతత్ర షోడశైశ్చపచారికైః । వీరస్థంపూజయేచ్ఛంభుం కల్పోత్తరినాన
 ఘ్ ॥ పంచామృతవిధానేన ఫలతోయైః కుశోదకైః । స్నాపయేత్పుణ్యసూ
 కైశ్చ భక్త్యాగౌరీపతింప్రభుమ్ ॥ ౩౩ ॥ తతశ్చవాహయేద్దేవం శం
 కంపరమశ్వరం । వృషధ్వజాయస్నానంచ పాద్యంగౌరీప్రియాయుచ ॥
 ౩౪ ॥ అభ్యుంలాకేశ్వరాయేతి రుదాయాచునియకం । స్నానంగం
 గాధరాయేతి వస్త్రమాకాంబరాయుచ ॥ ౩౫ ॥ జగన్నాథాయోపవీతం

గంధంకాపాలధారిణీ । అక్షతానీశ్వరాయేతి పుష్పంపూర్ణగుణాత్మనే ॥
 ౩౭ ॥ ధూమాగ్రీతాయేతివైశూపం తేజోరూపాయదీపకమ్ ॥ లోకరక్షా
 యస్తేవేద్యం తాంబూలంలోకసాక్షిణీ ॥ ౩౮ ॥ ప్రదక్షిణంభవాయేతిస
 మసాగరంకపాలినీ । ఎత్త్రోగ్ధానామభిర్భక్త్యా పూజయేద్దిరిజాపతిమ్ ॥
 ౩౯ ॥ శంభోర్మామసమాసేనా మానమేకంనిరంతరం । పూజాంతేచా
 ర్పయేదర్ఘ్యం మానసక్తవ్రతేనృప ॥ ౪౦ ॥ పార్వతీకాంతదేవత పద్మ
 జాత్వాంఘ్రి పంకజ । అఘ్నంఘ్రహణైత్యారే దత్తంచేద మమాప
 తే ॥ ౪౧ ॥ అచయేచ్ఛంకరంభక్త్యా యస్సద్గనోనసంశయః । తథా
 విత్తానుసారేణ దీపమాలార్పణంనృప ॥ ౪౨ ॥ దత్వాదానంతు విప్రే
 భ్యోవిత్తశాశ్వం నకారయేత్ । వీపం విప్రపరైస్సార్థకం నక్తంయః కా
 తికప్రతి ॥ ౪౩ ॥ కురుతేనృపశామాల తస్యప్రభుభంగంశృణు । అగ్ని
 ఘోమసహస్రాణి వాజపేయశతానివ ॥ ౪౪ ॥ అశ్వమేధసహస్రాణాం ఘ
 ణంప్రాప్తోశ్యసంశయః । మానసక్తంచయఃకుర్యా దిత్యేవంవిధినానఘ ॥
 ౪౫ ॥ పాపమూలోద్ధృటనంచ తమాహుర్నారదాదయః । మానసక్తం
 మహాత్ముణ్యం సర్వపాపవిభేదనమ్ ॥ ౪౬ ॥ సర్వభుక్త్య ప్రదంన్మాణాం
 కార్తికేనాత్రసంశయః । యఃకార్తికేచతుర్దశ్యాం పిష్టాగ్నిశ్శిభ
 క్తితః ॥ ౪౭ ॥ బ్రాహ్మణంభోజయేదేరం ప్రీణంతిపితరోభిలాః । యఃకా
 తికేసిలేపత్నే చతుర్దశ్యాంనరేశ్వర ॥ ౪౮ ॥ యారఘిపిష్టాకొయఃపితై
 స్సంతర్పయేజ్జితే । ప్రీణంతిపితరస్సర్వే పితౄలోకంఘతాపి ॥ ౪౯ ॥
 యఃకుర్యాత్పలదానంతు చతుర్దశ్యాంతుకార్తికే । నతస్సనంతశ్చేష్టా
 నీకాయతేనాత్రసంశయః ॥ ౫౦ ॥ యఃకుర్యాత్పలదానంతు చతుర్దశ
 శ్యాంతుకార్తికే । ఉపోవ్యశంకరంపూజ్య నక్షత్రాసేశ్వరోభవేత్ ॥ ౫౧ ॥
 సర్వపాపప్రశమనం పుణ్యదంకార్తికవ్రతం । యఃకుర్యాత్సోపి పాపే
 భ్యో విముక్తోమృతమశ్నుతే ॥ ౫౨ ॥ ఇదంపవిత్రంపరమం అధ్యామం
 యఃశృణోత్యతః । ప్రాయశ్చిత్తం సరంప్రాప్తుః పాపానాంనాత్రసంశ
 యః ॥ ౫౩ ॥ వకరోతీహ కార్తికాగ్నిం వ్రతంయో మహజాధమః । సర్వ
 యోనిం సమాసాద్య శతవారం తథానఘ । పశ్చాజ్ఞాంబుకయోనాతు ద్వి
 శతం జన్మకుత్సితమ్ ॥ ౫౪ ॥ త్రిశతంచ వరాహాతు శ్వానయోనాచ
 తుశ్శతం । తథాపంచశతంజన్మ మూజాకలేషు పునఃపునః ॥ ౫౫ ॥
 షట్శతంత్యామయోనాతు సంజాన్స్థితవాక్ భవేత్ । ప్రార్థనాభుక్త్యం

తేవక్ష్యే సాంప్రతంత్రుణుసాదరమ్ ॥ ౫౬ ॥ మనుష్యస్వపురాపంచ దశజ
స్థునిదూతః । కాత్మికప్రత శీలస్య జాయతే దర్శనంశుభమ్ ॥ ౫౭ ॥ తేన
పుణ్యప్రభావేన ఆత్మానం వత్సంగహః । జ్వాలావత్కేన సంత్ర
యోగస్సుమజాయతే ॥ ౫౮ ॥ ద్వాదశ్యాం కాత్మికే మాసి ఉద్వేగుజ్వాల
యేత్తదా । అస్మిన్దేవగృహేవిష్ణోః అగ్రతఃపుణ్యయోగతః ॥ ౫౯ ॥ అంజ
సాతుతసుంహిత్యా తతోదివ్యవపుర్భవేత్ । ఇతిదం కథితుం సవ్య క్షూర్వ
జ్జ్వలిచేష్టితమ్ ॥ ౬౦ ॥ అశక్తః కాత్మికే మాసి ద్వాదశ్యాం యోముదాన్వి
తః । సగచ్ఛేద్వైష్ణవంధామ పరదీపప్రబోధనాత్ ॥ ౬౧ ॥ వీపమునేర్వజ
శ్చుత్వాపరిక్రమ్యప్రూయచ । అజ్ఞాపితో యయాశీఘ్రం నదీపాపప్రతా
శిరమ్ ॥ ౬౨ ॥ త్రయోదశ్యాం చతుర్దశ్యాం పౌర్ణమాస్యాదినితయే ।
సాంత్యాతత్రసరస్వత్యాం కాత్మికేమాసిభూపతే ॥ ౬౩ ॥ తత్రతేనైపు
ణ్యేన జ్ఞానసిద్ధినివాప్యచ । ప్రతిపక్షంచకారాసాధ్యం కాత్మికసంభ
వమ్ ॥ ౬౪ ॥ తేనపుణ్య ప్రభావేన విష్ణుసాయుష్యమాశ్చయ్యాత్ । తస్మాత్
కాత్మికేమాసి సితేపక్షేనరేశ్వర ॥ ౬౫ ॥ ద్వాదశ్యాం యేప్రకర్వంతి సా
నదానాదితర్పణం దీపమాలార్పణంపూజాం యఃకుర్యాత్సహరిక్షియః ॥ ౬౬ ॥
సర్వపాపవిన్ముక్తో పశ్యాన్మర్యాణవృచ్ఛతి ॥

ఇతి శ్రీసాగందపురాణే - కాత్మికమాహాత్మ్యే

చతుర్దశోధ్యాయః.

—[*:]—

అథ పంచదశోధ్యాయః.

వసిష్ఠః ॥ రాజకాత్మికమాహాత్మ్యం పవిత్రం పాపనాశనం । న
ర్వపుణ్యప్రదంభూయో వత్సోమిశ్రుణుభక్తితః ॥ ౧ ॥ కాత్మికే విష్ణువేగ్రేతు
యఃకుర్యాత్సంకనంసరః । పాపానివినిహంత్యాశు సవిష్ణోరాలయేవసేత్ ॥
౨ ॥ దీపమాలార్పణంవిష్ణోః ద్వాదశ్యాంకాత్మికస్యచ । యఃకుర్యాత్సోమై
కుంఠం ప్రాప్యతత్రప్రమోదతే ॥ ౩ ॥ కాత్మిక్యాంచసితేపక్షే సాయాహ్న
కేశవార్చనం । యఃకరిష్యతరాజేంద్ర సోపి స్వర్గాధిభావేత్ ॥ ౪ ॥ యః
కుర్యాత్పితౄతాత్రాంచ కాత్మికేవిష్ణుమందిరే । పదేపదేశ్వ వేధస్యభ
లంప్రాప్నోత్యసంశయః ॥ ౫ ॥ విష్ణోరాయశనంప్రాప్య విష్ణుయశ్చాపలోక
యేత్ । సవైకుంఠ పురంగత్వా విష్ణుసాలోక్యమేవ్యత ॥ ౬ ॥ కాత్మిక్యాం
విష్ణుభవనం యోనగచ్ఛేన్నరాధమః । సగచ్ఛేద్ద్రావంశఖరం కాలనూ

త్రంభయంకరమ్ || ౭౭ || కార్తికాశ్యాంచసితేపక్షే ద్వాదశీహరిబోధినీ తస్యాం
యదగ్రత్ర్యంశంకన్మ అక్షయం జాయతేనృణామ్ | ౮ || భక్త్యా యః కార్తికే
ఋషి అర్చయేదక్షతంసరః | గంధపుష్పాక్షతై స్సప్త ధూపదీపై ర్మనోహ
నైః || ౯ || భక్త్యా ద్యాజ్యైః శ్చనైవేద్యైః ద్వాదశ్యాంకార్తికస్యచ | యఃక
రోతమహాలక్ష్మిజై స్సార్ధమతంద్రితః || ౧౦ || తస్యపుణ్యస్య విస్తారం నజానామి
కథంచన | ద్వాదశ్యాం కార్తికేమాసి పిష్టోర్వా శంకరస్యవా || ౧౧ || యః
కుత్యాదీపతతుంతు యథావిత్రాసుసారతః | సర్వపాప వినిర్ముక్తో విమానమ
ధిరుహ్యచ || ౧౨ || సంస్తూయమానస్త్రైదక్షైః విష్ణులోకంసగచ్ఛతి దీపార్పణే
హ్యశక్తశ్చేత మానమేకనిరంతరమ్ || ౧౩ || దినశ్రయేషువాకార్త్యం కార్తిక
కారజసత్తమ | ద్వాదశ్యాంపౌర్ణమాస్యాంచ చతుర్దశ్యాంమహామతే || ౧౪ ||
యోదీపమర్చయేద్భక్త్యాం రాజకావోహనావధి | తతస్తేనైవపుణ్యేన పూ
తోభవతినిష్ఠితమ్ || ౧౫ || కార్తికాశ్యావధవారాజక పరదీప్తవధాధనం | భ
క్త్యా యః కురుతే విష్ణో సోపిపాపాద్విముచ్యతే || ౧౬ || నశ్యమానంతు యో
దీపం కార్తికే యత్ప్రబోధనం | దారుణావ్యానిపాపాని తస్యనశ్యంతితత్
క్షణాత్ || ౧౭ || అతేతిహాసంవత్స్యామి పుణ్యదం కల్మషాపహం | పురాసర
స్వతీతరే రమ్యద్రుమలతాయుతే || ౧౮ || విష్ణోబీణాకలయం తత్ర ఆసీదా
కల్పకావధి | అజగామయతిఃకశ్చిత్ స్నానార్థంకార్తికేశుభే || ౧౯ || తత్ర
స్నాత్వాచతత్తరే విష్ణోరాయతనం యయా | సనామ్నా కర్తునిష్ఠేతి సర్వ
భూత దయాపః || ౨౦ || తత్రేకాంతస్థతయోగీ తపఃకర్తుం వనోదధే | స
మ్యక్సంమార్జ్యయోగీశః విష్ణోరాయతనం తదా || ౨౧ || తతోవిమూరం గ్రా
మంతు గత్వాతైలం సమానయత్ | దీపపాత్రం తథావతీకం సకుత్యాద్ధరి
మరిదిరే || ౨౨ || దీపద్వాదశకం రాజక అర్చయేద్భక్తితోనఘం | గమాధి
స్థో బభూవాసా మనిస్తత్రమహామతిః || ౨౩ || తేనైతం క్రియమాణేతు కార్
తికేమాసిభూమిప | కార్తికాశ్యాంచసితేపక్షే సాయామౌద్వాదశీదినే ||
౨౪ || ఆగత్యనివచాతాను ఆత్మపోషణలంపటః | విష్ణుంప్రదక్షిణీకృత్య
శనైదీపాక సమాగమత్ || ౨౫ || రిక్తప్రాతంసమాలోక్య కేవలంవతీక
సంయుతం | తతస్తత్రేకపాత్రస్థంవశింజ్వలితంసృప || ౨౬ || దృష్ట్వాచత
త్రధాచాన్య పాత్రస్థంపృథివీపతే | వతీకముజ్వలితాఽదృష్ట్వా చఖాదాఖు
వాకరేగ్వాహే || ౨౭ || సజ్వాలాప్రథమావతీకద్వీకతీయేననిరూపితా | జ్వా
లాఘాతేకతేశిఘ్రిముజ్వలాచనరాధిప || ౨౮ || తజ్జ్వాలయోజ్జ్వలైవేద్యంసశ

శాకవ్యసర్వయేత్ ॥ ౨౯ ॥ వతిప్రజ్వలితోతత్రవిష్ణోరగ్రతుకాతికే । తత్ర
కాలేనమాయాతేమూష కస్తుహరేర్గృహే ॥ ౩౦ ॥ తస్మిన్నేవదినేరాత్రా
పూర్వపుణ్యప్రభావతః । మమారపూషకస్తత్ర దివ్యదీపింబభూషహ ॥ ౩౧ ॥
యతిః పశ్యాత్సమాదిష్ఠో ఉస్థిలితదృశోభవత్ । ఉద్భూతశ్చరుషంయోగీవి
చరంతమదృశ్యత ॥ ౩౨ ॥ కోభవానితివప్రచ్ఛకస్మాద త్రాగతంత్వయా । ఇత్థం
మునేర్వచశ్శ్రుత్వా వ్యాజహరపునర్వచః ॥ ౩౩ ॥ మూషకోహంముని
శ్రేష్ఠనిశ్యంతృణకశాశనః । విరాంతేచిరంకాల మస్మిన్ జేవాలయేనఘ ॥
౩౪ ॥ మూషకస్యమపేదానిం ముక్తిరాసీత్సుదుర్లభా । నజానేకేనపుణ్యేనస
ర్వంత్యంవేత్రితత్వతః ॥ ౩౫ ॥ కోహంపురాకించరితం దుభిక్రృతంపూర్వజ
న్మనిదుర్యోనిః కేనదోషేణమయాప్రాప్తంమిహాఘనా ॥ ౩౬ ॥ పశ్యతా
నితత్సర్వంసర్వజ్ఞస్త్యంమహామునే । దాసోస్థితవశిష్యోస్థి కృపాపాత్రో
స్థిమానద ॥ జ్ఞానవత్సుప్తిచార్యోభవిస్థితేనాంతరాశ్మనా । ఏవంపదంతము
ద్భూతపురుషంపునరబ్రహ్మ ॥ ౩౭ ॥ ఋషిః ॥ బ్రాహ్మణస్త్యంపురాకర్ణిత
జైమినోత్రసంభవః । చాప్లకస్త్యంహివిఖ్యాతః కుటుంబభరణాతురః ॥
౩౮ ॥ స్నానసంధ్యాపరిత్యక్తినిత్యం బ్రాహ్మణనిందకః । నిత్యంకృషింహః
క్రూరోధనాద్ధిజ్ఞానవజ్జీతః ॥ ౪౦ ॥ దేవపూజాపరిత్యక్తినిత్యంబ్రాహ్మణమనీ
వనః । అహారాత్రంతథాభుక్తంసిషిద్ధవీవసేనిశమ్ ॥ ౪౧ ॥ విశాచభ్యశ్వి
కాకేభ్యోఽభుక్తమన్నంత్యయాపురా । వేదశాస్త్రోదితంమార్గః తత్పురానిం
దితఃత్వయా ॥ ౪౨ ॥ స్నానసంధ్యాపరాణాంచతపఃసన్సార్గవర్జితాం । వినిం
దితంవిశేషేణత్వయా హాస్యపురస్సరమ్ ॥ ౪౩ ॥ రూపవత్కృత్కాలచా
యాస్సహాయార్థమహర్నిశం । సూద్రీంత్యంగృహకృత్యేషు సయోజ్య
చనిరాశ్మనా ॥ ౪౪ ॥ సదాసంభాషణస్వర్పహాస్యపోషణంయతః । సూ
దాస్యాఃప్రదాయాన్నమపత్యేభ్యస్తథేవహి ॥ ౪౫ ॥ విక్రిత్యాకన్యకాంకశే
పాగజేభ్యఃప్రయత్నతః । దధిక్షీరంతథాతక్రం త్వయాక్రతంతథాఘృతమ్ ॥
౪౬ ॥ ఇత్థంత్వయాధనంభూరి సంచితంపూర్వజన్మని । తద్ధృవ్యంభుషేక్షిన్య
మృతోసీమరణాగమే ॥ ౪౭ ॥ కర్మణాతేనసరకమనుభూయపునర్భువి । బా
తస్తతాగరణాదాఖు ర్వసత్త్వంవిష్ణుమందిరే ॥ దేవద్రవ్యంముదాత్మంహి
అదక్షన్సార్థనిందకః । దినేదినేతుదీపస్థతైతహరితుపాపభీః ॥ ౪౮ ॥ తథాపి
రాత్రాకాతికాన్యంపరదీపప్రజోధనం । కృతంతేవైవపుణ్యేన చివ్యయాపో

బహువహా || ౫౦ || ఇతి పరంభక్తియైక్యవైకుంఠే వసశేష్టవహ్ ||
 ఇతి శ్రీస్తావపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే,
 పంచదశోధ్యాయః.

అథ షోడశోధ్యాయః.

భసిష్ఠః || అస్రతేననయేద్యస్తు మాసందామోదరప్రియం | సగచ్ఛే
 న్నరకంఘోరం పునగావకవర్జితమ్ || ౧ || తాంబూలదానంకాఢికా
 క్లాంమాసమేకస్మిరంతరం | యః కుర్యాద్రాజశామూల సచసామా
 జ్యయిషుతే || ౨ || ప్రతిపద్దినమారభ్యకాఢికస్యఃరేశ్వర | ఏకైకేనతుయ
 ద్దీపయఃసర్వాద్విష్ణవేర్చణమ్ || ౩ || తస్యపాపానినశ్యంతిసగచ్ఛేద్విష్ణుమం
 దిరం | కార్తిక్యాంభాసుముద్దిశ్యపౌర్ణమ్యాంస్నాతత్పరః || ౪ || సంతాన
 కాంక్షీరాశేంద్రస్థానందానం సమాచరేత్ | నారికేళఫలంతానం విష్ణోర
 గ్రేతుకాఢికే || ౫ || సదక్షిణంసతాంబూలంయఃకుర్యాద్రాజసత్తమ | సత
 స్యసంతతేర్హానిరోగోనచదుర్గుణః || ౬ || విష్ణోర్దేవాలయాగ్రేతు కాఢికా
 క్లాంపౌర్ణమినే | యస్తంభదీపంకురుతేసవైకుంఠసతర్చవేత్ || ౭ || విష్ణోర
 గ్రేతుకాఢిక్యాం స్తంభదీపార్చణంసరిః | తస్యపుణ్యస్యోచ్చారం యాయా
 నస్త్రుంశక్యతే || ౮ || కాఢికేమాసిపౌర్ణమాస్తం స్తంభదీపావలోకనంతస్య
 పాపానినశ్యంతి తమోహినకరోదయే || ౯ || శాలివ్రహ్మతిలోపేకం స్తంభ
 దీపంప్రచక్షతే స్తంభదీపవిహీనోయః కాఢికేమాసిభూమిప || ౧౦ || సర
 కాన్నువీనర్తింతేమాత్రకార్యావిచారణా | శిలామయంవాదారుం శాస్త్రం
 భంకృత్వాహరేఃపురః || ౧౧ || సంస్థాప్యస్తంభదీపంతు యఃకుర్యాత్సహరి
 ప్రియః | వత్సేవ్యత్రపురావృత్తంతత్సమాసేనతేనుజ || ౧౨ || మంత్రంస్యా
 శమేపుణ్యే నారాధ్యమలదాయుతే | విష్ణోరాయతనంతస్మిన్ ఆసీత్తత్పరి
 తోవనమ్ || ౧౩ || మునయస్త్రుసమాజగ్నుః కాఢికవ్రతకోవిదాః | సప
 గ్యాంకర్తుమాత్సుక్యా త్తత్రవిష్ణోర్గృహేహరిమ్ || ౧౪ || షోడశైరుపచారై
 శ్చది నేషుత్రిదవేషుచ | పూచాంబుక్తుర్విష్ణుగేహే కాఢికేకమలావతేః ||
 ౧౫ || నిమిషమీకపమాలాంచద్వారిద్వారిహరేఃపురః | అత్యంతభత్తసంప
 న్నాన్విష్ణుభక్త్యానుచిత్రతాః || ౧౬ || తేమకశ్చిన్మువిస్తతప్రాపాదంవృథి
 వీపతే | శ్రుణుశ్చమృషయస్సర్వేకాఢికేతుశివాగ్రతః || ౧౭ || స్తంభదీపం

తు యఃకుర్యాత్సగచ్ఛేజ్జైవిష్టవంపదం । స్తంభదీపం కరిష్యామో వయంవి
ష్టపచేశివమ్ ॥ దినేస్థిరగతికేమాసి పాణమాస్యం విశేషతః । సాయా
హ్నోవాసుదేవస్య స్తంభదీపోహరేప్రియః ॥ ౨౦ ॥ ప్రకృష్టఫలదంప్రోక్షం
స్తంభదీపంతుకాతికే । విష్టోదేవాలయేగ్రేవ స్తంభంయఃకారయిష్యే ॥
౨౧ ॥ పాణమాస్యంకాతికేమాసితస్మిన్ వీపోహరేప్రియః । తస్యపాపా
నినశ్యంతి పశ్చాద్విష్టపదంప్రజేత ॥ ౨౨ ॥ ఇత్యాకణ్యమునేస్సర్వే తథే
త్యక్త్యాముదాన్వితాః । స్తంభదీపార్పణంకతుమ్ ముద్యోగంచక్రిరేనఘ ॥ ౨౩
విష్టోక్తతనస్యగ్రే వసేతస్మిన్నరేశ్వర । అకుర్వన్నుదూరేతుః ష్టోరా
యతనాగ్రతః ॥ ౪౨ ॥ సాధుకాళావిహీనంతే స్థాణుంతత్రవహిపతే । తస్మిన్
హహాన్వితాస్సర్వే కాతికేత్రవతకోవిదాః ॥ ౨౪ ॥ విష్టధ్యానంప్రకుర్వన్
స్తంభదీపంసమర్పయత్ । శాలివ్రహ్మణోపేతం ఘృతపాత్ర సమన్వితమ్ ॥
౨౫ ॥ ప్రసన్నహృదయాస్సర్వే స్తంభదీపంసమర్పయత్ । పునర్దేవాలయం
ప్రాప్తాఃరాజన్విష్టకథేచ్ఛసి ॥ ౨౬ ॥ కథాయంతకథ్యమానాయాం తదదే
వాలయాద్భవః । అభూచ్చటచటాశబ్ద స్సర్వభూతభయంకరః ॥ ౨౭ ॥ స
శాంతదీపశ్చతథా బిభేషుషుపాదపః । సకత్తంఘాలదారుభ్యం హ
మాలాగ్రంమహిపతే ॥ ౨౮ ॥ పశ్యతామేవభూతానాం పపాతధరణితలేసి
ర్యయాతతస్తస్మా త్పురుషఃపూర్వదేహభ్యక్ ॥ ౩౦ ॥ అభజన్ముగ్ధుగణాః
కథాంహిన్యాహరేర్గ్రహాత్ । బభూవుర్విస్మితాస్సర్వే హహా కారరవా
న్వితాః ॥ ౩౧ ॥ తస్మాదుద్భూతపురుషం దృష్ట్వావాక్యమథాబ్రువత్ । కోభ
వాక్ కేనదోషేణ స్థాణుర్భూత్వాచిరంవసే ॥ ౩౨ ॥ తద్వదన్వయధాన్యాయం
నాత్రీకార్గంవిలంబితం । ఇతిశేషాంవచశ్చుత్వా జాతహహాన్వితాస్స ॥
౩౩ ॥ ననామదండవద్భూతా కృతాంజలిభటోబ్రవీత్ । విప్రీహంవిప్రీ
శాదూలా విప్రతేరాజ్యపాలకః ॥ ౩౪ ॥ కోశరాజ్యశ్చమాతంగ రథపాపా
దినంయతః । సమస్తసూతిసంపన్నో నిదకయఃకష్టమానగః ॥ ౩౫ ॥ నాధీతవే
దశాస్త్రశ్చ సశుతాహరిసత్రుధా । నచతీర్థానుగమనం నదానంచాణు
మాత్రీకమ్ ॥ ౩౬ ॥ ససత్రుత్సక్పతంవిప్రీ మాయాదుర్బుద్ధిసాపురా । ఉపవి
ష్టోస్థ్యహంనిత్యం ఉన్నతాసనవిష్టరే ॥ ౩౭ ॥ వేదాధ్యాసాభ్యుత్పయమాః స
దాచారావయాశవః । సదాశ్రియరతాశ్చుద్ధాః మత్సమీపేనరంతరిమ్ ॥ ౩౮ ॥
నిచాసనేహోపవిష్టా మత్ప్రసాదాథకాంక్షిణః । తేమామభిముఖోపాదాప్ర
సారైవముత్సుకః ॥ ౩౯ ॥ ప్రత్యుత్థానాభిపాదౌచ సతేభ్యశ్చక్యతాం

యా! నదత్తంపుణ్యకాలేషు తేషాందానమనుత్తమమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఆచరేద్యది
మేదానం దానంద్రవ్యనివజితం । శ్రుతిశీలసమాపన్నా స్విహసన్నిధి
తాస్మితా ॥ ౪౧ ॥ దాస్యామిత్యవృతంవచ్చి నతేభ్యోదీయతేక్వచిత్ । ని
త్యంవిప్రచరేభ్యశ్చ ద్వివ్యూతతార్యసిద్ధయే ॥ ౪౨ ॥ గృహీత్యైవతతః
కార్యం విధేయానితథామయా । ఏవం దివాన్యతీతాని మయాదుర్భుద్ధినా
పురా ॥ ౪౩ ॥ తేనకర్మవిపాకేన సర్వకర్మవిభేదినా । తతఃకాలేమృతస్సో
హం సరకేషు క్తయాతనః ॥ ౪౪ ॥ ద్విపంచాశత్సహస్రాణి జన్మానిశ్వాస
యోనిషు । జన్మాసీదథకాకానాం అయతంజన్మవైపునః ॥ ౪౫ ॥ సరలేత్వ
యుతంజన్మ విష్ణోకీమిజనిస్తథా । కోటివారంభూరుహత్వం స్థాణుత్వం
చతధానఘ ॥ ౪౬ ॥ ఇత్థంపాపగతస్యాపి ముక్తిరాసీత్సుదులభా । ము
క్తైస్తుకారణంనాహం వేద్మిధూతదయాపరా ॥ ౪౭ ॥ దర్శనాద్భవతామ
ద్యజాతిస్థుతకారణం । యస్మాకమిత్యుకధితం పాపమృత్యుర్వజన్మః ॥
౪౮ ॥ ఇత్సుక్తాన్సీత్తశస్త్రాష్టి ముద్భూతపురుషోన్మప । శ్రుత్యైవంమున
యస్తత్ర పోదుస్సర్వేపృథక్పృథక్ ॥ ౪౯ ॥ సత్యంకాతికమాసస్యఘ
లంపృథ్విక్షమక్రివం । కాష్ఠపాషాండారాద్యదే ర్ముక్తిరాయాత్సుదులభా
భా ॥ ౫౦ ॥ తత్రాపిపాణికమిపుణ్యై సర్వపాపప్రణాశని సాధుసాధు
తథాతస్యాం స్తుభదీపంసుఖప్రదమ్ ॥ ౫౧ ॥ పాణిమ్యంతాతికకేమాసి
విష్ణోదేవాలయాగ్రతః । పరేన్నయోజితాద్వీపా త్సాయంశుమ్రతరూపః ॥
౫౨ ॥ స్థాణుర్వాకాతికకేమాసి విష్ణోదేవమహామయేత్ । తేనతత్పాపహాని
స్సాగ్రిత్ విష్ణునాచక్రపాశురా ॥ ౫౩ ॥ ఏవంవిదమానానాం వచశ్శ్రుత్వా
పురస్కృత సతూశాచపునశ్చాయ ముద్భూతపురుషోన్మప ॥ ౫౪ ॥ ముక్తి
స్తుదులభతరా కేనమేవాయతేధికా । కేనవాకర్మబద్ధస్యాన్య తేనవాపివి
ముచ్యతే ॥ ౫౫ ॥ కేనదేహాదీంద్రియాణి తానితానిచదేహినాం । జ్ఞానంక
థంభవేత్పుంసాం నిర్వాసానమ్ ॥ ౫౬ ॥ వదధ్వమేతత్సకలం మున
యోజ్ఞానకోవిదాః । ఇత్యేవముదితాస్తేన తేపిచాంగీరసంముని ॥ ౫౭ ॥ ఆ
జ్ఞానయామానురతో సర్వజ్ఞస్సమునిస్తథా । మునిస్తానఃకల్యాణ తమా
పంగీరసోమునిః ॥ ౫౮ ॥

ఇతి శ్రీస్తాందపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే,
పాదశోధ్యాయః.

అథ సప్తదశోధ్యాయః.

అంగీరసః ॥ కర్మబంధశ్చముక్తిశ్చ కార్యంకారణమేవచ । స్థూలం
 సూక్ష్మంతథాద్వంద్వంసంబంధో దేహఉచ్యతే ॥ ౧ ॥ వాక్యాత్ ప్రవృత్తమే
 తత్తైస్రవత్స్యమిషహమతే । పార్వత్యైకధితంవిప్ర శ్వేతాద్రాశంకరేణ
 వే' ౨॥ తదహంతేప్రబ్రహ్మిమిగమాథానమనాశ్రుణుః॥ అత్రోబ్రూమఃసమా
 థానంకోన్యోజీవస్తవమేవహి ॥ ౩ ॥ స్వయంపుచ్చసిమాంకోహంబ్రహ్మై
 వాస్మిరసంశయః ॥ ఉద్భూతపురుషః ॥ వాదాధామపంజానామినాద్గోభి
 గవన్స్ఫుటమ్॥౪॥ అహంబ్రహ్మైతివాక్యాధానంప్రతిసద్యేకధంవదఃపేతుఃప
 తాధానంబోధోహవాక్యాధానంవగతేరపి॥౫॥అంతఃకరణతద్వృత్తి సాక్షీచైత
 న్యవిగ్రహః । ఆనంతరూపస్సోస్యస్సృక్ కిన్నాత్మానంప్రపద్యతే॥ ౬॥గత్యా
 నందస్వరూపంధీ సాక్షిణఃజ్ఞానవిగ్రహం । చింతయాశ్చతయానిత్యం త్య
 క్త్వాదేహాదికాంధియమ్ ॥ ౭ ॥ రూపాదిమన్యత్కపిండ్రో తతోనాత్మాను
 టాదివత్ । వియదాదిమహాభూతవికారీత్వాచ్చకుంభవత్ ॥౮॥ ఏవమింద్రి
 యదృచ్ఛాహం ఇంద్రియాణీతినిశ్చిను । మనోబుద్ధిస్తథా ప్రాణోనాహమి
 త్యవధాతయః॥ ౯॥ దేహేంద్రియోదయోభావాః హినిదాతయభాగినః॥ య
 స్యసన్నిధిమాత్రేణ సోహమిత్యవధారయః ॥ ౧౦ ॥ అనాపన్నవికారస్సన్న
 యసాంంతవదేవయః । బుధ్యాదికాలయేత్ప్రత్యేక సోహమిత్యవధారయః॥
 ౧౧ ॥ అజన్మాత్మవదాభాతి యత్సన్నిధ్యాజ్ఞదాద్యపి । దేహేంద్రియమనః
 ప్రాణాసోహమిత్యవధారయః ॥ ౧౨ ॥ స్వప్నకాగరితేనుప్త భావభావోల
 యంతథా । యోవేత్యవిక్రియఃసాక్షీసోహమిత్యవధారయః ॥ ౧౩॥ ఘటావ
 భాసకోదీపో ఘటాదన్యోయథేవ్యతే । దేహావభాగకోదేహీ తథాహంబో
 థవిగ్రహః॥ ౧౪॥ పుత్రమిత్రాదయోభావా యన్యతేచప్రియాప్రియే । క్షిప్తా
 సర్వప్రియతమః సోహమిత్యవధారయః ॥ ౧౫ ॥ పరప్రేమాస్పదతయా ఆను
 భూతమహంసదా । భూయోదృష్టానిత్యంతు సోహమిత్యవధారయః ॥ ౧౬॥
 యస్సాక్షీలక్షణోబోధస్తస్మిం పదార్థస్సఉచ్యతే । సాక్షీత్వంవపిబోధకత్వమ
 వికారితయాత్మనః॥౧౭॥ దేహేంద్రియమనః ప్రాణాహంక్యభ్యామిలక్షణః ।
 ప్రోషితశ్చాపిషడ్భావవికారస్తస్మింపదాదిభిః ॥ ౧౮॥ త్వవధానమపన్నోన్యో
 తదధానంచింతయేత్పునః । అతద్వాగ్ధివృత్తిరూపేణ సాక్షాద్విధిమఖేనచ ॥
 ౧౯ ॥ నిరస్తాశేషసంసార దోషస్తూలాదిలక్షణః । అదృశ్యత్వాదిగుణాకః
 పరాకృతతమోమలః ॥ ౨౦॥ నిరస్తాతిశయానంద స్సత్యప్రజ్ఞానలక్షణః । సత్తా

స్వలక్షణః పరామాత్మైర్గీయతే || ౨౧ || సర్వజ్ఞత్వం పరేశత్వంతథా
సంపూర్ణశక్తితా వేదైస్సమర్థకతేయశ్చ సోహమిత్యవధారయ || ౨౨ || య
ద్భావాత్సర్వవిజ్ఞానం శ్రుతిషుప్రతిపాదితం । మృదాద్యనేకదృష్టాంతైః త
ద్భృహ్మైశ్యవధారయ || ౨౩ || జీవాత్సర్వాప్రవేశశ్చ నియంతృత్వంచతా
ప్రతి శ్రూయతేయస్యజేమేషుతద్భృహ్మైశ్యవధారయ || ౨౪ || కమణాంభ
లదాత్సర్వం యస్యేవశ్రూయతేశ్రుతో । జీవానాం హేతుకత్వత్వం త
ద్భృహ్మైశ్యవధారయ || ౨౫ || తత్త్వంపదాధోనిజీతో వాక్యాధశ్చింత్యతే
ధువా తాదాత్మ్యమత్రవాక్యార్థస్తమోరేవ యథాధికయోః || ౨౬ || ప్రత్య
గ్బోధోయతభాతి సోద్యయోనందలక్షణః । అద్వయనందరూపశ్చ ప్రత్య
గ్బోధైకలక్షణః || ౨౭ || ఇత్థమన్యోన్యతాదాత్మ్యప్రతిపత్తిర్యదాభవేత్ । అ
బ్రహ్మాత్వంత్వమధ్యో వ్యావర్త్యచదైవహి || ౨౮ || తత్త్వమస్యాదివాక్యం
చతాదాత్మ్యప్రతిపాదనే లక్ష్యోత్పత్త్యంపదాధోవాడపాదానప్రవేశకనే ||
౨౯ || హిత్యాతేజబలేవాక్యేవాక్యార్థప్రతిబోధనే నుభాభేతేవినాధూతే
ప్రతితిర్లక్షణోన్యతే || ౩౦ || తత్త్వమస్యాదివాక్యేషులక్షణాభాగలక్షణా । సో
యమిత్యాదివాక్యస్య పదయోరివనోపురా || ౩౧ || అహంబ్రహ్మైతివాక్యార్థ
బోధోయాచద్వైతేవేత్ । శమాదిసహితస్తావ దభ్యసేచ్ఛ్రివణాదికమ్ ||
౩౨ || శ్రుతిత్యాచార్యప్రసాదేన దృఢోబోధోయదాభవేత్ । నిరస్తాశేషసం
సారనిదానఃపురుషస్తదా || ౩౩ || కించితాల్లమనారబ్ధం కమణిత్తస్యసంక్ష
యేనిరస్తాశిషయానందం వైష్ణవంపరమంపదమ్ || ౩౪ || పునరావృత్తిరహి
తంతైవల్యం ప్రతిపద్యతే । తన్నూదాత్మవివేకార్థమాదోకమణసమాచరేత్ ||
౩౫ || వినాయచ్చివణేవైవ కర్మకర్తుంనరోచతే । పుమాగరుంపిసా
వైగ్రవ శ్రుత్యాతస్మాత్ప్రయత్నతః || ౩౬ || తతోవిచ్ఛిత్తవృత్తాంతఃకృతేక
ర్మ్యధానిధి తతర్గళఫలమత్యంతంతత్తుష్ట్యేవిష్టవేనఘ || ౩౭ || కమణా
సుకృతేనైవ ప్రాప్యజగ్దావ్యనేకశః । తతోమోక్షమవాప్నోతి యోగయ
క్త్రాశేషతః || ౩౮ || విముక్తకమణబంధో ధూన్నాత్రకార్యావిచారణా ఇత్థం
యత్నేనసంపృక్ష్ట మబ్రహ్మదంగిరోమనిః || ౩౯ || ధూయోపిసముచాచేత్థం మ
హాసరోతోషదీప్యవ ||

ఇతి శ్రీ స్తా:దపురాణే - కార్తికకహమాత్యైః,
సప్తదశోధ్యాయః.

అథ అష్టావశోధ్యాయః-

ఉచ్ఛ్వాతపురుషః ॥ మునేస్వసుగృహీతోస్త్రి స్వత్రాహుతుమహమతే |
 లబ్ధజ్ఞానోస్త్రి పేంద్ర ప్రసాదాత్తపద్మనాత్ ॥ ౧ ॥ పితౄణా తాగు
 స్త్వంహి శిష్యాకాంతవశువ్రత | మమావిదుర్గుహస్యాథ స్థానభూతస్య
 సాంప్రతమ్ ॥ ౨ ॥ క్వచ మమృశ పాపాకం క్వచేయంగదగ్గుమ | క్వచా
 హంకారైఃపుణ్యకైః క్వచాహం దుష్కృతాలయః ॥ ౩ ॥ క్వచ తేషాం దృశ్యం
 చ క్వచాయం విష్ణునన్నిధిః | సుకృతస్య ఫలం విప్ర సత్యం పాల్బకగ్గుణః ॥ ౪ ॥
 పునర్వృన్యాయహం పీత్యాం కృపచేద స్తికేనుయి | కథంకర్మాణిమనజైః క్రి
 తేవిధిరామునే ॥ ౫ ॥ కథం తేషాం ఫలం తద్వితరతం తదుపదేశసిం | కఃకాలః
 కౌంకర్మాణి కిముద్దిశ్యననుభ్యసేత్ ॥ ౬ ॥ పునస్సమ్యక్సమాచత్స గ్రోహమి
 చ్ఛ్వాప్యహం శుభం | త్వద్వాగ్విజ్రాయతో శ్చ తాత్పర్యశ్చైలంపపాతహం ॥
 ౭ ॥ పునఃకర్మాణిహంబోధుర్హు నిశ్చంషసీపతే ॥ ౮ ॥ సాధుసాధు
 త్వయాపృష్టం యన్నామాద్యుపమానవ ॥ ౯ ॥ సర్వలోకసీతార్థంతుయత్స్వ
 యోక్తమిదం శుభం | శ్రుణువత్సపావధానేన యస్య వ్రతదృఢీభవహం ॥
 ౧౦ ॥ అనిత్యం దేహమాసాద్య విష్ణుత్యాత్మాచరణభీః | నద్యుద్వమాగ్గు
 నః క్వాపిసర్వదేహస్యజాయతే ॥ ౧౧ ॥ శస్తాత్సం దేహభాజాయః క్రమా
 త్కర్మప్రవర్తకః | తత్కర్మశాస్త్రానసిద్ధిక్షా నాద్యాప్రకాశనమ్ ॥ ౧౨ ॥
 సానాదిసర్వకర్మాణిత్వయివిద్యోతితానిచ | భక్త్యాసమాచతేత్కర్మదేహీ
 సమ్యగ్విధానతః ॥ ౧౩ ॥ వర్ణాశ్రమవిభాగాదీ న్నాప్తక్రామయథావిధి | తే
 షాంయత్కర్మవిహితం జ్ఞాత్వాపశ్చాత్సమాచరేత్ ॥ ౧౪ ॥ సానేనరహి
 తంకర్మ హస్తిసక్తకపిత్థవత్ | ప్రాతస్సానంబిష్ణుజాతీనాం శస్తం చ త్రుతి
 హోదీతమ్ ॥ ౧౫ ॥ ప్రాతస్సానేహ్యశక్తశ్చే త్పుణ్యం మాసత్రయోత్తమం
 తులాసంక్లేషకరే కార్తిక్యాంతుమహమతే ॥ ౧౬ ॥ షకర్థేనామగఘ్న
 వైశాఖేషీమగేహా | మాసత్రయేషుపుణ్యేషుప్రాతః సానం దినోపసానం ॥
 ౧౭ ॥ యఃకుర్వాత్సహరేక్షాంకం ప్రయాణిపరయాంగళిం | కాలస్తుప్రాతరేవాగ్గు
 తథామాసత్రయం శుభమ్ ॥ ౧౮ ॥ చాతుర్గాత్యాదిపుణ్యేషుకాలేషువిహితం
 చరేత్ | సోమసూర్యోపరాగేషు తదైవాగ్గుదినేషు ॥ ౧౯ ॥ కాలాంతరేవి
 జామీయాత్ కాల్యేకర్మఫలప్రదచ | సానంసంధ్యాజపోహూమస్తధాసూ
 ర్యాభివాదనమ్ ॥ ౨౦ ॥ అవశ్యస్తకేష్విశాతీరాం యస్సానంసనమాచరేత్ ॥
 సయాతారోఢవంశేయం కర్మభ్రష్టోభిజాయతే ॥ ౨౧ ॥ తస్మాత్కాక

మానస్య యఃకాలఃపురుషార్థదః । నకార్తికసమోమాసోనకాలః కార్తిక
 కార్త్యమః॥ ౨౧॥ సవేదసదృశంశాస్త్రం నతీర్థ గంగయఃసమం । సమలేసన
 మంబ్రహ్మశ్చైవనుఖంధార్యయాసమం । సభగ్నోసమమిత్రంసజ్యోతిశ్చ
 త్సుషాసమం । నకార్తికసమోమాసోనదేవః కేశవాత్పరః । యఃకుర్యా
 త్కార్తికేమాసిధర్మఃసర్వవిదుత్తమః । క్రతుకోటిఫలంప్రాపనుస్సర్వో
 రాలయేవసేత్ ॥ ఉచ్ఛ్వాతపురుషః॥ చాతుర్గాస్యమితిప్రోక్తాయత్త్వయా
 పూర్వకాశ్చిమే । కేవలకార్తికం పూర్వంకిముద్దిశ్యసమాచరేత్ ॥ ౨౫॥ కిం
 ఫలంకాంగతిగ్నేద్య తత్సర్వంఃక్తుమర్హసి॥ ఆగీరసః॥ బధుర్భవాగ్గురమ్యో
 గాంఘత్యవృత్తతత్సుఖప్రపదమ్ ॥ ౨౯॥ తత్సర్వం తేధిదాస్యామి సావధాన
 మనాశ్రుణు ॥ అమాఢేపూర్వపక్షస్యడశమ్యాంవజరాద్దశః॥ ౩౨॥ శేతేన
 సుప్తివ్యాజేన శ్రియాసాకంపయోగధా । కార్తికేశుక్షణక్షేప్యాద్వాదశీహరి
 బోధినీ॥ ౩౮॥ చాతుర్గాస్యమితిప్రోక్తావిష్ణునుప్తిసుఖప్రపదం । సన్యంధ్యా
 యతితస్యధ్యేనవైయాతిపవంశిభోః॥ ౪౯॥ విష్ణునుప్తిప్రదేయస్మిన్ పుణ్యే
 మానవతత్త్వమే । యద్యదాచర తేయస్తుతత్సర్వంసఫలంభవేత్ ॥ ౩౦॥ కార
 గంచాత్రవక్ష్యామిపురాణేహరిణోదితం । పురాకృతయుగేపుణ్యేవైకుంఠేవి
 స్టుయందిరే॥ ౩౧॥ సేవ్యమానస్సురగణై కిన్నరోరగఖచరైః । వామాంశ్చి
 తయాలక్ష్మ్యేసార్థంపంచముఖాసనే॥ ౩౨॥ ఉపవృత్త్యేవ్యమాన స్సప్తభృ
 తైగ్నస్సగజైర్నరైః । ఇహిస్థితేహరాతత్రనారదోభగవాన్ప్రియః॥ ౩౩॥ ఆ
 పగామహారేగ్లోకం కోటిసూర్యప్రభావితం । తత్రసింహాసనాసీనంచతు
 ర్బాహుంచమనోరమమ్ ॥ ౩౪॥ సాధుపద్మపలాశాక్షం నారదస్సవ్యలోకయతే
 ననామపాదయోస్తప్యజాతహర్వాన్వితోమునిః॥ ౩౫॥ హరిదేవయుషిందృ
 ప్త్వానారదంసార్థవాసినం । విహసన్వాక్యమాహేదన్న తానన్నివకేశవః॥
 ౩౬॥ భగవాన్ ॥ కుశలంతవవిప్రేంద్ర యత్రయత్రగమిష్యసి । ఋషీణాంస
 ర్వధర్మాచికింసుసాధూనినారిదమ్ ॥ ౩౭॥ సర్వోపద్రవహీనాని విహితానిషని
 షీణాం । యానవాస్సర్వధర్మేననియుక్తాస్తేపుధక్వృధకీ॥ ౩౮॥ తత్సర్వంప
 వదదేవశేనదస్యస్మిన్మనీషీర్వర॥ ఆంగీరసః॥ కథంహరేర్ముకుందస్య వచస్కృ
 త్వాననారరః॥ ౩౯॥ హరిమాహప్రసన్నాత్సా విహసన్పితృశ్రమంగశమ్॥నా
 రదః॥హరేగృప్తంమమాధూమాయైర్విముక్తఃత్రయీపథః॥ ౪౦॥ భగవత్ము
 నయోవాపి కేచిన్న్యావవసంగతాః । సువిద్మతోద్భితంకర్మమక్తాస్యః కేన

తేనాభాః ॥ ౧౪ ॥ ఆభాశ్యాభతజరతాః కేచిత్త్యక్తవ్రతాః పరే కేచిదాచార
సంపన్నాః తథాహంకారవర్జితాః ॥ ౧౫ ॥ కేచిత్సన్యాసగర్హితాః కేచిన్సిందా
పరాయణాః । తస్మాత్తాత్పాలయస్వత్వం భగవన్నుపేక్షమండలమ్ ॥ ౧౬ ॥
కురుక్షేత్రముపాయేన దేవదేవసుకర్మణా । శ్రుత్వాదేవఋషే గావ్యకృతం భగ
వాన్భక్తవత్సలః ॥ ౧౭ ॥ పాలకస్సర్వలోకానా మేకవివజనాదకాశః । హరిఃఖ
గేంద్రమారుహ్య సలత్క్యేషువమాగమత్ ॥ ౧౮ ॥ యత్రస్థాహప్రసంఖ్యా
కమ్మునీరాంమండలవిభుః । వృద్ధబాహ్మణరూపేన సందరణార్హమేదిశమ్ ॥
౧౯ ॥ సర్వజుతుహృద్భ్రాంతిమాయానాటకవిగ్రహాః । యత్రయత్రసుఖ
జ్యేషుత్వే ప్రతిభాగివత్సవః ॥ ౨౦ ॥ విపినేష్యపిపుజ్యేషు ఆశ్రమేషునిశేషభా
ష్యష్టాకేచిద్ద్విజవరా మానవాభక్తితత్పరాః ॥ ౨౧ ॥ ఆకథ్యంచక్రేకేచి
తేచిత్తవ్రతజహనుః ప్రజాః । నవమంతితథాకేచి త్తేచిన్సావవశంగతాః ॥ ౨౨ ॥
కేచిద్భక్తవశంప్రాప్తాః కామాంభాస్తత్రకేవన । కేచిత్తత్తత్రోక్తియలో
కాః కేచిరేకవ్రతాః పరే ॥ ౨౩ ॥ కేచిత్తత్రసేషిద్ధేషు దినేష్యన్నపరాయణాః ।
హరివాసరంభిష్టా తథాభ్యోజ్యేష్యపిప్రియాః ॥ ౨౪ ॥ కేచిదాచారసంప
న్నాః కేచిదాశ్శునిసాలసాః । తాత్కాల్యష్టాభగవాన్విష్ణు ద్విజజ్ఞరూపీజనాద్ధ
నః ॥ ౨౫ ॥ ఉపాయంచితయస్మాదా తస్యభగ్గునిమండలం । వైరుళనా
హరిగ్యం పూజ్యం మునివరప్రియమ్ ॥ ౨౬ ॥ హిత్యాద్విజవరంరూపం పూర్ణ
వత్సవహనః । కౌస్తుభాభరణశ్శ్రీః చంద్రఖచక్రవిరాజితః ॥ ౨౭ ॥ సాకంస్వ
భక్తుకరైస్సభార్యో జగదీశ్వరః । ఏవంజన్మమం దృష్ట్వా జ్ఞానసిద్ధాదయో
మహాః ॥ ౨౮ ॥ సశిష్యాస్స సుతాఃపుత్ర్యా స్సర్వేఃస్మితమానసాః । చ
ష్టావ్రైసుంధరిలయం స్వాత్రమేస్వాగతంహరిమ్ ॥ ౨౯ ॥ అశీశుప్తసంకా
శంవిద్యుద్వణకాటావృతం । కోటిసూర్యప్రభాభాసం స్ఫురన్మకంకుండల
మ్ ॥ ౩౦ ॥ అనేకరత్నసంయుక్తం కిరీటేనవిరాజితం । అనేకాదిత్యసంకాశ
మమేషుమమరేశ్వరమ్ ॥ ౩౧ ॥ స్వయంప్రసన్నమధ్యక్ష మాధ్యం దృష్ట్వాము
నీశ్వరాః । జ్ఞానసిద్ధాదయస్సర్వే మునయశ్శంసితవ్రతాః ॥ ౩౨ ॥ హరేస్స
మీపమానగ్గు స్సర్వేజాత సుబుద్ధయః । ప్రతామంచ కురగఃపూః పాదయోః
పరమాత్మనః ॥ ౩౩ ॥ ఆగతాశ్చసముద్భుతా స్త్రిష్ఠంతత్సప్తరోధువి । జ్ఞాన
సిద్ధాదయస్సర్వే మునయః ప్రాంబలిస్థితైః ॥ ౩౪ ॥ తుష్టుతస్తత్రసంకృష్టా స్స
ర్వజ్ఞజగదీశ్వరమ్ ॥

ఇతి శ్రీస్తావరపురాణే-కాతీకమాత్యైః, అష్టాశోధ్యాలుః.

అథ ఏకోన విశోధ్యాయః.

జ్ఞానసిద్ధిః ॥ విదురధికవిధిజ్ఞానేదవేద్యంసుగుహ్యం నిగమ హృదయ
వాసం నిర్మలసద్వీతీయం । హిమకరరవిశర్వ బ్రహ్మముక్తైర్మరేంద్రైఃస్తు
తచరణయుగంతేనామి భూయస్సురమ్యమ్ ॥ ౧ ॥ భవాన్నవాచాం విష
యోసినిత్యం భవార్చితాఃప్రియర్భవతీహంతా । భవాణవప్తైస్సతతంభ
వాదైర్మస్తుత్యో భవద్భృగధరభూతిరూపైః ॥ ౨ ॥ భూతానిభూతానితథైవ
సంతభవ్యానిసర్వాణివరాచరాణి । భవద్విభూతిః పరమాపరస్తా త్వరోభ
వానీపతిస్తాజితాఃప్రియః ॥ ౩ ॥ త్వమీశ్వరస్త్యయఖిలం నిధాతిమాయామ
యంప్రకృణిశిల్పమిక । చరాచరంక్రైవిశ్వమచేకబీజం భూతైర్మహద్భిస్సహ
మాయయాచ ॥ ౪ ॥ ఆదౌతథాంతేచభవాన్ సమగ్రంవిశ్వవత్స్థభవసీహ
మభ్యే । అన్నస్యయజ్ఞస్యచతస్మరారే చతుర్విధస్యాపిచిత్రరూప ॥ ౫ ॥
సుస్తావత్సదీయం పలమంసుఖంతు సంజీవ్యసచ్చిత్సుఖరూపమేతత్ । క్రీడయ
తేయద్వదివజ్రగచ్ఛసు చంద్రికాయాంతహరేయోద్భిః ॥ ౬ ॥ ఆనందవా
రాన్నిధికిశ్వర త్వంత్యమేవ తద్వచ్చితిపర్యతోపి । సర్వాకరం సర్వపురాణ
సారం త్వత్తస్మస్తుత్యయితీయతేన ॥ ౭ ॥ ఆత్మాజనానాం హృదయాం
శుజస్య సాక్షాత్త్వమీశోఖిలలోకవద్యః । ద్రష్టుం నశక్కోషనసాపి యద్య
న్నదృశ్యసేమాం సుదృశాంత్యమత్ర ॥ ౮ ॥ నమోనమస్తేశ్వర తేనమోస్తునా
రా యస్త్యం కురుమాంకృతాథి ॥ త్వద్భృగం మాంధిలంమమాస్తున
మామురారేపురుషాయతుభ్యమ్ ॥ ౯ ॥ త్వమాంసదాపాహీ సురేశ్వరేశ
నమఃపరేశాఖిలలోకవద్య । ఏవంకృతేహంచక్పఠః కృతాథోనతేపీకించి
త్పరియాతినాశమ్ ॥ ౧౦ ॥ కృపానిదానంతుభవాన్ విద్యాశోభన్తప్రథా
హంబభవాణవన్తః । సంశుద్ధపాహీశ్వర లోకవద్య సంసారిసింధౌపతీం
మురారే ॥ ౧౧ ॥ నమస్త్యైలోక్యకథాయ నమస్త్యైలోక్యవాసినే । అనంతా
యాదిబీజాయ విష్ణవేపరశేనమః ॥ ౧౨ ॥ హంసాయహంసపతయేనమఃపూ
ణానదాగ్నే । గుణాగ్రాయగురే నమస్తేకరుణానిధే ॥ ౧౩ ॥ సత్కానందసు
ధాన్విహాసిహరయేగ్యగ్రాపవగ్రాప్తయే । నానాబేదవివజ్జితాయసుతరాంతే
జస్సన్విరూపాయద । సాధుష్యద్భిగ హృస్సిరోరుహదశేష్యంత స్థితాయా
త్మనే గోవిందాయ సురేశ్వరాయ హరయేకృష్ణాయ తుభ్యన్నమః ॥ ౧౪ ॥ వి
శ్వోత్పత్తి విపత్తిగుప్త పతయే చైకుంతవాసాయతే । వ్యాసాద్యైర్మరేంద్రపాద
పద్మనిబుద్ధైరానమ్రయంకరేంద్రైః । స్తుత్యాతే పదభక్తినావ విధికంత్యా

రుహ్యజన్మాణకవం తీర్త్వా త్వాంసమమాపురాతిహరసంలేఖోపయంశే
 హరే ॥ ౧౫ ॥ నానాబోధనుతరవా క్యసిచయైత్సానాపురాణాగమైర్నా
 నా శాస్త్రవిచారసితి సహితైర్నత్వం విదుర్నానవాః । త్వద్భక్త్యాచసిం
 జన ద్యుతిబలాతత్త్వత్పదపద్మహరే పశ్యంతాశ్శువిశేషమేవసతతం వ్య
 ద్భక్తిశోభోత్తమమ్ ॥ ౧౬ ॥ హస్తీద్రుమివపాలకాయవిభవే ప్రహృదసం
 రక్షణే మారగంజేయవిభవణో ద్రవపరిత్రాతేయశస్సంపదే । త్వన్నామ
 గ్రహణేనపాతకచయంతూణాంచ సశ్యశ్యహూష్ట్రాయస్సకృదేవత్వత్పద
 యుగంప్రాప్నోతి తుభ్యన్నమః ॥ కేశవాయ నమస్తేస్తు సమోనారాయ
 ణాయచ । గోవిందాయనమస్తేస్తు విష్ణవేవిష్ణవేనమః ॥ ౧౮ ॥ షధుసూదనా
 యదేవాయ మహేశాయ మహామతే । తీర్తికమాయ నిత్యాయ వామనా
 యనమోస్తుతే ॥ ౧౯ ॥ శ్రీధరాయనమస్తేస్తు హృషీకేశాయతేనమః । నమస్తే
 పద్మనాభాయ సమోదామోదరాయచ ॥ ౨౦ ॥ సంకషణనమస్తుభ్యం పా
 హ్యస్సానరూఢాసిధే ॥ ఆంగీరసః ॥ స్త్రుంతమిథంభగవాన్ జ్ఞానసిద్ధిమపా
 చహ ॥ ౨౧ ॥ ఈషత్ స్థితాబ్జవదనోవిష్ణువైకుంఠవల్లభః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
 తుష్టోహ జ్ఞానసిద్ధేశ్వరం వరయనువ్రీతమ్ ॥ ౨౨ ॥ త్వయాకృతేనస్తోత్రేణ
 సన్నచమనోమమ ॥ ఋషిః ॥ త్వత్పదం దేహిగోవింద కృపాచేదస్తీతేమమ్ ॥
 ౨౩ ॥ సకాంతయేహమధికమితోన్యం వరమత్తమమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ తథా
 భవిష్యతిమనో శ్రుణుచాన్య సుఖప్రదమ్ ॥ ౨౪ ॥ లోకేకచిద్గురాచారి మా
 శ్రీయంత్యస్తమద్భయః । కల్పయేహంవ్రీతం లేహం శుక్తిత్యక్తమభిషేక
 మ్ ॥ ౨౫ ॥ శుక్తింత్వత్ప్రస్థితాస్సర్వే వాక్యవేదాధూతశంకరం । ఆహమపా
 థమాసస్యదశమ్యాంశుక్లపతకే ॥ ౨౬ ॥ నిద్రాంకగోమపేషేద్రీ త్వేగ్య
 సహపయోనిథౌ । ఉచ్ఛక్త్యహంతభైవోజేశుక్లద్వాదశవాసరే ॥ ౨౭ ॥ మమ
 సుప్తిప్రదేవుణ్యే భూమ్యాంభూసీచతుష్టయే । యస్తువ్రతాదిదారైశ్చ య
 శ్చక్త్యామాముపాసతే ॥ ౨౮ ॥ తేహంపాపానిసశ్యంతి సన్నిధిర్భేదవేచ్చిర
 మ్ । సకుర్యాద్యదయోలోకే వ్రీతంమాసచతుష్టయమ్ ॥ ౨౯ ॥ మత్సుప్తికా
 రణేపుణ్యే సయాతిపిరయాలయం । కుర్వంతు మనయస్సర్వే లోకేమద్భ
 క్తిమాశ్రితాన్ ॥ ౩౦ ॥ మదాజ్ఞయానుసరేష్టాః వ్రీతవిష్టాధాదాయకం । సక
 రోతియదామాథ శ్చాతుర్గుణ్య వ్రీతంశుభమ్ ॥ ౩౧ ॥ బ్రహ్మక్షుగోమా
 ప్నోతికిమన్త్యైర్భూభావణైః । నిద్రాలస్యజడదైశ్చ దుఃఖజన్మ చరాది
 భిః ॥ ౩౨ ॥ లాభాలాప్తేస్తథాన్యైశ్చనచాస్తిమవత్ప్రేయం । యేమద్భక్తి

పరాలోకేయేవై సద్భగ్న వజ్జితాః || ౩౩ || తేషాం భక్తిపరీక్షాధికం సుప్తిన్యా
జముపాశయే | విహితాయేనుమాజ్ఞాంచయేతుర్వంతి మమప్రియమ్ || ౩౪ ||
తేషాంపాపావశ్యంతి మనోహకారయజ్జానచ | స్తోత్రంయః సతతేభ్యః
మిదంసంధ్యాత్రయేనః || ౩౫ || సుప్త్యక్షిరచూరాస్తు స్తవైరితేవిరంబసే
త్ | ఇత్యుక్త్యాభగవాన్కృష్ణో సలక్ష్మ్యై తీరసాగరమ్ || ౩౬ || ఆసాధన్య
దశమ్యాతుశుక్లాచూంసృగయాహరిః | శేతేసుధాన్ధావిష్ణుః పణితశ్చ
సుఖప్రదే || ౩౭ || నిష్టువాన్యమిదంపుణ్యం కథితం తేనహమతే | సర్వవశోత్త
మంపుణ్యం చాసుర్భాస్యభలప్రదం || ౩౮ || పాపీయాంసోదురాత్మానః సా
ధగోహారిప్రియాః | వ్రతంసమాచరేత్సన్య కృప్తిహాసిచతుష్టయే ||
౩౯ || బ్రాహ్మకాక్షత్రియావైశ్యా శూద్రాశ్చపితధావరే | పతయఃస్త్రీ
జూస్సర్వేస్త్రీస్తాన్విష్టుతుష్టయే || ౪౦ || అథలోకవాసభక్తావాతధాకామా
యఫాగతా | ఆవశ్యకమిదంభద్రం వ్రతంసన్యసమాచరేత్ || ౪౧ || నాచ
రేన్యయోమోహః త్రూణదేవతలకుభమ్ | బ్రహ్మస్మగతమావృత్తి శు
చిత్వంచైవవిద్యతే || ౪౨ || మనోహకారయశుద్ధేన సవర్యాన్విష్టవేన్యహ |
యఃకరోతిసన్యన్య భూత్సుష్టదేవేజనార్దనే || ౪౩ || యోనకుర్యాద్వ్రతంపు
ణ్యంవిష్టోసుత్తమప్రదే | సురాపగతమావృత్తికోటిజన్మ స్వసంశయః ||
౪౪ || చాతుర్భాగ్య వ్రతంపుణ్యంతుష్టయే పరమాత్మనః | నకుర్యాద్భగ్నివా
మోహః త్సగోఘ్నస్యగతింలభేత్ || ౪౫ || వ్రతంసమాచరేన్నీత్యం యేనకే
నాపిచానవః | సోపిక్రతుశతంపుణ్యం ప్రాప్యపశ్చాద్ధౌంవ్రజేత్ || ౪౬ || ఇ
త్యాగర్హ్యహరేర్వాక్యం చాతుర్భాగ్య వ్రతంకుభం | జ్ఞానసిద్ధాదయస్స
ర్వేకృత్యాన్విష్టదంయయః ||

ఇతి శ్రీస్తావపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే, ఏకోనవింశోధ్యాయః.

అథ వింశోధ్యాయః.

రాతోవాచ || పునఃకాశికమాహాత్మ్యం వదస్వముపుంగవ | స
ర్వసానప్రశమనంసర్వసౌభాగ్య కారణమ్ || ౧ || వసిష్ఠ || శ్రు జరాజకాప్రవ
య్యాయ మాహాత్మ్యంకాశికాస్యచ | అగస్త్యస్యాత్రిణాప్రోక్తం సంవా
దంపరమాద్భుతమ్ || అన్తః || కాశికాస్యచ మాహాత్మ్యం శ్రుజన్మము
నిపుంగవ | లోకతయోశకారాయ వత్స్యమిహరితరథాం || ౩ || అగ
స్త్యః || ధర్మంధర్మభృతాంశ్రేష్ఠ వాసుదేవాంశ సంభవ | సద్గుణశ్రవణేకా

లేకాతికకఃకీకతస్సకృత్ ॥ ౪ ॥ బూహితంవిస్తరాద్విప్ర శోతుకామా
యసాంవ్రతమ్ । సాధుసాధుమహాపుణ్య ప్రశోయంపాపనాశనః ॥ ౫ ॥ త్వ
యాసముదభూత్సాధు హసుదేవ కదాశ్రయమ్ । శబదాంశేభి దాస్యామి
శ్రుణుత్వంకుంభసంభవమ్ ॥ ౬ ॥ నకాశికనమోమోసో నశాస్త్రంగమా
శ్చరం । నారోగ్యసమమత్తానం నదేవఃకేనవాత్స్యః ॥ ౭ ॥ స్నానంచదీప
దానంచ పూజనంచవిధుర్ద్వయః । కాశికప్రతప్త సత్సేవ నరఃపాప్రక్షితి కాం
క్షితమ్ ॥ ౮ ॥ విష్ణుభక్తై ర్వివేకార్థా యశఃకీకః ఫలంకథం । అపూర్ణస్త్రించ
విజ్ఞాన సర్వత్రవిజయప్రదమ్ ॥ ౯ ॥ అపత్రాశ్చైవ హరంతీ మమిహాసంపు
రాతదం । పురాణోతాయుగరాజా సూర్యజంశశముగ్ధవః ॥ ౧౦ ॥ యో
ధ్యాధీపతిస్త్రిశ క పురఃజయ ఇతిశ్రుణుః । సతశాసకియతాశీలం ధర్మసం
చయసంశ్రయః ॥ ౧ ॥ విశ్వరూపానయంనష్ట మచిదుఃష్టపరాక్రమః । సర్వ
శాస్త్రభృతాంక్రేష్ట స్సత్వశౌచవిజ్ఞతః ॥ ౧౨ ॥ దేవబ్రాహ్మణభూహ
ర్తాశ్చేష్యోవిప్రజనేషువ । లోభిహూరమశిహూర స్వర్విజాన్దై యజనక్రియః
౧౩ ॥ ఏవమంతరితేకాలే చాధర్మనిరతేన్యపే । తతస్సామంతరాజాః కాం
భోజకురుజాదయః ॥ ౧౪ ॥ మిలిత్యాబహవోభూపా స్సర్వైతేహరివిక్రమాః
నాగాశ్వరథపత్రిభిశ్చతురంగబలాన్వితాః ॥ ౧౫ ॥ అయోధ్యానగరింప్రా
ప్తాఃపరితఃపత్రనాదృశీః । శిభిరంపరితశ్చక్రరైతువలమూషికాభవ ॥ ౧౬ ॥
పురంజయఃపురాత్తాగణం నిశ్చక్రామబలాన్వితః । తురంగతుంగ మాతంగ
స్యందనైరభినవృతః ॥ ౧౭ ॥ పురంజయోక్షురగుణం ద్వశోతోత్తం భీతం
థమ్ । దివ్యందిగ్విజయంమాద్య ద త్రశస్త్రాస్త్ర భూతితమ్ ॥ సురధాంగవ
మోపేతంస్యం దసంవాజిసూజితం । సమారుహ్యపరంశీఘ్రం ధృవబాణశ
రాసనః ॥ ౧౮ ॥ సమస్తబలసంయుక్తః సోశ్వేభరథసదృశః । ప్రివిశేషపుర
ద్వారాద మిత్రశిబిరాంకణమ్ ॥ ౧౯ ॥ జగజ్జగ మనవిర్వి ప్రకృతచ శగుఃస్వ
వః । భేరితూర్మనినాదైశ్చ శంఖగోమధుకోటిభిః ॥ ౨౦ ॥

ఇతి శ్రీస్థాందపురాణే - కాశికకమ హాస్యైః సంహితాధ్యాయః,

—*—

అథ ఏకవింశాధ్యాయః

శ్రీఅతిః ॥ యోధ్యంప్రత్యాగతంపితృ రాజ నారక్త లోచనాః ।
శస్త్రైరిరస్తై శ్చరైశ్చాక్షణ్యతైస్త్రిక్షైశ్చ మగధైః ॥ ౧ ॥ మనుండి భి
ర్భండివాలైఃఖడ్గై ర్భల్లతకైరపి । పట్టపైర్గుగై శ్చులైశ్చ కైస్త్రోమర

యష్టిః॥ ౨॥ కుంభైఃకుతాదైలకగుడైః త్షేపజ్జేరాయధాదిభిః । యయధు
 సైయనోన్యం రణజ్ఞాబహవోన్యపాః ॥ ౩ ॥ తురంగాస్తరైస్తవ్యత్వాదిన
 స్సాదిభీస్తథా । కరిణఃకరిభిస్తవ్యత్ రథస్థాశ్చరథాధిప్తైః॥ ౪ ॥ శూరాఃశూ
 రయస్సాయథైశ్చ ద్వంద్వయుద్ధాతేవితేనరే । భటాస్సంభత్సయనుగ్ర
 మశ్యోన్యంచసరాక్రమైః ॥ ౫ ॥ మునేకాంభోజరాజశ్చ స్థంవనస్థోమవిక్ర
 మః । బద్వాపరికరంగాథం ధృత్వాస్వకవచందృఢమ్॥ ౬ ॥ కోలాహలశ్వునిం
 కుర్వత్ ధృతబాణశరాసనః । బాణాన్విముంచన్నినదత్ రథేనేవాశుగామి
 నా॥ ౭ ॥ రాజ్ఞఃపురంజయస్యాసా వభిసమ్ముఖమాగతః । మమోచబాణత్రి
 శతం కాంభోజ స్సపురంజయమ్ ॥ ౮ ॥ గత్వాతే చత్రదండంచ సమభిందత్
 ద్వజంరథం । తతశ్చకోపకాంభోజః శరయిర్విద్యాధతంభునః ॥ ౯ ॥ పంచభి
 స్త్రీక్షుధారాభి రంగప్రత్యంగ వేదిభిః । తత్రచాపవిన్యూక్తాత్ బాహుసేన
 భుజోజితః॥ ౧౦ ॥ పురంజయస్థందనస్య వాజినోంగలయంయయుః । పురంజ
 యశ్చకోపాశు మహేంద్రాగ్రసభూపతిః ॥ ౧౧ ॥ ఆస్సాలితఘజఃకోపాత్
 కృత్వాజ్యనినదంరుషా । బాహ్మ్యంచదశకంతీక్షుం చాపేసంయోజ్య గజ్య
 చ॥ ౧౨ ॥ ముమోచవిరసేనస్య కాంభోజాధి పతేన్మృది । తత్రచాపహ
 లాధాన్తాబాణాఃపన్నగసన్నిభాః ॥ ౧౩ ॥ కాంభోజరాజప్రత్యంగంభీత్వా
 తద్బదిశోభితం । వపుఃపశ్చాత్సయోధేషునైవ నిగమనోత్సకాః॥ ౧౪ ॥ పక్ష
 ముగీలితాత్ లత్యైర్దృఢలాదుత్పాట్యపాణినా । తానేవ చాపేసంయోజ్యన
 నస్తం ప్రత్యువాచమా ॥ ౧౫ ॥ త్వయోత్సృష్టంబాణపూగంతవదాస్యేన్య
 పాత్సుజ । సంగృహాశాశుగానాశునపారక్య ప్రియావయం॥ ౧౬ ॥ ఇత్యుక్త్వా
 విససజాధికాంభోజోధపురంజయం । ప్రత్యాగత్యశరాస్తవ్యమూతంచ క్ర
 ధమగుణమ్ ॥ ౧౭ ॥ చిచ్ఛిద్యుక్తమహాధన్యంరథస్థవధిసంగరే । గృహీత్వా
 న్యధచర్చుపోగాధందృఢగుణంమునే ॥ ౧౮ ॥ శరాసవేశరాన్యోజ్య కంకప
 త్రైగ్రలకృతాత్ । ఆకణ్ఠికతంసమాకృప్య కాంభోజంతుమహరుషా॥ ౧౯ ॥
 రాజత్ శూరోపిసంగ్రామే ధీరోభవరణంతురు । బాణానాందశకంయస్మాద
 స్సుదీమంత్యయార్పితం ॥ ౨౦ ॥ నవేత్త్రుజనోలోకే అర్పణస్యార్పణేదిధిమ్ ।
 అర్పయిష్యామితేబాణవింశతిం, చార్పణాత్పురా ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుక్త్వా విసస
 జాశా కాంభోజంసపురంజయః । చాపచ్యుతాశ్చరాస్తవ్యవలక్ష్మీల్ల ఘ్ని
 నోమునే॥ ౨౨ ॥ కాంభోజకవచంకాయం భీత్వాదూరంవినిర్వయః । ఆసీదా
 యోధసంక్షూరంతుములంరోహహాషణం ॥ ౨౩ ॥ బాజైశ్చపగుణోన్ముక్తై

భటైరుద్వేగకారిభిః । నికృతఘజబాహ్వంఘ్రి కంధరాఃపేతురద్యుతాః ॥
 ౨౪ ॥ హస్తినోగత హస్తాశ్చ వాజినోగతపుచ్చకాః । పేతుగతాస్తత్ర
 భిన్నగాత్రాశ్చైవరణాంకణే ॥ ౨౫ ॥ రథాశ్చబహవో భగ్నాః సచక్రాః
 సహవాజిభిః । శరైశశనిసంక్తాశ్చైవోన్యన్యధనుషశ్చ్యుతైః ॥ కేచిన్నబక్తాబ
 హవోశూరాః కృత్తోరుకంధరాః । ధృతచాపోధ్రుత గుణోభటః పటుతరో
 రణే ॥ ౨౬ ॥ శరనిర్భిణ్ణపర్వాంగోప్రాహాన్యంసుభటంయుధి । నివృత్తస్వేవృ
 త్తస్వతిష్ఠతిష్ఠచుమాగ్రతః ॥ ౨౭ ॥ మామాపుష్ట తదంత్యంహి కురుశూరో
 సిభోద్రుతం । ఆకర్ణ్యయోధగదితంస్థురంప్రభటఃపటుః ॥ ౨౮ ॥ ధృశచా
 పోద్ధృతగుణః కృతచారిఘనస్వరః । ముంచక సింహాధ్వనిం గోషాచ్ఛరిసం
 రానకౌతుకః ॥ ౩౦ ॥ ముమోచభటమాలక్యతథా ప్రతిభటోమునే ఆచానే
 శరసంధానేచావతకననివతకనే ॥ ౩౧ ॥ ఖస్తానానసంశయోజాతః పాణిలా
 ఘుశచాపలం । నిరంతరంచబాణానాం వృష్టిగాసీద్రణాంకణే ॥ ౩౨ ॥ ఏవ
 మన్యోన్యయోధానాం శూరాణాంచైవసర్వశః । స్వణకపుంఖాశరరాక్ష
 త్సైకశాణోల్లిఘాత భటోభటమ్ ॥ ౩౩ ॥ నామాక్షతాంతితా ముంచక
 అలక్ష్మ్యోన్యోన్యమంజసా । అధకచంద్రనిభైగృజైర్నారావైశ్యయో ము
 క్తైః ॥ ౩౪ ॥ ఖడ్గైశ్చపట్టనైఃకుంతైఃవివృధుస్తే పరిస్పరం । సహతాసాదిభిః కే
 చిత్సాదివోగజ రక్షకైః ॥ ౩౫ ॥ పాశకైరధితైరుగ్రైరధికాపాదచారిభిః ।
 నికృత్తోరుఘజాదాద చ్చిన్నాభిన్నాంగమస్తకాః ॥ ౩౬ ॥ అరుణాంబజల
 స్రావా తత్రాఘాన్రధిరానదీ । ఘేఘచ్ఛర్వాంతరిక్షస్తాదేవవార్యో బృహ
 తుగ్రచాః ॥ ౩౭ ॥ మామకోయం మామకోయ మితిజల్పంతివైమునే । శూ
 రాశ్చారేణ నిహతాదివ్యాంబరవ పుర్రరాః ॥ ౩౮ ॥ కేవానితవిమానేన పృ
 థద్యంతే సురాలయం । సూర్యమండల భేతారో రణేచాభి ముఖేహతాః ॥
 ౩౯ ॥ స్థూరుమానాప్సరోభిశ్చ సిద్ధగంధర్వా సేవితాః । సురనారిసమేతాశ్చ
 స్రీయాన్యంతి సురాలయమ్ ॥ ౪౦ ॥ భూధుజ్జైహ్మభిశ్చూరే స్తగ్భటైరగా
 జోవిదైః । కాంభోజ ప్రముకైస్స రైవరణరం గాభిమానిభిః ॥ ౪౧ ॥ బభూవతు
 ములాయుద్ధం దుష్కరంకో మహాషణం । పరాజితఃపరంతత్ర సానుకైః స
 పురంజయః ॥ ౪౨ ॥ ప్రవివేకపురంతూణకందిధాంతే స్తంగతేరవా । రణభూ
 మింపరిత్యజ్యప్రాపుః ప్రాంతేన్యపాలకాః ॥ ౪౩ ॥ శిభిరప్రవరంచకుః పట
 మంటపరంజితం ॥ భూతప్రేతపిశాచైశ్చ భేతాలై జఙంబుకాదిభిః ॥ ౪౪ ॥ కం
 కైకతోరవదనైః రణభూమిర్వి రాజతే । త్రియోదశాత్ప్రాణిభిర్ముక్తః

కాంభోజః పుష్పః || ౪౧ || క్రూరం యద్రణరంగాగ్రేహ తమతోపీణీత్రయం |
అచింత యదసౌరాజా రంభంగం పురంజయః || ౪౨ || స్వస్య రాష్ట్రం స
మాక్రాంతమచిత్రనరపాలకైః | ఏవంచిత యతస్తస్య ప్రహ్లాదాస్యస్య
భూషణే || ౪౩ || పురోహితస్సుశీలాఖ్యః సర్వవిద్యావిశారదః | పురంజయము
వాచేదంచితా ధిఃకృతలోచనమ్ || ౪౪ || జేతుంయదీచ్చ సేరాజ్జ ఆమి
త్రవిజహావృతం | వీరసేన్య సేనాంజ సేవాయాం లాలసోభవ || ౪౫ || ఇదా
సీంకాతికేమాసి పౌణ్యమి పుణ్యసాధనీ | ఊజేభూణా కలానాథ దినే
శాశ్వతృణసంయుతే || ౪౬ || హితంబ్రవీమి నృపతే తస్మాద్వ్యధికంతవ | త
తాగ్రంభవైః పుష్టైః కేశవంకాతికేర్చయ || ౪౭ || దీప్తప్రజ్వలనః స్తో
దీకపదానంనరేశ్వర | నతకనంకురుకృష్ణేతి గోవిందేత్యావయేహరే || ౪౮ || త
వోపజా రుతేసునుస్యస్యంశంకరభావణం | రాజస్నేహంకృతేపుణ్యే కాతిక
కేశవప్రదే || ౪౯ || స్వభక్తరక్షణాధాన్యసర్వాద్యోజనాదకనః | సుద
ర్శనంసహస్రాంశుం సంప్రేషయదరంహరిః || ౫౦ || ఊజేః ఊజితపుణ్యానా
మూర్తికేతంకోనువణాయేత్ | భూపాపజయమాసీత్తే అధర్మావరణాత్తవ ||
౫౧ || అనువతఃస్వసద్గుణం బ్రహ్మణ్యోసిచ సర్వదా | విష్ణుభక్తోభవన్మపకా
తికేకోక్తంవ్రతంచర || ౫౨ || కాతికవ్రతశీలానామాయురారోగ్య సంప
దః | పుత్రరాభఃకోశవృద్ధిః సర్వత్రవిజయోనిశమ్ || ౫౩ || సత్యంభవతిరా
జేంద్రతతురుహస్వావలంబనమ్ ||

ఇతి శ్రీ సూర్యపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే, ఏకవింశోధ్యాయః.

అథ ద్వావింశోధ్యాయః.

అః || సుశీలస్యవచస్సుత్తావరాజా హృష్టమనామనః | హరేదేక
నాలయంగత్వా కాతికకేభ్యర్చ్య కేశవమ్ || ౧ || ఉపచారైః పోడశభిః ప్ర
మానఫలపల్లవైః | ప్రదక్షిణసమసాగరై ర్ముచితర్యాదిభిః క్రమాత్ || ౨ ||
అభ్యర్చ్య వ్రతమాంత్రాం స్వామిరూపాను యాయనీం | ప్రదక్షిణ నమ
సాగరైస్సహితంకృతదర్శనమ్ || ౩ || ఏవంసః పూజ్యగోవిందమూర్తేః పూజే
కలాధరే నికతోనిశిరాఃపీఠే ద్దుష్టేరక్షత్రమండలే || ౪ || గోవింశభృత్యః ప్ర
త్యాగాత్ ప్రస్ఫురత్సూర్య మండలే | గోవింద కృతధీస్సమ్యక్ యోధుంవి
ప్రపురంజయః || ఆరాధ్యుంధనోభన్వీ ఖడ్గతూణీ ధనుజాయా | కంతలంబిత
సంలగ్నతులసీ స్రగ్వీశోభితః || ౫ || ప్రస్ఫురద్భావం యగ్నేతు కంచుకాంశి

తమ స్తకః | ప్రయాగమకరోదాశుపురంజయజయప్రదమ్ || ౭ || బహిః పురం
జయోపుర్యా నారీక్రంకారమద్భుతం | ఆకర్ణ్యాస్యబలంయూత మాలో
క్యాభ్యాయయగ్నుపాః || ౮ || ముంచకోబాణవర్షంచ గర్జన్తస్మింహగర్జ
నమ్ | పేతుఃపురంజయబలేనుత్తభావేనధూమిపమ్ || ౯ || చక్రవర్త్యద్ధంవహా
ఘోరంపుష్పంతస్తేపరస్పరం బాణైకససీశంకానైఖిజైర్విక్రాయధోప
మైః || ౧౦ || గజైర్ రావత్రైర్వాభిభవైః గగనగామిభిః | స్కందస్తై రాశుగమ
త్రైస్త్రివ్యజయకాంక్షిభిః || ౧౧ || బభూవతుములంయుద్ధమశ్వంతంకోమ
హర్షణం కాంధోఽప్రముఖాస్సర్వేరాజానోయాద్ధగగ్నవాః || ౧౨ || గన
వాహగతగజాః గతబాణశరాసనాః | ప్రవీణకతమత్రాణాః ధ్వజహంఘ్రి
మస్తకాః || ౧౩ || విఃష్టరథపాదాతి గజాశ్వాయుధయాధపాః | పురంజయ
భటైర్గర్భంత్రాహిత్రాహీతివాచిసః || ౧౪ || కాంధోఽస్యబలంభగ్నుమాలో
క్యాగ్నపరాజయః | పురంజయజయప్రాప్తిమత్వారాజానరాధిః || ౧౫ ||
స్వసహచరబలైశ్చేష్టే పరియవపరాయణః | రాజాస్వాత్మపురంప్రావ
త్యాంభాజోభగ్నుసంగరః || ౧౬ || పురంజయోజయత్సర్వం జయలక్ష్మిక
టాక్షతః | అక్రి అర్క్సి తంభవేవైవ అథర్వోభగ్నితాంప్రశేత్ || ౧౭ || ఆ
నుకూలేజగన్నాథే విఽరీతేవిప్యయః | కాతికకోక్తవ్రతం కుర్వక కేశవం
క్షేతనాశనమ్ || ౧౮ || శరణ్యంశరణంగత్వాసర్వాపదోభ్యనుఖంప్రశేత్ | వి
ష్ణుభక్తోమహాకేశేతా సత్యమత్యంత దుర్దమ్ || ౧౯ || తత్రాపివర్ణభంమ
న్యేకాతికకోక్తవ్రతేనుః | కింబగోవిందభక్తాయే కాతికవ్రతగష్టితాః
౨౦ || జ్ఞేయాస్తేవైష్ణవాశ్శుద్ధాః కలౌగ్నచక్షుజ్ఞేః | కాతికవ్రతవేత్తా
రోనారాయణపరాచరాణాః || ౨౧ || అపీశూద్రాదయోనాపి జ్ఞేయాస్తేవైష్ణ
వోత్తమాః | అపిద్విజాతయోహ్యన్యేచభక్తాభిధోక్షజేః || ౨౨ || తపీశూ
ద్రతుల్యాశ్చవేదాధ్యా అపికుంభజ | వేదభ్యాసీవిష్ణుభక్తో కాతికవ్రత
తత్పరః || ౨౩ || సవవక్ష్యవశ్రేష్ఠోత్సృష్టి పవతేహరిః | సంసారందుస్తరం
ఘోరంతర్దురుచ్ఛితియోనరః || ౨౪ || యోవాకోవాపిజాతయః సవిష్ణోభ
క్తిమాకభవేత్ | సంసారార్థేభ్యునేమాన వంతారయవ్యతితేత్ కుడానీః
౨౫ || కింవణికయానిప్రేంద్రహరిభక్తిపరాక్రమః | పరాశరవ్రభృతయో
జసిష్ఠావ్యామహాషణయః || ౨౬ || అంబరీషాదయోఘోషాస్తథైకసగరాద
యః | భక్తిమేవహరేర్నిత్యమాశ్రిత్యాయః పరాంగతమ్ || ౨౭ || తద్విష్ణోశ్చ
క్తిశూర్విప్రః విభక్త్యావిత్యనువ్రతః | స్వతంత్రోప్యస్వతంత్రశ్చ విష్ణుపూ

జాపరోధవేత్ || ౨౬ || భక్తప్రియోహరిర్నిత్యం యేభక్తాన్మహరిప్రియాః ।
 స్వభక్తరత్నగుంకుర్వన్నిహః ముత్రసుఖప్రదః || ౨౭ || ఆస్తేఽస్మిన్భగవాన్
 పిష్టుర్విశ్వామరేశ్వరః । యస్మక్కిషోగయుక్తస్య వైష్ణవస్సపరాత్మనః ||
 ౩౦ || కార్తికకన్యవ్రతం మస్త్యేసులభంమునిసత్తమ । నకార్తికవ్రతం
 కేసవిష్ణునద్యశోభిషి || ౩౧ || సమూర్వసప్తశస్త్రేశోనాశ్వత్థసద్యశోద్రుమః ।
 తస్మాత్కార్తికమాసస్య వ్రతమిష్టార్థదాయకమ్ || ౩౨ || సర్వోత్తమోత్త
 మోవిప్రచయోతేత్వనుకీర్తనం । సర్వగుహ్యతమంశాస్త్రం సర్వవేదే
 మసమ్మదమ్ || ౩౩ || యథగంతుఃసయోగ్నిశ్చ సద్యాయంకార్తికస్యచ ।
 సముక్తపాపకస్సద్యోదేహం తేయాతిమాధవమ్ || ౩౪ || యః శ్రాద్ధకాలేఽత
 తకార్తికవ్రతవైభవం । పితరస్తృప్తిమాయాంతిహ్యకల్పంమునిసత్తమ ||
 ఇతి శ్రీ స్తాందపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే, ద్వావింశోధ్యాయః.

—[*]—

అథ త్రియోవింశోధ్యాయః.

అగస్త్యః || అత్రేపురంజయః పశ్చా జ్జయశీలోమహామనాః । కిమా
 చరతిధర్మజ్ఞతస్మైకథయన్తాన్ప్రతమ్ || ౧ || ఆత్రః || ఆయోధ్యావగరేష్యే
 తథావిగతకంఠకే । తస్మైకపురంజయోరాజా సహస్రాక్షుపరాక్రమః || ౨ ||
 సర్వతస్త్రభృతాన్త్రేష్టస్యవాచీసదాశుచిః । దాతాభాక్తాప్రియంఽక్తా
 యాపనానమితద్యుతిః || ౩ || శుర్యేషామేవయజ్ఞానాం యష్టాసౌబ్రాహ్మణ
 ప్రియః । ధనుర్వేదేచదేవేచ శాస్త్రేచనిపుణఃకృత్ || ౪ || వారీరత్నప్రియోని
 త్యంపౌణ్డమాసీందువజ్రైః । మూర్త్యాఽపివదుష్పేక్ష్య శ్చత్రువంఽఽశి
 త్సుకః || ౫ || వైష్ణవస్సత్వసంపన్నోజిత వడ్వర్తకౌన్యపః । కార్తికవప్రతధర్మేణ
 నిధిస్థోన్మదః || ౬ || తస్యబుద్ధిః సమత్పన్నా విష్ణోరారాధనేమనః । కథ
 మారాధయిష్యామిదేవదేవంజన్మామ్ || ౭ || కస్మైకదేశేతథామాసికస్మైక
 త్షేత్రేసుఖప్రదే । చింతాసంయుక్తమససంస్కృతంప్రాహాశరీరవాక్ || ౮ || కా
 వేరీగచ్ఛభోభద్ర కార్తికాన్యంకమలూపతి । శ్రీరంగాఖ్యంపరంధామవై
 కుంతంరంగమందీరమ్ || ౯ || తమారాధయగోవిందం భక్తకాంతంభవచ్ఛి
 దం । ఇన్దుక్తావిరరాయాధిశుత్వాతద్గిరమాదరాత్ || ౧౦ || హిత్యాయో
 ధ్యానయారాజా కావేరీసుధ్యవతికనం । వాగాశ్వరథపత్నిభిః సహిత
 స్సాన్వస్సుహృత్ || ౧౧ || త్షేత్రాణ్యాలోకయన్నాకతీర్థాన్యాయకనానిచ ||
 కావేరీసుధ్యనిలయం ఛుజగాభోగశాయినమ్ || ౧౨ || ఊర్జేమాసిసపర్యాయ

విధివద్విశ్వమంగళం । మాసమేకంవ్రతంచక్రే చక్రాచాంగ భుజద్వియమ్ ॥
 ౧౩ ॥ గాయన్పుష్టే కృష్ణే గోవిందేతి నిరంతరం । వాసుదేవేత్యనంతే
 త ప్రబ్రువన్ వైష్ణవాగ్రణేః ॥ ౧౪ ॥ స్నానదానంజపోహనామః దేవత పో
 తుణంతథా । భక్త్యాచారాభ్యవిధివత్ ప్రసన్నంనాగశయినమ్ ॥ ౧౫ ॥ మా
 సాంతేమునిశాదుఃప్రత్యక్షాః విధాయజ । తతోన్యవతకయద్రాజా
 స్వాంపురీం వైష్ణవోత్తమః ॥ ౧౬ ॥ ఆలోకయన్యయాసవ్యక్ స్వరాష్ట్రంచ
 సమృద్ధిమత్ । అయోధ్యానామనగరీ సర్వరాష్ట్రేరలంకృతా ॥ ౧౭ ॥
 హృష్టప్రుష్టజనాకీర్తా దృఢపాకారతోరణాదృఢయంత్రార్థద్యారా పరి
 ఖాభిరలంకృతా ॥ ౧౮ ॥ హస్తశ్వనరతసంపూర్ణా రథబృందసమాకులా గృ
 హగోపురసంస్థాభి ర్విధిభిస్సమలంకృతా ॥ ౧౯ ॥ నానాపరివహితైశ్చ చల
 ద్భిర్బంధవాయునా । వానాయోధజనాకీర్తా నానాజనపదైర్భుతా ॥ ౨౦ ॥
 జ్ఞాతారసంసర్వశాస్త్రాధిపాం భేదారఃశత్రువాహినీం । దాతారఃసర్వరత్నా
 నాం భోక్తారఃసర్వసంపదామ్ ॥ ౨౧ ॥ స్త్రియస్తత్రమునిశ్రేష్ఠ దృశ్యంలేసు
 మనోహరాహంసవారణగామిన్యః కర్ణాంతాయతలోచనా ॥ ౨౨ ॥ పృథు
 శ్రోత్ర్యఃకృశోదర్యో వీనోన్నతపయోధరాః । సువస్త్రాభరణాపేతా స్స
 ర్వాలంకారధూషితాః ॥ ౨౩ ॥ వారముఖ్యాశ్చదృశ్యంతే గీతనృతవిశార
 దాః । రూపలావణ్యసంయుక్తాః సర్వాఃప్రముదితాస్సదా ॥ ౨౪ ॥ క్రీడంత్య
 శ్చమదోన్మతాః చత్వరేషుసభాసుచ । పేక్షుణాలాపకుశలాః సర్వయోష
 ధ్మకాన్వితాః ॥ ౨౫ ॥ అన్యాశ్చతత్రదృశ్యంతే గుణాభ్యాశ్చకులస్త్రీయః । స
 ర్వాభరణసంపన్నాః పాతివ్రత్యపరాయణాః ॥ ౨౬ ॥ స్వస్వధర్మరతాస్స
 శ్వేతతత్త్వకాశ్చితాజనాః । పురంప్రతీత్యతద్రాజా ముమోదిముఃపుంగ
 వః ॥ ౨౭ ॥ ప్రత్యాగతంనృపంపారాః ప్రత్యుద్యాయురసేకతః । లాజైరవాః క
 స్సవైర్ముపతింకుసుమాదిభిః ॥ ౨౮ ॥ ప్రవిశ్యపట్టణంరాజా స్వాంతఃపుర
 ముపాగమత్ । ప్రశశాసమహారాజః సుధర్మణవసుంరామ్ ॥ ౨౯ ॥ పుత్ర
 పౌత్రసమాయుక్తో సర్వభాగ్యసమ్మిమాన్ । పురంజయాఖ్యఃపుత్రేవ రా
 జ్యభారంనివేశ్యచ ॥ ౩౦ ॥ కాంతారవాసమకరోత్ కాంతాభిస్సపురజ
 యః । వైష్ణవంయోగమాసాద్య కాత్మికవ్రతవైష్ఠికం ॥ ౩౧ ॥ తత్రైవముని
 శాదుఃప్రత్యక్షాః కమవాప్రవాన్ । అగస్త్యకాత్మికఃపుణ్య స్సర్వేష్టాక్ష
 ప్రదాయకః ॥ ౩౨ ॥ కాత్మికధర్మస్సులభాః కేశవస్త్రియోవహాః । అవశే
 న్నాసియఃకృత్వా సయాశివరమంగతిమ్ ॥ ౩౩ ॥ సర్వసౌఖ్యప్రదంపుణ్యం చ

శ్లోకలినాశనం , కాఠికకస్యవ్రతమిద మకృత్వాన్యశ్శోభనమ్ || ౩౮ ||
యః శ్రుణోతదమధ్యాయం విష్ణుభక్తశ్చచింతితః | నిర్దుగుపాతకంసర్వం
సయాతిపరమాంకజమ్ ||

ఇతి శ్రీ స్తావపురాణే కాఠికమాహాత్మ్యే, త్రయోవింశోధ్యాయః.

—*—

అథ చతుర్వింశోధ్యాయః.

అత్రి || కాఠికకస్య వ్రతమిదం శ్రోతుకామాయతేనఘ | కథయా
మికథాంపుక్త్యాం వైష్ణవీచనుభవదామ్ || ౧ || శ్రీనివాససావధానేన శ్ర
వణాదఘనాశనం . యస్యాస్త్యస్త్రీకీర్తిరీప్య కాఠికకస్య హరేవ్రతే ||
౨ || ఊశేకస్త్యాశిఫలదాద్వాదశీహరిబోధిని | యత్ఫలంసర్వతీర్థభోగ్యాయ
త్ఫలంద్వాదశీతథా || ౩ || యత్ఫలంసర్వయజ్ఞభోగ్యతదసాహరిబోధిని | భక్తి
ర్భవతిగోవిందే ఏకాదశ్యాంతే || ౪ || తిక్కావాధిక్యఫలదా ద్వాదశీవిష్ణు
వల్లభా | సూర్యేందుగ్రహణాధిక్యా ఏకాదశ్యాంతేతాధికా || ౫ || సమస్తప్రత్య
క్షలదా ద్వాదశీవిష్ణువల్లభా | ద్వాదశ్యాంతేతత్కృతం పుణ్యంతతోగతిగుణి
తంభవేత్ || ౬ || యదివృత్తాభవేత్పుణ్యం ద్వాదశీ పారణాచితా | త్యా
గానర్హావిద్యమానా సర్వేషామపిదేహినామ్ || ౭ || వ్రతాన్యన్యానిసంత్యజ్య
ద్వాదశీలేకమప్యది | ద్వాదశ్యాం కారణం కార్యం సత్యజేత్పుణ్య కాంక్ష
ణః || ౮ || ఏకాదశ్యాముపోస్తాన ద్వాదశ్యాం పారణంభవేత్ | ద్వాదశ్యాం
విద్యమానాయాం పారణాహనిసర్వదా || ౯ || ఇదంజానన్పురావిప్ర అంబరీ
షాచివోన్మయః | మహాభాగవతోవైవ ద్వాదశీంపారణేఽపహా || ౧౦ || ఉపాక్ష్యే
కాదశీంపుక్త్యా మంబరీషోన్మయోత్తమః | విజ్ఞాపద్వాదశీమల్పాం పారణంక
తుకముశ్యతః || ౧౧ || తంయయాదేమనిర్విప్రః దూర్వాసోమునిసత్తమః |
అతిశ్యయపదేనేన పారణాహరిపుణ్యదా || ౧౨ || నృపేణోక్తస్తథాహేతి అం
గీకృత్యచపారణం | ద్వాదశీపారణాంతం కాఠికకమునిసత్తమః || ౧౩ || అ
నుష్టానామగతవాన్ అంగీకృత్యచపారణం | తస్మైదినే భవేత్స్వల్ప ద్వా
దశీపారణాచితా || ౧౪ || అంబరీషస్తురాజషిః స్సంకటేసముపస్థితే | ఇ
దంవిచారయామాన హరిభక్తోచింతితః || ౧౫ || బాహ్మణస్తాపసశ్రేష్ఠః
పారణార్థంనియంత్రితః | మయానచాగతస్సోపి ద్వాదశీచాతపథకతే || ౧౬ ||
ద్వాదశ్యతిక్రమోఽగ్ను సత్యం సత్యం కథంభవేత్ | బాహ్మణాద్భోజనం
పూర్వ మథర్శ్యగృహమేధినః || ౧౭ || బాహ్మణోవహ్నిసదృశః కుపితపూ

ర్వభోజనాత్ । శాపందద్వాన్మయశభాశుభంకిన్నభవిష్యతి ॥ ౧౦ ॥ అనతి
 కషణేయస్సాన్యద్యధైవ హరివాసంః । ఉపోషణేద్వాదశచ పారణైర్వేదీరి
 తా ॥ ౧౧ ॥ హరిభక్తి పరిత్యాగో ద్వాదశీత్యాగతోభవేత్ । యతోనపోషి
 తోధూయతక్రత్వా సమ్యగపాపణమ్ ॥ ౧౨ ॥ పూర్వంద్వాదశసంఖ్యా
 కేపురుషోహరివాసరే । పాపముల్లంఘనేపాపాత్ కలుషంజాయతే నృణాః ॥
 ౧౩ ॥ హరిడినస్య పుణ్యత్వాత్ వైషత్వాజ్యం మనీషిణా । నచాత్మల్ల ఘ్ని
 తోయస్సాన్య త్పుంసన్సుకృతసంచయః ॥ ౧౪ ॥ భూరిజన్మాతరకృతందివసే
 మధువిద్విషః । హరేడినపరిత్యాగాత్ ప్రతికారవిజ్ఞాత ॥ ౧౫ ॥ పుంసఃప్ర
 జాపతేపారమేకస్యాపి బహుర్నకం । హరిభక్తిః పరిత్యక్తా త్యజ్యతాంహరి
 వాసరమ్ ॥ ౧౬ ॥ పుంసామమతతోభితి మహతీవిద్యతేయది । హరిభక్తిపరి
 త్యాగాద్విహితాపారణాపది ॥ ౧౭ ॥ నిప్రశాపాన్మమేభితిః కల్పదుఃఖప్ర
 దాతసి । ద్వాదశ్యాస్తుపరిత్యాగేత్యక్తాస్సర్వర్థరివాసరాః ॥ ౧౮ ॥ త్యక్తాత
 తోంతతోభక్తి మాకరేర్నూయనాభవిష్యతి । హరిభక్తిపరిత్యాగా ద్విప్రశా
 పోనరోత్తమ ॥ ౧౯ ॥ అపిత్యాగరూపేణమయాత్యక్తాభవేత్తు నః । తథాకృ
 తేమయానూసంహరిస్తాతాభవిష్యతి ॥ ౨౦ ॥ అతిః ॥ అంబరీషోవిచింత్యేవ
 మ్ననైవమహాన్మనా । బ్రాహ్మణాన్వేదపురుషాన్ పప్రచ్ఛేదస్సపోత్త
 మః ॥ ౨౧ ॥ దుర్వాసోనాగతోద్వాపిబ్రాహ్మణోయోనివసత్రితః ॥ కింకరో
 మిద్విజశ్రేస్తాద్వాదశీ చాచివర్తతే । బ్రాహ్మణావ్యోజనంపూర్వం ద్వాద
 శ్యామపతిక్రమః । ఉభయోః కిన్నమేశ్రేయః తద్వదంతుద్వితోత్తమః ॥
 ధర్మజ్ఞాచింతయామానుఃగౌరవంలాఘవంతథా ॥ ౨౨ ॥ బ్రాహ్మణాః ॥ ద్వా
 దశ్యాశ్చతరాభోక్షు రతిథేర్నాప్నిహ్మణ్యచ । అగ్నిసర్వేషు భూతేషు
 గూడాయతపరమేశ్వర్య ॥ ౨౩ ॥ భుక్షేఽచతుర్విధంసర్వ మన్నంస్యాదత్తు
 ధాతుర్న । ప్రాణవాయుప్రసాదేన జతరేప్రకటికృతే ॥ ౨౪ ॥ సహజానంజ
 యతేజంతోత్తుభాహంన్నాభికాంతీత్స ॥ ప్రాణప్రణున్నోభగవాన్ జా
 తరోత్రవిధావన్సు ॥ ౨౫ ॥ సంతాపంయంకరోత్యేషాతుత్ప్రిపాశేతీతితా ॥
 ప్రాణేనసహితస్తస్మాత్ వహ్నిసర్వసురాద్భిత్స ॥ ౨౬ ॥ సర్వభూతస్థితో
 యస్మా త్తస్మాత్తంనిస్వమర్చయేత్ । అథశ్వపాకంశూద్రంవా స్వస్యహః
 నాగతంశుభమ్ ॥ ౨౭ ॥ అతిక్రమ్యనభుంజీతగృహమేధ్యవిధినిజం । కింపున
 రాప్నిహ్మణం సాక్షాద్బ్రహ్మణాం జన్మతోగురుమ్ ॥ ౨౮ ॥ అపజ్ఞాబ్రాహ్మణ
 స్వేయమతిథేఃపూర్వభోజనం । గృహస్తవ్యవిధింకృత్వాస్వయమేవహం

[తిత్తమ్ ॥ ౩౯ ॥ బ్రాహ్మణావజ్ఞయాపుంసస్సర్వమేవవిశ్వతి । ఆయుశ్శ్రీశ్చ
యశోఽర్హః । శ్రేయోన్యత్ మనసిస్థితమ్ ॥ ౪౦ ॥ బ్రాహ్మణాఃకథితాస్సర్వా
దేవతానాకసంస్థితాః । దేవతానామవజ్ఞానా త్కర్వంతామవిశ్వతి ॥ ౪౧ ॥
బ్రాహ్మణాశాత్రుమాత్రేణ దేవవత్కంతిపోయతే । విశేషశ్చ పరంసాక్షా
ద్భూర్వాసస్యతితేజసః ॥ ౪౨ ॥ యద్యప్యేషనచావజ్ఞాం కురుతేన్నపసత్తమః
తథాపిప్రథమంవిప్రా హ్యోపసంసప్రకీర్తితమ్ ॥ ౪౩ ॥ బ్రాహ్మణస్యాపి సుమ
హావశ్యాఙ్మాయం నిమంతణే । ద్వాదశ్యాం ప్రతిగృహ్యపి తస్మిన్కాలేత్వ
నాగమః ॥ ౪౪ ॥ ద్వాదశీత్యాగతస్త్రిక్షణ్యఘృతే హరివాసరః । హరేది
నశ్యసంత్యాగే ప్రాచ్యశ్చిత్తస్త్విద్యతే ॥ ౪౫ ॥ అవజ్ఞానాచ్చ విప్రస్య సమ
మేతద్వియంతతః । గౌరవంలాభవన్నాత్రపశ్యామశాస్త్రీద్మప్తిభిః ॥ ౪౬ ॥ అ
నర్థశ్చర్మదైవాత్ర మాచూశ్చసమున్మితః । ద్వాదశ్యాం పారణత్యాగ
త్త్రిక్షణ్యక్తిగౌరేస్తథా ॥ ౪౭ ॥ పారణేతు కృతేనాను విప్రశ్శాపంప్రదా
స్యతి ॥ అశ్రేః ॥ ఇహసంచిత్యోపకలా బ్రాహ్మణావేదవాదినః । రాజాసమిద
మూదుస్తేరుధాతత్యంసమాశ్రితాః ॥ ౪౮ ॥

ఇతి శ్రీస్థాందపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే చతుర్వింశోధ్యాయః.

—*—

అథ పంచవింశోధ్యాయః.

[బ్రాహ్మణాః ॥ రాజకాండభయతఃపాశాశఙ్ఖరేషాసమాగతా । భవ
తాసరశామాంలఘోరాత్పాపాత్పురాకృతాత్ ॥ ౧ ॥ వయంసనిశ్చయం
కావసిగచ్ఛామోనరపుంగవ ! స్వబుధ్యాతుసయాలోక్య కుర్వన్యంతపనిశ్చ
యమ్ ॥ ౨ ॥ ఇత్యుక్తో బ్రాహ్మణైరాజాతానాహస్వాశ్శుశ్చయం । హరిభ
క్తిపరిత్యాగాద్విప్రశాపోఽరోద్విజాః ॥ ౩ ॥ అంభసాకేవలేనైకరిష్యేన్రత
పారణం । ఆహుచ్ఛభక్షణంవిప్రాహ్యశితంనాశితంచయత్ ॥ ౪ ॥ ఏవంకృ
తేనచావజ్ఞాబ్రాహ్మణ్యభవస్యతి । ద్వాదశ్యాశ్చపరిత్యాగో బ్రాహ్మణా
నాకథంవన ॥ ౫ ॥ ఏవంకృతేనచేచ్ఛాపందూర్వాసోమేన్రదాస్యతి । మను
జ్జర్మాతరకృతంక్షణంపాపంప్రదాస్యతి ॥ ౬ ॥ ఇతినిశ్చ్యరాజపీశ్చక్రేసి
రేణపారణం । తావతాసమయేనైవదూర్వాసాభృశకోపనః ॥ ౭ ॥ అంబరీ
షంమహారాజం లోచనాభ్యాందహన్నివ । పశ్యన్నువాచ వచనమిదంకణ్
విభేదనమ్ ॥౮॥ భవతాపారణంరాజకాతిమ్మూవిహాయకిం । అశాస్త్రార్థధి
యంకృత్యాదుర్ధియాధర్మఘాతినా ॥౯॥ అస్మాత్వాత్మమభింభుక్తైఃహ్యేద

త్వామృతం కేవలమ్ ॥ ౧౦ ॥ తేనానిమంత్రాత్పతిధీం మోహం ద్భుక్ష్యేత్సామ్యం త
 ణోధమః । మలాశీసచః క్షేయః క్రిమివిష్టాంతోయథా ॥ ౧౧ ॥ భుంజతే తేత్వమం
 పాథయేపచంత్యాత్మకారణాత్ । అత్యధ్యర్థంచపక్వంయే భుంజతే తేత్వమా
 దఘమ్ ॥ ౧౨ ॥ పక్వంవాప్యకవాపక్వం వత్రంపుష్పంఫలంవయః । అన్యమా
 నంభవేదన్నున్నుపతిసిథౌస్థితమ్ ॥ ౧౩ ॥ భవానన్నుపతిసిథింకృత్వాపాసో
 తిరుష్టభీః । అదన్యాంసంపరిత్యజ్యహ్యధించనిమంత్రితమ్ ॥ ౧౪ ॥ విప్రాజ్ఞా
 కరోమందోష్టురక్తః కథంభవాత్ । అవజ్ఞాంకురుతేనైవబ్రాహ్మణానాం
 కదాచనః ॥ ౧౫ ॥ విష్టురైవంతవకథం తస్యభక్తకరోభవాత్ । భవతోనా
 ప్తిశాస్త్రశ్రావ్యాణ్డేధుమావనే ॥ ౧౬ ॥ తక్తంయతోబ్రాహ్మణం మాం
 త్యక్త్వాభక్షేతలాన్నుప । యథాపురోధసస్వస్య మదమోహంస్సహీపతే ॥
 ౧౭ ॥ ఆవజ్ఞాప్యసితద్వర్ణాం త్వమివజ్ఞాతవానపి । ధర్మధ్వజోభవాత్ ధర్మమ
 ర్యాదానాంవిభేదకః ॥ ౧౮ ॥ పాపాచారఃకథంభూమా జాతోధర్మాత్మనా
 మిహావీరముక్తశ్చముషితాభియాతంప్రణివత్సవ ॥ ౧౯ ॥ మునిప్రసాదయా
 మాసపోంజరీషణ్యవంవదత్ । పాపోహం రాపకర్మాహంపాపచేతాశ్చసర్వ
 దా ॥ ౨౦ ॥ భవంతంశరణంప్రాప్తః పాపీమాంమునిపుంగవ । ధర్మమాగే
 వీమాధన్యస్సంసేదంతంపాపకర్త్రమ్ ॥ ౨౧ ॥ పాపీమాంకృపయానిప్రశరణం
 గత్వాసమాగతం । ఆహంత్యమ్రయధరోస్మిపాపాద్జ్ఞానవిమోహితః ॥ ౨౨
 భవాత్విప్రశ్నాంతిసారః తతోమాంపాపీసన్వధా । బ్రాహ్మణాస్తుతమా
 వంతో దయాసారభవాదృశాః ॥ ౨౩ ॥ మాదృశావాపసంకేస్మిన్నాంచు
 గ్నాన్మహాధియః । ఇత్యావేదినంకోపా ద్దూర్వాపాపాదసంస్థితమ్ ॥ ౨౪ ॥ శి
 రస్యతాడయన్బ్రూపంవామపాదేనసిఘ్నకణః । ప్రాతాద్యహ్మిపందూరే
 తస్మాత్తేస్థిత్యావదత్త్విదమ్ ॥ ౨౫ ॥ ప్రబ్రహ్మిచ్చాపదానాయ ప్రవృత్తీతివకో
 పనః । నాహంకృపాశుక్మృదయో నచమాంభక్షతేతమా ॥ ౨౬ ॥ అత్యం
 తిసారస్సర్వస్వం దూర్వాశంసహజైహి మాం । అన్యేతేమునయోభూషా
 మపితాశ్శాంతిభాగినః ॥ ౨౭ ॥ కుపితస్యనమేశాంతి రాపీదస్తిభవిష్యతి ॥ అద
 త్యాదారుణంశాపకోపహేతుందురాశ్మని ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యుక్త్యాదత్తవాత్శాప
 మంబరీషామధూమజే । మానఃకూర్మోవరాహస్త్యం వామహోవిర్మితాననః ॥
 ౨౯ ॥ బ్రాహ్మణఃకూరకర్మాచక్షుత్రియోజ్ఞానవర్జితః । రాజ్యానర్హశ్చక్రియ
 శ్చదురాచారతీస్తథా ॥ ౩౦ ॥ పాపండూర్హవేత్తాచ బ్రాహ్మణాస్సన్వీక్షితః
 బ్రాహ్మణోబ్రాహ్మణానాంచమాతకోసిఘ్నకణస్తథా ॥ ౩౧ ॥ ఇతితేదశశ్లోకా

నిసంతుపండితమానిసః | పునశ్చాపం ప్రదాస్యామి మామతిక్రమకారిణః || ౩౨ ||
 ఇత్యుక్త్వా వ్యాధితేవక్త్రైః పునశ్చాపాయ కోపినా | అంబరీషస్య హృదయే బ్రాహ్మణో
 మధుసూదనః || ౩౩ || స్థితో ధక్తప్రియశ్శ్రీమాన్ శరణాగతవత్సలః | భక్తం సమవతుంతద్వ
 చ్చాపం విప్రేణ కీర్తితమ్ || ౩౪ || సత్యం కర్తుం ప్రజగ్రాహన్వయం శాపం ద్వీజేరితం |
 పునశ్చాతిక్రమం కర్తుం ప్రవృత్తం బ్రాహ్మణోత్తమమ్ || ౩౫ || దృష్ట్వేవ శిక్షితుంచేవో శ్యస్య జత్ స్వం సుదర్శనం |
 అభిజ్ఞానాకరానంత సూర్యకోటిసమప్రభవమ్ || ౩౬ || వ్యాధితాస్యే నృపశ్చ క్రంద్యప్త్వా
 భయముపాగతః | ప్రాణత్రాణాయ సహసా చలాయనపరోభవత్ || ౩౭ || తమస్వగచ్ఛద్దుష్ప్రీత్యం జ్వాలాన్యా
 మదిగంతరం | మహచ్ఛక్రం మనిసోస్థి పర్యగాద్యమధామి మామ్ || ౩౮ || సుదర్శనేనామగతో
 దూర్వాసా అఖిలం జగత్ | పర్యగాన్వైవకోప్యాసీ ద్రక్షుక్ స్తద్భయాదిహ || ౩౯ || శక్రాదయో
 లోకపాల వసిష్ఠాద్యాశ్చ తాపసాః | హరబ్రహ్మదయశ్చాపి శక్తానాం నకపికేపిచ || ౪౦ ||
 తాపసస్య మునిశస్య కోపసంక్రాంతదుర్భిణ్యః | హరిభక్తావమానేన బభూవ ప్రాణసంకటమ్ ||

ఇతి శ్రీ సూందరురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే,
 పంచవింశోధ్యాయః.

అథ షడ్వింశోధ్యాయః.

అత్రిః || అథాజగామ వైకుంఠం విష్ణునాపరిపాలితం | భూరాచినిఖలాల్లోకా
 నటిత్రైవత్సరాస్వతః || ౧ || త్రాహి త్రాహి జగన్నాథ బ్రహ్మణ్యమధుసూదన |
 కరాలధారతశ్చక్రా త్వదీయా వప్రసంభవతే || ౨ || ఇదం సుదుస్సహం విష్ణో
 సూర్యకోటిసమప్రభం | చక్రంత్వదీయం దుష్ప్రీత్యం హంతుమ్ నామేతి వార్యతామ్ || ౩ ||
 మమపాపస్య జాతేయం శిక్షామధుగోషాదన ! అంబరీషే మహాభక్తై
 త్వయి శాపస్య దీప్యతే || ౪ || బ్రాహ్మణానాం సహస్రేషు యతస్త్రవతిపాపకః |
 తతోయామాతిపాపం త్వాం రక్షస్వేదంజనాదన || ౫ || బ్రాహ్మణస్య పదం విష్ణో
 తవవత్ససిః స్థితి | యతస్త్రతోమహాశ్వేత త్పుతం పాపంత్యమీశ్వరః || ౬ ||
 అత్రిః || ఏవం పదకసాంతముపాగతస్సకసాష్టాంగపాతం పురతః పపాత |
 స్వరక్షణాయైవ వినితచేతాస్త్రాగ్రహీతి

వాక్యంబహుళోమురారేః॥ ౭ ॥ మునిందూర్వాససం విష్ణురిదమాహమాసస్మి
 వ । మునిశబ్దాహ్వానావం మమనా స్త్యత్రసంశయః॥ ౮ ॥ భవాద్యశావిశే
 షేణసర్వదాతాపసో త్రమాః । భగవత్శంకరసాక్షాత్ భవాన్వైభవప్ర
 రూపధృక్॥ ౯ ॥ జ్వలజ్జటాకలాపశ్చ భృగువీకుటిలంముఖం । నిరీతకస్త్రీధా
 వనేతవయోనభయంగతః ॥ ౧౦ ॥ ప్రకృతేర్వికృతీంవైచ ప్రయన్యంతభిణా
 దృశాః । బాహ్మకానామహంవైచ కరోమ్యప్రియమణ్విపి॥ ౧౧ ॥ కన్యకామ
 ససాహచా తద్భవాన్వేత్తిశ్చుతత్ । దేవానామపివిప్రాగౌ సాధూనాం
 చగవామపి ॥ సుఖాయ సర్వదాదేహాన్ ధారయామి యుగేయుగే । భవ
 తాతాపసశ్రేష్ఠ కృతంకర్మాణి నిందితమ్ ॥ ౧౩ ॥ అంబరీషస్య యచ్ఛాపోద
 త్రాకారణవదేతం । అంబరీషోనరపతిః కర్మశామకసాగిరా॥ ౧౪ ॥ అశ్వత్థం
 రుతేనయివశతోతోగ్రిరపిక దాచన । సర్వభూతేషుమాంసశ్యక్ స్థావరేషుచరే
 షుచ ॥ ౧౫ ॥ స్వధగ్గునిరతోవిప్ర భవతాభర్త్వితోబహు । భవాన్నిమంత్ర
 ణాతస్య స్వీకృత్యాగ భవాన్మహాన్ ॥ ౧౬ ॥ నచైవాగమసంకాలే నైవాను
 జ్ఞాంచదత్తవాన్ । అంభసాకేవలేనైవ ద్వాదశీతేనసాధీతా॥ ౧౭ ॥ అంభసో
 భక్షణైశ్చకోదోషశ్చనుహత్యనః । అనాహారేషియచ్ఛస్తం శుభ్యధాన్ వ
 ణిణాంసదా ॥ ౧౮ ॥ అమునాహిచతత్ప్రితంపిపాసోపశమాయచ । తదాచ
 భవతాకోపఃకృతోనద్భద్రవీక్షణాత్ ॥ ౧౯ ॥ యదాశాస్త్రార్థసిద్ధ్యర్థంకృత
 మంభశ్చభూతీతం । తదాతేకేనకోపఃస్యాచ్ఛస్త్ర ముగాన్మవతిణః
 ౨౦ ॥ ప్రాసాద్యబహుధారాజా భవంతమతికోపినం । ఆప్రసన్నేత్వయిగ
 తేదురంమాంశరణంగతః॥ ౨౧ ॥ సభూతంస్వస్యహృదయే అతస్థాంబుజ
 వాసినం భీత స్వత్ప్రాయశాధాగో బ్రాహ్మణాత్ బ్రాహ్మణప్రియః ॥ ౨౨ ॥
 తతోభోభవతాదత్తు శాపంకతున్మచాన్యథా । యస్మాత్సాభూద్వచోస
 త్సంబ్రాహ్మణస్యాతితేజసః॥ ౨౩ ॥ అగృహ్నందశజర్మాఖ్యం తదారుహోన్య
 పోత్తమ్ । భవేతిభవతాప్రోక్తం నశ్యణోన్నృపసందనః॥ ౨౪ ॥ ఆర్ద్రమాంశ
 రణంప్రాప్తోవిప్రదుఃఖంమయాకృతం । ఇతిబుద్ధింసమాదాయ నిజపాపప
 శాంతయే ॥ ౨౫ ॥ మచేకమానసోభూత్వా విప్రస్థావల్లిర్నిజం । తత్పరాణావి
 వరా త్రయ్యహృదయాంభోజసంస్థితః ॥ ౨౬ ॥ భవేవేవచనుశృణ్వన్ అహంభ
 క్తాతిణాశనః । భక్తశాపంత్యయాదత్తం స్వస్యబుద్ధిమిచ్ఛుపమ్ ॥ ౨౭ ॥
 బ్రాహ్మణస్య వచస్సత్యం యదిస్యాన్వైశతజ్వరం । మమభక్తస్య చాస్మిన్
 మితిబుద్ధ్యాద్విరోత్తమ॥ ౨౮ ॥ బ్రాహ్మణాయ వహోమహ్యత స్వభక్త్యశ్చ

యాసదావిప్రశాపోపిమేనస్యాధ్యక్షానామితదశకయః || ౨౯ || అహంశా
 పసుమంవిప్ర తేనస్వీకృతనానిహ | వ్యసనానిదురంతాని శోకమోహా ప్ర
 దానిచ || ౩౦ || సర్వేషాంసర్వదావిప్ర భక్తానాం నాశయామ్యహం | భక్త
 శ్శధమేక నిరత స్సర్వభూతసమోమమ || ౩౧ || విజ్ఞస్యాహిన్వయాశాపోత్తో
 వ్రేషమేకవజ్జితః | ధర్మానానావిధావేదే విస్తృతా నరజన్మరామ్ || ౩౨ || దేశ
 కాలవయోవస్తా వర్తాశ్శమవిభాగశః | పుంసఃస్త్రీయశ్చ కేశిత్థున్మజాతే
 రపికేచన || ౩౩ || సత్యాజ్ఞోగరజాతీనాం ధర్మస్సవైక స్థాజన్మభిః | సర్వవే
 చేచనేష్యేచ ధన్యఃపరముదీరితః || ౩౪ || పక్షమౌరుభ యోగ్యాణాం స
 ర్వదానప్యవజ్జనం | మారేశ్వరానారేష్యేవ త్యాగేదోషోమహాక స్ఫుటిః ||
 ౩౫ || ద్వాదశ్యాతికమేతత్సాస్థ్యో దోషోమధ్యక్షమాతకః | మధ్యక్షీత్యాగ
 శోభితే స్వయంచక్రేసపారంజమ్ || ౩౬ || శావాత్తస్య పరిత్యాగే దోషోమన
 భాకేదిహ ఎవంవిచింత్యన్మృతిః ప్రవృత్తాదండిత స్తయ్యా || ౩౭ || పునఃశాప
 ప్రదానాయప్రవృత్తశ్చ మయాపిచ | మాధూత్తపవచోసత్వం తిపోరాశే
 స్సహస్సవః || ౩౮ || వ్యాధితాన్యేత్వయితతః చక్రంసంప్రేషితంమయా |
 విజోగచ్ఛన్నుపం బ్రహ్మకాంతి రుఃఖసమన్వితమ్ || ౩౯ || త్వత్కృతేనం
 ద్రాక్షాన్వరస్యస్తి శ్రేణక్షువిః | విప్రవర్య విషాదంత్యం మాద్రజాఖిలపూ
 జితః || ౪౦ || అంబరీషేనరపతౌ శాపస్తవకోమమ | ధవతస్యం మయాయాదై
 రతై గేనాత్రసర్వథా || ౪౧ || కల్పేస్థివృత్తమానేహి జగతఃస్థితకారణాత్ |
 అహంశంఖవదాధాకాయరక్షణాయమనోరపి || ౪౨ || వహీవిమాంభఃప్యా
 మిప్రలయే వాంత రేనతి | సురాసురాణాముదధిః వధ్నతాం మంజరాచ
 లం || ౪౩ || కూయకస్సంధారయిష్యామి స్వకేష్వప్నేనాశనం | హరణ్యోక్షగ్న్య
 నాశాయ భూమేరుద్ధగణానాచ || ౪౪ || వరాహాహంభవిష్యామిమహానీ
 లావలోపనుః | హరణ్యోశివురహంతుం సృసింహూవికృతావిభః || ౪౫ || భవి
 ష్యామిక్రోధవహ్ని జ్వాలావ్యాప్త దగంతరిః | వామనోహం భవిష్యామి
 లోకాశ్రేణిగేషయా || ౪౬ || బలిబంధాయశక్రస్య హృతరాజ్యార్పణాయచ
 జామదగ్న్యశ్చ రామోహం క్రూరకర్మాద్యిజ్యోత్రయః || ౪౭ || భవిష్యామి
 ఊటియాణామభవాయమహాబలిః | రావణస్యవినాశాధకం రామోరాజీవ
 లోచనః || ౪౮ || భవిష్యామిన్యపస్తస్మాదాశ్శ్లాఘా వివజ్జితః | పునశ్చయాద
 దేవం శేక్ష్మంకమలలోచనః || ౪౯ || గోపజారోభవిష్యామజ్ఞానినాంధురిసం
 త్థిః | బుద్ధోముది తేఃప్రత్యః పాషంజాయపదేశకః || ౫౦ || కలికాశేభవి

మ్యామి పాపమోహాదుకేవలం । అశ్వారూఢః కలిరీనామా తథావిష్ణు
యసస్సుతః ॥ ౫౦ ॥ కవేరం తేభవిమ్యామి విహవిప్రారిఘాతకః । ఇతిమేద
శజన్బాసి పాతితానిశ్రితానచ ॥ ౫౧ ॥ సంస్కృతాన్యపి సర్వేషాంసద్యః
పాపాఘహానిచ॥

ఇతి శ్రీసాందపురాణే - కార్తికమహాశ్లేష్ఠి,

షడ్వింశోధ్యాయః-

అథ సప్తవింశోధ్యాయః.

అట్రిః ॥ ఇత్యుక్త్యాతంపునఃప్రాహ భగవాన్ పురుషోత్తమః । స్వభా
క్తపాలనాధిక్యం ప్రశంసన్నివకుంభజ॥ ౧ ॥ శ్రీభగవానువాచ॥ప్రాప్తాన్యేవ
త్వయావిప్ర శాపవ్యాజేంభూభుజే । దత్తామేపరంతోమం కువణంత్యత్రిన
సంశయః ॥ ౨ ॥ అశేవచమేక్షేక అతోహం బ్రాహ్మణోత్తమతవసత్యంతు
కుర్వాణో వచనంవేదసమ్మితమ్ ॥ ౩ ॥ అన్యధాచేత్ బ్రాహ్మణస్య మర్ఖా
దానైరవతతే । ఇమమేవపునశ్శాపం ప్రాప్స్యస్య నందకారణమ్॥ ౪ ॥
గచ్ఛశీఘ్రం తథేవాస్తే రాజా ప్రాయోప విష్టవత్ । అత్సాంనిదయన్ని
త్యంబ్రాహ్మణేః పరివారితః॥ ౫ ॥ దిక్భూపందుష్టబద్ధీతు విప్రోవద్రవకారి
ణమ్ । మన్నిమిత్తం యతశ్చక్రం మునింతమనుధావతి ॥ ౬ ॥ గవాభేదబ్రా
హ్మణాధేవసద్యః ప్రాశాస్తరిశ్యశేత్ । యస్మాద్రాజాతు నృపతయస్య
ముఖ్యంహిరత్మణమ్ ॥ ౭ ॥ రాజాచతుర్వధాజీవా న్నాలయేత్ సాధుచేష్టి
తాత్ । నిగృహీయాత్ పురాంస్తస్య త్వర్వాన్బాహ్మణా వజ్జితాత్ ॥ బ్రా
హ్మణోబ్రాహ్మణైరేవ సిగ్రాహిన్యా వేదవాదిభిః । సత్యధర్మాగ్ని నిరత్రేలో
భడంభవివజ్జితైః॥ ౮ ॥ త్స్యోన్మీసభ జేష్యప్రోవిప్రాణామపిపాపతృత్ । పా
యశ్చిత్తమకుర్వాణో దండైస్తత్రతతఃపరిం ॥ ౧౦ ॥ వపసంద్ర విణాదానం
స్తాననిర్యాపనంతథా । క్రూరకార్యస్యనిప్రస్య కాన్యంనాజ్ఞాని నాపరమ్ ॥
౧౧ ॥ బ్రాహ్మణోబ్రాహ్మణాదస్యేత్ కురుతేహింసనంఖలః । తథాపిదండ
ధానీతంనాహవ్యాచ్యతదాచన ॥ ౧౨ ॥ స్వస్వాపిష్టం ప్రకుర్వాణోరాజ్ఞా
థర్మానుగామిహ । సమాగతశ్చస్త్ర పాణేబ్రాహ్మణస్య కదాచన ॥ ౧౩ ॥
భూతక సీనశ్చతాత్రీ క్షేత్రముపాగతః । నాన్యస్త్వోచ్చైవ్యతో మితో

దోషాహమహాకృష్ణుతః || ౧౪ || యదర్థంహన్యతేవిప్రోయేనవాపిసహన్యతే |
స్వయంవాన్యేనవాన్వన్య బ్రహ్మహాస్సుతిదశేనాత్ || ౧౫ || ఆకృష్టస్తాకి
తోవాసిభవైర్వాసి ప్రయోజితః | యముద్ధిశ్యన్య జేత్వాణాక్ సోపిబ్రా
హ్మణఘాతకః || ౧౬ || మదభిక్షమాగతంహ్యేశదవ్యసనం ప్రాణహరకం |
దూర్వాససోబ్రాహ్మణ్య తతోహంబ్రహ్మహాధృవమ్ || ౧౭ || ఇత్యాదివచ
నాద్రాజాభ్యశంతిష్టశిరుఃఖిః | గచ్ఛన్వీతతగ్రీతేన్వస్త్రీ భూభుజశ్చ భవి
ష్యతి || ౧౮ || అతిః || వైకుంఠస్యవచస్సుత్వా నమస్కృత్యక్షణాన్ముహుః |
సాధంంచకేణన్వపతిం ప్రత్యగాచ్ఛాప్తజ్ఞేన్వీతమ్ || ౧౯ || తమాయాతం
సమాలోక్య మునింఖానూరతేజసం | అబరీహీరపతి ర్మమస్కృత్యేద
మబ్రవీత్ || ౨౦ || అంభరీషః || క్షయ్యతామద్యభోవక్రహుతుమాతంసచా
హాసి | పాలయాద్యనహంతవ్య మతిక్రౌర్యేణ కహీచిత్ || ౨౧ || త్రాహీ
తివాదినంచ బ్రాహ్మణం శరణాగతం | ఏవంపదమ్నునిం రాజాచా
హుభ్యాంపరిషస్వజే || ౨౨ || పశ్యాత్తుపృష్టతఃకృత్వా విప్రంతస్తాన్వప
స్వన్యః | విస్ఫూరితధనుశ్చాసౌ సమ్మభోభయ వజితః || ౨౩ || అబరీష
ఇదవాక్యము క్తవాంశ్చసుదశ్యమ్ ||

ఇతి శ్రీస్తూదపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే-

సప్తవింశోధ్యాయః.

అథ అష్టావింశోధ్యాయః.

అబరీషః || తిష్ఠతిష్ఠనమస్తేస్తు సుదర్శనహరిప్రియ | బ్రాహ్మణో
యంముదాత్రాహీనైరంహంతు మిహాహాసి || ౧ || ఆహంజీవంతుదాస్యా
మిభవతేవధకారిణే | బ్రాహ్మణస్యవధుముంచ తూణంయద్ధ్యస్వవామ
యా || ౨ || యద్యపిత్వంహారేన్నాత్మదవ్యాహత మిహాయుధం | యతస్త
తోసిమేదైరంత్యయోయో త్స్నేతథాప్యహం || ౩ || క్షత్రియస్యనమేయా
చ్ఛావిహితాత్ర స్వయంఘవా | విరాయుధం తతస్త్రహిణాయద్యతేదై
వమాశ్మనః || ౪ || జానేత్వాం నిఖిలైహుక్తైరతేయంచాశ్మనో బలు |
తథాపిద్యతేవక్ర బలంచచాహు ద్వయోత్థితం || ౫ || మారంచత్వామపి
పశ్యంతువిష్ణు గా సహితాన్సురాః | మయనిపాతితంభూమా ముంచతేన

తుణాదముమ్ || ౧ || యదీతేజీవనస్యచ్ఛా రుచిర్వదిహరేకరే । తదాపాహివి
 ముంచైవం విప్రమ్నాంశరణంగతమ్ || ౨ || అత్రః || ఇతిస్తుత్వాతీసంతృప్త ఆ
 హేదంతంసుదర్శనః । అతస్తస్యపరీక్షాథం కోపాన్వితభక్తితః || ౩ || మ
 యాహతంయజ్ఞావీషేం దనుంకైటభసంయతం । అన్యేపిచథాజైత్యా అజే
 యానకతైస్సురైః || ౪ || అస్యదూర్వాసనఃకోపా భృకుటీ కుటిలంముఖం ।
 మాంవిహాయజగత్సస్త్రిక్ ఫురుషావీక్షితుంక్షమాః || ౫ || సవీర్యోమయానీ
 తో దశామేనాంవినిందితాం । బాహ్యుంచశాంకరంజేజో బిభ్రత్సప్తైఃసుదు
 స్సహమ్ || ౬ || శంకరాత్రేజసోజాతం తుత్రసంహరకాద్యువి । వత్తోధికం
 నతదాద్రాప్త్య మతిక్రాంతంకృచిత్ప్రభుః || ౭ || తుశ్రితేజోయుతస్స
 ల్పా ధవళతోబ్రహ్మతేజసా । శక్తఃకింత్వంమమాయోద్ధు తేజోద్వయవి
 రోధినా || ౮ || రాజస్సలవతాసంథిః కార్యస్సాస్సృతుశరాధినా । సత్వం
 మాఖ్యమపాశ్రిత్యమాం యోద్ధుంకేనసంస్థితః || ౯ || హరాచక్తస్తస్మి
 త్యేతస్స త్వాతేతారతవానహం । సంభ్రమంయూహిశీఘ్రంత్వం మా
 ప్రాణానత్రసంత్యజ || ౧౦ || అత్రః || ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా కోపసంరక్తలోచ
 నః । అంబరీషఇదంవాక్య ముక్తవాంస్తంసుదర్శనమ్ || ౧౧ || అంబరీషః ||
 సుదర్శనతవాస్తాతం దేవస్యాయుధఃపరం । ఇతిమత్వామయాబాజ్జే శ్చతధా
 నాత్రకారితః || ౧౨ || ఇతఃపతంగారవం తేనూనంవాశంగమివ్యతి । త్వాత్రధ
 ర్శముపాశ్రిత్య భావసేయోమయాసః || ౧౩ || బాణాస్సుమచహస్తేతాక్ స్నా
 స్సగర్వవినాశకాక్ । త్వాత్రంధర్శముపాశ్రిత్య యస్తస్యగర్వముపాగతః ||
 ౧౪ || నాహంవిప్రేషుదేవేషుస్త్రీషుజ్ఞాతిషుగోషువా శూరస్తస్యహదేవో
 నీ తేనజీవసీషేపురః || ౧౫ || దేవత్వంసంపరిత్యజ్య త్త్రతేజపురతోమమ । స్థి
 తోగృహణమేబాణాక్ మస్సహానగ్నిసన్నిభాక్ || ౧౬ || ఇత్యుక్త్యాధముమో
 జాస్య పాదయోరుభయోరపి । చతుర్వింశతీసంఖ్యాకాక్ బాణాక్ జ్వల
 నవర్చసః || ౧౭ || సుదర్శనస్తుతందృష్ట్వా తస్యపౌరుషమద్భుతం । త్వాత్రం
 చపరమశ్రీత ఇదమాహహసన్నివ || ౧౮ || సుదర్శనః || రాజకతవైవ
 రతాథం విష్ణునాప్రేరతోస్సృహం । విమక్తోయంమయావిప్ర ప్రవయశ్చ
 రణాగతః || ౧౯ || అత్రః || ఇత్యుక్త్యాసంపరిత్యజ్య ధనుర్పాసమన్వితం ।
 పపాతసహసాభూమా నమశ్చక్రేకృతాంబలిః || ౨౦ || నృపస్తదాగతంచ
 క్రం విసిత కుంభసంభవ || ౨౧ || క్వాహంప్రమిస్సంస్మృతమిదుభ్యవతిః క్వత్వంహః
 లేడేవకరాంబుజస్థః || ౨౨ || ఏవంవిజానన్నపితేపురస్తా ద్యుధాథకమా

గాంతదిదంతుమస్య । సావజ్జయతేత్రసమాగతోహం యుద్ధాయసాక్షాద్య
 తితులప్రవృత్తః ॥ ౨౭ ॥ క్రూరంనిజంక్షుత్రియధర్మమేవం సంపాదయన్నేత
 దిదంతుమస్య । పక్షస్థితోయందివసస్య తదవత్సంగ్రామధూమి ర్మకరశ్చమా
 సః ॥ ౨౮ ॥ ఇచ్ఛస్మృతింకేవలమాగతోహం త్వత్స్మృతంకేవలమాస్మదై
 వం । జ్వాలాకరాలంనిఖిలై రసహ్యం దైత్యైస్సకేవై రపిరూపమేతత్ ॥
 ౨౯ ॥ సేహేవరాహఃకథమద్యచాహం విద్యచ్ఛదాదప్యధీకాశ్మకాంతి ।
 బిబువేర్గ్నిశహా స్రీయుక్త మావతకోటిరపికుర్వవత్ర ॥ ౩౦ ॥ య
 ద్యావ్రజాతైరభవే కథంచిద్రూపం పరంతేఖిల మదకకస్య । దంష్ట్రా
 కరాళంపదనం త్వదీయంవహ్నిన్యమత్సర్వతపవదిగ్భ్యః ॥ ౩౧ ॥ దంష్ట్రా
 చ చక్తః కతమోపి విరోదేవా సురానా మధిపఃపరోవా । యద్యత్ప్రవి
 ద్యద్రవి రశ్మిమాలా భవేయరే కత్రకరాల యాపాః ॥ ౩౨ ॥ త
 థాపితేతేజసినాగమాన్య స్సర్వస్య తేజోభిభవపరేశ । భవంతమాశ్రిత్యస
 దాకరాళం విష్ణుస్త్రీలోకస్థితయే ప్రవృత్తః ॥ ౩౩ ॥ నీజీయకైరపిభూరిసత్వై
 దేవైఃపరైర్వారిపుతాంప్రయాతైః । నమోస్తుతేదైత్యవినాశకాయ తదైవ
 భక్తస్యచరక్షణాయ ॥ ౩౪ ॥ విష్ణోరనంత్యతిదీపితాయ ప్రాణప్రయాణాతిక
 మారాయమేద్య ॥ ఆఖిః ॥ ఇతిస్తుతంతంరాజానం భూమానపతితంతథా ॥
 ౩౫ ॥ ఉత్తాయ ప్రేరయామాస స్వస్థితేస్థీవతి కీర్తయత్ ॥ యదంసు
 దశ్చనస్థాత్రిం త్రిసంధ్యాయఃపరేచ్ఛుచిః ॥ ౩౬ ॥ సర్వాపదోభ్యవీము
 చ్యేత చిరంసుఖ మవాప్నయత్ ॥ యస్మిన్జాతీద మధ్యాయం సకృద్వా
 మానవఃకలౌ ॥ ౩౭ ॥ ససర్వత్రసుఖంప్రాప్య తతోయాతి శుభాంగతిం ॥

ఇతి శ్రీస్తాందపురాణే-కార్తికమాహాత్యే

అష్టావింశోధ్యాయః.

అథ ఏకోనత్రింశోధ్యాయః

అత్రః ॥ సుదర్శనః ప్రియంచాగా దంతధాన్తస్యపశ్యతః । అంత
 తధాన్తంగతేతస్మిన్ విష్ణుశక్తేసుదర్శనే ॥ ౧ ॥ రాజాతస్మైచమశ్మై
 త్య బహుభక్తీసమన్వితః । వవందేశిరసాపశ్చ ద్వారాస్యసంచాయ కల్ప
 వమ్ ॥ ౨ ॥ అహచైతత్ప్రహృష్టాత్మా మునిః భక్తీసమన్వితః । సశిరఃపాదయో
 స్తస్య కృత్యావధస్థాన్పుష్ప-౧౫ ॥ ౩ ॥ పాపినంపాపపంకెస్మిన్ సీదంతం
 గృహపేథినం । మాంసమద్ధపిపేంద్ర గృహణాన్మంగృహేమమ్ ॥ ౪ ॥
 కృపావతాద్యభవతా రక్షితోస్మిన్సంతయః । పునరాగమనంయస్మా దధు
 నామేగృహేకృతమ్ ॥ ౫ ॥ కానామలోకతోభీతి జఽగతో భయచాయనః ।
 భయంవ్యాజాత్పునశ్చాగా ద్రక్షితుంకెవలంహమామ్ ॥ ౬ ॥ పునదశార్చన
 దానేన స్వాస్థ్యరాభయదానతః । ప్రాణదానంకృతంతద్వ త్పరలోకస్యర
 త్నమమ్ ॥ ౭ ॥ అత్రః ॥ ఇతిబ్రహ్మణరాజానం చాహుభ్యాంమునిసత్తమని
 సంప్రహృష్టేరమనసా సముద్ధాక్యేమబ్రవీత్ ॥ ౮ ॥ దూర్వాగః ॥ ప్రా
 ణానాంరక్షకశ్చాస్త్రే పితేతిపరిక్షింతుః । భవతారక్షితాఃప్రాణాః మమతే
 నసితాభవాన్ ॥ ౯ ॥ మయాకృతనమస్తాదే భవాన్దుఃఖముపాప్రశేత్ । పి
 తామమదతోనాహం నమస్తారంకశోమితే ॥ ౧౦ ॥ మయాపిసుమహాస్తేగో బ్ర
 హ్మణస్యకృతోన్మప । తత్ఫలంసుయఃపాజ్ఞానం మమరాస్త్రత్రసంతయః ॥
 ౧౧ ॥ ఫలంచతస్యపాపస్య సంప్రాప్తంవినివారితం । భవతానరశాదుశా
 ల బ్రహ్మణ్యేన కృపావతా ॥ ౧౨ ॥ భోక్ష్యేనభవతోగేహే మహారాజ
 త్వయాసహ ॥ అత్రః ॥ ఇత్యుక్త్యాభోజనంచక్రే తంమునిర్భూషణానమ్ ॥
 ౧౩ ॥ అంబరీషేణధర్మశ్లో ధర్మశ్లేనకృపావతా ॥ శాత్రుచ్చివస్సదూర్వాసో
 జ్యేష్ఠవస్యమహాన్మనః ॥ ౧౪ ॥ తస్యభక్తిపరీక్షాఢం గత్వాతమభినంద్యచ
 అనుజ్ఞాతోంబరీషేణ శ్వాలయంప్రయయమగః ॥ ౧౫ ॥ తస్మానుజ్ఞేము
 నిశ్రేష్ఠ ద్వాదశీహరిబోధినీ । నమస్తవానశలగా సర్వతీర్థకఫలప్రదా ॥ ౧౬ ॥
 సర్వేపామేవయజ్ఞానాం ఫలదాహరిబోధినీ । యశ్శుక్లేకాదశీంబ్రహ్మం కా
 తికేమునిసత్తమ ॥ ౧౭ ॥ ఉపోష్యజాగరంకృత్వా ద్వాదశ్యాంబ్రాహ్మణే
 స్సహ । కృత్వాదానానియోభక్త్యా పారణంతుసమాచరతి ॥ ౧౮ ॥ స

సద్యోమృత్యుతేనూనం పాపైఃపిమంబ్రుతివజ్జితైః । యదిస్వల్పభవేత్పు
ణ్యాం ద్వాదశీవిష్ణువల్లభా ॥ ౧౯ ॥ నాతిక్రమ్యహరేర్చత్రైశ్చ వైక్షణ్యై
లోకకాంక్షభిః । తత్కాపికాతికెపుణ్యా ద్వాదశీహరహాధినీ ॥ ౨౦ ॥ నా
తిక్రమ్యాముసశ్రేష్ఠ సర్వధా నాత్రసంశయః । కాతికెసేతదద్వాదశ్యాం
యత్కృతంతన్మహాత్మలమ్ ॥ ౨౧ ॥ యథదంపుణ్యమాఖ్యానం శ్రుణోతిశ్రద్ధ
యన్వితః । సర్వాశాశువినిర్ముక్తః పుత్రపౌత్రసమన్వితః ॥ ౨౨ ॥ భు
క్త్యాభోగాననేకాంశ్చ తతోయాతిపలోంకమ్ ॥

ఇతి శ్రీస్తావదపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే-

ఏకోనశ్రింశోధ్యాయః.

—*—

అథ త్రింశోధ్యాయః.

ఋషయః ॥ సూతేనకథితం పుణ్యం మాహాశ్లేషం మాధవస్యచ ।
భూయోవయంశ్రీతుకామాః కార్తికస్యవ్రతస్యచ ॥ ౧ ॥ కలౌకల్పష
డిత్రానాం తథారాగాత్పయాయినాం । సంసారాంబధిమగ్నానా మనా
యాసేనకాంతిః ॥ ౨ ॥ కోధగ్నస్సర్వభర్తానాం అధికోమోక్షసాధనః । కో
దేవస్సర్వజేవేషు గురుగుణగుఢప్రదః ॥ ౩ ॥ కేనదురాయతేమోహః కర్మ
ణామనిసత్తమ । మానవామందమతయో మృత్యుపాశేనియంత్రితాః ॥ ౪ ॥
జడాత్మానః కలౌతేషాం అనాయాసేనకాంతిః । ఎతస్సర్వం యథాన్యచ్చ
బూహిగోవింద సతత-ధాం ॥ ౫ ॥ సూతః ॥ మునయస్సాధుష్శ్రోహం
భవద్భిర్మణీతనం । సంస్తూరితం జగద్భద్రం సర్వలోక సుఖావహమ్ ॥
౬ ॥ భవద్భిర్మత్రుతః ప్రశోమిత్యాకానామల్పవేదసాం । తస్మిన్

జాయకల్పత్ర శ్రోతానందకరఃపరిః॥ ౭॥ శ్రుతంహతాయజంతూనాం
 లోకోపహితకారకః । లోకోపకారిణోయుయం క్రతుభిఃభూరిదక్షిణైః॥
 ౮॥ యత్ఫలంపుణ్యతీర్థాది స్నానదానాదికర్మభిః । తత్ఫలంయాతిప్రేం
 ద్రాః సద్గిరానాత్రసంశయః॥ ౯॥ శ్రుణుశ్చవృషయోయుయం ఊజే
 శ్రుత్యదితంఫలం । మురారిప్రితినంబోధ కారణంకాతికవ్రతమ్॥ ౧౦॥
 సారంసారతమంవక్ష్యే సర్వశాస్త్రేషుసత్రమాః । బహ్వత్రఫలమాఖ్యాతుం
 నశాకల్యమక్షమామః॥ ౧౧॥ సంక్షేపాదభిధాన్యైరు కైటభారకథాంద్వి
 జాః । కైటభారికథాసక్తాః తరంతిభవసాగరమ్॥ ౧౨॥ నిగచ్ఛశృంగి
 ఘూరం నితరాంనిరయాస్పదం । కార్తికేకేవంభక్త్యా తులాసంస్థేదివాక
 రే॥ ౧౩॥ స్నానంవిష్ణువర్చనందానం దీపప్రజ్వలనన్నిశి । సరఃకృత్యావిము
 చ్యతవృజివైరాజీతైజనాత్॥ ౧౪॥ తులారాశింగతేసూర్యే తదారభ్యా
 నురాగతః । ప్రాతఃప్రతిదినేమాన మేకంష్ణపరాయణః॥ ౧౫॥ యతఃచరే
 ద్వితీయదం జీవన్ముక్తస్సఉచ్యతే । ద్వాహ్నికంతుత్రయోవాపి వైశ్యః శూ
 ద్రఃస్త్రీయోపివా॥౧౬॥ నకాతికవ్రతమిద ముచరంతినారాధమాః । తెయాం
 త్యంధతమంసత్యం కుత్రైవినసంశయః॥ ౧౭॥ కాతికంహృద్యకావేరి సలి
 లేయోనివజ్జతి । సకేశవపురంయాతి స్తూయమానామర్హధిభిః॥ ౧౮॥ కార్తి
 కయానిసంపాద్యై స్నాత్వాసంపూజ్యకేశవం । సప్రమాన్యాతి వైకుంఠం
 మానవోముక్తస్త్రిమః॥ యేనాచరంతిప్రేంద్రా కాతికోక్తంవ్రతంశు
 భం । చందాలయోనిం తేయాంతి జన్మపాపాన్రక్షేషుచ । ౨౦॥ కేశవకాతిక
 కఃపుణ్యః సర్వమాసోత్తమోత్తమఃసర్వపాపప్రహరణం కార్తికస్య వ్రతో
 త్తమమ్॥౨౧॥ హిష్ణు ప్రీతికరంపుణ్యం గుణభంత్వకృతాశ్మనాం యికాతికకై
 తులాసంస్థే మార్తాండేమానవఃకలౌ॥ ౨౨॥ స్నానందానార్చన మూమంప
 రిచర్యామధుద్విషః । సనరిఃసర్వదంభేభ్యో విముక్తోమృతశ్చుతే॥ ౨౩॥ దీ
 పదానంకాంస్యదానందీపప్రజ్వలనంహరే । ధాన్యంఫలసంసద్గులక్షయం

కాతికవ్రతే॥ ౨౪॥ ఆధ్యావాపిదరిద్రోవా యఃప్రీత్యైశాంజ్ఞాధన్వినః ।
 ఊర్జేమాసిమునిశ్రేష్ఠాః కథాశ్రావ్యామహాత్మలమ్॥ ౨౫॥ సర్వపాపప్రశ-
 మనం సత్వసంపత్సఖావహం । సర్వోత్కృష్టాఘలమితి మహాత్మ్యంకాతిక-
 స్యచ॥ ౨౬॥ ఇదంయశ్శ్రుణుతేపుణ్య మధ్యాయమ్మనవప్రియః॥ సుఖాచైర-
 హి మాసాద్య పశ్చాద్యాతిపరంసుఖమ్॥ ౨౭॥

ఇతి శ్రీసాగ్రందపురాణే - కార్తికమాహాత్మ్యే,

ఫలస్తుతిర్నామత్రింశోధ్యాయః.

కా తిక క మా హా త్మ్యం

నామా ప్రమ్.

